

S*H*P
C*E*N

1858 I

R.M.W.
15

Sylvester: Uj testamentum.

RMK I. 15.

" A" - varians.

(Hianye.: ciml.)

Bacharia Moghor 2.
SACRAE REGIAE

MAIESTATIS FERDINANDI: DEI GRATIA
ROMANOR. HVNGARIAE BOHEMIAE ETC.
REGIS. INFANTIS HISPANIARVM ARCHI
DVCIS AVSTRIAEC: DVCIS BVRGVN
DIAE, ETC. SERENISS. FILIIS
MAXIMILIANO ET FERDI
NANDO. S. D.

Ogitanti mihi Sereniss. Principes/ ac diutius
animo reuolenti/ qua nam re genti meq Hungari
cq iuxta datam mihi à deo gratiam/ hoc difficultate
tempore/ consulere possem/ nulla maior occurrit/
quam si noue legis diuine opus sacrosanetum/ nec
ad sene reliquarum Christianarum nationum exemplo/ interpre
tandum in illius suscipere vsum. Quod illi in hoc ingenti rerum
omnium tempestate/ ac rebus suis afflictis/ ad extremamque pene
desperationem redactis/ instar salutiferg effet anchorae/ atque ad
hoc configueret/ ab hoc consolationis spem/ ab hoc salutem pete
ret. Ne enim est/ vbi maior consolationis/ maior salutis spes pro
mittatur/ quam in hoc diuino opere/ siue terrena quis spectet/ siue
coelestia. Videbam/ si quando unquam alias/ hoc seculo maxime/
hoc lege diuina illi opus esse/ que illam à malorum omnium licens
cia deterrere/ ac ad veram pietatem/ que in tantis bellorum tumult
ibus pene extincta videbatur/ reuocare/ atque adeò accendere posset
Verebat etiam non parum/ ne ex Hungaro/ libera gente/ subito

A. angarus.

angarus fieret hoc est opprimeretur seruiretque Non iam Christo
Domino benignissimo sed Turco tyrannorum omnium immanissimo,
nec in libera Hierosolymorum orbe sed Babyloniorum omnis con-
fusionis ac seruitutis domicilio immo carcere teterrimo. Ubi
pro dolor multa hoc tempore Christianorum milia non tantum
corpo/ verum etiam animo huic hosti seruitutem seruitunt plus
quam Aegyptiacam. A quo cum superioribus seculis maiores no-
stris gloriosum sepe reportauerint triumphum ac orbi Christiano suo
sanguine pacem pepererint nunc viribus fracti ac ope destituti
moerent non serus atque liberi parentibus orbati. At nouam
illis recuperande libertatis spem addidit hoc tempore primum
progenitor Less. V. qui ut verus regni Hungaric heres est ita
omnem defendendi huius curam in se iam olim recepit. Deinde
pos qui legitimi estis successores. Quae etiam res efficit ut
nemo de cetero nostrorum orbitatem deflere possit suam.

Nouam itaque dei legem secundum ut institueram in nostram
verti linguam quam feliciter haud scio non tamen sine summis
et vigiliis et laboribus. Quippe qui in hoc studio multis versatus
sum annis. Quam si gens ipsa nostra amplecti volet nulla de rete
eo illi seruitus erit metuenda. In hoc mihi studio hortator
simil et adiutor fuit Spectabilis ac Magnificus dominus Tho-
mas a Nabasd Consiliarius Regius ac Comes Comitatus
Lasstri ferrei Thauernicoru Regalium magister fidelis Less. V.
Dominus meus. Huius ergo opera cura studio singulari sum
mis impensis consequiti sumus ut diuinum hoc Novi testamēti
opus lingua nostra patria in oppido suo excederetur. Quod mul-
tis nominibus Less. V. nuncupandum duxi. Primum quod est

Erasmus

Erasmus ille Roterodamus orbis Christiani erimum decus
paraphrases suas in hoc ipsum opus (quas et nos sequuti sumus
quod in his priori syncretique tractetur Theologia) partim Zarole
Lessari patruo partim Ferdinandi progenitori Less. V. nomi-
natim dedicauit. Hoc sane consilio ut admoneret curam religionis
Christianę aut tuende aut propagande ad Christianos principes
maxime pertinere. Qui subditarum sibi gentium à scriptorib. tum
sacris tum prophanicis pastores vocantur. Nam et Homerus ipse
fons ingeniōrum Agamemnonem illum magnanimum Grecorum
ducem pastorem subinde vocat populi. Et Micheas ipse prophetā
venturum Christum postoris insignit titulo. Aperte docens Christianorum
principum munus esse ut illorum quibus presunt non
tantum corporum verum etiam mentium sint custodes ac in Christi
domini vices succedant. Qui iuxta prophetam de se proditam
bonum in terris pastorem se gessit gregis sui. Pro hoc enim cum
multa in terris perpessus esset vite incommoda tandem et vitam
ipsam qua nihil homini chartus effundere non dubitauit. Re ipsa
declarans quod viuens direrat se verum esse pastorem. Porro in
huius vices successere apostoli in apostolorum episcopi quorum ut
Petrus inquit hec unica cura esse debet ut quantum in ipsis est
gregem pascant domini ac curam illius agant fintque quod audi-
unt ut in apparitione summi illius pastoris immarcessibilem glo-
rię reportent coronam. Deinde quod aliquo fore usui
hoc diuinum Evangeliorum opus existimauit Serenissimę Domi-
ne genitrici Less. V. lingue nostrę Hungaricę haud ignore.
Quippe que à nostra gente originem dicitur. Ferunt enim illam fo-
ram diuina cultui deditam esse ac in templo domini assidue ver-
fari

Iari/ prelationibusque/ ac obsecrationibus nocte dieque intentam
esse. Annamque sanctissimam illam foeminam/ non solum nomine
referre verum etiam re. Postremo quod accepi et Lel. V.
ab hac lingua/ nobis patria/ nec vobis aliena/ non abhorrere. Optimo
sane exemplo. Plurimum enim refert/ tum principi/ tum sub
ditis/ si is/ qui imperitat/ subditorum sibi populorum linguas nos
uit. Mithridates rex Ponti eternam meruit laudem/ quod duabus
et viginti gentibus/ quibus imperitabat/ sine ullo interprete iura
dixerit. Ut linguarum autor deus/ ita et largitor. Iure itaque
Paulus/ organum illud dei electum/ gratias deo agit/ quod plus
quam ceteri linguis loqueretur. Accipite itaque Principes
optimi hoc diuinum legis noue opus/ in quo Christus ipse humani
generis redemptor/ non iam Hebraice/ non Grece/ non Latine/ sed
Hungarice loquitur/ memores precepti illius/ qui iubet ut reges
legis diuine precepta secum habeant/ omnibusque diebus vite suspe
gant/ deum timeant/ verba illius custodiant/ precepta/ et leges
discant. Que si quis prestiterit/ longo/ ut promittitur/ tempore/
super Israelem dei regnaturus est. Sin minus/ contemptus dei
et eius verbi/ ut sacre tradunt historie/ nec id sine horrendis exem
plis/ exterminium adfert. Accipite inquam/ atque vestra autor
itate efficite/ ut in manus vulgi Christianorum perueniat nostre
gentis. Accipiat item gens ipsa nostra Hungarica/ amplectaturque
ac pietatem discat. Tum enim res Christianorum bene habent/
cum pius Princeps piros habet regni subditos. Quin accipiant
omnes/ quod (ut initio dixi) omnibus salutare erequo est/ quod
omnes officii admonet. Admonet autem reges/ regni subditos/
episcopos/ ecclesiam/ eiusque ministros/ admonet dominos/ seruos/

liberos

liberos/ adolescentes/ senes/ firmos/ infirmos/ diuites/ pauperes.
Admonet maritos/ uxores/ parentes/ filios/ viduas/ virgines/
finaliter omnes/ qui Christo domino nomen dederunt. In hoc
enim sermo gratiae/ ac reconciliationis/ in hoc verbum veritatis/
in hoc cibus animae spiritualis/ in hoc fons aquae viue/ in hoc
porro verbum vite eterne. Quam suis largiri dignetur deus/ cuius
nomen sit benedictum in secula. Amen. Dat. Neagessi
Anno salutis 1. 5. 4. 1.

Joannes Dyluester.

AZ MAGÁR NIPNEK KI EZT
OLVASSA

Nofekál által holt righen néked az isten/
Az fit ighirt imé vigre meg atta fiát.
Buzgo lilekuel hol most es néked ez által/
Kit haga hog halgass fit haga hog te fouess.
Néked azirt ez lún profetad doctorod ez lún
Nyestered ez most es mellet az isten ada.
Ez profeta karát halgasd mert tighed az isten
El veft es nemos itt nem lehet az te neued.
Itt ez irásban hol mostan es néked ez által/
Hütre hiu mind hog senki ne menze magát.
Az ki Sidoul es Börögük es vigre Diákul
Szol vala righen hol néked az itt Magarul.
Mindnen nipek az ü nelwin hog minden az isten
Corutiní illen minden imágá netvít.
Itt vagon az rentek kincz itt vagon az ki foloviz.
Itt vagon az tudomán mell órók iletet ad.
Lelli fenir vagon itt mellben mikor ihel órókké
Jlss mell az meniból falla halátra mene.
Az ki teremt tighed meg vált órók iletet es ad
Ez bent által nincz több bizodalmod azirt.
Ennek azirt folgált mindenkor tisza hueduel
Ennek mindenkor tigigaz aldozatot.
Lighedet ez hozzá vißen s nem hág mikor ig mond
Bodogok el iouetek visszetelek el gonoskok.

Sylcster Janos iria

Szent Mathe ülete

melles Szent Jeronymus írt meg.

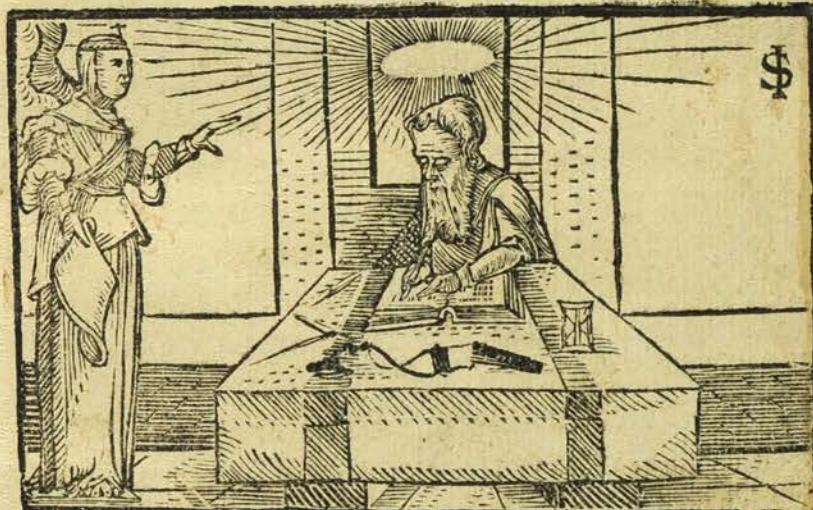

Zent Mathe / ki Leuinék és mondatis / fufarbor
apostollá liuin / mindeneknek előzte Sido országban
az Lchristusnak euangeliomát irá Sido betűivel /
Sido névben / azoktól / kik az Sido nipeknek köz
zöle az Kereftén hútre fordultak való. Mells euangeliomot
kirzoda fordította ligen annak utána Görög névre nem igyen
niliuán vagon. Ez Szent Mathe euangelioma fediglen mind ez
mai napiglán meg vagon az Eszterabelli körül tartoban / mellek
Pamfilus martyr nag ügekzetuel kerzett vala. Ez Szent
Jeronymus iria Szent Mathével / és ez euangeliomról. Mű es
ez minapón ez Szent euangeliomot Sido névben találva / sokhe
ßen az Sido névet követők inkább hog nem mint az Görögöt /
auag Rómái névet. Bünne ne vesse az irt az Kereftén ki eze
oluassa / ha eggy nihán helen az Görög / és Rómái névtől latta
tunk el taurozni. Ikkal vala hog itt az Sido irásra níznink inkabb
hog nem mint az Görögöt. Azonkívül az egeb euangeliomokban
ikkal vala hog az Görögöt níznink inkabb hog nem mint az Rómái
névre honnan ennek eredete vagon.

Evangelium

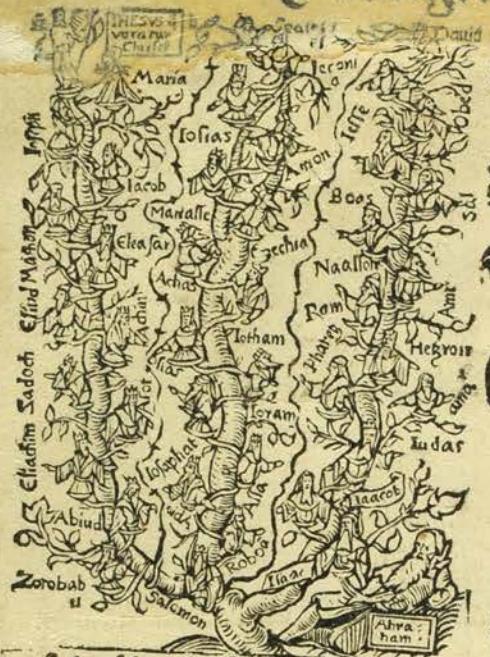
Szent Mathe irasa kerint.

an Előm.

Evangeliū

zetsighirül valo konú. Abraham nemze Isaakot. Isaak fediglen nemze Jakobot. Jakob fediglen nemze Judast, és az ú attasaiat. Judas fediglen nemze Farest, és Zaramot az Chamartul. Fares fediglen nemze Esromot. Esrom fediglen nemze Aramot. b Aram fediglen nemze Aminadabot. Aminadab fediglen nemze Naason. Naason fediglen nemze Salmont. Salmon fediglen nemze Boozt az Rachabtul. Booz fediglen nemze Obedet az Ruthul. Obed fediglen nemze Jessel. Jesse fediglen nemze David kiralt. David kiral fediglen nemze Salomont az asztonembertül mell Uriász vala. Salomon fediglen nemze Roboamot. Roboam fediglen nemze Abiaszt. Abias fediglen nemze Joramot. Joram fediglen nemze Hoziaszt. Hozias fediglen nemze Tothamot. c

Zoatham

Elsö ris.

Jesus chri-
stusnak Dau-
dnak fianak.
abrahamnak
fianak nem-

Abrahannat
fianat nem-

Joatham kediglen nemze Achaz. Achaz kediglen nemze Ezeiasz.
Ezeiasz kediglen nemze Manassest. Manassesz kediglen nemze
Amont. Amon kediglen nemze Josiasz. Josiasz kediglen nemze Je-
soniasz / és az ú attasaiat az Babilonias fogsgabban. Az Babilonias
fogsgagnak utanna kediglen Jekonias nemze Salathielt. Salathi-
el kediglen nemze Borobabelt. Borobabel kediglen nemze Abiudot.
Abiud kediglen nemze Eliakimet. Eliakim kediglen nemze Azort.
Azor kediglen nemze Sadokot. Sadok kediglen nemze Ákint. Ákin-
d kediglen nemze Áliudot. Áliud kediglen nemze Eleazar. Elea-
zar kediglen nemze Nathant. Nathanael kediglen nemze Jakobot.
Jakob kediglen nemze Josefet / az Marianak urat / mells Maria:
tul húletek az Iesus / ki Lhristusnak mondattik. Annakokat Abrá:
hamtul fogua Dauidiglán mind ez nemzetisig tizennig nemzet:
sighet tiszen / Es Dauidtul fogua az Babilonias fogsgahiglán tiz:
ennig nemzetisighet tiszen / és az Babilonias fogsgatul fogua az
Lhristusnak húletisiglen tizennig nemzetisighet tiszen.

2 in 104.

Szent Matthe.

riat az te felesighedet / mert az mi ú benne fogantatott Szent lisek is-
tentül vagon. Fiat fül fediglen és Jesušnak neuerezzez útet / mert ez
üdvözítő ióvendőre az ú nípít az ú bűnciböl. Couabba mind ez meg
lún hog be tellefednek az mi meg mondattal vala az ur istentül
az profetanak altala. Ki ekkippen föl. Íme az fúz terhes lisen / es
fiat fül / es neuerezik útet Emmanuelnek. mell ighit ha ki meg akar
Magárazni anrit tiszen mint ha azt mondannad. Nú velünk az
isten. Józef fediglen almáabol felserkentetuñ affippen tün mint az
ur istennek angala meg hatta vala üneti / es ú hozzáia viue az ú a
felesighit / es nem esmeré útet mignem füle az ú fiat / az ú első fúz
löttit / es Jesušnak neuerez útet.

Szászodít risz

Urbana
szászodít
risz
koron fediglen fülez-
tett volna Jesuš Bethlhemben Bidoorhagnak varosaban Herodes ki-
ralnak ideiben, me napkeleti rül bőlcsek ióvink Hierusalembé ezt mon-
duan. Holott vagon az Bidoonak kírala / az ki fületett? Mert latok
az ú czillagat napkeleten / es ide ióvink hog magguk útet. Nikorón
fediglen ezelet meg hallotta volna Herodes kíral / meg haborodék / es
ú vele egtembe eghiss Hierusalemnak varosa / es eggéb l'jan minden
papi fiedelmet / es az nípnek minden irastudot / meg tudakozék útve

108

Evangeliū

4

lók holott fületnek az christus. Es azok mondának üneti. Bethle-
hemben Bidoorhagnak varosaban / Mert ekkippen vagon meg ituan
az prophetanak altala. Bidoorhagnak földje Bethlehem te s sem: Mich. 8.
miríbben kússebb nem vág az Bidoorhagnak fü varosi között / mert
te besöled fog tamadni ennekem az fiedelem / ki io paštornak hókasa
ßerint fogia órizni es birni az en nípemet / az Israelnek fiait. Ez
gottan Herodes az bőlcsekét titkoni ú hozzáia huatuñ nag horgal
matossagual meg kerdezez ú tulok az czillagnak meg ielenisnek idéit.
Es el borzatuan úkt Bethlehembe ezt monda. Nikorón oda me-
nendetelek nag horgalmatossagual meg tudakozzatok az germek felől.
Nikorén fediglen meg talallatok / kouetsigkippén hozzatok meg en-
nékem hog en es oda mennek / es imaghám útet. Es az Bőlcsek az
kíralnak besidire hajoluañ / elmennek. Es imé az czillag az mellet
lattanak vala az nap tamadatón / ú előtök megen vala / mind arcze
iglan clo menuñ mignem meg állana az helnek felette az mell helen
az germek vala. Nikorón fediglen lattak volna az czillagot felette
ighen meg órulmek / es be menuñ az havza meg lelek az germeket
az Mariaual / az ú anníual / es földre le csin / imadák útet. Es az ú
renteket meg rituañ / adanak üneti / aiandikot / aranát / temient / es
draga kenezet. Es almokban isteni hozat lún ú hozzájok / mell hoz-
zában infénet hog Herodeshez út meg né terninek / más uton teriz-
ék meg az ú földetke. Nikorón fediglen azok el mentenek volna /
ime az ur istennek angala meg ielenek Józefnek almában ezt mond-
uán ú neli. Kell fel / es vedd fel az germeket / es az ú anníat / es fuss
Egyptomba / es lig ott mind arciglan mignem en teneked holandoek.
Mert keresni fogia az Herodes az germeket hog útet el vesesse. Az
Józef fediglen fel serkentetuñ fel viue az germeket / es az ú anníat ic-
ráka

Euangelium

Ezaka/es Egyptomba mene. Es ott lún mind az Herodesnek has
 lalaiglán/hog be tellesedek az mi meg vala mondatuán az isten
 Oscr. II. túl az profetanak altala. ki ezt monha. Egyptombol huam meg az
 en fiamot. Legottan Herodes minék vtanna latta volna hog meg ez
 lattatott volna az Bölcsekkel selette ighen meg haraguék/es el bo-
 rezatuán meg öle minden germeket Bethlehennel varosaban/es
 Bethlehennel minden hatariban/vala menin valanak let estendőst
 auag kúsebb ideiük/az üdönök miuolta kerint/mell üdöt iol meg er-
 tett vala az böscekkel. Akkoron be tellesedek az mi Jeremias pro-
 Hier. 31. fetatul meg mondattott vala/mikorón ezt mondā. Ramaban so hal
 lattatott iangatas/siralom/es nag konu hullatas Nakel siratuan az
 u sicut/es nem akara vigastalast venni/annakokart hog ne legenekek.
 Louabba mikorón Herodes meg holt volna/meg az ur istennel anga-
 la almaban meg ielenek Josefnek Egyptomban ezt monduan. Kell
 fel/es vedd fel az germeket/es az u annat/es menni Sidoorßagnak
 földibe/mert meg holtanak az kif az germeknek iletinek veßedelmire
 iarnak vala. Es az Josef fel feluñ fel viue az germeket es az u an-
 nat/es Sidoorßagnak földibe mene. De mikorón hallotta volna hog az
 Archelaus birna az orßagot sidoorßagban az u attanak Herodesnek
 helin/nem mere oda menni. De almaban isteni bozat lún u hozzaia-
 mell bozatban intetek hog Galileanak tartománya menne/es oda
 menuin lakozek az varosban mell Nazarethnek huattatik. hog be
 tellesedek az mi meg vala mondatuán az profetanak altala,
 Nazarethbelinek huattatik.

Napóban ielen vagón Janos Baptista predicaluán
 Sido

Bkt Mathe

5

Sidoorßagnak kicsleniben/es ezt mon-
 duan. Vegitek csetekbe magatokot/es
 iobbijzatok meg az tu iletetekek mert
 kozel vagón az istennel orßaga. Mert
 ez az kirul Esaias profeta Holt. es ezt * Es.
 mondotta. Az puftaban kialtonak 40.
 kaua ez / Tegitek hog kif legen az ur
 istennel uta / tegitek egentesse az u osue
 nit. Az Janosnak fediglen oltozeti
 vala teuknek horibol es uneki oucczoie bür vala az u derckan korul.
 U vala fediglen saftual/es erdei mizuel. Akkoron ki mene u hozza
 Tervalemnek varesa/es eghis Sidoorßag es minden tartomani mell
 oz Jordanhöz minden felol kozel vala/es meg kereftekednek vala
 u tulc az Gordonban/vallast tiuin az u tulandon bunokrul. Mi
 korón fediglen latta volna hog sojan menninek u hozza az kes-
 restekedise az Fariseosoknak/es Sadduceosoknak kozzolle mon-
 da u nekik. Vipera kigoknak fiai kiczoda ielentette meg nektek hog el fut
 enatok az iouendo haragnak előttez Teremzetek annakokart gomol-
 czokot mellek az iletnek meg iobbjatasahoz illendök legenekek. Es dicze
 kedis kippen ne akariatok ezt mondani tu magatokban. Mi u nekunk
 ez Abraham atan. Mert mondem en tu nektek hog az isten imez
 kovetböl siakot temashthat az Abrahannak. Umaran fediglen oz fr-
 ke es az sanak gukerre titetett. Annakokart minden fa mellel io goz-
 molezöt nem teremt ki vagattatik/es oz tuzre vettetik. Bron az
 hog en tutokot viruel kerefteliek az tu iletetekek meg iobbjatasara.
 De az ki en vtannam el iouendo ennallamnal eröss/kinek en erre eleg
 f nem vagok hog saruit hordozzam. Ez meg kereftel tutokot kent li-
 33 lekul

Evangeliū

Iekuel es tuzuel kinek az u horolapatta keriben vagon es iol meg
tisztija az u kiruit es begyanti az u buzaiat az buzashazba az tore-
ket fediglen meg igheti meg olthatatlan tuzuel. Akkoron el mene Je-
sus Galileabol az Jordan melle az Janoshoz akaruan meg keress-
telkedni u tulle. Az Janos fediglen meg tilta vala utet ezt mond-
uan. Ennekem vagon füksighem erre hog meg kerestelleggem te tu-
led es te iussi en hozzam. Feleluien fediglen Jesus monda uneki.
Haggel mostan enghemet mert ekkippen illik munekunk be tellesz-
tenunk minden meg igazulasra valo dolgot. Legottan el haga utet a
es meg kerestelkeduien Jesus fel iove mind iarast az virzbol es imre meg
nifikozanak u neki az menek es lata az hent lelket mikint egg nos-
tin galambot hog le fallana es felul u rea iunne. Es imre horat
lun az menekbol ezt monduan. Ez az en kerelmes siam kiben iokip-
pen leduem betelek.

Segedit riß

S

egottan JESUS
fel vitetett vala az pustaba az hent lilek istentul hog meg kisurtetnek
az ordogtul. Es mikoroni itlen volt volna ott ne guen napon es
ne guen helvig meg cheztek. Es u hozza iarusuan az kisur-
to monda. Ha sia vag az istennek paranczollad hog ez kouet
keretke legenek. Es Jesus feleluien monda. Seg vagon iruan.

nem

Hent Mathe

* Nem czak keruel il az ember ha nem minden ighuel ki az isten. * Dent.
nek hianak altala u ki. Legottan velle fel viue utet az ordog az
hent varosba es az templomnak leuegoire allata utet es monda u
neki. Ha sia vag az istennek vesd ala innen te magadot. Mert meg
vagon iruan. * Az u angalnak paranezol iouendore te feloled es fe. * Psal.
zelbe vishet tighedet hog valamikor meg ne ussed az kube az te
labaidat. Monda uneki Jesus Bisontag meg vagon iruan. Ne kisir. * Deu.
rzed az te uradot istenedet. Esmeleglen velle fel viue utet az or-
dog egg nag magass begre es meg mutata uneki ez vilaghnak
minden orzaghit es azoknak ez vilagi nag duczosigben
valo vostokot es monda uneki. Mind ezeket te neked adam ha
elottem le esuin enghemet imadandak Legottan monda uneki Jesus.
Tauozzal el te Satan mert meg vagon iruan. Az te vradot istene-
det fogiad imadni es czak utet fogiad folgalni. Legottan el haga
utet az ordog es imre angalok iunek vala u hozza es folgalnak vala
uneki. Mikoroni fediglen hallotta volna Jesus hog Janos meg
fogtat volna fel fel valo helre mene Galileaba es Nazaretet el
e haguan el mene es Lapernaumban lakozek mell tengher mellett
valo uaros Babulonna es Neptalinak somkisdaghian. Hog
be tellesdenek az mi meg mondatt vala Esaias profetanak altala Esa. 9.
ez ighuel. Babulonna es Neptalinak folde az tenghernek uta
mellet Jordan elue pogonknak tartomanya Galilea. Az nip ki so-
tiszigben es halalnak arnikaban ul vala nag vilagosagot lata es
azoknak az tik halalnak tartomanyaban es arnikaban uinek vala vil-
agosag tamada. Az udotul fogua kezde Jesus predicalni es mondani.
Vegitek esetekbe magatokat es iobbizatok meg az tu iletteket
f mert kozel vagon az istennek orszaga. Iaruau fediglen Jesus Galil-

B n lecanak

pent
arab
magy
vihet

Evangeliū

Ieanak tenghere néllet/ két ota fiat lata Simont ki Peternek huiat-
tatik vala és Andrasz az ú attafiat/ kik halot vetrök vala az tengher-
be/mert halászok valanak/ és monda ünekek. Jóvetelek en utannam/
és en ezt tissem hog embereket halászatok. Es azok legottan el
baguan az ú haloikot ú vtanna meninek. Es sonnan eld menuin egéb

*Lata mafferet atafiat lata Zafabot az Bebedeusnak fiat/ és Janost az ú atta
fiait. kik az haibon az ú attokual Bebedeusal kofozik vala az ú hal
oikot/ és el hiua úfot/ és azok legottan az haioit. és az ú attokot el
baguan ú vtanna meninek. Es Jesus körül iaria vala eghiss Galiz/ a
leat tanruan az ú sinagogaikban/ és predikaluán az mennorág-
nak Euangeliomat/ és meg gógruán minden betegsighet/ és min-
den korsagot az npeknél közötte. Es ki teriede az ú hire eghiss Síri
aban/ és ú hozza bozának mindeneket kiknek kúlomb kúlomb betegsig-
nek miatta gondjuk vala dolgok/ és kik béli faiasnak miatta meg gör
bettenek vala/ és kikben ördögök valanak/ és kik hauasok valanak/ és
kiknek inai hecérkül el industanak vala/ és meg halattanak vala/ és
meg gógruá úfot. Es sok nij kouets útct Galileabol/ Decapolis/
vol/ és Jerusalembol/ és Sidoorágab
vol/ és Jordán elüg valo egéb tartoma
E nökbol.*

Hfödik riss

*Mind forgy
szapjoud* iforón latta volna az
nipeknél sereghit fel mene egg begre/ és mikorón le últ volna ú hoz-
za iarulanak az ú tanruani/ és minelutanna meg ritta volna

az

Ent Mathe

az ú faiat tanrua vala útöt ezt mondwan. Bodogok az lisek ferint
valo fegyhiek mert övek az mennelnek orhaga. Bodogok az kik keser
ghenek mert ezek vigastalast vihnek. Bodogok az legelmesek/mert
ük ez földön öröksight nerner. Bodogok az kik chezik és komuhoz-
zak az istennel valo meg igazulast/mertük meg eleghetnek. Bodog-
ok az irgalmasok mertük irgalmassagot nerner. Bodogok az tisztá
kívuk mertük istent meg látta. Bodogok az bicsighesek mertük is-
tennel fiaianak huiattatnak. Bodogok az kik haborusagot henued nek
d az keresseni io iletirt/mert övek az mennelnek orhaga. Bodogok lis-
tek mikorón kídalmasbesidekuel illetendnek túloldot az emberek/ és tü-
tököt ildözendnek/ és mondandnak minden gonoß besidet tü elle-
netek azt hazuduán hog en irettem tisztik örülletek és vigaggatok merti
az tü utalmatok sok az mennorágban. Nért ekippén haborgattak
az profetakot és kik tü előtterek voltanak. Tü vattok saua az földnek/
hog ha az io estelenne titetik miuel fognak szoni. Semmire nem io
touabbá/ha nem hog ki vettek/ és az emberek tü el nomottassik. Tü
vattok vilagosaga ez vilagnak. El nem rejtethetik az varos az mel-
e let hegen rastak. Es az meg gyuntott körindet nem tisztik az köbel ala
ha nem az vilagtartora/ és vilagosagot ad mindeneket kik az haz-
ban vadnak. Ekkippen tegen vilagosagot az tü vilagosagok ember-
efnek előtte hog lassak az tü io müelkedesteket/ és dicirik az tü atta-
tokat/ ki mennorágban van. Né aljzatok hog azirt iuttem lis-
gen hog az o töruint/ auág az profetaknak irasit el törinem. Sognem
iuttem azirt hog el törinem/ha nem inkabb hog be tellestjém. Nere
bizon mondóm tünketek mind arc zig és mignem el mulik az menni/
és az föld/egg kús betű/ auág mentül kússebb puncit el nem mulik az
o törumból/ mignem mindenek meg ländnek. Valaki annakötair

B in meg

Evangelium

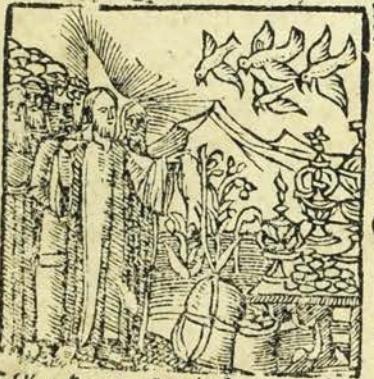
meg Seghend egget az mentül küssébb paranczolatoknak közzölle
és ekkiben tanítanja az embereket mentükküssébbnek hivattatik az
mennéknél országban. Valaki kediglen be tellestíteni és vég tanítand
ez nagyak hivattatik az mennéknél országban. Mert mondóm tü
nektek hog be nem mehettek az mennek országba ha az tü 10 voltotok
na gubb bűsiguel nem lend mint az irastudóknak és az fariseosoknak
Exo. 20. iouoltok. Hallottatok hog meg volt mondátan az righieknél * S'altos
Deut. 5. ne lig * Valaki kediglen galossagot tiszen karhozatra kötelezi üma-
gat. de en ezt mondóm tü nektek hog valaki meg haragzik az ü atta o
fiara oktalanul és miltatlan karhozatra kötelezi ü magát Valaki ke-
diglen az ü attafianak ezt monga. Þij te tuna és hituan ember erre
kötelezi ü magát hog ü rea tanarz gúllon. Valaki kediglen ezt mon-
danga. Ez eftelen az gehennek igotuzire kötelezi ü magát. Annako-
kairt ha fel viended az oltarra az aiandikot mellet az istennel kerzet
fel és ott meg emlékezendel hog az te atadfianak valami nehezsíge
vagon te read hadd ott az te aiandikodat az oltarnak előtte és meni
elleld fedvit előbbör az te atadfianak és annak utanna oda menuini
vidd fel az aiandikot mellet az istennel kerzettel. Az te ellensígheduel k-
hamar meg bikkellel mikorón utoń vag ü velle hog valamikorón tighe-
det az te ellensíghed az itiló mesternél kezibe ne aggón és hog az itiló
mester tighedet az varossolgaianak kezibe ne aggón. és hog az tóm
löczbe ne vettessel. Bizon mondóm tenelet hog ki nem foglalhatni
onnan mind a cziglán és mig nem fizetist tisz az utolsó pinziglen
mell pinz quadransnak mondátk. Hallottatok hog meg volt mondá:
Exo. 20. tuan az righieknél * Hazassagtörisnek bùniben ne lelecrzél-de en ezt
mondóm tü nektek hog valaki az más embernek felesighit gonosz ki:
uansaghirt nizendi immárán hazassagtörisnek bùniben lelecrzett ü e
vele

Geit Slathe

velle azú bűben. Hog ha az te iobb kemed botrankozásodra lend tene
ket- báradki útet- és vesdel te túled. Mert iobb teneked hog el veszen
egg az te tagaid kózzol/ hog nem mint mind az te eghiszt tested az
gehennék igótúzire vettekk. Es ha az te iobb kezed botrankozásodra
lend teneket-vagdel- és vesdel te túled. Mert iobb teneket hog el ves-
ßen egg az te tagaid kózzol-hog nem mint mind az te eghiszt tested
az gehennék igótúzire vettekk. Meg vagon fediglen mondau* Va Deu. 24.
lati el kúldi az ú felesighit ú tûle leuelet aggon ú neki az el valásrul.
De en ezt mondóm tú nektek hog valaki el kúldi útule az ú felesighit
azt tiszi hog az parazna legen ha nem ha ezt az ú paraznasagart
fendi. Es valaki oll felesighet vißen maganak kit az ú vra ú tûle el
kúldott-hazassagtörisnek bûniben leleczit. Touabba hallottatok hog
meg volt mondua az righbieknel* Hamissán né esleggel-de meg aggad Lai. 19.
az te vrádnak azokat-az mellekre esküttel. De en ezt mondóm tú-
nektek. Semmikippeñ ne esleggetek-sc az menire-mert az- keli az
istennék- se az földre-mert az-samola az ú labainak- se az Jerusa-
lemre mert az-varosa az nag kiralnak- se az te fedre ne esleggel/an
naktaikt hog nem teremthet az egg fejir/ auág felete for halat. De
ez legen az tú besidetek/vg/vg/nem/nem. Touabba valami ezeknek
felette az besidhez hozzatitetik/ez az gonostul vagon. Hallottatok
hog meg volt monduan* Egg hemirt mas hemet/ és egg foghirt mas Exo. 21.
fogat vegenek. De en ezt mondóm tú nektek/ ellene ne allatok annak/
az mi gonostokra vagon/ ha nem valaki arczul rzap tighedet az te
iobb orzádon/fordícz az ú neki az mas orzádot/ és az ki teveled
akar torunkedni/ és az te belső ruhadot el akaria rusad vonni/enghed
neki az te kúlso ruhadot/ és es valaki tighedet egg millföldint valo
vtra kíberít/menn ket millföldet velle. Agg annak az ki tetüled kiri

Evangeliū

es magadot meg ne vonjad attul az ki körzönt kir. Hallottatok hog
• Deu. 1, meg volt monduan. Szeressed az te közei valo emberedet, es gülöl-
led az te ellenighedet. De en ezt mondomb tünketek. Szeressittek
az tu ellenighiteket / iot monzatok azoknak kiik tütököt átkoznak.
Zol tegetek azokual az kiik tütököt gülölnek. Imaggatok azokirt az
kiik megfertőt / es üldöznek tütököt / hog legetek az tu mennei ata-
tofnak fiai / ki meniorhagban vagon / mert / az napról meg engh-
edi hog fel tamaggon mind az gonoskora / s mind az iofra / es eset
ad mind az igazakra / s mind az hamissakra. Mert ha azokat se: a
retenditek az kiik tütököt heretnek / miczoda iutalmatok vagon! Nem
de az futarok / es vagon azont tisiki / Es ha ezek azokot fogaggatok
io feddevel tu hozzatok / az kiik tünketek atatokfiai / miczoda naig ie:
Aes dolgot tistek! Nemde az futarok / es ekippenn tisneki! Annakokart
fogatkozas nelskul valok legetek tu / mikippen az tu atatok ki az mennek
ben vagon / fogatkozas nelskul vagon.

Satodik riß

R iualkippen valo gondot vo-
selletel erre / hog tu alamosnat ne aggatok embereknek clötte / es vigre
hog azok nizzenek tütököt. Ha külömben tistek / iutalmatok nem lis-
ken az tu atatoknal / ki az menekben vagon. Annakokart mikorón
alamosnat arcz / ne kurtosnenek clötte / mikippen az tettetessentig
emberek tisnek / az heleken holott sok emberek gültenek eggbe / es urz
kepuzalo

Hent Matthe Irasa szerint

ak herte / es vigre hog emberek tul dizirlessenek. Vizoni mondomb tu-
netek meg vagon az u iutalmot. De te mikorón alamosnat arcz / ne
tugga az te basogkezed az mit az iobbkezed tisken / hog az te ala-
mosnad titok helen legen / es az te atad / ki titok helen latta / u meg
fizeti teneked riluan valo helen. Es mikorón imadsagot tendesz / ne
lig ollan mint az tettetessentigemberek / mert ezek aluan holtanak
imadkozni az heleken / holott sok emberek gülnekk eggbe / es urzaknak
furdikban / es vigre hog az emberek uko lassak. Vizoni mondomb tu-
netek hog meg vagon az u iutalmot. Te fediglen mikorón imadkoz-
zol mennebe rendek hazadba / es az te antodot be zaruan / imaggad
az te atadat / ki titok helen vagon / es az te atad az ki titok helen lat-
ta / meg fizeti teneked riluanvalo helen. Mikorón fediglen imadkoz-
tok / sok havuk ne legetek / mikippen az paganok. Mert azt aljat hog
ez u sok holasokirt halgattassanak meg. De legetek azirt ezekhez
hasonlatosok / mert tugga az tu menek atatok mi dolgozra legen tu-
netek hissigtek meg annakelotte minék elotte kirijtek u tule. Tu an-
nakokart ekippenn imadkozzatok. Nu atonk ki az menekben vag-
senteltekk az te neved / Juionel az te országod / legen az te akarac-
tod / mikippen menben / azontippen az földön / es. Az mu kenerunkot /
az mindenapiat aggad nekünk ma. Es enghedd meg mu nekünk
az mu adossaghinkat / mikippen mu / es meg engheggük azoknak az
kiik munkunk adossok. Es ne hagg munkot kisitetbe iutunk / de kaba
dúrz meg munkot az gonostul. Mert tiqd az ország / es az batalmas-
tag / es az bürzösig / örökké / örökké. Amen. Annakokart ha meg bo-
rcatok az embereknek az / tu ellentek valo buncit / meg borzat-
ta tuneket / es az tu menek atatok. Hog ha meg nem borzattatok
fin kerelnek az / tu ellentek valo buncit / az tu menek atatok / es
nem

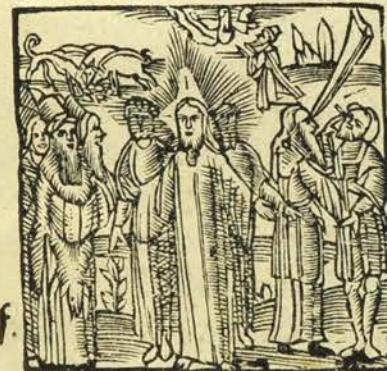
Evangeliū

nem boczatták meg tünöktek az tú üellene való bűneiteket. Louabbā mikorón bűntölendetek/ ne legetek pokoltedvük/ és homoruorza mutatók- miskippen az tetteket s figyemberek- mert azok homaloj: sa tisik az ú orzákokot/ hog níluán legen az embereknek hog úk bűn elnök. Bizón mondóm tünöktek elvüttük az ú iutalmokat. Ez kedig- len mikorón bűntölök/ kend meg fenetuel az te fedet/ és az te orzá- dot mosd meg-hog ne legen az embereknek níluán hog te bűntölök/ ha nem az te atadnak/ ki titok helen vagon/ és az te atad ki latta titok- ban lenni/ meg fizet tenekek níluán. Ne gúnczetek tú magatoknak a rentekmarhákat az földön/ holott az pípk/ és az mol elvešt/ és ho- lott az orvok ki assak/ és el orozzák/ de gúnczetek tú magatoknak rentekmarhákat az menörökban/ holott sem az pípk/ sem az mol el nem vešt/ és holott az orvok ki nem assak/ sem el nem oroz- zák. Mert az holott lend az tú rentekmarhákat/ ott lisen az tú kúretek/ és. Az testnek fóinideke az sem. Ha annakokart az te fe- med eggugú lend mind az te eghibb tested vilagos lisen/ hog ha az te femed gonosz lend/ mind az te eghibb tested sötít lisen. Annakok- kart ha sötitsig lend az vilagosság/ az mell te benned vagon az so- btitig lass mell nag lisen. Senki két vrnak folgalattara magat nem kötelezheti/ mert auag imézt gúslí/ és amazt fereti/ auag egyptikus agga magat/ és az masikus nem gondol. Nem folgalhattok az isten nek/ és az Hammonnak. Annakokart mondóm tünöktek Borgalma- tokok ne legetek/ az tú ilesetekek/ mit egetek iouendőre/ és mit igaz- tok. Sem az tú testetekről minemű öltözettel fogiatok ilni iouendő- re. Nemde az lilek nagubb berzületben vagoni hog nem mint az el- del/ és az test nemde nagubb berzületben vagoni hog nem mint az öltözeti; Fordízzatok az tú femeiteket az éghi madarakra. Mert e-

nem

A bent Mathe srása berint.

10
nem betnek/ és nem oratnak/ sem az buzasházba nem hordanak/ és mind az altal/ és az tú mennei atatok el ileseti azokat. Nemde nag- val felül halaggatoki tú azokat? Kiczoda kediglen tüközöletek az ki forgalmatosságual gondolkoduan rula/ az ú testinek emberkorban va- lo állapattahoz hozza tehessen egg singne rist? Es az öltözetről mire vattok Borgalmatosok? Vegitek eketekbe az mezőnek lilio mit mimodón nőienek/ nem munkalodnak/ sem fonnak/ de maga mind az altal/ és mondóm tünöktek hog még az Solomon es mind az ú d eghibb ez vilaghi díurzósighes voltaban/ és nem volt igen fel öltöztek uin mint ezeknek eggik. Hog ha az isten ekkippen öltözött fel az me- zón valo füet/ mell ma az ú bip állapattabán vagon/ és holnap az igho kemenzebe vettetik/ nemde nagual inkább tisik ezt tünöktek/ tú kiczin hútuék: Annakokart ne legetek Borgalmatosok ezt monduan vallon mit fogunk enni/ auag vallon mit fogunk inni/ auag miel fo- giuk magunkat ruházni! Mert mind ezeket az paganok kerdezik. Mert tugga az tú mennei atatok hog kükösök legetek mind ezeknel- kül. Sog inkább keressítik előbbör az istennel országat/ és az ú orszá- gahoz illendő io ileset/ és mind ezek/ az okhoz hozzá adattatnak tú nektek. Annakokart Borgalmatosok ne legetek az holnapra. Mert

f.

Hetedik rif

Lj iles-

az holnapi napnak meg lisen az ú magára valo gongó. Igaz eleg egg napnak az ú gótreleme.

Euangelium

tilletuel māst ne karhoztassatok hog tū es ne kar-
 hoztattassatok mert az minemū itiletuel tisztet iti
 letet māsrul v̄gan ollan itilet titetik tū rulatok. Az
 mell mirtikuel mirtet v̄janazonual mirek tūnekt
 etek egebek. M̄chrt nized fediglen az te atadfianak
 Semiben valo koroszalat az te ſemedben valo karoszalat fediglen mārt nem viſed eſedbe? Auag mi
 lippen mondod ezt az te atadfianak hadd vegek ki az koroszalat az
 te ſemedból es imē karoszal vagon az te ſemedben? Te tettek eſpent a
 ſiguember/veſdi előſzör az koroszalat az te ſemedból es annakur-
 tanna fogod láthatni az koroszalat hog li vegek az te atadfianak ſe-
 miböl. Ne aggatok az ſentallatot az ebeknek es ne haninatok az
 tū ſok dragakövetekek az diſnoknak elcibe hog valaha azok labokual
 azokat el ne nomoggal es hog azok türéatok tériūn el ne ſazzassa-
 nak tūtököt. Kirietek es az mit kírtet meg adatik tūnektek. Keresse-
 tek es az mit kerestek meg leſietek. Zorghessetek es anto nittatik tū nek-
 tek. Mert valaki kír az mit kír az meg adatik ūneki es valaki kerezi
 az mit kerest meg leli es az zorghetonek anto nittatik. Auag vagoni b
 valamell ember tū körzöletek ki kouet aggon az ūfianak mikorón
 az ſiu ſenkeret kír ū tûle. Auag ha halat kírend nemde kígot adi ūneki
 Annakókairt ha tū io arandikot tuttok adni az tū ſaitoknak mikorón
 gonoszok legetek menivel inkabb az tū atatok ki az meniorſagban
 vagon io arandikot ad tūnektek ha kírtet ū tûle. Annakókairt valami
 dolgokot akartok hog az emberek tegenek tū veletek azontippen tū es
 mind azokot tegitek az emberekuel. Mert ez az o törünnék paranc-
 szolatta es az profetaknak irasa. Az borosszkapu menetek beimert
 filek az kapu es tagaz az vt az mell az veſedelemre viſen es fo- e
 kan

Szent Mihály Irásra ſerint.

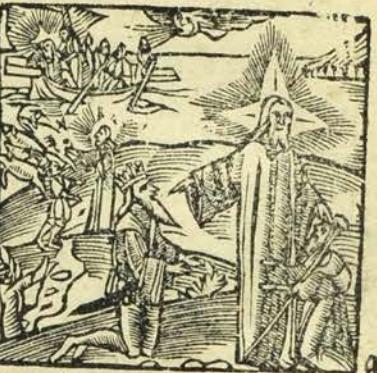
11

kan vadnatlik azonjarnak. Mert borossz az kapu es nem tágas az
 ot mell az iletre viſen es kevzen vadnatlik azt meg talallat. Neg
 örizzitik magatokot az hamiss profetaktul lik tū hozzatok iunek u-
 honnak öltözetiben de belöl ragadozo farkasok. Az ū gomolczok
 rul esmerhetitek meg úköt. Nemde ſedneki az tóvisselkül ſolot auag
 az tóvisselapukrul ſigheket. Ezenkippen minden io gomolcz fa io
 gomolczok teremt. Az reues fa fediglen gonoß gomolczok ter-
 emt. Az io fa gonoß gomolczok nem teremthet ſem az reues fa
 io gomolczok nem teremthet. Mindenfa mell io gomolczok
 d nem teremt ki vagattatik es az tûzre vettetik. Annakókairt az ū
 gomolczokrul esmerhetitek meg úköt. Nem minden megen be az
 meneknek orſagaba az ki ezt monga ennekem Vram-vram/ha nem
 az ki az en atamnak akarattat tiszt ki az meniorſagban vagon. So-
 kan kezdi mondani ennek amaz otolsó napón Vram-vram nemde
 az te newednek altala profetaltunki es nemde az te newednek altala
 üftunki ordóghóköt: es nemde az te newednek altala tütünkli nag
 ſok tehetſigheket. Es akkorón vallast tiszt azoknak ezt monduan.
 Soha nem esmertelek tütököt. Tauozzatok el en tûlem lik gonoszsa-
 got ezelekettek. Mert bôlcz emberhez hasonlók minden ſi en tûlem
 ez beſideket halgatta es azokat be es telleshtí ſi az ſúkillaň raka
 az ūhazat es zaporesz eset es ar vizet ſouinek es az ſelek ſebessen
 fuanaſ es az haza rohananak es le nem dûlc. Mert ſúkillaň fon-
 daltatott volt. Es balgatag emberhez hasonlattatik minden ſi en
 tûlem ez beſideket halgatta es azokat be nem telleshtí ſi az ūhaz-
 zat az iſopon raka es zaporesz eset es ar vizet ſouinek es az ſe-
 lek ſebessen fuanaſ es az haza ūkozinel es ledule es az haznak
 f nag lún az ūlcromsaſa. Es lún ez mikorón el vighesste volna. Gesuz

L. iii. e

Euangelium

ez besídeket hog el cjudalkozék az sereg nüp az ú tudománán. Mert ta: nüta vala úköt mint kinék az tanításra habad hatalmassaga volna. Es nem cklippen/mikippen az irastudot.

Solzadit

ris.

Mikorón lediglen le hallott volna az hegrül sok sereg nüp kouete útet. Es imé egg poftos iarula ú hozza. Es az földre orszával le burula. Es isteni tisztelést tün üneki ezt monduan. Vram ha akarod meg tisztithat ezt enghemet. Es Jesus kezit finuhtuan il leté útet ezt monduan. Akarom/tisztalig/ es legottan meg cistula az ú poftossaga. Es monda üneki Jesus. Meg lassad hog valakinet ne mongad-de meniel-mutasd meg te magadot az eggházi emberek/ es vég ciandikot/melleset Moises paranczolt vinni/ ezirt hog azok tegenek tanubizonsagot az mrg tisztult poftossagrul. Mikorón lediglen be ment volna Jesus Zapernaumba ú hozzá mene egg százdós/ es ighen kiri vala útet/ ezt monduan. Vram egg germekem hazaannal felkít kinék inai helekrül el indultanak/ es meg halattanak/ es ighen nehezen kinsodik. Es monda üneki Jesus. Meg gogjtom en útet mikorón hazadhoz menendek. Es felelüm az hazaodos monda. Vram nem vagok elég erre hog be iuh az en hanlikomba! Sög rza egg houal paranczoll/ meg gogul az en germekem. Mert en es mas ember hatalmassaga alatt valo ember vagok/ es vitezek vadnak az en birtokom alatt es/ es ezt mondomb imer vitezek

Szent Matthe srása herint.

12

nel meniel/ es el megenies az mas viteznel iuh idejel el iuh es az en bol gammak/ tudd ezt/ es meg tisi. Mikorón ezelet hallotta volna Jesusi el cjudalkozék/ es monda azoknak kik útet kouetik vala. Bizon mondom tünetek hog még Bidoorhangban sem találtam illen nag húrtot. Mondom tünetek hog napklet felöl/ es napnugat felöl fokán fognak ianni iouendőre/ es egetembe letelepednek az Abraham/ es az Isaakual/ es az Jakobual az meneknek orshagaban/ az orshagnak fiai lediglen az fülsöbb fótitsigbe vettetnek/ ott lisen az siralomides/ es az fogaknak czitorgatása. Es monda Jesus az hazaodosnak. Mennelies az mikippen hiszed azonkippén legen teneked. Es meg go gula az ú holszai azon oraban. Es mikorón az Peternek hazahoz ment volna Jesus/ lata az ú napat hog az ágban tekennel/ es hideg lelné/ es illeté az ú kezit es elhaga útet az hideglelisek b. tegsigheles/ fel kele/ es folgola ünekeit. Mikorón lediglen estue kezdeti volna lenni/ hozanak üneki sok emberek/ kibben ördöghök valanak/ es kiúze az gonosz kelleteket ighiuel/ es meg gogjta mindeneket/ kik betegsínenek miatta gonoskul valanak/ hog be tellesednek az mi meg vala e monduan. Esayas profetanaik általa mikorón ezt mondotta. Ez visuel az mű betegsighinkel/ es az mű korsaghinkat ú visel el. Mikorón latta volna Jesus az sok seregnél a körülle paranczola hog el meniniek az tenghernek tulso partara. Es mikorón ú hozzá ment volna egg irastudo mester/ monda üneki. Mester/ valahoua menendek entighedet kouetlek. Es monda üneki Jesus. Az rokának lükök vagon/ es az éghi madaraknak fikkék vagon/ de az embernek fának nim: ezen holott rza feit es le hanycza. Nas lediglen az ú tanítuaninak hozzolle monda üneki. Vram enghedd meg ennek hog elősbor menek/ es temessem el az en atamot. Es Jesus monda üneki. Kousz

te

Guangelum

te enghemet / es haddtemessik el az holtemberet az u holtemberit. Es mikoron be ment volna az haioba / kouetek ute az u tanruam. Es imq naq vesz tamada az tengheren / anira hog az haio el burulna az habeknak miatta. Jesus fediglen alozik vala. Es iatuluau az u tanruam fel serkentek ute ezt monduan. Bram tarczmeg munkot / naq veszedelmen vagunk. Es monda unekiet. Miert vattok filek / mesek kusded huttuk? Legottan mihelen fel serkentetett volna meg fed de az keleket / es az teghert / es naq czendessig luen. Az emberek fedig len / zuvalak vala / ezt monduan. Minem uatalmu ez / hog mind a az kelek enghednek unek / s mind az tengher / Es mikoron az tenghernek tulso partara utott volna az Bergesen / osoknak tartomanaba eleibe mene uneket ember kibben ordoghok valanak kif az halottaknak koporsobol iuttenek valaki / felette ighen senek valanak fediglen anira hog senki az uton el nem mehetne. Es imq kialtanak vala ezt monduan. Mi dolgunk vagon munekunk te veled Jesus istennet fia / az irt iutteli ide hog munkot gotori udonet elotte. Vala fediglen tavul u tulok sok nan diszno / mell iszik vala. Az ordoghok fediglen kirk vala ute ezt monduan. Ha ki usz munkot enghedmeg munekunk hog menek be ez nan disznoba. Es monda unekiet. Mennetek el. Az ordoghok fediglen mikoron kimentenek volna az nan disznoba meninek. Es imq naq sebessiguel vitetek vala az tengherbe eghissz az nan diszno / es az disznok az vizbe vesinek. Annakutanna az kif orizik vala elfutanak / es az varosba bemeninek / es mindeneket meg besil linek / azt es az mi tortint vala az embereknek az kibben ordoghok valanak. Es imq eghissz az varos eleibe simene Jesusnak / es mikoron lattak volna ute az varosbeliek kirk vala / hog elmenne az u tarto manokbol.

Sent Mathe rasa ferint 13

Rilence dit

ris.

Es be menuin az haioba az tengheren altal tele / es az varosba mene holott akkoron unek latasa vala. Es imq hozanak unek egg for embere kinet inai helekrul elindultanak / es meg halattanak vala. Es agban felkik vala. Es mikoron latta volna Jesus huttokat azoknak az kif az for embert hostak vala / monda az emberek kinet inai helekrul elindultanak / es meg halattanak vala. Fiam is reminigben lig / meg borzattatnak teneked az te buneid / Es imq nikk az irastudoknak kozolle ezt mongak vala u magokban. Ez ember isten ellen valo hidalmas besidet hol. Es mikoron latta volna Jesus az u gondolattokat monda. Mire gondoltok tu go noszt az tu kuetekben? mert ez ket doleg kozrol mellket konnebb mon dan ierti / meg borzattatnak teneked az te buneid / auag ezti kell fel es iary. Hog fediglen meg tuggatok hog az emberek fionak hatalma legen ez foldon meg borzatni embereknel buneit / monda az for emberek kinet inai helekrul elindultanak / es meg halattanak vala. Kell fel vedd fel az te viselosekdet / es mennel az te hazadhoz. Es az felkellet gszaz u hazadhoz mene. Az npiet sereghi fediglen kif lattak vala ezt elzudlakozanak ranta es diczirek az or istent kullen hatalmat enghedett volna az embereknek kozibe. Es mikoron el mult volna Jesus onnan / egg embert lata ki az futaroknak astalanal vesteg uvala / kinet Sylathe vala neve / es monda unek / Jun en vtannam. Es az felkelui u vtanna mene / Es luen ez hog az Jesus letelepednek az

Mathe

*osonfe
f*

Elian gelsum

*N*athé hágában. *E*lmé nagysok fukarok / és búnósfok telepedinek le az Jézusual / és az útanítvánial egetembe kik oda mentenek vala. *M*ikorón ezt lattak volna az fariseosok mondának az útanítvánianak. Az tú mestertek miyrt išk az fukarokual / és az búnósfokuel / *E*s Jézus mikorón hallotta volna monda ünekeit. Nem bükölködnek oruósnelkül azok az kik eghíssigben vadnak / ha nem azok az kik nehezen vadnak. Sőg inkább menetekel / és tanullatok meg mi er-telme legen amaz mondašnak. *I*rgalmassagot akarok / és nem aldo zatot. *N*emr nem azirt iútem hog azokot hágom az iletnek meg iob a bántásra az kik ioknak itilik magokot / ha nem azokot az kik búnósfoknek. Legottan ú hozzá meninek az Jánosnak tanítvánia / és ezt mondanak. *N*dioktirt bűntölünk mű gakorta / és az fariseosok / az te tanítvánid kediglen nem bűntölnek / *E*s monda ünekeit Jézus. Neinde lehet neki kezérűsiggben az voleghinnel fiai az mene ideig ú velek vagan az voleghin / *E*l iúne az údok mikorón elvitetik útulok az voleghin / és aktorón bűntölni fognak. Senki nem eresz az o ruhaba festetlen vñ posko föltöt - mert nem aggá meg az ruhanak az ú hozzá illendő tol dalikat / és az ranta valo fakadas nagubba meg teccez. *E*s nem bőltik az vñ bort az o tömlökbe / mert ha külömben tisnok az tömlök meg fakadnak / és az bor ki omol / és az tömlök / és el vesznek / ha nem az vñ bort vñ tömlökbe töltik / és egemembe mind ez ket állat meg marad. *M*ikorón ezeket ünekeit mondan / imé egg fü ember ióue ú hozzá / és az földre ortzával le burula / és isteni tiszteljet tún ünekeit / ezt monduan. Az en leánom meg halá ez mai napon / de ióuel / és tudd ú reá az te kezedet / és meg eleuenedik. *E*s fel kelui / Jézus el mene ú velle mind az útanítvánial egetembe. *E*s imé egg asszoniallat ki tizenket csiendriglen felütt vala pirkorsagban / batul jaruluán / az e

efimade onet

Jesug

Szent Matthé Irásá Berini.

14

*J*esus ruháinak filit illeté. *N*emr ezt mondotta vala ú magában. Ha nem egebet czak az ú ruháiat illethessem / meg gogulok. *E*s Jézus hárta forduluan minékutanna meg latta volna útet monda. *B*atorstagod legen leánom / az te hútód goghott meg tighedet. *E*s az illetsnek ideitül fogva meg gogult vala az asszoniallat. *E*s mikorón az fü emberne hágába ment volna Jézus / és latta volna az sifosok / és az zangonipet / monda. ünekeit. Állatok felselge mert meg nem holt az leániffiú / ha nem alošík / és azok mouetik vala útet. *M*ikorón kediglen az hágabol kiserítették volna ki mennyi az nypnek / sifaságát be menuin Jézus az ú kezit fogva / és fel tamada az leániffiú. *E*s ki teriede ez hir mind az eghíss földön. *E*s mikorón el menne Jézus onnan ket val mene ú utanna / kialtuán / és ezt mondza. *R*ónorúll mű rantunk Davidnak sia. *E*s mikorón az hágabament volna az holott üneki lakosa valai hozzá meninek az vatak / és monda ünekeit. Hisztek hog en ezt tehetem? Mondanak üneki. Hiszük vram. Legottan illeté az ú hemeket ezt monduan. Az tú hútotok kerint legen tüneket. *E*s meg riilek az ú hemek. *E*s meg sempte útök e Jézus ezt monduan. Neg lassatok hog valaki ezt meg ne tugga. *E*s azok mikorón elmentenek volna / nagon ki hirdeték / ez dolgot mind az eghíss földön. *M*ikorón kediglen azok ki mentenek volna, imé hozanak üneki egg nima embert kiben ördög vala / és mikorón az ördögöt ki úste volna meg fokala az nima / és az seregnip el czudalkozék ezt monduan. Soba nem ielent meg ekippén az Sidoorzágban. *E*s az fariseosok mondának vala. Az ördöghöknek ú fejedelmmek altala úzi ki az ördöghököt. *E*s Jézus minden barosokot / és falukot el iar vala az Körhíben / tanítuán az ú Sinagogaiokban / és f predikaluán az menny országának Euangeliumat / és meg gogituán

+ ke Rul Dottor H.

D n minden

Euangelium

minden betegsighet/ és minden körágot az nipeknek köszötte. Mikorón fediglen latta volna az nipek nag sereghit/könörsüle ú rants hog el hagattattanak volna/ és ide s toua el fakadofttanak volna/mikippen az iuhok melleknek paftorok ninczen. Legottan mondta az ú tanntuaninak. Bizon az hog sok az aratni valo ilet de keves az műes nipp. Kirytek annakokart az aratni valo iletnek vrát hog ki: kerüzen müseket menni az ú aratni valo iletibe.]

Tizenkét Viß.

Saz ú tizenkét tanntuanit ú hozzá hjuán hatalmat ad a ünekeit minden fertelmes felletekén hog azokot emberékból ki úzng/ és meg hogitananak minden betegsighet/ és minden körágot. Az tizenkét apostoloknak fediglen netek ez. Esonék neve Simon-ki Peternek huat katik/ és Andras/ az peter attafia. Jakab az Bebedeuskia/ és Iahnos az Jakab attafia. Filep/ és Bertalan/ Tamas/ és Mathe ki: vala annak elötte. Jakab az Alfeusnak sia/ és Lebbeus-ki: net ve zetik neve vala Thaddeus. Simon ki Cananea nevű tartományból valo vala/ és Judas Iscariot-ki el és áruló útet. Az tizenkét fám kerint valo apostolokat elborzata Jesus/ és ünekeit parancsolatot ad a ezt monduán. Az poganoknak utára ne indulatot/ és az Szent mariabeli nipeknek városaba be né menhet/ de inkább menhet az Israélnek hazának elutcait iuhaihoz. Mikorón fediglen elmentek/ predikallatok azoknak ezt monduán. Eközelghet az meneknek or: saga.

Szent SMathe irasa kerint. 15

Saga. Korokot hogriatok/ pollosokot tisztázatok/ halottakot tamas batok/ emberékból ördögököt üzzetek/ aindik kerint vüttetek/ aindik kerint aggatók. Né biriakat/ se ezüstöt/ se pinzt az tú erfi nitkeben ne veselletek/ se vtra valo táskat/ se két kontóst/ se sarut/ se vesse kalat. Mert milto az műes ember az ú cledelite. De vala mell városba/ auag faluba bemenendek/ tudafozzatok meg ranta ki legen abban tiszessigbeli ember/ és ott meg maraggatok/ mind ari tziglán migrum onnan masua mentek. Mikorón fediglen házba d mentek be/ kösönnetek az házbeli nipek az ú sokot/ kösönnetekuel/ melluel bikesighet kuannak/ ezt monduán. Bikesighe legen ez ház: nat. Es ha az házbeli nipp milto lend az tiszessigre/ ú rea fog iúnni az tú kösönnetek/ melluel bikesighet kuantatok vala annak/ tú reatok ter. Es valaki be nem fogadand tútokot/ sem az tú besideteket nem halgatangai/ mikorón kimentek azoknak hazoltbol/ auag az ollan városbol/ az tú labaitoknak porat labaitokról le razzatok. Bizon mondomb tüneltek türhetőbben lisen dolga az Sodomának/ és az Sodomorhanak földinek az itisetnek napian/ hog nem mint ez illen varosnak. Ime en elborzatok tútokot mikippen egg iuhokot az farka soknak közibe. Annakokart okosok legetek mikippen az liget/ és eggü güt mikippen az nostin galambok. Megörizzitek fediglen magato kók/ ez illen emberéktöl/ mert kezbe adnak tútokot az tanaczbeli nipa net/ és az ú eggbegüliseknek hele in ostorokual meg fognak verni túto: kók/ fog annakfelette fejedelmekeket/ és kiraloknak eleibe fognak vinni tútokot/ hog ez dolog tanubizonságul legen ünalok/ és az pagan nips elnél. Es mikorón kezbe adandnak tútokot/ foggalmatosok ne lege: stek ezen mikippen sollatok/ auag mit sollatok. Mert adua lisen tú:

D in nektes

¶ Euaniacium

nétek azon oraban mit hosszatok. Mert nem tú vattok azok kik akkoron holtok/hanem az tú atatoknak bent lelke/ki tú bennetek hől. Ezrebe fogia adni kediglen az atafü az atafiat, és az ata az fiat hog meg öllik/és ellene támadnak az fiak az ú attoknak, és megölik úköt/és gúlosigben lissztek mindeneknek az en newemirt/de valaki mind vighiglen bikkisiguel valo türisben maradmeg/az úduozul. Mert koron kediglen tútokot fognak úldózni egg varosban/az mas varosba füssatok. Mert bizón mondomb tunektek/hog el nem iárhattatok aczíglán az Israelinek fiainak minden varosit/mignem seghiczigül iú a az embernek sia. Az tanítuan az ú mesterinel fellebb ninczen/sem az bolga az ú vrána fellebb ninczen. Elég az tanítuannak hog vég legen mint az ú mestere/és elég az bolganak hog vég legen mint az ú pra. Ha az hárbiroembert Beelzebubnak hiuak/merivel inkább az fanni ligyú hárbeli nipi annak fogját híjni. Annakokart ne filletek ú tulók. Mert semmi oll titok dolog ninczen/mellet viluán meg nem kell mondanotok iouendőre/és semmi oll el rejtett dolog ninczen/mellet tudásra ne kelljen adnotot iouendőre. Az mit en tunektek az sötibben mondok/azt napulagon monhatok/és az mit en tulem filetekuel b hallottok/azt az hárnak feliben hirdessitek. Es ne filletek azoktuk az kik az testet ölik meg/mert az lelket meg nem ölhettek/ha nem inkabb attul filletek az ki mind az lelket s mind az testet az gez henben el vešteti. Nemde ket vereberczet egg kúsded pinzen adna kiel/mells pinz assnak mondatis!azok kózzol/és egg az földre le nem esik az tú atatoknelkül. Tunektek kediglen még az fejeteket hanhsai/és mind meg hárniáltattanak. Ez filletek azirt/nagubbirók vatek tú hog nem mint ván sok vereberczet. Annakokart valaki valast tiszen en rulam az embereknek előtte/en es vallast tiszt atrul e

92

¶ Gent Mathe Irása Berint.

16

az en afannak előtte ki az mennorhangban vagon. Valaki kediglen meg tagadand enghemet az embereknek előtte/meg tagadom en es útet az en afannak előtte/ki az mennorhangban vagon. Ez alnezatok hog ezirt iútem legen/hog bikkisighet borzassat Mich. 7. ez földre/nem iútem azirt hog bikkisighet borzatnik/ha nem hog tort. Mert azirt iútem hog azt tegem hog haborus agot indi rzon az ember az ú attanak ellene/és az lean az ú anianak ellene/és az men asson az ú napanak ellene. Es az embernek ellenighi lissztek d azok az kik üneli hárabeli nipi. Valaki fellebb beretendi az ú attatt/auág annat en nalammal/nem milto az en hozzám. Es valaki en nalammal fellebb beretendi az ú fiat/auág leanat/nem milto en hoz zám. Es valaki fel nem visi az ú keresztfaiat/és enghemet nem koueti nem milto en hozzám. Az ki megjelendi az ú lellit/el vesti iouendőre azt/és valaki elvestendi az ú lellit en irettem megleli iouendőre azt. Az ki tútokot fogadbe háraba/enghemet fogadbe háraba/és az ki enghemet fogadbe háraba/azt fogaggabe háraba az ki enghemet elborzata. Az ki profetat fogadbe háraba nem egéb newo alatt ha e nem rza hog profeta/és ollan iutalmat visen iouendőre mineműt az profeta. Es az kihív/és io embert fogadbe háraba nem egéb newo alatt/ha nem rza hog hirto/és io ember/ollan iutalmat visen iouen dőre mint az hirto/és io ember. Es valaki egg pohar hideg vizetadand innia az en kúsded tanítuarum kózzol valamellnet/nem egéb newo alatt/ha nem rza hog ennekem tanítuanom legen/bizón mondomb tunektek el nem vesti iouendőre az ú iutalmat.

Euangelium Ezreneggédik

Sí lún ez / mitoron vighet
útt volna Jésus az ú tizenkét aposto-
linak való parancsolat adásban / clindu
la onnan hog tanítana / és predikálá-
na azoknak ú váróiban. Janos kérülé-
nél mitoron hallotta volna az tömlőr-
ben az Christusnak cselekedetit / két tanítvánit elborzata / és azok
nak altala ezt mondta. Te vagy az / ki ez vilagra eliouendő / aug
egéb az két várunk! Es valahívában Jé-Sus mondta az Janos-ta-
mítváninak. Nemnek / és kouetsiglippén beszíltet meg az Janos
nak ezeket az melleket hallottak / és lattak. Az valóknak semmeknek vis-
tagossága meg adatik / és az sánták ippeni iarnak / az poklosok meg tis-
tulnak / és az siketeknek fileknek hallása meg adatik / az halottak felé
madnak / és az keghinek órómezt fogaggat az Euangeliom / és bo-
dog minden valaki en rontam meg nem botranfózandik. Mitoron b-
kérülénel emitenek volna az sereg nípnak Janos felől Jésus ezeket
kezde mondani. Vallom mi latni mentetekki az pustaba! Nemde
az árti hog nadat lassatok / mell az felsől ide s' tona veretteket! De
mi latni mentetekki? Nemde az árti hog lag ruhaba felőltözött em-
bert lassatok? Imre az két lag ruhabot viselnek az királyknak palotá-
ban vadnak. De mi latni mentetekki? Nemde az árti hog profetát lás-
malachatok! Vizion mondóm tünetek hog profetánál nagyval nagubb latne
mentetek. Mert ez / az király meg vagon iruan ez * Imre en elborzá-
som az en kouetemet az te semlednek előtte / ki az te utadot te előt *

Bent Matthé Irása Berüst.

ed elől meg fogia berzeni. Vizion mondóm tünetek hog nem támás,
dott azok közzöl kik az általukat alkotók / tületlenek / nagubb az Janos
Baptistánál de maga nagubb az ú násánál / ki kisebb az mennek
orhagaban. Louabba az Janos Baptista idéjük fogva mind ez na-
piglan az mennek orhaga erősen vedisben vagon / és azok ragag
gákel azt / az kik arra nag erővel erőködnek. Mert minden profetas-
nak iouendő mondása / ezek az Janosnak idéjiglen volt / és az o tör-
vénys / ezek az ú idéjiglen volt. Es ha akariatok útter fogadni / ez az
d' Iles / ki el iouendő vala. Az kinek filéi vadnak az hallásra / halgasra
meg. De kihéz hasonlam ez nemzetiseghet / hasonlatos az germeket
hez kik az vasart ülnek / és üvöltenek az ú tarsanak / és ezt mongák.
Sipoland tünetek / és nem tançsolatok / Sipolmas dolgokot inel-
link tünetek / és nem siratók. Mert elioue az Janos / ki sem i kik
sem i hik / és ezt mongák ünket. Ordög vagon ú benne. Elioue az eis
bernek sia / ki i hik / és i hik / és ezt mongák. Imre lass nag itelű embert
es nag boriuot / ki az fukaróknak / és az búnósóknak baratta / és az
istennel bőszesighe ionai itiltetek az ú fiaitul. Legottan előkezdes
e hámliani gonossgágot az váróknak az mellekben ú söt isteni tehet
sighit ielentette vala / hog az ú ileteket meg nem iobbítottak volna /
és búnókból ki nem tertenek volno. Jan teneled Lhorazin / jan tene
led Bethsáidan / mert ha az Chrissban / és Sidonban titettenek volna
ez isteni hatalmasságval való művelkedetek / mellek te benned titette-
nek / righeh ki tertenek volna az ú búnókból / fátba öltözün / és hamis
kintvű az ú fejére De maga mondóm en tünetek hog az Chrissnak
és Sidonnak türhécébbéen / kiféni dolga az iisletnek napian / hog nem
mint tünetek. De kérülénel Kapernaum / ki mind az eghiglen fel mar-
f gaftaltattal / mind az pokoliglán lissillerez. Mert ha az Sodor-
manak

SUARASZUM

manak várásban ielentette volna az isten az úsot isteni fehetisighit / melleket te benned ielente / ippen meg maradtanak volna mind ez mai napiglán. De maga mondóm en tüneltet / hog az Sodomanak várásnak türhetőbben lisen dolgot az ielentnel napián hog nem mint teneled. Az údóben dirziretet tún JESUS VAS / es ezt mondá. Halat adok / es dirziretet mondok teneled en a tam mennek es földnel vرا hog eltitkoltad legen ezelet azoktuk til ez világterint tudoznak / es böschezeknel ne vit visselik / es meg ielenteted legen azoknak til ez világhi böschezisighirt nagembereknek nem itiltetnel. Bizoná: a hal atam ig volt az te io akaratod tenalad. Mind ezelet az en atam atta ennekem / es senki nem esméri az fiú istent / ha nem czak az afa isten / es az afa istent senki nem esméri ha nem czak az fiú isten / es az kinet az fiú isten akaranga meg ielenteni. Jouetek en hozzám tú mind naián til nag munkalodásban vattok / es nag terehnek miaet meg terhesültetek / es meg nugorlat tütököt. Vegitek fel tú reatok az en igamot / es tanullatok en túlem hog kegemes leget / es alazatos füvű / es rugodalmat leltet az tú lelketekek. Mert az en igam haños / es az en terhem körű.

OF Ebenkeftödik

rib.

az údóben veteinivel köröt megen vala az Jesus / az útanituaní fediglen ehet valanak / es az buzafút rül az kalafokot kezdik lebedni / es az fenghét enni. Es mikorón az fariseusok lattak volna mondának ünelei.

JME

Bent Matthé vrásza berint.

18

Jme az te tanítuanid oll dolgot tisnel / mellet nem engbettetik ten ni bombat napon. Jesus fediglen monda üneiek. Nem oluastatoki mit tüt legen az David mikorón eh volna mind ú maga s mind az. ú nipe? Mikippen ment legen be az vr istennet haza / es meg útte legen ott az elorakottkenerek / mells kenerek nem habad vala ú neki meg enni / sem az ú niper / ha nem czak tulandon az eggházi emberelnek. Aquag nem oluastatoki az o toruiben / hog bombat napon az eggházi emberek az templumban az bombatot meg förti d es bunt nem vallanak benne? Mondom en tüneltet hog az templumnal nagubb vagon ez helen. Hog ha tudnátok mi legen értelme ez irosnak. Ugalmasagot akarok / es nem aldozatot / semmikippen ose. So artatlanokot halalra nem kárboztattatok volna. Mert az embernek sia vرا az bombatnak es. Es el induluan onnan az ú sinagoga / irokba mene. Es imé egg ember vala ott kinet keze meg akott valal es kerdik vala Jesust ezt monduan. Szabadi bombatnapokon gógr taní: hog útet be vadolhatnat. Es monda Jesus üneiek / kicoda lisen tú körzölletet az ember kinet egg iuba fog lenni / es ha az iuh bombatnapokon az vérémbé esendik / nemde meg fogiai kezeiuel / es ki emeli azt: meruel annakairt nemesb állat az ember az iuhnál! Szabadi annakairt bombatnapokon masual iol tenni. Legottan monda az embernek / nincs ki kezedet / es az kinunta / es meg gógrula mint az masik. Az után az fariseusok ki menüm tanczot tartanak ú ellene / mikippen útet elvestenek. Es Jesus minel utanna megesmer te volna masüa mene onnan / es sok seregnip mene utanna / es mind meg gógrita úfot / es meg feréghets úfot - hog útet meg nr ielentenek hog betellesednek az mi meg vala monduan. Esaias profetana alkaf la fi ezt mondotta vala. Jme az en fiam / fit en valastottam / az ESA. 40.

sz ñ fit

Evangeliū

Itt en keretek liben az en lelkemnek iskippēn fedve felcs. Ez en lel
 kemet u rea helhetenes az pagan nipeknek isteni itiletet fog hirdet-
 si. Nem fog betekni sem u uolteni sem valaki az u sicut nem fogia
 hallani az urzakon. Ez aprora töréteit nadat egzbe nem fogia rontas-
 ni. Es az füstolgó lent meg nem fogia oltani. Mignem az seniitiletet
 haggai hog gózedelmet vegen. Es az pagan nipek az u ne wiben fog-
 mal bizni. Ez ottan egz embert vünel u hozza liben ordog valaki
 val es numa vala. Es meg gognia útet. Vg hog mind val es mind nina
 Iuini mind holna es mind latna. Es az nipek mind elszudalozanak.
 Es ezt mongak vala. Nemde ezi az Dauidnak sia. Es az fariseusok
 mikoron hallottak valna ezt mongak vala. Ez semmi egeb hatalom
 ual ordogot nem uz ha nem az Beelzebubnak az ordogofnek sejdel
 minet creuel. Jesus lediglen mikoron tudna az u gondolattokot mon-
 da uneket. Minden orzag elpusztul. mell u maganak ellene megha-
 sonlott. Es minden varos es minden haz el ve. Mell u maga ellen
 meg hasonlott. Es ha az Satan mas. Satan uzk u maganak elle-
 ne meg hasonlott. annaktairt mi modon fog megmaradni az u or-
 zaga. Es ha en Beelzebubnak erciuel uzok ordogokot az tu fiaitok fi
 net hatalmaul uznekkannaktairt azok fognak itiletet tenni tu fe-
 lolecet. Hog ha az istennel sent lelkinek altala uzok en ordogokot an-
 naktairt eliutott tureatok az istennel orzaga. Auag miskippen mehet
 be valaki valamell hatalmasnak hazabas. Es miskippen vetheti predar-
 ra az u hazabeli draga eldihit ha nem ha eloßfor meg fotozendi az
 hatalmas. Es annakutanna vetheti predara az u hazat. Ez ki en
 melletem ninezen en ellenem vagon az. Es az ki en veleni nem gun
 tekozlast tiszen az. Annaktairt ezt mondom tuneket. Minden bun
 g fidalmas besid meg borzattatik az emberekne, de az sentilelet el

Ien

Sent Mathe irasa berint.

len valo fidalmas besid meg nem borzattatik az emberekne. Es
 valaki valami besidet mondand az emberek fianat ellene. meg bo-
 rzattatik uneli de valaki az sent lilek istennel ellene valamit mon-
 dand meg nem borzattatik uneli sem ez ielen valo vilagon sem az
 ionendo vilagon. Auag tegitek az gomolcz fat ioa. Es az u gomolczit
 es ioa. Auag tegitek az gomolcz fat reuesse. Es az u gomolczit es
 firghesse. Es rothattu. Mert az gomolczirul esmerik meg az fat.
 Vipera ligoknak fiai miskippen bolhattok iot mikoron tu magatok go-
 d nosok legetek. Mert abbos fol az emberek fia. az mirel az u kue
 buolkodik. Az io ember az u kuenek io rentekibol iot vißenki. Es az
 gonosz ember az u kuenek gonosz rentekibol gonosz vißen ki. Non-
 dom fediglen tuneket hog minden huolkodo besidrul hamot fog-
 nak adni az emberek az itiletnel napian az mellet holandnak.
 Mert az te besididból fogsz megigazulni. Es az te besididból fogsz
 e karhozni. Akkoron kerdest tunek u tule nuk az irastudonak es az fa-
 riseusoknak kozzolle ezt monduan. Mester czudat okarunk te tulod
 latnunk. Es Jesus felieu monda uneket. Az gonosz es nem igaz
 es fiai npi kuan czudatitelt. Es nem adatik uneli egeb czuda ha nem
 az mell az Jonas profetan lutt. Mert miskippen az Jonas az
 retnek hasaban harom napon es harom ntel volt. Ezenkippen lisben az
 emberek sia az foldnek kubben harom napon es harom ntel. Az nincs
 nucbeli firsia fel tamadnak az itiletnel napian ez nemzetisegel.
 Es el fogjak karhoztatni ez nemzetiseget. hog miuel u az Jonasnai
 preditallasara az u ilteket meg iobbrottak ligen. Es imre nagubb
 vagon itt ez helen hog nem mint az Jonas. Az dicselrul valo kral
 ne assor feltamad az itiletnel napian ez nemzetisegel. Es el kar-
 hoztatta. utet hog miuel u elutti ligen az foldnek otolloso batariabol

Es in bed

Evangeliū

Hog az Solomonnak bőlcz besidit halgassa. Esime nagubb vagon itt ez helen hog nem mint az Solomon. Mikorón lediglen az fertel mes fellet ki menend az emberból/ sarráz heleken iar ide stoua, nügodalmat keresuín maganal/ es nem talál. Legottan ezt monga. Meg terek az en hazamba az honnan knóuk/ es mikorónoda mezenend/vg talalla az hazbeli nippet tebag io dologban foglalatos/ es az hazspruel megtisztatott/ es megkeszítetett. Legottan elmegent es magaboz hozza vißen egéb gonosz felletelet kik u maganal gonoßbat/ es azokual bemenuen ott lakozi/ es ez embernek az u vtol a so dolgai ünket gonoszabbán lisnek azu ellsó dolgainal. Zenkippén lisken dolga ez gonosz es vesett nemzetsignet es. Mikorón még kolona az seregnipnet, imre az u anna/ es az u atafiai kün allanak vala, es ezen ügekeznek vala hog ünket sollanak. Es monda ünket nimell ember. Am az te arad/ es az te atafiai ott kün allanak/ es azon üge keznek hog te neked sollanak. Es Jesus feleluín monda annak az ki ez uzenetet hozta vala. Mellsik az en aram/ auag mellek az en atamfiai. Es az u kezit az u tanituanira futuntuan monda. Imre ez az en aram/ es ezek az en atamfiai. Mert akarti legen az/ ki az en afannak akarattat tibi/ ki az menetben vagon/ es az ki ennekem atamfia/ es hugom/ es anam.

Ben harmadik

Az udóben kimenün Jesus az havabol leule az tengher mellett/ es nipefnel sok sereghé gúle u hozzá/ annira hog az haioba felle bemen

ni

Szent Matthe Irásá szerint. 20

ni/ es ott leule/ es mind az eghiss sereg nip az tengher partan all vala. Es sokat predikall vala üneiek hasonlatos besideknél altala/ es, ezeket monga vala. Imre kimené mag vetni az maguető ember/ es mikorón magot vetne-az magok közööl nimell magok az ut feleü esinek/ es eliouinek az madarak/ es meg iuk az magokat. Nimellek lediglen kórushelekre esinek- holott sok földök nem vala/ es hamar ki kelnek/ annasokait hog mill földben nem volnának mikorón lediglen az nap feltámadott volna-meg fulinek/ es hog miuel gükerék d nem vala meg ásanak. Nimellek es meglen az tóvisselbe esinek/ es az tóvissel felkelik/ es meg fontál az magokat. Nimellek lediglen io földbe esinek/ es hsznot adanak nimell mag faz annit/ nimell lediglen batuan annit/ nimell lediglen harminc annit. Az kinek filei vadnak az hallasra halgassa meg. Es u hozzá meninek az tanituanok/ es mondának ünket. Mire kolak hasonlatos besideknél altala üneiek! Es Jesus feleluín monda az tanituanoknak. Ez nekik meg vagon aduan hog meg erczitek az membrókagnak titkait-azoknak lediglen nem adatott. Mert többre több adatik annak e az ki sok isteni aiandikot vütt/ es az el vütt aiandikual il/ es az nazgubb búsiguel fog lenni. Az ki lediglen sokat nem vütt/ es az mit vütt es vele nem il- attul elviteti az es az mi isteni aiandikot bir. Anna sokait kolak hasonlatos besideknél altala üneiek hog latuan nem latnak/ es halluan nem hallanak sem értelém u bennel ninczen. Es betellesedit u bennel az Esaias profetának iouendő mondása/mell ez ighisuel vagon. Az tu fileitkuel hallani fogtok/ es nem fogtok érteni/nizuin nizni fogtok/ es nem fogtok lathatni. Mert nagón meg teluin meg nehezedett ez nipek az u kue/ es az tu filekuel nehezen hallanak/ es az u kemeit bedugak/ hog valaha

ESAIAS.

92

Eliangellum

az ú femeivel nè latnának, es az ú fileivel ne hallanának, es bùokuel
ne erteninel, es hog meg ne térienek, es hog meg ne gógyezam útöt.
Az tú femeitek fediglen bodogot mert latnal, es az tú fileitek es
bodogot, mert hallanak. Nért bizon mondó tunetek hog sok pro-
fetát, es sok hitvicsio iletű emberet kuantal latni ezeket, az melleket
mostan lattal, es nem lattal, es sokan kuantal hallani azokat, az met
leket hallottak, es nem hallottak. Tú annalokairt halgassatok meg
az magvető emberrül való hasonlatos besídet. Valaki az mennor
bagrul való besídet halgatta, es annak értelmit nem visszeli amaz a
gonosz allat, es elragagga azt, az mi az ú bùiben bevolt betue mint
egg vetemén mag az földbe, ez az ember az ki az ut felén vette tetett
volt. Az ki fediglen az elvetett magot küssik a helre vütte volt be,
ez az ember az ki az ighit halgatta, es legottan óromuel fogagga
azt, de ninczen ú magaban gülter, ha nem ez az egg ideiglen valo.
Nért mikorón az igheirt baboruság tamad, auag üldözö, legot-
tan meg botrankozik. Es az ki az magot az tóviset köribe vütte
volt be, ez az ember az ki az ighit halgatta, es ez vilagnak gongá, es
az fazdagsagnak ez alard volta meg fonta az ighit es hasnalatlan b-
lissen. Az ki fediglen io földbe vütte az magot, ez az ember, az ki az
ighit halgattasertelmit vissza, es aigre gomolcszót es ad, es teremti
nimell hasz annit, nimell hatuan annit, nimell harminc annit.
Nélas hasonlatos besídet vete úneket eleitbe monduan. Az mennel
nek orszaga az emberhez hasonlatott ki az ú földibe io magot vet, de
mikorón az emberet elaluttanak volna, eliorie az ú ellenfighe, es az
io magbuza köribe konkolt vete, es elmené onnan. Es mikorón az
fubuza felindult volna, es iol termelt volna, legottan megterezet az
fonfel, es. Ez hárbi Embernek folgai fediglen az ú vrothoz meni e
azit

Bettif Matthe Irásra Berint.

21

nel, es mondának úneki. Bram nemde io magot vetettel valai az
te földedbe, azirt honnan konkolsodott meg az vetemén. Az ú vrok
fediglen monda úneket. Az ember tutte ezt, az ki ennek ellen
sighem. Az folgak fediglen mondának úneki. Akarodi azirt hog el
mennük es kisírásuk az konkolt, es az vr monda. Nem hog ki
ne baggassatok az buzat, es az konkoluval egetembe, mikorón az kon-
kolt keditet ki. Hadd noion fel eggütt mind az kettő az aratásnak ide
d ieglen, es az aratásnak idein az aratónak ezt mondó. Liptz zae-
tok ki először az konkolt, es kossitok kivébe, ez vigre hog azt meg
ighessik, az tisztá buzat fediglen gyürzítik az en buzásba, az
Nélas hasonlatos besídet vete eleitbe monduan. Az mennelnek or-
szaga hasonlatos az mustar maghoz, mellet az ember fezibe viuin
az ú földiben el ültete, mell mag minden ferti vetemén körött kú-
sfbb, de minek vtanna felnouend minden ferti vetemén körött nas-
gutb, es olanna liszen mint egg fa ankirra hog az egben iaro modas-
rat eliúnek, es fizket rának az ú agam. Nélas hasonlatos besídet
monda úneket. Hasonlatos az mennelnek orszaga az kouáthoz,
e mellet az asszoniallat fezibe viuin harom miro líptnek tisztába
tütte, es ott hatta mind arciglán mig nem az tisztá mindenestül
fogua meg kouábosulna. Mind ezeket sora az Jesus az nipeknél
sereghinek hasonlatos besídeknél altala, es hasonlatos besid néktul
semmit nem sora úneket hog betellesednek az mi meg vala mondat
van az profetának altal aki ezt mondotta. Felrótom az hasonlatos
besideken az en fámot, az en fámbol olt dolgozatok borzatok ki, mel-
lek előoltanak rejtetünn az vilagnak teremtsítül fogua. Legottan
hazba mene, mihelen az nipeknél sereghit elborzotta volna, es az
fùtanúváni ú hozzá mennek ezt monduan. Nagarazd meg mu-
j nekünk

Evangeliū

nekünk az konföderál vűt hasonlatos beszédet. Es Jesus felelői
monda üneket. Az ki az io magot vetti az embernek sia az az föld
kediglen az világba az magón fed glen erte. nek az m niorbagnak
sia az konföderál kediglen az menni orbagnak gonosz siai. Az ellen iž
kediglen az ki az konföderál vetti az földbe az orbóz az aratásnak kez-
diglen ideie az viláznak elvughetze. Az aratás kediglen az anzalok.
Annakort miippenn kicst látik az konföderál tuzuel meg iž-
hettetik ezenkiben lisen az doloz az vilagnak elvughetiseinek idei.
El borzatta az embernek sia az u anzalit es kicst lantanak az u or.
A bagabol minden dolgokat kiböl tantorodaz lehetne es egemene
azokat es az t. k. jonoßagot tišnek es beuetik ukt az iž klementez-
te ott lisen az iralom es az fogalnak ezikorgatasa. Akkorán az
hiv es io emberek ollan finesszben kezdenek leani mat az nap az
u attoknak orbaganban. Az kinek filei vadnak az hallásra halgasza
meg. Ezinegen hasonlai os az menekert országa az földben el rey-
tett draga marha jo z mellet mikorón az ember meg lelend el rendi
es ebbol oalo örömben elmegea es minden marhákat elaggaz es
megoszi az földet. Es ne glei hasonlatos az menekert orbaga az
kerestekedő emberhez /ki bipl dragaküvet keret /i mikorón esz drá-
gaküvet lelt volna /el mene es minden birtoka alatt oalo marhákat
elada es megyuiq az dragaküvet. Es ne glei hasonlatos az menek-
ert orbaga az vono halohoz /kit az tenyherve vennet /melit hal
minden nem halat berekezt az vonásban /melit halo mikorán me
solt volna /az partra ki vonak es ott leülui /az mellek iok n m
benne /az zokot ki valaßtak az u edinckoe /az meliek kediglen iok n m
lunek elthaniak. Ezenkiben lisen iouendore ez viláznak elvugh-
eziova /el iuk az anzalok es kualascat az gonoszokat az ioknak
tököl

Szent Ödön Által Práca Szerint.

22

százelle /es ukt az iž klementebe elbetei /ott lisen az iralom:
es az fogalnak ezikorgatasa. Konda az Jesus üneket. Negerti
tel mind ezeket /i endanci i neli. Nyeg vrom. Es Jesus monda
üneket. Annakort minden irafudo /ki az menni dologban kotez
hasonlates az hazbro emberez /ki az u reheteibol vn es o marha:
ket visen ki Es lén az mikorón Jesus el vughetze volna ez besideketi
ennan marha mene /es mikorón az u hazaiaba ment volna /az u si:
nagogcielban vég tania az nipet hog azok elszudaloznának /es
d ezi irondanak. Domán vagon ernek az u bolcsésghe /es ez u sok
tchisighe? Nemde ezi amaz neznak fja / nemde az u crinanak
Nyariai neve /es az u attafionak Zalat /es Zofes /es Simon /es
Zilas /es nemde az u hvgai mind minna vn vadnak /Annakort
kernon vadnak ennek mind ezek / Es botrankozast tišnek vala u
rehta Jesus kediglen monda üneket. Egó profeta es ninczen tisztess
sig nélük egebütt hanem czak az u hazaiaban / es az u hazában /es
n m tün ott sok isteni erouel valo volgot azoknak u hüt etlensigetirt

KÍJELÜLTÜK UJT 1970

Q z údöben az Herodes /ki az
nig trui elemnek eggik vala /
meghalla az Jesusnak hirit /es monda
az u folgainak. Az -az Janos Baptis:
ta /az tamadott fel halottaibol /es az ikt
vagon u benne enne sok isteni erouel
valo czelekedet. Mert az Herodes megfogta vala az Janost /es
f megföztette vala ulet az Sereciaszt /ez u attafianak az Jilep
Fj net

Euangelium

nek felesighert. Mert ez t monga vala az Janos Baptista az Herodesnek. Nem habad teneked hog az Herodias felesighed legen. Es mikorон meg akarna útet őlni / fil vala az koz niptul / annakokaire hog az Janost vг tarraf vala mint egg profetat. Mikorон fediglen az Herodesnek húletisinek napiat ődlenek / az Herodiasnak leana tan valuala / es ez dolog kellemes lун az Herodesnek. Annakokairt nag estisuel fogadast tун / hog valami kirот kirne / uneki megadna. Es az lean mikorон eloszor hozza tanitott volna az u annatus / ezt monda. Add ennekem itt egg talban az Janos Baptistanak u feit. Es az kiralighen bankodek ezen / de maga annakokairt hog meg es kult vala / es azokirt az kik u vele egtembe az lakodalomban valanal / paranczola hog uneki adnak. Es elborzata / es feit viteteg az Janos Baptistanak az tomlorben / es elohozat az u feit egg talban / es az leannak adak / es az lean az u annanak viug. Es oda meninek az u tanituanit / es feluiuek az u testit / es eltemetek utet / es elmeninek / es meg mondak az Jesushnak. Mikorон az Jesus ezt meg hallotta volna / elmene onnan egg puista helre czak u maga es / az seregnip mikorон meghallotta volna u vtanna mene galog az varosokot el haguan. Es mikorон kiuit volna nag seregnipet lata / es honoreule urantol / es meg hogjta azok kozrol azokat az kik betegsig nek miatta gonozul valanal. Annakutanna mikorон bekezdett volna alkondni / u hozza meninek az u tanituanit ezt monduan. Puista ez hel / es immaran az ora eliart / borzasdel az nipeknek sereghit / hog meninenek falukba / es vegenek eledest magoknak. Es az Jesus monda unekiek. Nem hufsig azoknak hog elmeninenek / aghatok tu uneki ek enniek valot / es az tanituanok mondanan uneki. Ninczen netunk itt több hanem czak ot kenerunk / es ket halunk. Az Jesus fediglen e monda.

Sent Matthе Jrasa herint.

23

monda. Hozzatok ide ennekem azokot. Es paranczola az nipeknek sereghinet hog letelopedninet az fuon. Es mikorон kezibe vutt volna az ot keneret / es az ket halat hemieit az menibe fel emeluin meg alda / es mikorон megfegte volna az keneretet az u tanituanit oda / az tanituanok fediglen az nipeknek sereghinek adak. Es mindna tan unek / es meg eleghedinek / es fel vunek tisenket telles kosart mell tisenket kosart betoltottenek vala hulladikual mellek elmarattaznak vala az megelegedett sereg niptul. Az kik fediglen uttenek var dia / valanal furfiak ollimint otfor valo ezeren asszoniallatok neltul / es germeket neltul. Es legottan kisernye az Jesus az u tanituanit hog az haioha. Hallanana / es u elotte meninek az tenghernek tulso partara / mglen u az nipeknek sereghit elborzatna. Es az nipeknek sereghit elborzatuan felmene egg hegre egedul imadkozni. Mikorон fediglen elut volna az istueli udo / umaga vala ott. Az haio es fediglen immaran az tenghernek kozeiben vala / es ide stoua veret tetik vala aztenghernek habitul. Mert az fel arcuz sun vala. Mikorон fediglen az unek neged vigiliaia volna / u hozzaiok mene az Jesus az tengheren iaruani. Es mikorон lattak volna utet az u tanituanit hog aztengheren iarna / filelemnemek miatta meg haborodanak el mondananak. Zielilatas ez / es filelemnemek miatta feltaltanak. De leg ottan holala az Jesus unekiek ezt monduan. Batorok legetek / en vagok meg ne rettentetek. Feleluin uneki az Peter monda. Bram hate vag paranczoll hog en te hozzad mehessek az viz kinen. Es az Jesus monda. Juvel. Es mikorон kifallott volna azhaiobol az Peter / az vizkinen iaruala / hog az Jesushoz menne. De mikorон nag se bess belet latna / meg rettene / es mikorон elkezdett volna burulni ki faltast tungs ezt monda. Bram tarrz meg enghemet. Legottan az Jesus

Euangelium

Jesus lezékinne várna ragadá utet / es monda vñek. Te kis ved
útu, m'it let elledel vala! Es mikorón az hajóba bementenek vol-
na/meg, künök az fel. Az lít lediglen az havoban valának hozzá
járulnak / es imádék utet ezt mondva. Bizonyával istennel fia vág.
Es mikorón által mondanak volna. Genzareth felől e meninek /
es mikorón imádék volna utet az emberet az lít az hele i lak-
nak valahol elet hozzátanakel mind az ephüj tartomá batmell
 minden felől is hozzájai közel vala. Es hozzá vñek mindeneket
 kik gondul valának / es felette ighen kírit vala utet hozzá az ú a
 ruhájának kilit en h. Ut nyel. Es visszameù illéték mind meg
 a ho'ulona.

Ucroni az Jeshuhoz meni
kik az vásárdol / es az farcsorok / kik
Jerusalemből mentnek vala oda / es
ezt monjak vala. Mire keghik meg
az te tanítvánid az ú elejeinek herzi-
sit! Mert nem moshat me / az ú kezelet mikoróni leáteret isnek. Es
az Jeshus felelén monda vñek. Mire keghik meg tű / es az is-
tennel parancsolatát az tű emberi herziszerit. Mert az isten pa-
renzolatot adott / es ezt mondotta. Látteléd az te alidot / es az te
címeket / es valaki gondolt mondand az ú ottanak / vág anónak ha-
lalval hallom meg. Tú lediglen ezt monjak. Akarik ezt mondhat-
ta az ú ottanak / es anónak. Akarni isten nevibe valo aindik ha-
nödra vágón teneked, mellnek en túlem te hozzád fell vala iutni.
Es nem fogia tisztelni az ú ottat / vág aniat evel. Es effippen el e
püük

Belfi Matthie Irofa Berme.

24
rítók ereit az isennel parancsolattanak az tű emberi herziszerit
Tú tettetesséntsigú nípek / igazán profetalt tű rílatot az Ászaas
profeta ezt mondva. Ez ny / az ú hajual en hozzáam kozelghet
es az üriaival enghemet tikt. Ide az ú húrok tavul vagon entülem.
Az ehreba tisztelnek enghemet az kik oll tanvsagoakra tanítanak / mel
kik az embereknek herzeli. Es az seregnipet ú hozzá hjuán / monda
vñek. Pallatot meg / es erzütek meg nem az tisztifertelmesse az
embert / az mi az emberek hajaba megen / ha nem az tisztifertel-
messe az ember / az mi az embert saabol ki mi. Legottan ú
hozzá járulnak az ú tanítván / es mondanak vñek. Vidi ebedbe
hog az karlosol meg bantantanak ez beszidek halluan. Es az Jeshus
felelén ezt mondá. Minden plantalas gúteritül fogua kiszaggat,
tatis mellet az en mennei atam nem plantalt. Nagyatokek úköt /
az valóknak val vezen egék. Ha lediglen az val az mas valnak ve
zeré lend / mind kerítén az verembe fognak esni. Telelum az Peter
monda vñek. Add ertelmit mi nekünk ez hasonlatos ebednek. Az
Jeshus ked glej ezt mondá. Neglej tű / es ertelem nélküli vattoki:
Dieg sem eríteti hog valami az emberek hajoba be megen / az ú
hajaba pall le / es az arnik pikkor borzattauk. De azok az mellet
az emberek hajabol paraznak, az piböl vñek li / es ezek tiszt
fertelmesse az embert. Mert az piböl vñek li gondolatok /
en keroldókkal / hajasságöröknek vñek / paraznasagok / orsagok.
Hemissianusagok / hidalmas beszük. Ezek az mellet az embert fer-
telmesse tiszt / de ez meg nem terít ezt embert hog valaki mosdat:
lon kezuel ipit. Es Jeshus onnan el menüi Chrusnak / is Sidonna
cartomana a mene / es meg ezz asponember li Cananea ne rév tar
f taman ol valo vala / es vjana / on soldac / hatari vol iutt valakolt
vala

Evangeliū

Vala üneki ezt mondwan. Rónorúl en ranta maram Davidnak fia
az en leáriom az ördögtül homorukippen góretetik az Jézus fediglen
semmi feleletet nem adta üneki. Es az ú tanítuaní ú hozzá meni
nek/ és kirk vala út ezt mondwan. Boczásd el te tüled/mert ná
gón kialt mű vtannunk. Es az Jézus feleluin monda. Nem boczat
eattam en egebekhez hanem czak az iuhokhoz kik az Israelnél
házatul elvezetnek. Az aßionember fediglen elidue/ és orczaiara
Ierburulas/ és istenhez illendő tisztessíghet tún üneki ezt mondwan.
Vram lig segíríguel ennekem. Es az Jézus feleluin monda.
Nem illendő dolog ez, hog az fiának kenerit kezbe vegit/ és az
folkónek visszik. Az aßionember fediglen ezt felcél. Bizon az vram
Mert az folkók és rizak az hulladikobol isnek az mellek az ú vroka
nak aßtalarul hullanak le. Legottan feleluin az Jézus monda üneki.
O te aßionember/nag az te hútód/ legen vég teneted az mikippen
akarod. Es az ú leánanak az údotul fogua eghissíghen lún. Es elebb
menuin onnan Jézus az Galileának tenghere mellé mene/ és egg
hegre fel menuin ott úl vala. Es folssereg nipp mene ú hozzá/ mell
sereg nipp hoz vala ú vele egetembe sántakot/vakokot/sikteket/fel-
seg embereket/ és sok egéb torokot/ és letirek azokot az Jézusnak la-
bainál/ és meg gogjá útöt. Es az sok sereg nipp ighen elzudalok-
zék mikoronn latta volna hog az nimák holnanak/ és az felhégembe-
rek meg gogultanak volna/ és az sántak iárnának/ és az vakok lát-
nának/ és dicziaretet tisnek vala az Israelnél isteninek. Az Jézus
fediglen ú hozzá hruán az ú tanítuanit ezt mondā. Rónorúl
en ez sok nipp annakokat hog immáran harmad napia vagon hog
ezek en velem túrnek/ és ninezen mit ennek/ és nem akarom útöt itser
elborzatnom/hog elne fogatkozzanak az uton. Es mondának üne-

Szent Matthe Irásá Szermé. 25

Hi az ú tanítuaní, honnan lehet műnekünk itt ez pustaban annie ke
réreünk/hog enne sok nipp megeléghínezünk? Es monda üneki
az Jézus. Han keneretek vagon! Es az tanítuanok mondának
Hét/ és egg keves halarzánk. Es paranczola hog az sereg
nipp letepednek az foldon. Es kezbe viug az het keneret/ és az ha-
lakat/ és minék vtanna halat adott volna/ meg beghe/ és az ú
tanítuaninak adá/ az tanítuanok fediglen adak az sereg nippnek
Es mindnáian üneki/ és megeléghedinek/ és fel vünök het telles
fössart/ mell het fössart be föltöffenek vala az hulladikofual/ mel-
lek elmarattanak vala az meg elégdedett sereg niptul. Es az
kik úttenek vala/ valanak surfiak nigér valo ezerenn' aßionem-
berék nélkü/ és germeket nélkü. Es az sereg nipp, tüle elboz-
rátuann haioba halla/ és az foldnek hatariba nene/ mell Nag
dalának nevez tetik.

Bénihatodit riß

G S mikoronn ú hozzá
mentenek volna az fa-
riszok az Sadduce-
sokul egetembe kisurz-
ván kirk vala út ezt hog az mennor-
hágbol ielensíghet mutatna üneki. Es feleluin az Jézus mon-
da üneki. Mikoronn estve kezd lenni ig mondoto. Lista údó
liszen/mert veressellik az eg/ és rigvel/ ma gonosz údó liszen/mert
az eg homorukippen veress fint mutat. Tú tettekes fentíghú
emberek az egnek finiról itiletet tuttok tenni/ az údónek fediglen

G telén

Evangeliū

ielensighit nem itilhetiteki meg. Az gonosz es nem igaz sáu nő
kuan latni ielensighet/ es ielensig üneki nem adatik egéb hanem az
mon. ielensig mell az Jónásön lütt. Es azokat elhaquán elmene.
Es mikorón az ú tanítuaní az tulso partra mentenek volna fele
dikensignek miatta nem vüttenek vala kénereket üvelek. Az Jésus
kediglen monda ünekeit. Meg lassatok es eltauoztatok az fa
risusoknak es az Sadduceosoknak kouassat. Es az tanítuanok ú
magokban hanodnak es vetödnek vala ezt monduan. Nem hoz
tunk kénereket mü delünk. Mirell dolgot mikorón az Jésus megér
tett volna monda ünekeit. O tú kúsfed hútuék mit gondolkottok tú
magatokban hog kénereket nem hoztatók tüveletek? Nem vüttitek
meg ehetelbe/ es nem emlekeztek meg amaz ôt kénirül/ mell ôt
keniruel ôt ezer embert eleghjítik meg/ es han
telles kosart vütfel. Es nem emlekeztek meg amaz het le
nirül/ mell het keniruel nig ezer embert eleghjítik meg/ es han
telles kafrot vütfel. Hog vagón ez hog nem értitek hog en nem
az kénirül mondottam legen tüneltet azt/ hog eltauoztatnáto
az farisusoknak es az Sadduceosoknak kouassat. Legottan meg
értet hog nem azt hatta volna ünekeit hog az kénirek kouassat ta
voztatnak el/ hanem az farisusoknak es az Sadduceosoknak tudo
manoknak kouassat. Mikorón eliütt volna az Jésus Lefarea
ne wó varosnak tartománya/ mellsnet Filep királ atta vala ez ne
ret/ megkerde az ú tanítuanit ezt monduan. Kinek mondanak
enghemet lennem az emberek amaz embernek fiat? Az tanítua
rok kediglen mondanak. Nákit János Baptsitanak/ Nákit Jézus
nek/ Nákit Jeremiasnak avagy az profetának hami közörl egé
nek. Monda ünekeit. Zu kediglen kinek mondotok enghemet len

meny

Beit D'Matthe Irája Berint.

26

Aem. Felelum Simon Peter monda. Ez vag az Christus az
Ilo istenné fia. Es felelum az Jesus monda üneki. Bodog vag
te Simon Bar Jona/ mert ez ielenis nem lütt teneked az
testüls es virtüls/ hanem az en atamtul ki az mentorágban van
gon/ en es fediglen ezt mondóm teneked hog te Peter vag!
azaz kúsfila/ es ez kúsfilan ippitcmel az en eggházamot es az
pokolnak kapui erouel el nem hatalmazhatnak ú ellene iouen-
dore. Es adam teneked iouendore az menn országnak folczait/ es
valamit megfózendeß iouendore ez földön megfózue lissen az
meniekben es. Es valamit megodozandás iouendore ez földön
megodozua lissen az meniekben es. Legottan paranczola az ú
tanítuaninak hog valakiné meg ne mondanak hog ú volna az Je
sus Christus. Az údotul fogva kezde az Jesus meg ielenteni az
ú tanítuaninak hog elhellene üneki Jerusalemben menni es ott so-
kat kenuedni az vinektul/ es az papoknak sciedelmitul/ es az irastu
doktul/ es hog meg fellene ölettetni/ es harmad napon feltamadni
Es mikorón felselé vütte volna útet az Peter/ kezde úrea feddeni
ezt monduan. Tavul legen ez tetüled vram/ semmirüppen nem li-
sen terantad ez. Es az Jesus batra forduluán monda üneki.
Gregg hámam meghe te Satan/megtartoza/ enghemet/ mere
nem érted azokat az mellek isteni dolgoz hanem azokat az mellek
emberi dolgoz. Legottan az Jesus monda az ú tanítuaninak. Ha
valaki en utannam akar iunni megtagaggá ümagát/ es felvege az
ú keresztfaiat/ es enghemet kouessen. Mert valaki az ú lelkit meg
akria tartani el fogia vészeni azt/ Visszontag valaki elvezetendi
az ú lelkit en irettem/megfogia lelni azt. Mert mit hañál em:
ster. Es ha mind ez fileg vilagot maganak nerendi/ az ú lelkit fedig

S r. Ien

Evangeliū

Ien elvettendé: Quiaž mi valterzágot fog adni ember az ú lesleire. Mert kouetkezik ez hog az embernek sia eliúion az ú angaliual az ú attanak dürz olighiben/ és akkoron megfog fizetni mindenek az ú műelkedete berint. Bizon mondóm tünckek hog vadnak itt nöklik kik halalt nem kostolnak/ aczíglanl mignem meg lattak az embernek fiat el iúin az ú országaban.

Ezenhetedik riß.

S hat napnak vtanna ú
melle vifzi az Jesus az
Petert/ és Jakabot/ és
Zanest az ú attasiat/ és el
vifzi úkot egg nag magass
hęgre felfele/ és ú előttök biniben el
ualtoztaték/ és meg finesedék az ú
orczaia/ és ollan lun mint az nap. Es az ú ruhái sejrek/ és ol-
latinok mint az világosság. Es imé latak az tanneuanok az No-
hest/ és Illest/ kik az Jesusual bónak vala. Felelüm fediglen az
Peter monda az Jesusnak. Vram ighen io münökünk itt lennünk
ha akarod vongunk harom satorit itt/ egget teneked/ egget No-
henek/ és egetto Illestek. Mikorón meg ezt mondana/ imé nag
fines kód fogá úkot be. Es imé ho adatek az kódbol ez ighikuel.
Es az en berelmes siam/ kiben iokippen fed nem betelek/ utet hal
gassatok. Es mikorón ezt hallottak volna az tanneuanok orczáz
iokra esinek/ és selette ighen megetteneinek/ Es ú hozzáiok iarula
yan az Jesus illetz úkot/ és monda. Kellertek fel/ és ne filletek.
Mikorón fediglen fel emeltük volna az ú pemekeit/ sentit nem lat-
nak

Gent Márthe Jrása herint.

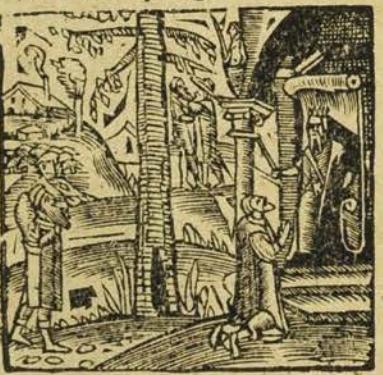
27

nak vala hanem rzał az Jesust ümagat. Es mikorón leßollaná
nak az hegrü paranczola ünektek az Jesus ezt mondáan. Ez la
tast valakinék meg ne mongatok/ mignem az embernek sia halot
taibol feltamad. Es meg kerdek útet az ú tanneuaní ezt mond
van. Echag miyrt mongak az irastudok hog elößör el kell az Illes-
nek iúnni: Jesus fediglen felelüm monda ünektek. Bizon hog az Il-
les/ elü elößör/ és mindeneket io állapatra állat/ de mondóm tú
nektek hog immáran az Illes eliútt/ és meg nem esmerék útet.
D hanem azt tiuek ú ranta az mit igaz hinte akaranak. Ez zenkippen
az embernek sia és benedni fog ú túlök. Legottan meg esmerék az
tanneuanok hog ezt az Janos Baptistarul mondotta volna üne-
tek. Es mikorón az nípnék sereghé körbe ment volna az Je-
sus ú hozzá iarula egg ember térdet hantuan üneki/ és ezt mond
nán. Vram konóruß az en siamón/ mert hauas/ és gonoskul gótre
tit/ mert gakorta vizbe esik/ és galorta tüzbe/ és az te tanneuanid
nak vúm/ és nem góghaták meg útet. Felelüm fediglen az Je-
sus monda. O te hútotlen/ és vißhafordult faiu nípvallon mertezi
e leñ fogok lenni tú köröttek vallon mereziglen foglak eltúrni tútő
köt! Hozzátok ide azt. Es megfedde az Jesus az ördöghöt/ és ki-
mene ú belôle/ és eghissighet vún az germek az üdötül fogua. Leg
ottan az tanneuanok az Jesushoz iarulanak titkon/ és mondának
Nyire nem úzhetök li mű azt! Az Jesus fediglen monda ünektek
Az tú hútotlensig ekirt. Mert bizon mondóm ezt tünektek ho-
ha rzał eggy mustar magni hútotök lénđ/ ha ezt fogiatok mon-
dani iméz hegnék/ mennel innen amodai elmezen/ és semmi do-
log leheterlen nem lisen tünektek. De ez fele san nem megen li
f hanem imádkozásnak/ és buntolsínek általa. Mikorón fedigle.

B iii Ba

Evangeliūm

Balileaban lárnanak késinnek monda az Jézus ünekeit. Kóveté
bezük ez iouendőre hog az embernek sia embereknek kezébe adattas
fili es meg fogiat ólni útet es harmad napon feltamad. Es azok
felette igben megkredinek ezen. Mikorou fediglen Rapernas
umnak varosaba mentenek volna az Peterhez mennek azok az
kit az ado pinzt hóstak venni mell pinz didrachmanak mondatis
es mondanak. Az tú mestertek meg aggai az ado pinzt. Mondta
ünekeit. Meg. Es mikorou bement volna az hazba előlvius be
fiduel ítes az Jézus es monda. Mislattatik teneked Simon.
Es földön valo kralok kifül vifnek adokot auag felkamolt ra
most. Az u fiuktul auag azoktul kit ünekeit semmin nem illenek
Monda üneki az Peter. Azoktul kit ünekeit semmin nem illenek.
Monda üneki az Jézus. Lebag bábad emberet az kraloknak sia.
Demaga hog ne legünk ünekeit bántásokra gonosz pildát aduan
mennek es vesdbe az tengherbe az horgot es vondfel az halat az
mell elössör az horogra elői u es tisdfel az u hajat es pinzt talál
benne mell pinz Staternak mondatis veddi azt es add ünekeit
en iretteim es te iretted.

Dízenholzadik

nib.

Si 3 údóben hozzá iaz
ruanak az tanítván
nok az Jézushoz es
mondanak. Kirzoda
mentül nagubb az mennéknél orhagaban! Es egg germelet u hoz
za e

Vens Matthie Jrási gerint.

78

Z a hruan az Jézus u közibbe állata es monda. Miron Mondom
tuneket ha meg nem fordulandotok es ollatinok nem lístek mint
az germeket be nem fogtot lehetni az mennéknél orhagaba. Anz
nálokaart valaki illen alázatoson viseli umagat mint ez germete/
ez az ki mentül nagubb az mennéknél orhagaban. Es valaki
bozza vend egg germete zet en ne rembe mint ez füstu germeteze
enghemet visen az u bozza. Valaki fediglen bántásara lend eggz
net ez illen kisdedeknel kozzótte kit en bennem hisnek iobb annak
hog egg malom kouet kössenek az nábara es az tenghernek mill
sighibe vissik. Jay ez vitagnak hog bántásra vagon gonosz pildák
aduan Mert küttig hog elürenet az gonosz pildaadásbol valo bant
ások demagaian az embernek az kinék általa az gonosz pilda
adásbol valo bantás elütt. Hog ha az te kezed auag az te labad
bántásdra vagon teneked vagdel az t es vesdel te túled. Jobb
teneked az iletre bemenned hog Santa auag inkabb felség lig
hog nem mint ket kezuel es ket labual az órók tüzre borzattak
nod. Es ha az te hemed bántásdra vagon teneked vandki az
es vesdel te túled. Jobb teneked hog fel hemuel mennéke az
iletre inkabb hog nem mint ket hemuel az gehennek tüzibe vev
tessel. Meglassatok hog meg ne vtallatok egget es ez illen kis
dedeknel kozzölles Mert mondom tuneket hog az u angol az
menni orhagban mindenkoron lattak az en atamnak finit ki az
menni orhagban vagon. Mert azirt iutt az embernek sia hog
megtarca az vekedelemeul azt az mi elvezett volt. Mislattas
ek tuneket Ha valamell embernek faz iuba lend es ha azok
kozzol egg eltiurledendel elhaguán az kisenzuenkilenz iuhot az
kegeten nem de elmegeni es megkeresi az egg iuhot az mell el

tisze

Evangeliū

tiveledett volt. Ez ha tortmendit ez hog megleli az iuhot bizon mondombuneket az eggen inkabb orul hog nem mint az silencz venkilenzen. mell whok el nem tuclettenek volt. Ez enkippen ninczen akaratta az tu atatoknak ki az meni orhangban vagon/ hog elveszen egg ez füdedefnek fozzolle. Ha lediglen vitkezendit te ellened az te atadfa/mennel/ es fedmeg utet te fozoled/ es u fozolette. Ha hodo fogadanga/meg nerted az te atadfiat. Ha ho dot nem fogadanga/vig mellod egg embert auag kettot/ hog az ket auag harom tanunak haiaual valo vallausal minden bekidnek ereie legen/ Hog ha azoknak sem fogaggia haufat mond meg az egghazbeli nypnek/ hog ha az egghazbeli nypmek sem fogaggia haufat/vagan tarezad mint egg pogant/ es egg fukart. Bizon mondombuneket hog valami dolgokot meg fotozendetek ez foldon/ meg fotozue lisnek az meni orhangban es. Es valami dolgokot megodozandatok ez foldon odozua lisnek az meni or hangban es. Es meglen ezt nondem tuneket hog ha tu fozzollek ket ember egg akaraton lendez ez foldon akarmi dolog felol az mellet kirendnek megadatik uneket az en atamtul/ ki az meni b orhangban vagon. Mert valaholott ketten auag harman eggbe gulnenek az en nezembe ott vagok u fozoottok. Legottan az Peter az Jesushoz iaruluani monda Vram ha az en atamfa en el lenem vitkezendit/ hanhor borzassat meg uneket/ megborzassati hetter. Monda uneket az Jesus. Nem azt mondombuneket hog hetter borzass meg uneket/hanem hetuenhet valo hetter. Annak okart hasonlatossa titetik az menekneki orhaga az kiraki mistoz sagbeli emberhez/ ki hamot akara vetni az u folgaiual/ es mikor on hamot kezdett volna vetni egg embert hozanak u eleibe/ ki e

112

Bent Malhe irasa herint.

29

ez ezer talent pinzuel tartozik vala uneki. Es mikoroni ez ember meg nem fizethetne/ paranczola az vr hog mind u magat el adas val s mind telefigit/ s mind germekit/ es minden marhait hog az fizetis meg lenne. Mikoroni lediglen leseett volna elotte az folga/ es edezik vala uneki ezt monduan. Vram lig enghedelmes en hozzam/ es mindenket megfizetek teneked. Negkonoruluan az vr az folgan elereste utet/ es az folzon pinzt es megenghede uneki. Mikoroni lediglen ki iutt volna onnan az folga/ talala egget az u folga tarji fozzol/ ki adoss vala uneki faz pinzuel/ mell pinz denatnak mandatik/ es megtoga azt/ es elhatalmazuan ranta/ nakat telcrum vonja vala/ es ezt monga vala/ Addmeg az mivel tartozol. Es lesek elotte az u folga tarfa/ es kiri vala uztet ezt monduan. Lig enghedelmes en hozzam/ es mindenket megfizetek teneked. De az nem akara hanem el mene es az tom loczbe vetet utet/ hog ott lenne mind acczigan mig nem az ados sagot megadna. Mikoroni ezeket lattak volna az u folga tarzi selette ighen banak/ es elmeninek/ es az u vraknok mindenket meg iclentinek az mi dolgok luttenek vala. Legottan elo hiva utet az u vra/ es monda uneki. Ez gonosz folga az te adossagodot mind megenghedin en teneked mikoronn konorghottel volna ennesem nemde fellvalai teneked es konorulnod az te folga tarson miskippen en es konorultem vala te rontad? Es oz u vra meghara guek/ es az boherenk fezibe ada utet/ hog mind acczigan fizzanak/ mig nem meg adna mind az mivel adoss vala uneki. Ez enkippen tiken tuneket az en mennek atom es ha kivetekbol meg nem borzatangatok mindenket az tu atatok ficanak az u buneit.

D Erzen

Evangellum Zséntílenzébie

risz

Slún mikorón elvíghez te volna az Iesus ez be hideket elmené Galileas ból. Sido országak hatariba az Iordan előt. és nipeknek lók teregtet útet/ és ott meg góghatárt. Es az fariseusok úhozzá meninek/ kisirtuún útet/ és ezt monják vala üneki/ Enghettetiki embernek elualni az ú felesighé tül akarmi okirt? Felelui az Iesus monda ünekiem/ Nem olvasatoki hog az ki ez vilagnak kezdetiben az embereket teremtette vég teremtette útöt hog eggyé férfini volna az másik asszónember/ és monda. Annakokárt elhagga ember az ú attat/ és az ú annak/ es az ú felesighé fogia foglalni magát/ és kettén egg testimlisnék. Annakokárt immárann az férfini/ és az asszónember nem fét testi hanem egg. Annakokárt az mit az isten eggbe fog tallt/ azt ember el ne válassha. Mondanak üneki/ Tehát az Moyses mi okirt hagott adni levelet az elvalósításról/ és az felesighet mire hatta az férfinak tűle elborzatni! Mondanak ünekiem/ Az Moyses az tű tülektel kemén voltárt enghette meg tülektel felesigeket tületek elborzatnotok-de eleitűl fogua nem volt igen. Mert ezt mondóm tülektel hog valaki felesighit útűle elborzatánja/ és más felesighet vén magának/házassagtörisnek búnibe csik/ ha nemha ezt annak paraznaságait téri. Es az ki oll felesighet ebben magának/lit más férfin útűle elborzatott/házassagtörisnek bún,

Gen. 1.
2.

szent Matthei itása Berini. 30

búnibe csik. Mondanak üneki az ú tanítván/ Ha illen modona vagon az embernek üge az ú felesighivel nem is meghazasulni. Mondanak az Iesus ünekiem/ Nem mindenek foghatták be ezt az mit mondók/ hanem csak azok az ikrek a mindiket vagon erre. Mert vadnak oll herilt emberek kik az ú antioknak mihiból elszíppen húlettek/ és vadnak oll herilt emberek kiket emberek heriltenek meg/ és vadnak oll herilt emberek kik ú magok heriltik meg úmagokat az meneknek országait. Az ki befoghatka fogia be. Legottan germeket hoznak ünekr hog az ú kréit ú reaiok tenné. Az tanítvánok fediglen seddenek vala azokra. Az Iesus fediglen monda ünekiem/ Haggatok el az germeket/ és ne tiltszának meg útöt en hozzáim iwnni mert ez illeti nek az meneknek ország. Es mikorón kezit ú reaiok tütte volna- elmené onnan. Es imé egg istiú iarula ú hozzá/ és ezt monda üneki/ Te is meszter/ mi iot tegel hog öröök iletem legeni. Mondanak az Iesus ünekiem/ Szírje híjs enghemet ionak/ Ezak az egg isten i/ senki nem egység hog ha az ilirek békárk mennis tarezneg az parancsolatokat.

Mondanak üneki/ Nell parancsolatokat! Mondanak az Iesus Gal kossagot ne tig. Házassagtörisnek búnben ne lel edczel/ Ne orozz. Hamisstanuságot ne monj. Tiszteléd a/ adot/ és anadot/ és feresz sed az fe közel valo embereket mint temagadot. Mondanak üneki az férfini/ Mind meg tarrottam ezeket germekszímenti fogvat mire/ ezoda fogatkozásom vagon möglen? Mondanak üneki az Iesus/ Ha fogatkozásnél valo akárk lenni/ menek addel az mi marek had valoni/ és oxtogasd az feghineknel/ és rendel maradók lisenek/ ez me n/ országban/ és iouel kúvesz enghenet. Mikorón az ifru/ ezt halotta volna elmené nagy fémorú lium/ n/ et/ s/ órófe rala

Ex. 1.
20.

3 1/2

Euangelium

Az Jézus kériglen mondta az útanítványnak: Bizony módomban tündököt hog az fazdag ember nehezen megen be az menni országba. Esmeglen módomban tündökök. Rönökkel az teinek az túlukon által menni, hog nem mint az fazdagnak az istennel országba be menni. Mikorón ezt hallottak volna az útanítván ighen elszudalozanak ezenes mondával. Lehag kicza a lehetséges. Síghib! Lekintuún az Jézus úköt monda ünekeit. Az emberekkel ez lehetetlen dolog, az istennel kériglen mindenek lehetségesek. Legottán felcslám az Peter monda üneki. Íme mindeneket el hattunk mű, és tighedet kouettunk, annakért mi lisen círt műnekünk. Monda az Jézus ünekeit. Bizony módomban tündököt hog túlkenghemet kouettetek az olyannan való bűletisnek idein mikorón az embernek sia az úfelsíghes voltanak békébe ülend. Akkoron tú es tizenket békében fogtot ülni vitluin az Israelek tizenket nemzetéshib. Es valaki elhagyja az en névemről az út hazat, a mag attasaiat, a mag húgait, a mag attat, a mag annát, a mag feleséghit, a mag fiait, a mag földi örökhíght, a mag annit visszahelye, és az öröklétnek örököse lisen. Sokán lishnek kériglen otolsok, azok közzöl az túlkék voltanak, és sokán lishnek el, ök azok közzöl az túlkot otolsok voltanak.

Huszádik rész

Ezt hasonlatos az
mennefnek országba az
házbiro emberhez
ki nagy hanyalban
házabol kímene, hog az út békébe,

mű

szent Matthe Irásá szerinte. 31

műsekkel fogoggon. Mikoronn kériglen meg kerzödött volna az műsekkel minden napra egyszerre egyszerre napi műbe mellé egyszerre denar pinzt tiszten, az út békébe boczáta útot. Es ki menuin harmad ora fele, lata egeb emberekkel és túlk az vásart allanak vala hiualkoduan, és monda azoknak, Mennetekel tú es az en békében megadom az tú igazatokat. Es elmeninek. Esmeglen kímene hatod es kilenczad ora fele, és azonkívül tün. Ezénegyora felé kériglen es meglen kímene, es talala egeb emberekkel és túlk hiualkoduan ott allanak vala, és monda ünekeit. Mire állatok itt mind ez eghib napon hiualkoduanak. Mondanak üneki. Mert senki békébe meg nem fogada munkát. Monda ünekeit. Mennetekel tú es az en békében az tú igazatokat megadom. Mikorón innarán estve lütt volna monda az békében vala az útvízelerinek. Óp elő az műsekkel, és fizetmeg ünekeit az en munkáikat eltezedni az utolsókral mind az elhökiglen. Es mikorón elő iüttenek volna azok az túlkengyora felé mentenek vala ki az békében, felenkid eggyegg napi műet adanak ünekeit, mellé eggyedenar pinzt tiszten. Mikorón eliüttenek volna azok, és az túlk elhök valanak, azt aligék hog többet adnának ünekeit, és ünekeit es feleinket eggyegg napi műet adanak, mellé eggyedenar pinzt tiszten. Es mikorón elváltak volna zugodnak vala az hárbiro embernek ellene ezt mondva. Ímez utolsok eggyoraiglan voltanak az békében, és egenlőről úköt művelünk, túlk az eghib napnak nehez műti, és hevesíghit viselik. Es az felelünk azoknak eggyiknek monda. Baratom nem tisztek teneked hamiss dolgot neimde eggy napi műbe kerzödili meg en velem? mellé eggyedenar pinzt tiszten? Vedd fel az mi tized, és menél, ímez utol iutt műes

D in nek

Evangeliū

nel es iaz anit akarok adn mint teneled. Aua j nem enghette
tli ennekem az en marhambol azt fennem az mit akarok. auaj
ez te hemed azirti gono hog en io ember vagot: Ezenkippenn
az utolsot elso lispnek es az elsot utolsot. Mert sokan vadnak a
zok az iknek huatalok vagon feugesen vadnak fediglen az kis arra
valnak. Es mikorон felmenne az Jesus Jerusalemben az
utra u hozza viue az u tizenket tanituanit ezak umagokat es
monda uneket. Ime felmegunk Jerusalemben es az embernek
fia kezbe adattatik az papoknak feiedelmeink es az irastudoknak
es halasra farhoztatik ujet es az pozan nynet lezibe az hat u
tet hog meg zu sollak es megstorozzak es megfezzik es has
mad napon feltamad. Legottann u hozza varula az Zebedeus
fiainal anna az u fiaival egetembe kondroguin uneket es kiruint
volamit utule. Es az Jesus monda uneket. Mit huan? Mondan
uneket. Tudd azt hog az en ket fiamnak az te orhangodban egik te
neked iobb felok ullon es az mosik balfelot. Felelumi az Jesus
monda. Nem tuggatok mit kirtel. Negihattakoli az pohar
beli italt az mellet en iouendore meg iskom es meg kereftelked:
hetteki az kereftsigvel az mellvel en megfogok kereftelkedni.
Mondanak uneket. Negtehetek. Mondan uneket. Bizoia
hog az en poharombeli italt megisszatoz iouendore az mellet es
megfogok inni es az kereftsigvel meg fogtot kereftelkedni az
mellvel en megkereftelkedem iouendore de nem en adhatom ez
hog valaki ennekem iobb lezem felol es bal lezem felol ullon ha
nem azok lisen az iknek az en atam berzette. Es mikorон az
ez tanituanit ezt hallotta volna megharaguik az ket otafaiknak
volgan. Jesus fediglen u hozza hua ufo es mondati tuggatob
hog

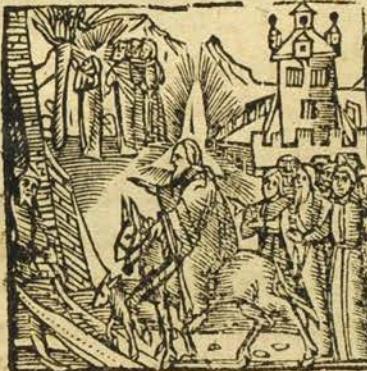
Vent 99.ache Irasa Berit.

32

Hogaz pogonaknak feiedelmi vralkogganak az u pogon nipi es
az kis nag miltosagban vadnak hatalmassagokot mutassat u rany
tok. U soztetek nem ujan kell lenni hanem valaki tu kozottetek
naggak arand lenni tunektek bolgatok legen az. Es az ki tu koz
zottetek elso akar lenni tunektek bolgatok legen az. Wiskippenn
az embernek fia nem azirti uitt hog mas bolgalna uneli hanem
hog u bolgalna masnak es hog az u leltit valisagul sokatit adna.
Es mikorон u kimentene volna Jerikobolok seregnip kouete ujet
volna hog az Jesus menne onnan fioltast tun ezt mondvan. V
ram Davidnak fia konorult mu rantunk. Az seregnip fediglen fed
tun inti vala az ket valot hog ne kialtana de az ket val annal es
infabb kialt vala ezt monduan. Vram Davidnak fia konorult
mu rantunk. Es Jesus u hozza hua az ket valot es monda
Mit akartok hog tegel en tu veletek. Mondanak uneket. Vram
azt akariuk hog meg nillanak az mu hemeket. Konoruluin Jesus
u rantoz az u hemeket illete es azu hemeket legottan megadatet
vilagosaga es u vtanna meninet.

Huszoneggedik

Ris.

S mikorон kozettanak
volna Jerusalemben es
Betfageba mentene volna az olan
fafnak hegire el borzata Jesus ket
konnianit ezt monduann uneket.
Mentetek el imez varosba
mell

Evangeliūm

mell tünetek ellenbe vagon es ott eḡ mea kótott nőstén bámark
 talalok az úrztloival egetembe/oggatok/ es hozzatok ennekem
 Es ha valaki valamit boldog tünetek ezt mongatok annak. Az
 vrnak dolga vagon ezekuel. Es legottan elborzatta azokat. Ez
 lediglen mind meg lún hog betellesednek az mi meg vala mondak
 van az profetának általa ez ighikuel. Mongatok meg az Sion:
 nak leánának. Ime az te királyod eliú teneled/ ki felid es nőstén bá
 mar hárán es rztloian úl-mell meg tanított baromnak fia. Az
 tanítvánok mikorón elmentenek volna azonkivénn tünek mint az
 Jesus üneiek megvarancsolta vala. Es elhozak az nőstén bá
 mart/ es az úrztloiat/ es azokra teríték az úruhájokot/ es az Je
 sus felül az ruhátra helhetetek. Az sok seregnip lediglen az ú
 ruhákat az vton leterítg. Nílik lediglen az fátrul ágakot vág
 nak vala/ es elterítik vala az vton. Az nipeknél sereghi lediglen
 mind kik elöl mennek vala / es mind kik vtol mennek vala kialta:
 nak vala es ezt mongat vala. Os anna az Davidnak fianak.
 Aldott az /ki az vr istennel nevébe iú el. Os anna az égnek
 magosságibán. Es mikorón bement volna Jerusalembé/mind e
 az egész város megzendüle/ es ezt monga vala. Kirzoda ez; Az
 nipeknél sereghi lediglen ezt mongat vala. Ez az Jesus amaz
 nag profetáki Galileának Nazaret névű városából valo. Es
 temene Jesus az istennel templomába/ es mind kivér onnan a
 zokat kik az templomban árulnak vala/ es visszék vala. Es mind
 az pinc valtok áftalit / es mind az galamb árosoknak kifitselforga:
 tás/ es monda üneiek. Nag vagon iruán. Az en házam imádság
 nak hárának hiuattatik-tú lediglen latroknak barlangiaā túttuk
 azt. Es az templomban vafok es sánták iarusanak úr hozzá/ f

89

Szent Matthe Irásá Rerint.

33

es meggyörgítá utót. Nyíoron lattak volna ez rzedakat az papok
 nak feiedelmi es az irastudok/ az mell rzedakot tűtt vala/ es az
 germekreket kik az templumban kialtanak vala/ es ezt mongat
 vala/ Os anna az Davidnak fianak/ megharaguának ranta es
 mondának üneiek/ Hallodi mit mondának ezek / Jesus lediglen
 monda üneiek/ Hallom/ Soha nem olvasatoki ez irast. Az kús
 ded germeknek es rzecez popoknak bárábol kerzü meg az dicszire:
 tet. Es azokot el hagyan kimele az varostol Letaniabai/ es ott
 lakozek. Kiguel lediglen mikorón az varosba tört volna megehez:
 zek/ es mikorón egg fighe fat latott volna az vton alata mene/ es
 semmit nem talala ranta egeben hanem rza az úr leteleit/ es mo:
 da annak. Ennek vtanna te rantaad soha gómörz ne teremien.
 Es legottan meg afa az fighe fa. Es mikorón ezt lattak volna
 az úr tanítván elezudalozanak ranta/ es mondának. Hoghog afa
 meg illen hamar ez fighe fa. Feleluiñ lediglen az Jesus monda ú
 neiek. Bizon mondóm tünetek ha hútosok lend/ es kisig kútek
 ben nem lend/ nem rza ezt fogiatok tenni az mi ez fighe fának
 b tortingek/ hanem annak felette ha imez begnek parancsolandotok
 ezt monduan. Emelteggel fel/ es vesd az tengherbe te magadat
 meg lisen az. Es minden megkértek valamit hútuvel imátkozz:
 van kítek. Es mikorón az templumba ment volna úr hozzá iaru:
 tanak az popoknak feiedelmi/ es az nipeknél vlni ki akkoron ta:
 nné vala/ es mondának. Nyíri habad hatalomual működ ezekek /
 es ki atta teneled ez habad hatalmat. Feleluiñ lediglen az Jesus
 monda üneiek/ En es egg nimí dolgot kerdekt tütületek/ mellett
 ha megmondandotok ennekem/ en es megmondóm tünetek mi fa:
 k had hatalomual tegem eze. Ez Janosnak keresztsége honnan valak

I. 82

Evangeliūm

az mentből aiaž az emberet közzöl? Es azok gondolkodnak vala ú magolban ezt monduann. Ha ezt mondának üneki. Az mentből ezt fogia mondani mindenfunk/ Lehág mire nem hüttek annak. Ha fediglen azt mondának/ Az emberet közzöl. Ily lelmünk vagon az nypnel sokassagatul. Mert az Janost mind vég tarták vala mint egg profetát. Es feleluin az Jesušnak mondának. Nem tughuk. Monda az Jesus es ünekeit/ Ensem mondomb meg tünetek mi hgbad hatalomual tegem ezt. Mi latszatik tünetek! Egg embernek let sia vala es mikoron az ellsőhöz dimen volna monda üneki. Tiam meniel ma müell az en földön ben. Ez fiu fediglen feleluinn monda. Nem akarok menni. Annak utanna az enghedetlensiget meg bánuan elmeni. Mikoron elment volna az masikhoz es/ azonkippén sola üneki. Es az fiu feleluin monda: Bram/ kis vágók en/ es el nem mene. Ez kérte közzöl mellik tue az atta akarattát? Mondának üneki. Az ellső Monda ünekeit az Jesus. Bizon mondomb tünetek/ hog az fukarok es az parázna asszemberek előttetek mennekbe tünetek az istennel országaba. Mert elioue tú hozzálok az Janos az otthon mellén az isten előtt valo meg igazulásra utnák az huók/ es nem húók üneki. Az fukarok fediglen es az parázna asszemberek húneki üneki. Tú fediglen mikoron lattatok volna ezt annak utanna nem akaratók elutasztatni akarattokot hog üneki hinnitk. Halgassatok más pilda besídet. Egg hárbiro ember vala ki egg földöt ültete/ es sounuel forul rekezte az földöt/ es az földben sántot osa be/ es tornot raka benne/ es az földöt műes emberet kezibe adta/ es ú maga vidisbe mene. Es mikoron az fölönek hašnának ideie elő közelghetett volna/ elborzata az ú folgait az műsethez/ hog az f.

Szent Matthe Itása hérint. 34

Fölönek hašnát elvennek/ es az műsek mikoron az ú folgait meg fogtak volna/ nimellet ú közzöllők megurmeti/ nimellet megolinek nimellet fediglen megköveznek. Es meglen az ellsőnél egeb több folgait borzata el/ es azoknak es azonkippén túret. Utolsor fediglen ú hozzájok borzata az ú fiat ezt monduann. Bevezülni es tiszteni fogják az en siamot. Az műsek fediglen mikoron az hárbiro embernek fiat latták volna/ mondának ú magolban/ Jhon vagon az fölönek örököse/ iertek össük meg útet/ es foglalkukel az ú öröksighit. Es mikoron megfogtak volna útet/ kiuték az földből/ es megölök. Mikoron azirt eliouend az fölönek vira/ mit fog tenni az műseknek? Mondának üneki. Bonosul vekstel útot/ mikippen hog úk es gonosrok/ es az ú föléit egeb műsek kezibe aggatik hašnot adnak üneki mikoron annak ideie lisen. Monda ünekeit az Jesus. Soha nem olvastatoki ezt az irásban/ Az mell kouet ioua nem haguán megvetinek az alkotuannak műej/ az az alkotuannak kegheletiben fükig lún. Ez fükü az vr istentül kereztetek/ es erzalatos az műsemeinknek előttek. Annakokart mondomb tünetek elvitetik tüületek az stennek orszaga/ es oll nypnet adatik hog ki az meni országhoz illendo gómölczőköt teremt. Es valaki ez kire esendik/ elrontatik/ az kire fediglen cz kú esendik/ elronfa útet. Es mikoron hallottak volna az papoknak fejdelmi/ es az farfusok ez ú pilda besídit megertek hog úrulos mondána. Es mikoron eröt úgekeznekek ú rarta terninem merék az seregniptülmert vég tarták vala útet mint egg profetát. Es feleluin az Jesus es meglen sola üneket hašnálos besídet hérint/ es ezt monda.

3. 7. Lypom

Evangeliū Hussonkettōdik

Sazonlatossa lün az menékezoi orszaga királi miltoságbeli emberhez - ki menékezöt tün az útianak. Ez elborzáta az út fogait hog biua kalosokot híjanaak az menékezöbe / és nem akarnak vala elianni. Ez meglen elborzata egéb fogakat / ezt monduan. Nyongatók ezt az huatalosoknak. Imre az en ebdemet megkísítettem / az en tultaimos es az en emberi ietre hizlalt losaghimat megöltem / és mindenek kísen vadnak iquétek az menékezöbe. Az huatalosok fediglen nem akarnak elmenni / hanem elmennek / nimell elmene az út oróibe / nimell az út kerestetésre. Az egéb huatalosok fediglen megtartoztaták az út fogait / és bősszegual illetvén meg oljt úkat. Az királ fediglen mikorón meghallotta volna / megharag ukt / és mikorón az út sereghit elborzáta volna / elueßte az gallosokat / és az út városokot felgyújtá. Legottan mondta az út fogainak. Bizón az menékezö kísen vagon de az kik huatalosok valanak nem voltanak miltok. Nennetek annakokat az utakra / mell utalide / s tiszta terner / és valamell embereket talalandotok hajtol az menékezöbe. Ez mikorón kimentenek volna az út fogai az utakra mind begünték valamennyit találnak / mind gonoszokot / s mind irokok / és betelek az menékezö ház letelepedett nipeket. Mikorón fedig sen bement volna az királ hog meglátna az letelepedett nipeket / minnek utanna latott volna ott eágember / kinek menékezói ruhaia nem.

Hent Mihály Irásá Berili.

35

nem volna monda annak. Baratom misippen üttelbe ide mikorón menékezói ruhad ninczen. Es az ember elnála. Legottan monda az királ az fogaknak / Kötörözítélmeg az út labait / es kezeit / és visszük az ugró fótisigbe ott lisen az síralom / es az fogaknak szikorgatása. Mert sokan vadnak azok az kiknek huatalok vagon kevesen vadnak fediglen azok az kik arra valnak. Akkoron elmennek az fariseusok / es tanáczot tartanak hog az Jesust besidiben megfognak / es két tanítvánát két borzatak út hozzá az Herodesnek emberuel / kik ezt mondak. Mester tugguk hog igaz vág / es az istennel utat igaz dologban tanítszad / es hog sentivel nem gondolsz. Mert nem nized embereknek semilit. Mondmeg annakokat műnekünk mi láttatik teneled. Kelli adot adni az Lazarának a vág nem kell. Mikorón megemerte volna az Jesus az út gonosz voltokat monda. Mit kisürtetek enghemet tú tetteket emberek / Mutasatokmeg ennekem az ado pinzt. Es azok egéb pinzt mi katanak üneki / mell denarnak mondattak. Es monda üneiek: Rig ez kip / es ez ranta valo iras! Mondanak üneki. Az Lazarus / Monda üneiek. Annakokat aggatók meg az Lazarának az mi az Lazarus / es az mi az isten / az istennel. Es mikorón ezeket hallottak volna elszudalozanak / es útet elhagják / es elmennek. Azon napon út hozzá mennek az Sadduceusok kik azt mongál hog ninczen az halottaknak feltámadása. Es megkerdek útet / es ezt mondak. Mester az Mózes ezt mondotta. Ha valaki meghalad magzatnélkül az út attafia az ollan emberek felesighit elüge / es magzatot tamasszon az út attafianak. Vala fediglen mi nálunk hét ásai / es az első az felesighet út hozzá viuii / meghal / es mikoronn magzatta nem volna az felesighit az út attafianall

3 in bag

Evangeliūm

háza. Azonkíppen tün az második és harmadik atafia és minden
az heted atafüiglán. Legutolsor meghala az asszember es. An-
nakoktart az feltámadásban az felesig ez hétfatáfiaknak förzölle
mellké lishen. Mert mindenki feléshír vala az asszón. Feles-
iún fediglen az Jézus monda ünekeit. Liuelghisben vattok nem
ertün az irásokat sem az istennel hatalmas voltat. Mert az fel-
tamadásban sem meg nem hazaialnak sem hazaasságra nem adat-
tatnak hanem azonkíppen vadnak mikippenn az istennel angali-
az meniben. Az halottaknak fediglen feltámadásokról nem olvasd
tatoki azt az mit tünekket monda az isten ki ezt monga. En va-
gok az Ábrahamnak istene és az Isaaknak istene és az Jakobnak
istene. Az isten nem mondattak isteneknek azoknak az ikrek világ-
ból ki muluan órók halalt kenuednek hanem az ikrek meghaluan illet-
ben vadnak. Es mikorón ezt hallotta volna az sereg nincs nágon
elczudálkozik az út tudománán. Az fariseusok fediglen mikoron
hallották volna hog bedugta volna az Sadduceusoknak az útba-
rokot eggbe gúlinék es megkerde útet útőzöllök egg ki az o töre-
umben doctor vala kifirtuú útet eszt monduann. Mert mel e-
lik az nag paranczolat az torumben. Monda üneki az Jézus.
Szeressed az te vrádat istenedet te telles bűedből es telles lela-
kedben es telles buzgo ügekezeteden. Ez az első es nag paranc-
zolat az második fediglen hasonlatos ez paranczolathoz. Sze-
ressed az te közel valo emberedet azonkíppen mikippén temagadot.
Ez ket paranczolatban függ egységek az o toruiin es az profeták
nak irasa. Mikorón eggbe gúntotte volna az Jézus az fa-
riseusokot megkerde útot ezt monduann. Mi lattatik tüneket az
Ebríscstrul? Kicsoha sia az; Mondanak üneki. Az Dauid
mon

Sent Márthe prása gerüst.

30

Monda ünekeit. Lehág az Dauid mimodonn hja vrának útet li-
lekben ezt monduann. Az vr isten ezt mondá az en vramnak üss
az en iobb kezem felöl miglen az te ellensighidet az te labaid alá
visszamolul. Ha annakoktart az Dauid vrának hja útet mikip
yen sia üneki! Es senki semmit nem felélhet vala üneki es senki
nem meríslé az údotul foguann útet touabba kerdezni.

Huszonharinadik.

Hísz

Korón az Jézus fo-
la az nipeknél sereghinek
es az útanítványok
ezt monduann. Az Mónfesnek felében
ülnek az irástudók es az fariseusok.
Annakoktart mindenket megtarza-
tok es megtegetek valamelleket tüneket hagandnak megtartano-
tok / az út cselekedeteket kerint fediglen ne cselekeggetek. Mert az
mit mondanak nem tibik. Nagy nehéz terheket kötöznek eggbe/
melleket nehéz elviselni es az embereknek vállakra feldetik úma-
gok fediglen rizak vholval sem ákarják azokat indítani. Minden
út cselekedeteket azut tisik hog az emberek útot nizzik. Nagyon ki-
bilesítik az út totafokot es meg nagyubbfák az út felso ruháiknak
kileit es az lakodalmasokban első letepedést keretnek es az gúlekeze-
tekben kiúnnak fü helen ülni es az vásáron körönseket es az em-
berestül rabbinak hivattatni. Eü fediglen ne hivattassatok mas-
gatokat rabbinal mert egg az tú mestertek tudni illik az Christus
eü fediglen mindenian atafia vattok. Es valakit magatoknak

Evangeliū

akatolnak ne hñatok ez földön. Mert egg az tú atátol ki az mea
rében vagon. Sè mestereknek ne huassatok magatokat/ mert.
egg az tú mesétek tudni illik az Christus. Az ki mentül nagubb
tú körzölletetk tûneket hólátok lishen. Valaki fediglen ümagat
felmagastalanga megalaztatik iouendõre/ és valaki ümagat meg
alazz a felsmagastaltatik iouendõre. Jan fediglen tûneket
irastudok és fariseusok tettetes hentfiguek/ mert bezariatok az
menéknél orhágat az embereknek elotte/ mert tú be nem mentek
sem azokat nem haggatók bennem az kik bennemnek. Jan tûnekt
tek irastudok/ és fariseusok tettetes hentfiguek/ mert benélitek az
özuegeknél házait/ és ezt tisíték hosszu imádsagnak tettetíuel/ az
nákokat nehezebben lishen az tú gótrelemetek. Jan tûneket
irastudok/ és fariseusok tettetes hentfiguek/ mert körül iariatok
mind aztenghert s mind az barraz földet hog egg proselytot tehet
setek/ és mikorón immárán az ember proselyttá lett/ azt tisíték hog
az/ az gehennel sia legen kétter infabb hog nem mint tú magatok
vattok. Jan tûneket vaf veferek mert ezt mongatók. Valaki
az templumra eskezik semmi az/ az ki fediglen az templumnak
aranara eskezik bùnbe eik. Balgatagok és vafok ez kettó körzöl
vallon mellik nagubb, az aran- avag az templum mell az aran-
nak hent állatta tiszi? Es valaki az oltarra eskezik semmi az/
valaki fediglen az aiandikra eskezik az mell az oltáron vagon bùn-
be eik. Balgatagok és vafok ez kettó körzöl vallon mellik na-
gubb az aiandik/ avag az oltár mell hent állatta tiszi az aiandik
kor: Annakokat az ki az oltarra eskezik / vagon az oltarra
eskezik/ és mind azokra az kik az oltáron vadnak. Es az ki az
templumra eskezik / pán az templumra eskezik/ és arra az

Sent Matthe irasa szerint.

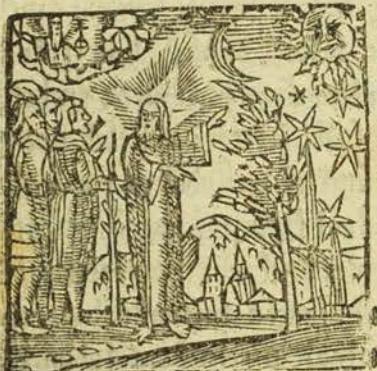
37

ki az templumban lafozik. Es az ki az menre eskezik az istea-
netkékire eskezik/ és arra az ki az békben ül. Jan tûnekt irasius
dok tettetes hentfiguek/ mert az mintabol/ és az kaporbol és az
kominból meg aggatók az tizedet/ és el hatalatok azokot az mellek
az törvinnel parancsolati körött nagubbat nömnak/ tudni illik/ az
igaz itiletek/ és az irgalmasstagot/ és az igaz húst/ ezeket meg fel-
lett tenni/ amazokot és nem kellett el hagni. Val vezérek/ ki sú-
ritek az sunogot/ az teruit fediglen el néletek. Jan tûneket irastudok
és es fariseusok tettetes hentfiguek/ mert meg moszatok az pohänel
és az tânak külső felit/ demoga belöl teljesek ragodozásnak/ és
mirtilletlenfiguel. Ez vaf fariseus tisítéz meg először az pohä-
nak/ és az tânak belső felit/ hog ezeknek az ú külső felek és
kifalegen. Jan tûneket irastudok/ és fariseusok tettetes hentfi-
guek mert ollatirok vattok mint az meg fejrigett koporsok/ mel-
lek külül hípnék tetézenek/ demoga belöl teljesek halottaknak
tetemivel/ és minden rüssagval/ ezeknippén tú és külül az emberek
nek körözötte az embereknek tetézetek/ belöl fediglen teljesek vattok
tettetífiguel/ és hamissagval. Jan tûneket irastudok és fariseusok
tettetes hentfiguek/ mert az profetáknakoporsait nagyon iprítítik
és az henteknek emlékezetire való temetisének alkotvánit eskezik
és ezt mongatók. Ha az mû akainak ideiben voltunk volna/ nem
voltunk volna üneket társok az profetáknakoporsait ontásban. Az
nákokat tanubizonságul vattok tú magatoknak/ hog azoknak
siai legetek/ az kik az profetakot meg öltik. Tölcsíték be tú és
az tú eleiteknél mirtik. Tú kigok/ vipersa kigoknak siai/ me-
kippen kauztaghattatók el az gehennel itiletek? Annakokat
fimé profetakot/ és bökzeget/ és irastudokat horzatok túhozzatók

R. 8

Euangelium

es azok közzölégg níháhat meg öltök/ es meg fekijetek/ es azok közzöl nimelleket meg östoroztok az tú synagogatokban/ es útöt várósrul várósra fogiatok üldözni/ hog tú reátok hal ion minden igaz vir/ mell az földre ki ontatott az igaz Ábel nék virítül foguán mind az Zákariasnak Barachiasnak hianak vizreiglen/ kik az templomnak/ es az oltárnak közötte élitek meg. Bízón mondóm túneletek mind ezek ez nemzetisigre hallanak. Jerusalem Jerusalem ki megöld az profetákat/ es meg kouezed útöt/ kik te hozzád borzattattanak. Menníssér akartam en az te a fiaidat egábe gúntenem mikipén az eme tük gúnti az útjait bárnai alá/ es nem akaratos. Imé az tú házatok puftán hágatta kik el túneletek. Mert ezt mondóm túneletek/ hog nem fogtok latni enghemet ennek vitanna mignem ezt kerülik mondani. Aldott az ki az or istennek nevibe iúel.

Húszonnégevik lise

Sikorón ki ment volna az templom mellől mulit vala el/ es út hozza sárusának az tanítványok hog meg mutatnák úneki az templomnak raktárit. Jesus fediglen mondá úneiek. Nem látatok mind ezeket! Bízón mondóm túneletek itt egg sú más kúpon nem hágattatik/ mell el nem förettetik iúendőre. Sikorón fediglen le últ volna az Jesus az olajfáknak hegyin út hozzá sárusának az út tanítványi tükön/ es mondának. Mond meg munkunk/ sikorón lishnek ezek/ es mi legen ide az te elio. uisednek

Bent Mihály Irásai Szerint.

38

uisednek/ es ez világnot el vigherzisinet? Es felcluñ az Jesus monda úneiek. Neg lassatók hog valaki tútatót el ne hitessen mere sokán fognak el iúni az en newembe ezt monduán. En vagók az Lchristus/ es sokatot el hitetnek. Hadakat fogtok hallani fediglen es hadaknak hireit. meg lassatók hog meg ne haboroggatok ranta Mert ezeknek mind meg kell lenni/ de megleñ ninczen az vig. Fel tamad fediglen egg níp más nípnek ellene/ es egg ország más orszagnak ellene/ es nagy dög halalok lishnek/ es ehsíghet/ es föld indu dások helsz herte. Mind ezek fediglen kezdeti az iúendő feserű signet. Akkoron férbe adnak tútatót/ hog saúargassanak/ es meg ónekk tútatót/ es nagy gúlosigben lishet minden nípeknel az en newemirt. Es akkoron sokán megbotranloznak/ es egymást férbe aggat. Es egymást gúlosni fogiat. Es sok hamiss profeták tamadnak/ es sokatot el hitetnek. Es hog miuel el bűvül az gos nosság/ az igaz heretet sok emberekben meg hideghűl. Az kideiglen mind vigre meg álland az úduozul. Es az menörszagnak euangeliomát mind ez eghis víságón predítálta/ hog ez doleg tanubizonságul legen minden nípeknek/ es akkoron iú el az el vighizis.

Anakolait mikorón látangatók hog az Bent helen áll az püsz rasagnak utalatossága/ mell meg mondattatott az Daniel profetátul/ az ki oluassa ércze meg. Akkoron az kik Sido országban vadnak az hegekre fussanak. Az ki az ház feliben vagon le ne hal ion hog fel vegen valamit az út házából. Es az ki az mezón vagon hátra ne terien/ hog fel vege az útőzötöt. Jan fediglen azoknak az kik az údóben terhesek/ es az kik germeket hoptatnak. De imádkozzatok hog az tú futastok ne legen téles/ se kom

Kij bat

Evangeliuin

bat napon. Mert akkoron nagysanorgatas lisen / es oss minem
 er vilagnak kezdetit fogua nem volt ez ideiglen / es nem lisen es
 Es ha meg nem rouditjettenek volna az napok semmit emberi test
 nem maradhatna meg de az valastottakirt meg rouditjetnek az
 napok. Akkoron ha valaki ezt mondanya tünketek. Ime itt vagon
 az Christus / auagam ott vagon / ne higgitel. Mert hamis Christ
 stusok / es hamis profetak tamadnak fel / es nagy ielenisgheket / es
 szudarot tisnok hog ha lehetne meg az valastottak es tiuek
 ghisbe esheeninek. Ime meg mondottam tünketek. Annakokart
 ha ezt mondanya tünketek. Ime az kielenden vagon / ki ne men
 ketel / es ha ezt mondanya. Ime az haznak belfo rishben / ne hig
 gitel. Mert misippen az villamos fel tamad nap kelet felol /
 es meg tetezik mind nap rugatiglani / attippen lisen az ember
 nek fianak eliouise. Mert valaholost lend az holt test / ott eggbe gus
 nek az keseluk es. Legottan lediglen az napokban valo sanorga
 rasnak vranna az nap meg ketistal / es az hold az u vilagoszagat
 nem agga / es az czillagok az egbot le hustanak / es az mennet
 nek erei egetembe meg industratnak. Akkoron meg tetezik az
 embernek fianak ieje az eghen / es akkoron siralmat tisnok ez fol
 don valo nipeknak minden nemzetisghi / es meglattak az embernek
 stat hog az egnek kodiben iu nag erout es budurzsiguel / es el
 hoczatta az u angalit nag kurt boual / es eghe qunte az
 u valastott nipiit az nig seletit fogua / az egheknak felso vighitul
 fogua mind az mas vigheiglen. Az fighe farul lediglen canalla
 tok hasontatos dolgot. Akkoron immara az u aga genghe
 lisen / es ki leulezik / tuggat hog immara fozel az nor.
 Eszenippen tu es / misoron mind ezeket latangatos / tuggat

16120
108

Gent Matthae Irasa Berint.

30

tot hog lozel vagon / az anto elitt. Bizon mondonom tünketek
 el nem mulik ez emberi letnek ideie / mignem mind ezek
 meg lisenek. Ez es az fold elmulit / de az en besidim el nem
 mulnal. Az napot lediglen / es az orat senki nem uzga /
 meg az meniei angalok es / hancim ezek az en atam umaga. Ez
 misippen az Noenak napiai volanak / azonkippen lisen az embere
 nek fianak eliouise es. Mert nukppenn az ozon viznek elotte
 valo napokban isnet es fianak vala / es hazasulnak vala / es
 hazasulnak vala / mind az napiglan mellenn az Noe bemene
 az barkaba / es ekelbe nem vuvek mind acczigan es mignem eliuue
 az ozon vize / es mindeneket fe uvn / kinte czenkippen lisen az em
 bernet fianak es az u eliouise. Akkoron ket ember lisen az mezon / es
 gik eleibe felvitetik es az masik elhagattatik. Ket orlo asson ember
 lisen az malomban / eggik eleibe felvitetik / es az masik elhagattatik.

Vigazzatok annokokart / mert nem tuggatok mell oraban
 uion el az tu oratok. Ezt lediglen tuggatok hog ha tutta volna
 az hazbiro ember mell oraban uine el az oric / nluann vijazott
 volna / es nem hatta volna megasni az u hozat. Annak
 olairt tu es lisek legetek mert az mell oraban ingen nem alittatok
 az embernek sia igaz kinte az oraban u el. Vallon firzoda az
 hito es koltz folga fit az u ora hozateli folzanni fuz tutt /
 hog abralot aggon uneket misoroni annak ideie vagon. Bodog fol
 ga oz / oz fit misoronn az u ora megiovend azonkippen talaland
 hog ezelekedik. Bizon mondonom tünketek hog minden marhatan
 bizni fogia utet. Hog ha az gonosz folga az u buiben ezt mondani
 da / tsedelmet tissen az en vram az megiosubben / es kezdendi verni
 es az u folga farsti sog annak felette ha enni kezdend es inni az riise

X in ghe

16120
108 .

Evangeliu

gheseluel/ez gonosz folganok az u' ora megju az napon mellben ins
gen nem varia. es az oraban mellben ingen nem tugga/ es kette
uagia uet/ es az urisit az tettetes emberekuel helheteti/ ott li
ben az sralom es az fogalnak cziforqatasa.

Huszonötödik

Vsz.

Glissen az meneknek orba a
ga tiz buz leanhoz/mell
uirek feluvek az u' lampaosokot-es gle
ibe ki menirek az voleghinnel. Ezek
nek lediglenn ote ektelen vala/ es
ez ote ebes. Az kik ektelenek valonak mikoron az u' lampaosokot fel
vuttuk volna olant velet nem vuttentek vala. Az ekesek lediglenn
olant vuttentek vala az u' edineke az u' lampaosokat egetembe. Ndi
koron lediglen az voleghini mulatast tenne mindenian huniadozni
fogananak es elaluanak. Kifelbe lediglen uoltis lun/ Inn az vole
ghini megju menekelli eleibe. Legottan mind az kuzek felkelinek/ es
elo kifjek az u' lampaosokat. az ektelenek lediglen mondana az
ekeseknek. Agatok munkunk az tu' olantosban/mert az mu' lampa
sink im meg alozna. Felelinek az ekesek es mondana. Calam nem
lissen eleg mind munkunk & mind tunek/ de inkabb meneketel az
aros emberekhez/ es vegetek tu' magatoknak. Mikoron lediglen
elen venni menek megju az voleghini/ es az ebes kuzek kif
henn velonak bemenek az voleghinuel az menekzobe/ es az anto
bezalattatok. Az utann eliouinel az tobb kuzek es/ es mondonak.

Vram

Szent Matthe Jräsa hérint.

40

Vram/vram isdmeg munkunk. Es az voleghini felele es monda
Bizon mondon tunektek/nem esmerlek tutukot. Annakolait vis
hazzatok/mert nem tugjatok az napot sem az orat/mellben az
embernek sia elur. Mert mikorpen egg ember mikoron vidikbe indu
na elohua az u' folgait/ es kezeke ada az u' marhait/ es imennel
ada ot talent pinzt/ az mahlnak lediglen kettot/ az harmadiknak
lediglen egget/mindenik anut ada az mente azoknak erciek va
la es legottan az vira erde Elmne ledig az li ot talent pinzt vutt
valais kerestek az pinzu es meg vjan anna talent pinzt terem
te. Azonkiben az li kettot vutt vala es mas ket talent pinzt ne
re. Az li lediglen egget vutt vala elmene/ es az boldbe asa/ es el
rente az u' vrana pinzt. Sok udonek lediglen utanna az folgak
nak vrok megju, es u' velet hamot vete. Es elo iarulu an az/ az
li ot talent pinzt vutt vala/ elo hoza mas ot talent pinzt es/ es
monda. Vram ot talent pinzt adal kezemhez/ im es mas ot talent
pinzt nertem ranya. Nonda uneli az u' vira. Jo/ en io es hito fol
gam/ es kevesben hito voltal/ solra bizlat tighedet/ menne az te
vradnak oromibe. Elo iarulu an ledig az es/ az li ket talent pinzt
vutt vala monda. Vram ket talent pinzt adal kezemhez/ im es mas
ket talent pinzt nertem ranya. Nonda uneli az u' vira/ Jo/ en
io es hito folgam/ es kevesben hito voltal/ solra bizlat tighedet/
menne az te vradnak oromibe. Elo iarulu an az es az li egg ta
lent pinzt vutt vala/ monda. Vram tudom vala hog kemir ember
vag/ aratz ott az holott nem vctettel/ es gyutes onnan az holott
nem hintettel/ es megrettenuunn elmenik/ es elasam az te talent
ptizedet/ im meguaagon az tied. Felesuin lediglen az u' vira mon
da unek/ Le gonosz es rest folga/tuttad hog en cratos az holott

823

Evangeliū

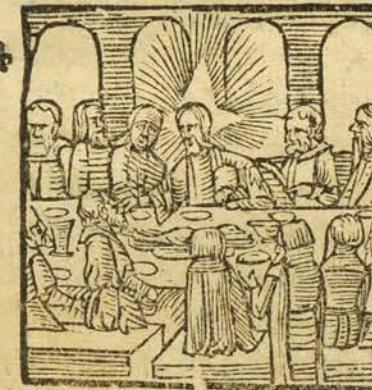
Nem veteikem/ és hog gyűjtök onnan az holott nem híteksem/ az
az en pinzemet az pinzaloknál lefellett volna tenned/ és en
mikoronn megütem volna/ neresiguel vüttem volna meg az en
pinzemet. Vegitel azirt útule az egg talent pinzt és/ és aggatok
annak az kinek tiz talent pinze vagón. Mert többre több adatik an
nak az ki az isten aianditual il/ és az nagubb búsiguel fog lenni/
az ki kediglen vele nem il- attul elvitetik az és/ az mit bir. Ez
ez hasontalan folgat visszitek az fuljó jöttsigbe/ ott lisen az
ratom és az fogalnak rizkorgatása.

Mikorón fediglen elievend az embernek sia az ú dírcsösigbes vol
taban/ és üvele egemetbe mind az kent angalok/ akkoronn az ema
bernek sia leül az ú dírcsösigbenek ketiben/ és ú eleibe gülnek minden
espek/ és elvalaþta úfot egymastul/ misippen az pastor elvalaþta
az iwhokot az kerzke ollokot/ és az iwhokot iobb felöl allattas
az kerzke ollokot fediglen bal felöl. Akkoronn az kiral mond azok
nak az kik üneki iobb felöl lisenet. Jövetekel en akannak áldott sia
biriatok az orhágot mell megvolt kerezue tünketek ez vilagnak
kezdetiú fogua. Mert ehezim/ és ennek adatok ennekem. E
Szomiuhozam/ és innom adatok ennekem. Utón iaro valik/ és
házatok fogadatok enhemet. Ruhatlan valik/ és meg ruház
tok enhemet. Kor valik/ és hozzáam latatok. Tomlózben va
lik/ és en hozzáam iouttek. Akkoronn felclnet üneki az iok eze
manduan. Utam mikorón lattunk tighedet ehen/ és iteluel tar
tottunk tighedet/ avag somian/ és innod attunk tenetek. Mikorón
lattunk fediglen tighedet hog utón iaro voltal/ és hozunkba fog
gattunk tighedet avag mikorón lattunk hog ruhatlan voltal/ és
megruhaztunk tighedet/ avag mikorón lattunk tighedet korrol.

Szent Matthe Irásra hérint. 41

todban/ és az tomlozben/ és tehozzad lattunk. Ez felclui az
kiral ezt monga ünekiek/ Bizon mondomb tünketek/ valamere rib-
ben ez io műelkedeteket tütítet eggnek az en kusded atamiaianak/
ennekem tütítetek. Akkoronn mond azoknak és az kik bal felöl
lisenet. Tavozzatokel entülem tu atkoztak az órok türbe/ mell az
órdognak és az ú angalinak hereztetett. Mert ehezim/ és nem
adatok ennekem ennem. Szomiuhozam/ és nem adatok enne
kem innom. Utón iaro valik/ és házatokba be nem fogadatok en-
a ghemet. Ruhatlan valik/ és meg nem ruházatok enhemet. Kor
valik/ és tomlozben valik/ és hozzáam nem latatok. Akkoronn felel
nek üneki azok és ezt monduan. Utam mikorón lattunk tighedet
hog ch voltal/ avag somia/ avag utón iaro/ avag ruhatlan/ avag
kör/ és tomlozben/ és nem folgaltunk tenetek. Akkoronn felel ú
nekiek ezt monduan. Bizon mondomb tünketek/ valamere ribben
ez io műelkedeteket nem tütítet eggnek az en kusdedim közzöl/
ennekem sem tütítetek. Ez szek órok kinra mennek/ az iok kediglen

Órok istre.

Huszonhatodik

Riss.

S mikoronn eluigherze
volna az Jesüs mind ez
besideket/ mendo az úta
nijtuaninak. Tuggatók hog ket nap
után Husit nopia lisen/ és az emberek sia kerze adatik hog meg
sejtekket. Akkoronn eggbe gulekeznek az poposnak sciedelmi/ és
az

az

es az fejnepek

Evangeliūm

Az irásstudók és az nípeteket vint az papoknak fejedelmihez hárás
ba/ ki Zala fasnak mondatis vala/ és tanácsot tartanak hog az
Jézust alnáhigál megfognak/ és megölnek/ és ezt mongat va
la/ Ne ez üdnepen/ hog az nípben indulas ne legyen. Mikoronn
kediglen az Jézus Bethaniában volna az poklos Simonnak há
zaban/ egg aßponiallat ú hozzá mene/ kinél egg pohar draga kene
vala/ és feire ötö azt üneti ki letelepedett vala. Mikorón kedig
len ezt lattak volna az tanítuanok/ megindulnak mint egg mil
satlan dolgoz/ és mondana. Mire lún ez veštis? Mert ez fe
netet nagy arron adhattak volna el/ és az Beghinek adhattak vol
na. Mikoronn az Jézus ezt megértette volna/ monda ünetiek.
Műrt vattak bantsara ez aßponiallatnak. Mert is dolgot müel
kedek en velem. Mert az Beghinek mindenkoron veletek vadnak.
en kediglen nem mindenkoron vagok tú ve eiek. Mert hog ez fene
set ez aßponiallat az en testemre borzata/ ezt az en eltemetsemre
kiug. Bizon mondóm tünökkel/ valaholott predikáltatik ez evan
gelium ez eghis világó/ és ez az mit ez en velem tún kihirdette
kiúvendőre az úr ünetek emlékezetére.

Legottán
elmene az papoknak fejedelmihez az tizenkettőnek ezzel/ ki Judas
Bírátnak neveztetik vala/ és monda ünetiek. Mert akartok
ennekem adni/ és en tünökkel kezeteikbe adom azt? Es azok elui
ghezék hog harmány/ ezüst pincet adnának üneti. Es az üdörük
fogua alkalmatossagot keres vala/ hog tēbe adhatna útet.
Az üdnepiek kediglen első napján- mellen pogáczával ilnek vala/
az tanítuanok az Jézushoz iarulanak/ és mondana üneti. Holott
akarod hog megkísérzük teneked az Husiti varzorát ennek? Es
az Jézus monda. Mennetek az varosba egg emberhez/ és

1009

Szic ill Szathé Hásá Berinc. 42

mongatok ezt ünetek. Az mester azt monga/ Az en üdör fözel va
gon/ te nálad tisem az Husiti varzorát az en tanítuanimual. Es
azonkippén tún az tanítuanok mikkippen az Jézus meg hatta va
la ünetiek/ és megkísértek az Husiti varzorát. Mikorón kediglen
immáran estve lütt volna letelepedett vala az tizenkét tanítuan
ual/ és mikoronn azok ennek monda. Bizon mondóm tünökkel
hog tú közzölleték egg iúvendőre tēbe ad enghemet. Es
felette ighen megkemoroduan feientid ezt kezdet mondani. Bram
en vagok. Es az Jézus feleluin monda. Az ki en velem az kezuek
bemart az talba az/ az ki enghemet iúvendőre tēbe ad. Az em
bernek sia bizon az hog elmegen/ mikkippen megugagon iúván ú rula
de ian az embernek az kinél általa az embernek sia kezbe adattatik
Jobb volt volna üneti/ ha nem súletett volna az ember. Feleluin
kediglen az Judas az ki kezbe ada útet/ monda. Rabbi/ en vagok
Monda üneti. Ez mondād.

Mikoronn ke
diglen ennek kezibe viug az Jézus az keineret/ és mikorón halák
adott volnas/ megképhe/ és az ú tanítuaninak ada/ és monda/
b Vegitekel/ egitekmeg/ ez az en testem. Az pohart es kezibe
diuin mikoronn halát adott volna/ ünetiek adai/ ezt monduann.
Igatok ebböl mindnáian. Mert ez az en virem/ mell az vj
testamentumnak vire/ és mell sokakirt frontatik/ búnónek megbo
rzonattara. Mondóm kediglen tünökkel/ nem iskom ennek vtánza
na ez földnek termisiból az napiglann/ mikoronn az vj termisiból
iskom tú veletek az en atamnak országában. Es n ikeronisteni
dicsebet mondottanak volna/ kimenet az olysfának kegire.
Legottán monda ez Jézus ünetiek. Tú m indnáian negantorették
enrontam ez röpi. Mert megugagon iúván. Ekerem icvendére

sz n az

Evangeliū

az pāstort / és az nānnak iuhai ide s̄ toua faladoznaſ/minel ve
tanna kediglen felta nadāndok / tū előtetek megék Galileaba. Fe
leluinn kediglenn az Peter monda üneki. Ha mindiátan megtan
torodnak és te rantad/demaga en soha meg nem tāntorodom.
Monda üneki az Jēsus. Bizon mondótaneked / hog ez n̄l hā
rombör tagadt meg enghemet tul sonak elotte. Monda üneki az
Peter. Meg nem tagadlak tighedet / meg ha meg fell halnom és
enaekeim te veled. Azonk ppēn mondának mint az több tanítván
úok és . Legottan elmene az

Jesus ú velet egé faluczkabas mell
Bese maninnaſ mondatis / és monda
az tanítvánoknak. Olletet le itt
arézglan miglen elmeget / és imád
borzom amaz helen. És ú mellz vi
uin az Peter / és az Zebedeusnak

két fiát/bánotot kezde fennedni / és naſ filelemben liui rettegni fo
ga. Legottan monda az Jēsus ünekeit. Szomoru az en lelkem
mind haláli ján. Variatok meg itt / és vigázzatok en velem. És
miloron onnan egé leussé elebb ment volua/arézaiara leburula/
és imádkozik vala ezt monduán. En atám ha lehetigbes do
log ez / legentauul en túlem ez pohár demaga ne v̄g legen min
en akarom hanem mint te. És az ú tanítvánhoz megtére / és v̄g
talala úfot hog alonnának. És monda az Peterrel. Igen nem
vigázhatatoki egé oraiglan en velem! Vigázzatok / és imádkoz
zatok hog lishirtetbe ne iussatok. Bizon az hog az lilek vigáz
állat / de az este nehez / és erősen. Esmelegén māsför elmenel
és imádkozik ezt monduán. En atám ha el nem tauozhatit en

túlem

Bent SYRATHÉ JRÁSA HÉSIT.

43

túlem ez pohár kúlomben / hanem ha meg iuāndom azt / legen az
te akaratod. És elmene / és esmelegén v̄g talala úfot hog alonna
nak / mert meg nehezedett vala az ú hemek. És úfot elbaguann
esmelegén elmene / és harmadkor és imádkozik / v̄gan azon imád
sagnal besidit monduán. Legottan az ú tanítvánhoz terel / és
monda ünekeit. Am aloggatok immáran es rügoggatok / imád
közelített az ora / és az embernek fia az bünöööknel kezébe adat-
tatik. Kelleket fel mennük elő / imád közelített az ki enghemet
szébe ad. Meg mikoronn ezt mondán / imád az Judás ki az tis-
zenket tanítvánnaſ eégik vala / cluita / és ú uele nag sereg nip vala
mell sereg nip fel kibült vala törökuel / és fabotokual / és mell sereg
borzattatott vala az papoknak feiedelmiſtul / és az nipeſet v̄im-
tul. Az kediglenn az ki kezébe agya vala útet / ielt ada ünekeit ezt
monduán. Valakit megrzokolandok ú az - az fogiatokmeg. És
legottan az Jēsushoz iáruván monda. Vduózlig Rabbis / és meg
rzokolá útet. És az Jēsus monda üneki / Barátom mit iárfi
Legottan elő iárusanak / és kezéuel az Jēsust megrágadál / és
b megfogál útet. És imád eégik azoknak az ki az Jēsusual valának
ki iántván az ú kezit-törít liuiue / és az papoknak feiedelminek hol
gáihoz rzaqa / és eluágá az ú filit. Legottan monda az Jēsus
üneki. Tedd helire az te törödet / mert valalik tört visnek māshoz
tör miatt vesnekel. Auágaze aljfordi hog nem firhetem mostan
az en atámot / és több erőt ad en mellém hog nem mint tizenköt
valastott sereg angal volna! Tehág mikippen tellesednébe az irá
sol hog iq fell lenni. Van azon oraban monda az Jēsus az se
reg nípnak. Megütteki ki en rám mint egg laterra az tū törétek
uel / és fabotokual hog enghemet megfogiatok: minden napon tū

+ Jónás Teus ombrázza

L ij nā

*Fogatok
Vad et
Dorozsák
Kcs*

Evangeliū

Lectorum

Nelatot ūlöt vala az templumban tanítván / és akkoron meg neha
fogatók enghemet. Ez kediglen minden meg lún hog betellesedné
nél az profetáknak írás. Legottan az tanítvánok minden elhagat le
tet / és elszulanak. Es azok mítoronn megfogtak volna az Jézus
az Laiosashoz visszaki az papoknak fejedelme vala / holott az
irastudok / és az vink begültenek vala. Az Peter kediglen taur
megy vala utanna minden azziglán migrán az papoknak fejedel
minek hárához utnaiés bemenuin oda az folgával úl vala hog
ez dolognak meglátna vighit. Az papoknak fejedelmi kediglen / és
az vink / és eghis az tanácz hamiss tanu bizonyágot keresnek vala
az Jézusnak ellene / hog útet megölnek / és nem találnak vala / meg
mítorónak hamiss tanuk üttenek volna / és nem találnak vala.
El vigre két hamiss tanu ioue elő / és monda: Verone
hatom az istennel templumát / és három napon fel ippínhetem
azt. Es felelüm az papoknak fejedelme monda üneki: Semmis
nem felelök! Mert mondának tanubizonyágot ezek te ellened?
Jézus kediglen veštig halgat vala. Es felelüm az papoknak feje
delme monda üneki. Az ilo istenre paranczolok teneled hog meg
mongad münök / ha te vag az istennel sia az Christus. Mon
da üneki az Jézus: Ez mondám. Demaga mondóm tüneltek matul
fogva megláttatok az emberek fiót hog az isteni hatalmaság
nak iobia felöl úl / és elü az égneket lédiben. Legottan az papoknak
fejedelme kétfejé kákafta az úruhait / és monda: Az istennel elle
ne valo fidálmas besidet sola. Mi húsigünk vagon meg / és tanuk
nélküli. Imé mostán hallatók az úrsten ellen valo fidálmas kés
dít / mi lattatik tüneltek: Es azok felelüm mondónak: Holat
redem. Legottan az úrgrázára pikkösnek / és öltöltel végül útet /

Szent Matthe Jrása Szerű.

44

háttal kediglen arcával verek / ez mondúann. Talald meg / és mond
meg münök te Christus kiszoda az / az ki tighedet ute. Az
Peter kediglen kün úl vala az fülső palotában / és hozza mene egg
holgaló leán / és monda: Ez / és az Galileabeli Jézusval vala.
Es az Peter meg tagadá mindenek előtte ez mondúann.
Nem tudom mit holasz. Mítorón kediglen kiment volna az fa
pu fözbeilata útet mas holgaló leán / és monda azoknak az ki ott
valanak. Ez / és az Nazarethbeli Jézusval vala. Es elmelegén
nagy esztuel megtagadá hog nem esmerte volna az embert. Es
egg kevesse annak utanna ú hozzá meninek az ki ott allanak vala
és mondának az Peternek. Bizonyával te / és azok fözzöl valo vag
Mert az te tulandon holasz / és meg ictent tighedet. Legottan
átkozodni / és eszkanni kezdei hog nem esmerte volna az embert / és
mindiarast tul sola. Es megeinleke zek az Peter az Jézusnak
mondásáról ki ez mondotta vala üneki. Minel előtte az tul pol
na háromkor tagaciz meg enghemet / és mítorón kiment volna
nagy keferű sirast tün.

Huszonhetedik

vész.

Historon riguelre tu
tettoraft rolna / ta
nörzot tartanak az
Jézusnak ellere mind ez papoknak
fejede'mi / és mind az nivelnök vini / hog útet meg ölnel / és föz
tözön elvisszük útet / és az Pontusbeli Pilatus fejedelemnek kezbe
a adat utee. Uttronon látuan az Judas / az úrulioia / hog halátra
farboz

Evangeliū

Tarhoztatták volna útet megbána titit / és hártra vius az harmintz
 ezüst pinzt az papoknak feiedelminek ezt mondában: Vitkeztem hog
 elárultam az ártatlan virt. Es azok mondának. Mit gondolunk
 mű vele: am te lassad. Es az harmintz ezüst pinzt az templumban
 elhagytás és onnan elfordulás / és mikorón elment volna felakastá
 magát. Az papoknak feiedelmi kediglen az harmintz ezüst pinzt
<sup>repedom
ezeket</sup>
 feluiquet es ezt mondák. Nem engedtetik hog ez pinzeket az Lor
 banba vissük - mert vir pinz. Tanácsot tartuan fedig egg fazakas
 mesternek földitmegyuit ez pinzelböl hog az temető hele lenne az
 orton iaroknak. Annakort hiuattaték az föld / hakas damanak / az
 azvirnek földinek mind ez mai napiglán. Akkoron betellesedek az
 mi meg vola monda az Jeremias profetának általa / ki ekippen
 mond. Es feluiquet az harmintz ezüst pinzt az megberzült istene
 nek diat / kit megberzületű arón vúnekt meg az Israelnök frájus
 és adatk az pinzt egg fazakas mesternek földinek arraba / mikippen
 meg kerze ennekem az or isten. Az Jesus kediglen megállapít
 az feiedelemnek előtte / és meg kérdez útet az feiedelem / és mon
 da. Te vagy az Sidoknak királa! Monda az Jesus üneki. Te
 mondod. Es mikoronn vadoltatnkt az papoknak feiedelmitül / és
 az vinektül semmit nem felele. Akkoronn monda üneki az Pilat
 us. Nem hallodi mell sok tanubizonságot mondának te ellened:
 Es nem felele üneki egg besidire / og hog az feiedelem felette
 ighen elszudaloznkt. Az üdnepen kediglen bolott vola az feiede
 lem elborzatani az nynek egg foglot / valamellet akartanak vol
 na. Vala kediglen akkoronn az feiedelemnek egg ieles fogta / ki
 nek Barabbas vola nette. Annakort Pilatus eggbe gyunte u
 Kot es monda. Néhányt akariatok ez ketto körzöl hog elborzasam
 tünketek

Szent Matthe Irásá Berint. 45

tünketek az Barabbasti / avagy az Jesust / ki Lchristusnak nevez
 tetik: Mert tugga vala hog irigsigból atták volna útet kezbe.
 Mikorón az feiedelem itisó feliben ülné / ú hozza borzata az ú fe
 lesighe ezt mondában. Semmi dolgod ninczen teneked amaz igaz
 emberuel / mert en ma almamban sovat bennedtem ú rette. Az pa
 poknak feiedelmi kediglen / és az vinek tonáczul adatk az kör nynek
 hog az Barabbast kirnekel / az Jesust kediglen eluchtenek. Felelüm
 kediglen az feiedelem monda üneki. Néhányt akariatok hog el
 a borzassam tünketek ez ketto körzöl: Es azok mondának. Az Bar
 abbast. Monda üneki az Pilatus. Mit tegel tehag az Je
 susnak ki Lchristusnak nevezetek? Felelinek üneki mindenről. Fe
 henteszik meg. Az feiedelem kediglen monda. Moga mi gonošt
 tüt? Es azok annál inkább kiáltanak vola ezt mondában. Fejntes
 sik meg. Mikorón latta volna az Pilatus hog semmit nem hoss
 nálna hanem inkabb az ny felindulna / vizet vún / és megmosa az
 ú kezét az nynek előtte ezt mondában. Ártatlan vagok en ez igaz
 embernek viriben / am tu lassatok. Es mind az egész Sido ny
 felele / es monda. Az úire műreánk fallon / és az mű fiamfra.

Legottann elborzata üneki az
 Barabbast / az Jesust kediglenelőkör
 megostoroztatván / kezbe adta hog
 megfeszítenek. Legottan az feiede
 lemnek vitezlo nyi fogak az Jesust
 az itisó hozzájás ú rea gyunte mind
 az körül allo nyit. Es mikorón le
 veszettetik volna í tet / ú rea adanak egg vereess finú felső ruhát.
 Es törisból font toront tünök ez ú fejte / és nádat adanak az ú
 337 300

Evangeliū

Iobb kezibe / es ruzsoltat vala utek terdet hantuan u elotte. Es ez
mongat vala. Odoslig Sidoknak kirala. Es mikoron u rea pog
dostenek volna / az nadat kezelbe vuiug - es az u feit verit vala / es
mikoron megruzsoltak volna utek / leuetkezetek utek az felsjo ru-
habol / es fel olozszetek utek az u rubaiaba / es eluiuk utek hog meg
feszitenek. Nekoronn fediglenn kumentenek volna az varosbol egg
Lyrenebeli embert talalanak / kinek Simon vala neve / ez t kiseri-
sek hog feluenne az u kereft fajat. Es az helre utanak mellnek
Sogeltha vala neve / es / Jukaponanak hele / es epuel megel / a
uegitett etzettel adanak unek iinha.

 Es mikoron megkostolta volna nem
akara megminia. Orinak vtanna te-
diglen megfeszitettil volna utek / meg
osztozanak az u rubaiual / es rusat ve-
tinek azokra hog betelleseknak az mi-
megmondattott az profetananak altala
Megostat umagofnak az en rubai-
mot / es az en rubamra rusat vetinet /
es leulum orizik vala utek.
 Es az u felnek felibe iruann feltiug
omjrt itiltik volna halatra. Ez az Jesus az Sidoknak kirala /
Mikoron ket latrot feszinet meg u vele / eggiket iobb kez felol / az
masikot balkez felol. Azok fediglen az kit onnan elmulnak vala
Sidalmazzak vala utek / es az u feiek ingattak vala / es ezt mon-
gal vala. Ez vagi amaz az kiserontod vala az templumot / es ha-
rom napon felippred vala / Szabadregez meg temagadat ba fia
vag az istennet hall le az kereftfarul. Uzonkuppen az papoknak fe-
gedelmi es ruzsoljan az irastudolval es az vinekel ezt mongal e-
rala

Hie ist Matthaei præsa seruit. 46

vala. Es gebeket meg Sabaditott / es umagat nem Sabadithatta
meg. Ha u az Israelnak kirala Hallonle mostan az kereft farul /
es hisunk uneti. Az istenben bizott Sabaditza meg monstan utek
ha fedweli utek. Mert azt mondahog fia u az istennel. Az latrot
es az kitet u vele meg feszitettenek vala vgan azont hanak vala
semire. Hat oratul fogua fediglen nag fotsisig lun mind
ez eghiss földön mind kilenc oraiglan / es kilenc ora felg kialta
az Jesus nag soual es ezt monda. Eli eli lama sabacta ni / az
daz / En istencem / en istenem mire bagal el enghemet / Nek sedig
len azok kozzol kit ott alianak vala mikoron hallottak volna mon-
danak. Az Illerit hra ez. Es egg azok kozzol elfutuan mikoron
sponiat vutt volna kezibet es etzettel betoltotte volna / egg nadba
feltue / es unek aggva vala hog innet. Az többi fediglen ezt mon-
ga vala. Hadd lassuk ha eliu az Illeris hog utek meg Sabaditza.
 Az Jesus fediglen mikoron es meg lenn nag fel soual kialtott volna
az u lekit liborzata. Es imo az templumnak vitormala ket rikre
halada az felsjo riktit fogua mind az also rikteglen / es az fold
megindula / es az kubiklat meghaladozanak / es az koporsok meg
mlanal / es kent embereknek sok testje tamada fel / kit az halalban
elrugettak vala / es ki ioninel az koporsokbol / es az Jesusnak
feltamadasanak vtanna az kent varosba menenek / es ott sokanak
megeleninek. Az hazados vitez fediglen es az u nipi kit
az Jesusz orizik vala mikoronn lattak volna az fold indulast / es
mind azokat az minemű dolgot luttenek vala ighen megfillemlinek
es ezt mondak. Bizonyaual fia volt ez az istennel. Vala fe-
diglen ott sok asszoniallat kit tavul nizik vala ezeket / mell asszoni
fallarok az Jesusz ptoann iuttenek vala Galileaiul fogua / es unek

Evangellum

Solgálatot tüttenek vala-mell assóniállatoknak közötte vala az Maria Magdalena és az Maria az Jakabnak annia és az Józsefnek annia és az Zebedeusnak fiainak annia. Míkoron kédiglenestue lütt volna elioué egg kárdag ember Arimathea nevű városbeli kinek Józef vala neve mell Józef és az Jézusnak tanítván vala. Ez az Pilatushoz menet és megkér az Jézusnak testit. Legottan az Pilatus paranczola hog az testet megadnák. Es mikorón leütte volna az Józef az testet tisztá golczba betakarászt és az ú koporsójába helyezteti mellet kúsziklabol vágott vala hármas az koporsónak antaiara na j kouet fordítja fel és elmenete onnan. Ott vala kédiglen az Maria Magdalena és az második Maria kik az koporsónak ellenbe ülnek vala.

Másod napon kédiglen mell kouetkezik az paraszue napia után az Pilatushoz gúlinet az papoknak fejedelmi és az fariseusok, és mondának ünneli. Bram megemlekezünk rula hog amaz rza lard meg iltiben ezt mondá. Harmad napnak utána festamadott annakokat paranczoll hog az koporsó órizet alatt legen az harmad napiglán, hog valamikorón el ne iünenek az ú tanítván, és el ne orozzák útet, és az kör nípnék eze ne mongák. Festamadott halottáiból, mert az utolsó tiuelghis gonoszabb lisen az elhönök. Monda ünneliek az Pilatus, Vadnak tünetek órizetre valo vitezetek meneteket meg erősítetek meg órizetuel az minei jobbann tuggatók. Azok kédiglen elmenetek, eg meg erősítet az koporsót az órizókkel, és az kouet megigezet,

Bubo

Bent Szentje Jrása hérne. 47

Huszonöncsadvadik rih.

Kombat estue kédiglen mell estue az údnepnyet eggik napiara virrad, elmenet az Maria Magdalena, és az második Maria hog meglátnak az koporsót. Es imé nag föld indulás lün. Mert az vr istennek angala mennorhágabol le halla es az koporsohoz menuin az antorul az kouet le fordítja, és ranta ül vala. Az ú tekinteti kédiglen ollan vala mint egg villamas, és az ú ruhaia oll fején vala mint egg bo. Az órizók kédiglen az an galtul valo filtekben meg retteninel, és ollatmos lünet mint az holtak. Felelui kédiglen az angal monda az assóniállatoknak. Ne filletek tú, mert tudom en hog az megfekült Jesuist keresitek. Ninczen itt mert fel támadoott milíppen meg mondá. Koueteket lassatol meg az helt, holott helyeztették volt az vr istent. Es bhamar elmenuin mongatók meg az ú tanítváninak hog halottáiból festamadott, és imé előttetek megen Galileaba ott útet meg lassatol. Imé mea mondám tünetek. Es hamarságual az koporsotul elterüni filemuel, és nag órómuvel sietnek vala hog hirre tethetnek az ú tanítváninak. Míkoron kédiglen elmentenek vala hog hirre tennel az ú tanítváninak, imé az Jesus eleikbe menet, és monda. Vitelig tünetek. Azok kédiglen ú hozzá iárusának, és az ú labához esnek, és imádátként. Legottan monda az Jesus ünneliek. Ne filletek, menetek, és hirdessítétek meg az en atámfáinak, hog Galileaba menetek, és ott enghemet meg látnak.

Sz. János mítor

Evangellum

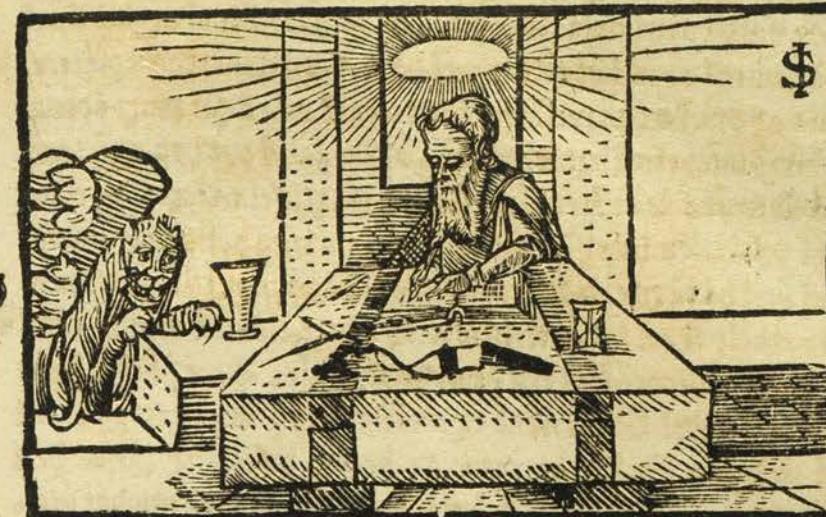
Mikorón lediglen azok elmenekel volna/ imig az órizók körzöl nő
 ki az városba meninek/ és mindeneket meg bejillinek az papoknak
 fejedelminék az mellek tortínenek vala. Es mikorón ebbégegültenek
 volna az vinekkel/ és tanácsot tartottanak volna/ sok pincér adának
 az órizó vitezeknek ezt monduán. Mongatok azt hog az útanje
 uáni üttenek volt el írtzaka/ és azok oroztak el mikorón tú elalut
 tatok volna. Es ha ez dolgot az fejedelem meg hallanga- mű rea
 birut útter hog ezt el hísi/ és azt tisztít hog semmi filemetek nem
 lisen ebből. Azok lediglen mikorón az pincé elszállít volna/ attip a
 pén tűnök mikorón útöt rea tanítottak vala. Es ez beszid birbe
 uglt ki az Sírok között mind ez mai napiglán. Az tizenegy tanít
 uáni lediglen Galileaba mene az begre holott az Jésus hekk
 hagott vala ünekeit. Es mikorón satták volna útter/ imadak útter.
 Mikik lediglen ketelkedinek ú benne. Es ú hozzájok iaruluán az
 Jésus sora ünekeit ezt monduán. Minden halalom ennekem
 adattatott az menükben/ és az földön. Annakok árt menetek el
 minden nepelet tanítzatok megkerestelui útöt az alanyak/
 és az fiatal/ és az Szent lileknek neteibes tanítuan
 útöt hog megtarzanak mindeneket/ az melle
 bet en tűneltet parancsoltam/ Es imig
 en tú veletek vagot minden napok
 ban mind világ vighezteriglen.

Szent Mártha írásá ferint valo Zuan
 geliumnak vighe.

Szen 7

Szent Bartoloméus ilete mellett Szent Jeronymus írt meg.

48

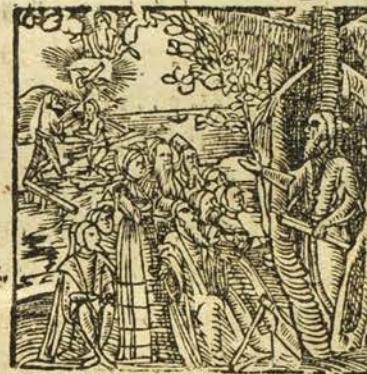

Arcus evangelistai li Peternek tanítványa vala/ és
 beszidinék talmácsa/ rövid Euangellumot írta/azon
 tippenn mint az Peternek beszidiból hallotta valak
 kirestetünn erre Romaban az atafaktul. Néh
 evangeliumnak írását mikoronn az Peter meg
 hallotta volna/ ioa hágá/ és az eggħażbeli kereftén nispnek li ada
 únón halalmaval hog olvasnál. Mikorón Szent Klementen írta az
 ú koniunkel hatodik riċiben/ mell koniunket ez neter atta Hypothpos
 seon. Az Papias/ és az Jerusalemi püspök emlekezetet tiszen ez
 Marcusrul. Az Peter/ és az ú első leueliben az Bablonnakt ne
 vezete alatt titok írastippenn az Rómát írgezünn: Róson C v
 mond Isteneket az eggħażbeli kereftén nisp/ mell Bablonban

Euangelium

Szent Marcus
irasa kerint.

Első riß.

Iesus chri:
stusnak az isten
nek fianak Euangeliomának kez
dete / mihippenn

az profetánál meg vagon iruān. Ime en elborzatomb
az en kouetemet az te hemlednek előtte / ki megkeresi te előtted
az te utadot. Az püstában kialtonak haua ez. Legitek hog kis
legen az ur istennek uta. Legitek hog egenesek legenek az ü ösueri.
Keresztel uala az Janos az püstában / és predikalla uala az
isetnek megobbításanak keresztséghitibünöknek meg borzanáttarar
Es ki megen uala ü hozzá röpiss az Sidoorhagnak tartománya

vagon / és mell az tu istentül való oálaftastolban ríbes / és az
Markus az en fiam. Innakokárt ü hozzá viim az evangeli-
umot mellet ü írt vala / Egyptumba menet / és mindeneknél előt
te az Lhristusnak hútit Alexandriaban hirdetwinn / eggházbeli le
resten nípet herze / mell nípnék oll nag lún az ü keresten hútben
valo tudomána / és isletinek tisztsága hog az Lhristusnak minden
conntvánít kíserhente az ü pildára alni. Syeg hala
kediglenn az Nero birodalmána roltzadik ezten
deiben / és Alexandriaban temettek el.

Rimel helibe Anianus
kouetkezett.

Evangeliūm

Es az Jerusalembeliek / es meg kereftelkedned uala utule mindnā
isan az iordannak folo uizben / es meg uallak uala az u bunnokot.
Az Janosnak kediglen öltözeti teinek hörböl uala / es az derekan
által óuerézett uala bür óuerézuel / es saftakal il uala / es erdei miz
quel / es predikal uala ezt mondwan. Eli en utannam amaz / az
ki ennalamnol erosb / kinet hog leesum meg oggam saruinak fotoit
elleg erre nem uagok. Bizon az hog en uizuel kereftelisek tutokot.
Az kediglen bent lilekuel kereftel iouendore tutokot. Es lún ez az
üdökbeniel ioue Jesus Galileanak tartománaban ualo razaretból /
es meg kereftelkedek Janostul az Jordánban. Es legottan mikorón
kimenne az urzból / lata az menneket ket felé hasadni es az bent
lilek hent mikint egg nöstön galambot felül u rea lefallani. Es
ez fozat lún az menekból. Teuaz az en fertemes siam kiben iokip
pen kedvem telek. Es az bent lilek legottan az puftaba kíseríté utet
menni. Es lún ott az puftaban neguen napiglán / es kíserítik uala az
satantul / es az uadak fozott uala ott / es angalok fogalnak uala üne
li. Minet utanna kediglen meg fogtak uolna Janost. Galileaba me
ne Jesus predikaluán az istennel országának euangeliomát / es ezt mon
ha uala. Betolt az údo rakonkozel uagon az istennel orszaga. Vegi
tek ehetelbe magatokot / es iobbászatokmeg az tu isctetelet / es hig
getek az euangeliomnak. Mikorón kediglen az Galileanak tenghere
mellett iarna lata az Simont / es az Andrást az u attafiat hog halo
kot uetnök az tengherbe merthalásból ualanak / es monda Jesus
menek. Touetek en utannam / es azt tisem hog embereket halassz
tok. Es legottan az u haloikot el haquán u vtanna meninek. Es
mikorón onnan egg keuessé touabb mentenek uolna / lata az Zata
bot / az Zebedeusnak fiat / es az Janost az u attafiat / kit ut es az
haioban

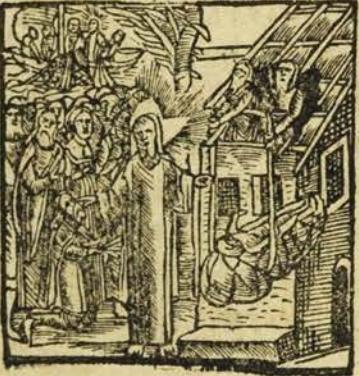
Sent Marcus jásá ferint. 50

haioban fotózik uala az u haloikot / es legottan el huá úfot / es
azok az u attokot Zebedeust el haquán az haioban az bireskuel /
u vtanna meninek. Es be meninek Kapernaumba / es legottan az
hombatnak üdnepiben bemene az Sinagogzaba / es tanituala / es
czudaloznak uala az u tudomanán. Mert tanita uala azokot
mint kinet habad hatalma uolna / es nem alkippen mint az irastus
dot. Es uala az u Sinagogaiokban eggember ki az pokolbeli ordog
nek miatta meg koteleştetett uala / es nag kialtasual ezt mondā.
Ah te Nazaretbeli Jesus midolgunk uagon münckünk te ueledé
Azirt iutteli hog munkot el uekess. Tudlak tighedet ki uag. Mert
bizon ual az istennel amaz nag hente uag. Es meg fedde utet az
Jesus / es monda. Minullmeg / es meneket ez emberból. Es mikorón
zenkid eltörte uolna az embert az fertemes bellet / nag fel houal
kialta / es kimenc u belsőc. Es mindenek elezudalozanak uj hog
u fozöttök ferdeßkednek uala / es ezt mongak uala. Midolog ez
Miczoda vñ tudoman ez mert hatalmas sagaual meg az fertemes
belleteknél / es parancsol / es enghednel ünelli literiede kedigleni az
u hire legottan Galileanak minden közel uala tartomániban. mina
den felböl. Es legottan az sinagogabol kimerű az Simonnak /
es Andrasnak hazaiba meninek Zata ual es Janos ual. Az Simon
nak kediglen felesighe felkít uala / kit hideg lel uala / Es legottan
holanak Jesusnak u felböl / es u hozza mene / es kezinel fogua fel
emele utet / es legottan el haqá utet az hideg lelisnek betegsighe / es
holgal uala ünicket. Mikorón kediglen estue uolna / es az nap elná
gutti uolna mindencket u hozza uisznek uala kit nehezen ualanak /
es azokot es kit ordogtul gotretnek uala. Es mind az egibi uaz
ros az aytora gult uala. Es sokakot meg gógráta kínekk lúlomb kúa

N h lomb

Evangellum

Semb betegsignet miatta gonoszul vala dolgot. Es sojörögötőt úz uala ki, es nem haggá ualar holni az ördögötőt, hogmiel ütek esmerik uala. Es to riguel fel kelün mikorón meg nag sotit ualna simene az Jesus, es egg pusta hebre mene, es ott imadkozik vala, es utanna mene üneki az Simon es az sik ü vole valanak. Es mikorón meg talaltak volna útet mondának üneki. Nyilenedek ti ghetet keresnek. Es monda üneki mennek imez közel valo vezrostakba hog ott es predikallak. Nyert azirt ioulli. Es predikall vala az ü Sinagogiokban, eghiss Galileaban, es ördögötőt úz a vala. Es ü hozzá mene egg poklos ki konorghe üneki, es labaihoz eset, es monda üneki. Ha akars meg tisztihaccz enghemet. Az Jesus kediglen konörülé ü ranta, es kezit ki nyituan illetg útet, es monda üneki. Akarla, megtisztult, es mikorón ez mondotta volna legottan eltauzet ürula az poklossag, es meg tisztula, es megfehüttü útet, legottan kiborza útet, es monda üneki. Neg lassad hog valakinék valamit ne mong. De menekel mutasd meg te magadot az papnak. Es vidd fel az aiandikot az te tisztulaz sodirt, melleket Noises paranczolt vinni az papoknak az ü tanus bronzság titelcirt. Es az poklos simenün sotat fogta predikalni, es tuluan kezde hirdetni az besidet az uarosban og hog az Jesus imarán az uarosba tuluan be nem mehetne, hanem pusta heleken tün il va a, es ü hozzá mennek vala minden felöl,

Masodik

Riss.

Es meglen kemene Raz
pernaumba egg nihari nov
en in nob

Hent Marcus jrāsa Berint. 5.

nak utanna, es meghallat hog, az hárban volna, es legottan nag sotan gulinet, ü hozzá annira hog immáran az antohoz közel valo helekre sem firnnek, es predikalla vala üneki, az istennel besidet, es ü hozzá mennek sik egg embert vihnék vala kinek az ü mai az ü heleirül elindultanak vala, es meg halattanak vala, kit nig ember visel vala, es mikorón az nippel sotagatul ü hozzá nem iuthatsanak, meg hanak az haznak fedelit az, mell hárban vala, es az haznak felit meg lukaftuan koteleken borzatok ala az agát az mellben az kor ember felkít vala. Mikorón kediglen latta volna az Jesus az oplnak húrokot monda az fornak. Ham megborzattassanak teneked az te bűnid. Valanak kediglen ott nikit az irastudoknak, kozzolc, kit ott ülnek vala, es kit ez gondolkat vala az ü húrben. Nyirt hol ez ekippén isten ellen valo fidalmas besidet. Kicorda borzathatta meg az embernek bunit egeb ha nem szak az isten. Es legottan mikorón meg esmerte volna az Jesus az ü lelkiben, hog ekippén gondolkodnának ü magolban, monda üneki et. Mire gondoikatok ezeket az tu húrtelben; Ez ketto kozzolc mellket könnebb mondani ez kor embernek, ezti, meg borzattanak teneked az te bűnid, aug ez mondani, kell fel, es veddfel az te viselő felidet, es iarn. Hog kediglen meg tuğgatók hog az embernek, fiának hatalma vagon ez földön az embereknek buneit megborzatni. Nonda az kor embernek. Teneket mondóm. Kell fel, es veddfel az te viselő felidet, es menekel az te hazadhoz. Es legottan fesztele, es viselő felit felemeliü simene, mindeneknek lattara. Ansíra hog mind elczudalozanak, es dicziük az istent ez mondvan. Soha illen dolgot nem lattunk. Es simene csmeglen az ten gherre, es ü hozzá megen vala az scereg nipi, es tanítja vala üföt,

Evangeliū

útot. Ez mikorón mentiben elmulnél az Iesus látá az Levit az Alfeusnak fiat ki az fukarok általanál úl vala/és monda üneki. Nincs en utannam. Ez az felkelui ütanna mene. Ez slán ez mikorón letelepedett volna az ú házából mind az fukarok/ és mind az bűnösök egétembe sokán le telepettenek vala az Iesuval/ és az ú tanítuanival. Mert sokán valanak kik útet kouettik vala. Ez mikorón az irastudók/ és fariseusok latták volna útet hog az fukarokkal/ és az bűnösökkel ennek ezt mongák vala az ú tanítuanival. Már időleg ez hog az fukarokkal/ és az bűnösökkel iszik/ és iszik. Azt haluan az Iesus monda ünekeit. Minnenk bűfsighei az eghissigbeli embereknek az oruos mesterre/hanem azoknak az kik fukarok luin nehezen vadnak. Nem azirt úttem hog azokot hnam az ületnek meg iobbításra az kik ioknak it ílik magokat/hanem azokat az kik bűnösöknek. Ez az Janosnak/ és az fariseusoknak tanítuaní bűntölnek vala/ elmennek annakokat/ és mondának üneki. Már hog az Janosnak/ és az fariseusoknak tanítuaní bűntölnek az te tanítuanid lediglen nem bűntölnek. Ez monda ünekeit az Iesus. Bűntölhetnek az menekzői ágas haza/fiai/ mellben az völégyni ú velekt vagon/ vala merézigleni ú velekt vagon az völégyni nem bűntölhetnek. Eliünek lediglen az napok mikorón elürteik ú túlöt az völégyni/ és akkoron az údöben bűntölni fognak. Senki az oruhához festetlen vny postó foltot nem varrha külömben czelekedik/ az o ruhanak nem aggá meg az ú hozzá illendő tol dalitát/ és az fakadas általomb fog lenni. Ez senki nem tört must bort az tomlököbe. Mert ha külömben czelekedik az must bor meg fakásba azo tomlökööt/ és az bor ki iar/ és az tomlöök eselvessnek. De inkább az must bort/ vny tomlököbe fell tölteni. Ez törtünket ez hog

Szent Marcus Jrásá Szérint. 52

hog egg hombat napon vetemén között menne/ és kezdék az ú tanítuaní az vt között az veteminekkel kalászt haggatni/ és az fari scusok mondának vala üneki. Íme miért czelekednek hombat napon ill dolszot mell nem enghettek. Ez Iesus monda ünekeit. Soha nem olvastatoki mit tütt sigen David mikorón bűfsighe volna/ és eheznek mind ümaga/ és mind az ú nipi. Mímodon nem bemené ligen az istennel házaba az papoknak feiedelminek az Abiatharnak feidelemisighinek ideiben/ és mimodón ott meg útte ligen az előzet kott fejereket/ melleket nem fabad megegni egebnek ha nem cza az papoknak/ és mimodón adott ligen az fejerekben az ú nipinek/ és? Ez ezt monja vala ünekeit. Az emberi kerektetett az hombat nap/ nem az ember az hombat napira. Annakokat az embernek sia vira meg az hombat napnak/ és.

Harmadik rész

Kebemene résmeglen az Si nagogabai/ és vala ott eggember kinél keze megabott vala/ és útanna oralkodnak vala ha az hombat napon meg dogcsana útet/ hog be vadonak útet. Ez monda az embernek az kinél keze meg abott vala. Kell fel ez nipekaet körbe

Evangeliuum

Ez monda u néfiek. Inkább illiki ualakuel hombat napon iot lett
 ni-hog nem mint gonošt tenni. Inkább illiki az lelket meg tartá
 ni-hog nem mint meg őlni. Ez azok veshet halgatnak vala. Ez
 mikorón haragossgával minden felől elnőtte volna útöt/azú húdknek
 vasszán bankoduan/monda az embernek. Nincs ki az te fezedet/
 es kinutá/ez megippule az u keze mint az masik. Mikorón fedig
 len ki mentenek volna az fariseusok / legottan az Herodes nipiuk
 tanaczot tartanak vala u ellene-hog útet elveštengel. Az Jesus ke-
 diglen az u tanituanual felselé mene az tengherre. Es fellette nag
 sokaság koueté útet Galileabol/ez Sidoorbagbol/es Jerusalemból
 es Idumeabol/ez Jordán vize elue valo tartomanabol/ez kik Cirus
 hoz/ez Sidonhoz nem messzé lakoznak vala/mell sokaság nag hám
 beli embereket tiszen vala. Kit mikorón meg ballottak
 velna azokot az melleket müllkedik vala/u hozzá meninek.
 Ez paranczola az Jesus az u tanituaninak/ hog az seregniz
 pirt az hajozkat üneli tartanak/hog útet az horossagban meg ne
 sertengel. Mert sokat hogtott vala meg/ anira hog u rea omos
 na vala; vala merin betegsígen gotrodnekt a/a/hog útet illetnek.
 Ez mikorón lakkal volna útet az órdögök-leesnek vala u elölle/ez
 kialtanak vala ezt monduan. E vag az sia az istennel. Es fellette igi
 hen senki vala útöt-hog útet meg ne célenenek ki legen. Es fel mene
 egg hegre/ez u hozzá hiua az kiket u akara/ez u hozzá meninek.
 Ez u kozzoltók tizen kettöt valasta hog u vele lenninak/ez hog
 predikálni ki borzatna útöt/ez hog hatalmok volna betegséget gos
 gritani/ez órdögököt úzni. Es az Simonnak Peter neveit adan
 Es az tizenkettó körbe hamlala az Jakabot / az Zebdeusnak
 fiat/ez Janost/az Jakabnak attafiát/ez Boanerges nevet adan
 unetiek

Hent Marcus jrásá Berint.

53

i netiek/mell netenek magasaga ez/mennödorghisnek fiai. Ez
 az Andraſt/ez az Filepet/ez az Bertalant/ez az Mathet/ez
 az Chamast/ez az Jakabot az Alfeusnak fiat/ez az Thaddeus/
 ez az Simont ki Zananea nevű tartomanabol valo vala/ez az
 Astariot Judast/ki el ez arula útet. Ez hárba meninek/ez es meg
 len eggbe gule az sereg nip ug hog ingen sem ehetnekk u tulók Ez
 mikorón meg hallottak volna azok az kik u hozzá tartoznak vala/
 ki meninek hog útet meg fognak. Mert ezt mongák vala. El vez
 ett ehe. Ez az irastudék es /kik Jerusalemból ala mentenek valak
 ezt mongák vala. Belzebub vagon u benne. Ez az órdögöknek feje
 delminek általa úzti ki az órdögököt. Es az nipet u hozzá húyan/ha
 senlatos besid Berint ezt menga vala unetiek. Egg Satan az mas
 Satant mikipén u zabeti ki! Ez ha egg ország ümaga ellen meg
 hasonlik/meg nem maradhat az ország/ez ha egg haz ümaga ellen
 meg hasonlik/meg nem maradhat/ez ha az Satan ümaga ellen
 fel támadott/ez meg hasonlott/meg nem maradhat/banem vige
 vagon. Senki az erősnak draga edinit az u háraba bemenuin/el nem
 predalhatta/banem ha elősör az erősset meg kötözendi/ez alkot
 ron predalhatta el hárabeli marhájat. Bizony mondóm tünök
 tek /az embernek fiainak minden bunei / ez fidalmás besidí
 meg borzattatnak/mellekuel fidalmassagot tütenek. De valae
 ki fidalmás besidet mondand az kent lilek ellen/borzanatta nin
 ezen mind órók. De órók karhozatra kötelestetet /mert az
 mongák vala. Fertelmes kírli vagón u benne. Es elmené az
 u ania/ez az u attafiai/ez u kün aluán u hozzá borzatának hog
 útét kírnat. Es az sereg mp u hozzá kozel u vala. Es mon
 danak unetiek. Umg az te anad/ez az te arad fiai ott kün kereset
 O tigbedet,

Evangeliū

lighetet. Es felele üneiek ezt mondān. Nell az en anām/es mellek az en afamfiai! Es mikorōn körül mind el nizett volna/es latta volna az útanjutánit hog ú forrúle úlninek monda. Ime ez az en anām/es imē ezek az en afamfiai. Mert valaki az istennel okarattat tiszt/ez ennekem afamfia/es bugom/es anām.

Magyar Rész

M

Es meglen fezde tanítás az tengher mellett/es sok sereg níp gúle ú hozzá ug hog be kelletet üneki az haiboa menni/es az tengheren az haiban úl vala/es mind az egíss sereg níp az tengher mellet az földi vala/ es tanítva vala úköt hasonlatos beszid ferint nag sokatra / es ezt monja vala üneiek az ú tudományabol. Halgassatok meg. Ime az mag vétő ember kimegen vala magvetni/es törtinék ez az maguetis közben. Nimell mag az ut felen eset / es az éghi madarak el meninek / es meg iuk az magot. Nimell fediglen kústiklas helre eset / holott bù folde nem vala / es hamar kisele hogmiel milt folde nem volna. Mikorōn fediglen az nap feltamadott volna az napnak herosighinek miatta megfüle / es hogmiel gútere nem volna meg aña. Es nimell mag az tóusseknek közibe eset / es felnougt az tóussek / es meg fontak az magot / es termisuel hašnot nem ada. Es nimell mag iο földre eset / es kisele / es fel növe / es hašnot ada / nimell

Szent Marcus Jrāsa Szérink. 54

nimell mag harmincz annit ad vala / es nimell batuan annit / es nimell ház annit. Es ezt monga vala üneiek az sinek file vagon az hallasra / meg halgassa. Mikorōn fediglen/egedül lezgett volna lenni / meg kerék útet az hasonlatos beszidrül azok az kif ú forrúle valanak az tizenköt tanítvánokkal egetembe / es monda üneiek. Tünetek megadattatott esmeretek az istennel országaznak titoldolgat / azoknak fediglen kif külül vadnak hasonlatos beszid ferint lishnek mindenek. Hog látuan lassak / es ne nizzit / es haluan hállok / es ne erzit. hog valaha meg ne terienek / es meg ne borzattassanak üneiek az ú bunók. Es monda üneiek. Nem tug gatok / es hasonlatos beszideket / ha ezt nem ertitek mikorōn erhet : tek meg minden hasonlatos beszideket ! Az maguető isteni beszidek hírt / imezek fediglen azok kifnek közöllőt nikit az ut felen mondatnak lenni holott az beszid elhíntetik. Es mikorōn hallangak legottan eliú az Satan / es elüibi az ighit az mell be híntet volt az ú kúókbe. Es azonkivén vadnak nikit-kif kústiklas helre részik az magot / kif mikorōn hallangak az isteni beszidek / legottan órómuvel fogaggaf / es ninczen ú bennel gúter / de ezek egg ideiglen valok. Annaftanna mikorōn haborgatas / es üldözs támad az beszidirt. legottan meg bántatnak Es nikit vadnak kif az tóussek be vifit az magot / ezek azok az kif halgattak az isteni beszideket / es világhi dolgozul valo borgalmatossagok / es fazdagságoknak / ez az lardsaga / es egcb az világhi dolgozok kúansaghi be mennet / es meg fontak az isteni beszidek / es hašontalan lisen. Es vadnak nikit / kif iο földre vittik be az magot kif hallak az ighit / es be vifit / es gómölcsöt teremtnek ug hog nimell mag harmincz i annit aggon / nimell batuan annit / nimell ház annit. Es mond

O ij vala

Evangeliū

Bala ū nekiel / Nemde azirt gúntali meg az hóvidneket hog az
kóból ala tegik auág az ág ala / nem azirti inkább hog az világ
cartora tegik / Néret semmi oll el rejtett dolog ninczen mellet ki
nie kellen iclenteni / és semmi dolog nem volt eltitkoluan egeb okire
panem hog megnilatkozzit. Ha kinckfile vagon az hallásra rhal:
gassa meg / és ezt monga vala ünekiel. Meg lassatok mit halgat
ek. Valami mirtikuel mirték egebeknek / azonual mirek túnestek /
és többre többadatik hozzá túnestek kihalgattatók. mert az kinck
giandika vagon az istentül kiuel il annak többre több adatik / és az ki d
nek ninczen az mi vagon az es elüitetik u tüle / és ezt monga vala.
Ekkippen vagon az istennel országa / mint ha mell ember földbe ma
got vessen / és elaloggit / és az ember fel kellen jel / és napual / és az
vetemén homokon / és nagon fel neuvekéggit / akkoron mikorón az
maguető ember ingen nem rugga. Néret az föld ünkhjn előfößör fües
teremt / annak utanna buza fejetannak utanna az buza füben telles
buzat. Mikorón lediglen buzat teremt / legottan sarloiaual bele me
gen mert el iutt az aratásnak ideie.

Ezt és monga
vala. Náhez hasonlluk az istennel országáti auág minemű hozzá /
illendő allathoz vissük azt. Ollan mint az mustar mag mell mikorón
az földbe brevetetik minden vetemén magoknál küssébb / mellett
ez földön vadvonal / és mikorón elvétik fel nó / és minden ferti ve
temineknél nagubb lisen / és nag ágakot nevel - vég hog az éghi mada
rat az u árnya alatt fikket gúnbessenek. Es sok ilyen hasonlatos be
kidekel söl vala ünekiel isteni besidet alkippén mikippén meg hal:
gathatták vala. Pilda besidnelkül lediglen nem söl vala ünekiel.
Az tanriuanoknak lediglen külön mindenknak értelmis aggá vala /
és monda ünekiel azon napon mikorón immárán estue lutt volna.

Néremünk

Szent Marcus Jrásá Szérink. 35

Néremünk az tenghernek tulja partara. Es mikorón az nipek
sereghit elhatta volna u hozzájaiok viuek útet azontippen ammine
az haibon vala. Valanak ennek felette több hajorzkol gau vele,
és felnekt nag veje tamada / és az hajora sebessigucl emol vala,
ug hog immárán az hajio meg telik vala. Es az Jesus az hajio:
nak utolsó résziben vala / és ezt fúalon alózik vala / és felköltek
útet / és mondának üneki. Nester nem gondolski vele hog el vea
hunk. Es mikorón felserkentettek volna meg fedde az felet / és
a monda az tenghernek. Vig veštigben rendeszüll meg / és
meg húnef az fel / és nag czendessig lún / és monda ünekiel. Nire
filtet enire : honnan vagon hog bizodalimatok ninczen : és ighem
megfalemlint / és u közök ezt mongak vala. Vallon kuzoda ez /
onert mind az fel / és mind az tengher enghed üneki

Stodik risz

S mikorón az tengheren át
tal mentenek volna az Sas
Barabeliknek tartományba meninek. Es mikorón u az haibon ki
ment volna / legottan elrbe mene eggember az halottaknak kopor
soibol / ki az ördögöt meg kötelestetet vala / ki az halottaknak
koporsorban latozik vala, Es senki nem kötozheti vala meg
Q ij útet

Evangellum

ütet lanczokval es / Annakofait hog mikorón gátorá bikofual /
es lanczokal meg kótoztetett volna - el fakadoznak vala u rula
az lanczok / es az bikof aprora romlanak vala / es senki útet felid:
de nem teheti vala. Es mindenkoron mind nél s mind napual az
hegekn / es az koposokban vala / es ott kíalt vala / es úmagán
kouekuel fogatta vala. Mikorón fediglen latta volna az Jesust ta
uul elcibe folamék / es imada útet / es nag fel kouak kialtuan mona
da. Mi dolaom wagon ennekem te veled Jesus felsighes
stennel sia! Paranczolok teneked az istenre hog ne gó: d
torn enghemet. Mert azt monja vala üneki. Te fertemes kellet
meni ki ez emberból / Es kerdi vala az ordögöt / Kirzoda teneked
ne ved / felele es ezt monda üneki Ennekem sereg neveem / mert sokan
vagunk / Es felette ighen kiri vala útet hog az tartomannak külisse
ki ne borzatna útet. Vala fediglen ott az hegeknél nag nán dis
no / mell ikiuala / es kirk vala útet mind az ordögök / ezt monda
uán / borzass az disznokba munkot hog belelek menünkt. Es az Je
sus legottan meg enghedé üneki. Es mikorón kimentenek volna
az fertemes kelletek az emberból / az disznokba meninek / Es az nán e
disno az meredelek el az tengherbe vitetek. Valanak fediglen az
disznok oll mint ket ezeren / es meg fulanak / es už tengherbe hal
nak. Az sik fediglen az disznokot órizik vala el futanak / es meg
besillik az varosban / es az mezök herte. Es ki meninek hog meg
lassak az mi tortint vala. Es az Jeshuhoz meninek / es latak az
embert az ki az ordögtul górettek vala hog vészteg ülne / es fel öltöz
zott volna / es hog eke meg iutt volna / mellben az sereg ordög va
la / es meg fülemlnek. Es az sik latak vala / meg besillik az em
berknik műköppen tortint volna mind az emberek az liben az
ordög

Ant Marcus jásfa szerint. 56

ordög vala / s mind az disznoknak. Es kírni kezdet útet hog ki men
ne azú földönké hatarabol. Es mikorón egg hajoba be ment volna
kiri vala az ember az ki az ordögtul megkötelestetett vala hog u
vele lenne. Az Jesus fediglen nem enghedé meg üneki / hanem
ezt monda üneki. Menniel haza az te nipedbez / es hirdet meg
üneki mell nag soldolgat tüt liget veled az oristen / es hog kónó
tüt liget te rantad. Es elmen / es kezde hirdetni az Dekapolisban
mell nag sok iot tüt liget u vele az Jesus / es mind erzudallat van
la. Es mikorón esmelegén által ment volna az Jesus hajoban az ten
gherné tulso partara / nag sok seregnip gúle u hozza / es az tengher
mellek vala. Es imé u hozza mene egg az Sinagoganak feje
delminet közöle kinek Zairus vala neve / es mikorón latta volna
útet azú labaihoz eset / es felette ighen kiri vala útet ezt mond
van. Az en kíssed leánom halálán wagon / kírlet tigdedet hog iuvela
es tudd urea kezeidet hog meg gogullon / es ilo lisen. Es elmen
u vele es sok seregnip koueti vala útet / es meg környek vala
útet. Es vala ott egg asszoniállat / ki tizenket estendeiglen fiktüte
b vala virkorságban / es sok oruostul sokat kenuedett vala / es minden u
marháiat el koltette vala / es nem esmeri vala hog az oruosol valas
mit használtanak volna üneki / hanem inkább napokid meg nehezedik
vala / mikorón az Jesus felöl sok dolgot hallott volna / az seregnip kó
zott hatul el mene / es az Jesus ruháit illet. Mert magaban eze
monja vala / ha nem egeben erzak az u ruháiat illethessem / meg goz
gulok. Es legottan meg fárráda az u virinek solcsa / es testiben eze
meg erze / hog meg hogult volna ez istentul valo erzapasbol. Es az
az Jesus legottan u magabán meg esmerez hog isteni ero iutt vol
na ki übelöle / es hártra forduluán az seregben monda. Kirzoda
illetg

Evangellum

Itet az en ruhaimo / es mondānak üneki az ú tanítuanisatod hog
az sereg niv forint meg tighedet minden felől / meg ezezt mondod /
miczoda illete enghemet. Es körül niz vala hog meg lathatná az as:
sonia statot az ki ezt tütte uala. Az asforrallat lediglen fil uala / es
rekket ualamert tugga uala umagaban az mi lutt uala ubenne / elő
iöve es az Jesusnak előtte le esekies meg monda üneki igasság berinti
az Jesus lediglen monda üneki / learom az te hútód tartott meg
tighedet / menivel díkesiguel / es gogult meg az te istentül ualo / zapa
födbol. Nyeg mikorón ezt mondāna / az Sinagoganak feiedelmitül d
oda meninek / es mondānak. Nyeg bolt az te leanod / mire uñatod
meg es az mestert. Az Jesus lediglen meg haluan ez besidet mel:
lek mondānak uala / legottan monda az Sinagoganak feiedelminek
Ne fil / czak hútód legen. Es nem engbede hog ualaki útet kouet
ny / Peterit ul es Jakabtul / es Janostul az Jakabnak attasiatul el
valua. Es az Sinagoganak feiedelminek hazaba mene / es lata az
sol nypnek zangosat / es azokat az kit sirnat uala / es ighen iangat:
nak uala / es mikorón bement uolna monda ünekiem. Mit zanege:
tof / es mit sirtok? Az lean nem bolt meg hanem alofít. Es mo:
uetik uala útet az Jesus lediglen kiherríté ükt hog az hárhol ki
menninek. Es ú mellz uiue az leannak attat / es annat / es az kit ú
vele valának / es be mene oda az bolott az lean fekif vala. Es
mikorón az leannak az fezit fogta uolna monda üneki. Thalita
rumi / mell fokot ha ki meg afar magarázni / es az ertelmes leant
meled mondóm kelt fel. Es legottan fel kete az lean / es iarni kezde:
mert tizenket estendős uala / es felette ighen el / czudalkozanak rag:
ta. Es felette igben paranzola ünekiem hog valaki ezt meg ne
gudná. Es meg hogá hog ennuvalat adnának.

Hatodik rísz.

Szent Marcus jrásra berint. 57

Hatodik rísz.

S mikorón onnan ki
ment uolna az ú hazaiá
ba mene / es útet kouetek
az ú tanítuaní. Es mi
korón kombat nap uolna kezde tanítans
d az Sinagogaban / es sotán elczudalkozanak azoknak közölle az
kit útet halgattak vala / es ezt mongák vala. Honnan uadnak ezek
ennek / es miczoda bőrzesig az ki üneki adattatott / es midolog hog
illen isteni erővel valo dolgot lisnek az ú kezéinek altala. Nemde
ezí amoz árcz az marianak fia / az Jakabnak es az Jósefnek / es
az Judasnak / es az Simonnak attasia. Nemde mü nálunk uadnak
az ú hugái / Es meg bántatnak vala ú ranta. Az Jesus lediglen
ezt monga vala ünekiem. Az profeta nem utalatos egebütt hanem
ezak az ú hazaiában / es az ú rakonsaghi között / es az ú hazas
e nipe között. Es semmi isteni erővel valo dolgot nem tehetet
ott egebet hanem ezak ezt hog egg nihán fokot gognia meg
kezit úrcaik tiuin / es czudalkozik vala az ú hútotlensigheken. Es
ide ötou iár vala tanítuaní faluk kerte mellett minden felől körül
valanak. Es elő húrá az tizenket tanítuaní. Es úköt ketten ketten
kezde predikálni kiborzatni. Es hatalmasságát ad uala ünekiem
az fertelmes felteketnek ellene / es paranzola ünekiem / hog út
üvelet valamit az vtra ne vinniék egebet hanem ezak visszó falat
se fokot / se fejteret / se pinzt az öuerzében / hanem kiuagott cu
f pellüst viselnienek / es hog két kontosbe ne öltözniék. Es monda
P. ünekiem

Evangellum

üneiek valaholot hárba bemenedtek-ott meg maraghatok mind
acézglán mignem onnan el mentek. Ez vala kik be nem fogaz-
dandnak tútokt / és besideteket meg nem halgatangak / mikoroni
kimentek onnan / az port lerázatok mell az tü labaitok alatt vez-
gon / hog ez tanu bizonságokra legen azoknak. Bizon mondó m
tunektek türhetőbben lisen dolgot az Sodoma belieknek / auág
az Sodomabelieknek az itilemek napián / hog nem mint az oltan
varosnak. Ez mikoroni elmentek volna predikálnal vala / hog
az ú bunókölki török / és illeték meg iobbítanak / és sok órdögöt a
úznel vala ki / és sok körkennel vala meg olajual / és sok embert
gogyanak vala m: g. Ez meg halla Herodes királ / mert hiruel
hallotta vala az Jézusnak nevét / és ezt monja vala. Amaz
János támaddott fel halottaiból az ki / kerejtel vala / és annakokat
isteni erővel valo dolgos telentik magukat ú branne. Nekik ezt mon-
gal vala. Illes ez / nikif kediglen ezt mongál vala / profeta ez
auág mint egész az profetáknak közzölle. Mikoroni hallotta volna
kediglen Herodes mondá. Ez az János az ki en feit vitetim az
támaddott fel halottaiból. Mert az Herodes elborzatuan meg
fogtatta vala / és az tömlőzben meg körözette vala az Jánost /
az Herodiasirt az filepnék az ú attasianak felesighért / azirk hog
Herodes azt vitté vala felesigül magának. Mert ezt monja vala
az János az Herodesnek. Nem enghettetik teneked hog az te
attasianak felesighe te felesighed legen. Az Herodias kediglen há-
salára iár vala üne / és meg akaria vala útet öletni / és nem teheti
vala / mert az Herodes fil vala az Jánostul. Mert tugga vala
hog az igaz / és bent ember volna / és berzüli / és tiszteli vala útet /
és az ú besidire sokat rzelekedik vala / és érőmest halgatta vala /
útet.

Bent Martus írása Berint. 58

ütet. Ez mikoroni alkalmás údó törtint volna / mikoroni Herodes az
ú húletiinek napian lakodalmat kerzett volna az Galileanak fejedel-
minék / és az ezer níp előtt iaro vitezeltek / és az városbeli fü em
beréknél. Mikoroni bement volna az Herodiának leányai / és tisz-
volna / és kellemes lütt volna ez tanzolas az Herodesnek / és
egyetembe az lakodalombeli vendigheknél / monda az királ az leán-
nak. Kiry kirót en tulem valamit akar / és meg adom teneled. /
Ez meg esküük üneiki Valamit en tulem kirendeß országomnak felri-
d keiglen / meg adom teneled. Ez az leán ki mene / és monda az ú anna-
nak. Mert kiriet! Ez az monda. Az János Baptistanak feit kírted
Ez legottan na gicsiguel az királhoz bemenüm kírt kire ezt mond
van. Ákarom hog minden haladik nélkül aggéd ennekem az János
Baptistának feit. Ez báratba esuin az királynem akara az kirishen
kédtvit kregni / azirk hog meg eskütt vala üneki / és azoktirt
az ki úvele egyetembe az lakodalomban valanak. Ez legottan az ki-
ral el borzatuan az hohort paranczola hog elő borznak az ú feit. Ez
az el mene / és feit viue üneki az tömlőzben / és előviue az ú feit egg
e talban / és azt az leannak adó / és az leán azt az ú annanak adó.
Mert dolgot mikoroni meg hallottanak volna az ú tanítváni /
el mennek / és fel viuek az ú holt testit / és azt koporsoba helbezte
egy. Ez borzák gúlinék az apostolok az Jézushoz / és mind meg
mondák üneki mit rzelekettenek volna / és mit predikáltanak
volna. Ez monda üneiek. Rövidek el tű / tűmagatok felfele pug-
ca helre / és rugoggatok egg keveset. Mert sojan valanak ki ki üneik,
és mennek vala. Ez szak ennek valo üressighe sem vala / és fela
felé mene vízen / egg pufka helre / és az sereg níp meg lata úköt /
és sojan ú közzöllök meg esmerék útet / és galog iárasual minden

P. n. párosföld

Evangeliūm

oda sietinek. Es celos uiugt úfot / es egetembe ú hozzá gúlinet. Es mű
ton li ment uolna az Jēsus az haibol lata az nag sereg nipt / es kó
mörule ú rants / mert ugan ualanak azok mint az iuhof kifnet pas
korok ninczen. Es úfot sokatra fezde tanítani / es mikorón immaran
az napnak nag ríse mult uo'na el / ú hozza iarulanak az ú tanítua
in / es mondanak. Puska ez bel / es immaran az napnak nag ríse
mult el borzásd el úfot hog mennenek ez korúl ualo hallasokra / es
salusba / es uegenet keineret magoknak / mert ninczen mit ennek.
Es az Jēsus feleluim monda ünelek. Aggatok tū ennek ualot / es
mondanak üneki. Akarodi hog el mennük / es ket þaz pinz arra ke-
neret uegunk / es ennek ualot aggunk ünelek. Es az Jēsus mon-
da ünelek. Hani keiceret uagon / mennetek el / es lassattok meg / es
mikorón meg tutta volna / mondanak. Ót keinerunt vagon / es ket
halunk. Es paranczola ünelek hog mind leultetneg
úfot egg egg lakodalomhele oßtuán az zöld pásiton.
Es letelepedinek / egg egg boldello úlisre haza fint / es ótuene
bint oßtuán. Es mikorón fezibe vütte volna az ót keiceret / es az
ket halat / keimeit menibe fel emele / es meg olda / es
meg heghe az keiceret / es az ú tanítuanak ada hog eleifbe ten-
mek / es az ket halat / es el oßt a mindeneknek / es ünek mindenaián /
es meg eleghedinek. Es az elsegdele keicerelnek maradikibol
tele kedinek tizenket losart / es az halakbol. Volanak
lediglen az kis üttenek vala firfiak / fözel ót ezeren. Es legottan kise
rite az ú tanítuanit hog az haiboa hallanakan / hog az tenghert ál
tol felülmelos. Betsaidaba menninek miglen ú el borzatná az sereg
nipes. Es mikorón el borzatta volna úfot / egg heghe fel mene
imadozni. Es mikorón az estue el iwt volna az haiboa az tengher.

nell

Hent Marcus jvāsa Serink. 50

nel lozepette vala / es úmaga az földön vala / es lata úfot hog az
veßnek miatta / nehezen viselhetnek az haibot / mert az bel arézub
funuala ú réciok / es az ünek neged vigazasa fele ú hozzájok mene
az tengheren iaruán / es el akar vala mulni mellöök. Es
az tanítuanok minek utanna lattak volna hog az tengheren iarna.
aligak hog nyelislatas volna / es fellaltanak mert mind lattak vala
ütet / es meg iskonodanak / es legottan kis vala ú vele / es monda
ünelek. Batrok legetek en va jok / meg ne rettenietek. Es az
haiboa haga ú hozzájok / es az bel meg czendeßedek / es úmagosban
felette ighen el al miltodnak vala / es ruzdaloznak vala. Mert
melegén meg nem esmertik vala az ústeni hatalmasságat / az ót
keicirül mert az ú húd meg vaktul vala. Es mikorón az tenghe-
ren átal mentenek volna az Benezaretnek földire meninek / es ki
kötinek. Es mikorón li mentenek volna az haibol legottan meg
esmerék ütet / es el iaruán mind az egész korúl ualo tartomane
az tartománybeli emberek azokat az kis korok ualanak fezdeks vise-
lő keleben ide és tova hordozni / mikorón meg hallottak volna hog
az Jēsns ott volna / es vala houabe megen vala salusba auag varo-
solba / auag hallasokravaz korokat az utzalon letipit vala / es kire
vala ütet hog auag rzaek az ú ruhaiás
nak kilit hadná illetnek / es vala me-
nün illetik vala / mind meg gogulnat
vala.

Hetedik ríf

S úhozrá gúlinet az sart
P in scujobz.

Evangeliū

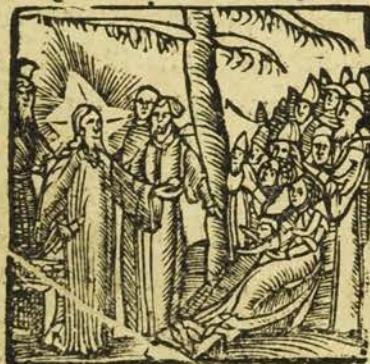
sefot / es nifik az irastudok kozzolsik Jerusalembol iustchek vala / es mikoron lattak volna hog az Jefusnak tanituanu kozzol nimellel kozkezel ennek leneret / az az mosdatlanual feddit vala ujot . Nert az farsefot / es mind az Bidok nem isnek / hanem ha galorta meg mosangat az u kezeket / meg tartuan az u eleknel emberi herzisit / es mikoron az vasarrul meg iunek nem isnek / has nemha meg mosodandnak / es sok egeb dolog uagon kit fel vittenek hog meg tarczanak / tudni illik iuo poharoknak / es viz mero edineknel es erzedineknel / es agakanak meg mosasit . Annakairt meg kerdel ujet az farisefot / es az irastudok . Nire nem carnak az te tanituanid az rigiek tul herzett sokas herint / hanem mos datlan kezel isnek leneret . Es Jefus feleluu monda uniek . Iol profetalt az Esaias profeta tu rulatok / kil tettek fentiguel vattok / mikint meg uagon iuuau . Ez nip az u aiakival tisztel engemet / az u suok fediglen tauul uagon en tulem 'kiaba tisztel nek engemet ozok / az ki oll tanusagokra tanitjanak masi / mellek embereknek parancsolati . Nert tu el haguau az istennel parancsolattat / embereltul herzett dolgosot tartotok / viz mero edineknel es iuo poharoknak mosasit / es egebelet ezek hez hasonlatosokot nag lokatok tisztel . Es ezt monga vala uniek . Iol uagon / hatra vezetitek az istennel parancsolattat hog az tu emberi herzisteket meg tarczatok . Nert az Moises ezt mondotta . Tisztelled az se atadot / es az te atadot . Es valaki gonoft mondand az u attanak auag annanak / hasalual hallon meg . Tu fediglen ezt monga es / ha az ember ezt mondanya az u attanak auag annanak Loranban / az az / Akarmi isten tisztessighire valo aiandik te hafnodra vas gon / mell en tulem maszhoz iut / es ennek feletteinem haggatok ujet / valami

Szent Marcus jvasa herint . 50

valami iot tenni / az u attanak / auag az u annanak / es erotlenng tisztel az istennel besidit / az tu herzistekuel / mellet herzettetelg es nag jok illet dolgot tisztet . Es mikoron u hog za hirtta volna eghiss az nypnek sereghit / ezt monga vala unek . Halgassatok meg az en besidemet mind / es erzitel meg . Sem mi ninezen az embernek kulu le ki u bele megen hog mi fertelmes se teheti ujet / hanem azok tipk fertelmes se az embert / az mellek az emberbol ki iunek . Ha kinck file uagon az hallasra halgassa meg . Es mikoron hasba ment uolna az seregnipul el tauozuan / kerdel uala ujet az u tanituanu az hasonlatos besidrul . Es monda unek . Ugi hog tu es ertelemnelt uattok ? Nem ertitek meglen hog semmi allat / valami fulul be megen az emberbe / fertelmesse nem teheti ujet / mert nem az u suibe megen be / hanem az u hasoba / es az arrik felbe megen ki / houa minden itel tisztul ? Es monga vala touabbas / az mi emberbol u li az tiszt fertelmesse az embert . Nert az embereknek belso rihibol / az hubol gonoft gondolatok iunek ki / haszasi agtorisnel buneti / paraznafagok / galtoffagok / orsagok / fosuinsighet / czalardsagok / alnaktagok / fertelmessighet / gonoft hem / es dalmas besidek / keuissig / estelenfig . Mind ez gonoft bunok embernek belso rihibol iunek ki / es fertelmesse tiszt az embert . Es onnan felkelui Thrusnak es Bidonnaal kompid hatariiba mene . Es mikoron hasba ment volna akara hog senki ne rugga / demaga titkon nem leahete . Nert egg aszoniallas kinck lecanaban ordog vala / legottan mihele uneli hirit halla / hozza ioue / es labarhoz esek . Nerg ez aszon Goroj aszoniallas uala / es Sirianak / es Feniciasnak tartomaniabol nem zettetetett uala / es kiri uala ujet hog az ordos got ki ujne az u lecanabol . Az Jefus fediglen monda uneli . Hadd elegy

Evangellum

-elegheggenek meg előbbőr az fiat. Mert nem illik az fiaknak
kérni kérbe venni / es az költöknek vettük. Es az asszonyokat felelő-
es monda üneki. Bizon az uram. Mert az költök es / az astal alatt
az fiaknak kérni kérbe hulladékban ismét. Es monda üneki / ez te
beszédedirt mentet / kiment az ördög az te leárodiból. Es mikorón
az út haza hoz ment volna ug találta tehát az ördög az út leánabol
li ment / es az út leánabol az agón felkít. Es es meglel ki menuin
Chrystusnak / es Sidonnanak hatariból / az Galileanak tengherre mene
az Berapolisnak közep hatarin / es eger embert hozzána / üneki ki a
siket / es nehezen holo vala / es kírás vala útet hog kérte arra tenné /
es mikorón az sereg nincs fözzöl meg fogván fel felé vitté volna az
embert / az út haza az út híjibe borzata / es az út híjának tan-
takával illeté az út felvét / es az menete fel tekintün fohász
fodászt tűn / es monda üneki / Esfatha / az az / nincs fözzöl meg.
Es legottan meg nincs fözzöl az út felé / es meg habadul a az út
nélküivel meg kótelezze / es íppen holo vala / es paranczola üneki
hog valakinek meg ne mondani. De menüvel inkább paranczolta
vala az Jesus üneki / anitúval inkább nagyobbán hirdetik vala / es
felette ighen el erzudalakozanak / es ezt mongál vala. Minde
nehet id tűtt / mind az siketnek hallani ad / es mind az nincsnak
holna.

Molcsadik
Op 153
3 udóben mikorón felettes
sok

Szent Marcus Jrásá Szövege. 62

sok sereg nincs volna / es nem volna mit enni / út hozzá húva az
Jesus az út tanítvánit / es monda üneki. Konkról ez sereg nincs
pen / mert immár hármas napia vagon hog en uolem turnet / es
nincsen mit enni / es ha ehé fogom elborzatni útöt az út hazához
hogyelfogatkoznak az utón. Mert nincs út fözzölök messzül üttenet.
Es felelinek út nincs az út tanítvánit. Honnan elegyheti meg ezeket
valaki kérni kérbe ez puftaban / es meg kérde útöt. Han kérerek
wagon / Az tanítvánok fediglen mond anal. Így. Es meg üzené az
az sereg nincs hog letelepedni az oldalon. Es kérbe vinn az
Jesus az út kérni kérbe / mikorón halat adott volna elkegdeles
es az út tanítvánit adás hog eleírbe tenné. Es az nincs elkeibe tuek
egg leves halasztaiok / es uala / es mikorón megoldotta volna meg ha-
ga hog azokot es eleírbe tenné az nincs. Es üneki / es megelegedé-
nek / es hét kosár fedinek telle az el kegdeles kérerek maradékiból.
Az két üttenet vala fediglen lözel nincszeren valanak / es haza bo-
rát a útöt. Es legottan bemene az hajoba az út tanítvánit
egyetembe / es Balmonuthana hatariba mene. Es limenü az
fariseusok / kezdenek út vele vettek ledni. Kisirtum útet / es kírás van
út tűle ielenisgét latni az égből. Es mikorón az út lelkuel fohász
fodászt tűtt volna monda. Ez faiu nincs miért ügelezik latni ielenis-
ghet / erzudallatok ranta ha ez faiu nincs ielenisg adattatik.
Es azokat elhagyták / e meglel hajoba falla eger uzeni
állal kelti. Es el felentették vala hog út velet kérereket
rinné / es eger kérni több nem vala út nállok az hajoban. Es
paranczola üneki ezt monduan. Meg lassatok / meg örizzük
magatokat az fariseusoknak / es az Herodesnek kouassatul / es
feketelednet vala út fözzöttök / es ezt mongál vala. Minzen kérerek

Evangellum

Es az Jesus az u betekediselet megertu u monda unekkel. Mdit beteketek hog leteretek ninczen. Meg sem visteki esetekbe meg sem ertitek? Meg valu u vagoni meg es az tu sietek? Mikorон sitemek vagon nem lattok? Es mikorон filetek vagon nem hal lotok? es ninczeni semmi emlekezet tu bennetek? Mikorон ot leteret segdelt volna meg az ot ezer embernek koze hani kosarok seditek tele segdelt leterek maradikual? Mondanak unekki. Ez zengett. Mikorон sediglen het leteret segdelt volna az nig ezer emberre hani hatrol seditek tele az segdelt leterek maradikual? Azok sediglen mondanak. Hetet. Mondanak unekkel. Hog vagon ez hog ertelmetek ninczen? Es Bethsaidaba mene, es hoznak uneki egg va lot, es kint vola u tet hog azt leteri illetne? Es mikorон az vakanak le zit fogta volna ki hoz a u tet az varoskanak fululle? es mikorон az u sitembe pofott volna? es mikorон leteri illette volna azt? meg ker de u tet ha latna valamit? es mikorон latni kezdett volna ezt monha vola. Emberek latok mert salgatom hog iarnak mint egg fakot. Annakutanna es meglel leteri sitemit illet? es azt tue hog annak esmeleglen seme vilagossaga lenre? es ippensiguel meg gogula? es vzb onnan nag tistan lat vola minden emberek? es elborzata u tet az u hazahoz ezt monduan. Se ez varoslababe ne meni se valakinok es varoslaban meg ne monjad. Es el mene onnan az Jesus? es zu tanituan? Es faranak varoslabiba, mell Es faranak filep kirakada nevet? es az utban meg kerde az u tanituanit ezt monduan. Kinek mondanak enghemet lennem az emberek? Az tanituanok sediglen felelinek. Janos Baptistanak? es nimellek Illesnek? nimel let esmeleglen az profetaknak kozolle egynek. Es az Jesus monda unekkel? Tu sediglen kinek mondotox enghemet lennem? Felelum az Peter.

que

Peter

Sent Marcus Jrasa Berint. 63

Peter monda unekki. Ez vag az Christus. Es meg se negheteg u tot? hog valakinok ne hoznak u felole. Es kezde u tot tanitani hog sufig vo na az embernek fianak sokat hoznak gonosnak itiltetni az vinek u? es az fu papostul? es az irastudoktul? meg olettetni? es harmad napnak utanna feltamadni. Es uluan monha vala u netek ez besidet. Es meg fog a u tet az Peter? es feddeni kezde u rea? Es az Jesus hatra fordulu an? es az u tanituanira tekintui? meg fedde az Peter ezt monduan. Meni en utannam te Satana? d mert nem er ted azokat az mellek isteni dolgo? hanem azokat az mellek emberi dolgo? Es mikorон u hozza hitta uolna az sereg ni pet az u tanituanual egetembe monda unekkel. Valaki enghemet akar kouetni? meg tagagha u magat? es feluege az u keresztfaiat? es enghemet kouessen. Mert ualaki meg akaria az u lelkit tartani? es uehti azt. Valaki sediglen eluestendi az u lelkit en irettem? es az Euangeliumirt? ez meg tart a az u lelkit. Mert mit hasnal az embernek ha igaz sinte mind ez eghiss vilagot megrierendi? es ha az u lelkit eluestendil? Ha aq az u lekinok uallon mi ualtsagat fogia odni az ember? Valaki enghemet? es az Euangeliomot bigenli uallan? es nem igaz fai? es bunben fertelmes nip kozott? az embernek fia? es bigenleni fogia? azt? mikorон eliouend az u attanat durzolighiben az sent angalokual.

Kilencedik riss

Se ezt monha uala unekkel. Bizon mon dom tunektek uad? O. n. nat?

EVANGELIUM

mag nill ezek közzöl til itt allanak sit halalt nem kostolnak mind a
sziglán̄s / meg nem meg lattak az istennel országat hog nag hatal
massagual iutt el. Es hatod napnak utanna u melle viue az Jesuſ
az Petert / es az Jakabot / es az Janost / es felviue ūköt egg ma
gas heghe felselz czak ūmagokot / es biniben elualtoztaték u elottok.
es az u ruhai fines et lúneſ / es felette ighen fejrek mint az ho-mia
nemu fejre ſint nem adhat az ruhafestő ez földön. Es lataſ ott
az tanquianok az Illeſ Moisefuel egetembe / til Jesuſual ege
tembe ſolnak vala. Es feleluin az Peter monda az Jesuſnak .
Rabbi . Jo műnefunk iit leanunk / es vonunk harom ſatort itt /
egyet teneket / egyet Moisefnel / egyet Illeſnel . Mert ne n
tugga vala mit ſolna . Mert elhetetlenek vala. Es kód tamada /
es az kód arníaual befogá ūköt. Es bozat ioue az kódboz ezihiſ
uel. Ez or en ſerelmes ſiam / útet halgassatok. Es naſ hirtelen
ſiguel mikorón ſet felz / niztenek volna / ſouabba ſentit nem ſatanaſ
hanem czak az Jesuſ hog ūmaga volna ūuelet. ſouabba mikorón
az hegrul le ſallanakan / paranczola ūneiek hog valakinek meg ne
mondanak azokot az melleket ſattanak vala - hanem czak mikorón
az embernek ſia halottaibol ſeltamadott volna. Es ez beſideit me
ſartak u magokban / es veſteſednet vala u kozottok mi dolog volna
az hog mondotta volna ūmagat halottaibol ſeltamadni. Es ſers
dik vala útet ezt monduan. Midolog az hog az irastudok azt mon
gak hog clöſſor az Illeſnel ſell el ūnni? Feleluin az Jesuſ monda
ūneiek. Ezon az hog mihelen az Illeſ rölo eliouend / mindeneket
io allapatra allat / es misippen meg vajon iruan az embernek ſia
rul-hog ſokat ſenued / es megtalatit ſouendőre . Demaga mon
dom ūneiek hog az Illeſ immarañ el iutt / es minden ūneiek u

107A

Bent Marcus' Irāsa ſcrit. 64

ronta valamit akaranak / misippen meg volt u rula iruan . Es nu
koron az u tanquianhoz ment volna / ſata tehag nag ſereg nip va
gon u körülök / es az irastudok veſteſednet u velet . Es legottan
mihelen az nypnek ſereghé ſatta volna ūtet / elczudalkozanak / es
u hozza ſolamonaſ / es ūdvózlef ūtet . Es meg kerde az irastudo
kot ezt monduan . Mert veſteſetek tu kozottetek ? Es ſeleluin egg
ez ſereg nypnek kozzolle monda . Mester un tehozrad hozam az
en ſiamot / ſiben nima gonos ſellet vagon / es valamikorón benne
d ſelindul / elidri ūtet / es tantifot tur / fogait czilorgat a / es el aſ
naponkid / es ſirim az te tanquianidot / hog li ūneſ / es nem tehe
tel . Es az Jesuſ ſeleluin monda ūneki . O hütöten ſaiu nip /
valon mené ideiglen liſet tu kozottetek ? Valon mené ideiglen ſo
glak elcüri tu ſiokot ? Hozzatok ide en hozzam ūtet . Es u hozza
viueſ ūtet . Es mikorón ſatta volna az embert az ſiben az gonos
ſellet vala / legottan az gonos ſellet naſon ſori vala ūtet . Es
az foldre leſquin / ott ferteng vala / tantifot turuan . Es meg ker
de az u attat ezt monduan . Mene ideie hog ez ſortint ūneki .
Es az monda Germessighe utan ottan / es hakorta mind virze
ſ mind tu ſe be veſteſe ūtet / hog miuel ūtet elueſthetne . De ha mi
tehetsighe ſagon ſonorull mu rantunk / es lig ſeghre ſiguel mu
netunk . Az Jesuſ ſediglen monda ūneki . Ha hibeted azt / minden
dolog lebetighe ſannak az ſinck hute vagon . Es legottan ſekialta
az germeknek atta / es ſokuveket hullatuān monda . Níkem vram /
toplalt az en hütetlenſigheben . Mikorón ſediglen ſatta volna
az Jesuſ hog naſ ſereg ſip ūtet ſolamneſ ſoda / meg ſedde
az ōrdögöt / es monda ūneki . Te nima / es ſiket gonos ſellet / param
ſzolot en ſeneſed / meni li u belole / es enneſ ſtanna u bele ne meni .

Q in 20

Evangeliū

Es mikorōn kialtott volna az gonoš ſellet / es felette ighen törte
 volna útet / ki mene ú belde / es oſtan lún mint egholt / annira hój
 ſokán azt mondanak hog meg holt. Az Jefus kediglen annak lezit
 ragaduán / ſelemele útet / es az ſekle. Es mikorōn házba ment uol
 na az Jefus kerdik vala útet az ú tanítuanit titkón. Miert mű nem
 úzhetők ki útet? Es monda únekeit. Ez fele gonoš ſan ſemmiel ki
 nem úzettethetik hanem ezek imadſagtiteluel es buntolsuel. Es mi
 korōn onnan ki mentnek uolna / az Galileanat tartománya általa
 mennek el / es nem akar uala hog ualaki tudna / mert tanítta uala a
 az ú tanítuanit / es ezt monga uala únekeit. Az embernek fia az em
 bereknék kezelbe adattatik / es megolik úteti es mikorōn megolik har
 mad napon feltamud. Es út nem tuggal uala mit mondana / es
 nem merik uala útet meg kerdeni. Es Kapernaumba mene / es mi
 korōn házba ment uolna megkerde úköt műn veteſettenek uolna ú kó
 zöttök az utón. Es azok ueſteg halgatának. Veteſettenek uala ke
 diglen az utón ezen hog kicorda uolna naḡubb ú kozollok. Es mi
 korōn leült uolna / elő hiua az tizenkét tanítuanit / es monda úneki
 et. Ha ki eljő akar lenni / az mindeneknél utolsobb legen / es mindenek
 nék kogallon. Es egg germeket kízen foguán ú kozikbe állata / es
 mikorōn kariára vütte uolna azt / monda az tanítuanoknak. Valaki
 ez illen germeket kozzol egget ú hozzá vén̄d en nevembe / ez enghe
 met viſen ú hozzá. Es valaki enghemet befogad / nem enghemet fo
 gad / be hanem azt az ki enghemet elborzata. Felele úneki az
 Janos / es monda. Mester egg nimels embert latank ki te ne
 vedbe úz vala ördögöt / es nem kouet munkot / es megtisztot útet /
 annakokat hog nem kouet munkot. Es az Jefus monda. Né tilt
 rizatok meg útet / mert ſenti ninczen ki gonoszt ſolhasson hamar en
 rulam.

Szent Marcus Krása Berint. 65.

rudam ha ifteni erővel valo dolgot fén̄d az en nevemnek általa.
 Miert az ki mű ellenünk ninczen mű velünk vagon. Valaki innotos
 egg pohar vizet adand tünketek az en nevembe azirt hog az Ehr
 ſius npi legetek / ibizon mondóm tünketek el nem fogia veſteni az ú
 iutalmat. Es valaki megbantand ez kifdedek kozzol egget ki en
 bennem hiſnet / iobb volna annak / ha az ú náthoz egg malom kú
 kottetnek körül / es az tengherbe vettetnek. Es ha bantaſodra vagon
 teneked az te kezed / vagdel azt / iobb teneked hog inkabb tagod ſakaz
 d das ual meni be az iletre / hog nem mint ket kezed liuin az gehen
 nek megolthatatlan tüzibe be / nened / holott azoknak az ú firghet
 meg nem hal / es az ú tüzök meg nem aloſik. Es ha bantaſodra va
 gon teneked az te labad / vagdel azt. Jobb teneked hog inkabb ſanta
 liuin meni be az iletre / hog nem mint ket labad ippen liuin az gehen
 be vetteſſel / es az megolthatatlan tüzibe / holott azoknak az ú firgh
 et meg nem hal / es tüzök meg nem aloſik. Es ha az te ſemed
 bantaſodra vagon teneked / ſakazd ki azt. Jobb teneked hog inkabb
 fel ſemuel meni be az iftenek orhagaba / hog nem mint ket ſemed
 e ippen liuin az gehennek tüzibe vetteſſel be / holott az ú firghet meg
 nem hal / es tüzök meg nem aloſik. Miert minden embernek tüzuel
 adatik so ize. Es minden aldozatnak ſoual adnakſo izet. Jo allat

az ſo / de ha az ſo izeilen lend / miuel
 fogtok izet adni az ſonak? Legen ſo iz
 tu bennetek / es egg maſhöz tu kozöt
 tetek tikeſigtek legen.

Tizedik riſſ
 Smikorōn az hecruſ ſel kofe
 volna

Evangeliū

volna Sidoorhagnak hatariba mene az tartomán által / mell az
 Jordan elü vagón / és az sereg nív esmelegén ú hozzá gúle / és
 semkippén hokta vala esmelegén tanítá vala útöt . És mikorón ú
 hozzá mentnek volna az fariseusok / azon kerdik vala útet hog ha
 enghetteket az firfiunak az ú felesighit tûle el borzatni / kírtván
 útet . És Jézus felelviú mondá ünekeit . Mert paranczolt tünetek
 az Yózses : És mondanak üneki . Yózses megenghette hog
 miuel az ember az ú felesighinek az elvalásról leuelet irhasson / és
 ú tûle elborzathassa . És az Jézus felelviú mondá ünekeit . Az tû
 tünetek keményheirt irta tünetek Yózses ez paranczolatot / de
 az teremtsnek kérdezte ván vég teremts az embereket hog egysik fir
 fiu volna / és az másik assorember . És okirt elfogia hadn az ember
 az ú ottat / és az ú aniat / és az felesighéz fogia foglalni ú magát /
 és ez két emberi állat egg testint lisen . Annakairt az firfiu / és az
 assorialisat immárán nem két test / hanem egg . Annakairt az mit
 az isten eggbe foglalt / azt az ember egg másztul el ne valósága . És az
 házban az ú tanítuan esmelegén meg kerdet útet vagon ezen dolgoz-
 tul / és monda ünekeit . Valaki el valandik az ú felesighitül / és más b
 felesighet vенд házassagtorisnek bûnibe esik az ú felesighinek ellene .
 És ha az assorialisat elvalásik az ú firjeül / és más hoz menend hâ-
 zassag / házassagtorisnek bûnibe esik . És ger mekelet hozának üne-
 ket hog lezeít azofra tenne . Az tanítuanok fediglen feddenek vala
 azofra az kihozzák vala . Látnán fediglen az Jézus ezt / meg
 indula mint egg miskatlan dolgon / és monda ünekeit . Haggatok
 en hozzám iwnni az ger mekelet / és meg ne tiltrzatok útöt / mert ez
 illétemek az mennéknek orhaga . Biztos mondom tünetek valaki
 az istennék orhágát vég nem vendi mint egg germek / semmikippén
 nem

Szent Marcus Jrása Berint . 66

nem fog be mehetni abba . És mikorón kariara vütte volna azokat
 az ú lezeit ú reaiok tiuei / és meg alda útöt . És mikorón vtra indult
 volna / egg nimell ember ú hozzá folamék / és terdet hantz a üneki /
 és kerti vala útet ezt monduan . Jo mester mit tegek hog az órók ile-
 tet óróksigul vehessem iouendore : Az Jézus fediglen monda üneki .
 Mert monda a enghemet ionak : Ezak az egg isten iosseni nem
 egéb . Az paranczolatot tudod . Házassag törisnek bûnben ne le
 leczél / Gallos ne lig / Ne orozz / Hamisstanus agot ne mong .
 a Yózast meg ne czall / Ciszteledd az te atadot / és az te ánadot . És
 az felelviú mondá üneki . Mester mind ezeket meg tartottam issiu
 sagomtul fogua . Az Jézus fediglen ú rea tekintván meg bereteg
 útet / és monda üneki . Egg dologban vagon / meg fogatkozásod
 teneked . Mennel addel mind valamit birb / és add az keghinek
 nek / és rendek marhád lisen az mennorhagban / , és iwnel kouess
 enghemet keresztfadot fel viuin . Neghaboroduan az issiu ez besidén
 nag kiserűsight henueduin megen vala el . Mert sok óróké vala .
 És mikorón körül el nizett volna monda az ú tanítuaninak . Ó mell
 b nehezen mennék be az istennék orhágaba azok az kiknek sok orhágot
 vagon . Az tanítuanok fediglen el rimülinék az ú besidin . És az
 Jézus esmelegén felelviú mondá ünekeit . Fiaim ván mell ighen ne
 hér azoknak az istennék orhágaba mennék az kik orhágokban betek
 til bizodalmokot . Rönnebb dolog az teinek egg tülükön által
 menni / hog nem mint az fazdagnak az istennék orhágaba bemen-
 ni . Az tanítuanok fediglen felette ighen el ezzudalkozának / és ú
 magokban ezt mondak . Lehág kiezoda úduózulhet : Az Jézus
 fediglen tekintván útöt monda . És az embereknek lehetetlen dö-
 log de az istennel nem lehetetlen . Mert az istennel minden dolgoz
 K lehetsighesek .

Evangellum

lehetisighesek. Es az Peter ezt kezde üneki mondani. Ime mindeneket elhagant, es tighedet kouetink. Felelün lediglen az Jesus monda. Bizon mondomban tünelték. Senki ninczen ki el hatta en irettem, es az Evangeliumról haza, auag attafaiat, auag bugait, auag attat, auag annat, auag felesighit, auag germelit, auag soldéit, hog ki haz annit ne vegen irette mostan ez világ berint vas lo údöben sok haza, sok attafiat, sok bugot, sok anat, sok folzdet haborusag kenuedisuel, es az iouendő vilagon órok ileyet. Sokan lishnet lediglen vtolsof, kik elsöt voltanak, es ellsöt kik vtolsof volta, anak. Valanak lediglen vtolban Jerusalemben felmenuin, es u előttük megen vala az Jesus, es megrimültenek valak, es az Jesus kouetuin filnek vala. Es az Jesus es meglen u hozza viuin az tizenket tanje uant, meg kezde ünekeit mondani azokot az mellet u rea iouendők ualanak. Ime felmegunt Jerusalemben, es az emberek sia kezbe adatta kif az papoknak fejedelminet, es az irastudofnak, es halalra károztat sal-útet, es az pagan nipeknél kezelke aggák útet, es megruzsoltali, es megostorozzak útet, es u rea pogdósnak, es megölik útet, es harmad novon feltamad. Es u hozza mene az Jakab, es az Janos, b, es az Zebedeusnak siai, es ezt mondak. Mester azt akaruk hog megaggad mű neunk valamire kírunk tighedet. Az Jesus lediglen monda ünekeit. Mit akartok hog tegelik tú velctek? Mondanak ünki. Tedd azt mű velunk hog eggikünk az te dürzösigedben iobb felöl ül, son teneked, es az masikunk bal felöl. Monda az Jesus ünekeit. Nem tuggatók mit kriek. Vagoni tehetsigtek erre hog meg igátok az poharbeli italt az mellet en iouendőre megikom. Es vagoni tehetsigtek erre hog megkerestelkegekek az keresztsiget az melluel en megfogok kerestelkednem! Es azok mondanak üneki. Tehetsigh.

únk

Szent Marcus krása Berint. 67

únk vagon. Az Jesus lediglen monda ünekeit. Bizon az hog meg fogiatok inni az poharbeli italt az mellet en megikom, es az keresztsiget meg fogtok kerestelkedni az melluel en iouendőre meg kerestelkedem, de ez dosog nem en adhatom hog valaki ennek iobb kezem felöl auag balkezem felöl üllön hanem azok az kisneki megugagon kerestetum. Es mikorón ezt hallotta volna az tiz tanje uani meg kezde indulni az Jakabnak, es az Janosnak miltatlan dolgan. Az Jesus lediglen monda ünekeit. Tuggatók hog az kik d lattatnak parancsolni ez vilagihi nipeknél vraságokot ieslenik u ran tol, es az kik fü emberek ez vilagihi nipeknél közötte, hatalmas volsokot ieslenik u ranytok. De tu közöttek elliippen ne legen, hanem valaki tu közöletek nagyakar lenni, volsokat legen tüneltet, es valaki tu közöletek első akar lenni, mindeneknel volsokat legen. Mert az emberek sia es nem azirt iove hog ünki volsokat, hanem inkább hog u volsokna, es hog az u lelkit valtagul odna sofarik. Es Jerikoba mennek. Mikorón lediglen ki menne Jerikobol az Jesus es az u tanjuani, es nagyok seregnip, az Timeusnak sia kinck Bartimeus vala netve, valiuin az ut selein u vala, es fuldui vala. Es mikorón hallotta volsna hog az Nazarethbeli Jesus, volsna az, az ki onnan menne, kialtaní kezde, es ezt fogja mondani. Davidnak sia Jesus körörlük en rantam. Es sokan feddenek vala u rea, es intik vala hog vekesteg halgatna. De az annal inkabb ezt ki alta vala. Davidnak sia körörlük en rantam, es meg alla az Jesus, es paranczola hog u hozza hynak, es u hozza huval az vaktot, es mondanak üneki. Vatorsgod legen, kelt fel, oda hju tighedet. Es az eluetuin fell o ruháit fel tele, es az Jesushoz mene, s es az Jesus felelün monda üneki. Mit akarsz hog

N. n. tegel

Euangelium

teget tevesed. Monda üneki az vat. Rabboni hog es meglen be mem vilagossagat vegem. Az Jesus kediglen monda üneki. Men i el - az te hütöd gognott meg tighedet. Es legottan meg vug hemer iel vilagossagat / es koueti vala útet az u utaban.

Tizeneggedik visz

S mikorón Jerusalémhez közelítetteznek volna Bethfage: diba / es Bethaniába az Olansáknak hege mellé elborzáta az útantrúának kozzolle kettöt / es monda üneket. Menietek imez tu ellenetekbe valo várostaba / es legottan mihelen az varostaba bementek / találtok ott egg meg kódtott hamár cítköt / mellett egg ember sem ült / oghatók el azt es hozzárok ide ennekem. Es ha valaki tüntetek ezt monga. Mire ti át ezt? Mongatók meg üneki hog az ornak dolga vagon vele / es legot tan ide borzatta azt. El meninek az tantrúánok / es meg találak e az meg kódtott hamár cítköt az anton külül / ott helen holott ket ut vala / es elodák azt. Es nifik azok között kik ott állanak vala ezt mongal vala üneket. Mert mültetek hog el oggatók az hamár cítköt. Es az tantrúánok azonkívén felcinek üneket mikippen az Jesus parancsolta vala / es elhaggak vala azokot vinni. Es az Jesushoz viuk az hamár cítköt / es az úr ruháikot az hamarrá hanál. Es az Jesus felül rea üle. Sokan kediglen ruháikot az utra terülik vala / nukt kediglen az faluk ágakot vagnak vala / es az utoñ eltemük vala. Es mind azok az kik elől mennek vala / es mind azok az kik

vtoł

Bent Marcus' Jrásá Szérint. 68

Vtol mennek vala / kiáltanak vala ezt monduan. Hos anna. Aldott az ki az vrstennék neveibe u el. Aldott az ország mell az ornak az i mü atanának az Dauidnak neveibe u el. Hos anna az magassagokban. Es bemene az Jesus Jerusalemben / es az templumba. Es mi foron mindeneket körül mind elniz ett volna / es mikorón immárán estue volna ki mene onnan Bethaniába az tizenket tantrúával / es másod napon mikorón Bethaniabol ki iüttentek volna / meg ehezék. Es mikorón egg leuelés fighe fat latott volna tauru / oda mene ha valamit talalhatna ranta. Es mikorón oda ment volna semmit nem ta lala ranta ha nem czak az fanak leuelcet / mert meg az fighe irisnek ideie nem vala. Es felelüm az Jesus monda az fighe fanak Ennek utanna senki te rulad órókke gomolcsot ne egik. Es hallak uala ezt az útantrúáni / es Jerusalemben meninek / es be menuin az Jesus az templumba kezde ki úzni az templumbol azokot az kik ott arulnak / es vishnek vala / es az pinz valtoknak astalit / es az galamb orosoknak hikit es / egg mas után mind el dünke / es nem enghedz hog valaki az templum alatt valami edint hordozna. Es preditall uala eze monduan ünekeit. Nemde meg vagoni itvan. Az en házam imad sagnak házának hiuattatik minden nipeknek. Tu kediglen az latroknak barlanga túttitek azt. Es meg hallak ezt az irastudok / es az papoknak friedelmi / es alkalmatosságot keresnek vala mikippen veze hetnek el útet. Mert filnek vala u tule hog miel eghiss az nipeknek screghe erudalla vala az úr tudománya. Es mikorón immárán estue volna / ki mene az Jesus az városból / es riguel el muluan azfighe fa mellől latak tehag gúkeritul fogua meg ahost. Es meg emlekezum az Peter ez dolegrus monda az Jesusnak. Rabbi / meg ahost az fighefa az mellet meg akozal. Felelüm az Jesus monda ünekeit.

X 17. Lutótok

Evangeliū

Hutotok legen istenben. Bizoñ mondóm tünekték hog valaki imér beg
nél ezt mondanga. Emelleggel fel/és borzásd az tengherbe magas
dot/és nem fedelkedendik az ú bűiben de erőssén huendi hog az melle
ket mond meg lishnel/valamit mondand meg lisen üneki. Annakokra
mondóm tünekték. Valamit imadkozuañ kirték higgíték hog az mit
kirték meg néríték/és meg lisen tünekték. Ez mikorón imadságban fog
lakkatok magatokot/meg borzassatok ha valami nehezsítek vagon va
laki ellen/ hog az én akatok és ki az menniben vagon/meg borzásra tű
nekték az tű bűnéiteket. Ez es meglen Jerusalembé térnek/és mikorón
az templumban iarna/ú hozzá meninek az papoknak fejedelá
mi/és az irastudó/és az vinek/és mondának üneki. Mi habad ha
talomual kifed te ezelet/és ki atta teneled ez habad hatalmat/hog
ezelet teged! Az Jésus kediglen feleluin monda ünekeit. En és kerde
tű tüleket egz nimi dolgot/ és feleleketet meg ennekem reá/ és meg
mondóm mi habad hatalomual tegem en ezt. Az Janosnak keresz
telise mennorhagbol vala/auag emberek közööl : Feleleketet meg
ennekem. Ez gondolkodnak vala ú magokban/és ezt mongak vala
Na ezt mondanguk. Mennorhagbol/ezt fogia mondani. Te hog
mire nem hittek üneki! ha kediglen ezt monták volna/emberek tű/
filnek vala az nipiùl. Mert mind vég tartal vala az Janost hog ig
az profeta volt volna. Ez feleluin mon
danak az Jézusnak. Nem tugguk. Az
Jésus és feleluin monda azoknak. En
sem mondóm meg tünekték mi habad
hatalomual tegem ezelet.

Szenthettődik riss.
S kezde üneket hasonlatos
beszid

Szent Marcus Krása Szérint. 69

Beszid ferint holni. Szólót plantálva egg ember/és sounuel be kerítet
te vala/és ualut uant vala/és töröt rakott vala benne/és müesk
nek atta uala hog müellit. Ezú maga vidisbe mene/ és az föld
müeskhez borzata egg folgariat. Hog mikorón annak ideje volna az
folónak hasznábol rišttennek üneki. Ez az föld müesk az folgae
meg ragaduan ighen veret/ és üresen borzatak meghé. Ez es meg
len más folgat borzata ú hozzáiok és az müesk körükkel meg has
gigálak az folgat/ és be törek az ú feit/ és tišteteletlenfigur illetum
borzatak útét meghé. Ez es meglen más folgariat borzata el/ és aze
meg olék/ és folatot egebeket/ filnek közöle nikifet meg verinel/ no
kifet meg ölinet. Annakokat mikorón meglen egg ferelmes sia vol
na üneki azt és ú hozzáiok borzata leg utolsor ezt monduan. Ezz
telni és berzülni fogiat az en fiamot. Az föld müesk kediglen ú kög
sök ezt mongak vala. Ez az örökösi er öltük meg útét/ és mindenki
ben az örössig. Ez meg ragaduan útét meg olék/ és az földból kive
tek. Azirt mit fog tenni az folónak vra : El iú/ és el vekti az föld
müesket/ és az ú föléit egebeket aggá. Auag ez irast nem olvasfa
toki? Az mell föuet ioa nem haguan meg hananak az alkotuannak
müesi/ az tű az alkotuannak kegheletiben fü kúp lún. Ez fü kú az ve
istentül herezetet/ és rizdalatos az mű hemeinknek clótte. Ez azon
ügeleznek vala hog útét megfognak/ és filnek vala az sereg nipiùl.
Mert tuggal vala hog útlenek monta volna az hasonlatos beszidet.
Ez út: el hagak/ és el meninek/ és ú hozzá borzatanak nikifet az
fariseusoknak és az Herodesnek emberi közööl hog útét beszidben meg
fognak. Ez azok mikorón ú hozzá mentenek volna mondának üneki.
Mester tuggal hog igaz beszidü uag/ és kerkuvel nem gondolik
Mert nem n'zed az embereknek semiklit/ de az istennel utat igaz
ságval

Evangellum

Sagual tanítod. Kelli fel hámolt adot adnunk az Lázárnak auağ nem : aggunki auağ ne aggunk : Az Jésus kédiglen tuduan az ú tetetessiguel ualo dolgokot monda üneiek. Mert kisirtetek enghemet : hozzatok egg pinzt ennekem mell Denarnak mondatis hog lassam / és azok egg pinzt hozának üneki és monda üneiek. Kié ez pinzen valo kip / és ez raya valo irás. Mondanak azok üneki. Lázáre / és felcluñ az Jésus monda azoknak. Aggatók meg Lázárnak azokot az mellek az Lázáre / és az Istennek azokot az mellek az Dieng / és elzudalhozának úranta. Az Sadduceosok és ú hozzá d meninek / kik azt tarca / hog az feltamadas ne legen / és meg kerdekt útet / és mondának. Mester Moises azt itta münökük hog ha valass nek attafia meg haland / és felesighé maradand germek kédiglen nem maradnak / hog miel ez illen embernek attafia / elpege az ú attafia nál felesighit / és magzatot tárnaßon az ú attafianak. Hét attafial vának mű körzöttünk / és az elso felesighet vün magának / és ez mikorón meg holt volna magzatta nem marada. És az második el viug az felesighet / és az es meg hala / és annak sem marada magzattar. Az harmadik / és azonkíppen / és mind heten el viugt az aßont / és azoknak sem marada magzattar. Leg utolsó luin meg hala az attaf añaik felesighé / és Annakokait az fel tamadásban mikorón fel tás madnak / az attafial körzöl mellék lisen az felesig : Mert az mind az hétnek felesighé volt. Feleluñ az Jésus monda üneiek. Nem annakokait tiuelgheteli hog az irast nem tujjatok / sem az istennel lehetsighé. Mert mikorón halottaiibol feltamadnak sem meg nem hazaúlnak / sem hazaßagra nem adatkatnak / de oltatinoù akkoron mikint az anhalok kik az menörßágban vadnak. Az halottakrul kédiglen hog fel tamadnak nem olvastatoki az Moisesnek körülben / hog

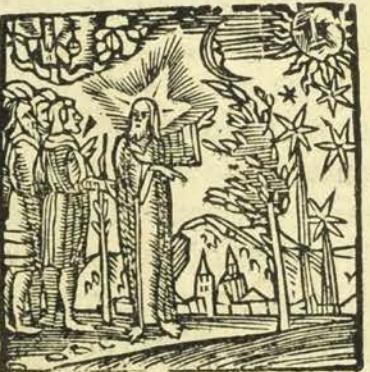
Szent Marcus Jrása Szentek 70

hog az 12 ipke bokorbañ holt ligen üneki az isten ezt monduan. En vagok az Abrahamnak / és az Isaaknak / és az Jakobnak istene. Nem az holtakrul mondatis az isten istennet lenni hanem az ilôkrút. Annakokait tú ihen tiuelghetek / és mikorón ú hozzá ment volna egg az irastudoknak körzölle / és hallotta volna hog út betekedni / és lat ta volna hog iol felelt volna üneiek / illen kerdist tún ú túle. Minden paranczolatoknak körzölle mellék elso : Az Jésus kédiglen felele üneki. Minden paranczolatoknak körzölle ez az elso. Halgasd meg Isra delnet nipe. Az mû vrunk isten / egg vr / és szerecess az tú vradoik istente det telles kubebol / és telles lelkedebol / és telles lelti ügefezetedbol / és telles eréidból. Ez az elso paranczolat / és az második / mellék ez paranczolachoz hasonlatos / imaz. Szerecess az te körzel valo emberdet mint te magadot. Ezeknél más nagubb paranczolat ninczen. És monda üneki az irastudo. Mester iol mondad / és igassagual / hog egg legen az isten / és hog ne legen más ünalanal egéb. És hog minden al dozatoknál nagubb legen embernek az istent szeregni telles kubebol / és telles lelti értelembol / és telles lilekbol / és telles erőból. És szerecni az körzelvaloembert mint únón magát.

És az Jésus mikorón latta volna hog e besen felelt volna. Monda üneki. Nem taurul vag az istennel országatul. És senki ez feleleteknek vtanna nem méri vala útet meg kerdeni. És feleluñ az Jésus monda / mikorón az templumban tanítana. Az irastudok mikippen mongák az Christust Davidnak sianak lenni. Mert az David kent lileknek ihlisból mondotta ezt. Monda az vr az en vramnal út robb kezem felöl ennekem. Míglen az te ellen sughides az te labaidnak samolul betendem. Annakokait mikorón / és David pránalbija útet / mikippen lebet ú fia. És az szereg nipi / és körzölle

Evangeliū

Fozzölle nagy sokań öremest halgatták vala útet. Es ezt monga vas la ünekeit az ú tanuság adásaban. Óriázíték magatokot az irastu doktul az kik fejje ruhában gónörködnek ide és tova iarni/ es vasaz ron valo köszönít kiúannak/ es az gúlekezetekben első fejezetelet/ es az lakodalomban fü helen valo üliseket/kik az ózuegelnak házait be nélk. Es fin alatt hosszú imadságokot tisnok/ezeknek nehezebbé fog rsni az ú karbozattok. Es mikorón az Jesus az templomnak pinz tarto lac aianak ellenibe ülne / nisi vala az sok nip mikippen vetrne erz pinzt az templomnak pinz tarto ladaiba. Es sok fazdag em a berjok pinzt vetr vala bele. El ioue egg beghin ózueg/ es két kis ded pinzt vete az ladaiba/ mell quadransnak mondatis. Es ú horza hnuán az ú tanntuanit monda ünekeit. Bizon mondon túnék tek hog ez beghin ózueg többet vete az ladaiba hog nem mint mind ezek az kik ú előtte vetrinek. Mert azok mind abbol vetrinek az mi ünekeit fazdagsagoznak felette vala. De ez ásponiallat az ú fügsight ból minden be vete valamit bir vala eghissileture valo marhájat.

Thenharmandi

Smikorón ki menne az templumbol monda ú neki / nimess az ú tanntuaninak fozzölle Mester lass nemess koufet / es nemess rafasokot. Es felj nén az Jesus monda üneki. Látodi ez nagy fü rafasokot. Egg fü az masikon

Sent Marcus Irasa Bersek. 71

masonon nem hagattatik ki el ne törettessit. Es mikorón az olañ fak nał hegini ülne az templumnak ellenibe kerdi vala útet titkon Peters/ es Jakab/ es Janos/ es Andras. Mert meg mű nekünk mikorón lishnek ezek / es minemű ielböl esmerhettük meg/ mikorón ezek be fognak tellesedni. Es az Jesus feleluiün/ ünekeit ezt kezde mondani. Még glassatok hog valaki tútokt meg ne rzaillon. Mert sokań fognak el iuni az en neuembe ezt monduan. En vagok az Christus/ es sokańok meg rzalnak. Mikorón lediglen hadakozasokot hallandotok/ d es hallo nás berint valo hadakozasokot ertetek/megne haboroghatok. Mert füksig ezeknek meg lenni. De megleni ninczen az uig. Mert egg nipp más nipek ellene fel tamad/ es egg ország más orszagnak ellene fel tamad/ es bold indulások lishnek helek berte/ es chsigbek lishnek/ es haborusagok/ezek az keserüsigbeknek kezdeti. De tu meg óriázíték magatokot. Mert kezbe adnak tútokt az ú gúlekezetekben/ es Sinagogaiokban / es meg verner tútokt es fejedelmeknek/ es kraloknak eleibe visnek en irettem/hog tanubizonság legen ez azoknak ellene. Es elősbor minden nipeknek közötte predikaltatni kell / az Evangeliumnak. Es mikorón elvendnekt tútokt kezbe aduan/ elősbor ne gondolkoghatok mit kellen mondaniok/ es elmitetben ne haninatok veszitek/ hanem valami adattatik túnéktek az oraban/ az e monjatok / mert nem tu vattok azok az kik Holtok hanem az Sent lelek. Az údóben lediglen az ataku az ú attakat halalra fogia adni. Es az atta az ú fiat/ es az fiat az ú attoknak ellene feltamadnak/ es meg olík úfot. Es mindeneknél gúlosigben listek az en neuemirt. De valaki minden uigre meg maradand ioban az úduozul. Mikorón latan hatók lediglen az pustulásnak ú vatalatosságát ott állan az ho f lott nem kell állani mellról Daniel profeta Holt/ az ki olvasanga vege S ij ertelme

Evangeliū

ertelmit. Akkoron az Iisus országban lèndnekk az hegekre fussenak
az ki kediglen az haz feliben lènd le ne hallon az u hazabasebe ne
mennen hog ualamit az u hazabol fel uegen. Es az ki az mezön
lènd azokra meg netérien az melleket hatul hagott es hog az u fel
so ruhákat feluege. Jan kediglen azoknak kik az udóben terhesek lisz-
nek es germek koptatok. De imadkozzatok hog az tu futastok tel-
be ne legen. Mert az napok olt sanaruságban lisnek minemű sania
rusag nem volt az teremtett allatoknak kezdetitül fogua ez ideig-
len melléklet az isten teremtett es ennek utanna sem lisben. Es ha a
az vr sten meg nem rövidítette volna az napokot meg nem marad
hatott volna az eghisemberi test. De az valastottakirt az melleket
valastott meg rövidítette az napokot. Es akkoron ha valaki tünektek
ezt mondanya. Ime itt vagon az Christus/ime am ott vagon/ne
higgitek. Mert hamis Christusok tamadnak fel es hamis profe-
tat. Es ielensigeket es czudakat lisnek ez vigre hog meg czalnak
meg az valastottakat es ha lehetighez volna. Tu kediglen magato-
kot orizzitek. Ime elősbor meg mondottam tünektek mindeneket.
Az udóben kediglen az sanarus agoknak utanna az nap meg so-
titül es az hold vilagosagot nem ad. Es az cgnek czillaghi le-
esnek. Es az menséken valo erössigek nagy indulást fognak sen-
vedni. Akkoron meg lattak az emberek fiat hog az kodókben u nagy
hatalommal es dürzsigek es akkoron elborzatta az u angalit es
eggbe gunti az u valastott nivit az nig feltül foguia az földnek fel
so haterötük fogua mind az cgnek felső rikeiglen. Az figye farul ke-
diglen tanullatok meg az hasonlatos besidet mikoron immárán az
u aga genghe lènd es ki leuelezendit tuggatok hog kozel legen az
nir. Ezutánppen tu es mikoron latangatok hog ezek betelnek tug-
gatok

Szent Marcus Krasa Berint. 72

gatok hog kozel legen az antoban. Bironi mondom tünektek hog es
nem mulik ez eghisemberi letnek ideie mind arciglan es misig
nem ezek mind meg lèndnek. Az eg es az föld el mulik de ozen-
besidim el nem mulnak. Touabba az naprul es az udorul senki sem
mit nem tud meg az mennei angalok es sem az fiuhanem czal
az en atam u maga. Meg orizzitek magatokot/vigazzatok es
imadkozzatok mert nem tuggatok mikoron legen az udó. Mirkip
pen az ember az ki hazat el baqua vidikben lakik es az u holgaia
dnak atta az u marhákat es mindenkel az u dolgat meg hatta es
az onto tartonak meg mondotta hog vigazna. Vigazzatok annak
okair mert nem tuggatok az haznak vرا mikoron fogion meg iunn
estue auag ihelbe auag tul hoforón auag hanyalba hog túrotok
ne talallon aluan ha hirtelen meg iouend. Az mit kediglen tünek-
tek mondok mindenek mondomb/vigazzatok.

Zíjennegedik vissza

Sta kediglen Husit na-
zia es valanak az naz-
pok két napnak utanna
melleken vogarzatual
tünek vala es az papoknak feiedelá-
mi es az irastudok azon ügekeznek
vala módján az Jesuist czalardsgual meg fognak es meg ölnek.
Es ezt mongal vala. Nem kell üdnep napon hog az nip fel ne ini-
duljon. Es mikoron Britaniában az pollos Simonnak hozabari
volna es letelepedest volna eliouc egg asforialat finel egg fenek
S in nell

Evangeliū

nel valo pohár vala/mellet be töltött vala nordusból hivén czinale
draga nemess tencuel. Es az kenetnek valo pohárt rístre el tör
utn az Jesušnak feire kiötte. Valanak lediglen nitk/lit u magok
ban haragoznak vala mint egg miltatlan dolgoñ/Es ezt mon gal uala
Nincs lún ez kenetnek elüestise. Mert eladathattatik vala ez kenet
többéhoz nem mint haromkáz pinzen/mell denarnak mondatis/Es
az Seghinek adattathatik vala. Es felette ighen megzendülnek
az asztoriallat ellen. Es az Jesus ezt monda. Haggatok el útet miert
vattok bantásra üneki. Jo dolgot czelekedett en velem. Mert az a
Seghinek mindenkoron tú deletek vadnak/Es valamikorón akarando:
tok iol tehettek u velük / en lediglen nem mindenkoron vagok tú ves
letek. Es az asztoriallat azt tútte en velem ammit tehetett/elöl el
iutt az temetésre hog az en testemet meg fenn. Bizon mondom
túnekek hog vala holott ez Evangeliumot hirdetik/ez filek vilas
goñ/Es az mit ez asztoriallat tún/üneki einlekezetire fi hirdette:
tek.) Es az Judas Iscariot fi az tizenfetőnek közzölle
egg vala el mene az papoñnak feiedelmez hog ünekek elarulna útet.
Mells dolgot mikorón azok meg hallottanak volna meg órúlinet/Es
azt fogadák hog üneki ez ist puszuel fizetniuk. Es azon ügekezik va
la mimodón alkalmass údőben adhatná kezbe útet. Es az údnepeknek
első napján melleken pogar zákuál ilnek vala/Es mikorón az busiti
aldozatot holtak vala tenni/mondanak üneki az u tanítuaní. Ho
lott akarod hog elmenünk/Es illet kifizetünk/hog busiti varzorat egél
Es el horzáta lettöt az u tanítuaníban/Es monda ünekek. Mens
netek az várrosba/Es túnekek előtökbe u egéember fi egg körövi
zet vißen/mentek az ember után/Es vala houa be menend/mon
gatók meg az hárznak vranañ. Az mestter patanczol es ezt mon
ga

Szent Marcus Jrása Berln. 73

ga. Hullagon az ebúllióház holott az en tanítuaníval az busiti
varzorát meg egem. Es az egg nag varzoralo felházat mutat mel
let be vontanak/Es kiszen tartanak/ott kifizeték mü nelünk. Es ki in
dulának az u tanítuaní/ Es az várrosba meninek/Es azonkíppen talá
lat mikippen meg mondotta vala ünekek/Es meg kifizetek az busiti va
szorat. Es mikorón immárán estue volna/el ioue az tizenket ta
nítuaníval/ Es mikorón letelepettenek volna/Es ennenek monda az
Jesus. Bizon mondom túnekek/egg tú közzöltek ki en velem i kis
d el fogarulni enghemet. Es azok meg kezdenek homoredni/Es eggen
kid ezt kezdet üneki mondani. Nemde en vagoli/Es más/nemde enik
Az Jesus lediglen felelün monda ünekek. Egg ez tizenkettő
közzöl ki en velem mārt be az talba. Az embernek
fia bizon az hog el megen mikippen meg vagon u rula irua. De ian
az embernek az ki miatt az embernek fia el ártultatik. Jobb vala
annak ha nem súlytett volna az ember. Es mikorón ennenek
az Jesus az fejérét kezibe viue/Es mikorón halat adott volna elheg
del/Es ünekek adá/Es ezt monda. Vegitek el/egitek meg/ez az en
e testem. Az pohart es kezibe viuin mikorón halat adott volna üne
kek adá/Es manak belölle mindriatán/Es monda ünekek. Es az en
vñ testamentumbeli virem/mell sokakirt fi ontatik. Bizon mon
dom túnekek ennek vtanna nem fogok inni az hólo túnek termisibol
mind az napiglán/Es mikorón vñ bort iuandom az istennel országá
ban. Es mikorón isteni dicsziretet mondottanak volna/fi meninek az
olajfafnak begire/az monda ünekek az Jesus Mind tú meg hotran
kofzok enirettem ez ijel/mert meg vagon iruán. El verem iouendore
az valort/Es az iuhof ide s toua fognak fakadozni/de minék vtanna
s fel támadandok clöttetek meget az Galileaba. Az Peter lediglen
monda

Evangellum

Monda üneki. Még ha mind riaian meg botranfoznak és te tan
cad de en meg nem botranfozom. Es monda üneki az Jézus:
Bizon mondóm teneled hog ma ez ijel minet előtte az tut ket
ber fol haromfor tagadz meg enghemet /es u annal inkabb eze
monga vala. Hog ha teueled egetembe kell meg halnom es meg
nem tagadlak tighedet. Az több tanjuánok es mind azonkippén
mondanak vala /es az helre meninek
melnek Bethsemani neve. Es mon
da oz u tanjuáthina. Olletek le ut
miglen felfele menuin imadságot
tendek /es u horzsa viue az Peter/
es Jakabot /es Janost /es na
gon lezde rettegni /es nag kcsurisig:
ben lenni. Es monda üneki. Banat fogalta meg az en selle:
met mind halaliglan legetek vestege itt /es vigazzatok. Es mikorón
egg leuesse elobb ment volna az földre le burula /es imadságot tün.
Hog ha lehetsiges volna malnek el u rula az ora. Es ezt monga
vala. Abba. O Utam mindenek lehetsigeset teneled /vedd el en tülemb
ez pohart De maga ne az legen azmit en akarnishanem az mit te.
Es el ioue es ug talala útot hog alonnának /es monda az Peternek
Simon alofholi nem digazhatali egg oraiglan: Vigazzatok /es
imadkozzatok hog kisertetbe ne iussatok. Bizon az hog az islet kis
es gorss állat /de az test nehez es erősen. Es es meglen onnan
el menuin imadkozik uasa /es az imadsagnak uhan azon besidie
monda. Es u horzaiok teruin es meglen ug talala útot hog alon:
nának. Uvert meg nehezedett vala az u femej /es nem tuggat vala
mit felelniuk üneki. Es harmadfor es u horzaiok mene /es monda e
üneki.

Szent Marcus irása Bersek. 74

üneki. Alogatok ennek vtannas /ugoggatok /igaz elegel uitt az ora
ime az embernek sia az bünösöknek fezibe adattatik. Kelletek fel
menünk elő / imé el közelghet az ki enghemet fezbe ad. Es lego
tan meg mikorón ezt mondaná az Jézus /elő ioue az Judas /ki az
tizenket tanjuáni kozzol egg vala /es u uele nipeknek nag seregha va
la /ki felkészülin valanak törökuel /es fabotokual /melleket az paz
pofnak fejedelmi /es az irastudok /es az vinek borzattanak vala.
Az Judas fediglen ki útet kékbe aggá vala koz ielt adott vala üneki
de ezt monduan. Valafit en meg czokolandok az az /azt fogiatok
meg /es okoson vigitek el. Es mikorón el iutott volna legettan u
az Jézushoz iarula /es monda üneki. Rabbi Rabbi /es meg czokola
útet. Az sereg nipp fediglen az Jézus kékuel meg ragadá /es meg
fogá útet. Egg nimell fediglen azok kozzol kit az Jézus körül alla
nak vala az u torit ki vonuan az fu papnak folgáthoz czapa /es
el vaga az u filit. Es teleluin az Jézus monda üneki. Ug iuttet
tek ki tor ötökuel /es fa bototokual hog enghemet meg fogiatok /mint
egg latorra. Capontid tú kozötterek valik az templomban tanjuáni
/es ott meg nem fogatok enghemet. De hadd telleseggenek be az
irások. Es az tanjuánok útet el baguan mind el futanak. Es
egg nimell isszurzka koueti vala útet / ki az u mezijelen testire egg
golczot takarintott vala /es megfogak azt az isszurzkal /es az u
neki eréktuin az golczot mezjelesen futa ki markolbol. Es az Je
sus az fu paphoz viuek /es u horzsa be gulinak mind az fu papok
es az vinek /es az irastudok. Es az Peter tauul koueti vala útet
mind arciglan mignem az fu papnak hazahoz iutott volna /es ott
u vala az folgáku /es az tuz vilagnál füntözök vala. Az fu
f popok fediglen es mind az egysép tanár az Jézusnak ellene tanu
E bizon

Euangelium

bizonságot keresnek vala/ hog útet meg ólnék/ és nem találnak vala
 Sötán fediglen hamiss tanubizonságot mondottanak vala ú ellenes/
 és az ú tanubizonságok eggbe nem illenek vala. Es nílik felkelniel/
 vala/ és hamiss tanubizonságot mondannak vala ú ellenet/ és ezt
 mongák vala. Nyú hallok hog ezt monga vala. En lerontom ez
 templomot mellet készuel raktanak/ és hárrom napponn mást rakott
 hésibe/ mell nem készuel rakott lishen. Es még elkippen es az ú
 tanubizonságok eggbe nem illenek vala. Es az fú pap az gúleke
 zetnek közé fel kelutn kérde vala az Jézust ezt monduan. Sem
 mit nem felelhi/ miért mondannak ezek tanubizonságot te ellened?
 Es az Jézus végteg halgal vala/ és semmit nem felel vala. Es
 meglel az fú pap meg kerde/ és monda úneki. Te vagy az Lhristus
 az bodog istennet fia? Az Jézus fediglen monda. En vagof/ és
 meg lásztatok az embernek fiát hog az isteni erőnek több keze felől
 úl/ és el iú az égnek lódiben. Az fú pap fediglen az ú ruháit meg
 hakaftuan monda. Nyú hútlighünk vagon mega és tanubizonsa/
 gofra? Tu magatok hallatok az isten ellen valo hídalmas beszédet.
 Nyú lattatik tünetek? Azok fediglen mindenian farhóztaták útet b
 azt monduan/ hog halált írdemlene. Es nílik ú rea kezdney pög
 dönni/ és az ú orzájat be fedezni/ és útet ökoluel verni/ és ezt
 mondani úneki. Talald meg. Es az folgák arázul verik vala útet.
 Es mikorón az Peter alatt az palotában valna/ oda mene egg
 az fú papnak folgaloi körzöl/ és mikorón latta valna az Peters
 hog funtózék úrea nizüin monda. Te es az Nazarethbeli Jézus
 ual voltal. Az fediglen meg tagadá/ és ezt monda. Nem elme
 rem/ és ingen sem tudom mit mondass. Es el kímene az Peter
 az palotonak eléibe/ és tuf kola. Es mikorón az folgálo esmelegén
 latta

Szent Márkus' itása hérink. 75

Latta volna útet/ es meglel ezt kezde mondani azoknak az kif ott
 állnak vala. Ez azok körzöl valo. Es az elmeglen tagadást te
 ken vala. Es egg kevesle annak vtanna elmeglen az kif ott állnak
 vala/ ezt mongák vala az Peternek. Bizony azok körzöl valo
 rág/ mert Galileabeli vag/ és folasod es ollan. Es az Peter
 kezde átkozodni/ és ighen elkenni/ hog nem esmerne az embert az
 kirúl folnának. Es esmelegén tuf kola. Es meg emlekezef az Pe
 ter az beszidrül mellet az Jézus mondott vala úneki/ hog minék
 döltte az tuf kétter folna/ hárromkor tagadna meg útet/ és lirni
 fezde.

Lízenföldök rész

S riguel legottan
 tenárcot tartuan az
 fú papok az vincuel
 es az irastudokual/
 es az egész tanacz
 beli nípuel az Jézust kétözue elviuek/ és az Pilatus kezibe adak/
 es megkerde útet az Pilatus. Te ragi az Sidofnak királa? Es
 az Jézus telvelüin monda úneki. Te mondod. Es vadellat vala ú
 tet az fú papok s koldogokbol. Az Pilatus fediglen esmelegén meg
 kerde útet/ és ezt monda. Semmit nem felelhi/ imé mell sok taz
 nut izonságot mondnak te ellened? Az Jézus fediglen annak vtáni
 na semmit nem felele/ annira hog az Pilatus el csend átkoznef.
 Az üdnep napon fediglen fogott vala elborzatni az Pilatus úne
 ki egg foglot/ valamellek kirel vala. Vala fediglen egg fogol/
 finek Baraktas vala neve/ ki azokval fogattatott vala meg/ az
 s kif haborúság okai valanak/ kif az haborúságán galosságot tütte

Z y u

Evangeliū

vala. Es mikorōn az sereg níp fel kialtott volna kezde arra lirni az mit mindenkoron tútt uala ú velet. Az Pilatus fediglen felele üneket/ es monda. Akariatoki hog elborzássam tünöktek az Sidonak királat. Mert tugga vala hog trügignek miatta attal uolna kezbe útet az fú papok. Az fú papok fediglen az sereg nipes arra indítak hog infabb az Barabbast borzatnael üneket. Az Pilatus fediglen felcluim es meglen monda üneket. Mit akartok azirt hog tegek annak az kit Sidonak királyanak mondottak. Es azok es meglen fel kialtanak. Fejtez meg útet. Az Pilatus fediglen ezt monga a vala üneket. Vaga mi gonošt tűrt. Es az Sidok annales erős sebben fel kialtanak. Fejtez meg útet. Az Pilatus fediglen akar uan az sereg nípnek eleghet tenni, elborzata üneket az Barabbast/ es az Jesust meg ostoroztatuan kezbe adá hog meg fejtehetet. Az vitezek fediglen elbe viuek útet/ az palotába/ mell az tikkartona/ itiló háza vala. Es eggbe hiuak mind az eghissz körül allo nipes / es selőtözetek útet barson ruhaba/ es tövissból font koronát tünek fejhe/ es kezdetl útet úduozleni/ ezt monduan. Úduozlig Sidonak királa. Es az ú fejt nadual verik vala/ es ú rea pogdósnek b vala/ es törde esuin imaggat vala útet. Es mikorōn meg czufoltak volna le vetkestetek útet az barson ruhababol/ es fel oltozettelk útet az ú tulandon ruhaba/ es ki viuek útet hog meg fejtenek. Es ki kerhtinek egg Simon nevű embert/ hog felvenne az ú kerekesfatait ki Lyrene városbol támadott vala/ es onnan mulik vala- ki az ú ó töfösigiból iú vala/ es ki az Alex andernek es az Rúfusnak atta vala. Es elviuek útet az Golgotha nevű helyre/ mellet ha meg akars magarázni ezt tiszt fú kaponanak helle. Es ott myrrhas bort adanak üneki innia. De ú el nem viug. Es mikorōn meg fejteketek volna

Aent Marcus' Jrāsa Szermé. 76

volna útet meg oßtak az ú ruháit/ es azofra nilat vetinek ki mat venne. Vala fediglen harom ora/ es meg fekintek útet. Esoda vala irua az ú halatra karhoztatasanak irasa. Es az Sidonak királa. Es ú vele ket latrot fekjek tinek meg / eggifet iobb felöl / es az masodikot bal felöl. Es betellesedek az ditas mellt ezt monga. Es az hamis sztnak körbe hamlaltattott. Es az kik onnan elmulnat vala fidalmas besiduel illetik vala úteti es ingattak vala az ú fejeket/ es ezt mongak vala. Ve / ki lerontod az templomot es harom napon fel ippijted. Sabadnejz meg te magadot/ es hall le az kereft farul. Azonkippen az fú papok es/ az irascudokual egtembe czufoltak vala útet ún fóftok es ezt mongak vala. Egebeket meg sabadnjott vekedclementul úmagat nem sabadnjhatja meg. Az Lhrstus az Israelnak királa hallon le mostan az kereft farul/ hog lassuk es higgük. Ez of es az kisek meg fejteketek vala e ú vele egtembe fidalmasságokual illetik vala útet. Mikorōn hat ora lütt volna sötitsig tamada mind az eghissz földön mind kílenek oraiglan. Es kílenek oran kialtast tún az Jesus nag felhoual/ es ezt monda Eloi Eloi lama sabachtanu/ mellt ighiknek magasága ig esik. O en istenem o en istenem mire ha gal el enghemet: Es nitik azoknak körzölkik ott állanak vala. Mikorōn ezt hállokkal volna eze mongak vala. Ime az Illest hja/ esoda futa eggik es spongiaek etzettvel be tolte - es nádba festive/ es az italt neki nyúta ezt mondvan. Hadd lassuk ha el iú az Illes hog útet le vege innen. Az Jesus fediglen nag felhoual lellit ki borzata/ es az templomnak visz

Lj. in torlai

Evangeliū

Sorlata két nípre bokoda az felső rípitű fogua mind az alsó rísekig len. Mitoron fediglen latta volna az fazados ki ellenbe ott fözel ell vola hog ekkippenn nag kiáltast riui borzatta volna ki az ülel kit monda. Ez ember bizon fia vola az istennek. Valanak fedig len ott aßponiallatok es kik tauul nizik vola / mells aßponiallatok fo zott vola az Maria Magdalena / es az kis Jakab annia Maria es az Jose annia / es az Salome / mells aßponiallatok meg akkoron es mikoron Galileaban vola / útet kouettik vola / es holgastanak vola üneki. Ez egéb több aßponiallatok es valanak ott / kik egetembe u ve a le Jerusalembelmentenek vola. Ez mikoron immarañ estue lütt volna / mert parás euc vola / mells nap az bombatnak elötök vagon el tue az Arimatheabeli Josef / ki tißteletes tanaczbeli ember vola ki u es varia vola az istennek orhagat / es batorsagot viui teme ne az Pilatushoz / es megtire az Jesusnak testit. Az Pilatus fedig len czudalla vola / ha ill hamar meg holt volna. Ez az fazadost hozza hiuatuann megferde útet / ha soñ ideie volna hog meg holt volna / es az fazadostul meg ertunn az Josefnek ada az testet es az Josef aron golczot viui / az kereftorul útet levui / es az b golcza takara / es koporsoba helhetet / mells kubitalabol vagatta kott vola ki. Ez kouet fordintanak fel az koporsonak antaiara. Ez az Maria Magdalena / es az Jose annia az Maria nizik vola holott helhetetnek az koporsoba.

Izénhátdík riss

S mikoronn el mult volna az bombat / az Maria Magdalena / es az Jakabnak annia / es az Salome egetembe draga senetet vúnet / hog elmeninies / es meg e kennek.

Szent Marcus írása Berlinc. 77

Kennek az Jesuszt / es nag riguel az ud, nepnek ellsó napian az koporsoboz ins dulanal / mitoron immarañ az napnak világossaga fel iutt volna. Ez u kó zottok ezt mongat vola. Kiszoda for dja le muneunk az kouet az koporsonak antaiaru? Ez mikoron eltekintette, nek volnalsatak tehag az kouet leferdijtottak mert ighennag vola. Ez a mikoron az koporsoba be mentenek volna / satanak egg issiaczkat ki több felöl ulvala es fel öltöztetett vola fejre ruhabo / es megrimulinék. Ez az monda üneki / meg ne rimülsetek / Az Nazaretbeli Jesus keresitik / ki meg fehjetetett uolt / fel tamadott ninczen itt. Ibor az helholott helhetettik volt útet. De menisetek el mongatok meg az utanijtuaninak az Peternek es / hog u tuneket elotteket megen Galileaba / ott útet meg lattatok mitippen meg mondotta tuneket. Ez mikoron onnan el mentenek volna / nag hamarsagul el futanak az koporsotul. Mert u ighen megrettentenek vola / es ighen elalmil lottanak vola / es seninek semmit nem bolnak vola / mert filnek vala. Mikoron fediglen fel tamadott volna az Jesus riguel az udnepek ellsó napian / előbb meg ielenek Maria Magdalenanak kibol hét ördögöt uott vola ki. Az el mine / es hirre tue azoknak kik annak elotte az Jesusual valanak / Es kik keserghenek vola / es firnak vala. Ez azok mikoronn hallottak volna hog ilne / es hog útet latta volna az Maria Magdalena / nem hiuek. Ezeknek vitanna u kóz zoldk lettonel visszaban meg ielenek más abrazatban / kik mezere mennek vola. Azok es el meninek / es hirre tuek az egéb tanijtua f nuknak. De azok ezeknek sem hiuek szavakat.

leg vto

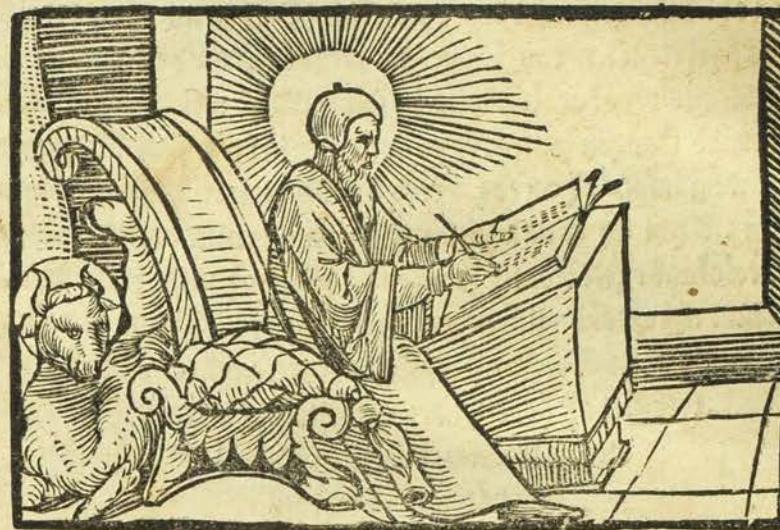
Evangeliū

Leg völök meg ielenet az tizenegy tanítvánnyal mikorón le telepettenek volna / és nemekbe meg fedde úkt az ú húdtensigebiből /
 és kiölnet keminisigebiből / hog nem hittenek volna azoknak az ik
 latták volna útet hog fel tamadott volna . Es monda ünetiek .
 Mennetek el mind ez eghis vilagras predikallatok az Euange
 liumot minden teremtett állatnak . Valaki az hútre térind es meg
 kerestekedendik úduozul . Az ki fedig az hútre nem térind elárhozik
 Azokot fedig az ik az hútre terendnek illen ielensigeb kouetik . Az en
 neuemnek altala érdögököt fognak ki úzni Vn nélueken fognak volni a
 Rigokot kezelbe fel viñnek / es ha valami halatos italt wändnak meg
 ünetiek nem fog ártani . Kezeket az beteghekre fogják tenni , s meg
 gogulnak . Annakért minel utanna az vr isten bold volna ünetiek .
 az menörkázba fel vitetek / es ott az a stennel iobbia felöl üle .
 Az tanítvánok fediglen el meninek / es mindenütt predikálnak / es
 az vr isten mindenütt ú velek egetembe rzelekedik vala / es az ünd
 besidit meg erőssítí vala az ielensigeb
     uel mellék kouetkez
     nek vala .

Szent Marcus irása kerint vala Euange
 liomnak vighe .

78

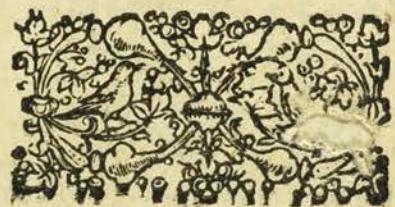
Szent Lukac isete mellé kerint Theofylactus
 is kerint Jeronymus írt meg .

Qz kerint Lukac Antiochiabeli vala / es orvostorok
 es mind pogán irásban s mind Sido irásban tudos
 vala . Nell Sido irást tanulta vala Jerusalemben
 ilvir . Ki az mű druk istentül es tanula . Merk
 milippén nik magat u es egypt vala az hetuen tanítván fözzöl .
 Es az Christusnak feltámadásának utanna Cleopasval egzütt ta
 lalkoztott vala az Christushoz . Az vr istennek meribe mensinek
 utanna fediglen / mikorón kerint Pal az hútre fordult volna üneki viss
     tarja

bársá lún. Az Christusnak menbe meminenet tizen öt estendővel
 utanna irá ez Euangeliomot nagy Borgalmatossagual/azonkippen
 mint hent Paulus és az egcb tannguanoktul érte a valamint ü
 maga és ez Euangeliunnak eleiben viluán meg ielenti. Uianla
 kediglenez Euangeliomot az Theofilusnak/ki tanáczbeli ember
 vala/és seiedelem. Nás körüket és herze mellet ez nevuel newe
 ze. Az Apostoloknak czelekedeti. Well körünek lütt dologrus vala
 irasa touabb ninczen hanem ez alacrrig mig hent Pál Rómában
 ket estendeig laké/az az/az Nero birodalmának negedik estená
 deieiglen. Azirt az Euangeliomot vég irá az mint hallotta vala/
 az apostoloknak czelekedetit kediglen vég herze az mint latta vala.
 Holtzuan nig estendeiglen ile/és üneli iltiben felisighe nem vala.

Halala után Konstantinopolban temetteték el. Kinek
 tetemít az hent Andras apostolnak tetemá
 uel maradikual viuek Achaiabol
 sz városba Konstan
 tiusnak
 birodalmának bukádik estendeibens.

Euangelium

97

Euangelium

Szent Lukács

irasa kerint.

Iuel hog sotán eröködinek franta/ hog renduel irásba
 beszerzenek az lütt dolgokot/melleknél mü közöttünk
 telkessiguel valo bizonságára vagon/mikippen előnke
 attal münökünk azok/az lit eleitül fogua hemetuel
 lattak/és folgálatot és tütenek azokban az melleket besíllenek va
 la/ionak lattaték ennekem és/ ki vigre azokat eggütt tárít felük
 hog minden dolgotrul eleitül fogua nagy Borgalmatossagual meg tu
 dalozuan/innet tua azokat teneked megirnám io Theofilus/ hog
 jobban meg esmernid/ azoknak bizonságual valo voltat/mellekre be
 bid kerint tanntattal volt.

Elso riss.

Bala Herodesnek Sidoorsz
 Nagybeli királynak ideiben
 egh nimell eggházi ember
 kinél Zalarias vala newe ke
 az Abiasnak nap fám fernit valo rendé
 bol vala Eszazú felisighe az Zaronitul
 A n usm

Euangelium

Nemzetett leánok közöl való vala/kinek Elsébet vala neve. Iga
zak valanak fediglen minden ketten az istennel előtte/és ú magokot vise
lik vala minden megfejdésnélküli az or istennel minden parancsolat
baneg minden io működésben mellek embert igaznak mutatnak.
És nem vala üneiek magzattok Anna kájai hog az Elsébet med
do vala/és mind ketten el mulatták vala idejetet. Tün fediglen ez
mikorón az Zafarias az isten előtt az eggházi polgalatban fogla
latos volna az ú nap fám ferme valo rendiben/ az eggházi em
berének polgalatnak hossza kerint ú rea eset az nél hog ez tem
plomba be menne temienezni. És mind az iparnek jokasaga külül
imadkozik vala az temienezisnek oraián.
Ezut fediglen az Zafarias az ur istennel angasát hog az oltáron
obb felől állana mellenn holtanak vala temienezni. Ez tátuann
az Zafarias meg rettene/és nag filelemben eset. Monda fedig
lenn ú neli az angal. Zafarias ne fil! mert meg halgattatott
az te konorghisé. És az te felesighed az Elsébet fiat pál teneked/
és Jánosnak nevezet útet/ és nag órómed lisen teneked/ és nag
vigasagod/ és az ú bűletben hosszán órulnak. Mert nag lizen az or
istennel előtte/ és sem bort sem valami egeb meg rüsegħiő alatot
nem ißik/ és bent lilekul be telik meg az ú annianak mihiben. És
az israelnek fiat közöl sokat meg fordít az ú vrokhöz istenekhez.
És ú ú előtte el iú/ az Illesnek lelkivel/ és tehetsighivel/ hog
meg fordítza az atáknak hűit az ú fiokhoz/ és az enghedetlene
ket az igazalnak bőszesighire hog kis nípet kerezzet az ur isten
nek. És monda az Zafarias az angalnak. Miból esmerem meg
ezt. Mert en uin ember vagó/ és az en felesighem és immorán
el anulatta idejti. És felelüm az angal monda üneli. En Sac
bnel

Szent Lukács írása kerint. 80

brief vagó/ li az istennel előtte állottam/ és li azirt küldettem
hog teveled hollak/ és ez örvendete dolgokot teneked meg mongam
és imé következik ez hog veštегlisben lissz és nem holtartz mend
az napiglán/ mellen ezek meg lissnek/ azirt hog nem hül az en
lepidimnek/ mellek be teljesednek mikoronn ideie lisen.
És az nyp vária vala Zafariost/ és szudalsak vala hog az tem
plomban lisanek. Mikorón fediglen li ment volna az templombol/
nem holtat vala üneiek. És meg esmerék hog latási latott volna
az templomban. És ú int vala azoknak/ és niman marada. És/
sötétek ez mikorón be teljesetzenek uolna az ú templomban vala
fogalatnak napja. Az ú haza hoz mine. Ez napoknak utanna
fediglen Elsébet az ú felesighe mihiben magzatos fogada/ és ót
holdnakon nyílben tarta vala magát/ és ezt monga vala. Ig tün
en velem az ur isten az napokban mellettben reani tekinte/ hog el
zenne az en emberék között valo hidalmanot.

Heted holdnapbarn fediglen elborzattaték az Gabriel an
gal az istentül Galileanak varosába mellsnek neve Nazareth/
az kúzhöz/ mellek legyen vala egg firfiunal/ kinek Józef vala ne
ve/ és li Dauidnak házabol karmazott vala/ és az kúznel
Maria vala neve. És az angal az kúzhöz be menes/ és
monda. Óduožlig fedwes kúz. Az Ur te uled vagón. Alz
dott vag te aßponi allatokat körözze. Az kúz fediglen mikor ezt hal
lotta volna/ meg haborodék az angalnak bejödön/ és gondolkodik uala
ranca minemű kössonet volna ez. És monda az angal üneli. Né
fill Maria. Mert fedwet leltél az istennel. Imé mihedbe mag
zatot fogacéz/ és fiat pál/ és Jézusnak nevezet útet. És ez fu nag
s lisen/ és az felesighes istennel fianak piuattatik. És üneiki aggá
v ijj az

Evangellum

az aristen/az u attanak Davidnak hekit/es az Jacobnak hazaan
mind orokke vralkodik/es az u orfaganak uighe nem lisen. Monda
lediglen Maria az angalnak. Mert lisen az mert en furfiae
nem esmeret. Es feleluin az angal monda uneli. Szent lilek
felul te read hall/ es az fessighes istennel hatalmassaga arntauas
be fog tighedet. Annakairt ez es az mell fessighes buletetetik te
tuled istennel frana huiattatik. Es imo az Elsabet az te rakonsa
god u es fiat fogadott az u vinsighiben/ sa ez holdnap hatod az
Elsabetnek mell meddonet huiattatit vala. Mert az istennel atar
mi besid sem lisen lehetetlen. Monda lediglen Maria. Imo az
vr holgallo learia/ legen ennelem az te besidek herint. Es fel mina
utule az angal. Fel kelum lediglen Maria az napot ban nag siestig
uel az beg kozbe mene az Juda nevui varosba es be mine Zakarias
nak hazaba/ es nag beretetuel kossone Elsabetnek. Es lun ez
hog halla az Elsabet az Marianal kossonetit/ indulast tun az ger
mek az u mihiben/ es bent lilekuel be telek az Elsabet/ es nag fel po
val hialta/ es ezt monda Aldott vag te asszonoknak kozettei mert
aldott az te mihednet gomoleze. Es honnan vagon ennelem ez hog
az vr istennel unia en hozzam uion? Mert imo minel utanna az
te kossonisednet sava az en filembe uitt volna/ indulast tun az germek
oruendeznet miatta az en mihiben? Es bodog asszonallas
az li az istennel hutt. Mert azolnak be tellesedisek meg lisen az
mellek meg radnak mondua az vr istentul uneli. Es monda az Maria
Fel magastallo az en ilo lilekem az vr istent/ es oruendez az en okos
lilekem az en udvozjto istenemben. Mert az u holgallo learianak ala
valo voltara tekinte. Es imo ennel utanna bodognak fognak mondani
enghemet minden nemzetisegel. Mert nagsagos dolgokot tun en ve e

lens

Szent Lukacj irasa szertint. 81

Iem az hatalmas/ es finek az unue bent. Es az u irgalmassago
nemzetisigrul nemzetisigre vagon azokon az kit utule filnek.
Eröt tun az u karianak altala/ ide es roua elbagata leui
leket az u fuolnet gondolattaval. Et hania hatalmassokot be
lekbol/ es fel magastala ala valokot. Es hezofot be tolte iot
val/ es kozdagokot uresen borzata el. V hozzaia viue israel az
u germeket/ hog meg emlekeznet az irgalmassagrol. Nyikippen
holc az mu akainak az Abrahamnak/ es az u magzattanak mind
dorokke. Lakozek lediglen Maria az Elsabetuel kozel harom holdna
piglan/ es meg tere az u hazahez. Elsabetnek lediglen kulisinet ide
se be telek/ es fut kuler/ es meg hallat az u komfidagbi/ es rakonsa
ghi hog az vr isten nag lippen meg mutatta volna az u irgalmas
sagat u hozza/ es oruendeznet vala vele. Es lun ez holtzad naponi
el iounet hog az germeket tornul metelli/ es az u attanak neum
Zakariasnak huiat uala uiter/ es feleluin az u anna monda. Nem
hanem Janos legen netre. Es mondanak uneli. Sen
ki ninczen az te rakonsaghidban ki ez netvel huiattassil. Intenet va
e la lediglen az u attanak minel akarni netvezni uiter/ es az atta
sablarcfat lire/ es ezt ira monduan. Janos az u netve/ es mind
el czudalkozona. Nyeg vilatkozok lediglen az u kai legottan/
es az u nelue/ es hol vala dirziruin az istent/ es min
ken u komfidagbin nag filelem lun/ es mind ez besidek hirdettek
net vala. Oidoorhagnak minden heges tartomanya herte/ es
 mindenet fit hallottaf vala. az u fuolbe helbeztesik valo. Es eze
menhal vala. Vallon mi lisen ez germelben? Es az istennel leze
vala u uele/ es az Zakarias az u atta/ bent lilekuel be telek/
Es profetala gorze monda. Dirzites vr az Israelnel is
tene.

EVANGELIUM

Iste mert meg latogat a es valtsagot kerze az u niper. Es az mu meg marad asunknak keruat emele fel az u germekirel David na hazaaban. Nyilippen felt az u Szent profetanak baioknak altala sit ez vilagnak lezdetitul fogua voltanak. Hog iouendore meg has badulnank az mu ellenighinkul es mindeneknek kezeibol sit munkot gulosnet. Hog irgalmasagot tenne az mu atamkual es meg emlekeznek az u Szent Testamentomarul. Es hog be tellesit senet eszit mellre meg eszit vala Abrahamnak az mu atamknak es ezt meg adna mu neunk hog ez mu ellenighinknek kezeibol sit habadulstatuani filelemneltul folgalmank unesi. Szent ieluel es igassagul u elotte az mu iletunknek minden napban.

Este germek iouendore az felsighes istennek profetaianak hivatalnak mert az ur istennek hemlinkek előtte elol mis hog az u vata meg lehrezed. Es hog az u niper uduossignek tanusagat aggad az u bunoknek borzanattaban. Az mu istenunknek konorulcetes kuin es iohananak altala, melluel munkot meg latogata az fel tamadott nap az magassagbol. Hog vilagosagot adna azoknak az sit hotsigeken es halalnak arnikaban ulnek vala hog az mu labainket bilesigben utara igazgatna. Az germek lediglen nevekedik vala es erot vissen vala leske kerint es puista heleken vala mind az ideigleni magnem elo iunne az nap melleni ki kell vala ieleni az Israelnak niper.

Masodik

N.
T r sedig enez az
na polban paranczola-
tot adati az Augustus e
Lazar

Szent Lukacs irasa kerint.

82

Zsakar hog sam kerint be irnat mind ez eghiss vilagot. Ez samalas eszo vala mikoroni Lrenius Siriat tisztul birna. Es mindenek el mennek vala hog magokot be iratnak sit mind az u varosaba. Fel mine lediglen Josef es Galileabol Nazaretnek varosabol Sido orszaga Davidnak varosaba mell Betlehemnek hivattatik Annaokairt hog Davidnak hazatol es nemzetiseghe bol valo volna hog be iratna magat az Mariaval sit uneki seleste ghul hazassagra attanak vala mellterhes vala. Tortinek lediglen d mikoroni ott volnakan be tellesdinek az u fulisinek napjai es ez viragra fulge az u fiat az u ells fulottit es ujet be polala es hog miuel nem vala helek unekiek az rendig fogado hzban le setetez ujet az iakolban. Es pastorok valanak vgan ezen tartomaban sit mezon valanak barmoknal es orizik vala jel virastuan az u nar ukot. Es imo istennek angala selettek meg allapet es ez ur istennek finesighe kornul viue ukot es nag filemuel meg filemlinek. Es monda unekiek az angal Ne filletek mert imo enhirdetek tunekiek nag oromet mell meg lisen mind az eghiss niper. Mert suletett tunekiek az Davidnak varosaban ez mai napon uduozis to si az ur Christus. Es ez tunekiek az tele. Talaltok egh fus germeket polaba be takarua sit iakolba helhetettenek. Es nag hirtelensiget lun az angalval menneti seregnek sohasaga sit dicirist vala az istent es ezt mongas vala. Dicirret ligen az istenek az magassagokban es feldon bilesig embereknek toskarat. Es lun minel vanna el meninek u tulak az angelok az menor fagba az emberek es az pastorok belnak vala eggmasnak. Ven nun el immar mind betlehemiglen es lassuk meg ez meg mondott dolgot mell mostan lutt mellet az ur isten meg selente munekunk.

X

25

Evangeliūm

Es nag hietetessiguel el meninek, es meg talalak az Mariaat,
es az germeket az iasholba helhetetuen. Mikorōn lediglen lattak
volna ki hirdetek az besidet, mell unek mondattatott vala ez
germek felol. Es mind azok az kik hallak czudalozanak ezeken/
melleket az pastorok mondottanak vala unek. Az Maria ledig
len magaban tarta vala mind ez besideket es az u huiuen viseli vala
Es meg terinek az pastorok fel magastaluau es dicziuum az isten/
mind ez dolgozul/melleket hallottanak/ es lattanak vala/
azonkuppen mint unek meg mondattot vala.

Es mikorōn holtz nap tollt volna be/
hog tornul meteltetnek az germek huat
tatek az u newe Jesusnak/ mell newel hi
uattatott vala az angaltul-minek elotte
az mibben fogantatnek. Es minel utan
na be tellesettenek volna az u tistul asok
nak napiai az Mosestnek toruine herinti
Jerusalembe viuek Jesust hog elo allat
nak uet az vr istennel eleibe/mikuppen az vr istennel toruinenben meg
vagon iruan. Minden firtiu magzat ki az annanak mihit meg nit
ca az vr istennel bentek magzatnak huattatik. Es hog aldoza/
tra valo aiandikot adnanak azon herint mint az vr istennel toruini
ben meg vagon mondattuanfeles samu gherliczet auag ket galamb
fiat. Es imz egg ember vala Jerusalemben/ finek Simeon vala
newe/ es ez igaz/ es io ember vala es varia vala az Israel nipek
meg vigastalasat/ es bent lisek vala u benne. Es meg vala ighirue
az bent lisek istentul / hog u arczig meg nem halna mignem
meg latna az vr istennel Christusat. Es bent lisek istennel alta-

la

Szent Lukacz irasa szerint. 83

la az templumba menei Es mikorōn be vinnet az templumba az
germek Jesust az u fulci hog az toruinek sokasa herint czelekedni
nek u irette. Az Simeon es karjara viue uet/ es dicziug az isten/
es monda. Bram isten mostan immar bisesiguel borzatod el az
te folgadot/ az te besidet herint. Mert meg latak az en hemelim
az te uduzito fiadot. Mellsset herzi minden nipeknek hemek lat
tar a vilagoszagul, pogani nipeknek valo meg iesensre/ es az te niped
nek az israelnek diczeledisire Es mind atta es mind anna czudalozik
vala ezeken/ mellek u felole mondattnak vala Es meg alda ukot
Simeon/ es monda az annanak az Marianak. Ime ez gerz
mek helhetetett soknak el esisire es soknak fel kelsire az Isra
elnek nipi kozott/ es czil helett/ kinet ellene mondattatik. Soq az
te lelkedet es tor iaria altal hog sok puerbol az gondolasok meg nincs
kozanan. Es vala egg rouendő mondo aszoniallat finek Anna
vala newe/Fanuelnek leania/Asernek agazatibol/ es nag ideu vala
es het estendeiglenilt vala az u vraval az u buszegithul fogua.
Es ez kozel holtzuan nig estendeiglen ozue glett valamell el nem
favorzik vala az Templombol/ buneolszken es imadsagokban ma
gat foglalla vala jels/ es napual. Es ez aszoniallat azon orabans
ott terme/ es u es az isteni vallasra feleletet tissen vala, es hol
vala u rula mindeneket kik Jerusalemben valtsagot varnak vala
Es minel utanna az vr istennel toruine herint mindeneket ek
righezinek / Galileaba meg terinek az u varosolba Nazaretbet
Uz germek Jesus lediglen neukedik valat es erot visen vala
lelloben/ es be tellesedik vala bolyezsiguel es istennel ledriben
vala. Es az u fulci estendontkint Jerusalembe mennek vala az
f busznel udnepiben/ es mikorōn immar tizenket estendos lute

X ij. vala

Euangelium

volna/ mikorõ az ú hûlei Jerusalembé fel mentenek volna az úd
nep napnak hókasa kerint/ és az napok be teluiñ mikorõ haza téz
nincs/ az germek Jesus Jerusalemben el marada/ és az ú hûlei
esekbe nem viuek/ De aljat vala hog az vti tarsaság között volna
és egg napi minõ földet mennek el/ és keresik vala útet az rafon
lágrok/ és esmerök között/ és mikorõ meg nem lelték volna útet.
Jerusalembé meg térinek keresüin útet. Es törtinek harmad nap or-
tan meg találak útet tehág az templomban az Doctoroknak közötte
ül/ és halgatta úköt/ és kerdezi úköt/ czudalkozna vala fediglen a
az ú értelmin/ és feleletin/ mind azok az kik útet halgattak vala.
Es mikorõ látta vala útet az ú hûlei el czudalkozának/ és mon-
da az ú anna üneki. Fiam mire túl effippen mü velünk? inq az te-
atad/ és en nagbanatual keresünk vala tighedet/ és monda ünekiek.
Mi oka hog enghemet kerestek volt/ auag nem tuggatok volt hog a
zokban fell magamot foglalnom mellek az en afám dolgai. Es az
ú hûlei meg nem ertek ez beszideket/ mellek ünekiek sora. Es ala-
ioue velef/ és Nazaretbe mene. Es ünekiek enghedelmes vala. Az
ú anna fediglen megtarta vala mind ez beszideket az ú hûiben. Es b
az Jesus garapodik vala bolcsesighiben/ és testi állapattában/ és
fedmessigben istennel/ és embereknél.

Iversus czakarnak fe-
dig birodalmára tizen
örödik estendéiben/ mi-
korõ Pontusbeli Pi-
latus Sidoorhágban tisztította fiedes
lem

Szarmadik vissz-

Szent Lukácz írása szerint. 84

lem volna/ Galileaban fediglen Herodes/ ki az országna negedik
riabit biriaval/ Itureának fediglen és Trachonitisnek tartományában
az Filep az ú utcafa/ ki az országna negedik riabit biria vala/ Abi-
leneben fediglen Líianias ki és az országna negedik riabit biria vala/
mikorõ Annas és Zaiatas püspökök volnának/ so adatek az or-
szentul Jánosnak/ az Zokariásnak fianak az püstában. Es elme-
ne mind az tartományokba mellek az Jordan fórum valanak/ és pre-
dikálta vala az iletnek meg iobjatának kerestighit bűnöknek meg
d borzánattára mikippenn meg vagon irua az Esaias profetának be-
szidinet körüiben/ ki ezt nonga. En az kialtonak kaua vagok az püf-
tában, kifüröztek meg az orszennel vtat/ tegitek egeneseket az ú osue-
nit. Minden völgy feltelik/ és minden heg/ és halom meg alacsonul
és az horgasok egenesse lisnek/ és az darabosok meg finlett vtak-
fa/ és minden test meglatta az istennel üduozító stát. Mond
vala annakokat az nipeknek sereghinek/ ki fi mennek vala hog meg
kerestekedninel útule. Vípera kigónak nemzeti kiczoda icentette
meg tüneket/ hog el futnáto az el ieuendő haragnak előtte. Ez-
hág teremezetek oll gómörcsököt mellek miltok legenek az bùnból
valo ki tériszhez/ és ne kezgitek ezt mondani tú magatton.
Münöknek az Abraham atank/ Mert mondóm tüneket/ hog az
isten ez kouéból fiakot tamahtat az Abrahámnak. Immárán fe-
diglen az kekeréze és az fáknak gükerire titetett. Annakokat
minden fa ki is gómörcsöt nem teremt/ ki vagattatik/ és az tüzre
vettetik. Es kerít vala útet az nipeknek sereghi és mondanak va-
la. Mit tegünk? Feleluiñ fediglen monda ünekiek. Az kinek két fón
sóse vagon/ aggon kontóst az kinek ninezen/ és az kinek eledele vagon
szonkippen tegyen. V hozzá meninek fediglen az fusarok és hog

X ij meg

Evangeliū

meg kereſteltézgenek/ és mondānak ūneki. Mester mit tegünk!
 Es az monda ūneki. Semmit ne vegetek többet annál
 mint meg vagon kereze tűnekk. Kérdek valakediglen útet az vitez
 ló nípel és ezt monduán. Mit tegünk mű es? Es monda ūneki.
 Valakit meg ne nomorizzatok. valakit hamiss fogasokkal meg ne
 karosízzatok/ és meg elegheggel az tú boldaitokkal. Mikorón ke-
 dig az níp varna/ és mindenek az ú húrokben gondolkodnának az Ia-
 nos felől hog ha ú volna az Christus. Felelui az Janos mindenek
 nék monda. Bizon az hog en vízuel kereſtellek tűtököt/ de el iú az
 ki en nálamnál erősb/ kinek sarukdóinek meg odásara elég nem vas-
 got. V meg kereſtel tűtököt ſent lilekuel/ és tűzuel/ kinek az bor-
 rolapot feziben vagon/ és meg tisztítka az ú ſiruit/ és az gabonát be-
 gyűti az ú gabonás házaba/ az poluát fediglen meg igheti meg
 olthatatlan tűzuel. Sokalra egebekre/ és intuín predikall/ vala az
 nípknek. Herodes fediglen ki Galileanak neged riſit biria vala-
 mikorón. Janostul meg ſeddetnek az Herodiasnak az ú attafia fele-
 lighinek felőle/ és minden gonosságokról/ melléklet Herodes tiken
 vala/minden egcb gonossaghíborz ezt/ és hozzátiug/ és az tömlőzbe b-
 retet az Janost. Lún fediglen mikorón minden níp meg kereſtellek
 néf. Es mikorón Jefus/ és meg kereſtellek dett volna/ és imadkoznek
 meg nílakozék az mennorhág/ és az ſent lilek leſalla ú rea teſit
 ſemiben oſt mint egg galamb/ és mennorhágbol foza t lún/ melſ
 ezt monja vala. Te vah az en ſerelmes ſiam te henned io lippen
 fedwoem be teltek. Es ú az Jefus unimár harminc eſteendős
 lezd vala lenni az mint aljatati/ vala Jofef fianak leani/ és az
 Jofef az Heliſia volt/ az az Matathias/ az az Leui/ az az Mel-
 chis/ az az Joannae/ az az Jofefe/ az az Matathias/ az az Amos/

Sent Lukacj iráſa ſzertint. 85

Amos/ az az Naume/ az az Hesliq/ az az Nagyger/ az az
 Maathis/ az az Matathias/ az az Simeuse/ az az Jofeſhe/
 az az Judas/ az az Joannae/ az az Rhesa/ az az Borobabel/
 az az Salathiel/ az az Meri/ az az Melchis/ az az Addig/ az
 az Losame/ az az Melmadame/ az az Herz/ az az Jefög/ az
 az Helizerz/ az az Goramp/ az az Matthas/ az az Leui/ az az
 Simeone/ az az Judas/ az az Jofefe/ az az Jonam/ az az He-
 liachim/ az az Sydeleame/ az az Mename/ az az Matathias/
 az az Nathang/ az az Dauid/ az az Jefee/ az az Obed/ az
 az Booz/ az az Salmon/ az az Naion/ az az Aminadabe/ az
 az Aram/ az az Esrom/ az az Farer/ az az Judas/ az az Jo-
 robe/ az az Isaak/ az az Abraham/ az az Charra/ az az Zachorg/
 az az Sarurhe/ az az Ragau/ az az Falek/ az az Debere/ az az
 Salag/ az az Cainane/ az az Arfaate/ az az Sem/ az az Noeg/
 az az Lamerhe/ az az Matthus/ az az Enorhe/ az az Jarethe/
 az az Malachiel/ az az Cainane/ az az Enose/ az az Beth/ az
 az Adam/ az az Isteng.

REGEDÍT RÍSÍ

Es Jefus fediglen ſent lilek istenuel tel
 ſcslium megtére az
 Zordan vízból/ és
 ſent lilek ſtentül az
 puskába viteték/ és neguen napiglán
 ſisírtetik vala az ördögtül/ és ſemmit nem iuek az napokban/ és vi-
 fre az neguen nap be telui meg ehezék. Mondta fediglen ūneki az
 ördög

Euangelium

őrdög. Ha sia vag az istennel/ monjad imez tűnef hog legen fe
nirre. Es feleluinn az Jézus ünki monda/ Megvagon irua. Nem
ezak fenituel áember/ hanem istennel minden ighuel. Es vele
fel viue útet az őrdög egg magass hegre/ es meg mutata ünki ez
földnek keretsighinek minden orszaghit egg punctni üdőben/ es mon
da ünki az őrdög. Teneked adom mind ez hatalmas agot/ es ezeket
dúrcsighit/ mert ennekem vadnak adua/ es valakinek akarom annak
adom azt. Annakokart ha te le ejui en elütem imádandash enghe
met/ mind tiéd lishnek. Es feleluin az Jézus monda ünki. Eregg a
hátam meghe te satan/ mert meg vagon irua/ Imaggad az te bra
dot istenedet/ es szak útet folgald. Es Jerusalemben viue útet/ es az
templomnak leuegoire állata útet/ es monda ünki. Ha sia vag az
istennel borzalb ala temagadot. Mert meg vagon truán hog az ú
angyalinak parancsol iuendore te felöled/ hog meg tarzanak tighe
detes kezelbe fel vihnek tighedet/ hog az kúbe az te labadot meg ne
serezed. Es feleluin Jézus monda ünki. Meg vagon mondua/
Ne kíhírced az te bradot istenedet. Es mikor minden kisirtis el
vighestetett volna/ el mine útule az őrdög egg ideig. Es meg tereb
az Jézus az bent lilek eréjuel Galileába/ es hire lún ünki mind
az eghisztartománban/ es útanít vola az ú sinagogáokban/ es
mindenekül diczirketik vola. Es Nazaretbe mine/ holott ú fel
tartatott vola/ es az ú béká a herint bemine az kombatnak ünnek
napián az sinagogába/ es fel kele irásolvasni/ es kezibe adat ünki
az Ekkias profetának kónuit/ es mikor ki terítje az kónut az hebre
kalalaholott ez vola megirua. Az or istennel lelke en rantam vagon
azire hog fenituel megfene enghemet/ el borzata enghemet hog az
egyháznak euangeliomot hirdessek/ hog meg gógrázam az töredel
mes

Szent Lukácz írása Berint. 86

mes húlföt. Hog foglóknak el habadulást predikálták/ es valóknak
latast hog meg rontattakot eleressék meg habadításnak általa/
hog predikáljam az or istennel fogánatos estendéit. Es az kónut
eggbe hantogatuan az folganak meg adás/ es emeg leüle. Es az
synagogaban mindenek ú rea niznek vola/ es hemefet el nem vissz
volal rula. Kezde fediglen mondani ünket. Ma tölt be ez iras
az tú filetekben. Es mind tanubizonságval valanak ünket/ es zu
daloznak vola az ú besidinet ledves volton/ mellek az ú báabol
di kármaznak vala/ es ezt mongat vola. Nem ezi az Jósefnek fia/
Es monda ünket. Mindenestűl foguan imez hasonlatos besidet
fogiatók mondani ennekem. Oruós hoggyz meg te magadot. Vala
mene dolgokot hallottunk hog Lapernaumban rzelekeitel/ tudd meg
itt es az te hazaiban. Nonda fediglen. Bizon mondomb tüneket
hog egg profetának es ninczen berzülete az ú hazátaban. De igal
sagual mondomb tüneket. Az Illesnek ideiben sok ózveget valanak
Sidoorhagban/ mikorón be zarlattaték az menörhag hárrom esz
tendeiglen/ es hat holnapiglán mikorón nag ehsig lütt volna mind
es eghiszt földön/ es Illes az othoz e g Gilbér sem borzattaték/ has
nem szak Sidon tartománybeli Sorepta nekrú városba/ az egg óz
ueg asszonhoz. Es sok pollosok valanak Sidoorhagban. Heliseus pro
fetának ideiben/ es senki ú fözzölk meg nem tisztula/ hanem szak
az Siriabeli Naaman. Es mind be telinek haragual az Sinago
gaban ezelet haluán/ es fel tamadának/ es ki verek útet az városbol
es viugl útet mind az hegnek teteiglen/ mell hegen az ú városok
rakatott vola/ hog az meredeken ala vetrék útet. V fedig mentiben ú
fözzöttök megen vola által. Es ala mene Lapernaumba Galilea
nak városába/ es ott tanítja vola útöt az údne napokon/ es na gó/ es zu
daloznak

Evangeliū

dáloznak vala az ú tudományn / mert az ú besíde hatalmaval va la eggbe foglaluan. Es vala ott az synagogában egg ember / kiben fertelmes ördögnek kellete vala / es fel kiáltta nag fel borsal / es mon da. Ídó te Nazaretbeli Jesus mi dolgod vagon teneked művelünk? Azirt iütteli hog munket el vesess? Tudom ki vag te / Az istennel amaz kente vag. Es meg fedde az ördögöt az Jesus ezt mond ján. Nincs meg / es meni ki belôle. Es mikorón köröttök le verte volna útet az ördög / kimene ú belôle / es semmit nem árta üneki. Es mind megfilemlinek / es holnak vala ú körött / es ezt mongat va la. Nyiczoda besid ez? hog unon hatalmaul es tehetisighuel parancsol az fertelmes kelletekn / es / es ki mennek? Es az ú hire ki keried vala az tartománynak minden felöl valo helire. Mikorón lediglen fel költ volna Jesus az synagogábol be mine az Simonnak haza / az Simonnak lediglen napát erőssenn leli vala az hideg. Es kirek az Jesust ú irette. Es az Jesus meg aluon annak feje felett / megfedde az hideglilisnek betegsight / es az elhaga az aszon embert. Es legottan felselui ünekeit hólás vala. Mikorón lediglen az nap elnúzodnek / mindenek kiknek külömb külömb séle betegsibeli körök vala / az Jesushoz visszak vala úfot. Es ú mindenkre kezéit ti uiñ meg gógyta vala úfot. Sokatból lediglen ördögöt es kiennek vala / kik kiáltanak vala / es ezt mongat vala. Te vag az Christus / az Istennek sia. Es megfedui nem hagga vala ünekeit azt monda ni hog tudnák / hog ú volna az Christus. Mikorón lediglen nappal rá költenek volna / ki ereduin pušta helre megen vala / es az nipesnek sereghi keresik vala útet. Es elinduluán hínte oda meninek / az holott Jesus vala / es megtarstoßtak vala útet / hog el ne tauoznek ú tulok. Az Jesus lediglen monda ünekeit. Egeb várósokban es kelli enne

Szent Lukácz írása szerint. 87

ennek az istennel országát predikálom / mert ezirt borzattas gam el / es predikál vala Galileanak synagogáiban.

Stórik vissza

On fediglen mikorón az sereg nippa rea omolna hog az istennel ighije hallana. Es az Jesus áll vala az Genzaret névű tengher körül mellett. Es két vészeg allo hajot lata az tengher körül mellett. Az halászok fediglen ki hallottanak vala az hajókból / es az ú halászokat mosak vala. Mikorón fediglen be ment volna az Jesus az hajóknak eggyibe / mellsz az Simon ralat kire útet hog egg kevesse az földtől be vinné / Es le üluin tanítja vala az hajókat az nipesek sereghit. Minél utána fediglen meg künök az halászok / monda az Simonnak / vég az milre / es visszaték meg az túhalászokat hal fogni. Es felelui Simoni monda üneki. Nagy vram mind ez eghisssjel munkat tük / es semmit nem fog hatánk / de mind az által es az te parancsolatodra im meg vetem az halot. Es mikorón ezt tüttük volna nagyok halat kerülni be az halászba. Meg körök vala fediglen az ú halászok / Es intinek az ú töröknek / kik az más hajóban valanak hog hozzájok ünni / es see ghjittenek ünekeit / es el iouinet / es mind az két hajot be tölték / vég hog el merülnek vala. Mellsz dolgot mikoronn latna Simon Peter az Jesunak terdéhez eset / es monda. Vallsal el en tulem vram / mert en búnos ember vagyok. Szert nagy amillodás fog

Nyij latna

Evangeliū

Latta vala meg útet / és mind azokot kik ú vele valanak az hal fogasban / mellet fogtanak vala. Azonkiben Jakabot / és Zanost az Zebedeusnak sziat / kik Simonnak tarsi valanak. Es monda az Simonnak az Jesus. Ne fil / ennek utanna embereket fog. Es mikorón az hajokot az földre ki vonak mindeneket elhaguán útán na meninek. Es tortinek mikorón egg nimell varosban volna / es imé vala ott egg firfiu / ki tele vala poklos varual. Es mikorón latta volna az Jesusz ortzaiara leburula / es kire útet / es monda. Bram ha akarod meg tisztitharcz enghemet. Es kerít ki riunt uán illeté útet / es monda. Akarom / tisztult meg. Es legottan el veke ú rula az poklos var. Es az Jesus paranczola üneki / ezt monduán. Senknek ne mongad / hanem mennel / mutasd meg te magadot az eggházi etabernék / es vég aiändiköt az te meg tisztu lásodirt / mikorén Moses meg paranczolta / tanubizonságul üne kiek. Nagubban ki teried vala kediglen az ú hire / es sok sereg nipp gül vala eggbe / hog hallanak az ú beszidit / es hog az ú betegsighetból meg hogyananak. V kediglen fel felé valo puhta heletek il vala / es imádkozik vala. Es lún egg napón predikall vala ú / es az b fariseusok / es az toruintudo doktoroott ünnek vala / kik Galileanak / es Sido országak / es Jeruzalemnek minden varoskábol mentenek vala oda. Es az orszennel ereie vala ú nala azoknak meg gogjá sara. Es imé valanak ott nimi firfiak / kik viselnek vala egg ágban egg embert / kinek inai meg fakattanak vala / es helekrül elindultanak vala. Es azon úgeleznek vala / hog útet be unnekt / es Jesusnak előtte le tennel. Es mikorón az nynek sokaságatul helet nem találtanak vala / honnan unnekt be útet / az hazanak felibe hágának / es az fedelen borzatak vala útet az ágarzauval egetem e

he

Bent Lukacj irása szerint. 88

be az nyp körive / az Jesusnak eleibe. Es latuan az úhútoldot monda üneki Ember meg borzattassanak teneked az te buncid. Es kezdinek gondolkodni az irastudók / es az fariseosok / ezt monduán. Kicoda ez ki isten ellen valo bádalmás / beszideket kik Kicoda borzathatta meg az bunt / hanem ezak ümaga az isten. Mindei utanna kediglen meg esmerz az Jesus az ú gondolatokot / selel: uin monda ünekiek. Mit gondolkottol az tu báuetekben. Ez kettő szózol mellüköt könnyebb mondani / ezt meg borzattassanak teneked az te buncid / auag ezt mondanak / kik fel es iary. Hog kediglen meg tuggatok hog az embernek fianak hatalma vagon ez földön bünököt meg borzatni / monda az kör embernek. Teneked holok fel fel / veddel az te ágadot / es mennel az te hazaiboz. Es az legottanú előttök felkelle / es felemeli vala az miben felült vala / es az ú hazaiboz mine dízirüin az istent. Es nagy amilcodas foglala meg úkot mind / es dízirik vala az istent / es nagy filelem hálá bűökbe / es ezt mongak vala. Vilhetetlen dolgozott latank ma. Es ezeknek utanna ki mine / es lata egg fukart / kinek Leui vala neve / ki az fukaroknak ástalánal úl vala / es monda üneki Róuest enghemet. Es ez mindeneket el haga / es fel felé / es útet kouete. Es az Leui nagy lakodalmat herze ünki az ú hazaiban / es vala ott fukaroknak sok sereghé / es egebeknek es kik ú vele egtembe ástalhoz ültenek vala. Es zugodnak vala az irastudók / es az fariseosok az ú tanítványainak ellen / es ezt mongak vala. Nem ístek / es ístek az fukarokkal / es az bunošokkel. Es felel: uin az Jesus monda ünekiek. Minzen büssighet oruos nélküli az zoknak az kik eghissigben vadnak / hanem azoknak az kik betegsígben vadnak. Nem azrt iuttem hog azokot hñam az illetnek meg eszep nek utazásra / emponi opzata / es mi utazó bánet / Dízir Leui vala neve ki az aranyos / el utazásra / es monda unneki.

217 iobbitásara

Evangeliū

lóbóljászara az kif igazának ítilik magokot / hanem azokot azkif bá
nósoknak. Es azok mondának üneki. Mire hog az Jánosnak tanítvá
ni gyakorta bűntölnek / es imádságot tisztel / azonkívül az fariseoz
sok / az te tanítvánid kediglen ihsnek / es ihsnak? Jesus kediglen
monda azoknak. Tehetiteki ezt hog az ágas hásnak fiai bűntölles
nek miglen úvelek vagon az vő leghin? De el iünök az napok mihoz
róz elbírteik útuk az vő leghin / akkoron az napokban bűntölnek.
Mongá vala kediglen üneiek / ez hasonlatos besídet es. Az vñ
ruhának foltat senki nem eréشت az o ruhába / ha külömben lisen / az
vñ ruha folt es hakaftast tiszen / es az o ruhához nem illik az vñ
ruhávalo be eréشتett toldalik. Es senki nem tolt vñ bort o töm
löfke / ha külömben lisen / az vñ bort meg fogia hakaftani az tömlököt
es az bort el omol / es az tömlök es el fognak veszni. De az must bort
vñ edinekbe kell tölteni / es mind az kettő ippén meg áll. Es senki
vñ bort nem kiúan legottan / az ki o bort iuändik. Mert ezt mongá
az o bort iobb.

Hatodik rísz

Irtinék kediglen ez
egg második údnepe
hog Jesus az vetem
nekein menne által /
es az ú tanítvánit az
gabona fejeit haggatták vala / es
állit vala kezek között megtorui. Nekik kediglen az fariseosknak
közzölé ezt mongák vala üneiek. Mire tiszték illet dolgot / mel
lett nem habad tenni údnep napokon? Es feleluiinn monda ú
neiek

Szent Lukács írása Szerint. 89

neiek / Ezak azt sem olvastatoki az mit David tütt mikorón meg
ehzett volna mind úmaga s mind az ú nipe / mikippen be ment az
istennek házaba / es az előrakott fejereket fezibe vútta es út ben
ne / es az ú nipernek es adott az fejerekben / melleket nem habad vala
meg enni hanem czak az egyházi embereknek. Es ezt mongá vala
üneiek / hog az embernek sia vra volna az údnepek es. Lún ez
más údnepe es / hog ú be menne az synagogába / es tanítana / es
vala ott egéember / es annak az iobb keze meg ásott vala. Után
na leselkednek vala kediglen az irastudók / es az fariseosok ha
az údnepe meg gógnitana / hog lelninek miból útvet vadolnak. Az
Jesus kediglen tugga vala az ú gondolatokot / es monda az ember
nek kiuk az keze meg ásott vala. Kell fel / es áll elő. Az ember
kedig fel kelui elő álla. Monda annakokat az Jesus üneiek. Kér
delek en tútokot. Szabadi údnepeken iot tenni inkább hog nem mint
gonost? Szabadi embereknek iletit meg tartani inkább hog nem
mint el veszteni? Es mikorón azokot minden el nizte volna / monda
az embernek. Nincs ki az te kezedet. Es az ember azt tiue / es
meg hogula az ú keze azonkívül mint az másik. Az fariseosok ke
diglen ektelenfigur meg telinet / es holnak vala eggmásnak mit
kenninek az Jesusnak. Lún kediglen az napokban ki mine eggheg
re imádkozni es mind eghiss íjel vigázván isteni imádságban fog
lalla vala magát. Es mikorón az nap feltámadott volna / elő hét
ú az ú tanítvánit / es ú közzöld tizenkettöt ki valaszt / kifet es
Apostolnak nevezze. Simont kit es Peternek nevezze / es András
az ú attafiat / Jakabot / es Jánost / Filepet / es Bertalant / Mathet
es Tamás / Jakabot az Alfeusnak fiát / es Simont / ki Belotes
nek hivattatik / es Jakabnak fiát Judást / es Judas Iscariotot /

Evangeliū

Li vgan azon vala az aruló/ és mikorón le fállott dolna ú velek meg álla ekk mezo helen/ és eghiss az ú tanítuaninak sereghes/ és nipp nek nag fokas/ aga/ Sidoor/ fágbo/ és Jerusalembol/ és az tengher hez közé valo városbolból Chrusból/ és Sidonbol/ kik az itt üttenek vala hog az ú besidit halgatnál/ és meg gogulnának az ú betegsighetból. Es azok/ és kis fertelmes kelletekül gótretnel vala/ és meg gogulnak vala. Es mind az sereg nipp rzen ügelezik vala/ hog útöt illetne. Mert isteni erő ú vala ki ú belső/ és minde neket meg gogné vala. Es ú felemeleuni az ú heméit az ú tanítua a nira ezt monga vala. Bodogok vattok keghinek. Mert tigtek az is tennék orshaga. Bodogok vattok kis sirtok mostan/ mert iouendőre mó ettek. Bodogok listek mikorón gúlóendnek tútolót az emberek/ és kozzolók/ ki bakaftanak/ és embernek fiairt fidalmasságual illetendnek/ és az tú neveteket ki vettendik mint ha gonosz volna. Drúltetek az napón/ és vigaggatok. Mert imé sok az tú utalmatok az menetben. Mert ez kerint tisnél vala az profetáknak/ és az ú attok. De jan tünetek fazdagok kiknek vigastalastok meg vagon.

Jan tünetek kik meg eleghettek / mert iouendőre éhsightet kér vették. Jan tünetek kik mövütek mostan/ mert iouendőre kesergetek/ és sirtok. Jan tünetek mikorón dicsírendenek tútolót minden emberek. Mert ez kerint tisnél vala az hamiss profetáknak az ú attok. De tünetek mondóm/ kik az en besidemet halgattatók. Szereessíték az tú ellensigeteik. Jol tegetek azok ual az kik tútolék gúlénk/ ily蒙古tok azoknak az kik tútolék átkoznak/ és imadgátok azokról az kik tú ellenetek hamiss fogást tisnél. Az ki ekk felöl artzul vár tigedet/ tarrz neki az más orzádot/ és. Es az ki palástodat el vissza attul az kontóst se tilterz meg. Mindennel aggé sediglen

Szent Lukács írása Berint. 95

Kediglen az ki te túled valamit kír. Es attul meg ne kívántad az ki elvíssi az tücket. Es az milippén akariatok hog tegenek tünetek az emberek/ tú/ és azonképpen tegetek ünekeit. Es ha heretitek azo kik az kik tútolót heretnel/ mi kedves voltotok lisen ezirt. Mert az búnósok/ és heretik azokot az kik úköt heretik. Es ha iol tündetek azok ual az kik tú/ veletek iol tisnél/ mi kedves voltotok lisen ezirt. Mere az búnósok/ és vgan ezent tisik. Es ha körzönt attok azoknak az kikük reminkitek hog megvehetitek/ mi kedves voltotok lisen ezirt. Ed mert az búnósok/ és az búnósöknek körzönt adnak hog vgan annit ve genet iredte. Sög inkabb heressíték az tú ellenfighiteket/ és iol tegetek ú velek/ és körzönt aggatok. De semmit onnan ne variatok/ és sok lisen az tú utalmotok/ és az felsighes istennél fiai listek/ mert ú kegelmest mind az halásatlanozhoz/ és mind az gonozhohoz. Annaktaikt irgal masol legetek milippén az tú akatok irgalmas/ Ne itilketek/ és nem itil ketek/ Ne karhoztassatók/ és nem karhoztattatók. Meg borzassatók/ és tünetek/ és borzanat adattatók. Aggatok/ és adattatók tünetek/ és. So mirtifet adnak az tú kebeletekbe/ és feltetezettek/ és meg ráz zattat/ és ollat mell felül le fol. Mert azon mirtifuel mirnek egebek tünetek/ melluel tú mirték. Es hasonlatos besidet monga vala Kediglen ünekeit. Vallon val vezetheti uakot? Nemde mind ketten az vcrembe esneki! Az tanítuan nem lehet az ú mestereinek felette. De fogatkozásnak/ valo lisen minden ha ollan lend mine az ú mestere. Miert nized az korosálat az te akad fianak hemiben/ az karó halat Kediglen mell az te tulandon hemeden uagon ebedbe nem uiske. Auág milippén mondhatod az te at adfianak. Utamfia hadd vegem ki az korosálat mell az te hemeden vagon. Te az te f hemeden az karosálat nem latodi; Te tetteles fentfighú/ elősbor

iustus
maior
vago
iustus

Evangeliū

Dedd ki az karo hālat az te ſemedból / és akkoron nizheted hog ki
 vefsed az koro hālat / mell az te afadiának ſemiben vagón. Mert
 nem io fa az mell gonosz gomolczót teremt / és nem gonosz fa / az
 mell io gomolczót teremt. Mert minden fa az u gomolcziból es
 mertetik meg. Mert az tóuissek rul nem ſednek ſigyet / és az czip
 fe farul hōlöt nem ſednek. Az io ember az u ſűinek io rejtékból
 iot viſen ki / és az gonosz ember az u ſűinek gonosz rejtékból go-
 noszt viſen ki. Mert az ember ſaia abbol hōl az miuel az u ſűe
 būolſodik. Mire hītof kediglen enghemet ez ſoual. Vram vram / a
 es nem tiſíték azokot / az melleket mondok? Minden valaki en hoz
 zám iu / és az en beſidemet meg halla / és meg tiſi / meg mutatom
 tünektek / kíhez ligen hasonlatos. Hasonlatos az emberhez ki hāzat
 raka / és mill áſáſi tún / és az hāznak fondamentomat kú ſíklán vete
 Mikorón kediglen ar viz lütt volna az folo viz az hāzba útkozék /
 és meg nem indithatá az hāzat / mert kú ſíklán vettetett vala az
 u fondamentoma. Az ki kediglen hallotta / és meg nem tutte / hason-
 latos az emberhez / az ki az u hāzat az foldon raka fondamentom
 nélkü / mell hāzba az folo viz meg útkozott / és az legottanle eſett / b
 es az hāznak leromlása nag lún.

S mikorón elvigheszt
 volna mind az u behü-
 dit az nipnek hallásá-
 rá / bemene Záperna-
 umba. Egy nimell
 ſazadosnak ſolgaiá kediglen nehezen &
 liuiñ

Hetedik rif

Sent Lukac irāsa Berint . 91

liuiñ vonaghik vala / kit igben ſeret vala. Mikorón ſediglen az Je-
 ſusnak felole halomás ſerint értett volna / vin embereket boczáta
 u hozzá az Sido főzzöl / és kír útet hog u hozzá menne / és az
 u ſolgaiát meg gogriatná. Es azok mikorón Jeſuhoz mentek volna
 nag ſorgalmatoson kírik vala útet / és ezt mengik vala. Miltó erre
 hog ezt teged vele / mert ſereti az mu nípukot / és az synagogat
 es u raka münük. Jeſus ſediglen u velekt utban vala. Es mikor-
 ón immár nem meſſe volna az hāztul / az ſázados az u barátit
 d u hozzá boczáta ezt monduan Jeſusnak. Vram ne banz magaz-
 dot ewel / mert eleg nem vagok erre hog az en hāzamba iuñ / annak
 okair en magamot ſem aljatam miltonak lennem erre / hog te hozzád
 mennik / de mongad egg ſoual / és meg gogul az en germekem / mert
 en es más birtoka alatt valo ember vagok / és vadnak vitezlo nipek
 en birtokom alatt / es imennik ezt mondom mennel / es elmegren / es
 māsnak / iuñ ide / es el iuñ / es az en ſolgámnak / tudd ezt / es megtiszi.
 Haluán ſediglen az Jeſus ezekec czudalkozék u ranta / es hātra for-
 duluan monda az ſereg nipek / mell útet ſoueti vala. Mondom tús-
 e nektek / meg Sidoor ſágban ſem leſtem ilien nag hútot. Es mikorón
 haza térfenek volna azok / az ki el boczattattanak vala / eghiffiben
 találak az ſolgát / az ki megbetegült vala. Es lún ez / tóuabb me-
 gen vala az vāroſta / mell Zainnak hiuattafik / és u vele mennet
 vala az u tanitúani ſokán / es nipeknef nag bu ſokasága. Mikorón
 ſediglen az vāroſnak kapuahoz főzelghetne imę egg halottat viſnet
 vala feñ vallekön / ki az u annának eggetlen egg ſülötte vala / es ez
 aſſoniállat őzueg vala / es az vāroſnak nag ſereg nipe vala u vele
 Melleket mikorón meg ſatott volna az vr ifſens meg eſek ſűe u ranta
 f es monda ūneki. Ne ſirv / es kőzel mene oda / es illeté az kováſot.

3 ij Az fit

Evangeliū

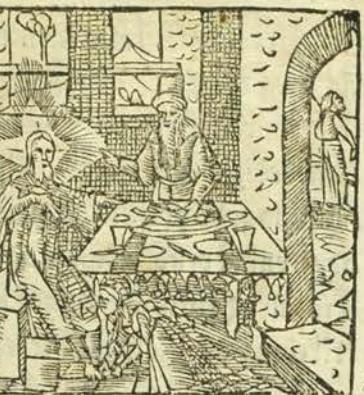
Az ist visszalá fedig meg állanak és monda. Iffuez lá tene fed mondomb/ kelt fel. Es fel üle/ az ki meg holt vala/ es bolni kezdei es az ú annának adá útét. Filetem foglala meg fediglen mind azo bot/ es dirzirik vala az istent ezt monduán. Nag profeta tama dott mű közöttünk/ es az isten meg latogatta az ú nípit. Es ki teriede ez bir mind eghisz Sido országban ü felőle/ es mind az körül valo tartományban. Es hirre tucél Janosnak az ú tanítváni mind ezeket. Es ú hozza hua az Janos kettöt az ú tanítváni nak közzöle/ es az Jesushoz borzála/ ezt monduán. Ez vagi az a kinék el iouetelre iouendőre volt/ auag mást varunk? Miforón fedig len az fufiak ú hozzá mentenek volna/ ezt monda. Az Janos baptista fulde munkot te hozzád ezt monduán. Ez vagi az kinék el iouetelre iouendőre volt/ auag mást varunk? Ógan azon orában fediglenfokat gogita meg betegsighékból/ es isteni ezapásokból/ es gonosz felletekből/ es sok valóknak ada lataknak ingenibe való ciandikat. Es felkelni monda üneiek. Mennetek el/ es vigetek követtséget az Janosnak azokról/ melleket lattatok/ es hallottatok. Az valóknak kennek világosságá vagón/ az sántak iarnaik/ az bokkolás megtisztultatnak/ azsiketek hallanak/ azhalottak feltámadnak/ azséghineknek euangeliū hirdettek/ es bodoq minden/ ki meg nem botránkozik en ranytam. Es miforón el mentenek volna az Janos tanítváni ezt kezde mondani az nípeknek Janos felől. Mi latni mentetek ki az puštaba: hog nadat lassatoki/ melk azbel tul ide s toq verettek. De mi latni mentetek ki/ hog lag ruhába öltözött embert lassatoki! Ime azlik finéz ruhába öltöznek/ es azlik gönörüsighes iletet viselnek az királyknak palotáiban vadnak. De mi latni mentetek ki/ hog profetát lassatoki! Miforón mondóm e tünöktek

Szent Lukács írása szerint. 92

tünöktek nagubb latni mentetek/ hog nem profetát latni? Ez az ki tul meg vagon ez iruan. Ime en el borzatom az en angalomot az te hennednek előtte/ ki meg kíhíti az te utadot te előttek. Nonz dom fediglen tünöktek. Ásponi allatoknak bülöttéi között senki nincsen naúubb profeta Janos Baptista nál. Demaga az ki küssebb az istennel országabán/ naúubb ú nálanál. Es mind az eghisz nips mind az fukarok igaznak itilek az istent ezekelet haluan/ meg kereb telkedni az Janosnak kerebtsighuel. Az fariseusok fediglen/ es d az törüntudok az istennel tanárát megválatkúmagoknak ellene/ es meg nem kerebtselkedinet ú tüle. Mifonda fediglen az vr isten. Mihez mongam hasonlatosnak ez illen fiai emberek/ es mihez vadnak hasonlatosok? Hasonlatosok az germekhez/ kik az vasare ülnek/ kik ú közöttük káltanak/ es ezt mongat. Sipolant tünöktek es nem tanczolatok. Síralmat fuánk nekik/ es nem siratók. Mifert eliutt az Janos Baptista ki sem keréret nem ißik/ sem borg nem ißik/ es ezt mongatók. Ordög vagon benne. Eliutt az embernél fia/ ki ißik es ißik/ es ezt mongatók. Lass nag eheto es nag ebor ihato embert/ ki az fukaroknak/ es az búnósoknak barátka. Es igaznak itiltetek az istennel bőrzsésgéhez az ú fiaitul mindenekből. Kiri vala fediglen útét nimell az fariseusoknak közzöle/ hog nála ebillenek/ es az fariseusnak hazába be menuin áftalhoz üle. Es imé egg a sponiallat ki az varosban búnós neuet visel valamihelen meg érte hog áftalhoz últ volna az fariseusnak hazában egg pohart vén vele oda fenetuel tele/ es az ú labaihoz hatul alla liruan/ es kóni hullataival kezde ótözni az ú labait/ es az ú fejnek haiaiuk meg keni vala/ es az ú labait szokolgatva vala/ es az fenetuel meg keni vala. Liruan. Fediglen ezt az fariseus/ azki útét hazahoz.

Euangelium

hjita vala fola umagaban/ es monda.
 Ha profeta volna ez/bizon tudna ki legen ez asszon/ es minemus/ ki utei illeti mert az bunsos asszon ez. Es feleluiñ Jesuz monda uneki. Simon valam bekipdem vagon te veled. Es az monda. Mester mond meg. Két adossa vala egg nímell embernek/ ki folczonn pinzt hokott vala adni/ az eggik adoss vala uneki ót ház denar pinzuel/ es az masik otuenuel. Mikor fedig len azoknak nem volna honnan meg adniok/ ingen meg enghedé mind az kettónek. Ezek fozzol annakokairt mond meg mellit fogia infabb heretni utei. Feleluiñ Simon monda. Azt vilam hog az/ az kinék az többet enghette meg ingen. Es Jesuz monda. Igaz itiletet tul. Es az asszonhoz forduluán/ monda az Simonna. Latodi ez ase hont? Be iouit az te hazaadba/ labainnak vizet sem adal/ ez asszon fediglen konueiuel ötozé meg az en labaimot/ es az feinek haiaiual kené meg. Neg sem czokolal enghemet/ ez fediglen mitül fogua be bütem/ meg nem hünék az en labaimot czokolgatni. Az en femelet olajual sem kenid meg/ ez fediglen kenetuel kené meg az en labai mot/ minekokairt mondomb teneked. Neg borzattassanak uneki az ú sok bunéi/ mert nag heretet lún ubenne. Az kinék fediglen kevesebb borzanat adatik/ ebben kevesebb heretet vagon. Monda fediglen az asszonak meg borzattanak teneked az te bunéid. Es az kik egemet be astatelhoz útenek vala/ kezdinek mondani ú magosban. Riczoda ez/ ki az bunt es meg borzatta? Monda fediglen az asszonak. Az te hútd tartett meg vshedelemtul tighedet/ menn el bakesiguel.

folczadik

Gent Lukac irasa herint. 93

Molczadik riß

S lun touabbá ez/ umaga es varos es falu herte iar vala preditaluan/ es hirdet uinn az isienek orszagat/ es ü vele vala az tizenket tanituan/ es nimi asszoniallatok/ kik meg gogul tanak vala az gonosz felletektul/ es az d ú betegsighetból. Maria ki Nagdalenanak huattatik/ kibol hét ór dog ment vala ki/ Es Joanna Lhuzanak felcsighe/ ki az Herodes nek gongat viselé es fel neuvel/ es Susanna/ es sok egéb asszon/ kik folgalatos tihsnek vala uneki az umarhátiokbol. Mikoron fediglen sok sereg nip gülne eggbe/ es minden varosokbol ú hozzá sietninel/ eze mondá hasonlatos besid herint. Rimine az ki magot vet vala/ hog az ú magát el vesse, es az magvetis körbe/ nímell mag az ut felen esek/ es elnomottaték/ es az éghi madarak meg iuk az magot. Es mas vetemini mag az fu kíllara esek/ es mikoron ki kolt uslna meg afa/ mert nem vala neduessighe. Es mas mag az tóuissek körzibe esek/ es mikoron az tóuissek egetembe fel nöttenek volna/ meg fonták az magot. Es mas mag io földbe esek/ es mikoron fel nött volna ház annit teremte. Azt monduán ezt kialta vala. Az kinék hallani valo file vagon halgassa meg. Kerdik vala fediglen utei az tanit uánok ezt monduán. Riczoda hasonlatos besid volna ez. Es ü monda. Tünettek meg vagon adatuán ez/ hog meg tuggaték az isten nek országának isteni titkait/ egebeknek fediglen hasonlatos besid als tal/ hog latuán ne lassanak/ es haluán értelem bennel ne legen.

82

Evangeliū

Ez hasonlatos beszid fediglen ez. Az mag az istennel beszide/az
 kik fediglen az vt felen/ ezeik az kik hallak/ annak vtanna el iu
 az ordog/ es ki vissi az istennel beszidit az u fuotból/ hog veke
 lemtul magokot meg ne tarthassat ha iouendore annak hinniek Az
 kik fediglen az kik kiklán/ ezeik azok kik mikorón hallangal/orom
 uel fogaggat az istennel beszidit/ es ezeinek gúkeret ninczen kise
 ben rzaik ideig vagon az hút/ es az kisirtisnek idein el haladnak az
 húttul. Az mell mag fediglen az tóvisséknek körzibe eset/ ezeik a
 zok az kik hallottak/ es ez vilaghi borgalmatosságoknak/ es kiz a
 dagsagnak/ es görörüsibgen valo iletnek miatta el mennek es meg
 fontak/ es gómolcsot nem teremtnek. Az mell fediglen az 10 fold
 be eset/ ezeik azok az kik tiszteletes/ es 10 huel halgattak az istennel
 sghjt/ es meg tartak/ es bikenig valo turisnek általa gómolcs
 ot teremtenek. Senki fediglen mikorón hoidneket gunt/ azt e
 dinuel be nem burjta/ auag az ag/ ala nem tiszi/ hanem az vilag
 tartora/ hog az kik bemennel lassak az vilagossgat. Mert semmi
 oll titok dolog ninczen/ mellnek hiluan ne kellenni/ Es semmi
 oll el rendett dolog ninczen mell'et meg ne kell en tudni/ es mell nap
 b
 vilagra ne iuion iouendore. Meg lassatok annakotkart mikippen
 halgassatok. Mert többre több adatik annak az ki az isteni aian
 dikual il/ es valaki vele nem il/ oz es elvitetik utule azmiuel alj
 ta umagat ilni. Jövimek fediglen u hozza az u onia/ es attasias
 es az sereg niptul nem lehetnek vala u hozza/ es meg uzenek
 unek/ es ezt mondak. Az te arad/ es az te atodfiai itt kün allanak
 akaruan tighedet latni. Es u feleluin monda unekiet. Az en aram
 es az en afamfiai azok az kik az istennel beszidit halgattak/ es
 meg tiszeket. Lün fediglen egg nimelt napon haruba haga min
 umaga

Sent Lukacz irasa Berint. 94

umaga s mind az u tanituanis es/ es monda unekiet. Kellunk al
 tal/ es mennunk ez allo viznek tulso partara/ es el odak az hajot.
 Es mikorón u k az hajoban menninek el aluek. Es nag vek tamada
 az vizen/ es el merulnek vala/ es nag vekelemben valanak/ es Je
 sushoz meninek/ es fel serkentek útet ezt monduan. Nag vram/ Nag
 vram/ el uekünk/ es mikorón fel koltottak volna meg fedde az helet/
 es az vizen valo veset/ es meg allanak/ es czendessig lun.
 Es monda unekiet. Hal vagon az tuhüdtök? es azok meg filemle
 dnek/ es el czudalkozanak/ es ezt mongak vala egymasnak. Vallon
 kicoda ez? mert mind az helelnet s mind az vizeknek parancsol
 es enghednek unek. Es hajon meninek az Sadarabelieknek tartomá
 niabai/mell az Galileanak ellenibe vagon. Es mikor az hajobol az
 foldre kisallott volna/ eleibe mene unek egg firfiu az varosbol/ kiben
 ordog volt immara sok üdötül fogua/ es ruhat nem vißen vala u rea
 sem hazban nem lakit vala/ hanem az koporsokban. Nyihelen fedig
 az Jesuistatta volna/ es fel kialtott volna/ u előtte le eset/ es nag
 houal ezt mondó: Nyi dolgom vagon ennekem te veled Jesus felsiz
 e ghes istennel fia? Kirlef tighedet ne kirozz enghemet. Mert pa
 rancsol vala az fertelmes kelletnek/ hog ki menne az emberbol.
 Mert gakorta indult vala fel benne/ es lantzokual meg fotozik
 vala/ es bikolban órizik vala/ es az miuel meg fotozik vala es
 faggatka vala/ es az órdegtul az pukta helekre kiserjezik vala
 menni. Meg kerde fediglen úter az Jesus es monda. Nyicoda
 teneked neued. Es az monda Sereg. Mert sok ordog bujt vala u
 bele/ es kirék az Jesuist az ordoghók hog ne parancsolna unekiet
 hog missigbe menninek. Vala fediglen ott sok nán disno/ mell az
 hegeñ kif vala/ es kirik vala úter hog azt engedné unekiet hog azok

a ba

Evangellum

ba meninek / es meg enghedé ünekeit. Ki meninek annakokair az
 ördöghök az emberból / es az dißnokba meninek / es az rán nag se-
 bessiguel az mertedeken az allo vizbe mine / es bele halas. Es minel
 utanna látak az pastorok az mi tortint vala el futanak / es hirt vás-
 nek az váróba es az hallásokra. Ki meninek fediglen hog meg lats-
 nák az mi lütt vala / es Jéshoz meninek / es meg találak az em-
 bert az kiböl az ördögök kimentenek vala / tehág az Jéshnak labainál
 ül / es fel oltozott / es ipp eph / es meg filemlinek. Meg besillék kez-
 diglen azoknak azok es az kik lattak vala mikippen gógvált vala meg. a
 Es az Gadárabelieknek minden sofásaga firé útet / hog el menne
 ü hozzólók. Mert nag filelem fogalta vala meg útöt. Jéshus kez-
 diglen az hajoba hágá / es meg tere. Mert firte vala útet az firfiu
 kiböl az ördöghök ki mentenek vala hog enghedné útet ü vele lenni.
 De el borzata tule útet az Jéshus ezt monduán. Term meg az te hā
 zadhoz / es hirdesd meg az melleket az isten te veled tűtt. Es el mie-
 ne / es mind az eghiss váróson meghirdeté az melleket az Jéshus ü
 vele tűtt vala. Lún fediglen mikorón meg térne Jéshus / nagy kiuán
 ságval fogadá útet az nípnék sereghe / mert mind várak vala útet. b
 Es imé egg firfiu ioue ü hozzá kinék Jairus vala neve / es ez az sy-
 nagoganak fejedelme vala / es Jéshnak labashoz eset kirui útes
 hog az ü házaba be menne. Mert vala üneki egg leána közel tizená-
 ket estendő / es az leáni hatában vala. De az oda menis közben az
 sereg nípek meg forrak vala útet. Es vala egg asszonitallat kin vir-
 has vala tizenket estendőül fogva / mell minden marhátat az ora
 sofra költötte vala / es senki nem gognhatta vala mege az hárul
 Jéshoz tárula / es illeté az ü ruháinak filít / es legottan meg alla
 az ü virinek folasája. Es monda az Jésh. Kicza az ki enghemet
 illeté

Szent Lukács írása hérult. c

illetez Mikorón senki meg nem mondana monda Peter / es azok az
 kik ü vele valának / dag vram / az sereg nípek forongatnak / es tahi
 galnak tighedet / es ezt mondod / kicza illete enghemet. Az Jéshus
 fediglen monda. Valaki de illete enghemet. Mert en erzim hog
 isteni ero mene ki en belólem. Látuan fediglen az asszonitallat hog rit
 kon nem lehetett volna / refketuñ elő mene / es labainak előtte leseget
 es meg iclenté üneki mind az eghiss nípnék előtte / mi okirt illette
 volna útet / es mikippen legottan meggógvált volna. Es monda Jéshus
 d üneki. Batorágod liget leánom / az te hútód tartott meg tighedet /
 mennel bikesiguel. Meg mikorón ezt bolná / el ioue nimell ember
 az synagoganak fejedelminek háratal / es monda üneki. Meg halas
 az te leánod / ne báncz az mestert. Az Jéshus fediglen ez besideet
 haluán az leánnak attanak ezt felelé. Ne fill / bigged czak / es meg
 gógv. Es mikor az hárba ment volna senkit nem hágá vele be men-
 ni / hanem czak Peter / es Jakabot / es Janost / es az leánnak az at-
 fat / es az annát. Siratka vala fediglen / es iangatka vala az leán
 mind. Es Jéshus monda. Ne siriak / nem holt meg / hanem alofta.
 Es meg móvetik vala útet / mert tuggat vala hog meg holt volna.
 Jéshus fediglen az hárzból mindeneket kíseríte ki menni / es az ü kez-
 zit fogván kialtás tún / es ezt monda. Leán fell fel. Es meg tere
 az ü lelke / es legottan fel kele / es hágá hog enni adnának
 üneki. Es az ü húlei ighen el czudalzának.

Es Jéshus paranczola üneket hog
 valakinék meg ne mondaniak
 az mi lütt vala.

Evangeliū Kilencedik riſſ.

Hítoron fediglenen eggbe
bírta volna az tizenkét
tanítván birodalmat
és habad hatalmat a
da üneiek minden őrő
ghófón/ és hog betegsighetet gogjtaná
mal. **E**s el bozásá úfot hog predísalnák az istennék országat/ és a
betegséket gogjtanának/ és monda üneiek. Valamit az utra ne
vigetek se visszahalat se faktorzkat se kénérét se pínzt se két fón
köfök ne legyen. **E**s valamell hárba be mentek ott meg maragga
kok/ és onnan menétek másua. **E**s valakik be nem fogadandnak
kútfok/ mikorón az varosbol ki mentek/ meg az port és le razzatók
az tűhabaitofrul/ ú ellenék valo tanubizonsaghirt. El menuin fe
diglen körül iárnak vala varosok perte Evangeliomot hirdetui/ és
korokot gogjtanán mindenütt.

Nyeg halla fediglenen az
Herodes ki országának neged riſkit büria vala az melleket az Jesus b
ezelekedik vala/ és magaban viseledik vala azirt hog ažt mongák
vala nikik hog Janos tamadott fel halottaibol/ nikik fediglen hog
Illes telent volna meg/ egebek fediglen hog az righi profetának
közöle valamell tamadott volna fel. **E**s monda Herodes. Janos
nak en vitetim fejt/ kicorda fediglen ez ki felöl en enic dolgokot
hallok? **E**s ügekerék vala ranta hog az Jesusi lathatná. **E**s mikor
még tertenék volna az apostolok/ meg besíllek üneki mind/ va
lamit tütenek vala. **E**s mikorón azokot úhozzá vitté volna/ fél
feje mene czak úmagának/ az varosnak egg puſta helire/ mell va
rosnak

Gent Lukacj iráſa ſérint.

96

rosnak Betsaida neu. **M**ell dolgot mikorón az sereg nipek meg
uttanak volna/ ú utanna meninek. **E**s keretetuel fogadá úfot. **E**s
hol vala üneiek az istennék országául/ és azokat meg gogjisa va
la/ az kiket gogjata a kúlfelirat vala. Az nap fediglen el kezdett
valaha átlani/ és u hozzá mene az tizenkét tanítván/ és mon
da üneki. **B**orzasd el az nipek sereghit hog mennének el imez for
nisben valo varostálba/ és falutba/ és ott fállásra menuin sellenet
eledelt/ mert itt puſta helein vagunk. **M**onda Jesus üneiek. Tú
d aggatok üneiek ennek valot. **E**s azok mondának. Ninczen műnes
funk ot fenerünknel/ és két halunknal több/ hanemha mű magunk el
megurik/ és mind ez egységes nipsre eledelet bíkünk. **V**alának fediglen
firfiak közé ötödöt valo ezeren. **M**onda fediglen az útanítváninak
Vitessítet le úfot minden telepediséknek helin otuent étuent/ és vég
ének/ és mind le ültetek úfot. **R**ezibe viue fediglen. **J**esus az öe
kénérét/ és az két halat/ és az hemet merbe fel emelui/ megáldá
azokot/ és meg kegde/ és az útanítváninak clofta hog az sereg
nipek eleibe tennék/ és ünek mind/ és meg eleghedinek/ és tizenkét
kosár fedinck tele az el kegdetl kénéréknak maradékiból/ mell az meg
eleghedisnek selette vala üneiek. **E**s lún ez mikor úmaga volna/ és
úmadkoznek/ ú vele valának az tanítvánok/ és/ és meg kérde úfot ezt
monduan. Az sereg nipek kinek mondának enghemet? **E**s azok fele
linek/ és mondának. Janos baptista/ nikik fediglen Illesnek nikik
fediglen azt mongák hog az righi profetának közöle nimell tam
dott fel. **M**onda üneiek. **T**ú fediglen kinek mondótok enghemet? **F**elegui Simon Peter monda. Az istennék Christusának/ és Je
sus meg seninte úfot/ és azt paranczola hog ezt valakinék ne mon
danak/ ezt monduan. Az embernek fianak sokat kell hinnedni/ és go
a in noſnak

Evangeliū

Dópnak itilteini az vinctul, és az fū papoktul, és az irásstudó messe
tekül, és meg kell oletni, és harmad napon fel tāmadni. Ez moni
ga vala fediglen mindeneknek. Ha ki en utánam akar iuni tagaggá
meg ú magát, és fel vege az ú kereftfaiat minden napon, és enghes
met kouessen. Mert az ki az ú lellit meg akarāga menteni, el vē
si azt. Az ki fediglen elvészendi az úlellit en iretem, ez meg men
si azt. Mert mi hasznat vissza ember ha igaz hínte mind ez eghis
vilegot meg neri, és ha úmaga el vēs, ouag az úmaga vészdelmis
nek karuallásaba elít. Mert az ki enghemet, és az en beszdimet, a
hígenlendi, az embernek sia, és hígenleni fogia azt, mikorón el
fog iuni az ú felsighes voltában, és az ú attanak, és az hent angas
lofnak felsighes voltában. Mondom fediglen tünetek bizonyával,
vadnak nifik itt kik itt állanak, kik halált nem kostolnak, mig nem
meg fogják lát ni az istennel országat.

Lún fediglen ez beszideknek vtanna közé nölczad napon, és ú horzá
viue az Petert, és Jánost, és Jakabot, és egg begre fel mene hog
imádkoznék. Es mikorón imádkoznék az ú orczáianak híne más
lún, és az ú ruházatta, fejr, és tündököl. Es imé két firfiu folva:
la ú vele, kik valanak Szöfes, és Illes, kiket látak nag felsighes,
állapatban, és folnak vala az ú ez világban valo ki mulasárul, mel-
let rówendőre be tölt vala Jerusalemben. Peter fediglen, és az kik
ú vele valanak alomnak miatta meg nehezültenek vala, és fel ser-
kentetünn látak az istennel nag felsigben valo állapatát, és látanak
két firfiat kik ú vele állanak vala. Es lún ez mikorón azok el
tauoznának ú tule, monda az Peter az Jesušnak. Nag vrain, io ne
kunk itt lenünk, vongunk itt harom sáort, eggiket tenekd, és eggiz
ket Moisésnek, és eggiket Illesnek, nem tudugan mit mondana.

Mikorón

Szent Lukácz írása szerint. 97

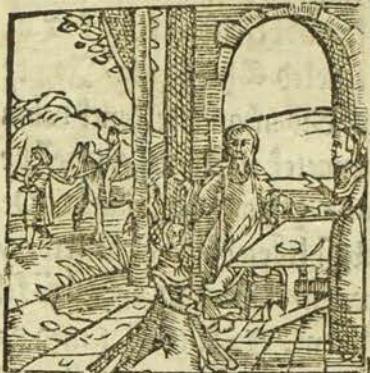
Mikorón meg ezt mondánā kód tamada, és útöt arnífutal befogá
meg filemlinek fediglen mikorón út az kódbe be menninél. Es hozza
lún az kódóból, ez ighifuel. Ez az en fertelmes fiam, útet halgassz
tak. Es mikor hozat lenne az Jesuš rząk egedül lelef, és azok vészeg
sigben tarták az dolgot, és az napokban senkinek semmit nem kóla-
nak az dolgozrul az melleket lattanak vala. Lún fedig ez, az vtán kó
uetkezendő napon, mikorón út az hegrul le hallanának, sok sereg nipp
mine ünki eléibe. Es imé egg firfiu az sereg nipp kózzol fel kialta, és
dmonda. Mester kirlek tighedet, tekincz reá az en fiamra, mert en
nekem eggetlen egg húlottem, és imé az gonosz kellet meg ragaggá
útet, es hírtelen figuel kialtast tiszen, és testiben nagyon tori útet, és
tantikot tur, és ighen nehezen tauozik el ú tule, minden testit el hag-
gatuan. Es kírim az te tanítuanidot hog ki úzzik azt, és nem tehez-
tek. Feleluién fediglen Jesu mondja. O hútotlén, és vissza fordulte
faiu nipp, valson mecziglen fogok lenni en tú kózottetek, és meczig
len fogom türni az tú miuoltokot? Hozd ide az te fiadot. Mikor fed-
diglen meglen mentiben volna minden testit el haggatā az órdog, és
e ide s touda háná. Meg fedde fediglen az Jesu az fertelmes fel-
letet, és meg hogniā az germeket, és az ú attanak ippen meg adá.
Es zudálkoznak vala fediglen mind az istennel nagyságos voltán.
De mikorón mind ezudálkoznanak mind ezeken melleket tiszen vas-
la, monda az ú tanítuaninak. Az tú filéitsek be helhetessítetek ez
beszideket. Mert kouetkezik ez hog az embernek sia az embernek
bezéibe adattassít. Es azok nem értik vala ez beszidet, és el titkoluán
vala útulok hog ezt meg ne értenek, és nem mérít vala útet meg, ker-
deni ez beszidrul. Sondolat eset fediglen kúdkbe ú kózottok, mellük
f volna ú kózzolok nagubb. Es az Jesu látuan az ú kúdknef gondoz
lattas

Evangelium

Iatfet/ egg germeket kérzen fogas/ és ú melle állata útét/ és monda
únekeit. Valaki ú hozzá fogadánya ez germeket en neuemberenghe
met fogad az ú hozzá / és minden valaki enghemet ú hozzá fogá
dád/ azt fogagga ú hozzá az ki enghemet el boczátott. Mert azki
küssebb mind tű főzöttetek/az lishen nag. Felesün fedig az Janos
monda. Nag vram/egg nimel embert látan ki te neuedbe ördögö-
köt úz vala/ és meg tiltok útét/ mert nem kouet mű uelünk. Es
monda úneki az Jesus. Neg ne tilczatok/ mert az ki mű ellenünk
ninczen/ mű mellettünk vagon. Lún fediglen mikorón be tellesedni-
nef az ú fel meninek napiak/ és ú az ú orzáia meg erőssítette
vala hog Jerusalemben menne/ és koueteket boczata az ú hemilinek
elotte. Es mikorón el mentenek volna be meninek Samariabelieknek
városába hog úneki kállast kerezniek/ és be nem fogadák útét/ mert
az ú orzáia Jerusalemben mutat vala utat. Mikorón fediglen lak-
tak volna az ú tanítvánai Jakab/ és Janes/ mondának. Vram az
karodi hog azt monguk hog tüz fállon le az mennorhangbol/ és úköt
meg emissze/ misippen illes estütt. Neg forduluán fedig az Jesus
meg fedde úköt ezt monduan. Nem tuggatók minemű lesztú az/ kie b
éu vattok/ mert az embernek fia nem azirt iutt hog embereknek leskit
elvezesse/ hanem azirt hog megtarca. Es más várostába meninek.
Lún kecig mikor az utón menninek monda egg ember úneki Ákarlaš
kurtni tighedet valahoua menendek. Monda úneki az Jesus. Az
rokának lükök vagon/ és az éghi madaraknak fükkök vagon/ az ember
nek fianak fediglen ninczen holott fejt lehaneza. Monda fediglen
másnak. Kéress enghemet. Es az monda. Vram engheddmeg en
nefem hog előshör meníkel/ és temessem el az en atamot. Monda
úneki az Jesus/ hadd temessék az holtak el az ú halottait. Te ke-
dig len

Sent Lukacj irāsa sierunt.

³⁸ dig mennel ęshirdesd az iſennet orſagat. Nás ęs monda. Úkarlaſ ſouetni tighedet / de enghedd meg ennekem elosbor hog veget bulczüt az en haz ambelietkül. Monda üneki az Jesus. Senki nem alkölmas az iſennet orſagaraſi az útezit az ekire tiuin hatra nizend.

leñ az vr issen egéb hetuen tanítvánt
es iegeze ki. & el borzatá úfot az ú
kíninek előtte/ kettőnkint minden vás-
rosba/ es minden helre/ houā u menendő
vala. Ezt monga vala annakokárt ünekel. Zaratni valo ilet bi-
zon hog sof/ de az műsek kevesen vadnak. Kirijtel annakokárt
az aratni valo iletnek vrát/ hő a tollson műesköt ki az u aratoiába-
Nennetek el/ imē en el borzatlaš tutófot mikippeñ az báranokot
az farkasoknak kozibe. Se fákot ne hordozzatok veletek/ se tásfát/
se sarut/ es mikorōn utban vattok sentíhez be ne terietek hog meg
latogassatok. Valamell hárba be menendetek elősbor, ezt mongatok
Biksighe legen ez hárznak/ es habikesinek sia lénđ ott azon fog
megriugponni az biksig melluel tú úfot úduozlottitel hanem lénđ tú
réatok tér Vári azon hárzbán maraggtatok fedig meg/egetek s igatok
az mit azok adnak. Néert milto az műs az u birire. Házrul hárza
ne iariatok/ es valamell várrosba kemenendetek/ es tutófot besogadán
dunak/ egetek azokban az melleket előtölbe tisnaf/ es az betegheket
meg hogiczatok mellek az várrosban vadnak/ es ezt mongatok azok-
nak. Neutok közösített az istennék orszaga. Valamell várrosba fez-

b

Tiglān

Evangellum

Diglen be menendetek / es be nem fogadandonal tutoket / ki menua
 az varosnak vitzaiara ezt mongatok. Neg az port es mell mohoz
 zankragadott / ez tu varostokban / le veriuk tu reatok. De maga ezt
 ruggatok hog tu reatok kozelitett az istenek orsaga. Mondom tu
 nektek hog az Sodoma varosbelieknek konnebben lisen dolgot az na
 pon hog nem mint az varosnak. Jay teneked Lhorozain / Jay te
 neked Betaida / mert ha Tirusban / es Sidonban titettenek volna
 ez isteni erouel valo dolgot / melleket tu bennetek titettenek / riguen pe
 nitenciat tartottanak volna ciliciumban / es hamuban ului. De a
 maga Tirusnak / es Sidonnak / turhetebben lisen dolga az itileben /
 hog nem mint tuneket. Es te Capernaum / ki mind az egiglen fel
 emelkett el / mind pokoliglan le fogt silledni. Az ki tutokot meg v
 al enghemet vital meg / es az ki enghemet meg vital / meg vitala az
 az ki enghemet el borzatott. Neg tere fediglen az hetuen tanituan
 oromuel / ezt monduan. Bram meg az erdoghok / es hatalmunk ala
 vettetnek mu nekunk az te neuednek altala. Es monda unefiek. Lac
 kom vala az satant mikint egg villamast / hog az meniorzagbol le
 esik vala. Im hatalmat adok tuneket / hog az ligokon / es az scorba
 piokon iariatos / es az ellensignek minden eren / es tuneket semmi
 nem art. De ezen ne drussetek / hog az gonok kelleteken birodalmas
 tok vagon hanem inkabb azon drussetek / hog az tu neueteik az men
 nekben iruan vadnak. Azon oraban oruendeze az Jesus az bent lis
 lekuel / es monda. Halat adok esdiziretet mondok teneked en atam
 meninek / es foldnek bra / hog el titkoltad ezeket azoknak kik boldszek
 nek ne vit viselik / es meg ielensettek azoknak kik boldzesighirt nag
 emberetnek nem itilsetnek. Vg atam / mert ig volt az te io akara
 sod te naled. Mindenek az en atamtul adattanak ennekem / es sen

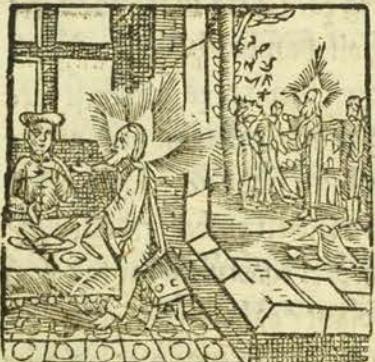
Sent Lukacz irasa Berint. 99

ki nem tudja kicoda ligen az fiu / hanem czak az asa / es ki ligen
 az asa hanem czak az fiu / es az kinet az fiu meg akaria ielenteni.
 Es az u tanituanhoz forduluann / czak umagofnak monda. Bodog
 hemet az kik latok azokot / az melleket tulattok / mert mondom tu
 nestek hog sok profetak / es kirakok okartak latni az melleket tulatt
 tok / es nem latok / es hallani az melleket hallotok / es nem hallottak
 Es imre nimell toruin tudo fel tele firtuun utet / es ezt monduan
 Mester / mi czelekedetuel herhetem az orok iletnek orossighit? Es
 d Jesus monda uneki. Az o toruinben mi vagon meg irua? Mikor
 pen olvasod? Az feleluun monda. Szeressed az te vradot istenedet
 az te telles fuedbol / es az te telles lelfedbol / es az te telles eredbol
 es az te telles leksi ugekezedebol / es az te kozel valo emberedet
 mint temagadot. Es monda uneki. Igazan felcsl. Ezt tudd / es
 iletet lisen. Az toruin tudo akaruan umagat igaznak mutatni mon
 da az Jesunak. Kicoda az en kozel valo emberem? Rea feleluun
 az Jesus monda. Nimell ember Jerusalembol Jerichoba megen
 vala / es toluioknak kozibe es / kik meg es foktak utet / es sebeket
 tiuin ranta el meninek azt felig meg holt famban baguan. Tortiz
 nek fediglen / hog egg pap menne azon vtonn / es az sebest lat
 uan el mulok mellole. Uzonkippen egg leuita mikoronn nem messe
 menne az hektul / mikron kozel ment volna u hozza / es latta vlna
 utet / elmulok mellole. Nimell Samariabeli ember fediglen az
 vton menuinn u hozza mene / es latuan utet konorule u ranta / es u
 hozza iaruluun be fotoz az u sebeit / olant / esbort otuiun bele / es
 fel tiuin utet az u barmara vendig fogado hazba viue utet / es gona
 hat visel. Es az vanna valo napon el induuann onnan ket denar
 pinzt vun ki / es az vendig fogadonak adas / es monda uneki. Viseld

b ij gon

Evangeliū

gongat annak/ és valamit ennek felette ú reá költendéb/ mikorón meg terendek/ en meg fizetem teneked. Annakokairt ez hárrom főz zól/mellsik lattatik teneked főzel való emberinek lütt lenni annak/ az ki az toluaioknak főzibe esett vala? Es az monda. Az /az ki irgal massagot tún ú vele. Annakokairt monda üneki az Jesus. Neniel es te és azonkíppen tig. Lün fediglen mikorón utolbañ volnának hog Jesus be menne egg nimell váróstabba. Es egg nimell ásponiallat kinék Martha vala newe/házaba fogadá az Jesus/ és az Marychanak egg huga vala/kinék Maria vala newe/ki és az Jesusnak a labanal úl vala/és halgatta vala az ú beszidit. Az Martha fediglen az sof bolgálatban tör vala fejt/ mell elő óluan monda. Vram nem gondolszí vele hog az en hugom czak en reám hatta az bolgálat. Mongad annakokairt üneki hog seghüzen ennekem. Es feleluin monda üneki az Jesus. Martha/Martha/nag borgalmatos fogot viselb. és sokra veszett ebed/ mell nügodnod nem hágde czak egg az hasonra valo dolog. Maria az io riſt valastottat mell el nem vitetik ú túle.

Ezéneggedik rész

Sis lün mikorón imádkozné nimell helen/minck utanna meg hünék/ monda nimell üneki az ú tanítuaninak főz zole. Vram tanicz munkát imádkozni mikippen Janos és tanította az ú tanítuanit. Es monda üneiek. Nyíkör imádkóstok ezt mongatok Szú atank ki az mennetben vag/ kentellessék az te newed/

Szent Lukácz írása Berint. 100

Túionel az te országod/ legen az te akaratod/ mikippen meniszben azonkíppen az földön és. Az mű keinerünköt az minden napiaat aggad nekünk ma. Es borzásd meg műnekünk az mű bűneinket / mert mű és meg borzatunk mindeneket ki mű nekünk tartozik. Es ne iut ass munkát kisírtetbe /de habadíz meg munkát az gonoftul. Es monda azoknak. Kiczoda tú kozzóletek az kinék barata fog lenni/ és iú felbe ú hozzá megen/ és ezt monga üneki. Barátom aggé ennekem körzön hárrom keineret/ mert egg barátom tört utabol eni hozzáam/ és nincsen mit tennem eléibe. Es az belöl feleluin ezt monga. De tig munkát ennekem/ immáran az anto be vagon zásroluán/ és az en germekim en velem vadnak az halo házban/ nem kelhetek fel/ hog teneked aggak. Mondom tünketek/ ha igaz nem fogott volna adni és azir hog barata igen üneki/demaga czak az ú kirissben valo nag vntatásairt es fel fel. Es igaz annit ad az meni re hüsighe vagon. En es ezt mondom tünketek. Kirietek es az mit kirtet meg adattatik tünketek. Keressetek/ es az mit kerestek meg ta lallatok. Zorghessetek/ es anto nittatik tünketek. Mert minden/ az ki kír az mit kír meg neri/ es az ki keres/ az mit keres meg leli/ és az zorghetonek anto nittatik iouendőre.

Kiczoda fediglen tú kozzóletek az atá melstül ha az fiú keineret ki rend nemde kouet adi üneki? Aquag ha halat kír nemde azhalirt figot adi üneki? aquag ha tukmonat kír/ nemde scorpiot adi üneki? Annakokairt ha tú gonoftok liuiñ io atandikosot tuttof adni az tú fiaitoknak meniuel infabb az tú menisci akatok kent leket ad azoknak/ az ki kír utet. Es ördöghöt úz vala/ és az ördög nima vala. Es mikorón kiúste volna az ördöghöt meg kolala az nima/ és az sereg nipek el szudálkozana. Nisik fediglen ú kozzolok ezt mongák vala. Azbelze

Evangeliū

bulnak az őrdögöknek fejedelminek eréiuel úz őrdögöt. Ez egész
kisirtui az égből rizdát kiúnnak vala látni útule. A kédiglen
mikorón tudná az ú gondolatot mondá üneki. Minden ország el
pusztul az mellel ümagának ellene meghasonlott / és egház az masik
hátra esik. Hog ha az satan és az magának ellene meg hasonlott /
mikippen marad meg az ú ország? Mert azt monogatók hog en az
belzebulnak eréiuel úz őr őrdögököt / hog ha en belzebulnak eréiuel ú
z őr őrdögököt / aztú fiaitok ki eréiuel úznek? Azirt út tú itisítetek lísh
nek. Ha kédiglen isiennék výáual úz őr őrdögököt / bizonáual az isten
nek országa tú reátok iutott. Mikorón az erőss fegyveres órizi az ú
palotáit / bicsigben vadnak azok / az melleket bir / miheßen kédig
len ú nálanál erősb iutand oda / és meg gózendi útet / minden ú feje
verit el vissz / kíben bizik vala / és az ú fákmánlott marháit el osfa.
Az ki en velem ninczen / en ellenem vagón / és az ki en velem nem
gyűt tifozlast tishen. Mikorón az fertelmes fellet ki menerd az em
berből / farraz heleken fár / és nügödalmat keres / és mikorón nem ta
láland ezt mongá. Meg teref az en házamba honnan ki iousik. Ez
mikorón el sounend seperue / és ifesitue talalha. Legottan el megen /
és hét egéb felletet vishen fel ú vele / kik ú nálanál ártalmaskat / és be
menuin ott lakoznak / és az embernek výső dolgái gonoz bat líshnel
az ú elő dolgainál. Lún kédiglen mikorón ezt mondá nimell
ássoniallat fel emelui az ú hauat az sereg níp körzöl morda üneki.
Bodog az mi az mell tighedet visele / és bodogek az emlék az mel
lekset koptál. Ez az Jefus monda / Sog inkab bodogot az kik az ist
ennek besidit halgatták / és azt meg órizik. Az sereg nípeknek kédiglen
kik nag furisiguel körül vúttik vala útet / kezdé ezeket mondani. Ez
gonosz faiu níp / rizdát kiúan látvus egéb rizda nem adatik üneki /

hanens

Szent Lukács írása szereint. 101

hanem czak az Jonás profeta rizdáta. Mert mikippen az Jonás
rizda lún az Niniue várasbelieknek / azonkippén líshen az embernek
fia és ez faiu nípnek. Az díl hétről valo királye a hón fel tamad az
itilet koron az faiu nípnek firfiaival / és el karhoztatta útöt / mert az
földnek výső riziről ioue el / hog az Salomonnak hólczesighit hallas
na / és imé nagubb vagón itt ez helen hog nem mint az Salomon
volna. Az Niniuebeli firfiai fel tamadnak az itilet koron az gonosz
faiu nípuel egetembe / és el karhoztatták azt / mert penitenciara tére
dtenek az Jonásnak predikálása miatt. Ez imé nagubb vagón itt ez
helen hog nem mint az Jonás volna. Senki rejték helse nem tiszí az
houidnek az mellek meg gyunt / sem az kóból alá / hanem az világ
tartora / hog az kik be mennek lassanak az vilagnál. Az festetek hoss
uidneke az kím. Azirt mikorón az te hemed egg újú lend / mind az
eghisz tested vilagos líshen / hog ha gonosz lend / az te tested és fótiz
tes líshen. Azirt meg lásd hog az világosság az mell te benned va
gonfotitig ne legen. Ha azirt mind az te egiszs tested vilagos lend
és valamell rizibén fótites nem lend / ekkippen egiszs tested világoss
líshen / mikippen mikorón az houidnek az ú világosságával tighedet
meg világosít. Ez mikorón holna kire útet nimell fariseus / hog ú
nala ebillenk. Az Jefus kédiglen be menuin aßtalhoz üle. Az far
iseus kédiglen mikorón latta volna / rizdalkozék ranta hog az ebidnek
előtte meg nem mosdott volna. Ez monda az ur isten üneki. Nosz
án tú fariseusok az pohárnak / és az talnat kúlörikit megtisztítatok
és az mi tú bennetek belöl vagón telles ragadozásúval / és gonosz aguval.
Tú estelenek nemde az ki azz teremtette az mi kúlúl vagón / azt esz
az teremtettei az mi belöl vagón? Demaga az mi marhátoknak se
leste vagón aggatok almosnába / és mindenek tisztán vadnak tünetek
Dr.

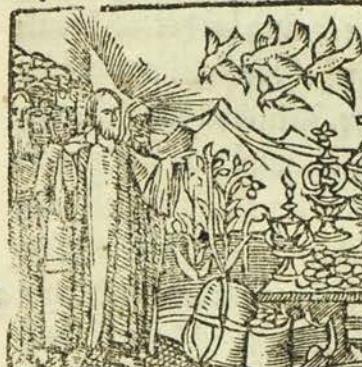
Evangeliū

Dé ian tünektek fariseusoknak mert ki aggatók az dezmat az mintabol / és az rutabol / és minden nemű kerti vetemiben / és az igaz itilestet / és az isieni beretetet el mulatásatok. Ezeket meg kell vala tenni amazokot és nem kell vala el hadni. Ian tünektek fariseusoknak / kifüszeketetek berettek az synagogában / és az vasart köszöneteket. Ian tünektek iraslurok / és fariseusok / tetteket hensighük mert ollatinok vattok mint az koporsok / kif meg nem terczenek / és az emberek mi koron ranyok iarnak nem tuggák. Feleluiñ fediglen nimell az toruin tudok közööl monda üneki. Mester mitorón ezeket mondod műnköt és bossuságual illecíz. Es az Jesus monda. Ian tünektek és toruin tudok / mert embereket terheket meg terheletek / melleket el nem viselhetnek / és tú ezek eggnyomok sem illetitek az terheket. Ian tünektek mert ippúlist tiszték az profetáknak koporsain / az tú azaitok öltök fediglen meg úkt. Bizonual tanubizonságot tiszték rula hog tú és rea haggatók az tú ataitoknak czelekedetit. Mert bizón az hog azok öltök meg úkt / tú fediglen ippítist tiszték az ú Koporsiokon. Annaktaikt az istennel bőlcselejhe és ezt mondotta Profetákat / és apostoloket horzátok úhozzájok / és azok közööl meg fognak elni / és haborgatni fogiaik úfóthog meg kerestetik ez illen faiu nipeñ minden profetáknak vire / ki ez vilagnak teremtisit fogua ki ottetik / az Abelnek vire ontásával fogua / mind az Zafariašnak vire ontás aiglán / ki az hent egg haza / és az oltárnak közötte veštinek el. Bizoni mondóm tünektek meg kerestetik ez gonosz faiu nipeñ. Ian tünektek toruin tudoknak / mert horzátok vútók az tudománynak folcsát / túbe nem mentetek / és azokot és megtiltatók az kif be mennek vala. Mestermon fediglen ezeket mondana ünekeit. Az toruini tudok / és az fariseusok / erősen fezdinek úra aallani / és fogás e

tipp

Szent Lukácz írása szerint. 102

Fippen sok dolgoztrul kezdekt útet kérdezni / lesz vettüñ üneki / és úgesz kezüñ valamit az ú hajábol ki venni / hog útet be vadvolnák

Ikoron fediglen / nipeñk hantalan sokasága gult volna eggbe annira hog egymást meg nomnák / fezde ezt mondani az útanituaninak. Es losbor meg tartoztatásatok tú magato ket az fariseusoknak kouassatul / mell nem egéb hanem tetteket hent sig. Mert semmi ninczen el fedezue hog mell iouendore meg ne né latkozzik / és semmi el titkolt dolog ninczen hog mell meg nem tudat tatisz iouendore. Mert az melleket sötiben mondottatok / azokat az nap / ilagon hallat meg iouendore / és az mit másnak filibe sugatások az rentek hazaiban / az haza / feliben hirdettek ki iouendore. Mondom fediglen tünektek / en barátimnak meg ne rettenetek az zoktul / kif az testet ölt meg / és ezeknek vtanna ninczen ünekeit mit nagybbat tegenek. Meg mutatom fediglen tünektek kíül filletek. Attul filletek / az ki minék vtanna meg olénd / hatálma vagon hog az Gehenbe vessen. Bizonual mondóm tünektek ettül filletek. Nem ót vereberkét adnaki két kúspinzen / mell ásnak mondattuk / az zoknak közööl / és / ninczen egg feletsigben az istennel előtte. Sóig az tú fejeteknek haia hali / és mind megvadnat hámaltatuan. Annaktaikt ne filletek / sok verebeknél nagybb irok vattok tú. Mondom fediglen tünektek / hog minden valaki enghemet hútuel valland az embernek előtte / az embernek fia / és valla azt ioudore az istennel angalis-

Euangelium

angalinač előtte. Az ki fediglen meg tagadān enghemet az embereknek előtte meg tagattatik az istennet angalinač előtte. Es valaki gonosz bot boland az emberek fianak ellene meg boczáttatik üneki Annač fediglen az ki az Szent lilek istennet ellene kídalmas besidet mondānd meg nem boczáttatik iouendore. Nyitorni fediglen az sy nagogákba és az fü embereknek, és az hatalommal valo fejedelmeknek eléibe viendnek tútokot forgalmatosok ne legetek/mikippen auag mi felelist tegetek/auag mit mongatok. Mert az Szent lilek meg tanít tútokot azon orában mit kellent tünetek mondaniok. Monda q fediglen üneki nimell ember/az sereg nip körzöl. Nester. Hadd meg az en afámsianak hog asba meg en velem az órósig het. Es az monda üneki. Ember/kiczoda tün enghemet igaz latoa/auag órósig ostoā tü körzöttetek. Es monda azoknak. Neg lassatok/és megörizzitek magatokot az telhetetlensiget. Mert nem azokban wagon valakinék bodog ilete/az melleket bir nag bù marhaban ilun.

Hasonlatos besidet monda fediglen ünekiek ez ighikuel. Nimell fazdag embernek az u hanto folde nag buon terme/ es gondolkodik vala u magaban/ es ezt monga vola. Mit tegef/hog ninczen houā h gyüntem az en foldemnek bù termisit? Es monda. Ezt tissem/ Es hanom az en gabonás hazaimot/ es nagubbakot rafok/ es oda gyümöldem en iouai mot mellek ennekem termettenek/ es ezt mondom az en lelkemnek. En lelkem/im igaz eleg ileted wagon/ mellek sof estendore eggbe raktam/ nugggal/ egel/ igal/ vigagg. Nyonda fediglen üneki az isten. Te estelen/ez uel meg kiuannak te tuled az te lelkedet/ es kię lishnek az melleket illedre heretz tel. Ezekippen wagon dolga annak az ki maganak gyunt/ es ez illen isten berint nem fazdag. Es monda az u tanijuaninak. Iziit mondom tünetek/ az

13

Szent Lukac irasa Berint. 103

tü lelketekre forgalmatosságok ne legén mit egetek/ sem testetekre mi öltözettek legen. Az lilek nagubb berzületben wagon hognem mint az eledel/ es az test nagubb berzületben wagon/ hog nem mint az öltözöt. Mizsítet iol meg az hollok/ mert nem vetnet/ sem aratnak/ kítnek sem tarhazok ninczen/ sem gabonás hazaok/ es mind az által es az isten el tartta ukot. Nenivel inkabb tü felül hallaggasok az madarakot? Kiczoda fediglen tü körzöletet az/ az ki az u for galmatosságaual az u testinek ember korában valo állapattahoz eggé singne riht tehessen? Ha annak oart azt sem tehetitek/ az mi iughen kiczin dolog/egéb dolgotrus mire vattok forgalmatosok? Mizsítet iol meg az liliomokot/mikippen nönek/nem munkálodnak/ sem sonnak. Nyondon fediglen tünetek/ hog az Salomon sem öltözit vala minden u felsighes voltában igen mint ezek körzöl egg. Ha az isten effippen öltözeti fel az füet/ mell ma az mezőn wagon/ es hol nap az igho kemenzébe vettetik/menivel inkabb tútokot fel öltöztek o kusded hütük? Tu es ne kerdezkegetek azon mit egetek/auag mit igatok iouendore. Es fel ne emelkeggetek. Mert mind ezeket ez világha nipek kerdezik. Az tu afatok fediglen tugga/ hog füssigtek legen ezek nélküli. Sog inkabb keressetek az istennel országat/ es mind ezek hozzáia adattatnak tünetek. Ne fili kusded nan nip/ mert az tu afatoknak fedewinek kell hog országot aggón tünetek. Aggatok el azokot/az melleket birtok/ es aggatók alamosnát. Ollerhineket kerrezetek magatoknak/ hog mellek meg nem öslnak/ ollrentek marhat/ mell az mennországban el nem fog houā az orvó nem megen/sem pisik el nem vehti. Mert az holott az tu rentek marhatok wagon/ ott fog lenni az tu huetek es. Az tu vitonitok meg öveczue legehetek/ es gyüptott houidneket viselsetek/ es tü hasonlatosok legetek az em

14 berethet

Evangeliū

berekethez az kif vāriat az ú vrokat / mikorón iúion meg az meñekezōa
ból / hog mikorón meg ióuend / es zörghetend / legottan meg nissat ú
neli. Bodogok az ollan folgak / kifet mikorón az vr meg ióuend vág ta
tal hog vigáznak. Utzon mondóm tüneltet hog fel öuccézi ümagat
es útöt aßtalhoz ülteti / es el megen / es folgal ünekeit. Ezsha iñek
másod vigiliáian ióuend meg / esha harmad vigiliáian iú meg / es
vág találánja. Bodogok az ollan folgak. Ez tediglel tuggatok hog
ha tutta volna az hāzbiro ember mell orában iúionel az oró níluán
vigázott volna / es nem hatta volna az ú hāzat meg ásni. Tú es a
annaktaik legetek kifet / mert az mell orában ingen nem aliftatok /
az embernek sia es iú. Mondák tediglel üneki az Peter. Vram mű
reánk mondodi ez hasonlatos besidet / auág mindenekre. Mondák
tediglen az vr isten. Kiczoa az hiro / es bőlez hāzi dolgos / kif az
vr az ú hāzabeli nípiń füg fog hagni / hog mikorón annak ideie / mir-
tik herint valo abrafot aggon ünekeit. Bodog az folga / kif mikorón
az vr meg ióuend / ekkippen talál hog czelekedik / igazán mondóm tū
nektet / hog minden birtoka alatt valo mathain füg tisztí tet. Hog ha
ez folga az ú húiben ezt mondánja. El haláska az en vram az b
meg ióust / es verni kezdendi az folgakot / es az folgaló asszónokot /
es inná es enni kezdend / es rísegheszedni. Ez folganak vra meg
iú az napón mellen ingen nem reminsi / es az orában mellen ingen
nem tugga / es útet kette vägia / es az ú risít azokhoz veti az kif he-
uet nem voltanak. Az ollan folga tediglel az ki tutta az ú vrának
ákaratkat / es magát hozza nem kerezte / es az ú ákaratka herint nem
tött / sok verefighetetik verettetik meg. Az ki tediglel nem tutta /
es verefigre miszt dolgot tött / feues verefiguet verettetik meg. Az
kinek tediglel sokat attanak / sokat keresnek ránya / es az kinek sokat
attanak

Gent Lukacj irása herint. 104

attanak kezibez / többet kirnef attul. Azirt iútem hog tüzet borzás
sat ez földre / es mit atarok ha immára fel gult. De kereftiguel
meg fell kereft eltetnem magamot / es im mint borongattatom mind
arczíg mig nem be tellesedik. Ez t aliftatoki hog békésig borzán
iútem ligen ez földre? Mondóm tüneltet hog nem / hanem inkább
eggmástul valo el valastásirt. Mert matul fogua / öten lisnet egg
házban kif meg hasonlanak / hárman kettő ellen / es kettehárom ellen.
Meg hasonlik az asa az ú sia ellen / es az fu az ú atta ellen /
es az ána az ú leána ellen / es az leán az ú anna ellen / embernek na-
pa az ú mené ellen / es az mené az ú napa ellen. Ez t monga vala te-
diglen az sereg nípnet es. Mikorón nap níugat felöl felhót lattok
hog tamad / legottan ezt mongatok. Ez iú / esvg liszen. Es mikorón
az dili sclet lassatok hog fu / azt mongatok / hog meleg liszen / es meg
liszen. Tú tettek hentsighuel / az égneket / es az foldnef fininet tekint
etiböl bizonságot tuttok venni / ez údóbol tediglel hog vagon hog b
zonságot nem vehettek? Mire nem itilitek meg / az mi igaz tú ma-
gatoktus? Mert mikorón az te ellensigheduel egg vtón az vás-
rosbeli fü embernek eleibe miig / minden erödvel azon lig meg vtoda
ban hog meg menekedhesél ú tule / hog törtinet herint az biro eleibe
ne vongon tighedet / es hog az biro tighedet az várós folgáianak te-
zibe ne aggón / es hog az tómörzbe ne vessen tighedet. Mondóm
teneked nem fogj ki mehetni onnan / mig nem meg adod az vtolsz-
kusded pinzt es.

Thénharmadik viasz

Et valónak tediglel azon údóben nímel emberet / kif
az Galileabeliek felöl kouetsighet hoztanak vala az
c 11 Jesušnak

Evangeliūm

Jesuſnak / kíneſ vörít Pilatus az új
dozatfokúal eggybe eluegítette vala. Ez
feleluiñ Jesuſ monda azoknak. Alíta
toki / hog iméz Galieabeliek minden
Galieabelieknek felette búnóſok lütte
nek ligen / hog illen dolgoſok ſenuettes
nek? Mondom tüneltet / hog nem.
Sög ha ki nem fogtak téri búnóſokból
mind azonkíppen el veſtetek. Auág a =
maz tízenholcz embert / kíre az torom díle Siléban / es úköt meg
öle / alízatoki hog mindeneknek felette kif Jerusalamben lafnak / maz
gubb adoſok lüttenek ligen? Mondom tüneltet / hog nem. Sög ha
ki nem fogtak téri búnóſokból mind azonkíppen el veſtetek. Illenha
ſonlatos besidet es mond vala. Eggy nimell embernek figheſáia va
la / mellet az ú föléiben be plántalt vala / es el ioue hog gómölczöt fe
ressen az fighe ſán / es nem találta. Monda fediglen az ú fölö mű
esinek. Imé hárrom eſtendie vagón mi üdötlü fogua ide ſárok / es
gómölczöt keresek az fighe ſán / es nem talállok. Vögd ki azt / mire b
foglalla el hiába az ſoldet. Es az feleluiñ monda úneli Bramhaddel
ez fát ez eſtendoben es / mind aczíg mig áſáſ nem tiſet körül mel
leite / es mig ganant nem toltoſ tóuibe / es ha gómölczöt teremt io /
ha fediglen nem / az után am batron ki vágiaſ azt. Tanít vala fedig
len az synagogáknaſ eggyiben eggy hombat napon. Es imé vala ott
eggy aſſoniállat / kíben tízenholcz eſtendobul fogua / betegſig hozo
gonos ſelleſt vala / es eggybe sugorodete vala / es azú ſeit ſemmikíppen
fel nem emelheti vala / mellet mikor meg látott volna az Jesuſ /
ú horzáhiua azt / es monda annak. Aſſoniállat meg ſabadtal / es

Sent Lukac̄ iráſa Szérult. 105

az te betegſighedból / es legottan fel egenſedet / es dizretet tiszen
vala az iſennet. Feleluiñ fediglen az synagoganak ſeiedelme / meg
hargoduan hog az hombat napon gogitott volna az Jesuſ / es eze
monga vala az ſeregnipnek. Hat nap vagon melleken mülni kell /
azirt ez napokban iüjetek magatok gogitatni / es nem az hombat
napon. Feleluiñ fedig úneli az ur iſen monda. Ez tetteſes ſentſigha
nem oggai el mindenek az ú ókrit / auág az ú hamarát az iaboltul
hombat napon / es nem viſh itatni útet? Ez Abrahamnak leánanak
b fediglen mellet az ſatan ſotelezett volt meg / im tízenholcz eſtendő
úl fogua nem kell valai ez ſoteleziból ez hombat napon el odoztat
ni? Es mikorón ezt mondaná el pirulnak vala mind az ú ellensigha
es minden nip órul vala mind azokon az melleket ú nag dizretuel
tiszen vala. Mond vala annakokart. Mihez hasonlatos az iſen
net orſág / es mihez hasonlat az? Hasonlatos az muſtar maghoz
mellet az ember kezibe viuñ az ú fertiben el vete / es fel neueredet
es nag fa lún benne / es az éghi madar / ſíklet gyantenet vala az ú
egain. Es monda eſmeglen. Mihez hasonlat az iſennet orſágat?
Hasonlatos az ſouashoz / mellet kezibe viuñ az aſſoni ember / hár
rom miroliſtbe ſeutre be / mind aczíg ott haguán mig nem tel
lesiguel koaſt iſi venne hozzá. Es megen vala várſok / es várſok
által tanítjáu / es utat tuiñ Jerusalambé. Monda fediglen úne
ki eggember. Bram ſeuſen vad naki az ſit ūduoſigheket ſerik. Je
ſus fediglen monda azoknak. Az horroſ ſapuň erőfoggetek be menni.
Mert mondom tüneltet / ſokan fognak ūgekezni / hog be meheſſenek
es be nem fognak mehetni. Mikorón fediglen fel kelend az hárbiro
ember / es be zárlángá az antot / es kün kezdetek őllani / es az antot
zorgbetni / ezt monduán, Bram bram / nisđ meg munkáunt. Es
feleluiñ

Evangeliū

feleluiū ezt fogia mondani tünöktek. Nemi tudom honnan valok vattok tű. Akkoron ezt kezdetek mondans. Le előtted üttünk/ és ittunk és az mű városának kerénpredikálottal. Es ezt fogia mondani. Mondom tünöktek nem tudom honnan valok vattok tű. Távozzák eok el en tűsem mind kik hamiságot cselektetek. Ott lisen az szíralom/ és az fogaknak czikorgatása/ mikoronn látangatók Abrahámöt/ és Isaakot/ és Jakobot/ és minden az profetákat az istennel országában/ tűtököt kediglen ki üzettetni. Es el fognak iuni nap felét felől/ és nap rúgat felől/ és felhő felől/ és az al hől felől/ és egemben le telepednek az istennel országában. Es imē mostann utolsók az kik ellső lishnek/ és ellsők az kik utolsók lishnek. Végan azon napon ú hozzá meninek az fariseusoknak közöle nitik/ és ezt mondák Je susnak. Není ki/ és menél innen/ mert az Herodes meg akart ítéghedet ölni. Es monda ünekeit. Nenítek el/ és mongátot meg az rauas Herodesnek. Ím ördögħóköt úzók/ és ippensiguel valo egissé gheket adok ma/ és holnap/ és az harmadik napon vighet tisék dolgomban. De maga iānom kell ennekem ma/ és holnap/ és holnap után. Nyert nem lehet/ hog az profeta egéb helen vessen el hanem b Jerusalemben. Jerusalem Jerusalem/ ki az profetákat meg ölöd/ és meg kouezed azokat/ az kik te hozzad borzattatnak. Neníkért akartam egébe gyüntem/ az te fiáidot/ mikippen az madar az úsítkit az ú hárni alá viki/ és nem akaratok. Íme pustán hagattatik el tünöktek az tű házatok. Mondom lediglen tünöktek hog nem fogtok látni enghemet mind a czig es/ mig nem el iówend az údo/ mikorón ezt mongátot. Aldott az ki az vr istennel neuibe iū el.

Tizenegy

Szent Lukács írása Szent. 105 Tizenegyedik

S törtinék ez hog be menne vón/ nimell fariseusoknak fejedels minék házaba/ és azok nagyon orálkodnak vala ú vtanna/ és imē eggé ember vala ú előtte, kinék büré körül sárui folta vala meg. Es felelui az Jesus az törvintudóknak/ és az fariseusoknak eze mondā. Szabadi bombatoni hogyan? Es azok vekteg halgatának. Az Jesus lediglen foguán az for embert/ meg gogjá útet/ és elborszata. Es felelui azoknak ezt mondā. Kicoda tű közöletek az kinék semára aúog ókre az futta esik/ ki legottan ki nem vonha aze bombat napon? Es nem felelhetnek vala erre üneki. Hasonlatos besidet mond vala lediglen az huatalosoknak és/ reā ügekezui mōkippén fū úliseket valogatnának az lakodalomban ezt monduán üne ki. Mikorón menékezőbe hiu valaki/ fū helle ne üll/ ne talām fe náladnál nagubb tisztessigbeli embert hiutt az menékezős ember/ és el iūi az/ ki mind tighedet s mind útet el hirta/ ezt ne monga te neked. Add imennek az helle. Es akkoron kezg meg pirulásual az alá valohelen meg maradnod. Sőg inkább mikorón vendigsigbe his uattatol/ menél telepeggel le az alá valo helen/ hog mikorón el iōvend az ki tighedet el hiutt/ ezt monga teneked. Barátom üll fela lebb, akkoron tisztessig lisen teneked azoknak előtte kik ott egemben le telepettenek. Nert minden meg alástatik/ ki magas fel magass talla/ és az ki ú magas felmagastalla meg alástatik. Ezt monga

ef az ki en magas meg aadza vala fed magastatik

Evangeliū

vala fediglen annak és az ki útet lakodalamba híta vala. Mikorón
 ebidet augaç varzorat heress / ne hijad az te baratidat / se az te afads
 fiáit / se rakonfaghidot / se fazdag komfididot / hog valamikorón viç
 hontag út es el ne hñanak tighedet / es hog vihontag meg ne fizessit
 teneked az te io titelédet. Sog mikorón lakodalma az heress beghiue
 ket hij / felség emberek / sántakot / vafokat / es bodog liss. Mert
 meg nem fizethetik teneked / meg fizetteket fediglen teneked / az i-
 gazaknak fel tamadasanak ideiben. Mikorón ezt hallotta volna
 egg nimell ember azok förzöl / kik egetembe letelepettenek vala moni q
 da ünki. Bodog az ki keñeret iñil az istennel orhágaban. Es az
 Jesus monda ünki. Egg nimell ember nag varzorat herzett va-
 la / es sok huatalosokot hua / es el boczata az u holgaiat az varzora
 nak oraián / hog ezt mondana az huatalosoknak. Jouetek / mert im-
 maran mindenek kiseen vadnak. Es egetembe kezdet ümagokot men-
 teni. Az elso monda ünki. Fold öröksighet vütemes kutsighem va-
 gon hog el ki mennek / es azt meg lassam / kirlek tighedet legek ok a-
 doott ember te nálad. Es az masodik monda. Ut iga barmot vü-
 tem aron / es el megek hog meglässam ha iof azok / kirlek tighedet le-
 gek ok adott ember te nálad. Es az harmadik monda. Felesighet
 hostam / es ez okir el nem mehetek. Es megterui az holga meg
 besille az u vrana. Legottan meg haraguék az ház biro ember / es
 monda az u holgaiának. Menni ki hamar az varosnak heréire / es ve-
 szára / es beghiúket / es felség emberek / es sántakot / es vafokat
 hozz be ide. Es monda az holga. Bram / og lún az mint paraz-
 czolás de meg es wagon hel. Es monda az or az holgának. Syreni
 ki az utakra / es az fertelbe / es kiseriç be azokot iuni / hog tellit
 meg az en haza. Mert mondomban tünket hogsenki nem fog enni

Szent Lukacj irasa Szert. 107

az en vaczorában az firfiaknak förzöle / kik huatalosok volta-
 nak. Negen vala fediglen u vele sok sereg nip / es u horzá
 tok forduluán monda üneket. Ha ki en horzám iu / es nem gülöls
 az u attat es annat / es felesighit / es fiáit / es attafait / es hugait
 ezeknek felette fediglen meg leltit es / en tanítuanom nem lehet.
 Es valaki fel nem vihi az u kereft fiáit / es en vtannam nem iu /
 en tanítuanom nem lehet. Mert kiczoda tu förzöletek az ki tor-
 not akar rakni / hog elospor le ului meg ne hámorra az u föltsgithit
 d es meg ne lassa ha irteke vagon az munek el vighezfire / hog minet
 vtanna az fondamentomot meg vetendi / es el nem vighezhetendi /
 mind azok az kik sattak / ne kezgit útet mouetni / ez mondauan. Ez
 ember alkotuánt kezde rakni / es nem vighezheti el? Augaç mell ki-
 ral az / ki el meg hog meg útkozik az mas királu / ki le ului
 meg nem gondolla elospor / hog ha tiz ezer nivus eléibe hálhat an-
 na / az ki húf ezer nivus iu u ellene? Ha fulomben czelekedik / meg
 mikorón az ellenig tauul vagon / kouetet boczatuán / kicsihez valo-
 dolgozra kiri útet. Zenkippen annakokart tu förzöletek minden /
 d ki el nem hukad mind azoktul az melleket bir / en tanítuanom nem
 lehet. Jo őllat az so / de ha az jo izetlenne lend miuel fognat izet
 adni valamink? Sem földbe nem iosem ganaynak nem hañnos,
 ki hánának ezt. Az finek filei vadnak az hallásra / halgassa meg.

Zenitöddik vissz

Hozza sarulnak vala fediglen / mind az futarok /
 s mind az bündök / hog az u bekidit hallanat / es
 zugodnak vala az fariseusok / es az irasudok / es ezt
 d ij mongoš

Evangellum

mongák vala. Ez az bùnósokt visszük
hozzá és azokat iszik. Ez hasonlatos
beszédet mongák vala fediglen üneket/
ezt monduán. Kiszoda tú körzöletek
az ember kinek ház iuh a vagon/ és ha
azok körzöl el vesztend egg iuhot/nem
de el haggai az tiszencuen tiszet/
az pustabon/ és az után megen az mell
el vesztett volt/mind arzig mignem meg leli azt. Es mikorón meg
lelendi azt/ az úvállara fel vissziorúluin/ és háza iúvinn eggbe húg
az úbarátit/ és kompidit/ és ezt mongák üneket. Oruengetek en ve-
lem/ mert meg találtam az en iuhomot/ az mell el vesztett vala.
Nyondon tisztek/ hog ezenkippenn órom lisen menn orhagban
egg bùnósón/ ki bùniból ki tört/ és ilesít meg robbantotta/ inkább hog
nem mint az tiszencuen tiszet igazón/ kinek húsigék nincsen az
bùniból valo ki térire. Aug mell asszember az kinek tíz drachma
pinze vagon/ ki húvidnek nem gyunt/ és meg nem sepri az házat/
ha egg drachma pinzt vesztend el/ és horgalmatoson meg nem fe-
resi mig nem meg talalla. Es mikoronn meg találanya/ eggbe
húg az úassón barátit/ és alson kompidit/ és ezt mongák üne-
ket. Oruengetek en velem/ mert meg leltem az en drachma pinze
met/ mellet el vesztettem vala. Nyondon tisztek ezenkippenn ó-
rom lisen az istennek angalinaf előtte/ egg bùnós emberen/ ki bùn-
iból ki tört/ és ki ilesít meg robbantotta. Nyonda touábbá. Egember
nem két fia vala/ és az ifjabbik azok körzöl monda az útának. A-
zám add ki ennek az marhabol az rist az mell ennekem iut. Es
meg osta azoknak az útlet/ és nem sok napnak utána az ifjabbik

fiu

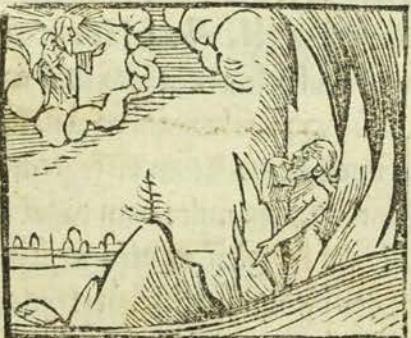
Szent Lukácz írása szerint. 108

fiu mikorón mindenket ú magához takarított volna/ vidisbe mene
messe valo tartományba/ és ott az ú marhákat gonoszul elkölte/mirtik
letlen és fantalan iletet viselui. Es minék utána mindenket go-
noszul el költött volna/ nag húsig lún az tartományban/ és az fiu nag
húsigben kezde ilni/ és el mene/ és az tartománnak polgári körzöl
eggithet hozzá álla/ és az polgár az útora borszatá útet hog
diónot órizne/ és nem kiúan vala egebet hanem czak hog az malas-
taul tolthatne be az út hasát/ mellet az diónot ishet vala/ de meg
azt sem aggá vala senki üneki. Nagába sérui fediglen/ monda.
Nyell sok biresknek vagon buón keñeret/ az en atamnak húzánál/ en
fediglen chsiguel halot meg itt. Fel kelet és el meget az en atamhoz
és ezt mondóm üneki. Utám vitkeztem az mennek ellene/ és te
ellened. Immáran milto nem vagók hog te fiadnak húvattassam/
tig enghemet mint egget az te biresid körzöl. Es felkelui az út
attahoz mine. Nyikor fediglen meg taurul volna meg lata útet az út
atta/ és meg eset az útue ranta/ és úhozzá folamán az útakra
eset/ és megczokola útet. Es monda üneki az fiu. Utám vitkeztem az
emennek ellene/ és te ellened/ és ennek utána milto nem vagók er-
re hog te fiadnak húvattassam. Nyonda fediglen az atta az útolsó
gáinak/ hozzátok ki amaz fúruhát/ és öltözöttetek fel útet/ és age-
gatók gurút az út kezibe/ és sarut labaiba/ és vigített el amaz meg
hizlalt boriut/ és vágatok meg/ és lakiunt tol/ és vigaggunk/ mert ez
en fiam meg holt vala/ és meg eleuenedel/ elveszeti vala/ és meg les-
lettetek. Es vigañ kezdinek lakozni. Az mezón vala fediglen az út
nagyobb időtú fia/ és mikorón meg iúne/ és az húzhoz közelhetett
volna/ sivatagi és tántzolást halla/ és úhozzá holtta egget az út ho-
fáinak körzöl/ és meg kérde mi dolgoz volnának azok. Es az folgl

d in mo

Evangeliū

monda üneki. Az te úrzed ióue meg / és az te akad meg öle amaz
meg hizlalt boriut / hog miuel eghissigben iutt volna haza uhozra.
Az fedig meg haraguék / es be sem akar vala menni. Annakokairt ki
mine az u atta / es kiri vala útet. Es az fiu felelui monda / az atta
nak. Im enne estendotul fogua folgallak tighedet / es az te paranczo
latidot soha meg nem segtem / es nem tem rza egg kerze ettet sem
adalscha hog az en haratimual vigan lafzonam. De mihelen meg
iutt ez te siad / ki az te sletedet fel laka az paraznafual / meg ol-
ted üneki az meg hizlalt boriut. Es az monda az fianak. Fiam te a
mindenkoron eggut vag en velem / es valami ennekem vagon mind
tied. Kell vala fediglen ez / hog vigan lafnak / es oruendenink /
mert ez te akadja meg holt vala / es meg eleuenedek / el vesett vala
es meg lelettetek.

Benhatodit riß

Quia tanituaninak es.
Fedig ezt morga vala
Egg fazdeqember vala
la / kinet egg hazi dolgo
sa valo / es ez be vadoltatet u rala!
mint li eltilozlana az u iostaghit / es
elohiu u tet / es monda üneki. Nit zoda ez / az mit te feldled halllok?
Agg hamot az te hazi dolgossagodrul / mert ennek utanna hazi dol
gos nem lehectez. Monda fediglen az dolgos u magaban. Nit tegek
mert az en vrant vissi en tullem az dolgossagot? Nem kapalhatok
az fuldulasi figenlem. Tudom mit tiszek / ez tiszek hog mikorun az
dolgossagot el visszit en tullem / az emberek hazolba fogagganak enge
met

Szent Lukacz irasa berint. 109

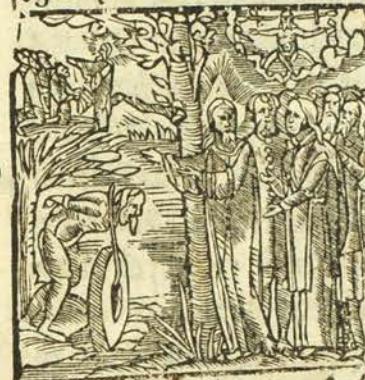
met. Uhozra hijan annakokairt az u vrana minden adossit /
monda az ellsonek. Nemuel tartozol az en vrannak? Es az mon-
da. Szaz Bat olyual. Es monda üneki. Vedd elo az te menedik
leuledet / es ull lehamar / es iry otuent. Annak utanna az masodik
nak monda. Te fediglen meauel tartozol? Es az monda. Szaz
Kor buzual. Monda üneki. Vedd elo az te menedik leuledet /
es iry nalczant. Es diczire az vr az alnak dolgost / hog esesen cze
lekedett volna. Mert ez vilagnak fiai esebek az u faiok berint az
bislagoftagnak fainak. En esazt mondomb tunektek. Szerezzetek
baratokot tu magatoknak az hamiss kazdagsagbol hog mikorun meg
fogatozandotok / orok hanlikba fogagganak be tutofot.
Az li az kusdedben hiro / az sokban es hiro / es az li az kusdedben ha-
miss / az hamiss az sokban es. Ha annakokairt az hamiss kazdaga-
sagban hiuek nem voltatok / azt az mi igaz li bizza tu reatok? Es
ha az idegen marhaban hiuek nem postatok / az mi tiitetek fizoda
egga tunektek? Eggy folgasem koclezheti magat ket vrnak folgas
lattara / mert auag eggiket meg fogia guldsni / es az masikot meg
fogia beretni / auag eggilherz fog allani / es az masikot meg fogia etal-
ni. Nem folgalhattok az istennel / es az Nammonnak. Hollak va-
la fediglen mind ezeket az fariseusok es / kik fosuiuek valanak / es meg
movertik vala u tet. Es monda ünekiek. Tu vattok azok kik igazak-
nak mutatsatok tu magatokat az embereknek elotte / az isten fediglen
tugga az tu kucetelet. Mert az mi az embereknel felsighes dolog /
az istennel vatalatos. Az o toruini esaz profetaknak irasa / az Janos
baptisanak idejeiglen volt / az udotul fogua hirdettetik az istennek
orsaga / es minden erduel ugekezik arra. Konnebb fediglen az egnek
es az boldnak el mulni hog nem az toruinnak mentul kissebb punctum

Euangelium

el esni. Valaki az ú felesighitül el valik, és māst vishen hāzassagrai
 hāzasság törisnéb bünibe esit. Es ki oll felesighet vishen hāzassagra
 velenue ije p kozmell az ú vrátul el vält hāzasság törisnéb bünibe esit. Vala kez
 diglen egg fazdag ember ki bársonba/ és biborba öltözök vala/ és min
 den napon nagon vigad vala/ és nagy iol lakis vala. Vala fediglen egg
 nimell fuldus / kinet Lázár vala nevet ki feliles liuin az fazdag fa
 puianak előtte riuntua felkif vala. Es liuan vala meg elegedni az
 hulladikfökböl / kik az fazdagnak astaláru le hullanak vala. De az
 besétek es ú hozzá mennek vala/ és az ú sebéti nállak vala. Törtinek a
 fediglen hog az fuldus meg halna/ és az angalof tul az Abrahámnak
 febelibe vitetnek be. Meg hala fediglen az fazdag / és el temet
 ejet. Es az pokolban az ú heméit felemelui / mikorón az sinofban
 volna / látá az Abrahámot raul / és az Lázárt az ú febeliben / és az
 sioltuán monda. Abrahám ašam / irgalmazz ennekem / és boczásd el
 az Lázárt / hog az ú vñának utolsó vighét vízbe be marza / es hide
 ghicze meg az en néletemet / mert ez tuznek lángiaban ighen gó
 cretem. Mondta fediglen az Abrahám. Fiam emlekezzel meg hog
 te az te iouaidot el vüted az te iletében / és Lázár es azonkív
 b
 pen az ú goncbit. Mostán fediglen ez Lázár vigakta lásualil / te
 fediglen górettel. Es mind ezeknek felette mű körzöttünk / es tű körök
 tetek / földnek nag erőss két valo níla sa vagon / hog azok az kis a
 barnak innen tű hozzatok menni / ne mehessenek / sem fediglen onnan
 ciklutek ide fel ne iohessenek. Mondta touabba az fazdag ember.
 Kirlet tibag tighedet en ašam / hog boczásd el út az en ašamnak
 hozahoz / mert ót ašam sia vagon / hog tegen tanubizonsagot en ru
 lam üneki / hog út es ez kinnak helire ne iuhenek. Mondta üneki az
 braham. Vagon Nyíreses / és profetaik / azoknak besidit hasgassak.

Szent Lukács írása Szerint. 110

Esúmonda. Nem akam Abrahám / hanem ha valaki az halottak
 nak körzölé ú hozzájok menend / ki térnet búnökböl. Mondta es meg
 len üneki. Ha az Nyíresesnek / és az profetáknak besidit nem halgas
 tak / ha igaz fel tamadand es valaki az halottaknak körzölé / nem
 fogiat hinni.

Onda touabba az ú taz
 riutuának. Nem lehet
 hog az gonoß pilda adás
 bol valo meg bántások el
 ne iuhenek. De maga ian annak az kinet
 általa el iuhenek. Jobb annak / ha sáraz
 malom kouet kótnak az ú nákaravas az tengherbe vétik / inkább hog
 nem mint bántásara legen eggnek / ez kúsfedéknek körzölé. Meg
 tartoztassatok magatokot. Ha az te ašad sia vitkezendik te ellened
 fedd meg útet / ha bánnia titit boczáss meg üneki. Es ha egg napon
 hétter vitkezendik te ellened / es egg napon hétter térén meg te
 hozzád / ezt monduán. Bánom titemet / meg boczáss üneki. Es
 mondának az apostolok az vr istennel. Oregbicz meg műnekünk
 az mű hütünköt. Mondta fediglen az vr isten. Ha annie hütötök vol
 na / mint ez ak egg mustar mag / montatok volna imer sikamin fa
 nak. Szakagg ki tüsük / es innen meni az tengherbe / es verry ott gú
 keret / es enghedett volna tünektek. Kiszoda tű körzöletek / kinet
 hanto aúag pásstor folgaia vagon / ki ezt monga annak mikorón az
 mezötük meg iutt. Mennel / es üll az astalhoz. Es inkább nem ezt
 f mongai üneki? Kispicz varzoramra valot / ouerzel hozzájels folgall
 ennekem.

Evangeliū

ennekem/mig iszem es isom/es annak vtanna te es egel es igal.
 Nemde io newen bish az holgatul/hog meg tutte azokot az mela
 leket uneki paranczolt volt? Nem alintom. Ezekippen tu es mikor
 on meg tendetek mindeneket/mellek tunetek meg vadnak paranc
 zolua ezt mongatok. Ha hnalatlan holgak vagunk/azt tuttuk meg/
 az mire tartoztunk. Es lún mikoron Jerusalemben menne Jesus/
 megen vala Galileanak/es Samarianak oltala/es mikoron egg
 varostaba menne be/eleibe ioue uneki tiz poklos firsiu/tit tanul
 meg allanak/es nag boual ezt monvat. Nag vunk Jesus konorul a
 mu raytunk/tiket mihelen meg lata monda unekiel. Nennetek el
 mutassatok meg magatok az papoknak. Es lún ez hog az el me
 mis fozben meg tisztulanak/egg fediglen u fozzolok minel vtanna
 lata hog meg tisztult volna/meg tere dizirui az istent/es ortza
 sara le burula az Jesusnak labainak előtte/hatal aduan uneki. Es
 az Samariabeli vala. Felelui az isten monda. Nemde tit
 zen valano. ti/az tit meg tisztulanak/hul fedig amaz kileniz/nem
 lelettet inket tit meg teritenek volna/hog az istennel diziretet ten
 ninek hanem czak ez ideghen nemzetbol valo. Es monda uneki.
 Kell fel/menni el/az te huto tartott meg tighedet. Mikoron kes
 viglen meg kerdetett volna az fariseusoktul/mikoron volna el iouen
 do az istennel orsaga. Felele unekiel es monda. Nem iu el az isten
 ntel orsaga az rea valo gond viselisuel sem azt nem fogiat mondani
 im itt/auag am ott vagon. Mert im az istennel orsaga tu benne
 ket vagon. Es monda az tanituanoknak. El iunek az napok mikor
 on kiuantok latni az embernek fiának napiginak fozzole éget/es
 azt sem fogiatok latthatni/es ezt fogiat mondani tunetek. Im itt/
 pm ott. El ne indussatok ezeknek kauan/es uft ne kouessite/mert
 milippen

Szent Lukacj irasa herint. 111

milippen az villamas az eg olatt villamast tiuin/mas eg ala mu
 statta finesighit. Ezekippen liszen az embernek fia az u napián.
 De clossor sokat fell benuedni uneki/es gonosnak itiltetni ez goz
 nos faiu niptul. Es milippen tortinek vdenak ideiben/ezenkippen
 liszen az embernek fiának ideiben es. Isnek/isknak vala/hazas
 sulnak vala/eg haz ossagra adatnak vala/mind az napigla/mell na
 pon Doe az barkaba be mene/es el ioue az ozon vize/es el veste
 mindencket. Szinte azonkippen milippen tortinek Lothnak ide
 iben es. Isnek/isknak vala marhat visnet vala/marhat od
 nak vala/plantának vala/hazat rafnak vala. Az mell napon fediga
 len ki mene Lot az Sodomának varosibol/tuz es kinku esd eset az
 egbol/es mindencket el veste. Zen herint liszen az nap/mell na
 pon az embernek fia meg ielenit. Az napon az fi az haz feloen va
 gon/es az u edini az hazban ländnet le ne hallon hog az okot u hoz
 za vege/es az fi az mezön/azonkippen az el hagott raathakra meg
 ne terien. Meg emlekezhetek fediglen az Lothnak seleghirul. Va
 laki azon ügelezit hog leltit meg tarca/el vesi/azt/es valaki/el
 vestendi azt/iletet herint annak. Mondom tuneket/az iel az aga
 ban ketten fognak lenni/az eggit fel vitetit/az masodit el hagatta
 tit. Ket alspon ember fog orolni eggvit az eggit felvitetit/az masodit
 el hagattatit. Es felelu u morianak uneki. Holott vram. Mondas
 unekiel. Valaholott az test lend/oda fognak gulni az keselut es/

Bénnolcadiik risz

Ond vala fedig hasonlatos besidet es unekiel/mell
 ide valo vala/hog miel hüssig volna mindenkoron
 ij imadkozn

Evangeliū

imádózni / és meg ne farradni / ez
igyhuel. Ezg nimell biro vala egg vā
rosban ki sem istentül nem fil vala/
sem emberuel nem gondol vala. Vala
kediglen egg özueg aßón az vārosban
es uhorzá megen vala / ezt mondān
Tig igazat ennekem az en ellensz
ghem felöl / és alsd meg boßumot. Ez
egg valamére ideiglen nem akaria va
la. Ezekiek vtanna kediglen monda úmagában. Iol lehet sem is-
tentül nem filek / sem emberuel nem gondolok / de mind az által es
hog miuel enghemet vntat ez özueg aßón / meg állom boßuiát /
hog ez vtán el iuuin enghemet ne fudalson. Monda kediglen
az vr isten. Hallatok meg az hamiss biro mit mond. Az isten kedig
leñ nem foghi boßut állani az u valastott nipiört / kif u horzá kialta
nak iel es napual / meg aktorón es / mikorón bikelighes lend u hoz
zaiok? Mondom tûnekek hog azoknak boßuiokot hamar meg alfa
Demaga mikorón az embernek sia el iouend / vallon foghi találni b
hútöt ez földön? Monda kediglen hasonlatos besídet
egg nimell embereknak es / kif u magokban biznak vala / hog igazak
volnának / es egebeket meg vtalnak vala. Rét ember megen va
la fel az templomba / hog imádságot tenninek. Az eggik fariseus va
la / es az másik fukar. Az fariseus aluán / úmagában illen imádsá
got tiszen vala. Isten hásat adok teneked / hog miuel olsan nem va
gok mint az egéb emberek / kif ragadozok / hamiss illetüek / házasság
török / mint imez fukar es / Egg heten kétter buntölk / ki adom az
bezmat mindenekböl / az melleket birok. Ezaz fukar tauul als
yán

Szent Lukácz írása Szerint. 112

uán/csat heméit sem akaria vala az égbe fel emelni. De veri vala
az u mellit es ezt monga vala. Isten lig tegelmes ennekem bünös-
nek. Mondom tûnekek le ioue ez fukar az u haza / az u büniböl
inkabb ki tißtuluán hog nem mint amaz. Mert minden meg aláz-
tatik / ki úmagat fel magastalla / es minden ki úmagat meg aláz-
za fel magastaltatik. Visket vala kediglen üneki kúded germe-
seket es / hog illesne útot / mell dolgot mikor az tanítuanok latnának
feddenek vala azokra. Jesus kedig mikor azokot u horzá híta volna
d monda. Hadd iúienek en hozzám az germeket / es ne tiltszatok meg
útot / mert ez illetinek az istennet országa. Bizon mondom tûnekek
valaki ug nem vendi az istennet országát / mint egg germek / be nem
mehet oda. Ez kérdest tún u tûle egg uimell fejedelem / ezt mond-
uán. Jo mester mit kell ennekem tennem / hog meg nériem az örök
síter. Monda kediglen üneki az Jesus. Mire monda az enghemet
ionak? Ezaz az egg isten ió / senki nem egéb. Tudod az varanczola
kokot. Néházasság török / ne lig gallos / ne tig orsagot / ne tig ha-
miss tanubizonságot. Tisztelend az te atádot / es az te anádot. Ez
mond aaz. Mind ezeket megtartottam ifiuságomtul fogua. Mells
mondat az Jesus haluán / monda üneki. Neglen egg dolog nélkül
ug hútos. Valamit birs mind el aggad / es oßtogaßd az beghinék-
iek / es rendtek marhád liszen az menni országban / es iouel kouess enge-
met. Ez az haluán ezeket meg késeredek / mert ighen fazdag vala.
Látuán kedig Jesus azt hog meg késeregett volna / monda. Oh mells
néhezen innenek be az istennet országába azok az kiknek sok marhá-
tök vagon. Mert könnebb az teinek az tulajón által menni / hog
nem mint az fazdagnak az istennet országába be menni. Ez monda
fnak az kif ezt hallottak vala. Lehág kicorda üduozülhet? Ez Jes-
c in sus

EUANGELIUM

fus monda. Az mi dologok lehetetlenek az embereknek/lehetighe
sek azok az istennel. Monda fediglen az Peter. Imre mű minden
marháinkot el hattuk/és tighedet kouettünk. Monda Jesus üneki
el. Bizon mondóm tünetkeek/ senki nincsen ki hazat el hatta aug
húléit/aug attasaiat/aug felesigít/aug germekit az istennek or
fágait/ki iouendőre sokkal többet nem vishen ez világ kerint/ és
az iouendő világön öröök isetet. Nelle viug fediglen az
Jesus az tizenkét tanítván/ és monda ünekeit. Imre fel megunk
Jerusalembe/ és be tellesedek az embernek fianak/mind azok az
melleket az profeták meg írtanak. Mert az pogán nipeknek kezébe
adatik/ és meg croufoltatik/ és bussus agual illetetik/ és meg poldós
tetik/ és minél utanna meg ostorozangák meg ólik útet/ és harmad
napon fel tāmad. Es az tanítvánok ezekben semmit nem értinek.
Es ez besid el vala titkoltatván u tulók/ és nem értik vala az mel
lekét u mond vala. Kortinék fediglen mikor Jerichohoz közelghet
ne/ egg vaf u vala az vt felen fulduluán/ és mikorón hallana/ hog
sok nip mulneg onnan el/ kérde vala mi dolog volna ez. Meg mon
dák fedig üneki/ hog az Nazarethbeli Jesus menne. Es kiáltta ezt
monduán. Jesus Dauidnak sia konorult en rantam. Es az kif elöl
mennek vala/ feddenek vala u rea/ és intik vala/ hog vefteg halgas
na. V fediglen sokal inkabb kiált vala. Dauidnak sia konorult en
rantam. Mikorón fediglen meg állott volna az Jesus/ paranezola
hog u hozzá vinnék útet/ és mikoronn köz el ment volna u hozzá
meg kérde útet/ ezt monduán. Mert akar hog tegek te veled? Es
az vaf monda. Bram hog es meg kemennek világossaga legen. Es
az Jesus monda üneki. Legen világossaga es meg kemenek. Iz te
hutod gógitott meg tighedet. Es legottan kemeinek es meglen világ
gossaga

Gent Lukacz irasa Berint. 113

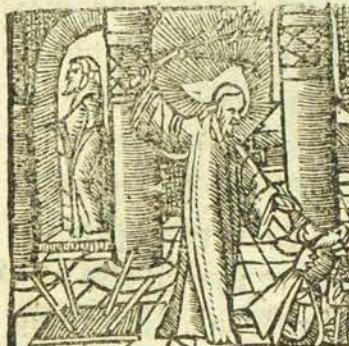
gossaga lün. Es koueti vala útet/ diczirui az istent. Es mind az
sereg nipp mihelen ezt lata/ dicziret eün az istennel.

Zemfiliengedik

113

Es be menuin Jeruz
choba/ az varosban
iar vala. Es imre egg
firfiu/ kinel Zacheus vala neue/ este
az futarofnak feiedelme vala/ és vgan ezen kazdag ember vala/ és
azon ügekerzik vala/ hog az Jesust meg láthatna ki volna/ és nem
lathatsa vala az sereg niptül/ hog miuel ember forbeli assapattá
ban kiczin ember vala. Es elöl el sietuin fel haga egg vadfighe fara
hog útet meg láthatna/ mert azon vala vta. Es mikorón az Je
sus az helre tutott volna/ fel tekintui meg lata útet/ és monda üne
ki. Zacheus/ siess häll le/ mert ma ennekem az teházadnál fell meg
e maradnom. Es sietuin le hälla/ és örömben liui haza be fogaz
da útet. Es mikorón latnak ezt mindenek/ zugodnak vala ezt
monduán/ hog az bunós emberhez ment volna be hällastrá. Aluan te
diglen Zacheus monda az ur istennek. Bram im az en iostaghim
nak felit az beghinének adom/ és ha valamiben valakik meg czal
lam/ nig annit adok irette. Monda Jesus üneki. Es hoznak ma
kortinék meg maradásra/ azirt hog ez es Abrahámnak leána legen
Mert az embernek sia azirt iutt/ hog meg keresse/ és meg tarca
az mi el veszett volt. Mikorón azok ezeket hallanak/ illen hasonlatoss
s besidet es monda ezekhez/ azirt hog Jerusalemben közel volna/

es

Evangeliū

Es hog azt aljat vala hog az istennel orszaga mind iarasi meg les
 Jentetnek. Monda annakokair. Egy nag nembois tamadott ember
 mesze valo tartomanya mene hog orszagot venne maganak es meg
 terne. Es huia lediglen az u tiz folgaiat es tiz mina pinzt ada u
 nekiet es monda azoknak. Kereskegetek mig meg iouot. Az u vas
 robeli nipi lediglen meg gulositik vala ujet es kouesighet borzataz
 nak vrok vtan ezt monduan. Nem aktariuk hogez mu rantunk vs
 ralhoggik. Es lün ez hog meg terne az orszagot meg viuin es paron
 czola hog az u folgait u hozza hijnak fiknek az u pinxit atta vala
 hog meg tudna mindenik menit nert volna kereskedui. El ioue ledig
 az elso ezt monduan. Vram az te derik pinzed tiz mina pinz ne
 resighet hozott. Es monda uneki. Jo io folgam miuel hog ez kiczin
 benhizo voltal legen tiz varoson birodalmad. Az masik es el ioue ezt
 monduan. Vram az te derik pinzed ot mina pinzt teremte. Ennek
 es monda. Te es lig ot varoson fu ember. Nas es el ioue ezt monduan.
 Vram ihon vagon az te mina derik pinzed mellet kezi lezle
 noben koue tartottam mert filik te tulod hog miuel kemien ember
 vag fel vised azt az mit le nem tuttel es meg aratod azt az mit
 foldbe nem vetett el. Monda uneki. Az tinen fadbol itillek tighedet te
 gonosz folga. Tudod volt hog en kemien ember vagok es hog fel vegem
 azt az mit le nem tuttem es hog meg arassam azt az mit foldbe
 nem vetettem tehag mitre nem ottad az en pinzemet az banfra es
 en meg iuuin nisua usurual settem volna ki azt. Es monda azok
 nak fik ott allanak vala. Vegitek el attul az egg mina pinzt es ag
 gatok annak az kinel tiz mina pinz vagon. Es mondanan uneki. V
 ram tiz mina pinze vagon. Mert mondom tuneket hog több több
 adatis annak az ki az adatott ciandifual il. Attul lediglen az ki vele e
 nem

Szent Lukasz irasa Berint. 114

nem il az eset vitezit utule az miuel bir. Sog az en ellensighimet
 es hozzatok ide kif nem akarat hog en urantok vralhoggam es ossi
 tek meg en elottem. Es mikorон ezeket meg mondotta volna vton
 megen vala azon liuin hog Jerusalembel mennen. Es lün ez
 mikorон Betfagehoz es Bethaniahoz el kozelghetett volna az heg
 hez nem mesze mell olanjnak heginek huiattatik elborzata fete
 tanituanit ezt monduan. Menenetek imez ellenbe valo varoska
 ba mellbe hog be mentek talaltok koue egg nostin hamar czitkot
 d kin soha egg embersem ult oggatok el azt es hozzatok ide. Es ha
 valaki tutokot kerdeni mijrt oggatok el ig mongatok annak azirt
 hog az vrnak dolga vagon ewel. Es el meninek az kifet elborzatott
 valas es vng talalak az mint megmondotta vala unekiet. Mikor ledig
 el odnat az hamar czitkot. Mondanak unekiet azok az kif birnak va
 la vele. Miert oggatok el az hamar czitkot? Es azok ezt mondak.
 Miert az vrnak dolga vagon vele es az Jesushoz viuet azt es az u
 ruhaiokot az hamar czitkora felul teritui az Jesust felul rea hels
 hezterek. Mikor ledig menne Jesus az u ruhaiokot az vton az ho
 marnak laba ala teritik vala. Es mikorон imm ran az olan faknak
 heginek lentdire kozelitene az tanituanoknak minden seregha nag
 oromuel es nag fel boual kezde az istennel dicziaretet mondani
 minden isteni erouel valo czelkedetirul melletet hemefuel lattas
 nak vala es ezt mongak vala. Aldott kiral az ki el iu az vr istennel
 neuibe. Bilesig az mennorhangban es durzosig az magassagoiban.
 Es nimellek az seregbol az fariseusok kozrol mondanan uneki. Ne
 ter fedd meg az te tanituanidot. Kiket Jesus monda. Mondom
 tuneket hog ha ezek vesteg halgatandnak mindiarastaz kouet fog
 fnak kialtani. Es minet ptanna kozel iu a latuan az varosi sira

Evangeliū

ú rontáezt monduán. Vanha magadot meg es merted volna te és, és kiáltkippen ez te mostani napodban arra viselnil gondot az mi teneled bikeliguel való meg maradásodra volna. Mostanā fediglen el rejtetüin vadnak az te heméidnek előtte. Mert el iünef az napot te read/ és kerítisuel be kerítenek tighedet az te ellensighid/ és körül viznek tighedet / és egetembe meg horitnak tighedet minden fejük/ és mind az földiglen le rontanak tighedet / és az te fiaidat/ kik te benned vadnak. Es nem hadnak te benned egg kouet az más kouón/ annakokart hog meg nem es mérít az udót/ mellben a az isten tighedet meg látogata. Es be menuin az templomba/ ki kezde verni azokot/ az kik abban árusnak vala, és vissnek vala/ ezt monduán ünekiek. Neg vagon iruán/ az en házam imád ságak haza/ tú fediglen latroknak barlangiaá tűttitek azt. Es minden napon tanít vala az templomban. Az papoknak fediglen feszedelmi/ és az irastudof/ és azok kik ez nipek között fü emberek vasának azon ügekeznek vala/hog útet el veštenek/ és nem tuggák vala mit tegencs/ mert mind az eghis nipp figelmetes vala az ú beszide/ mikorón útet halgatná.

Husadik rész

S lún ez az napoknak eggyén mikorón Jesus az nipek tanítaná/ az templomban/ és az evangeliomot predikálná. Eggybe gülincs az papoknak fejdelmi/ és az irastudof/ az vincluel/ és e beszil

Szent Lukácz írása Berint. 115

bekillinek ú velet ezt monduán. Mond meg műnekünk kirzoda ha bad hatalomual tiszt ezelet/ augá kirzoda az/ kitenekek atta ez ha bad hatalmat? Feleluiñ fediglen monda ünekiek. Eggnimi dolgot kerde en estü tületek/ es felelletet meg rea ennekem. Az Janosnak keresztelese/ az meni országbol valai/ augá az embereknek közöles? Es azok gondolgondnak vala úmagosban/ és ezt mongák vala. Ha ezt mondanguk/ az meni országbol/ ezt fogia mondani. Itha mire nem hittetek annak? Ha fediglen ezt mondanguk az emberek közös d mind az eghis nipp meg kouez munkot/ mert ríluán hízik hog az Iános profeta legen. Es az felelek/ hog út nem tudnak honnan volna. Es az Jesus monda ünekiek. En sem mondóm meg tüneket/ mi ehetetegel tegem ezelet. Kezde fediglen az koz nippnek mondans ez hasonlatos beszdet. Eggy ember boldt plántala/ és müsék fogadabele/ és úmaga sok ideig lakás vidítken. Es mikorón annak idese volna/ az müsékhez egg bolgárat borzatá/ hog az bolonek habná bol üneki adnának. Kit az bolgár megveruiñ hian borzatákkal útete. Es es meglen meg es más bolgárat borzatá el. Az müsék fediglen ezt és meg veruiñ/ és galazatual illetüin hian borzatákkal. Es es meglen harmad bolgárat és el borzatá. Es azok ezt es ki verek sebe ket tiuin ú ranta. Monda fediglen az bolonek ora. Mit tegek? El borzatom az en kerelmes siám/ netalam mikorón ezt látangáj/ berzülni/ esti tisztelni kezdik. Kit mikorón az bold müsék/ meg látanak volna úmagosban ezt gondolat/ és mondának. Ez az öröksig/ iertet öllük meg/ hog legen mienk az öröksig/ es útet az boloból ki verek/ és meg ölel. Azirt mit tiszen azoknak az bolonek ora? El iú es el vesti az müsék/ es az ú bolói egebek kezibe aggá. Nell ke füdet mikorón hallottanak volna/ mondának. Ne legen az. Az Jesus

f ü sus

Evangeliū

sus fediglen̄ telintuiū úfot monda. Miezoda azirt ez az mell meg vagon irua. Az mell kouet roua nem haguān meg hárának az alkot uānnak műes az az kegheletnek fū koue lún. Minden eggbe rontatik valaki az kúre es éndik. Valakire fediglen̄ es éndik aprora tóri azt. Es azon̄ ügekeznek vala azon orában hog útet meg fognak es fiz linet az niptul̄ mert meg esmérét hog ú ellenet mondotta volna az hasonlatos besidet. Es vtanna oralfoduan̄ embereket borzatának kif vtanna lefelsedninet kif umagokot igaz embereknek tettetnek hog meg fognak út et besidból es hog az fejedelemnek birtoka es hatalma alá adnak útet. Es meg kerdegt útet ezt monduan̄. Neester tug gut hog igazan̄ folas̄ es tanítas̄ es kemilt nem niss hanem az istennet v̄at igasságual tanítod. Kelli & zákarnak adot adni aug nem? Meg értuiū fediglen̄ az ú alnafagokot monda ünekeit. Mit kisirtetek enghemet? Nutassatok egg denar pinzt ennekem kiczo da kipe vagon ranta meg iruān̄? Feleluiū mondānak. Zákare. Es monda ünekeit. Aggotok meg annafokait az Zákarnak az mellek az Zákare es az istennet az mellek az isten. Es meg nem fedhetel az ú besidit az nivnek előtte. Es czudálkozuān̄ az ú feleletiū b veštig halgatának. Ó hozzá iorulának touábbá nikit az sadureus folnak kozzole kif nem tartak hog fel tamadás ligen es meg kerdegt útet ezt monduan̄. Neester az Nöises ezt irta mű nekünk. Ha valakinek attafia meg haland kinek felesighet vagon es ez atafiu germek nélkülvoland meg hog az ú attafia ú hozzá vege az ú felesight es magzatot tamashon az ú attafianok. Annafokait hét atafiu vala es az első felesighet vün magának es germek nélkülv ha la meg. Es az második atafiu ú hozzá viue az ashont es az atafiu es germek nélkülv hala meg. Es az harmadik atafiu es ú hozzá es

viue

Cent Lukac̄ írása ſerint. 116

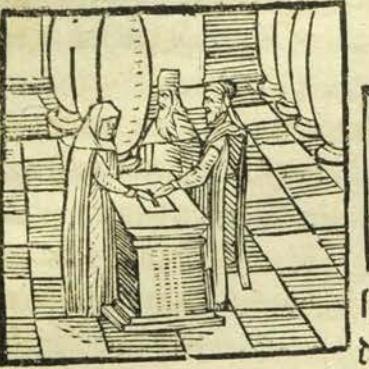
viue az ashont azonkippēn az egébhét atafiu es es germetek nem lún es meg halanak. Sluigre meg hala az ashon es. Azirt az fel tamadásban ez hét atafiat kozzol mellite lisen az felelig. Mert mind az hét atafunak felesighet volt az ashon. Es feleluiū az Jeſus monda ünekeit. Es vilagnak fiai hortanak hazalulni es hazasitanc azok fediglen̄ az kif multofnak lelettetnek az vilagra es az halottaból valo fel tamadásra sem meg nem hazalulnak sem nem hazasitanc mert touábbá meg nem halhatnak. Mert egenlöt az d angalothoz es fiai azok az istennet hog miuel az fel tamadásnak filai legeneit. Hog fediglen̄ az halottak fel tamagganak. Nöises es meg mutatta az czipke boforán̄ mikorón az vr istent az Abráhamnak isteninet es az Isaátriak isteninet es az Jakobnak isteninet mongá. Az isten fediglen̄ nem az holtakrul mondatis istennet lenni hanem az ilókrul. Felelinek fediglen̄ nikit az irásudoknak kozzole es ezt mondak. Neester iol mondād. Es touábbá nem mérik vala útet semmiból meg kerdeni. Mondta fediglen̄ ünekeit. Nikióven mongat az Christust Davidnak fianak lenni David es az dicsíretnetek körüiben ezt monga. Mondta az vr az en vramnat üll iobb felöl ennekem miglen az te ellenfigdet az te labaid alá vetendem samolul. Annafokait az David útet vrának hja azirt milkippen fia üneki. Mind az eghis nivnek hallatara monda az ú tanítváninak. Meg órizzitek magatokot az irásudoktul kif nag tündök

Hóruhában akarnak iarni es első kohoniuket kiúannak az vásárokban es tū kekekét az synagogában es az lakodás lomban fū helen valo úlist kif az ózuegeknek háratt benélik hosszú imadsagot tettetuiū ezeknek nagubb lisen az ú karhozatok.

f

f in hufon

Evangeliū Suzsonneggedik riß

El emelvén fediglen
 Kémeít lata azokot az
 kik az úhozott aitandis-
 sit az eggháznak sincz
 tarto ladaibába vettük va-
 laba / kik százdagok valának. Lata fe-
 diglen eggé keghinőzueget és / ki két kis
 ded pinzt vett vala be oda. Es monda. Bizón mondóm tünetek hog
 ez keghinőzueg mind ezeknél többet vete be. Mert azok mind ab-
 bol vettek pinzt az istennel aitandíkanak közibe / az mi üneket mar
 hajóknak felette vagon / ez fediglen az únag bűffigben valo voltábol
 minden iletire valo marháit / mellsüeki valabé vette. Es monda
 niknek kik az templomnak felőle kónak vala / hog kip kouekuel / es
 eggé hárban felült aitandíkual meg késített volna. El iúnet az
 napok / mellekben ez koueknek közöle az melleket lattok / nem ha-
 gattatik egg kú az más kónón ki el ne töressik. Meg kerdekt fedig-
 len útet / ezt mondúan. Néster mikorón lishnek ezek / es mi tele an-
 nak mikorón ezek el iouendők lishnek? Es Iesus monda. Meg lassa-
 tok hog el ne hitessenek tútokot. Mert sohán fognak el iuni az en ne-
 uembe / ezt mondúan. En vagok az Christus. Es az údó közé ván-
 gon. Azirt ne kouessitek azokos. Mikorón fediglen hallangatok hog
 hadakozások vadnak / es nipek fel tamattanak / meg ne rettenetek
 Mert ezeknek először mind meg kell lenni / de meglelén ninczen az
 vég. Mond vala touába ünekeit. Egg nip más nipek ellene fel
 tamad / es egg erþag más erþagnak ellene / es helet fertenag föld
 indulások

Szent Lukács írása kerint. 117

indulások lishnek / es ehsighet / es dög halálak / es rettenetes dolgoft / es
 az égböl nagy czudák lishnek. De mind ezeknek előtte / tútokot meg
 fognak / es ildozni kezdenek / gulekezetben kezbe aduan / es órizet az
 la betuin / es királyhoz / es fejedelmekhez vonhanak az en neuemirt.
 Törtönök fediglen ez tünetek tanubizonsagotokra. Annakoktart az
 tú huetekhe erőssén be rekeszíték / hog nem kell annak előtte oltal-
 matokra valo besidet gordolnotok. Mert kát adok en tünetek / es
 bőlcsesighet / mellnek ellene nem mondhatnak / sem ellene nem
 álhatnak mind azok kik tünetek ellenetek fognak czelekedni. Kézbe
 adnak fediglen tútokot meg külétek / es akatok fiai / es rakkas-
 ghitor / es barátitok / es nimellet tú közöletek meg ölniek / es minden
 nef gúlölni fognak az en neuemirt / es egg han hal az tú fetekrül el
 riem vék. Bikesiguel valo türöknek általa hágom hog biriátok az tú
 lelkéiteket. Mikorón fediglen latangatók / hog az Jerusalem körül
 vitetik az sereg nipektől / afforón tuggatók hog közellégen az ú el-
 pusztulása. Afforón az kik Sido országban vadnak / az hegekre fussa-
 nak / es az kik annak közepiben vadnak el mennenek onnan / es az kik
 annak határiban vadnak / Sido országba be ne mennenek / mert bő-
 suállásnak napiak azok / hog az irások mind be telleseggenek. Jan
 fedig az asszoniállatoknak / kik terhesek / es azoknak kik germeket hoz-
 tanak az údóben / mert nagy sanargatás lisen ez földön / es ez nipek
 nag harag. Es el esnek az török élénk miatta / es fogua vihik el
 úköt / minden nipeknek közibe. Es az Jerusalemet az pogán nipek
 labokkal meg fogiat nomodni mind arra zig mig nem az pogánoknak
 Deie be tellesedik. Es czudák lishnek az napban / es az holdban / es
 az csillagokban. Es ez földéken az nipek minden felől meg fos-
 furnak / es nagy utolsó bűffigben fognak lenni / letékból valo ketsigbe
 esisnek

Euangelium

esnek miatta/mikorőn az tengher zogni fog/ és az hab/ és az em
beret el halnak filemmek miatta/ és azoknak fejetre várásnak mi
atta/mellek ez eghiszt földön való emberekre ünef. Mert az men
neknek eréi meg indítatnak. Es akkorőn meg latták az embereket
szát hog iú nag hatalommal/ és nag díszesiguel. Mikorőn fediglen
ezek kezdenek lenni. Rizzetek fel/ és emellett fel az tű fejéteket
mert el közelghet az tű valtsagtok. Es hasonlatossagot monda
ünefiek. Csatatok az fighe fát/ és minden egéb fát/ mikorőn im
márañ ki fakadnak/ ezt latuán tű magatoktul tuggatók/ hog kozel a
legen az nár. Azonkiben tű es mikorőn ezeket latangatók hog be
telnek/tuggatók hog kozel legen az istennel orságó. Bizon mondóm
tuneket el nem mulik az emberi isetnek minden ideje/ mig nem
ezek mind meg lishnek. Az ég/ és az föld el mulik/ az en besidim ke
diglen el nem mulnak. Neg tartoztatottok tű magatoktuk/ hog va
lamikorőn az tű bűeitek meg ne nehezüllek torkosagnak/ és risség
signek miatta/ és ez villághi iletrül való gondoknak miatta/ és hog
az nap nag hirteleniguel tútokt meg tapastallón. Mert mint
egg tür hinte azonkiben iú el mindenetre kif ez eghiszt földnek ki b
mín ultišt vittenek magoknak. Vigazzatok annakokat minden idő
ben/imadkozzatok/ hog el tauostathassatok tű mind ezeket/ kif el
louendök/ és hog az emberek tianak előtte állhassatok. Az tem
plomban tanít vala fediglen napual/ jels fediglen ki men
uin az hegen lakozik vala/ mell olan fáknak heginék
mondatis/ és minden nap nag riguel u hoz
za iár vala/ hog az templomban az u
besidit halgatna,

husonkettő

Cent Lukacz irasa heruit. 118

Huszonkettődik

visszafasit

Ozel vala fediglen az
napoknak üdnepe/ mel
leken pogacza kual ilnef
vala/mell üdnepe Husit
nek mondatis. Es az papoknak feiedelmi es az irastudok azon üge
d keznek vala/ mi modon az Jesust meg ölnéf/ mert filnek vala az koz
nptul. Ordög buék fediglen Judasba/ ki Istariotnak neuveztetik
vala/ ki az tizenkettő kozzol valo vala. Es el mine/ es hola az pa
poknak feiedelmiuel/ es az hadnagoknak/ mikippen útet kezbe adná
ünefiek. Es meg örülnef/ es kerzist tunek u vele hog út pinzt ad
nának üneki. Es az fel fogadá. Es alkolas üdot keres vala/ hog
az niptek fel indulasa nelsk adná azt az u kezekbe. El ióue fedig
len az nap/ mell pogacza kual napiának mondatis vala/ melleñ huk
sig vala aldozatot tenni Husiti báranual. Es el kuldé Petert/ es Ja
e nosz ezt monduan. Nennetek el/ es kisijetek münük Husiti va
czorát hog egünk. Es az tanítuanok mondának üneki. Holott akarod
hog meg kisijezük? Es monda ünefiek. Imeg hog be mentek az vás
rosba egg embert találtok elol/ ki egg korsó vizet vißen/ mennetek az
ember után az házba/ mellbe bemegen/ es ezt mongatok az ház
nak vrának. Az mester ezt mongatenek. Holott vagonaz vendig
fogado ház/ holott az Husiti vaczorát az en tanítuanimual meg e
gem? Es u tunektek egg nag vaczoralo fel házat mutat/ mellet be
vontanak ott kisijezitek. Mikorőn fediglen el mentenek volna azon
f kippen találak mint meg mondotta vala ünefiek/ es meg kisijek az

9

husiti

Euangelium

Husiti vaczorát. Ez mikorón immárán annak orája volna aßtalz
hoz üle/ és az tizenkét apostol és ú vele. Ez monda ünekeit. Kiua
natossagval kiuantam ez Husiti vaczorát tú veletet meg ennem mi
nek előtte kenuéggel. Mert mondóm tünketek ennek vtanna nem i
hem többhor ebben mig nem tellefedis legen az istennék országában.
Ez az pohárt kezibe viuin halat ada/ és monda. Vegitek el ezt/
és oszhatok el tú közöttetek/ mert mondóm tünketek/ hog nem isom
az holo tünök termisiböl mig nem az istennék országa el iú.
Ez az keneret kezibe viuin mikorón halat adott volna/ el segdeleg/
és ünekeit adás/ és monda. Ez az en testem/ mell tú irettetek adat
tatik/ ezt az en emlékezetemre tegitek. Azonkippén az pohárt és
kezibe viue az vaczora vtán/ ezt monduán. Ez pohár vñ testis-
mentum az en viremnek általa/ ki tú irettetek ki ontatik. Demaga
annak ú keze/ az ki enghemet kezbe ad/ im en velem vagon az aß-
talon. Ez az embernek sia bizonáz hog el megen/ azon kérint
mint el vagon vigheštetuín/ de maga ian az embernek az kinék mi
atta kezbe adattatik. Ez út kezdet ú közöttök kérdezni/ kicoda volna
ú közöslök az ki ezt tenné. Lún fediglen betekedis és ú közöttök/ ki b
ezoda lattatnek ú közöttök nagubbnak lenni. Nyonda fediglen üneki
et. Az nipeknek királi vralkodnak az ú nipekén/ és az kinék hatalmok
vagon ú rants/ iotiuóknak hiuattatnak. Tú fediglen nem vég/ ha
nem az ki nagubb tú közöttetek/ végan viselle magát mint az ki iff
tabb/ és az ki fü ember végan viselle magát mint az ki boldal. Mert
mellük nagubb/ az ki aßtalhoz úli/ auág az/ ki boldal? Nem az i az
ki aßtalhoz úl? De en tú közöttetek vago mint ki boldal. Tú fedig-
len vatto/ kik meg maradatok en velem/ az en rantam valo kisir-
tisekben. Ez en országot kérzék tünketek/ mikippén az en atám ker-
zett

Szent Lukácz írása Berint. 121

zett ennekem hog egerek/ és ihatok az en aßalamon az en országom
ban. Ez hétekben üsletek/ meg itilui az Israelné tizenkét nem
zetsighit. Nyonda fediglen az vr isten. Simon/ Simon/ imé az
satan kezbe kiúana túfokot/ hog meg rostallon mint egg gabonát/ de
en kirist túl te irettet hog meg ne fogatkozzit/ az te hútód/ te és va-
saha meg forduluan erőssícz meg az te atadfiait. Ez az monda ú-
neki. Bram/ kis vago te veled mind tömlökbe s mind halátra
mennem. Ez az monda. Nyondom teneked Peter/ nem hól arctig
d ma az ful/ mig nem hárromhor tagadod meg/ hog enghemet nem
émersz. Ez monda ünekeit. Nyikorón el borzatalak túfokot fák nél
kul/ és vtra valo táska nélkul/ és saru nélkul/ voltí valami fogatkoz-
zástok tünketek? Ez mondanak azok. Semmi nem volt. Nyonda
annakokat ünekeit. De mostan az kinék fákia vagon vege fel/ az
azonkippén vtra valo táskaat és/ és az kinék ninczen/ aggá el az ú
kontosít/ és vegentört. Mert mondóm tünketek/ hog megleñ be fell
tellefedni en rantam annak/ az mi meg vagon truán. Ez az hamis
faknak kezibe bámlastatott. Mert bizonáz en rulam valo dolgoz-
nak vighe vagon. Ez mondanak azok. Bram im két for vagon itte
Ez Jesus monda ünekeit. Igaz eleg. Ezki menuin az ú fokas a ke-
rint az olaj faknak hegire megen vala. Kóvetek fediglen útet az
tanítuanok es. Ez mikorón az helre iutott volna/ monda ünekeit.
Imádkozatok hog kisirteibe ne iussatok. Ez ú el fakada ú túlök
közel anne földön menire egg füel hagithatnak/ és térdire esüin
imádkozik vala/ ezt monduán. En atám ha akarod/ vedd el en túlem
ez pohárt. De maga ne legen az en akaratombanem az tiéd. Meg
ielenek fediglen üneki az angal az mennorhágabol erőt aduan üneki.
Ez nagy kisaltod ástan liuin/ hosszabb imádságot tishen vala. Ez az

Evangeliū

ú verülik ollan vala mint sok czapp viri mellek az földre folna vala. Es mikor fel kolt volna az imádkozástul. Es az ú tanítvánhoz ment volna / vég talala útöt hog alonnanak az komorus agnak miatt. Es monda ünekiek. Mit alohstok? Kelletek fel es imádkozatot hog kisirtetbe ne iussatok. Mikorón fediglen meg ezt mondana / me nag seregnip / es az ki Judasnak hivattatik vala / előtök iar vala / ki az tizenketnék eggik vala. Es az Jeshuhoz közel menek hog útöt meg czokolná. Az Jeshus fediglen monda üneki. Judas czokolás ual adodi kérbe az embernek fia? Mikorón latták volna fediglen az a tanítvánok ki ú mellette valanak azt / az mi következendő vala mondanak üneki. Bram tegünki czapast rantaik toruels? Es egg ú kozzolók czapast tún az papoknak feiedelminek bolgatahoz / es el vaga az ú iobb filit. Feleluiñ fediglen az Jeshus monda. Haggatok el ezéiglen. Es mikorón illette volna az ú filit / meg gógnia útöt. Mondaná fediglen az Jeshus azoknak az kik ú rea üttenek vala. Az papoknak feiedelminek / es az templom orizetire kerzett hadnagoknak es az vineknek. Szinte vég iuttetek ki mint egg latorra / cörötkuel es fa bototokual / mikorón minden napon tú kozottetek lüttem ligen b az templomban / kezéiteket ki nem húntatok en ellenem. De ez az tú oratók / es sötitsigteknel hatalma. Meg fogak fediglen útöt es el viuek / es be viuek az papoknak feiedelminek hazaiba. Az Peter fediglen taurul megen vala vtanna. Mikorón fediglen túzet gherießá tettek volna az palotának kozepette / es egetembe le úttenek volna az Peter es le üle ú kozottok. Kit mikorón egg bolgalo assón laztott volna hog az tuz világánál ülne / heméit ú rea vetuiñ monda. Es es amaz Jeshusal vala. Es az Peter meg tagadá útöt / ezt monduan. Assón nem esmertem azt. Es egg feues partatuán más e firfiu

Szent Lukácz irása - Berint. 120

firfiusátuán útöt monda. Te es azok kozzol valo vag. Az Peter fediglen monda. Ember nem vagok. Es mikorón kozel egg orane údönök koz be vettse lütt volna / nimell mas ember es / vgan azont e rossen vala vala / monduan. Bizon ez es amaz emberuel valamere ez es Galileabol valo. Es monda az Peter. Ember nem tudom mit mondás. Legottan mikorón meg az Peter volna / tuk hola. Es forduluán az Jeshus / az Peterre tekinte / es meg emlekezék az Peter az ur istennel beszidirül / mikippen meg mondotta vala üneki. Minnek előtte az tuk holand hármosor fogk meg tagadni enghemet! Es ki menuin az Peter keserues sirast tun. Es az firfiat / az kik az Jeshust tarták vala czufollak vala útöt / es verit vala / es mikorón körül be fedestik volna útöt / arczul verit vala útöt / es meg kérdeztetek útöt / ezt monduan. Talál meg es mond meg / kicorda az / az ki tighedet úte? Es sok egéb fidalmas beszideket mondanak vala ú elle ne. Es miheßen meg virrada eggbe gúlinet az koz nippel vin emberi / es az papoknak feiedelmi / es az irastudok / es az ú gúlekezetekbe viuek útöt / ezt monduan. Te vagi amaz Christus? Mond meg e műnekünk. Es monda ünekiek. Ha meg mondandum tünöktek nem fogiatok hinni / hog ha meg es foglak kérdeni tútfot meg nem felesetek ennekem sem el nem eresztek. Ez údötük fogua az embernek fia az istennel eréinek iobbia felölíßen üluiñ. Mondanak touabbá mind náian. Te vagi azirt az istennel fia? Mond. Tu mongatok hog en vagok? Es azok mondának. Mi külsighunk vagon tanubizonsagra touabbá? Mert mű magunk ú maga fiaiabol hallok.

Evangeliū Hussonī harmadik vissz

Sfel feluiñ azoknak minden sokasága / az Pilatushoz vissz útet kezdekt fediglen útet vadolni / ezt monduan. Ez embert vég találott hog az nipet el fordítaná / és megtiltaná hog az Ez ászának adott a ne adna / és u magát Christus királynak mondána lenni. Az Pilatus fediglen meg kérde útet / ezt monduan. Te vagi az Sido knak kirala? Es az feleluiñ monda üneki. Te mondod. Monda fediglen az Pilatus az papoknak feiedelminek / és az sereg nípnék. Semmi bunt nem találott ez emberben. Es azok rea erőssödnek vala ezt monduan. Fel indítja az nipet / eghiszt Sido orhág kette tanítván el kezdiñ az Galileátul fogua mind ez heliglen. Az Pilatus fediglen haluán / hog az Galileát említettik volna / meg kérde hog ha Galileabeli ember volna. Es minnek utána meg érte / hog az Herodesnek birodalma alá tartoznekt Herodeshez küldé útet / ki u es / Jerusalemben vala az üdöben. Az Herodes fediglen latuán az Jesust ighen meg örüle. Mert sok üdödtul fogua nagy kiuánatossaga vala erre hog útet lathatná / azirt hog sok dolgot hallana u felole / és reminsi vala hog valamit rzedat lathatna u tule / hog tenne. Kérdezi vala fediglen útet sok besiduel. Es u semmit nem felel vala u neki. Ott állanak vala fediglen az papoknak feiedelmi / és az irásuknak nagy fel houal vadoluán útet. Meg vásá fediglen útet az Herodes az u screghiuel / és mikorón meg rzedolta volna / es tündököl ru

habba

Gent Lukacj irasa heruit. 119

habba útet öltözette volna / hatra fulde az Pilatusnak. Es u köstök meg bikilinek azon napon Pilatus és Herodes. Mert annak előtte u közöttök ellensighesek valanak. Pilatus lediglen eggbe hruan az papoknak feiedelmit / és az fu embereket / és az köz nípet / monda azoknak. Es nekem hozatok ez embert / mint ki az nípet el fordítaná / és imé tu előttetek meg kerduin / semmi bunt nem találott ez emberben azok közözl / az melletben vadollatok útet. De meg Herodes sem talált / mert u hozzá borzatalak tüfök / és semmi halalra misto dolgot nem titetett u ranta. Annakókai meg feddem útet / és el erestem. El kell vala fediglen az üdnepen eresteni az foglok közözl egget azoknak akarattokra. Fel kialta fediglen egerembe mind az eghiszt nípnék sereghe ezt monduan. Egy vighet dol gaban ennek / és erezd el münük az Barrabast / kit azirt vettek vala az tömlörzbe / hog az várósban haboruságos indított vásza / és gallossagot tűt vala. Pilatus fediglen es meg kola ünekiek / a karuán el eresteni az Jesust. Es azok kialtanak vala / ezt monduan. Fejjez meg / fejjez meg útet. Pilatus fediglen harmadikor monda ünekiek. Maga mi gonost tüt ez? Semmi halalra valobunt nem találott u benne. Meg feddem azirt / és el erestem útet. Es azok eröltetik vala útet nagy fel houal ezt kiuánuán tule hog meg fejületnek / es nagy erőt vissz vala az u hauok / es az fu papok haua. Es Pilatus sentenciát ada u rea / hog meg lenne az mit az ok kiuannak vala u tule. El borzata azirt ünekiek azt az ki haboruság indításirt / és gallossaghirt vetteket vala az tömlörzbe / kit meg kítenek vala / az Jesust fediglen készbe adta az u akarattokra. Es mikorón ki vinnet útet / egg nimell Simon nevű embert fogának meg / ki Zyprene nevű várósból vala vala / ki az u öröksighiból u vala.

es

Evangeliū

es hātara adāk az kereft fat / hog az Jesus vtān vinnę. Kōueti vala fediglen ūköt nípnék sok sereghe / es assónoknak sereghe / mell assónok iangatták vala útet / es siratták vala. Az Jesus fediglen ū ráik forduluán / monda. Jerusalemnak leáni / ne sriatok en ran tam / dē tū magatokon sriatok / es az tū faiatokon. Mert imé el iúnek az napok / mellekben ezt fogiat mondani. Bodogok az meddő assóniallatok / es mellek germeket nem húltenek / es az emlök mellek nem húptattanak. Átkorón ezt kezdik mondani az nag hegeknak esetek mű reánk / es az kús hegeknak fedezzetek be munkot. Mert a ha az nér sfán ezt tisik / az assu sfán mi lishen? Viñnek vala fediglen két egéb gonosz tiú embert es ū vele / hog ūköt meg ólnék. Es minek vtanna az helre iutának / mell Fukaponának hiuattatik ott útet meg feñitök / es az két gonosz tiú embert es / eggiket iobb felöl / es az másikot hal felöl. Az Jesus fedig ezt monga vala. A tam boczásd meg ünekeit / mert nem tuggák mit tisnek. Átkorón fediglen meg osztották volna az ū ruháit / nílat vonának ranta. Es az níp ott áll vala / es nízi vala. Es móvetik vala útet az feidelmek azokual egetembe / es ezt mongák vala. Es gebeket meg tartott ve fedelemtül / tarca meg ū magát / ha ez az Christus az istennel az maz valastott sia. Ezufollak vala touábbá útet az vitezek es / ū hozzá iáruluán / es eçzetet viñnek vala üneki / es ezt mongák vala. Ha te vag amaz Sido knak királa tarcz meg magadot ve fedelemtül Vala fediglen irás es ū selette meg iruán. Sörök betükuel / es Rozmai betükuel / es Sido betükuel. Es az Sido knak királa. Es eggik fediglen az gonosz tiúknak közöle / kifet fel feñitettenek vala / Sido maskehidet mond vala ū ellene / es ezt monga vala. Ha te vag az Christus / tarcz meg ve fedelemtül te magadot / es munkot es. Fe c
Ieluiñ

Szent Lukac̄z írása Berint. 122

Ielnin fediglen / az másik feddi vala útet / ezt monduán. Ingen nem filhi te az istentül / hog miuel az halálnak vgan azon karhozatfában vag? Bizon az hog mű igazán / mert czelekedetinkhez milto dolgokot fizetnek műnekünk / ez fediglen semmi gonoft nem tűtt. Es ezt monga vala az Jesušnak. Bram emlekezzel meg en rulam mi koron az te országodba menendek. Es monda annak az Jesus. Bi zoń mondom teneked / ma en velem lissz az paradiiezmban. Vala fe diglen közel hat ora / es sötitsig lún mind ez eghissz holdon kílenz doraiglan. Es az nap meg sötítüle. Es az templomnak vitorlaiak közepben kette hatala. Es mikorón fel koual kiáltott volna az Jesus ezt mondā. Átám az te kezéidbe adom tartanod az en sellemet. Es mikorón ezt mondotta volna / lekit kítorzata. Átkorón fedig len lotta volna az Százados az mi tortinek diczire az istent / es ezt mondā. Bizon igaz volt ez ember. Es mind azoknak sereghi kik egetembe oda mentenek valahog ez dolgot níznék / es latták vala azokot / az mellek sörtinnek vala / verik vala az ū melleket / es hātra térenek vala. Az Jesušnak fediglen esmerői mind tāuul álla nak vala. Es az assóniallatok es / kik Galileabol iúttenek vala vtanna / es ezeket latták vala. Es imé eggifirku / kinek Jósef vala neue / ki tanácz eggik vala / es igaz ember / ez az Sido knak taná raza / es titeminiire nem harlett vala / ki az Sido knak egg vāros fabol Arimatheabol tāmedott vala / ki ū es vāria vala az istennel or fagat. Es az Pilatushoz mine / es meg kire az Jesušnak testit / es az kereft farul le viue / es golczta takara / es körorszak helheste te / mell tibén vala ki vágván / mellek meg senki nem titetett vala. Es paraszreue napia vala / es kembatra virrad vala. Az assónialla tok fediglen oda meninek / kik ū pele iúttenek vala Galileabol / es h meg

Evangeliū

meg látat az koporsot / és mikippen titetett vala az út este. Meg te
rinek fediglen / és draga bérlet / és kenyet bérzinek / és azon boms-
baton végleg lúnet az paranczolat bérint.

Huszonnegedik riß

Só hombat napon fe-
diglen sötít hanyalba
az koporshoz meni-
nek / velel viselui az a
drága bérlet / az mel-
letkép bérztenek vala / és egg nihán as-
tronóf valanak ú velel. Óh találat fe-
diglen az kouet / tehág az koporsorul le fordítatott. Es mikoron be-
mentenek volna / nem lelef meg az ur Jézus testit. Es lún mikoron
elmeikben el rimültek volna ez dolgo / imé két firfiu termé ú
mellettek nag tündöklő ruhákban. Mikoron fediglen íghen meg fi-
lemletenek vo'na / és ortzaiokot az földre hantották volna / mondá-
nak üneiek. Mit kerestek az ilőt az meg holtaknak? Ninczen itt b-
hanem fel támadoit. Emlekezzetek meg rula / hog meg mondotta
ligen tünöknek / meg mikoron Galileában volna / és ezt mondotta li-
gen hog az embernek fianak bűnös emberéknak kezéibe kellett ligen
adattatni / és megfejtetni / és harmad napon fel támadni. Es
meg emlekezinek az ú besidirül / és meg téruin az koporsotul / meg
mondák mind ezeket az tizenegy tanítuannak / és az egéb tanítua-
roknak mindeneknek. Vala fediglen az Maria magdalena / és az
Ioanna / és az Zafab apostolnak anna az Maria / és egébek kif ú
vele valanak / kif ezeket besílik vala az apostolnak. Es ez assóni
állato knak

Szent Lukácz írása Bérint. 123

állatoknak besidi üneiek ollmint estelen signek lattatnak vala / és
nem húnek az oknak. Az Peter fediglen fel felui nag siet iguel az
koporshoz mene / és be tekintui oda / lata hog czak az fejre ruhák
volnanak ott / melleket le tüttenek vala / és onnan el mene ú maga-
ban czudaluanazt / az mi tortint vala. Esimek kettő ú közözlök
megen vala azon napon egg városkába / mell Jerusalemhez hatvan
signe földön vala / és az városnak neue vala Emmaus / és az két tanít
úán únon közöttök besílik vala minden az ország / az kif tortintenek vala
d. Es lún mikoron egetembe besíllenek / és vetelednienek / az Jézus / és
el közelghetui ú velel egetembe megen vala. De az tanítuánoknak
seméi meg tartoztatnak vala hog útet meg ne címérnek. Es mon-
da üneiek. Niczoda besidek ezek / mellekrül vton iaruán tú közöt
kete hánottok / és vettöttök / és szomorús vattok. Es felelui az eg-
gik / kinek Zleopas vala neue / monda üneki. Ezak te vag vton iá-
ro Jerusalemben / ki meg nem tuttad minemű dolgo / lüttenek ott ez
napokban. Kitnek az monda. Mi dolgo / lüttenek? Es mondának
üneki. Az Nazarethbeli Jézus felöl / ki törvendő mondo firfius vala /
és tanító / mind ez elektisiben / mind besidiben hatalmas / az isten
nek / és minden az eghíss nípnak előtte / és mikippen az fü papok / és
az műfejedelmink készbe adák útet hog halátra karhoztatnak / és
meg fejteket útet. Nú fediglen azt remíslük vala hog ú volna az
ki az Israelnak nípit meg valtaná. Es mind ez dolgo / harmad napia vagon ma hog ezek lúnek. De nimelt assónok / és / mű közö-
lunk valok / azt tiuek hog mű el amilkodnánk / kif to riguel az kopor-
shoz mentenek vala / és az ú testit ott meg nem leluin meg róuinék
és azt mondák / hog angalokot es lattanak volna / mellek azt mon-
soroztak volna hog az ilne. Es el meninek níkit mű közölsünk az po-

b n porshoz

Evangeliū

porfoboz / es azonkiben talalak az mint az asszonok mondottak vala / utet fediglen nem lattak. Es monda unekiet. O tu balgatagok es kif kisedelmesek vattok huetekuel hinni mind azoknak / az melleket az profetak holtanak. Nem ig kell valai ennek lenni / hog az Christus ezekeit henuedne / es az u duczosighibe be menne. Es Moisessrul el kezduin / es minden profetakrul / ertelmet ad vala unekiet minden irasokban / mellek u rula valanak. Es kozel iutanaik az varostahoz mellek mennek valai es u magaban azt mutatta vala / hog messebb menne / es reabirak utet hog meg maradna ezt monduan. Nyaz a ragg meg mu velunk / mert estue felje vagon / es el hanatlott az nap. Es be mene hog u velek meg maradna. Es lun ez / mikoron u velek osta alhoz ulne kezibe viue az fejere / es meg alda / es unekiet aggva vala. Es meg nusatkozanak az u hemek / es meg esmerek utet / es u el eneket u elolo. Es mondanak u kozottok. Nem meg gheriedett valai az mu suuunk mu bennunk / mikoron munekunk holna az vton / es az irasokot hasogatna munekunk? Es fel kelinck / es azon oraban Jerusalemba meg terinek / es vgtalalak az tizenegg tanituan / tehang eggbe guelt / es azokot es kif azokual valanak / es ezt mondak. Fel batamadott az vr isten bizonual / es meg ielent Simonnak. Es azok besilllik vala azokot mellek az utban luttenek vala / es mikippen es mertik volna meg utet / az itel felett mikoron az fejere meg begdele. Nyikoron fediglen meg ezekeit mondanak / az Jesus u kozottok allapek / es monda unekiet. Vilasig tuneket. Filelemba esinek fediglen / es meg rettentinek / aljuk vala hog lelket latnanak. Es monda unekiet. Nit haborottatok meg / es mire tamadnak gondolatok az tu huetekben. Lassatok az en kezeimet / es az en labaimot / mert en dagok az. Tapogassatok meg enghemet / es lassatok meg / mert az li c. leknek

Gent Lukacj irasa berint. 124

leknek ninczen teste es ninczenek tetemi / mikippen lattatok hog enekem vagon. Es mikoron ezekeit mondotta volna / meg mutata u nekiet az u kezeit es labait. Nyikoron meg azok nem hinnel oromokben / es czudalkoznanak / monda unekiet. Vagoni itt valami enni valo? Es az tanituanok egg rihs halat adanak uneki / es lipes. miznek valami rihi / es el viue / es azoknak elottok megviue. Es monda unekiet. Ezeik az ighik / melleket holtam tunektek / meg mikoron tu peletet volnit / hog fullsig volna be tellesedni mindeneknek d mellek az Nyisesnek toruiiben / es az profetaknak konueiben / en rulam meg vadnak irua. Legottan azt tiue hog meg nisnek az u elmizek hog az irasokot meg ertenek / es monda unekiet. Ig vagon meg irua / es ig kell vala az Christusnak kint henuedni / es harmad napon halottaibol fel tamadni. Es az u neuibe bumbol valoki teristi / es bunoknek borzanattat hirdetteeni minden nipek verte / kezdisti tiuin Jerusalemtul fogua. Tu vattok fediglen ezekelet tanubizonsaghi

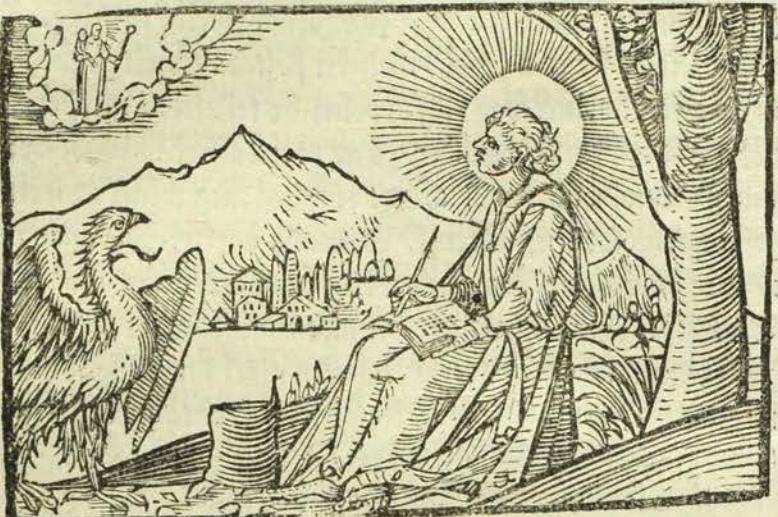
Es imen en el horzatom tu reatok azt az mit az en atam ighire. Tu fediglen vesteg legetek Jerusalemek varosaban / mig nem isteni ero hallon tu reatok az magassagbol.

Ki viue fediglen ukot az varosnak fuluse mind Bethaniaglan / es kezeit fel emelui meg alda ukot / Es lun ez mikoron ukot meg aldanar / el valak u tulok / es meni orsegba fel vitetik vala. Es az tanituanok mikoron utet imattak volna / nagy oromuel Jerusalemba meg terinek / es mindenkoron az templumban valanak diczirui es alduan az istent. Amen

b iji Szent

Szent Lukacz írása berint vala
Euangeliumnak vighe.

Szent Janos ilste mellet hent Hieronymus irt meg.

Q3 Janos apostol mindeneknél vtanna irá ez euangeli
omot / kirettetünn erre az Aszabeli püs pöföktül / kik az
Iesus ighen kerete / ki Zebedeusnak fia vala / es Jakab
apostolnak attafia / mell Jakabnak az vr istennet kin
kenuedisinek / es halalanak vtanna Herodes vitette vala fejt. Gráfe
dig az Eerintusnak / es egeb eretneknek ellene / es ilesben az Ebs
otaknak hamiss tanaságoknak ellene / mell akkoron kezd vala fel tā
madni / kik azt vallák valo hog az Ehrisius nem volt annak elötte
minet elötte az húz Mariatul húletnek. Nell ostrom kíserítetek / es
hog az u istensighe berint valo húletit írásban ki telenteng. Ezokát

89

es mongák / ez u írásnak / hog mikorón el olvasta volna az körök
ket melleket hent Matthe / Marcus / es Lukacz irt vala / ioa hatta
ligen az lutt dolgoznak eggbe sedisit / es bizonyaul mondotta ligen
hog azok igaz at mondottanak / de ezek egg eftendőben valo lutt dol
got kettenek volna eggbe. Annakokart el hagván az eftendőt mella
net lutt dolgait az harom Euangelista meg irt vala / az felül valo u
dónek lutt dolgait irá meg / mell uđóben meg az Janosbaptista az
tömlörzbe nem vettetett vala / mint rúluan lehet ez azoknak / kik
az níg euangeliomnak körüköt horelemuel olvasangák. Nell dolog es
el visi az írásban valo külömbözist / mell lattatik lenni hent Jaz
nosnak az egeb euangeliakat. Egg leuelet es irá / mell minden egg
házbeli nipektül / es bőlcz firfiaktul ionak itiltetik. Annakokart mi
korón Neronak vtanna Domicianus máhodhor indítana az kereste
nek ellen haborus agot / hámki vettetek Patmos higheibe / az u birodal
mának tizen eggedik eftendében / holott irá az ielenisrül valo kón
uet / mellet Justinus marty / es Ireneus magaráz a meg. Miko
ron fediglen Domicianust meg öltik volna / es mindenü kerzett dol
gait el bonfotta volna az tanaczbeli nipp / az u nag kegetensigheiret /
meg tere Eefesuba Pertinar nevű feiedelemnek idéiben / es ott
marada mind az ideiglen mig nem Traianuslún feiedelem. V sun
dala / es birá mind az eggházbeli nipeket / kik Ásiaban vad
nak. Es mikorón vinsignek miatta ighen meg
keghetett volna / meg hala mikorón az vr
istennet kin kenuedisinek / es halala
nak vtanna hatuan nolcza eftendé
volna / es vgan azon varos
mellet temettetek el.

8

Szent Janos irása szerint.

126

E uangelium

Szent Janos
irása szerint.

Elso riß.

Ezdetben vala az beszid, és az beszid az istennel vala, és isten vala az beszid. Ez kezdetben az istennel vala.
Mindenek ú általa lütt enek, és az mi lütt semmi ú nála nélküli nem lütt.
V benne ilet vala, és az ilet világosság vala az embereknek, és az világosság az sötítésgben világosságot ad, és az sötítésg útét meg nem foglalja. Vala egy ember, ki istent úl, horzattatott vala, kouetül, kinek Janos vala neve. Ez el ióue tanubizonsság tennishög bizonsságot tenne az világosságról, hog mindenek hútre térninek ú általa. Az nem az világosság valahas nem az irt horzattatott vala, hog tanubizonsságot tenne az világosságról. Az vala az igaz világosság, ki meg világossít minden embert, ki ez vilagra iú. Ez vilagon vala, és ez világ ú általa lún, és ez világ útét nem esmér. Az ú tulandonába ióue, és az ú tulandoná

ú

nipit

Evangeliū

Népi útet be nem fogadák. Dè valamenin be fogadat útet / ezt tue azokual hog az istennel fiai lehetninel / kik az u nevibe hître terte net volna. Kik nem virekbol sem testnef akarattabol / sem firfiunak akarattabol / hanem az istentul hulettetinek. Es az besid teste luen es hanlikot herze maganak mu bennunk / es nizok az u duczostig ben valo voltat / mint eggetlen egg fulottnek attatul valo duczostig ben valo voltat / ki telles isteni fedwuel es igassagual. Janos tanubizonstagot tisen urula / es kialt ezt monduan. Az vala az ki rul en ezt mondom vala / ki en vtannam iuuien / en elotttem iaro kez a de lenni / mert en elotttem valo vala. Es mind mu az u telles voltas bol vuttunk / es isteni fedwuet / isteni fedwuit. Mert az o toruin Nyolisek altala adattaték / az isteni fedre / es az igassag az Jesus Christus altal tamada. Istent soha senki nem latta. Az egget / len eggy fiu / ki az atanak febeliben vagon / u hirdette ki. Es ez az Janosnak tanubizonsga / mellet tun / mikorон az Sidok Jerusalembol / papokot es Leuitakot horzattanak vala u hozza / hog illen kerdist tenninek u tule. Ki vag te? Es igaz vallasi tun / estagadast nem tun. Es igaz an meg valla / hog nem volna u az Christus. Es b meg kerdek utet. Lehag mi? Illes vagi te? Es monda / nem vagok Amaz profeta vagi te? Es felele / nem. Mondanak annakokairt une ki. Ki vag? Hog feleletet tegunk azoknak az kik munkot el horzatta nak? Nyit mondast te magadrul? Nymonda. En kialtonak haua vas gof az pustaban / egenghessitek az vr istennel vtat / mikint Esaias profeta meg mondotta. Es az kik u hozza horzattanak vala / az fariseosok kozzol valok valonak. Es meg kerdek utet / es mondanak u meki. Lehag mijrt kereftel / ha te nem vag az Christus / sem JI les / sem profeta? Felele Janos / es monda. En vizuel kereftelek /

dè

Szent Janos irasa Beriuit.

127

de tu kozottetek all az / az kit tu nem tuttok. Vaz ki mikor en vtannam iuine / en elotttem iaro kezde lenni / kinek en milto nem vagok hog saruianak hnat meg oggam. Es az Betabaraban luenek Jordan elue / holott az Janos keresstel vala. Az vtanna valo napon latta az Janos az Jesust hog u hozza iu. Es mond. Ime az istennel baranya / ki el vihi ez vilagnak bunit / ez az kirul ezt mondom vala. En vtannam u egg firfiu / ki en elotttem iaro kezde lenni / mert en elotttem valo vala / es en nem tudom vala utet / de en annakokairt diuttem vizuel keressteluin / hog az Israelnak hainak ki selentesse. Es tanubizonstagot tun Janos ezt monduan. Latam az szen leket galamb kipiben az menorahbol lehallani / es u ranta maradas / es en nem es mertem volt utet. Dè az ki enghemet elborzata / hog viz uel keresstelnik / az monda ennekem / valakire latandod az szen leket le hallani / es u ranta maradni / az az / ki szen leketuel keresktel. Es en latam / es tanubizonstagot tuf rula / hog az legen az istennel fia. Az vtanna valo napon es meglen all vala Janos / es az u tanituaninak kozzole ketto. Es mikoroni latka volna az Jesus hoz menne / monda. Ime az istennel baranya. Es az u ket tanituanina meg halla az u hausat / es Jesust kouetel / Hattra forduluani kediglen az Jesus lat a ufor hog utet kouetnek. Es monda uneftek. Mit kerestek? Es azok mondanak uneki. Rabbi / mell meg maga razua ezt tiki. Ne ster / holott lakozol? Mond uneftek. Jouetek el / eslassatok meg. El mentek / es meg latak holott lakoznek. Es az napon u nala maradana. Vala kediglen kozel tiz ora. Az kee tanituaninak kozzole / kik az Jesust az Janostul hallottak vala / es u tet kouettik vala / eggik vala Andras / Simon Peternek ottafia. Es felossor meg talala az u atsafiat Simont / es monda uneki. Neg.

i g. talalek

Evangeliū

talok az Messias/mell magarazua ezt tiszi/meg tenetett/és az Jefushoz uiue útet. Es az Jefus úrén nízui monda. Te vag az Simon az Ionanak fia/te Lefasnak hiuattatoliouendőre/mell magarazua ezt tiszi/ fü. Az után valo napon akara az Jefus ki menni Galileába. Es meg találā az Filepet/ és monda üneki. Rókess enghemet. Vala fediglen Filep Betsaidabol Andrasnak/ és Peter nek városábol valo. Csálta Filep az Nathanaelt/ és mond üneki. Nyeg talalok az Nazarethbeli Jefust/ az Jósefnek fiat/ kirül irt Mónses az törvűben/ és az profeták. Es monda üneki Natha a nöel. Nazarethból lehet valami io? Mondta üneki Filep. Jouel es lásd meg. Lata az Jefus az Nathanaelt/ hog u hozzá menni/ és mond u rula. Ime bizon Israélnek fia/ kiben alnássag ninczen Mondta üneki Nathanael. Honnan esmerik enghemet? Felele az Jefus/ és monda üneki. Minnek előtte Filep el híjna tighedet/ mikorón az fighe fa alatt volnál/ latlak vala tighedet. Felele Nathanael/ és monda üneki. Rabbi/ te vag az istennék fia/ te vag az Israélnek királa. Felele az Jefus/ és monda üneki. Hog miuel azt mondanam teneked/ latlak vala tighedet az fighe fa alott hisz en bennem b ezenél nagubbakot fogh latni. Es mond üneki. Bizon bizon mondom tünetek/ ennek utanna az menni országot nitua fogiatok latni/ és az istennék angalit fel menni/ és le fallani az embernek fiara.

Masodik rész

S harmad napon menekzö lisen vala Galileának Zana neuú városában/ és ott vala az Jefusnak anná/ és Jefus el hiuattaték az menekzöbe/ e

es

Szent Janos írása kerint.

128

d

es az u tanítváni es. Es minel után na el fogott volna az bor/ monda az Jefusnak az u anna. Ninczen borot. Mondta üneki az Jefus. Mi dolgom vagon ennekem/ es teneked oszoniállat el nem iutt meg az en orám. Mond az u anna az holgáknak. Valamit mondand meg tegitek. Vala fedig ott hat fü vider/mellet az Sidoknak tisztu lasa kerint ott letüttenek vala/ kibe mindenikbe két aug három fad víz fir vala. Mond ünekiem Jefus. Tölzítet meg az vidreket víz uel/ és meg töltet mind ezordultig/ és monda ünekiem. Merjezítet immáran/ és vigítek az vendig tartonak/ és elviug. Minel utanna fedig megkóstolta volna az vendigtarto az vizet/mell borrá lütt vala/ és nem tudna honnan volna/de az holgák tuggák vala/ az kik az vizet merítették vala/ hozzá híja az völéghint/ és monda üneki. Minden ember először io bort tiszen az vendighetnek eléibe/ és minden megrihegülendnek akkor ollat ki alabb valo. Mind ez ideiglen te io bort i artal. Ezuda titelinet közötte ez czudat tiue az Jefus először Galileának Zana neuú városában/ és megjelente az u dű czöföghit/ és hünök u benne az u tanítváni. Ezeknek utanna alá mene az Jefus/ és az u anna/ és az u attafiai/ és az u tanítváni Lapernaumban/ és ott maradnak nem sok napon. Es közel vala az Sidok Husit napia. Es felmene az Jefus Jerusalemben/ és találā az templomban azokot/ kik örököket/ és iuhokot/ és galambokot árulnak vala/ és az pinz változot kik ott ülnek vala. Es mikorón köteleszkelből ostromt czinalt volna/ minden ki vere útot az templombol/ i ij egetembe

Evangeliū

egyetembe az iuholot / es az ökrököt / es az pinc valtolnak pinzeles
 el ötte / es az ahtalokot el dunte / es monda azoknak kik galambokot
 arulnak vala. Vigitek el ezeket innen / es ne tegitek az en alaminak
 hzat vasar hazz. Neg emlekezinet fediglen az u tanituan er
 rul / mell meg vagon iruan. Az te hazadhoz valo herelem meg ea
 misste enghemet. Felelinek annakokairt az Sidok / es mondanak u
 neki. Mert czudat mutacz munekunk hog ezelet tiszed? Felele az Je
 sus / es monda unekeit. Torgytek el ez templomot / es harom napon
 fel allatom azt. Mondanak annakokairt az Sidok. Neguenhat es a
 tend eig rafatott ez templom / es te harom napon fel allatodi azt?
 Es u monga vala ezt az u testinek templomarul. Nikoron annak
 okairt halottaibol fel tamadott volna / meg emlekezinet az u tanit
 uani hog ezt meg mondotta volna unekeit / es hune az irasnak / es az
 besidnek mellet az Jesus mondott vala. Nikoron fediglen Jerusa
 lemben volna Husit napiansokan hune az u neuiben / latuan az u
 czuda titelit / melleket tisen vala. Az Jesus fediglen nem hisi vas
 la u raiok magat / annakokairt hog u mindenek esmerne / es kuffis
 ghe nem volna rea / hog valaki tanubizonsagot tenne az embernek b
 mi voltarul / mert u tugga vala mi volna az emberben.

Sarimadit risz

Nala egg ember az farisz
 seufoknak fezzole finet
 Nicodemus vala neue
 ki az Sidok kozott fu
 ember valo. Ez az Jesushoz mene uel
 es monda. Rabbi tuggut hog az istens
 tul

Bent Janos irasa herint.

129

kul uittel mint mester. Mert senki nem teheti ez czudatokat melleket
 ze tiss hanemha az isten lend u vele. Felele az Jesus es monda une
 ki. Bizon bizon mondom teneked ha valaki onnan felul nem kuleten
 dik nem lathatta az istennel orzagat. Monda uneki az Nicodemus.
 Mikuppen kulethetik az ember mitoron vin legen? Be meheti es
 meglel az u anna mihibe / es kulethetiki? Felele az Jesus. Bizon
 bizon mondom teneked / ha valaki vitzul / es bent lilektul nem kule
 d tendik be nem mehet az istennel orzagaba. Az mi az testul kulett
 test az / es az mi az lilektul kulett lilek az / De czudallad hog ezt
 mondam teneked. Onnan felul kell tuneket kuletnetek. Az kel az ho
 lott akaria ott fu / es hallod az u zugasat / de nem tudod honnan
 cuion / es houa mennien. Szinte igen vagon minden / ki az lilektul
 kulett. Felele az Nicodemus / es monda uneki. Mikuppen lehet
 nek eze? Felele az Jesus / es monda uneki. Te vag az Israelnak
 fianak mestere / es nem tudodi ezelet? Bizon bizon mondom tene
 ked / az mit tudunk arrul holunk / es az mit lattunk arrul tisunk tas
 hubizonsagot / es az mu tanubizonsagunkot be nem vizites. Ha ez
 a feldru valo dolgokot mondott am tuneket / es nem hisites / mikip
 pen hisites ha menni dolgokot mondandok tuneket? Es senki menn
 orzagaba fel nem megen / hanem az ki mennorzagbol hallott le / az
 embernek fia / ki mennorzagban vagon. Es mikuppen az Moises
 magass helre emel az liget az pustabani / azonkuppen az embernek
 fianak magass helre fell fel emeltetni / hog minden meg maraggon
 karhozattul / ki u benne hisen / es orok ilete legen. Mert az isten
 uj heret ez vilagot / hog az u eggetlen egg kuldottit adua / hog min
 den meg maraggon karhozattul ki u benne hisen / es orok ilete legen
 f Mert nem azirt borzata az isten az u fiat ez vilagra / hog karhoz
 cossa

Euangelium

sassa ez világot/ hanem hog kárhozattul meg tartassít ez világ:
 útala. Az ki ú benne hisen el nem kárhözík. Az ki fediglen nem
 hisen/ immárán el kárhozott/ mert nem hűt az istennel egget
 len egg fíanak neiben. Ez fediglen az kárhoztatás hog az világos
 sag ez vilagra iue/ és az emberek inkább keretek az sötitsíghet hog
 nem mint az világosság/ mert az úr czelekedetek gonoß vala.
 Mert minden gúldi az világosság/ ki gonoß dolgokat tiszen/ és
 az világossagra nem megen/ hog az úr czelekedetit egebek meg nes-
 feggít. Az ki fediglen igasságot czelekedik/ az világossagra megen/
 hog níluán legenet az úr czelekedeti/ hog az istennel általa legenet
 czelektetüin. Annak vianna el mene az Jésus az útanítványai
 Sido országak földibe/ és ott lakozik vala úr velek/ és kereftel vala.
 Kereftel vala fediglen Janos és Enochban/ az Salim mellet/ mert
 sok viz vala ott/ és el mennek vala/ és meg kereftelkednek vala. Mert
 meg az Janos az tómloczbe nem vettetett vala. Kérdis támada
 fediglen az Janosnak tanítváni között az Sidoval az tisztaas
 felöl. Ez az Janoshoz meninek/ és mondának üneki. Rabbi az ki te-
 veled vala az Jordan elue/ kírül te tanubizonsgot tul/ am kereftel b
 az/ és mindenek úhozza solamnat. Felele az Janos és monda.
 Semmit nem vehet az ember/ hanem ha az menni országbol adatik
 üneki. Tú magatok tanubizonsgahim vattok ennekem/ hog ezt
 mondám. Nem vagok en az Christus/ hanem ú előtte körzattat-
 tam. Az kinek iegese nala vagon voleghin az/ az voleghinnek kez-
 dig baratta az ki feñ áll/ és az úr hauát halgatta/ órómuvel órul az
 voleghinnek hauairi. Annakoktait az en óromembé teljesedék. Ana-
 nak neufedist fell venni/ ennekem fediglen meg fell küssébünöm.
 Az ki onnan felül iú/ mindeneknek selette vagon. Az ki az földrül e-
 valo.

Szent Janos frása színiit.

130

valo/ez földi az/ és ez földrül valo. Az ki az menni országbol iú min-
 deneknek selette vagon/ és az mit látott és hallott arról tisztentanu
 bizonsgot/ és az útanubizonsgot senki be nem vissza. Az ki be vissza
 az útanubizonsgat az meg iegezte hog az isten igaz legen/ mere
 az kit az isten el borzatott/ az istennel ighjat besilli. Mert nem
 mirek kerint agga az isten ennek az kent leket. Az afa kereti az fiz
 át és mindeneket fezibe adott üneki. Az ki az fiunak hisen órók ile
 te vagon. Az ki fediglen nem hisen az fiunak nem lát iletet/ hanem
 az istennel haragia marad úranta.

Annakoktait minek vás-
 tanna meg érté az ur
 isten/ hog az fariseosok
 meg hallották valna/
 hog az Jésus több tanítványt tenne
 /ha nem mint Janos/ és kereftelne/
 illehet Jésusú maga nem kereftelne
 hanem az útanítváni/ elhaga Sido országot/ és esmeleglen Salis-
 leba mine. Kell vala fedig üneki Samaria által menni. Anna-
 koktait Samarianak városába mine/ mell-Sicharnak hivattatik/ az
 órók signet határába/ mellet ada Jakob Jósefnek az útianak. Va-
 la fedig ott egg fut/ mell Jakob vala. Az Jésus annakoktait az út-
 ton rásnak miásta megfarradáni/ végül vala az futnál. Vas-
 la fediglen az napnak közéj hat orai. El töre eág Samariabeli
 offón/ hog vizet merítene. Mondta üneki az Jésus. Agg innom
 ennekem. Mert az útanítváni elmentenek vala az városba/ hog en-
 fajt palot venninek. Mondta annakoktait üneki az Samariabeli
 offón

Euangelium

Ásbon. Te Sido lúin misippen kírás en túlem róalt ki Samariabess
 Áspón vagos mert nem kozóskodnak az Sido az Samariabeliekkel.
 Felele az Jézus / es monda üneki. Ha tudnád az istennék aitánkát
 / es kírásd a ligen az ki teneked ezt mongá. Agg innom ennekem te
 kírásd volna útul, es ilo vizet adott volna teneked. Mondá üneki az
 Áspon. Vram mer. Jézus ninczen / es az kút mill / annakokat henz
 nan vagon teneked az ilo vizet. Nagubb vagite az mű aitánkál
 Zaf. bn. Iki ez kútat műnefunk atta / es mind ümaga ebből iutt
 es mind az útjai / es mind az út barnai? Felele az Jézus / es a
 monda üneki. Mondá meg komihozit es meglejn / valaki ez viz
 ben ižik. Valaki fediglen az vizben iuändik az mellet en adok üneki
 örökké soha meg nem komihozit. De az viz mellet en adok üneki,
 örökk iletre fel forró viznek kifere lishen ú benne. Mondá üneki az
 Áspon. Vram add ennekem ez vizet / hog ne komihozzam / es ne
 iúik ide merítjeni. Mondá üneki az Jézus. Nenél hig ide
 az te firiedet / es iún ide. Felcie az Áspon es monda üneki. Ninczen
 firien. Mondá üneki az Jézus. Jol mondád / hog ninczen firied
 Mert ot firied vala / es az mel mostán vagon nem te firied. Ez /
 igaz an mondád. Mondá üneki az Áspon. Vram látom hog profet
 ta vag te. Az mű aitánknak ez hegeñ volt imáságoknak hele / es tű
 erz mongátek hog Jerusalémben vagon az hel holott imádkozni fell
 Mondá az Jézus. Áspon higgy ennekem / el iutt az ora mikorón sem
 ez hegeñ / sem Jerusalemben nem fogiatok imádní az oka istent.
 Tú imággatok az mit nem tuttol / mű imágyult az mit tudunk /
 mert az úduissig az Sido körzöl támadott. De el iutt az ora /
 es mostán vagon / mikorón az igaz imádkozok imádní fogiat az o
 ka istent lilekben es igasságban. Mert az oka islen es illetineket fe.

882

Rént János írása szerint.

138

részik útet imággat. Lelki állat az isten / es azoknak kik útet imág
 gat lilekben / es igasságban fell imádní. Mondá üneki az Áspon
 Tudom / hog az Messias iú el / az ki Christusnak mondatis. Ans
 nakokat mikorón az el iouend / műnefunk mindeneket meghirdet.
 Mondá üneki az Jézus. En vagot az ki te nekedholok. Es lego
 tan el iouinek az ú tanítvánhi / es ez adásnak vala / hog az Ásponnak. Kál
 na demaga senki nem mondá ezt / mit kérdekszauág mit holak ú vé
 le? Annakokat el hágá az Áspon az ú vidrit / es el mene az várósbá
 d es monda az várósbeli enberesknek. Tertek el / lassatok meg az
 embert / ki minden en titemini met meg mondá ennekem. Nem ezt
 az Christus? Annakokat ki meninek az várósbol / es úhozzá men
 nek vala. Azon körte fediglen lirik vala útet az tanítvánok eze
 manduán. Rabbi egél. Az Jézus fediglen monda üneki. En
 nekem meg vágén itkem / hog egem / mellet tű nem trátkok. Annakok
 kárt mondanaak vala az tanítvánok ú körzök. Hozotti valaki üne
 ki enni valot? Mondá üneki az Jézus. Az en itkem ez / hog el vise
 ghezzem az mit az akar / az ki enghemet elborzatott / es hog el vise
 ghezzem az ú dolgát. Nem iú mongátori / meglejn nigholnap va
 gon / es az oratásnak ideie el iú? Imé mondóm tünetek / emellett
 fel az tűkemeiteket / es kizárték meg az tartományosok / mert imá
 marán fejlesznek az meg oratásra. Es az ki orat tüdalmat visek
 es az örökk iletre gómörlöt gánt / hog egetembe örüllön mind az kí
 magot vet s mind az ki orat. Mert igaz ebben iméz kör beszid
 hog más az magyero / es más az arato. En el borzatálat tüököt
 oratni / mell dolgot tű nem mültetek. Egebek mültetek / es tű
 az ú müölkbe lishen mentetek les. Az várósbol fediglen / so
 f Samariabeliek húnef ú benne / az Ásponnak beszideirt ki tamibizonán

883
ij. got.

Euangelium

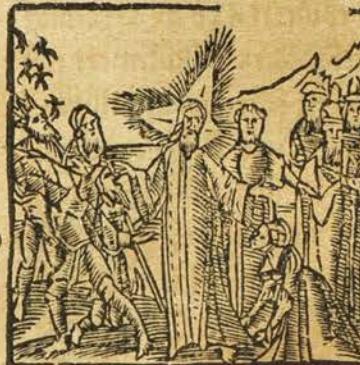
got tiszen vala rula / hog meg mondott volna unesi minden / vala mit tutt volna. Miforon annakokairt uhozzam mentenek volna az Samariabeliek / kirek utek / hog u naloq maradna / es ott marada ha rom napon / es sofual többen huneq az ubesideirt / es az assonak ezt mongat vala Immaraan nem az te besidedit hissek / mert mu magunk halok az ubesidit / es tugguk hog ez bizonual ez vilagnak meg valtoia az Christus. Két napnak vtanna simene onnan / es Galileaba mene / mert az Jesus u maga tanubizonsagot tun ru la / hog az profetanaq hazaiaban tisztessighe nem volna. Miforon a annakokairt Galileaba ment volna tisztessiguel fogadul ute az Galileab licek / mikorom lattak volna mind ezeket melleket Jerusalems ben tutt vala az udnepen. Mert uq es az udnepre fel mentenek vala Annakokairt az Jesus Galileanak Zana nevü varosaba mene / ho lett az vizet borra valtoztatta vala. Es vala egg nimell kus kiral Zavernaumban finek sia beteg vala. Az miforon meg halotta volna / hog az Jesus Sido orfagbol Galileaba ment volna / uhozzam mene / es kiri ralo ute / heg uhozzam le menne / es meg gogijana az u fiat / mert az u fia halalan vala. Monda annakoka birt az Jesus unesi. Nem hiestek ha ielensigeket / es szudakot nem lattak. Monda unesi az kus kiral. Bram iun le minek elotte az en siam meg hallon. Monda unesi az Jesus. Mennek az te fiad il. Hun fediglen az az ubesidinet / es megen vala. Miforonn immaraan az le menne / az holgak eleibe meninek unesi / es ez kovetsiglet hozaf. Az te fiad II. Meg tudakozek annakokairt az ororul / mellben konnebedett volna meg. Es mondanak unesi. Teg napon harom ora uha el ute az hideg. Meg esmere annakoka ert az afa / hog az oraban vala az mell oraban az mondotta vala

az

Szent Janos irasa szerint.

132

az Jesus unesi / az te fiad il / es hun u benne mind umaga s mind az ueghis hazabeli nipe. Elmeglen ez masod szudat tiue az Jesus miforon Sido orfagbol Galileoba inent volna.

Stodik riß

Zeknek vtanna vala az Sido knak udnepek napia / es fel mene az Jesus Jerusalemben.

Vagon fediglen Je rusalemben egg viz / mellben iuhokot boftanak vala mosogatni / mell viz

Sido nesuen Bethesdanak neu ztetis / mell viz mellett ot eresh vala ereshben koroknak nagy sofsaga felkik vala / vafoknak / santaknak / es abott embereknak sofsaga / kik variak vala az viznek meg indulasat mert az istennek angala bizonos udonben le hall vala az vizbe / es senekul fogua fel inditsa vala az vizet. Annakokairt az ki az viz nef meg inditsanak vtanna elosbor megen vala be az vizbe / meg gogul vala akarmi betegsigen volt volna. Vala fediglen ott egg ember / ki harminc urolz estendotul fogua felkik vala betegsigen. Azt miforon az Jesus meg latta volna / hog ett fekennet / es meg esmerte volna / hog immaraan sof udotul fogua fekennet az betegsigen monda unesi. Akarhi meg gogulni? Felele unesi az for ember. Bram nincsen emberem hog ki az vizbe vigen enghemet / mikor meg indul / de azonkozbe mig en bele menni / latom tehug immaraan mas ment en elottem bele. Monda unesi az Jesus. Kell fel

f Vedd fel az te agadot / es iary. Es legottan meg gogula az ember

k in es.

Evangellum

és felvűögöt/ és fár vala. Szombat vala fediglen az napon/ az
 annaköárt az Sidoft ezt mongaf vala üneki. Szombat vagon/ nem
 író teneked ágadot fel venned. Felele üneki. Az li enghemet meg
 gógrá az mondá ennekem. Vedd fel az te ágadot és iárn. Annak
 öárt meg kerdej útet. Kiczoda az ember az li azt mondotta te
 neked/ hog fel veged az te ágadot/ és iárn. Az ember fediglen az li
 meg gógrá vala/ nem tugga vala filigen. Mert az Jesus onnan
 alattomba mcsua mine/ hog miuel nípnéf sokasága volna ott az he
 lén. Annak vtanna meg felé útet az Jesus az templumban/ és mon
 da üneki. Imeg meg gógrával/ ennek vtanna ne vittezzel/ hog va
 lamigenosabb dolog teneked ne förtinnik. El mine az ember/ és
 meg mondá az Sidoknaf hog az Jesus volna az li útet meg gógrá
 totta volna. Es annaköárt üldözif vala az Jesus az Sidoft/ és
 azonügekeznek vala/ hog útet meg öllik/ hog miuel kombat napon
 tütte vala ezelet. Az Jesus fediglen ezt felele üneki. Az en a
 cám mind ez idéiglen munkalodásban foglalatos/ en és munkalodás
 ban foglalom magamot. Annaköárt ezért infatb ügekeznek vala/
 hog útet meg öllik/ mert nem rza az hombatnak üdrepít törte volna/
 meg hanem tulajdon u attanak és mondotta volna az istent/ egenlög
 siun umagát az ifienhez. Felele annaköárt az Jesus/ és mondá u
 neki. Bizon bizon mondóm tünök/ az fiu umagátul semmit nem
 echet/ hanem az mit látand hog az u atta. tiken. Mert valami do
 get az terd/ vgan azont tiszt az fiu es. Mert az afa hereti az fia
 at/ és miné eneket meg mutat üneki/ melleket u tiken. Es ezekrel
 nagubb dolgozat mutat meg ünki/ hog tu el czudalozzatok/ mert
 mitippen az ata az meg holtakot fel tamashfa/ és úkt meg eleve
 nigi/ ezenkippén az fiu es az fiket afa meg elevezisti. Mert az
 afa

Szent Janos frása ßerni.

133

at a senkit nem itilhanem minden utileket az fiunak adott/ hog min
 denek tisztelik az fiut/ mikippen tisztelik az afat. Az li nem tiszteli
 az fiut/ az afat nem tiszteli/ az fi úteti elborzatta. Bizon bizon mon
 dom tünök/ az li az en bejideimet halgatta/ és hiszen annak az li
 enghemet el borzatott/ órak ilete vagon/ és kárhazra nem megen
 hanem az halalbol immáran az iletre ment. Bizon bizon mondóm
 tünök/ hog el iú az ora/ és mostán vagon/ mikorón az holtak meg
 fogiat hallani az istennet fiúnak hauat/ és az fik hallangat/ illetet
 a vihnel. Mert mikippen az ajanak vagon ilete u magában/ ezenkips
 pen az fiunak es adott/ hog ilete legen u magában/ es hatalmat az
 doott ünki/ erre es hog itileket tegyen/ mert emberek fia. De
 czudalzatok ezt hog miuel el iú az ora mellben mindenek az lik az
 koporsókban vadnak meg fogiat hallani az u hauat/ és elo iú rek/ az
 lik iot tütenek az iletnek fel tamadásara/ az fik fediglen gonost az
 kárhozatnak fel tamadásara. En/ en magamkul semmit nem tes
 hetek. Ugy tisztitileket az mint halom/ és az en itiletem igaz.
 Mert nem kereshem az en akaratot/ hanem annak akaratát/ /
 e az li enghemet el borzatott/ az afamnak akaratát. Ha en tanubiz
 zonságát tennik en magamrul/ az en tanubizonságom nem volna is
 gaz. Más az li tanubizonságát tiszt en rulam/ és tudom/ hog is
 gaz az tanubizonság mellett en rulam tiszt eni liuin. Tu Janos
 hoz borzatok/ u es tanubizonságot tún az igassagrul. En fed
 iglen tanubizonságot embertül nem visket. De ezeket mondón/ hog
 tu úduzülletet. Az Janos igo houidnek vala/ tu fediglen nem okas
 ratok egg idéig az u világosságában örueendezni. De ennekem az
 Janosnak tanubizonságánál nagubb tanubizonságom vagon/ mert
 az czelkedetek/ melleket az en afa ennekem adott/ hog azokat el

vi

Evangellum

vigherzem/az müeskedetek mondóm/melleket en tiszt/ tanubizox
ságos tisztet en rulam/hog az ota borzatott legen el enghemet. Es
az ki enghemet elborzata az en afám/ú tanubizonságot tűn en rus-
lam. Soha az útbaut sem hallottatok/sem az út bemélt nem lát-
tatok. Es az útbeide ninczen tú bennetek vég hog meg maraggon.
Mert az kit út el borzata/annak tú nem hístek. Az irásokot forgat
fákok hancatok és vetitek/mert az láttatik tűneket/ hog azokban
legen az tú órók isettek/az irások és tanubizonságot tisztet en rus-
lam/ és nem akartok en hozzám iuni/ hog isletet kerítet. Diczi:
retet emberektől nem vissza/ de meg esmértelek tútököt/ hog isieni
keretet tú bennetek ne legen. En az en afámnak neuibe iouib/ és be
nem fogattok enghemet/ha más iouend az úton neuibe/ azt be fo-
gaggatók. Nyíkippen lehet hüt tú bennetek/tík egg mástul vistek di-
sziretek/ és az diczi retet nem keresitek/mellszak az išentül ered
Ne aligzatok/ hog en iouendőre vadolsalak tútököt az en afámnak/
Vagon kinet vadolini tútököt az Nyöises kiben tú bištak. Mert ha
hüttetek volna Nyöisesnek/ níluán hüttetek volna ennekem és/mert
az en rusam írt. De ha az út irásnak nem hístek/ nyíkippen hístek b
az en besz idimmet

Szatodik riß.

Zeknef utána az Jes-
sus az Galileának ten-
ghere eluz menet/ mellsz-
Tiberiusról hivattatit
vala/ és keverti vala út-
tet nípnék nagyságára/mert lassít vala az út zuda titelit/melleket
tiszen

Szent János írása scirint. 134

tiszen vala azokon kiforok valanak. Fel mene fedig az Jesus az
hegre/ és ott úl vala az útanijuanival. Rózel vala fedig az Husit
az Sidoknaf üdnepe. Nyíkor annakofait az Jesus az út bemélt fel
emelte volna/ és latta volna/ hog nípnék nagyságára iuni út hozzá
monda Filepnek. Honnan végünk kerétek hog egenek ezek? Nyon-
ga vala fediglen czekek fürtui útét/mert út tugga vala mit kellene
ünket tenni. Felele ünketi Filep. Két hárpinz arra kerétek eleghet
nem lihnek ünket/ akarni kicint vegyen és benne minden út köz
d zölk. Monda ünketi egg az útanijuaninak kozzole/ Andras Bi-
mon Peternek attasía. Egg germek vagon itt/ kinet ot arpa keréz
re vagon/ és két halas/ de miczoda ez enne sok níp kozott? Monda
fediglen az Jesus. Utessítet le az embereket. Vala fediglen ott
az helen sok fü. Ez utinek annakofait az firfiak ham kerint kó-
zel ot for valo czeren. Kerézbe viue fediglen az Jesus az kerétek
és mikonhalat adott volna előtta az tanijuanoknak/ az tanijuanok
az letelepedett nípnék ostak. Azonkippen az halgot és hinte annak
az menit akarnak vala. Nyinek utanna k. dig ~~szentimink~~ monda az meg elaz
e útanijuaninak. Szegítet fel az segdelt kerétek/ mellet az meg dr. nek
eleghedett níptül el marattanak hog valami benne el ne veszen. Fel
kedeck annakofait/ és tizenkét kosárt töltinek be az ot arpa kerérbol
valo segdelt maradikoknak/ mellet az meg eleghedisnek felette vala
nak azoknak az kifütenek vala. Annakofait az emberek mikorón
láttak volna az czudat/ mellet az Jesus tutt vala/ ezt mongák vala
Bizon ez az profetas ki ez vilagra el iouendő. Az Jesus annakof-
ait mikorón meg esmérte volna/ hog el akarnának iuni/ és útét el
akarnak ragadni/ hog királlyá tennék útét. Félfele mene esmeglen az
f hegre út maga. Es mikorón immárán estve volna az tengherre hál-

I Tanak

Evangellum

Tanak az útanítván. Es mikorőn az haioha hágtanak volna az ellen gheren által felinek / es Zapernaum nevű városfába meninek. Es immárán látta vala / es az Jézus úhozzájok nem ment vala. Az tengher fediglen az nagy hénék füásának miatta nágon fel indul vala. Mondanak annakoktól az tengheren evezni / körül húson öt / augusztus harmiánz kígne földet mentenek volna el / látta az Jézust / hog az tengheren tárna / es az haiohoz közelghetne / es meg filemlínef. Az Jézus fediglen monda ünekiek. En vágók ne filletek. Akarok annakoktól hog az haioha be vennék útet / es az haiolegotta az föld a te ki fölt vala / mellre mennek vala. Az utanna vala napon az sereg nipp / mell az tengheren tul áll vala / minék utanna látta / hog annál több haio nem volna ott / kibe az Jézusnak tanítvánai be mentenek vala / es hog az haioha be nem ment volna az Jézus az útanítván / hanem rögtön az tanítvánok ú magok mentenek volna el. De egész haiozfák iutának Tiberias nevű városból / nem messze az hel túl / mellén az fejereket úttük vala / minék utanna az országban meg oldotta volna. Annakoktól mikorőn látta volna az sereg nipp / hog az Jézus ott nem volna / sem az útanítvánuk / es az haiozfákba halhatnak / es Zapernaumba meninek / es az Jézust kerestik vala / es mikorőn meg találták volna útet az tengheren tul / mondának üneki. Röbbi mikorőn ismét ide? Felele üneiek az Jézus es monda. Bizony bizony mondom tünetek. Kerestek enghemet nem azirt / hog rögtön látatok / hanem hog miuel az fejerekből útöt / es meg elegheditek. Munkat tegetek nem oll eledelirt / ki el vész / hanem ki meg marad órók illetre / mellett az embernek fia ad tünetek / mert ezt az isten meg iegezte. Mondanak annakoktól üneki. Micsoda az mit szípünk / hog isteni dolgozban tegünk munkat. Felelegz Jézus / es monda

Szent Janos frása szövets.

135

monda ünekiek. Ez az istennel cselekedeti / hog higgatott abban az időben u el borzatott. Mondanak annakoktól üneki. Azirt micsoda ilyen lehet tisztelet / hog lassuk / es higgant tenekek? Mit cselekedelsz? Az mű akáink minnát úttenek az püsteban / mikippen meg vagon iruán. Kéneret adta üneiek ennek az mennorhagbol. Mondanak annakoktól üneiek az Jézus. Bizony bizony mondom tünetek / nem Moises atta tünetek az fejereket az mennorhagbol / hanem az en mennei atam ad tünetek az mennorhagbol igaz fejereket. Mert de ez az istennel fejere / az mell az mennorhagbol le halla / es iletet ad / ez vilagnak. Mondanak annakoktól üneki. Bram mindenkoron agyad nekünk ez fejereket. Mondanak fediglen üneiek az Jézus. En vagók az iletnek fejere / az ki en hozzám iü / meg nem chezik / es az ki en bennem hiszen soha meg nem hozzák. De mondom tünetek / hog látatok es enghemet / meg sem hiszik. Valamit az en atam ennekem ad minden en hozzám iü / es az ki en hozzám iouend / en tulem ki nem vetem. Mert az mennorhagbol azirt hallik le / hog meg tegem / nem az mit en akarok / hanem az mit az akar az ki enghemet el borzata. Ez fediglen az ú akaratta / az ki enghemet el borzata az en atamnak akaratta / hog valamit el ne veszesset mind azok körzöl / az melleket ennekem adott / de hog fel tamasszam az ostromot az utolsó napon. Ez fediglen touabba annak az ú akaratta / az ki enghemet el borzata / hog minden ki az fiut látka / es ú benne hiszen órók iletet legyen / es en fel tamasszam útet az utolsó napon. Zugodnak vala annakoktól az Sidoj azon hog miuel ezt mondotta volna. En vagók az fejere / ki az meniból hallottam le / es ezt monogák vala. Nemde ezt az Jézus az Józsefnek fia / finek mű es férjeiük atkát es annát? Mikippen monga annakoktól ez / az mennorhagbol

I ñ orhagbol

Evangeliū

orhagbol hällit le? Felele az Jēsus es monda ünekiek. Ne zugoggas tok tu fözöttetek. Senki nem iöhét en hozzám/hanem ha az en a sám vonharki enghemet el borzata/esen fel tāmaštóm útet az vtolso napon. Neg vagon iruán az profetáknañ kóniében. Es mind istentúl tanítottak lißnek. Minden annakokait ki az atánañ beszis La kij engedít halgatta/es tanult/en hozzám iú/nem hog az atáta latta vols na valaki/hanem rzañ ki az istentúl vagon/az latta az atá. Bizon bízon mondóm túnéktek/az ki en hozzám biziñ/örök ilete vagon. En vagók az iló kerír. Az tu afaitok minnát úttenek az puß a taban/es meg holtanak. Ez az meni orhagbol hällott kerír/ hog ebben egik valaki/ es meg ne hallon. En vagók az iló kerír ki mennorhagbol hällit le. Ha ez kerírben éndit valaki örökke il. Es az kerír az mellet en adot/en testem/mellet en ez vilagnak ileteiret adot. Vetekeknel vala annakokait az Sido u fözöttök es ezt mon gák vala. Nekippen adhatta ez münöknek az u testit meg ennünk? Monda annakokait ünekiek az Jēsus. Bizon bízon mondóm túnéktek/ha az embernek fianak testit nem énditek/es az u virít nem iuángatók/ilet tu bennetek ninezen. Az ki az en testemet iši/es az en viremet iſha/annak örök ilete vagon/esen fel tāmaštóm útet az vtolso napon. Mert az en testem bízon itek/es az en virem bízon ital. Az ki az en testemet iši/es az ki az en viremet iſha/en bennem lakozik es en übenne. Nekippen il az en atám az ki enghemet el borzata/esen esilek az en atamirt/ezenkippen az es az ki enghemet énd/u es ilni fog en irettem. Ez az kerír/ki az meni orhagbol hällale. Nem azonkippen mint az tu afaitok ki minnát úttenek/es meg holtanak/az ki ez keríret éndi örökke fog ilni. Ezeket az synagogában monda tanítuán Kapernaumban.

annako

Szent Janos krása ſeriuit.

136

Annakokait az u tanítuáninak fözölle mikorón ezeket hallottak volna sokáñ ezt mondák. Remén ez beszid/kicoda halgathatta ezt. Tuduán kediglen az Jēsus ümagában/hog az u tanítuání es zén zugodnának/monda ünekiek. Neg bánti tútokot ez? Nyilisken tehág ha latangatók az embernek fiát fel menni oda/ez holott elérhet elössőr vala. Az lilek az/az ki meg eleuenet/az test semmit nem használ. Az mell beszideket túnéktek holoñ en/lilek kerint valok/es ollak kitbenilet vagon. De vadnak nikit tu fözöletek/kik nem hibásik. Mert tugga vala az Jēsus éléitül fogua kit volnának az hútotlenek/es ki volna az/az ki útet iouendore kékbe adná/es ezt monga vala. Annakokait mondám túnéktek/hog senki nem iöhét en hozzám/hanem ha az en atámtul odattatandit üneki. Az üdötül fogua az u tanítuáninak fözölle sokáñ el hakananak u túle/es útet el hágat/es touabbá u vele nem iárnak vala. Nyonda annakokait az Jēsus az tizenkét tanítuánnak. Nemde tu es el akartoki mennyi Felele annakokait üneki Simon Peter. Vram kihéz mennyunk/örök iletnek ighi vadnak te nolad/es mü hissek/ es esmeriük/hog e te vag az Lchristus az iló istennel sia. Felele üneki az Jēsus. Nem de tizenkettén valastalaki en tútokot/es egg tu fözöletek árulö. Nyonga vala kediglen ezt az Judasrul az Simonnak fiaul/ki Gschariotnak neuzeitetik vala/mert ez fogia vala el árusni útet/mikorón egg volna az tizenkettő fözöl.

Hetedik rif

Zeknek vtanna az Jēsus Galileaban iár fel vala/mert nem akar vala iární felni Sido orhagban/mert azonn ügefeznek vala az Sido/hog útet

I ij meg

Euangelium

meg öllik. Rózel vala fedig az Sido
nak údnepe/mellet hijnak vala ez nero
uel Scenopegia. Nyondanak annak
okairt üneki az ú attafiai. Nyennel
innen/és menni Sido országba hog az
te tanítvánid és lassat az te czelekedé
sídet/melleket tiss. Nyert senki nem
czelekedik valamit titok helen/az ki
ügekezik emberék között níluán lenni. a
Ha illes iel es dolgokot tiss/tedd níluán valoā temagadot ez világz
nak. Nyert meg az ú attafiai és nem hißnek vala ú benne. Non
da annakokairt az Jesus ünekiek. Az en údom meg el nem iútt az
túdótok fediglen mindenkoron kíshen vagon. Ez világ túdókot nem
gúslöh/enghemet fediglen gúslö. Nyert en ú rula tanubizonságot
tiszek/hog gonoszok legenek az ú czelekedeti. Tú mennyek fel az úd
nepre/en megleñ fel nem megek ez údnepre/mert az en údom meg
leñ be nem fölt. Ezeket fediglen mikorón meg mondotta volna ú
nekiek Galileában marada. Nyinek vannak fediglen fel mennyek az
ú attafiai okkoron ú es fel mene az údnepre/nem níluán/hanem oll
mint titkon. Az Sido fediglen keresik vala útet az údnepen/és ezt
mongák vala. Hul vagon amaz? Es nag zugodás vala az nipeknek
fokaságá között ú felole/mert nifik ezt mongák vala. Jo ember az.
Nifik fediglen ezt mongák vala. Nem/hanem el hiteti az nipek fok
aságát. Dè maga senki níluán nem hol vala ú felole az Sidokul
valo foltiben. Nyikorón fediglen immárán az údnepek fele el mult
volna/fel mene az Jesus az templombó/és ott tanít vala/és ezt
dálfoznak vala az Sido/és ezt mongák vala. Nyikippen tud irast e

ez

Szent János írása szerint.

137

ez mikorón nem tanult ligens Felele ünekiek az Jesus és monda. Az
en tudománym nem enim hanem azé azki enghemet el borzata. Ha
valaki akarand enghedni annak akarattanak/ esmeretet vißen ez
tudománryul/hogha istentül ligen/auág en en magamtul hollak. Az
ki ú magatul hol az ú tulandon dicziret t keresi. Az ki fedig annak
keresi dicziretit az ki útet el borzatta/igaz az eshamisság úben
ne ninczen. Nemde Nyises töruint adai tünketek/és nám senki tu
közöletet az töruint titeminiel be nem tellesít. Nyire ügekeztek
d meg ölni enghemet? Felele az seregnip és monda. Ordög vagonben
ned. Kicorda ügekezik tighedet meg ölni? Felele az Jesus/és mon
da ünekiek. Egy dolgot tük/és mind czudállatok. Annakokairt atta
Nyises tünketek az körül metéliszt/nem hog Nyises tül ligen/ha
nem az afaktul. De nám az bombat napon körül metelitek az em
bert. Ha az körül metéliszt viki ember bombat napon hog meg ne
kérij az Nyisesnek töruisse/en reám haragoftoki/hog miuel az em
bert egyskélen meg gogjottam ligen bombat napon? Ne akariatok
semisnek tekintetire itilni/hanem igaz itisetuel itilletek. Non
danak vala annakokairt nifik az Jerusalembeliek közöl. Nem ezt
az kit halálra keresnek? Bizóni imé níluán hol/és semmit üneki nem
holnak. Nemde bizónal meg esmérteki az tú nipek hog bizónual ez
legen az Christus? Dè ezt tuggú honnan valo legen. Az Christus
fediglen mikorón el sounend senki nem tugga honnan valo legen.
Tanjit vala annakokairt az Jesus az templumban nag fel houal/és
ezt mongák vala. Enghemet és esmértek/ és azt és tuggatók hon
nan valo liget/és en magamtul nem iútem/hanem igaz az kien
ghemet el borzata/kit tú nem esmértek. En fediglen esmérrem útet
smert ú tule vágof/és az borzatott el enghemet. Annakokairt üge
keznek.

Evangeliū

keznel vala ranta hog útet meg fognak / és senki útet meg nem fog
mert el nem iutt vala az ú oráia. Az sereg nípnéki közöle fediglen
sokan húnek ú benne / és ezt mongák vala. Mikorón az Christus el
iouvend több ielensigheket tiszeni ezeknél melleket ez tűtt? Meg hal-
lak az fariseusok / hog az sereg níp zugodnak / és ezeket mondának ú
feldle. Es az fariseusok / és az papoknak fejedelmi bolgákokt borzás
tana / hog útet meg fognak. Nonda annakokait az Jesus ünekit
é / meglelén tú veleték vágók egé leues ideiglen / és el megek áthoz az
ki enghemet el borzáto. Keresni fogtok enghemet / és meg nem lel-
tek / és az holott en vágók tú oda nem iohettek. Annakokait mon-
dának az Sidofú közöttök. Houáfor menni ez / hog mű meg ne
lellük útet? Nemde az el eklott nípetnek közibe megeni / és oít
foghi tanítani? Mi besid ez / az mellet mindas? Keresni fogtok
enghemet / és meg nem leltek enghemet / és az holott en vágók / tú
oda nem iohettek. Az nagy üdnevenek fediglen leg vissza napian / áll
vala az Jesus / és nag fel houal ezt monga vala. Ha ki homiuhozik
iúion en horzáam / és igik. Az ki en bennem hisen / mint az irás
monga folo vízek folnak ki az ú hasabol / mellet ilo vízek. Ezt fedig
len mondá az hent silekrül / mellet iouendre vissnek vala azok / az
kit ubenne hisnek. Mert meglelén kent lilek nem vala ú nálok / mert
az Jesus meglel meg nem díszöltetett vala. Sokan annakokait
az sereg nípnéki közöle / mikorón az besid et hallottak volna ezt mon-
gák vala. Bizonába ez igaz profeta. Mikk ezt mongák vala. Ez
az Christus. Nimeslek fediglen ezt mongák vala. Galielabol iúi
el az Christus? Az irás nem azt mongai / hog Davidnak magua-
bol iú el az Christus / és Betlehemei váróskásabol / holott vala Da-
vid? Annakokait fulombet fulombet fognak érteni ú felole. Mi-
mellek

melfeß

Sent Janos frāsa ſerūt.

138

mellek fediglen ū fözzölök meg akari át vala fogni útet / de senki meg
nem tartá útet. El iouinek annakokairt az bolgák az püs pölkothoz
és az fariseosothoz / és mondának azok az bolgáknak. Mire nem
hoztatok el azt? Felelinek az bolgák. Soha ember igen nem holt
mint ez ember. Felelinek annakokairt ünekeit az fariseosok. El hi-
tetetti tüfököt és? Húttí valaki az fü nipeknek auág az fariseosok-
nak fözzöle ū benne? De ez kössig / ki az törvint nem érti / átko-
zott nsp. Nonda ünekeit Nicodemus / az ki iel ū hozzá ment va-
dla / ki ū fözzölök egg vala. Az mű törvünkt meg itilij az embert
külsőben hanem ha elősbor ū tule halland / és meg érténdi mit eze
lekedik? Felelinek és mondának üneki. Nem Galileabeli vagy te
es? Händ meg / s vesd meg / és lasd meg / hog Galileabol profeta
nem famadott. Es mindenik hozához mine.

Sölzadit riß

Evangeliū

sediglen le hajoluān/víáual az földön ir vala. Annakofaírt milos
 ron/meg nem kúnninek férdeni/fel igazodék/és monda ünekiek. Az
 ki tú kózöletek bún nelsül vágón/az hagnéz a útet először kúuel. Es
 es meglel le hajoluān az földön ir vala. Nikorón fediglen ezeket hal
 lottak volna/éggéknid eggmás vtán ki mennek vala/és leg először
 es az vinek mennek vala ki/és az Jésus rzaú maga marada/és
 az assón kózépben áll vala. Nikorón fel igazodott volna az Jésus/
 és senkit nem látna az assontul el valua/monda üneki. Assón
 bul vadnak amaz te vadoloik? Senki nem karhoztatai tighedet? A
 Mondá üneki az assón. Bram senki nem. Mondá touabba az
 Jésus. En sem karhoztatnak tighedet. Nennél/és ennek vtánna
 ne vitkezzél. Annakofaírt es meglel kóla az Jésus ünekiek es ezt mon
 dā. En vágók ez világna k világossága/az ki enghemet kóvet sötitsig
 ben nem iár/hanem az iletnek világosságát riéri. Annakofaírt mon
 dának üneki az fariseosok. Te temagadrultiss tanubizonságot/az te
 tanubizonságod nem igaz. Felele az Jésus/és monda ünekiek. Ha
 igaz en magam tiék/és en magamrul tanubizonságét/igaz az en
 tanubizonságom/mert tudom honnan iútem/és houá megek/tú b
 fediglen nem tuggatók honnan iúdók/és houá megek. Tú test kerint
 tiék itiletet/en senkirúl nem tiék itiletet test kerint. De ha igaz
 tiék/és en/az en itiletem igaz/mert egedül nem vágók/hanem en
 vágók/és az en afám az ki enghemet el borzátott. De meg az tú
 toraintekben/és/meg vágón iruān/hog két embernek tanubizonságá
 igaz. En vágók ki tanubizonságot tiék en magamrul/és tanubiz
 zonságot tiék en rulam az en afám/az ki enghemet el borzáta.
 Annakofaírt mondának vala üneki. Hul vágón az te afad? Felele az
 Jésus. Sem enghemet nem esmértek sem az en afámot. Ha en:
 ghemet

Szent Janos frása szírit.

139

ghemet esmértek volna/az en afámot es esmértek volna. Ez
 ighiket mondā az Jésus az templomban/tanítván az helein holott
 az eggbázna kincze vala/és senki meg nem fogá útét/mert még=
 len el nem iútt vala az ú oraia. Monda annakofaírt az Jésus es
 meglel ünekiek. En el megek/és keresni fogtok enghemet/és az tú
 bünéitekben meg haltok/az houá en megek tú oda nem ióhettek.
 Mondanak vala annakofaírt az Sidok. Nemde meg ölj üma= gát/hog ezt mongá. Az houá en megek tú oda nem ióhettek? Es
 d touabba ezt mongá vala ünekiek. Tú az onnan asol valok kózöl vat=
 tok/en az onnan felül valok kózöl vágók. Tú ez világbeliek kózöl
 valok vattok/en nem vágók ez világbeliek kózöl valo. Mondám
 annakofaírt tünétek/hog meg haltok az tú bünéitekben. Mertha nem
 hienditek hog en vágók/meg haltok az tú bünéitekben. Mondanak
 vala annakofaírt üneki. Ki vág te? Es monda ünekiek az Jésus.
 Eléit úl fogua mondóm es tünétek az. Sok dolgoz vágón/mellekrúl
 tú rulatok bolnom kell/és itilnem. De az ki enghemet el borzáta ig
 az/en es azokrúl bolok ez világón az melleket útule hallottam. Nem
 értek/hog az ú attarul kólt volna ünekiek. Mondá annakofaírt az
 Jésus üneiek. Nikorón magass helre fel emelénditek az embernek
 fiat/akkorón meg esmértek/hog en vágók/és hog en magamrul
 semmis nem tiék. De azonkívén mondóm ezeket az mikivén az
 en afám meg tannítja. Es az ki enghemet el borzáta en velem vág= gon. Az en afám egedül nem hágá enghemet/mert en mindenkorón
 meg tiék azokot az kik üneki kellemetesk. Nikorón az Jésus es
 zeket mondáná/sokán húnek ú benne. Annakofaírt ezt mongá vala
 az Jésus az Sidoknak az kik ú benne hittenek vala. Ha tú meg ma
 f radandotok az en besidimben/bizon en tanítvánim vattok/és meg

m n esme

Euangelium

esméríték az igasságot / és az igasság szabad emberekkel tiszen túrókot. Felelinek üneki. Abrahamnak magzati vágunk / és soha nem foglalunk valakinek / mi medőn mondod te ezt / szabad emberekkel titettek? Felele ünektők az Jézus. Bizon bízon mondóm tünetek / hog mindenki bunt tiszen / az bünnek foglalja. Az fogla fedig az házban meg nem marad mind iltig / az fiú mind iltig meg marad. Annakok airt ha az fiú túrókot szabad emberekkel tiszen / bízónával szabad emberek vattok. Tudom hog Abraham magzati vattok / de azon ügekeztek / hog enghemet meg ölltetek / azért mert az en besidemnek helse ninczen a tübennetek. En az mit az en afánál lattam azt boldom / és tű és az mit lattatok az tü afánál azt tiszték. Felelinek és mondának üneki. Az mű afánk Abraham. Mond a ünektők az Jézus. Ha Abrahamnak fiai volnátok. Abrahamnak czelekedetit tennitek. Mondanak fediglen azon ügekeztek / hog meg ölltetek enghemet / oll embert / ki igasságot boldam tünetek / mellet az istentül hallottam. Abraham ezt nem tutte. Tü az tü afának czelekedetit tiszték. Mondanak annakok airt üneki. Mű parázna ság bol nem hulettünk. Egy afánk vagon az isten. Mond a ünektők az Jézus. Ha az isten volna az b tü afátok / bízónával heretniték enghemet. Miert en az istentül ez rettem / és iuttem / mert en magamtul nem iuttem / hanem úborzata enghemet. Miert nem visszitek ehetelbe az en besidemek / mert nem halgathattatók az en besidemek. Tü afátul az órdogtul vattok / és az tü afának gonosz kiuanság hinafakartok eleghet tenni. Az ember oldókkal volt kezdettük fogua / és igasságban nem állott / mert igasság ninczen ú benne. Mitoron hazuglagot boldaz ú tulaydoniból bold / mert hazug / és az hazugsgagnak atta. En fediglen hog miuel igasságot mondok / nem histek ennekem. Kicza írhet e bünben

Mondanak / ezt a fides / fides
-zinek / az a fides / fides

Szent János írása kerint.

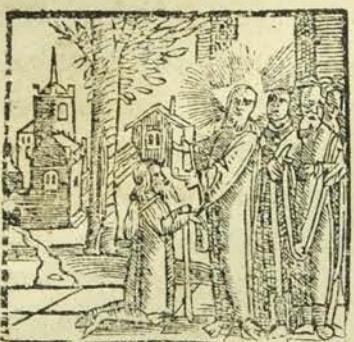
140

bünben enghemet tü fözzöletek? Ha igazat mondok tünetek / mire nem histek ennekem? Az ki az istentül vagon / az istennet ighijt hal gatta. Tü annakok airt nem halgattatók / hog miuel istentül nem vattok. Felelinek az Sido és mondának üneki. Nem iol monguki mű hog Samariabeli vág te / és órdög vagon benned? Felele az Jézus. En bennem órdög ninczen / de tisztellem az en afánok / és tü bida massagual illetitek enghemet. En fediglen az en tisztessíghemet nem kerem / vagon ki meg keresse / és meg itille. Bizon bízon mondóm d tünetek / ha valaki az en besidemet tartanya soha meg nem hal. Mondanak annakok airt üneki az Sido. Mondan esmérők meg / hog órdög vagon benned. Abraham meg holt / és az profeták meg holtanak te fediglen ezt mondod. Ha valaki az en besidemet tartanya / soha halált nem kostol. Nagubb vagi te az mű afánknál Abrahamnál / ki meg holt? Az profeták és meg holtanak. Vallon kirzodaa tiszed te magadot? Felele az Jézus. Ha en dicsírem en magamot az en magam dicsírete semmi / vagon ki enghemet dicsír az en afánkit tü istenteknek mondoto lenni / de nám meg nem esmérők / e tel útet / en fediglen esmérőm útet. Es ha azt mondandom hog nem esmérőm útet / tü hozzájok hasonlatos hamiss besidű liszt. De esmérőm útet / és az ú besidít tartom. Abraham az tü afátok nagy viga valahog az en napomat latna / és meg lata / és órule ranta. Mondanak annakok airt az Sido üneki. Ninczen meg ótuen eßendő / és Abrahamot lattad? Mond a ünektők az Jézus. Bizon bízon mondóm tünetek / minék előtte Abraham lenne / en állatom kerint vágok. Annakok airt kouket visszak vala fel az Sidok hog úrénag hajtanak. Az Jézus fediglen el eni / és ki mine az templombol.

f

m ij Rilencz

Evangeliū Kilencedik riſſ

Es mikorón mentiben el mulnék az Jézus / és embert látáki valón hú letett vala / és meg kér dék útet az ú tanítvání es mondának. Rabbi. Mellsik vitézette ez vali / auag az ú húlei / hog valón húletnek? Felele az Jézus. Sem a ez val nem vitézette / sem az ú húlei / hanem hog az istennel czele kedeti meg ielentessének ú benne. Annak műt fell ennekem műslnem az ki enghemet el borzáta mig nap világ vagon. El iú az iú mikorón senki nem munkálodhatik. Néha idéiglen ez világón lende / ez vilagnak világossága vágók. Mikorón ezeket meg mondotta volna az földre pöfek / és az ú húianak tantáfabolt sart czinála / és azt az valnak hemeire keng / és monda üneti. Nenivel / és mosgal meg az Siloq vizben / mellsnek magásága ez követül horzattatott. Annak okárt elmene / és meg mosdék / és meg ioue látván. Annakokárt az ú homokidsághi / és az kif útet először lassák vala / hog kuldus volna ezt mongák vala. Nem ez i az ki úl vala / és kuldus vala / Nekik mondanak vala / ez. Nekik vishontag / hasonlatos abhoz. Az kuldus fediglen ezt mongák vala. En vágók az. Mondanak vala annakokárt üneti. Nekippen nílanak meg teneled az te hemeid? Felele az es monda. Amaz ember az ki Jézusnak mondatis sart czinála / és meg keng az en hemeimet / és monda ennekem. Nenivel az Siloq vizre / és mosgal meg. Nincs vtanna fediglen el mentem volna / és meg mosdottam volna / hemeimnek világossága meg adaték. Non e dának

Szent Zanos írása szerint. 141

dának annakokárt üneti. Hul vagon az? Nonda / nem tudom. Az fariseosokhoz viuek azt / ki rigtul fogua val volt. Szombat nap va la fediglen az napon mikoronn az Jézus az sart czinálta vala / és meg híttá vala az ú hemeit. Annakokárt esmeleglen kérde vala útet az fariseosok / és / mimodón adatott volna meg hemeinek világossága az val fediglen monda ünetiek. Sart tún felül az en hemeimre / és meg mosdám / és im láto. Annakokárt mondának vala nikif az fariseosoknak kozzole. Ez ember istentül ninczen / mert nem tišteli az szombatot. Nikif fediglen ezt mongák vala. Hog hog tehet búnos ember illen czudakot. Es nem valunak egg értelmen ünön kozzol. Es mondának az valnak esmeleglen. Te mit mondás az em berrül hog miuel meg híttá azte hemeidet? Nonda az val. Prosz feta az. Nem hiuek annakokárt az Sidok azt / hog az ember val volt volna / és hemeinek világossága meg adatott volna / mig nem oda hiuk annak húleit az kinék hemeinek világossága meg adatott vala / és meg kérdek úkt ezt monduán. Ez i az tú fiatok / kit tú mondotok / hog valón húletett volt? Lehág mimodón lát mostán? Feleli enek ünetiek az ú húlei / és mondának. Tugguk hog ez az mű fiunk / és hog valón húletett / de azt nem tugguk mitippeñ vagon ez / hog mostán lát / auag kicoda híttatta meg az ú hemeit mű nem tugguk. Annie ideiú ember hog meg tugga mondani / umagát kérgetek meg / ú maga fog folni ú magárul. Annakokárt mondák ezeket az ú húlei hog filnek vala az Sidokiul. Mert immáran eggbe tanáczkozatnak vala az Sidok / hog ha valaki útet vallana Christusnak lenni az synagogából ki vettetnek. Annakokárt mondák az ú húlei ezt. Annie ideiú ember hog meg tugga mondani / ú magát kérgetek meg. Annakokárt elő hiuk esmeg az embert / az ki annak előtte vala

Evangeliū

es mondānak ūnki. Tíg tisztessíghet az istennel. Nyú tugguk hog
ez ember búnós. Felele annakokairt az es monda. Azt nem tudom
ha búnós ligen ezt tudom hog mikor val voltam volna/mostan lás-
tok. Mondānak annakokairt es meg ūnki. Mit tún teneled? Nyikip
peñ nítá meg az te kemeidet? Felele ūnkiek. Neg mondott am im
márañ tünkettek/ és meg sem hallottatoki? Nyirt akarratok es meg
lénhallani? Tu es ú tanituaní akartoki lenni? Annakokairt fidal-
mas beskiduel illeték útet/ es ezt mondák. Te ú tanituaná lig/mű
kediglen Nyöses tanituaní vagunk. Nyú tugguk/ hog Nyösesnek a
volt az isten/ez embert kediglen nem tugguk honnan valo ligen. Fe-
lele az ember/ es monda ūnkiek. Ebben niminemű czudalatos do-
log vagón/ hog tu nem tuggatók honnan valo ligen/de nám meg ní
totta az en kemeimet. Tugguk kediglen hog az búnosokot az isten
meg nem halgattak haneni azt halgatta meg az ki isten filó embert
es az ú akarattat tisi. Ez vilagnak kezdetitul fogua senki nem hal-
lotta hog valaki meg nitta ligen valamell valón külöttet embernek
kemeit. Ha istentul nem volna ez / semmit nem tehetett volna.
Felelinek/ es mondānak ūnki. Mindeneszt fogua búnókben külét-
tettel/ es te tanítaszt munkot? Es ki veteckozzolok útet. Neg hal-
la annakokairt az Jesus hog ki vetezt volna kozzolok útet/ es mi-
kor meg találta volna útet/monda ūnki. Te hiszi az isten fiabán?
Felele az es monda. Vram fizoda az/ hog higget ū benne? Non-
da ūnki az Jesus. Latad es útet/ es az ki te veled hol úaz. Es
monda az. Hisket vram/ es imadá úter. Es monda ūnki az Jesus.
Itiletre iuttem en ez vilagra hog az kit nem latnak/lassanak/ es az
kit latnak/valok legenek. Es meg hallak nikik az fariseosknak koz-
zole ezeket/kik ū vele valanak/ es mondānak ūnki. Nyú es valok va-
gunk

Szent Janos írása Szeriust.

142

gunkiz. Mond a ūnkiek az Jesus. Ha valok volnatołk búnótołk
nem volna/mostan kediglen ezt mongatok. Látunk/ azirt az tu búz-
nótołk meg marad.

Tizedik riss

Izón bizon mondóm tu-
neltet az ki be nem me-
gen az anton az iuhof-
nat alkaba/ hanem egébünnen hág be
az orwo/ es lator. Az ki kediglen az an-
ton megen be/pástor a az 'az iuhofnak.
Ennek az anto tartó meg nitta/ es
az iuhof az ú hauat halgatfak/ es az ú iuhait neucken hja/ es ki vi-
si úköt. Es mikorón az ú tulandon iuhait ki borzatanga/ ú elöttök
megén/ es az iuhof útanna mennek. Nyert értik az ú hauat. Ide
ghen pástor után kediglen nem mennek/ hanem el futnak úelölte.
Nyert nem értik az idegheneknek hauat. Ez koz besidet
monda az Jesus ūnkiek/ azok kediglen nem érték meg miczoda ér-
telmi volnanak ezeknek/ az melleket ūnkiek hol vala. Mond a anna-
kokairt es meglen ūnkiek az Jesus. Bizon bizon mondóm tünkettek.
En vagok az iuhofnak antaia valamenn en előttem iüttenek azok
mind orwo/ es latrok/ de az iuhof úköt nem halgattak. En vagok
az anto/ ha valaki en általam be menend/meg tartatik vezedelem-
tul/ es be megen/ es ki megen/ es io fuet talal. Az orwo nem iutt
egébirt/ hanem hog orozzon/ es az iuhofban le vagon es elvekessen.
En azirt iuttem/ hog isetek legen/ es riagubb búfigben legenek. En
vagok az iopástor. Az io pástor az ú lelkit aggá az ú iuhaiirk. Az bi-
res kediglen/ es az ki nem pástorkinek az iuhof nem tulandon óuer

n

latta

Evangellum

Iatla hog el iū az farkas / es el hagga az iuhokot / es el fut / es az far .
 Kas el ragagja / es eggmastul el haggatta az iuhokot . Az bires ke
 diglen el fut / mert bires / es az iuhokra gondot nem visel . En va
 got az io pasktor / es meg esmērem az en iuhaimot / es meg esmēr
 etem az eniūmtul . Nekippen esmēr enghemet az en atām / azon
 kippen esmērem en es az en atāmot / es az en lelkemet vetem az en
 iuhaimirt . Ez egēb iuhaim es vadnak / mellek nem ez akosbol va
 los / azokot es ezekhez kell ennekem hoznom / es az en komot meg fog
 sāt hallani / es egg akol lisen / egg pasktor . Annakokart beret enghe
 met azen atām / mert en el vetem az en lelkemet / hog esmeglen hoz
 zām vegem azt . Senki el nem visi azt en tūlem / hanem en mas
 gam vetem el en tūlem azt . Hatalmam vagon az en lelkemet el
 vetnem / es hatalmam vagon esmeglen fel vennem azt . Ez paranc
 szolatot akamtul vuttem . Annakokart esmeglen fulomb fulomb er
 telmen valanak az Sidok unnon kozottok . Sokan u kozzolok ezt
 mongak vala Ordög vagon benne / es esinéltul fol / mit halgattá
 tok az u hauat ? Nekik ezt mongak vala . Ez besidek nem oll embe
 re kiben ordög volna . Az ordög meg nithatkai az vafoknak hemet ? b
 Lün fediglen Jérusalemben üdnep mellet Encenianak hijnak vala
 es teli üdö vala . Az Jesus fediglen az Solomennak templumá
 nak erehiben iar vala . Neg fornikezek annakokart útet az Sidoki
 esmondának uneki . Vallon meñe ideig tartod az mü lelkunkot vi
 lekedisben . Ha te vag az Christus mond meg habadon münökünk .
 Felele unekiek az Jesus . Neg mondám túnéktek / es nem hisitek .
 Az mi dolgokot en tihet az en atānak neuibe / ezek tanubizos agor
 eisnek en rulam . De tu nem hisitek mert nem vattok az en iuhaim
 kozzol / misippen ennek előtte mondom vala túnéktek . Ez en iuhaim e

az

Szent Janos írása szerint .

143

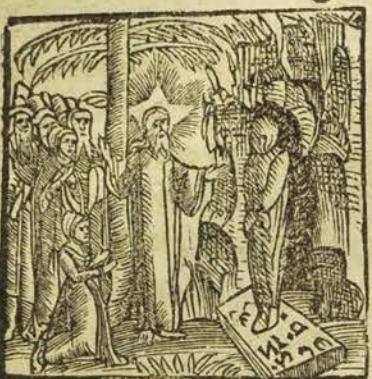
az en komot halgattuk / es en esmērem útet / es en vtānnam túnék /
 es en öröf iletet adok unekiek / es soha el nem veknek / es senki el nem
 ragagja útot az en fezemböl . Az en atām ki ennekem otta útot /
 mindeneknél nagubbs / es senki el nem ragadhatka az en atānak ke
 ziböl . En / es az en atām / eggel vagunk . Annakokart kouct vúnek
 fel az Sidok esmeglen / hog meg koueznek útet . Felele unekiek az
 Jesus . Sok dolgokot mutattam en túnéktek az en atām felöl / ez io
 dolgoknak kozzole mellékirt koueztek meg enghemet ? Fele
 d lelkinek unekiek az Sidok ezt monduan . Az io dolgodirt meg nem
 kouezunk tigchedet / hanem az isten ellen valo fidalmasbesidirt /
 es hog miuel istenné tiszed temagadot mikorón ember ligte . Fele
 le unekiek az Jesus . Nemde meg vagoni iruān ez az tu toruinet
 ben ? En mondám / istenek vattok . Ha azokot istenekek mondotta /
 az fizhez az isteni besid lütt / es az irás meg nem fentethetik arrus
 es az fit az ola meg hentele / es az vilácaraborzata / aze mon
 gatok tū / hog fidalmas besidet holok az istenek ellene hog miuel
 ezt mondám / istenek fia vahok ? Ha az en atānak czelekedetit
 enem tihem / ne higgetek ennekem / ha fediglen azt tihem / ha enne
 kem nem histek es / higgetek czelekedetimnek / hog meg esmēri tek
 es higgitok / hog az en atām en bennem vagon / es en übenne . Azon
 ügekeznek vala esmeglen / hog útet meg fogiat / es ki mene az u fe
 zeböl / es esmeglen Jordan elue mene / az helre holott az Janos
 kerestel vala elössör / es ott lafozék / es soha meninek u hozzá / es
 ezt mongak vala . Az Janos bizoni semmi czudat nem tüt . Iga
 zak valanak fediglen mind azok / az melleket Janos errül mondott
 Es sokan húnek ott u benne .

f

n ñ Tizen

Evangeliū

Tizeneggedik riſe

Beteg vala fedigleni
nimell Bethaniabeli
emberinek Lazarus va
la neve ki az Maria
nak es az Marthanak
kit egget valanak varoskaiabel valo
vala. Ez vala fediglen az Maria
laz ki az ur istent kenetuel meg leny es labait az u hajaual meg tor
le es attafia vala ennek az Lazarus az ki beteg vala. Annafoart
az u hugai az Jesushoz borzatana ezt kouetsiguel. Vram im es az
kit beteg vala/beteg. Neg haluan fediglen ezt az Jesus monda.
Ez betegsig ninczen halalra hanem az istennel dicziretire hog
az istennel fia diczirtessit annak altala. Szereti vala fedig
len az Jesus az Marthat es az u ucrzit es Lazarut. Annafofa
irt minel utanna meg halla hog beteg volna akkoron az helen la
kozok kett napon. Touabba ennek utanna monda az tanituanoknak.
Mennunk Sido orzagba esmeglen. Mondanak uneki az tanit:
uánok. Rabbi nem righen meg akarnak vala tighedet kouezni az
Sido es esmeglen oda migi? Felele az Jesus. Az napnak nem ti
zenket oraia vagoni? Az ki napual iar meg nem botlik mert latt
ez vilagnak vilagossagat. Az ki fediglen iel iar meg botlik. Mert
vilagossag az emberben ninczen. Ezt monda es ennek utanna mond
unekiet. Az mu baratunk az Lazarus alokik de el megek hog az a
lombol fel kolerzem ute. Mondanak uneki az u tanituanit. Vram
ha alokik meg gokul. Mondotta vala fediglen az Jesus ezt az
u halalarul de azok az alitak hog az alombeli alasrul mondani.

azirt

Bent Janos irasa szerint. 144

Azirt az Jesus meg monda unekiet nluan. Az Lazarus meg bolt,
es orulok tu irettetek hog inkabb higgetek en bennem hog ott nem
voltam de menunk u hozza. Monda annakofait az Thomas,
az tanituanoknakki Didymusnak mondatik. Mennunk el mu es
es hallunk meg u vele. Elmene annakofait az Jesus es u gas
lala ute tehag neged napia vagon immara hog az koporsoban va
gon. Vala fediglen Bethania Jerusalemhez nem messze oll mint
tizenöt kigne földön. Az Sido kozzol es sofan meninek az Mar
d thahoz es az Mariahoz hog vigastalnak az u attoffia halalas
rus. Martha annakofait minel utanna meg halla hog az Jesus
el iutt volna cleibe mine uneki. Maria fediglen hon veszeg u vala
Monda annakofait Martha az Jesusnak. Vram ha itt vol
tal volna az en atamfia meg nem holt volna. De mostan es tu
dom hog valamit kirende az istentul meg aggatenek az isten.
Monda uneki az Jesus. Fel tamad az te at adfia. Monda uneki
Martha. Tudom hog fel tamad az utolso napon az kozonsighes
fel tamadasban. Monda uneki az Jesus. En vagof az fel tamad
e das es az illet az ki en bennem hisen meg ha meg haland es il
ni fog. Es mindenki il es hisen en bennem orokke soha meg nem
hal. Hisedi ezt Monda uneki. U gas. En hisem hog te lig
az Christus az istennel fia az ki ez vilagra touendó vala. Es
mitkoron ezt mondotta vala el mine es titkon oda hiua az Mari
at az u ucrzit ezt monduan. Az mester el iutt es tighedet hiu. Az
Maria mihelen meg halla hamar feltel es u hozza megen. Nevez
az Jesus az varosba meglen be nem ment vala hanem az helen
vala holott az Martha uneki eleibe ment vala. Az Sido fediglen
f az ki az hazban u vele valanak es ute vigastollak vala mitkoron

n iii lattak

Evangeliū

Satták volna az Mariát / hog hamar fel kolt volna / és ki ment volna / útánna meninek ezt monduán. Az koporsohoz megen hog ott sárion. Maria annakairt mikorón oda ment volna az holott az Jézus vala / látván útet az út labáthoz le eset / és monda üneki. Varam ha itt voltál volna / meg nem holt volna az en akánsia. Az Jézus annakairt mihelen látá útet hog sárna / és út vele egetembe az Sidokot és kik út vele mentenek vala oda / nagy Zendülést tún leltiuk / és indulás tún magában / és monda. Holott tüttitek koporsoba útet / Mondanak üneki. Vram iouel / és lásd meg. Róniut hullata az a Jézus. Mondanak annakairt az Sidok. Imre mikippén hereti volt útet. Nikik fediglen út körzölk ezt mondák. Nem tehette volnai ez / ki az vának hemeit meg rítta hog ez és meg ne halna? Az Jézus annakairt smeglen fohásduán út magában az koporsohoz mene. Vala fediglen az koporso egg fóueuinben / és fóuet tük tenek vala rea. Monda az Jézus. Vegitek le rula az fóuet. Mondá üneki az Martha / annak huga az ki meg holt vala. Vram imre marán dohos / mert neged napi halott. Monda üneki az Jézus. Nem mondám teneled / hog ha hútód lend meglárod az istennel / dísziretes voltat. Fel visszük azirt az fóuet az helrú / az holott koporsoba tüttök vala az Lázár / ki meg holt vala. Az Jézus fedig az út hemeit felémelui monda. Akam halat adok teneled / mert meg halgat enghemet. En fediglen tudom vala / hog mindenkoron meg halgaráz enghemet / de ez förrül álla níprt mondám / hog bigigik hog miatt te borzattal ligen el engheniet. Es mikorón ezt mondotta volna / nagy felsőval kiáltást tún. Lázár iú ki. Es ki ioue / ki meg holt vala / és kinéz sezei és labai fotózva valának koporsohoz valo köröz / lefűvel / és az út orszáta fezkened vala be lótre. Monda üneki az e

Jézus

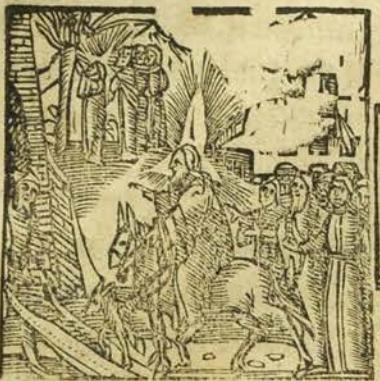
Szent János írása Szeriult.

145

Jesus. Oggátokel útet / es haggatók hog menien el. Sokan annakairt az Sidok között / ki az Mariához mentenek vala / és látván vala az Jézusnak czelekedetit / húnek útbenne. Nikik fedig út körzölk az fariseusokhoz meninek / és meg mondák üneket az Jézusnak czelekedetit. Annakairt az püspökök / és az fariseusok az tanáczot be gyűntek / és ezt mongák vala. Mit czelekedünk / mert ez ember sok erzudat tiszen? Ha ezekben hagguk útet / mindenek hinni fognak üneki. Es el iúnek az Romabeliek / és el foglalják mind hárunköt / és mind nípünköt. Egg fediglen út körzölk / kinék Laias vala neuer / mikorón az eftendei püspök volna monda üneket. Tu semmit nem tuttol / és semmit ehetelbe nem visztek / hog ha szunfra vagon műnekünk / hog egg ember meg halton az níprt / hog mind ez eghisze níp el ne veszzen. Ezt fediglen úmagatul nem monda / hanem mikorón az eftendei püspök volna / iouendő mondás kippen monda / hog az Jézus meg halnia iouendőre az níprt / és nem rizak az níprt / has nem hog az istennel fiait eggybe gyűntet / kik ide s' touda el báaldoze tanak vala. Annakairt az naptul fogua tanáczot tartanak vala / és hog útet meg olnek. Annakairt az Jézus immára / níluán nem jár vala az Sidok között / de el mene onnan az pušta mellet valo tartománya / az városba mell / Fraimnak mondatis / és ott jár fel vala az út tanítványival. Kózel vala fediglen az Sidoknak husit napja. Es sokan husitnek előtte Jerusalembé fel meninek az tartomás riókból / hog tisztulást venninek magóban. Keresik vala annakairt az Jézust / és az templomban áluán út körzök ezt beszillít vala. Mi látatik tünestek / hog az üdnepre nem iútt? Parancsolatot tüttetnek vala fediglen az püspökök / és az fariseusok / hog meg telenteng / valaki meg tudhatna hui volna / hog útet meg fognak.

az

Evangeliū Bēnkettōdīk rīs

Az Jesus annakofárt húsitnef hatod napjának előtte Bethaniába mene/holott az Lázár meg holt vala/kit halottaiból fel támastta. Várorát herzinék fediglen üneki ott/és az Martha folgál vala. Az Lázár fediglen egg vala a szoknak közzöle kit ú vele le telepettenek vala. Annakofárt az Mária egg műrték kenevet vén kezébe/mellet draga nemes nardus ol híven címáltanak vala/és meg kene az Jesušnak labait/és meg törele az ú labait az ú hajaival/az ház fediglen meg telik az kenevet is illatval. Mondta annakofárt egg az ú tanítuaninak közzöle/Judas, ki Iskariotnak neveztekit vala az Simonnak fia/ki útét rouendőre kezbe aggá vala. Mire nem adák el ez kenevet/három faz denár pinzen/és mire nem adák az Seghineknek? Mondta fediglen ezt nem azirt/hog az Seghinekről gongá valna üneki/hanem hog orv vala/és ú nala vala az erőin. és az mit bele tiszték vala/ú hordozza vala. Mondta annakofárt az Jesus. Hadd el útét/az en temetisemek napiára tartotta ez kenevet. Mert Seghinek mindenkoron vadnak tű veletek, de en nem mindenkoron vágók. Még érté annakofárt az Sidoknak közzöle valo seregnip/hog ott volna/és oda meninek/nem ezek az Jesufirt/hanem hog Lázárt/és latnák/kit halottaiból fel támastott vala. Tanáczszoknak vala fediglen az papoknak fejedelmi/hog az Lázárt/és meg ölnék/mert az Sidoknak közzöle ú irette sokan elmennek vala/és hisznek vala az meg zárt rincuk

Jesusbán

Szent János írása szerint.

146

Jesusbán.

Az utanna valo napón az sereg nipp/mell az üdnepre ment vala/mikorón hallották valna/hog az Jesus Jerusalembé iúne/palma ágakot vénél kezébe és eléibe meninef üneki/és ezt királfak vala. Hos anna/áldott az Israelnél királa ki az ornak neube iú. Az Jesus fediglen mikorón egg nőstén szamárt talált valna/ú reá úlé/mint meg vagon iruán. De fill Sionnak leána/ imé az te királod el iú üluin nőstén szamár czikónia. Az útanítuaní fediglen ezeket előbbör ekebe nem viuek/hanem d mikorón az Jesus megdúrzóulteték/akkorón meg emlékezinek rulasz hog ezek úrula valnanak meg irattatuań/és hog ezeket üneki tüttük valna. Annakofárt az sereg nipp ki ú vele vala akkorón az Lázárt az kovors bol ki huá/és útét halottaiból fel támastta/tanubizzon/agot tiszték vala úruló. Annakofárt és iúve ú eleite az sereg nipp hog miuel hallották vala/hog ú ez rizdat tutte valna. Az fariseusok annakofárt mondónak ú kozotték. Látkötök hog semmit nem hagy náltok? Iúm ez világ ú utanna ment. Valanak fediglen egg niháis Borógoft szoknak közzöle/kit fel mentenek vala/hog imádságban foglalnak magokat az üdnéven. Ezek annakofárt Filephez meninek/ki Galileanaft Bethsáida neuú városából valo vala/és kirik vala útét/ezt monduán. Bram akariuk latni az Jesust. El mine az Filep/és meg mondá az Andrásnak. András viszhontag/és Filep meg mondák az Jesušnak. Az Jesus fediglen felele üneket/és eze mondá. El iútt az ora/hog meg dúrzóultessik az embernek fia. Bizonybizoni mondóm tünektek/ha az földbe vetett buza magaz földben meg nem haland/azonkippén ől meg. Ha fediglen meg haland nagybú termist tiszen. Az ki hereti az ú lelkít/el vekti azt/és az ki gúldi az ú lelkít ez viszagon/az órók illetre meg órizi azt/

9

Ha

Evangeliū

Ha ki ennekem bolgál enghemet kóressen/ és az holott en vagók/ az en bolgám és ott líßen. Ha ki ennekem bolgaland/ tiszessíghet tiken üneki az en akám. Mostán az en lelkem meg haborodott és mit mongak? Utám tarcz meg enghemet ez orabol. De annak okárt iútem ez orába. Utám dürzöör meg az te neuedet. Annakokárt so adaték az mennőkagbol ez ighisuel. Meg dürzöntet tem/ és es meglen meg dürzöntem. Annakokárt az sereg nipp/ mell ott áll vala/ és ez szorot hallotta vala/ azt monga vala/ hog minden dörghis lütt volna. Nekik ezt mongák vala. Ángal kóla üneki. Je: a lele az Jesus/ és monda. Ez szorat nem en irettem ióue/ hanem tú trettetek. Mostán ez vilagnak itilete vagon. Mostán: ez vilagnak fejedelme ki vettetik. Es en ha magassán fel emeltetem az köldtük mindeneket en hozzáam vonkok. Ez fediglen monga vala ielente a mi halásual fogna meg halni. Felele üneki az sereg niv. Mű az o toruinnel írásából azt hallottuk/ hog az Christus örökké meg marad/ és hog hog mondod te magassán fel kell az emberek fianak emeltetni? Ez embernek sia kiczoda? Mondta annakokárt az Jesus ünekiek. Meglen egg keves ideiglen az világosság tú veletek b vagon. Táriatok miglen világosságok vagon/ hog az sötiszig tútököt el ne foglalson. Es az ki sötiszigben iár nem tugga houa mennen. Meglen világosságok vagon higgetek az világosságban/ hog az világosságok siai legetek. Ezeket kóla az Jesus ünekiek/ és onnan el ki menüin el ennek ü előtök. Mikorón fediglen ill nuhász erzát tútt volna ü előtök nem hißnek vala ü benne/ hog az Esaias profetának beszide be telnek/ mellet meg mondott vala. Bram kiczoda hútt az mű beszidünket/ és az vr istennel faria kinek ielentetett mege. Annakokárt nem hißnek vala üneki/ mert es meglen ezt monga e

az

Bent Zanos jásza szerint.

147

az Esaias. Meg valójá az ú hemeket/ és meg kemiríté az ú hú ököt/ hog ne lassanak hemeket/ és ne érczenek húoket/ és meg ne térienek/ es hog meg ne gogizam úköt. Ez mondotta vala Esaias mikorón látta az ú dürzöligben valo voltat/ és ú rula kóla. Demagá az hú embereknek kózzole és sokan húnek ú benne/ de az fariseusok kirt nem valás vala útet/ hog az synagogábol fi ne vetteknek. Mert inkább heretek az embereknek dicziaretit/ hog nem mint az istennel dicziaretit. Az Jesus fediglen nag fel kóul ezt mondá. Ez ki en bennem hiszen/ nem en bennem hiszen/ hanem abban az ki engemet el borzata. Es az ki enghemet lát/ azt luttta az ki enghemet el borzata. Ez vilagra ióukt mint világosság/ hog minden ki en bennem hiszen sötiszigben ne maraggon. Es ha valaki az en beszidemet hallanga/ és nem hiendi/ en útet nem itilem. Mert nem azirt iútem hog meg itilem ez világot/ hanem hog meg tarcazam vefedelemül ez világot. Az ki tule el vet enghemet/ és az en beszidemet be nem visszavagon ki útet meg stille. Az beszid/mellet en holtam/ az itili meg útet az otollo napon. Mert en enmaga gamtul nem holtam/ hanem az en akám az ki engemet el borzata meg paranczolta ennekem mit mongak/ és mit hollak. Es tudom hog az ú paranczolata örökk ilet. Annakokárit az mellet en holoq/ azonkippen kólam/ mikippen az en akám meg mondotta ennekem,

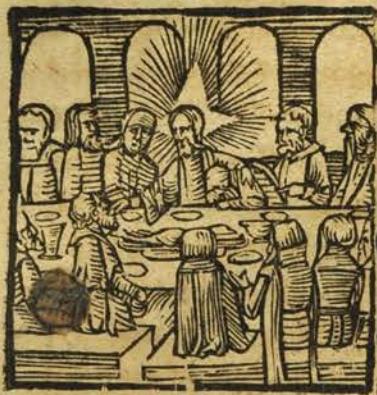

Ötödik harmadik riß

Visszatérítési fediglen üdnepinek előtte mikorón tudna az Jesus hog el tútt volna az ú orája/ hog ez világbel az ú atkahoz menne/ mikorón herette

o ij volna

Evangeliū

volna az őueit fel az világón rásanak/
 mind vigre kereté üköt. Es az varzo
 ra meg kisülün/mikorón az ördög im
 mar az Judasnak ki Iscariotnak nevez
 tetik vala az Simonnak fianak ihli-
 siuel húibe ezt be borzatta volna hog
 útet kezbe adná. Tuduán az Jesus
 hog az úatta mindeneket kezibe adott
 volna üneki/ es hogaz istentül iutt vol a
 na/ es az istenhez menne fel kele az varzorátul/ es felső ruháit leve
 te es mikor egg fejir ruhát vüst volna kezibe/ be őuerzé magát.
 Anna utanna egg mosdoba vízet tolte/ es mosni kezdé az úta
 hinguáninak labait/ es az fejir ruhával/ mellvel be őuerzett vala
 meg törli vala. Annakoktart Simon Peterre iuta/ es monda üneki
 az. Bram te mosodi meg ennekem labaimot? Felele az Jesus/ es
 monda üneki. Az mit en tiszt te nem tudod mostán/meg tudod te
 diglen ennek utanna. Monda üneki Peter. Orókké soha meg nem
 mosod az en labaimot. Felele az Jesus/ es monda üneki. Ha meg b
 nem moslak tighedet/ ríshed ninczen en velem. Monda üneki Si-
 mon Peter. Bram nem rizaf labaimot/ hanem mind kezeimet s
 mind feiemet. Monda üneki az Jesus. Az ki meg mosodott ninczen
 húsighe/ hanem rizaf hog labait mossa meg/de mindenestül fogva
 tista. Tu es tisztak vattok/de nem mind. Mert tugga vala fizoda
 volna az ki útet kezbe adná. Annakoktart monda/ nem mind tisztak
 vattok. Annakoktart minek utanna meg mosta volna az úlabokot/
 es az úfelső ruháit rea vütte volna/ es akit alhoz ült volna/ es meglejn
 monda üneki. Tuggatoki mit tük tünketek? Tu enghemet mestertek s
 nef

Szent Janos frása Szériult.

148

net/ es oratoknak híto/ es iol mongatok/ mert az vagók. Ha annato
 kairt en ki tu oratok/ es mestertek vagók/ megmosan az tú labaitokot
 tú es tartoztok egymás mástoknak labait meg mosni. Mert pildat
 adik tünketek/ hog mikippen en tú veletet tük/ azonkippén tegetek
 tú es. Bizon bizon mondóm tú nektek/ az bolga nem nagubb az
 ú vránál sem az fouet nem nagubb annal/ az ki útet el borzatta.
 Ha ezeket tuggatok/ bodogok vattok ha ezeket meg ríshitok.
 Nem mindenekről bolok/ en tudom kiket valahittam ligen. De
 d hadd teljeséggel be ez írás. Az ki keret hík en velem fel emelé en
 ellenem az ú talpát. Nyostán meg mondóm tünketek minék előtte
 meg legen/hog mikorón meg lénk higgitok/ hog en vagók. Bizon/
 bizon mondóm tünketek/ az ki be fogad valakit/ az kit en el borzás-
 tándok/ enghemet fogad be. Az ki fediglen enghemet fogad be/ azt
 fogaggá be az ki enghemet el borzata. Mikorón ezt mondotta vol
 na az Jesus lelkiben indulást vün/ es vallást tun/ es monda. Bizon
 bizon mondóm tünketek/ hog egg tú körzöletek kezbe fog adni en-
 ghemet. Annakoktart egetembe egymást nízik vala ketelkeduiñ kis-
 rül mordana. Vala fediglen az tanítuánknak körzölle egg ki le
 telepeduiñ az Jesusnak ósibe hantotta vala magat/ tudni illik az
 kit az Jesus keret vala. Int annakoktart az tanítuannak Simon
 Peter hog meg tudakoznék ranta fizoda volna az kirül bolna. An-
 nakoktart mikorón az akit felett az Jesusnak mellire hantotta vol
 na magat/ monda üneki. Bram fizoda az? Felele az Jesus.
 Az/ az kinék en ez märtott keret fogom adni. Es mikorón be
 märtottu volna az keret Judasnak az Simonnak fianak adá/ ki
 Iscariotnak nevezettük vala. Es az falatnak utanna úbelé bujt
 farzsat. Monda annakoktart üneki az Jesus. Az mit tilts/ tedd
 o in ham

Evangeliū

bamorabbán. Ez fediglen az által felett való tanítvánoknak köz zöle senki nem érti vala miért mondotta volna üneki. Mert nincs útőzzölök azt alighat valahog miel az Iudasnál vala az erősíthog az Iesus ezt mondotta volna üneki/víg kútsíghúnkre valókot az üdnepre/auág hog az begyűrűknek valamit adna. Mikorónan nákokairt az Iudas el vitté volna az salatot legottán ki mérne. Így vala fediglen alkoron. Mikorón annákokairt ki ment volna monda az Iesus. Mostán díszöltetek meg az embernek fia/és az isten és meg díszöltetek út általa. Ha az isten meg díszöltetek út általa/az isten és meg díszönti útet ú magának általa/és mindenáról meg fogia díszönteni útet. Fiacz kaim meglel eggyel ives idegenen tú veleték vagot. Keresni fogtok enghemet/és mikipén az Sidonak meg mondám az houá en megek tú oda nem iðhetek/azonkívül mondóm mostán tú nektek és.

Vagy parancsolatot adok tünetek/ hog tú egymást heressítet/mikipén en herettelek tüfököt/hog tú és egymást heressítet. Ebből elme rik meg mindenek/hog en tanítvánkim legetek/ha egymáshoz való heretet lisen tú köszöttek. Mondá üneki Simon Peter. Vram houá mig? Felele üneki az Iesus. Az houá en megek/mostán en vatanam nem iðheréz/utannam iúsz fediglen ennek utanna. Mondá üneki az Peter. Vram miyrt nem lehetet te utannad mostán. En lelkemet te iretted el vetem. Felele üneki az Iesus. Lelkedes el yetedi en irettem? Bizón bizon mondóm teneked az/

sus nem bol arzig mig nem haromforras
garáz meg enghemet,

23 4

Szent János írása Szériult.

149

S monda az útanítváninak. Nagy ne has boroggif az tű füzetek histek az istenben-en bennem és higgetek. Az en ofánnak hazaánál soh lalo he lek radnat. Hog ha fulomben volna ezt mondottam volua tünetek. El megek hog belt kerezzet tú nek ref. Es ha el menendek/hog belt kerezzet tú nektek/és meglel meg tóuff/és en horzám viselk túföt/hog az holott en vagot/tú és ott legetek/és az houá en megek tuggatók/és az utat és tuggatók Mondá üneki Thamás. Vram nem tugguk houá mig/és mikipén tucattuk meg az utat. Mondá üneki az Iesus. En vagot az ut/és az igassag/és az ilet. Senki az en afámban nem megen haneni en általam. Ho meg elmérteket volna enghemet/az en afámot es níluán meg elmérítetek volna. Es mostán elmérítetek útets/és lassatok útet. Mondá üneki Filep. Vram mutasd meg munes künf az te afádot/és eleg münökünk. Mondá üneki az Iesus. En né üdőtül fogva vagot tú veleték/és nem elmérili meg enghemet Filep/az ki enghemet latott/afámot latta. Es mimcdon mondód te ezt/mutasd meg münökünk az te afádot? Není hisedi hog en az en afámban vagot/és az en afáam en bennem? Az mellighiset en ünekeket mondok/en magamtul nem mondóm. Az en afáam fediglen az ki en bennem lakit/az tiki ez müelkedetelet. Higgetek en nékem hog en az en afámban vagot/és az en afáam en bennem. Ha fulom ben nem histek/az müelkedetelet higgetek ennekem. Bizón bizón mon

Evangeliū

mondóm tüneltet az ki en bennem hißen az müelkédeteket/az mels-
leket en tisék, ú es meg tisí/és ezeknél nagubbakot tisén/mert en
az en afamhoz megek. Es valamit az en neuembe kirendetek azt
meg tisem/hog az afa diezirtessit az fiunak általa. Ha mit kirend-
etek az en neueminek általa/en meg tisem. Ha heretek enghemet
az en paranczolatimot tarzatok/ és en kirem az en afamot/ és
más vigaftalot ad tüneltet/hog tū veletek lafozzit mind órófke/
ki igassagnak lelke/és kit ez világ el nem vehet/mert nem látta útet
sem esméri útet. Tú fediglen esmérítet útet/mert tú nálatok lafo-
zik/és tú bennetek lisen. Nem haglak el tútoldot kit áruak vattok/
tú hozzatok ioudit. Néha egg kevesse/és ez világ immárán en
ghemet nem lát/de tú láttock enghemet. Mert en ilek/és tú es il-
let. Az napon meg esmérítet tú/hog en az en afamban vagók/ és tú
en bennem/ és en tú bennetek. Az finél az en paranczolatim
vadnak/ és azokot tarca/az/az ki heret enghemet. Az ki fediglen
heret enghemet/heretterek az en afam tul/ és en es heretem útet/ és
náluán meg mutatom en magamot üneki. Mondá üneki Judas
nem amaz Iscariot. Vram mi dosog ez hog iouendőre műnefunk
mutatod meg náluán te magadot/ és nem ez vilagnak? Felele az
Jesus es monda üneki. Az ki enghemet heret/az en besidemet tar-
ca/ és az en afam es hereti útet/ és ú hozzá megünk/ és ú nála la-
so helt herzünk. Az ki enghemet nem heret/az en besidemet meg
hem tarca/ és az besid/mellet hallatok/nem enüm/hanem az en a-
fam/ki enghemet el borzata. Ezeket mondám tú nektek túkörötte-
tek lafuan. Az vigaftalo kent lilek fedig/mells kent lilek en neuem
be az en afam el borzat/az mindenfre meg tanít tútököt/ és elő-
tökbe ad tüneltet mindeneket/melleket en tüneltet mondik.

Bikesig

Szent János írása került.

150

Wikesighet hágók tüneltet/ az en bikesighemet adom tüneltet.
Nem azonkippén adom en tüneltet/ mikippén ez világ aggá. Neg
ne haboroggik az tú püretet/ és filemes ne ligen. Neg hallatok/
hog en meg mondám tú nektek/ el megek/ és tú hozzatok ioudit. Ha
enghemet heretnek bizón órulnítet/hog miuel ezt mondám. Az
en afamhoz megek/mert az en afam nagubb en nálamnál. Es
minek előtte meg ligen/most meg mondám tüneltet/hog mikorón
meeglénd inkább higgetek en bennem. Ennek vtanna nem sokat holok
d tú v letet/mert ez vilagnak fejedelme elütt/ és en ranta semmi
hatalma ninczen. De hog meg esmérie ez világ hog miuel heretem
az en afamot/ és mikippén paranczolatot ad a ennekem az en afam
azonkippén tisék. Kelletek fel/ menünk el innen.

LÍZENÖTÖDIE RÍS,

Nigaz földi tú vagók
es az en afam földi
műes. Minden földi
veszít kivest ki en ran-
tom gomolcsót nem
teremt/ és minden földi veszít meg tis-
tit/ mells gomolcsót teremt/hog bù-
uebb gomolcsót teremiczen. Immárán tú tiszták vattok az besid-
met az mellet tüneltet mondik. Lafozzatok en bennem/en meg tū
bennetek. Mikippén az földi veszít gomolcsót nem teremthet úma-
gátul/hanem ha az földi tū maradand. Ezenkippén tú sem hanem
ha en bennem lafozandotok. En földi tú vagók/tú földi veszítök. Az
ki en bennem lafozik/en meg ú benne/ez sok gomolcsót teremt/
f mert en nálamnélkü semmit nem tehettek. Ha ki en bennem nem

p lafozand

Evangeliū

Iakozāndik el ki vettetett mint az boldó visszé/ és meg akott/ és felsé
dik az több veníkeluel/ és az tűzre vettik/ és meg ignek. Ha en ben
nem iakozāndotok/ és az en besidim tú bennetek iakozāndanak/
valamit akarandotok/ kirni fogiatok/ és meg adattatik tú nektek.
Ennek általa dicziretuel illetetett az en afám hog bù gómölczöt
teremczekek/ és en taniquánim legetek. Mikippen beretett enghe-
met az en afám/ azonkiben en és beretilek tútököt. Iakozzatok az
en berelmemben. Ha az en paranczolatimot tartangatók/ az en be-
relmemben fogtok iakozni/ mikippen en és az en afámnak paranc-
zolatit meg tartám/ és az úberelmiben iakozom. Ezeket mon-
dám tünketek/ hog az en óromem tú bennetek iakozzik/ és az tú ór-
metek be telles eggyik. Ez az en paranczolatom/ hog tú eggmást be-
ressíték/ mikippen en beretilek tútököt. Annál nagubb berelme sen-
kinek ninczen mint mikoroni valaki az ú lekit az ú barátjrt el ve-
ti. Tú en baratim vattok ha meg tündíték mind azokot az melleket
en tünketek paranczolok. Ennek vtanna nem mondalak tútököt hol-
gáimnak/ mert az bolga nem tugga mit tegen az ú ora. Tútököt fe-
diglen barátmnak mondalak/ mert mindeneket meg ielentettem tú-
nektek/ melleket az en afamtul hallottam. Nem tú valastottatok
enghemet/ hanem en valastottalak tútököt/ és arra berzilek tútök-
öt/ hog el menetek/ és gómölczöt teremczekek/ és az tú gómöls-
ezőköt meg maraggón/ hog valamit kirték az en afamtul en neuem-
be/ meg aggá tünketek. Ezt paranczolom tünketek/ hog eggmást
beressíték. Ha ez világ gúlól tútököt/ tuggatók hog enghemet tú e-
sötteket gúlolt ligen. Ha ez világbol valók voltatok volna ez világ
beretné az mi övé. De hog miel ez világbol valók nem vattok ha-
nem en valastatalak ki tútököt ez világbol/ annakofárt gúlól tútököt e-

Szent János Jrásá Beriult.

151

ez világ. Emlekezzetek meg az besidetrül melleket en tünketek mon-
dit. Nem nagubb az bolga az ú vránal. Ha enghemet haborgatta
nak/ tútököt és haborgatnak. Ha az en besidemet meg tartották az
tüteket és meg tarták. De mind ezeket tisztik tünketek az en neuem
mirt/ mert nem esmérlik azt az ki enghemet el borzata. Ha el nem
iútem volna/ és neki nem holtam volna/ búnók nem volna. Mys-
tan fediglen ninczen miel búnók fedezzék. Az ki enghemet gú-
lól/ az/ az en afámot és gúloli. Ha sok munkát nem tüttem volna ú
fózöttök/ melleket senki egéb nem tüt/ búnók nem volna. Mostan
fediglen minden latanak s minden gúlolinek/ nem csak enghemet/ ha-
nem az en afámot és. De hadd teljeseggyik be az besid/ melli az ú
toruinekben meg vahon iruán. Of nélküli gúlolinek enghemet. Mys-
toron fediglen el iúend az vigastalo/ mellet en az en afamtul túz-
nekek el borzatok/ az igassagnak lelke/ ki az en afamtul ered/ az
tanubizonságot tiszen en rusam. Sog tú és tanubizonságok vattok
mert eleitük fogua en velem vattok.

Béñhatodik iissz

Zeket mondám tú-
nektek/ hog valamiben
meg ne bántassatok.
Az Sinagogabol ki
tiltanak tútököt. De
el iú az ora hog valaki meg olénd túz-
tököt az lattassít üneki hog az isten-
nek aldoz atot ißen. Ez szeket tisztik tünketek/ mert nem esmérlik
az en afámot sim ingremet. De ezeket mondám tünketek hog mi-
f koron az údó el ioueri/ meg emlekezzetek azokról/ hog en meg mon-

p. ii dottam

Evangeliū

dessam ligen tüneltet. Ezeket fediglen tüneltet cléitüs fogua meg
 nem mondottam/ mert tú veletek valik/ mostan fediglen el meget/
 az hoz azki enghemet el borzata/ es senki meg nem ierd enghemet
 tú fözzöletet houa meget. De hog miel ezeket mondam en tüneltet
 nef az komoruság betoltotte az tú süteteket. De en igasságot mon-
 dof tüneltet/ hasnotokra vagon tüneltet/ hog en elmennek. Mert ha
 el nem menendek az vigastalo tú hozzatok nem iú. De ha elmenen-
 det tú hozzatok hozzatom útet. Es mikorón az el iouend búnossé
 iri ez vilagot az bún felöl/ es az igazulás felöl/ es az itilet felöl. A
 Az bún felöl azirt mert nem hissek en bennem. Az igazulás felöl
 fediglen mert az en afámhoz meget/ es ennes orána nem lattok en-
 ghemet. Az itilt felöl fediglen/ mert ez vilagnak fejedelme im-
 máran meg itiltetett. Ezeket felette sok dolog vagon/ mellekrül
 tüneltet/ bónom fellene/ de mostan elmitetben nem viselhetitek. Mi-
 korón fediglen el iouend az/ ki igasságnak lelke minden igasso gra-
 zet tútokt. Mert umagatul nem hol hanem valami dolgokat hal-
 land azt monga/ es azokot besilli meg tüneltet/ mellet iouendőre
 lisnek. Az enghemet meg dírzönt/ mert az enimból viši/ es meg b
 hirdeti tüneltet. Mind enim valamit az en afám bir. Annakfa-
 rint mondám hog az enimból viši/ es meg hirdeti tüneltet. Egé le-
 vessé nem lattok enghemet/ es esmeglen egg keuessé/ es meg fogtok
 latni enghemet/ mert az en afámhoz meget. Mondanak annakfa-
 rint nifik az ú tanítuaninak fözzöle ún fözöttök. Nyizoda ez/
 hog ezt monga műnefünk/ egg keuessé es nem lattok enghemet/ es
 esmeglen egg keuessé es meg fogtok latni enghemet/ es hog en az
 en afámhoz meget. Mondanak vala annakfa. Nyizoda ez/
 hog ezt monga/ egg keuessé nem tuggus mit hol. Nyegérz fedig

len

Szent János írása szerint.

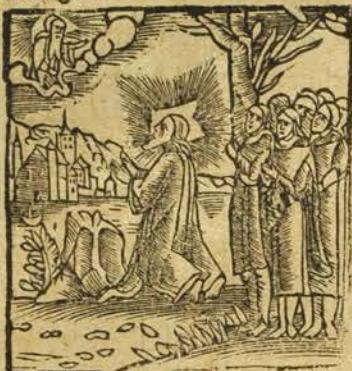
152

Ien az Jesus/ hog meg akarnák útet kérdeni/ es monda üneket. Er-
 rül kérdezettek tú fözöttek/ hog ezt mondam/ egg keuessé es nem
 lattok enghemet/ es esmeglen egg keuessé/ es meg fogtok latni enghem-
 et. Bizon bizon mondóm tüneltet lirni/ es kelergheni fogtok tú/
 vilahontag ez világörülni fog/ tútokt fediglen kelerűsig foglal meg
 de az tú kelerűsigtek örömre fordul. Az oszponialat mikorón germe-
 ket hül fandalma vagon/ mert el iútt az úoráia. Mikorón fediglen
 az germeket hülte/ immáran meg nem emlékezik az komorusagrul
 d annakfa/ rt/ hog örülön ranta/ hog az hülterett ember ez vilagón
 legen. Annakfa/ rt tüneltet es bizon az/ hog mostan kelerűsigtek
 vagon/ de esmeglen meg látla/ tütököt/ es örülni fog az tú sütetek
 es az tú örömök/ senki el nem viši tú tütetek. Es az napónszem
 mire nem fogtok kérdeni enghemet. Bizon bizon mondóm tüneltet
 valamit kírtet az en afámtul az en neuembe/ meg aggá tüneltet.
 Ez ideiglen semmit nem kírtetek az en neuembe/ kírtetek es meg a
 datik/ hog az tú örömök fogatkozás nélküli valo ligen. Ezeket föz
 beszideknak általa mondám tüneltet. El iú az údó mikorón immá-
 ran nem föz beszideknak általa holok tüneltet/ hanem níluán besz-
 let tüneltet az en afám felöl. Az údóben az en neuembe törtök kírtja.
 Es nem mondám tüneltet/ hog en iouendőre kíricm az en afámot
 tú rettetek/ mert az en afám únón maga heret tútokt/ mert tú es
 heretitk enghemet/ es hütök hog en az istentul erettem ligen el.
 Az en afámtul eredit el/ es ez vilagra iúvit/ esmeglen el hagom ez
 világot/ es az en afámhoz meget. Mondanak üneki az útanítuanis.
 Imé mostan níluán holás/ es egg föz beszidet sem mondás. Mo-
 stan tuagut/ hog mindeneket tucz/ es nem küllig teneked/ hog vo-
 flamellitunk te túled kérdezkeggik. Ebbol hisszük/ hog az istentul

p. iii. erettel

Evangeliū

erettel. Felele ūnekeit az Jēsus. Mostān híspitek. Íme körz vagon az ora / es immáran ielen vagon hog tū kózzóletet minden ide s tōa el kádorozzon az ú tulajdonira / es hog enghemet egedül hag gatok / de maga egedül nem vagok mert az atam velem vagon. Ez ket mondám tűnekeit / hog en bennem ligen az tū békésigetek. Ez világón haborusagok vagon / de batrok legetek / meg gózim en ez világot.

Ez nehetedik vissza

Zeket mondā az Jēsus
es bemeit fel emeluiñ
az mennorhágba monda
atam el iutt az ora dū
cönç meg az te siadot / hog az te siad
es meg dürzönçzen tighedet. Nikippen
minden testen hatalmat adal ūneki / hog mind azoknak / az kíket ú
neki adal órók iletet aggon. Ez kediglen az órók ilet / hog czak te
magadot igaz istennék esmérienek / esaz fit el borzatol / az Jēsus b
Lchristust. En meg dürzönçilek tighedet az földön / az dolgot el vi
ghezim / mellet ennekem adal hog meg kereznik. Es mostān dürzö
riç meg enghemet te en atam te magadnál / az dürzösiget / mellet
dürzösigem vala annak előtte / minek előtte ez világ te nálad
volna. Niluan valoa túm az te neuedet az embereknef / melletet en
nekem adal ez világbol. Tiéd valanak es ennekem adad úft / es az
te besídedet meg tarták. Mostān esmérék meg / hog mindenek te
tűled vadnak / melletet ennekem adal. Mert az ighiket ūnekeit a
dám / melletet ennekem adal / es út meg fogadás / es meg esmérék iga e
zán

Szent János prása scirint.

153

zán hog te tűled erettem / es hiugt hog te borzattal el enghemet /
En úirettek kirlek nem ez vilaghirt kirlek / hanem azokirt kíket en
nekem adal mert tiéid. Esaz mi ením minden tied / es az mi tied
mind enim / es dürzösiget vallit azokban. Es immáran nem va
gók ez világón / esezek ez világón vadnak / es en te hozzád meget.
En bent atam tarcz meg azokot az te neuednek általa / az kíket en
nekem adal / hog éggel legene mint mü. Nikorón ú velek volnik ez
világón / en es az te neuedbe tartom vala úftot. Az kíket ennekem a
dád / en meg órizim / eszenki ú kózzólok el nem vesz / hanem czak
amaz veszett fiu / hog az iras be tellesednek. Mostān kediglen hoz
zad meget / es ezeket ez világón mondóm / hog az en feldém valo
örömök be teluiñ legen úbennet. En úraiok bizám az te besídedet
es ez világ gúldög úftot / hog miuel nem ez világbol valok / mikip
pen en es nem vagok ez világbol valo. Nem kirlek hog ki veged úftot
ez világbol / hanem hog meg tarczad úftot az gonostul. Nem ez vi
lagbol valok mikippen en es nem vagok ez világbol valo. Szenteld
meg úftot az te igasságodnak általa. Az te besíded igasság. Nikip
e pen te el borzatol enghemet ez vilagra / azonkippenn en es el borzat
tám úftot ez vilagra / es úirettek en meg bentelem en magamot /
hog út es benteltek legene az igassagnak általa. Nem czak úirettek
kirlek kedig / hanem azokirt es kík ieuendőre en bennem fognak hinni
az úbesídeknak általa / hog miuelegget legene / mikippen te en atam
en bennem / es en te benned / hog út es mü bennünk eggek legene /
Hog higge ez világ / hog te borzattal ligen el enghemet / es en ūne
keit adam az dürzösiget / mellet ennekem adal / hog éggel legene /
mikippen mü es eggek vagunk. En úbennet / es te en bennem / hog
eggben legen nekik vighet. Es hog meg esmérje ez világ / hog te bo
rattal

Egy me

Euangelium

ezattal el enghemet / es pereted ufo / misippen enghemet es heret
tel. Atam az liket ennekem adal azt akarom / hog azok es en velem
legenek / az holott en vagot / hog lassak az endurzsi ghemet mellet
ennekem adal / mert heret il enghemet ez vilagnak teremtisinek es
lotte. En igaz atam / ez vilag es nem esmere meg tighedet / en bes
diglen meg esmerilek tighedet / ezek es meg esmerek hog te bos
ezattal el enghemet / es esmeretekre adam uneket az te neuedet /
es esmeretekre adom iouendore / es hog az herelem ubennet legen/
melluel enghemet herettel / es en ubennet.

Benciolgadik

III

*U*koron ezelet meg
mondotta volna az Je
sus ki minne az u tanit
uanitual az Kidron neuu volgnek pata
ka elue holott egg fert vala / mellbe u be mene az u tanituanitual.
Eugga vala fediglen Judas es az ki utet fezbe aggva vala az holt. e
Mert az Jesus gakorta hokott vala oda gulni az u tanituanitual.
Annakairt Judas mikorон az Sidoferiedelmek sereghet attanak
volna uneki / es az fu papok / es az fariseusok holgakot / oda minne
lampsosual / es igho fakkual / es segueretuel. Annakairt mikorон
tudna az Jesus mind azokot mellet u rea iouendok valanak / es
leikbe minne / es monda uneket. Kit kerestek? Felelinek uneki. Az
Nazarebeli Jesus. Monda az Jesus uneket. En vagot. Judas
es fediglen ki utet fezbe aggva vala u velet ast vala. Annakairt mi
mek vanna ezt mondau uneket / en vagot / hatra tantorodanak / es

Bent Janos irasa herint.

154

az foldre le omjanak. Es meglev annakairt meg kerde ufo. Kit
kerestek? Azok fedig ezt mondak. Az Nazarebeli Jesus. Felele az
Jesus. Neg mondam tuneket / hog en vagot. Annakairt ha enge
met kerestek / hadd mennenet el ezek. Hog be telnek az besid / mel
let meg mondott vala. Azok fozzol az liket ennekem adal senkit es
nem vesztettem. Annakairt mikorон Simon Peterrel tor vola
na / ki vona azt / es az puspoknak holgaihoz raza / es el vaga az u
iobb filit. Az holganak fediglen Malchus vala neue. Monda ana
dnakairt az Jesus Peternek. Tudd be az te torodet az huvelbe. Ne
igami meg az vohart / mellet az en atam adott ennekem. Annakairt
az Sidonak serephe / es az ezer nip előtt iaro fu vitez / es
az Sidonak holgai meg fogak az Jesus / es meg kotozefu tet / es
el viuek utet eloszor az Annashoz / mert Zaiatasnak ipa vala / ki
az estendoben fu pap vala. Ez vala fediglen az Zaiatas / kitaz
narzot adott vala az Sidonak / hog hasznokra volna egg embernek
meg halni az nipt. Roudeti vala fediglen az Jesus Simon Peter
es az malik tanituan. Az tanituan fediglen esmeri vala az supop
e es az Jesusual be minne / az fu papnak palotaiba. Peter fediglen
kun all vala az antonat. Ki mene annakairt az tanituan az kit
esmer vala az fu pap / es meg mondau az anto tarto holgalonak / es
be viue az Peter / Monda annakairt az Peternek az anto tarto
holgalo. Nem ez embernek tanituan fozzol valo vagite es /
Monda Peter. Nem vagok. Ott allanak vala fediglen az holgal
es az holgalo nipes / ki miuel hog hideg udo vala / rafasra eleuen
heneb hordottanak vala / es funtasnek vala. Ve velet vala fediglen az
Peter es / aluan es funtasnein. Az fu pap annakairt meg kerdeze
fa az Jesus az u tanituan felol / es az u tanitasanak felole. Felele
q uneki

Evangellum

üneti az Jesus. En níslánn holtam ez világnaak/ en mindenkoron
az synagogában tanítottam/ és az templumban/ houa minden Si-
dok gúlnak/ és titok helen semmit nem holtam/ mit kérdeß enjhez
mit? Kérd azokot az kik hallották mit holtam legen ünetiek. Ime
azok tuggak mi dolgozt mondottam legen en. Mitoron fediglen eze
mondotta volna az bolgalo nípelnek eggyik közel áluánoda az Jesust
árkúl czapá ezt monduán. Ezennippen felelősi az fú papnak? Fe-
lele üneti az Jesus. Ha gonoßul holtam/ tig tanubizonságot az
gonoß mondásról/ ha fediglen iol holtam/ mi jrt vissz enghemet? Ez a
az Annas körözue az Zsiafas fú paphoz borzata útet. Ott állva
la fediglen Simon Peter/ és fűntözök vala. Mondanak annakorai
irt üneti. Nem az útanitváninak körzöle valo vagi te és? Meg
tagadá az Peter és monda. Nem vagok. Monda üneti az fú pap-
nak bolgai körzöl egg annak raksága az kinek filiit Peter el vág-
ta vala. Nem látalaki en tighedet az fertben amazunk? Annakorai
irt esmegele meg tagadá az Peter/ és legottan tuk hola. Annakorai
irt Zsiafastul az Jesust az tisztartónak házába viuek. Vala fe-
diglen riguel/ és az Sidok be nem meninek az tisztartónak házabas/ b
hog fertelmesse ne lenninek/ hanem hog az Husiti varzorát meg en-
nek. Ki mine annakorait az Pilatus ú hozzájok és monda. Mi
ezoda vadvast hoztak ez ember ellen? Felelnek és mondának üneti.
Ha gonoßtiú nem volna ez/ semmikippen teneked fézbe nem at-
tuk volna útet. Monda annakorait ünetiek az Pilatus. Vegitek
el tuk útet/ és az tuk törvintek kerint itillitek meg útet. Mondanak
annakorait üneti az Sidok. Nünökünk nem enghettetik senkit
meg ölnünk. Hog az Jesušnak behide be tellesedneg/ mellet menda/
meg ielentui minemű halálugal halna meg iouendőre. Be mine
annak

Szent Janos frása Szérius.

155

annakorait esmegele az Pilatus/ az ú házába/ és előhlu az Je-
sus/ és monda üneti. Ez vagi az Sidoknak királat? Felele az Je-
sus. Ez magadtul mondodi te ezt/ augó egebet mondották teneked
ezt en felolem? Felele az Pilatus. Nemde Sido vágók en? Az
te niped/ és az fú papok attanak tighedet en fejezimbe. Mit tüttél?
Felele az Jesus. Ez en országom nem ez világbol valo ország. Ha
ez világbol valo volna az en országom/ az en bolgalo nípim bizonyul
vijnának en mellettem/ hog az Sidoknak fejezbe ne adattatnám.
d De az en országom nem innen valo. Annakorait monda üneti az
Pilatus. Azirt király vágitek? Felele az Jesus. Ez mondod hog
király vágok en. Ezirt küllettem/ és erre iuttam ez vilagra hog ta-
nubizonságot tegel az igasságna. Minden valaki az igasság tul va-
gon az en homot halgatta. Monda üneti az Pilatus. Mizzoda
az igasság? Es mitoron ezt meg mondotta volna/ esmegele ki mi-
nie az Sidokhoz/ és monda ünetiek. Ez semmi olt nem találók ú-
benne. Szokástok fediglen tünöktek/ hog égget el borzásnak tünöktek
ez busitnek üdnepiben. Akariatoki annakorait/ hog el borzásnak tük
e nektek az Sidoknak királat? Felkiáltanak esmegele mind nőián/ és
mondanak. Nem ezt/ hanem az Barabbast. Az Barabbas fediglen
toluan vala.

Ezenkilenze Dik

riß

Szottan annakorait
az Pilatus az Jesust
meg fogja/ és megoslo
y ny roztata

Euangelium

roztatá/ és az vitezek tóvisselból koronát kötinek ünket/ és fejbe tis-
uek és barson ruhat adnak korúr úr reá. Es ezt mongák vala Bduóz
lig Sidoknak kirala. Es arczul czapiak vala útet. El ki mine es meg
len az Pilatus és monda ünekeit. Im elő hozom útet tünetek ide ki/
hog meg esménytek/ hog semmi oka nincs nem lelef. El ki mine
annakokairt az Jesus fejben viselui az tóviss koronát/ és az bar-
son palástot/ és monda ünekeit az Pilatus. Im az ember. Mi
koron annakokairt latták volna útet az fü papok és az körülöni nipek
fel kialtanak vala/ és ezt mongák vala. Felejz meg/ fejje meg. A
Mond ünekeit. Vegite fel tú útet/ és fejjezíték meg/ mert en okot
nem találunk benne. Felejnek az Sidok ünket. Nyínekenk törui
nünk vagon/ és az műtörui nünk kerint meg kell halni/ mert úma-
gat fiúa türte az isennek. Annakokairt mikorón az Pilatus ez söt
hallotta volna inkább meg ijede. Es esméglen az házba be menuin
mond az Jesusnak. Honnan valo vag te? Az Jesus fediglen/ nem fe-
lele ünket. Monda annakokairt ünket az Pilatus. Nem hossz es-
nelem. Nem tudod hog hatásmam vagon tighedet meg fejjezenem
es hatásmam vagon tighedet el erestenem? Felele az Jesus. Sem b-
mi hatalmad nem volna en ranta/ ha onnan felül nem adatott
volna teneted. Annakokairt annak nagubb bűne vagon/ az ki enghe-
met fejbe adott teneted. Attul fogua azon ügekezik vala az Pilas-
tus/ hog útet el habadnya. De az Sidok fel kialtanak vala/ és
ezt mongák vala. Ha ezt el erested az Lázárnak baratta nem
vag. Valaki királta tisztümagát/ az Lázárnak ellene mond. Az
Pilatus fediglen mikorón ez besidet hallotta volna/ ki viasz az Je-
sus/ és ittől felkibe ülé/ az helén mellet ez newuel hinnak vala Li-
ghostrotos/ Sidoul fediglen Sabbata. Vala fediglen Husit eszi/ s-
közel

Szent Janos frása szériit.

156

Közel hat ora/ és monda az Sidoknak. Im az tú királyok. Az
ok fediglen ezt kialtanak vala. Bonash fel/ vonald fel/ fejjezésd
meg útet. Monda ünekeit az Pilatus. Az tú királyokot fe-
jjezsem meg. Felejnek az fü papok. Nincsen királyunk/ hanem
czak Lázárnak. Legottan annakokairt azoknak adá útet/ hog meg
fejjezenek. El fogak fediglen az Jesus/ és el viasz/ és az Jesus az
ú kerekt faiat hatalán viselui/ az helre mine/ mell fü kaponianak
mondatik. Sidoul fediglen Golgotha/ holott meg fejjelek útet/ és
dú vele egetembe más két embert innen és onnan/ az Jesus fediglen
közböl. Felül valo irast és ira az Pilatus/ és az kerekt fara felül
tiúq. Az irás fedig ez vala. Az Nazarcibeli Jesus az Sidoknak
kirala. Annakokairt ez felül valo irast sok Sidok olvasat el/ mert az
városzhoz közel vala az hel az holott az Jesus meg fejjezetek. Es
vala irua Sido néluen/ és Bördög néluen/ és Romai néluen. Non
dának annakokairt az Pilatusnak az Sidoknak fü papi. Ne iriad
azt hog Sidoknak kirala/ hanem hog miel ümaga mondotta li-
gen/ az Sidoknak kirala vágók. Felele az Pilatus. Az mit meg ir-
tam meg írtam. Az vitezek annakokairt mikor megfejtettek volna
az Jesus/ elő viasz az út felső öltözéket/ és nig rißt tünet benne/
minden viteznek eggrißt/ azonkívül az út alsó kontosít es. Az kön-
tos fedig varrasnélküli valo vala/ és az felbőrökkel fogva/ mind
eggrißben valo. Mondának annakokairt út fözöttök. Ne me-
tellek el ez ruhát/ hanem vonjunk nílat ranta mellükön liget.
Hog az irás be teljes ednet/ mell eszt monga. Neg oßtak az en felső
öltözéket/ az magoknak/ és az en alsó ruhámra nílat vonának. Az vi-
tezek tiúk fedig ezeket. All vala fedig az Jesusnak kerekt faiánál
faz út anná/ és az út annak ütze az Maria/ az Léopoldnak felesége

9 iij gke

Bent Zanos irása szerint.

157

ghe és az Maria Nagdalena Nikorón annakokairt látta volna az Jézus az ú annát, és az tanítvának az itt keret vala, hog ott ellana, monda az ú annának. Ushón imé az te fiaid. Annak utanna monda az tanítvánnak. Imé az te anád. Es azon orában az tanítván az ú birtoka alá viue útet.

Annak utanna tuduán az Jézus, hog mindenek immárán be telle settenek, hog be tellesednek az irás monda. Szomiuhozom. Annakokairt le tüttenek vala ott egg e cézetuel meg töltött edint. Az Sido k fediglen spongiat e cézetuel, és isopual be töltinek, és fel tiván az spongiat, az ú karához iutatak. Nikorón annakokairt el vütte volna az Jézus az e cézetet monda. Be tellesedett, és fejt le hantuan lesik ki borzatá. Az Sido annakokairt, hog miuel Husit esti vala, hog az bombatnak údnepin az tesiek az kereki fán ne maradnásnak, mert az bombatnak napia nagy údnep vala, kirek az Pilatust hog az ú karokot meg kegnek, és le vennek úfot. El meninek annakokairt az vitezek, és az ellsők meg keghék az ú karait, és az másiknak és, az ki ú vele egetembe meg fekjötött vala. Nikorón késdiglen az Jézusra iutottanak volna, minek utanna látak útet, hog immárán meg holt, meg nem keghék az ú karait hanem az vitezeknek körzöle egg az ú oldalát láncaival meg gáfa, és legottan vir, és víz idők. Es az ki látá tanubizonságot tún rula, és igaz az ú tanubizonsága. Es az tugga hog miuel igazat mond, hog tű és hiúg gitek. Mert lúnet ezek hog az irás be telles eggyk. Tetemet ú belsők ki ne törítek. Es esméglen más irás ezt monga. Meg látta az ki a gáfaist tüttenek. Ezeknek utanna k fediglen kire Pilatust az Iossef, hog le venne az Jézusnak teszik, ki Arimathiabol támadtak vala, és ki az Jézusnak tanítványa vala, de az Sidoitul valo filii ben

Euangelium

ben titok tanítvánha vala / és ezt meg enghedé az Pilatus. El is
ue fedig Nicodemus / ki elein az Iesu hoz ment vala jel / myr
rhabol / és aloszból eluegített drága nemessért hozzá / töröl hoz
font felé. Le viuek annakoktart az Iesusnak teszt / és be körözök
azt tisztá ruhával / drága nemessére körövel / mikorban az Sídot hoz
tanak temetkezni. Vala fediglen az héten holott meg sekitetett va
la / egg kert / és az keriben egg kóporos / melibé meg senki nem titetett
vala. Annakoktart az Sídotnak Paraszcu: napjait ott türel az so
porsoba az Iesust / hogymielőzel vala az kóporos.

Huszadik rész

Az udnepek elő napián
az Maria Magdalena rügel mítörön meg
szit volna / az kóporos
hoz mine / és lata te
hag az kouet az kóporosról el vüttik. Annakoktart el siete és Simon
Peterhez mine / és amaz másik tanítvánhoz / kit az Iesus kérte b
vala / és monda ünekeit. El vüttik az ur istent az kóporosból / és nem
tuggut houá tüttik útet. Annakoktart ki mine az Peter / és amaz
másik tanítván / és az kóporoshoz mennék vala. Sietiú mennék
vala fediglen kettek mind egtembe / és amaz másik tanítván na
gubban sietiú / az Petert elöl viuek / és lebb iuta az kóporoshoz / és
mítörön le haylott volna / lata tehág az tisztá ruhákat le tüttik / de
maga be nem mine. Annakoktart el iuta az Simon Peter / ki
útannan iú vala / és be mine az kóporosba / és lata az tisztá rus
hákat hog le tüttik / és az fezkenöt / és mell az úfeje clatt vala / e
mellet

Szent János írása szint.

158

mellet nem az tisztá ruhával tüttenek vala eggütt le / hanem külön
egg helen eggére takartanak vala. Annakoktart az után be mine az
másik tanítván / és ki elöl ment vala az kóporoshoz / és lata / és hiue.
Szent meglen nem értik vala az irast / hog fel kellet ünket halottai
bol támadni. Annakoktart es meglen egg más hoz meninek az tanít
vánok. Maria fedig az kóporosnál kunn áll vala sruán. Mikor an
nakoktart firna / le hanla az kóporosra / és két angalt lata / ki fejre ru
hában valának fel öltözni. Kiknek eggik fejénél úl vala / és az má
sik labainál / ott az holott az Iesusnak teszt tüttik vala. Mondanak
az angalok ünket. Ásson mit sirk? Mond ünekeit. El vüttik az
en dramot / és nem tudom houá tüttik útet. Mikorón ezeket mon
dotta volna / hártra fordula és lata az Iesust tehág ott áll / és nem
tugga vala / hog az Iesus volna. Mond ünket az Iesus. Nincs
sirk? Kit keress? Az Maria Magdalena azt alittán hog ferté
volna az / mond ünket. Dráni hárte vütted ki / mond meg enne
sem / houá tütted útet / és en útet fel visszem. Mondta ünket az Ies
sus. Maria. Hozzá fordulón az Maria Magdalena monda
é ünket. Rabboni / mell bo ezt tiszi. Nester. Mond ünket az Iesus
Ne illes enghemet. Szent meglen az en akáthoz fel nem mentem
de menek az en akámfiahoz / és mond ezt üneket. Fel megek az
en ofcmhoz / és az tu akátohoz / és az en istenemhez / és az tu isten
séhez. El mine az Maria Magdalena / meg hirdetiú az tanít
vánoknak hog latta volna az ur istent / és hog az okot ú mondotta vol
na ünket. Annakoktart mítörön esüre volna / az egg napón / mell egé
vala az udnepek förzöl / és mítörön az anyok be volnának zárolva
az hárban mellbe az tanítvánok gústenek vala az Sídotul vas
Ilo fületben / el mine az Iesus / és ú fözöttök meg álla / és monda
ünket

Euangelium

ünekeit. Bilesig tûneket. Es mikorôn ezt mondotta volna/meg indiata a ünekeit az u kezeit/ es az u oldalat. Annakokart meg öründi nek az tanitua nôk az vr istent latuan. Annakokart monda ünekeit es meglel. Bilesig tûneket. Mikippen el boczata enghemet az en asam/ azonkippenn en esel boczatla k tûdik. Mikorôn ez ket nieg mondotta volna/u reaiok libelle/ es monda ünekeit. Vegetek hent lelket. Valakiknek meg boczatangatok bûndik/ meg boczattatnak ünekeit. Valakiknek meg tartangatok meg tartua vadnak. Thomas fediglen ki az tizenket tanituanak kozzole egg valaki. Didimusnak mondatis/nem vala az több tanituanok u mikorôn az Jesus kozibe ment vala. Annakokart mondânak üneki az egéb tanitua nôk/ latok az vr istent. Thomas fediglen monda ünekeit. Nem hiszem/hanem ha latandom az u kezein az vas keghetnek heleit/ es hanem ha be boczatom az en vnomot/ az vas keghetnek helire/hanem ha be boczatom az en kezemet/ az u oldalaba. Voltzad napnak utanna es/ az u tanituanâ es meglel ott az hâzban vas lana/ es Thomas es u velet vala. Elmine az Jesus/ mikorôn az antok be volnânak zárolua/ es kozottok meg âlla/ es monda. Bilesig tûneket. Annakutanna monda Thomasnak. Hozd be ide az te vnodot/ es losd meg az en kezemet/ es iutasd ide az tekezedet/ es boczâsd be az en oldalomba/ es ne lig hûtöten hanem is hütü. Felele Thomas/ es monda üneki. Az en vrám es az en istenem. Mondâ üneki az Jesus. Thomas hog miuel enghemet látalhül Bodogok azof/ kik nem lattanak es hüttenet. Sok egéb szudakot es tûtt az Jesus az u tanituanânak előtte/ mellet be nem vadnak iruán es kónube. Szek fediglen be irattantanak/ hog higgitek hog miuel az Jesus u ligen az Christus az isennet sia/ es hog ezt hiulin cileteket.

Szent Zanos jrâsa szint.

159

iletetek legen az u neuinek általa.

Huszoneggedik rissz
Beknef utanna meg ies
lente umagat az Jesus
es meglel az Liberos
as neuu varosnak tens
ghere mellett/meg ie
lente fediglen ezenkippenn. Együtt va
lanak Simon Peter/ es Thomas/
ki Didimusnak mondatis/ es Nathanael/ ki Galileanak Laza
neuu varosabol valo vala/ es az Bebedeusnak fiai/ es az u tanitua
kinak kozzale két egéb tanituan. Mondâ üneki az Simon Pe
ter/ el halâjni meget. Mondanak üneki. Nyû es el megünk te ves
led. El meninek legottan/ es az hajoba haganak/ es az iel semmit
nem foganak. Mikorôn fediglen rigueli üde lutt volna az Jesus
az tenghernek partan termel/ de maga meg nem es mérk az tanit
euánok hog az Jesus volna. Mond üneki az Jesus. Germek
vagoni valami foran valo eledeletes. Felelinet üneki. Nincsen/ es
az Jesus monda ünekeit. Vessites be az hâlot az hajo folasan iobb
kéz felöl/ es foghatel. Annakokart be vete/ es czak illes hamar
fel nem vohattak vala/ az nagy fel holtul. Annakokart monda az
Peternek az tanituan az kit az Jesus beret vala. Az vr isten ez
Annakokart Simon Peter/ mikorôn hallotta volna/ hog az vr
isten volna/ az u halasko ruhâiat u rea fel ouer/ mert mezinne
len vala/ es az tengherbe ereszded. Az egéb tanituanok fediglen
hajon meninek li/ mert nem tauul valanak/ az foldtul/ hanem

r ii kozel

Evangeliū

Korzel két hár singne földön' és vonkát vala az halot/mells tele vas
la halatual.

Annakofairt minet utanna az
földre ki vallanak/ ezz rakott eleuen fennet látanak/ és felül az
fennenn ezz halat/ és fejéret és. Monda ünektek az Jésus.
Hozzatok ide az halatban az melset mostán fogatók. Fel mine az
Simon Peter/ és az halot az földre vonna/mells tele vala hár/ ötven
három nag halat. Ez mikorónenne volna az hal/ az halo meg
nem hárada. Monda ünektek az Jésus. Jövetek ide/ ebilletetek.
Ez az tanítuánófnal közöle senki nem méri vala meg kerdeni ú
tet ezt mondugán. Ki vag te? mikorón tudnák hog az ur isten vol
na. El mine annakofairt az Jésus/ és kezibe viuq az fejéret/ és
ünektek adás az halat és azonkippén. Ezzel immárán háromhár
selenék meg az Jésus az ú tanítuáninak/ mikor halottaiból fel tā
madott volna. Annakofairt mikor ebillettenek volna/monda az Je
sus az Simon Peternel. Janosnak sia Simon/keretzi enghemet
ezeknél inkább? Monda üneki. Vagy vram/ te tudod hog keretlek ti
ghedet. Monda üneki. Ittessed az en báránimat. Monda üneki es
meglén másodikor. Janosnak sia Simon/keretzi enghemet? Monda
da üneki. Vagy vram/ te tudod hog keretlek tighedet. Monda üneki
Biriad mint iopastor az en iuhaimot. Monda üneki harmadikor.
Janosnak sia Simon/keretzi enghemet? Meg baná az Peter
hog harmadikor ezt mondotta volna üneki. Széretzi enghemet? Ez
monda üneki. Vram te mindeneket türz/ te tudod hog keretlek ti
ghedet. Monda üneki az Jésus. Ittessed az en iuhaimot. Bizon
bizon mordom teneked mikorón issiabb volnál/ fel övezetek vala te
magadot/ és oda mi g vala az houá akarod vala/ mikorón fediglen
kifigre iutánk az az te fejeidet ki fogod riuntani/ és mind mög ö:

uerz

Szent Janos írása szerint.

160

verz fel tighedet/ és mind oda visen az houá te nem akarod. Ez
fediglen monda meg telentüñ mi halatual tenne tisztességhet az
istennel iouendőre. Ez mikorón ezt mondotta volna/monda üneki.
Rövess enghemet. Hatra forduluan az Peter/ látu az tanítuánt
ki az Jésus keret vala/hog az Jésust követné/ki az varzorán az
ákal felett az ú mellsre hanrott vala/ és ezt mondotta vala. Va
ram kizoda az/ ki tighedet kérbe ad. Annakofairt mikorón ez
tanítuánt láttá volna az Peter monda az Jéusnak. Vram ez les
diglen mi tündö lisen? Monda ünekit az Jésus. Ha azt akarom
hog meg maraggon ú arctzig mig meg iouók/ mit gondolsz te veles?
Rövess te enghemet. Annakofairt ki teriede ez beszid az atafiaik kö
zött hog az tanítuán meg nem halna/ de nem mondotta vala az
Jésus azt hog meg nem halna/ha azt akarom hog meg ma
raggon ú arctzig mig meg iouók/ mit gondolsz te veles? Ez az tanít
uán ki tanubizonságot tiken ezekről/ és ki ezeket meg irta. Ez
sugguk hog igaz az ú tanubizonsága. Sok egéb dolgot ez
vadnak fediglen/ melletket az Jésus rzelekedett/ mel
let ha meg irattathnának eggenkid/ alitom hog ez
öilagra sem firni nek be az könuek/ az
mellet irattathatnának.

Szene Janos írása kerint vala
Evangeliūnak véghe.

159

Az Apostoloknak

szelkedetiről való könűnek értelme.

 Ez könűt Szent Lukácz írta az ki az Euangeliomot / mellnek minden közbe vétlenkül az első könűnek utanna vala könűkezni mint ez könűnek eleiből meg érheted. De ionak lattaték az egg hazi nipeknek / hog az nig Euangeliom egg más után rettetnek / és ez könűnek helit az Euangeliom fogalma el / mellet az Szent János ira / ez könű visszhang az Euangeliomnak heli után vetteknek / holott annak hele vala. Ez könűs igaz Euangeliom mint az elso. Mert az Christusnak hútre tanít / és az ú benne valo biztosdalomra. Ennek felette sok egéb nemess lelti dolgozta / mellet az Euangeliumban nincsenek irua. Sok részt nem értenek az kereszten hútnak / ha ez könűt ez Szent oruós nem írta volna / mellettben oruosságát ad mindeneknek / kik lelti korságat bennednek. Felette ighen füsig vala annaktaikt / hog Szent Lukácz ez könűt írná. Ebből nemess tanúságát vün az Christus nipe. Ebből érté meg mimodón az Christus az úhalábanak / és fel tömörítéssel utanna / menne mine. Ebből érté meg mikipén az Szent lelket az tanítvánoknak borzata. Ebből minemű vala az righi egg hárbeli nipek iletinek mogga / és her tartsa. Ebből mimodón az Christus húte garaposték. Ebből mimodón az hútetlenkül mindenkoron haborgattaték. Ebből minemű buzgo lilekuel / és bátorfaguat az Szent apostolok az hútot predikálták / minemű erzakat túnék / mené kámtalan pogán nipek hútre fordítanak / mimodón útöt az hútnak vallásárt haborgaták / mimodón az isten útöt gakorta az haboruságban meg riga e

tala

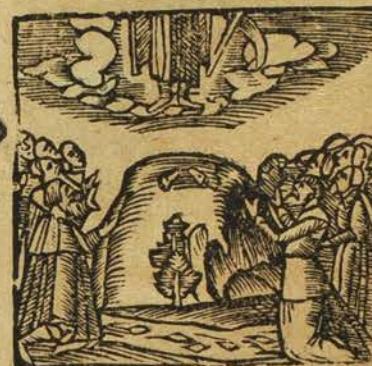
tala / és szuda kippen az halálnak markábol ki menté. Mimodón vigre az Christus neveirt halált bennednek. Ez Christus neveirt ölek meg az Szent Sztuárt / ezirt az Szent Jakabot / ezir az Szent Petert / ezirt mind az több Szenteket / kikkel egyetembe az Szent Pál es. Ki előbbőr tudatlanságbol az Christust / és az ú nípit habor gatta vala. Az után mikorón az Christus útét magának edinül valastotta volna / és az ú Szent nevinek elmeretire vonta volna / nagy buzgo lilekuel / nagy bátor / agya vala / és hirdete az ú neuit. Sok munkát tün országok herte az ú neuit predikálva / előbbőr az Sido nipek / annak utanna az pogán nipeknek / kiknek kiáltkippen valo apostolok lunk / kiknek körzölle műes vajunk afamkiai. Halgassuk azirt az mű apostolunknak bauat / kouessük az ú pildáiat / ki ehsiget / kom iusagot / hevsgiget / hidegsiget / sok sanatosagot / sok haborusagot / sok fogászot / sok veresiget bennude ez hút mellett / mint itt Szent Lukácz íria / mint touabbá az ú leuelben ú maga es vala. Ez hút ait vallásárt mikorón úték meg fogtak volna az Sido nipek / és az Romai tisztarto fejedelemnél lezibe ottak volna / hamiss vadolásnak / kik tisztel vala ú ellene. Annaktaikt mikorón lattta volna / hog az ú igosságának es ártatlanságának hele nem volna / sem az Sido nipek / sem az tisztarto fejedelemnél / kikeríteték az ú úgit az Romai Zarábarra venni. Azirt az fejedelem Zarábarhoz fogva külde úték Romába / holott sok ideig habadón predikálta az Christus nevit mindeneknek / kik ú hozzá mennek vala. El vigre mint az Görögök es irial / Nero Zarábar fejte viteté üneki / mikor az Christus halábanak utanna / harminc hat estendő volna / azon holdnapon / és na pán / mellen ez mai napigla az Christus nipe az ú halálarul emlékfezetet tiszen. Jol kialkodék azirt az mű apostolunk az Szent Pal Roma

Romának városában holott az egészben Záhár meg higeníté az
igassagnak vallasával holott az Christus nevnek vallasárt örömet
kenuedé az halált holott ez világhi életén mennei illetet válta/ és
koronát riere/ mellett ünki az igaz biro ad az utolsó napon.

Halgassuk immáran azir az Szent Lukácz beszédit mellben
Theofilusnak írás az az /műnefünk mindenfünknek/
Iis az istent kerecsel/ és az új névvel vallus.

Az Apostoloknak¹⁶² czelekedeti.

Z előbb való beszéde
túm o Theofilus mind
azokról/ melleket az
Jesus mind kezde eze
lefedni s mind tanítani/ mind az na
piglán/mellekén menne felvitelek/paran
ezolator aduan Szent lileknek általa az apostoloknak/melleket vala
eott vala. Rítken és ú magát ilo részben mutatta vala meg az új kis
kenuedisnek utána/sok dolgoznak ieliuel/néguen napon Semelek latták
ra aduan azoknak ú magát/és hosszán azoknak az istennel országárul.
És eggüé gúntuin azokot meg hágá ünekeit hog el ne tauráznanak
Jerusalemből/ hanem hog megvarnák az aka istennet ighiretit/
mellről hallomás kerint értelmet vútók en túlem/ hog az János
vízuel kerekelt/ de tú kerekeltedni fogtok Szent lilekuel ennek után
na nem sok napig. Annafokait azok mikor eggüé volnának gúluin
sudakoznak vala ú túle ez mondauán. Vram ez údóben kerzedi is
állapatba az országot az Israel fiainak? Mondva fedig ünekeit. Nems
túhozzájok illendő hog údókt tuggatok/ és údóknak fűsded ríkit/mel
leket az alu isten vég vighezett hog az ú tulandon hatalmában lege

Az Apostoloknak

nek hanem erőt vittet/minek otánya az hent lisektő reátorok alá iőz
uend/estanubizonsaghim lishet ennekem mind Jerusalemben/ és
mind eghis Sido országban/ és Samariabán/ és mind ez földne
ptolso hataraiglán. Ez szeket meg mondána/ hemic lattara fel e
melkedet/ és az lód be fogá utet/ és el viue az új hemicnek előle. Ez
mikorón nagyon nizneg/ és hemicet el nem vennek az égrül mikorón
az Jesus menne/ imé két firfiu terme ü előttök fejre ruhákba öltöz
terünn/ kik holnak/ és ez mondák. Galileabeli firfiak mit álloz
tot az égbe nizui. Ez Jesus/ ki tű tületet el vitetet az mennora
hagba/ ezenkiben iú meg/ mikiben nizgetek utet az mennorhagba
menni. Legottan megterinel Jerusalemben az hegrül mells olyanak
nak heginet huiattatik/ mells egg hombat napi menő földön vagon
Jerusalemtől. Ez mikor az városba be mentenek volna az fel hüzba
meninek fel/ holott laktak vala Peter/ és Jakab/ és János/ és An
drás/ Filep/ és Thamas/ Bertalan/ és Matthe. Mind ezek egenlő
akaratual magokot foglaltak vala hünetsen isteni imádságban/ és is
tenhez valo hónörghisben az asszonyiassatokkal egtembe/ és az M: b
riqual az Jesus hüléivel/ és az Jesus attasaiaval. Ez ez napok
ban fel kelui Peter az apostolokat közibe/ vala kediglen eggürte
sok niv nev berint közel hárhus/ és monda. Atamfiai firfiat/ be fel
le telni ez irásnak/ mellet ennek előtte meg monda az hent lilek Da
uid hárta által az Judasról/ ki vezérek vala azoknak/ kik az Jesus
meg fogak/ mert mű közükbe be hamláltatott vala/ és ez bolgála
ban/ mellet tisunkú/ és ríses vala. Ez annakoraiat földet hérze az
ú gonos voltanak iutalmabol/ és fel akartuan magát középben kette
repede/ és ünki minden béli ki omlanak. Ez nivalan lún ez minden
nek

Czelekeketi.

163

nekkel kik Jerusalemben laktak vala/ vég hog az föld az ú tulandon
velueten ez newuel neuveztetnek Akeldama/ azaz/ virnek föerde.
Szent megvagon iruán az Dirzireteknek konuibon. Legen puista
az ú lakás/ és ne legen kiranta lakjt. Ez az ú püspöksighit más
vege el. Annakoraiat egget fell herzenünk/ ki az ú fel tamadásnak
canubizonsaga legen mü velünk egtembe/ ez firfiaknak közölle kik
hozzank gúlinet/ és minden üdöben velünk lúnet/ mellben az vr Je
sus közükbe ióue/ és közölnük ki mine/ kezdisti tiuin az Janosnak
d kerektelisinek ideitül fogua az napiglán/ mellen hárta vitetek
műtükünk. Ez lettöt állatanak elő/ Jósef et ki Warsabásnak huiat
tatik/ ki vezetik neuén Justusnak neuvezetek/ és Mafas. Ez imád
sagot tiuin mondának. Bram/ ki mindeneknek húeit tudod/ te iegezd
ki mellsiset valastottad liget ez kettonet közölle/ hog legen ríbes
ú/ és ez bolgálatban mellet tisunk/ és az apostolságban/ mellból ki
esek Judas az igasságbol ki terünn/ hog az/ az ú helsire menne. Ez
elő adák az ú hiloket/ és az hil Mafasra esek/ és egg akaratual az
ezzen egg apostoloknak közibe hamláltaték.

Masodik riß

S mikorón az Pünkösnek
napia be telen/ mind egene
lő akaratual/ végan azon bes
ken valanak. Ez zugás lún
az egból hirtelensiguel/ mint
egg sebessén ióuo nag hárnet zugasa volna/
és be tölté mind az eghis hárat/ mellben végig ülnék vala. Ez
flatának azok sok rípre osztott nelvetek/ mellet ollatinok valanak/

g ij mint

f. dulib firmans

AZ APOSTOLOKNAF

mint ha tüzetet volnának/ és mindenre scientid felül reā fállal
és mind be teljesdinek hent lilekuel/ és mas nélueken lezédenek hols
mi mint az hent lili. k holtat vala ú velet. Valanak fediglen Sze
dot fiz Jerusalemben lakoznak vala/ isten filo firfiak/ minden eg az
lakat valo nipeknek közöle. Mitoron ez bozat lütt volna/ az
sokaság eggé gúle/ és ehe veshet hog miuel mindenik ú közöslök/ has
la vala azokot az ú tulandon néluiin holni. El amikodnak vala ke
diglen mind azok/ és czudalkoznak vala ezt monduan unón közöse
től. Imeg mind ezek az fiz holnak/nem Galileabol valaki? Ez mint a
vagon ez hog halluk mű úköt holni mindenik az ú tulandon nél
uiin. Pariaabeliek/ és Mediabeliek/ és Elamitak/ és fiz Međes
potamiaban laknak/ és Sido országban/ és Kappadociaban Pone
cuban/ és Asziban/ Frigianban/ és Pamfiliaban/ Egypiusban/ és
az Lybianak határiban/ mell az Eirenehez közel vagon/ és fiz Ro
mában ioueuinkippen laknak/ ezeknek felette Sido nipek/ és Pro
selitusok/ Lretabeliek/ és Arababeliek/ halluk hog az mű nélunkön
holnak/ és az istennék nagy czelekedetit hirdetik. El amikodnak va
la fediglen mind hajón és czudalkoznak vala unón közöttök/ és h
ezt mongák vala. Mert dolog ez? Az egéb nipek fediglen mouetek va
la úköt ezt monduan. Mert uas toltenek be ezek. Fel aluán fediglen
az Peter az tizeneggyel egetembe/ fel emelé az ú bauát/ és hola úc
nek ezt monduan. Tú Sido firfiak/ és mindenek fiz Jerusalemben
laktok néluiin legen ez tünetek/ és vegitek fileittelbe az en besídi
met. Mert ezek nem ríseghet mint tu alakatok/mikorón az napnak
három órai aligen/hanem ez/az mi az Joel profétának általa meg
mondatott. Az isten ezt monja. Ez siken ez az utolsó napokban/
hötök az en lelkemből minden testre. Ez profétának az tu fiaitok/

88

CZELEKEDETI.

164

es az tu leánitok. Az tu iffraitok latajokat latnak/ és az tu v. nicek
almatok latnak. Ez bizonyaual az en bolgaimra/ és en bolgalom
ra kiottok az napokban az en lelkemből/ és profétának. Ez czuda
cileket mutatok onnan felül az égbén/ és ielenisgheket innen alsó
az földön/ virtus tüzet/ és füstnek paraiat. Az nap sötíté változik
és az hold virág/minek előtte el iúion amaz istennék napja/mell na
nap és néluiin valo. Ez következik ez hog minden valaki az ur isten
nek neuit seghisigul huángá/ meg tartassít védedelemtül. Israela
dnek nemzetisgiból valo firfiak/ halgassatok meg ez besídelet. Az
Nazarethbeii Jesust/mell firfiat az isten tu közösekbe oda istens
séhetisghekel/ és czuda cileket/ és ielenisghekel/melleket az isten
eün ú általa tu közöttetek/ miklipen tu magatok és tugatok ezt
ki az istennék el vigherzett tanárczának/ és öröktül fogva valo bőrze
sighinek általa adatott vala/ mikor tu el öltítet volna az istentül/
az gonosz nipeknek kezének általa útet meg fekjüin/meg öletek
kit az isten feltámašta/az halának fandalmiit ú rula elviuin. Mert
nem lehetsiges dolog vala/ hog ú az haláltul meg kötelezettnék.
Mert az David ezt monja ú rula. Elöl látom vala az ur istent
kembe mindenkor/mert iobb felül vagon ennekem/ hog meg ne indul
casam. Banekokatörönde az en bùem/ és vigada az en nélueum en
nek felette az en testem és reminisgen fog ruhodni. Mert nem ha
god az en lelkemet az földnek senekiben/ és nem engched/ hog az te
hented rohadtass lasson. Meg ielenitid ennekem az iletnek vatait/be
völtesz enghemet iouendore vidamságual az te kemleduel. Itamfias
firfiak/ mert bizony illik habadon holunk tu közöttetek az David
patriarcharui hog mind meg holt/s mind el temettetett/ és hog az
szükségben/ és mű nálunk vagon mind ez mai napiglán. Annakosa

8 in irt

Apostolnak

Ért mikorón profeta volna és tudná hog az isten nag essisuel eskütt volna meg üneki/ hog az ú derékának gómölcziból támadna az Christus test kerint/ és az ú sekibén ülné ezt elöl meg látuan hola az Christusnak fel támadaárul/ hog az földnek tenesiben nem hágatott ligen az ú lelke/ és hog az ú teste rothadást nem látott ligen. Ez Jesu fel támaka az isten/ mellett mind mű tanubizonságiba gunt. Annakoktól az istennel hatalmasságával fel magastaltatuan és az hent lelket el viuin az ú attatul/ mellett ighirt vala/ minden fogbol le erejéig ezt/ mellett tü mostan lattol/ es hallotok. Mert nem a David ment fel az menekbe/ hanem inkább ú és ig mond. Mondada az ur az en vramnak/ úll iobb felől ennekem/ miglen az te elleri súghidet az te labaid alá vetem samolul. Annakoktól bizonval tuga eghissz Israelnak haza/ hog az isten ez Jesu/ kit tü meg fejük titek/ virá/ és Christussa tütte ligen. Mikorón fediglen ez thallot tát volna/ bányaiba eset húrok/ és mondának az Peternek és az egész apostoloknak. Mit tegünk atamfiai firfiak? Mondta Peter ünekket. Szánnyatok meg/ és bánnatok meg bűncseket/ és kereftelkeggít meg minden tü közzöletek az Jesus Christusnak nevibe/ bűnöknek boczanatkoírt/ és az hent lileknak árandika tüneket adatik. Mert az ighiret tüneket adatott/ és az tü fiaitoknak/ és mindenekkel kik tauri vadnak/ valakiket el huand az mű vrunk istenünk. Egész söt besídekel és tün tanubizonságot/ és inti vola úköt ezt monduan. Kartoztassatók meg magatokot ez vifha fordult santul. Annakokas írt az kik örömetesen fogadták az ú beszédét/ meg kereftelkedinet/ és az napó közelháromszor valo ezer lilek tárula közülbe. Szünetlen foglalta vala fediglen ümagát az apostoloktul vitt tanuságban/ és az közönsigkel valo ületben/ és az őkörnek segítsében/ és az imod/ fogban

Czelkedeti.

155

ságokban. Filelem támoda fediglen minden húterlen lelket között és sok szudákat/ és telensigeket tisztel vala az apostolok. Mind az zok fediglen az kik hiuk valanak/ eggbe gúltetek vala/ és minden marhásoktól közönsigkel biriak vala/ és öröksigeket/ és marhásoktól el aggak vala/ és azoktól mindeneket ú közöttük el oßtak vala/ az menire mindenek hússighe vala. Ez egenlő akarataival az templumban napontid sok ideig tisztel vala/ és minden húzak herte fejérét begyek vala meg/ és egetembe tisztel vala/ óruenb dezsivel/ és eggügyü huel diczirik vala az istent/ és minden nípanek fedisiben valanak. Az oristen fediglen napontid saporita vala/ az eggházbeli nípet/ azoktól kik üdvözülniak.

Szimadik riss

Zönhelen fediglen Peter/ és Janos fel menek vala az templumba az imádságak kilenczedik oraiára. Ez eggy nimell firfiut viselnek/ valaki Sántan húletett vala az ú anianak mihiból/ mellett minden nap az templumnak antaia előtt tisztel vala le/ mell ites aytonak mondatis/ hog alamosnát firne azoktul az kik az templumba menek vala. Az Santa mikorón meg latta volna Petert és Janost/ hog az templumba fognának menni/ alamosnát fir vala. Peter fediglen Janosval hemeit ú reá veviin monda. Nizz müréant. Ez az Santa ú reájok nizz vala/ reminluin hog valamit adnának azok üneki. Peter fediglen monda. Ezüstön/ és aranam ninczen fejelem/ az mi fediglen ennekem vagon azt teneked adom. Az ña zarebeli

Az Apostolofnak

Zoreibeli Jézus Lhristusnak nevibe kell felcsarni/ és az ú iobb kerje foguán fel emelj útet/ és legottan meg erőssédinek az ú talpái/ és az ú rügei/ és fel kóruin meg álla/ és annak utanna tar vala/ és be mine ú velet az templomba ott taruán/ és fel kóruin/ és az istent díszíruin. Ez lata útet minden az eghis nipp. hog iárnai/ és díszíرن az istent. Ez meg esméről útet hog az volna az ki almosnát kíruin az templomnak ítes antaia előtt kóroott vala úlni. Ez be telis nek ezudalozásnak/ és elámlódanak ez dolgoñ/ az mi ú ranta törtint vala. Mikorón fediglen az sánta/ ki meg gógvált vala tartoss a sánta Petert és Janost/ ú hozzájok fölomef az eghis nipp az templomnak porticusában/ mell Salomon királynak mondatik/ el amil kóduán. Mikorón ezt láta volna Peter monda az nipek. Isra elnek nemzetsighiból valo firfiak/ mit ezudaloztok ezén/ auag mít nízel munkót mint ha mű erőnböl/ auag istenhez valo io voltunk bol tütük ligen hog az sánta iárnai. Az Abrahámnak/ és Ilaaknak/ és Jakobnak istene/ meg díszöntje az ú fiát az Jézust/ kit tú kérbe adatok/ és meg tagadatok Pilatusnak előtte mikorón ú azt itilte volna hog el kellene borzatni. Tú fediglen az fentet/ és az igozas meg tagadatok/ és kíretek Pilatusi hog az égklos embert ciandikón el borzatná tünketek/ az ületnek mesterit fediglen meg öletegetek/ kit az isten fel támastha halottastol/ kinek műtanubizonfachivagunk/ és az ú neiben velobizdalemnak általa/ az sántonak kit lattok/ és esmérőt/ erőt oda az ú neve/ és az hút cíávnekt az ippligibet minden tú előtterek/ mell hút ú általa vagon. Azirt alamfiai tudom hog tul atlanságak miatta tütítetek/ mikippen az tú feredelmitek/ és az isten fediglen az mincmű dölgöfot elől meg úzent vala/ minden ú profecianak fájnak általa/ hog az Lhristus ióvendőre kint sienuecne

Celekedett.

166

Ledné/ekippen tellesté be. Annakokairt bannatok és bannatok meg bünötököt/ és terietek meg/ hog el vitessenek az tú buneitek/ hog mi hor el rövidenek az údók az vr isennet kíninek előle/ mellben az hú uek hüossíghet vissnek/ és el borzatánca azt kit ennek előtte predikat lostanak tünketek/ az Jézus Lhristust/ kinek meni orhangban fell vralkodni minden az ideiglen/ mig nem minden állatok iobb állapatba kerezetnek/ és vigheftetnek/ mellekrül kolt az isten ez vilagnak kezde titul fogva minden ú bent profetainak fájnak általa. Moyses az d mű alkainknak ezt mondotta. Profetát támast tünketek az vr istent az tú istentes az tú afátof fiainaf körzöle en hozzám hasonlatost. Halgassatok útet minden azoknak mi uolta kerint/ melleket tünketek hóland. Róuerkezik fediglen az hog minden lilek mell az profetát nem halgatka az nipek körzöle ki vissza. Sög minden az profetas és Sa mueltul fogva/ és annak várana valok és valameni holtanak/ az napot meg hirdették. Tú vattof az profetának fiai/ és az testamena comna/ mellet tún az isten az mű alkainknak/ ezt mondwan az Abrahámnak. Ez az te magzatodban áldást nerner az földnek minden házabeli nipi. Az isten mikorón fel támastotta volna az ú fiát az Jézust tú hozzájok borzatá elősbor/ ki tútolót meg áldana/ hog tú körzöletek minden ki téne az ú gonosságibol.

Megedi krisz

Mikorón fediglen azok az nipek ezeket mondantak/ körzöttök terminet az napot/ és az templom órizó sejdelem/ és az Sadduceusok neveztek

uel;

Az Apostolofnak

uel fennedui hog az nipet tanitjanak/ es az halottaknak fel tama
dasat hirdetnek az Jesušnak neuibe/ es meg fogak útot/ es órizet
ala veteget útot az kouetkezendo napra/ mert estueli úds vala immaz
ran. Sokan fediglen u kozzolok az kit halloittak vala az apostolof
nak besidit/ biuef/ es az firfiaknak kit az hútre fordultanak vala/ sa
mok lún kózel ôt ezer.

Lún fediglen ez másod napon/ hog Jerusalemben be gúlninek az
u feiedelmek/ es az vinek/ es az irastudok/ es az Annas fu
pap/ es Zaias/ es Janos/ es Alexander/ es mind vala/ a
meninn püspöki nembol valanak. Es mikoronn kózbe als
lattak volna útot/ illes kerdist tihsnek vala útulék. Mi erouel/
auag mi ne ouel túttitek ezt tu. Legott en Peter telles liuin
kent lilekuel monda üneiek. Nipnek feiedelmi es Israelnak vinei
ha ebbol kerdez tetunk meg mü ma/ hog az for emberuel iol túttunk
niliuan ligen mind tünektek/ es eghiss Israelnak nippink/ mi mo
don gogult ligen meg ez/ mert az Nazaretbeli Jesus Christusnak
neuinak általa/ kit tu meg fekijtetitek/ kit az isten fel tamašta ha
lottaibol/ ez hatalmának általa all ez ember tu elöttetek ippember b
liuin. Ez az fu mell tútuletek/ alkotuan rakoltul/ meg hanattatek
mell kegheletbeli fu külün/ es senkiben egébbén úduvssig ninzen.
Mert egéb ne w eg alatt nem adatott embereknek kozotte kiben fel
ken münöknek úduvzulnunk. Mikoronn lattak volna az Peternek/ es
Janosnak bátor besideket/ es megtuduan hog irásbeli tudomán
inelsül valo emberek volnának/ es tudatlanok/ czudaloznak vala/
es esmerik vala útot hog az Jesuual voltanak vala. Mikor
on fediglen látvak az meg gógvolt embert/ hog u velet egetembe al
lana/ semmit ellenek nem bolhatnak vala. Mikoronn fediglen paran

czokraf

szoltak volna üneiek hog az tanarzbol ki meniniek u kozettot ege
tembe besillenek vala/ es ezt mongak vala. Mit tegunk ez eme
bereknak? Mert niluan vagon minden embereknek/ kit Jerusalem
ben laknak/ hog niluan valo czudakot tuttenek/ es meg nem tagad
hattuk. De fennizük meg útot erőssen/ hog többz ki ne terieg
gen/ ez/ az nip kozott/ es hog ennek vitanna ez Jesušnak neuibe
egg embernekkse hollanak. Es mikoronn elő híjat volna útot az
parancsolat hog scha semmit ne hollanak/ es az Jesušnak neuibe
d ne tanitzanak. De az Peter/ es Janos felelui mondának ünekk
ek. Itilijet meg tu magatok/ hog ha istennek előtte igaz dolog li
gen/ münöknek tútokot halgatnunk infabb hog nem az istent. Mert
nem tehetük hog ne monguk azokot az melleket lattunk/ es hallott
unk. Es az of az tanituanokot ez besideknak vitanna meg fernege
tek/ es el borzaták útot az nippert/ semmit nem talaluán mi ofual u
tot meg buntetnek. Mert mind dizirik vala az istent az dologhirt
mell tortint vala. Mert az ember neguen ekendosnél nagubb ideiú
vala/ az mellein ez meg gógvoltak czudata lutt vala. Mikoronn fe
diglen el borzattak volna útot/ az u egéb tarsihoz meniniek/ es meg
besillek üneiek mind azokot/ melleket az popoknak feiedelmi/ es
az vinek mondottanak vala üneiek. Kit mikoronn ezeket hallottak
volna egenlo akaratual fel emelik vala az u hauokot az istenhez/
es ezt mondak. Viristen/ te vaag az isten ki az meniet/ es az folt
det/ es az tenghert teremtid/ es mind azokot kit ez teremtett alla
tosban vadnak/ ki az Davidnak az te germekednek hajananak általa
ezt mondak. Mire Zendültenek fel az pogánok/ es az nipet mire
gondolt anakhiaba valo dolgokot? Elóallanak az foldnet király/ es az
feiedelmek tanacza gúlinek az vr istennet ellenek/ es az u Christu
t ij lanak

Az apostoloknak

sanak ellene. Mert bizonaual eggbe gúlinék az te hent fiadnak az
 Jézusnak ellene/ kis te kenyet meg kentél vala/ mind az Dea-
 rodes/ és mind az Pontusbeli Pilatus az pogánoknak/ és Izrael
 nek nipiuel egetembe/ hog meg tennék mind azokat/ melleket az te
 isteni hatalmad/ és az te tanáczod előtt el vighazett vala/ hog
 meg lennnek. Márstan és mű prunk isten teknék az ú ferieghezis-
 sekre/ és aggad az te folgaidnak/ hog minden bátorságual mongák
 az istennék besidit/ kezedet ránkután erre hog forró gogóllanak/ és ie
 lensighez/ és ezudak legenek az te hent fiadnak az Jézusnak nevi-
 nek általa. Ez mikorón imádkoztak volna azok/ meg indul a
 hel/ mellen eggbe gúltenek vala/ és mind ránk be telinék hent lilek
 uel/ és bátorságual hirdetik vala az istennék besidit. Az hisz fereß
 seneket sötésgának fediglen egg húsf/ és egg lelke vala/ és valaki
 valamit öngének nem mond vala azoknak közzöle az melleket bir va-
 la/ hanem mindenek közönsighez valának ünekeit. Ez nag erővel
 ríshet vala tanubizonságot az apostolok az ur Jézusnak fel tamadá-
 sárul/ és nag isteni átandít vala mind ú ránkok. Mert senki ú közöt
 két/ füksigben nem il vala. Mert valamennyi valának kik földetet bir
 anak vala/ auaq házakot/ el aggák vala/ és azoknak árrát elő hozzák
 vala az melleket el adnak vala/ és az apostoloknak labainak előtte le
 eszik vala. Előtök vala fediglen mindeniknek az menire minde-
 niknek húsfighe vala. Az Jósefnek fediglen kik az apostolok Barna-
 basnak nevezénet/ azaz/ vigasztalásnak fiának/ ki Leuinék nemzet-
 sigiból valo vala/ és ki Lipriaból tamadott vala/ miköz-
 gon földet volna/ el adá az földet/ és az árrát elő ho-
 zó/ és az apostolok labai előtt le tűg.

czelekedeti.

168

Ötödik rész

Imell firfiu fediglen kik
 nek Ananias vala neve/
 öröfsgihit el otta vala az
 üfelelighiuel Saffira ual
 es felfele tútt vala az öz
 öröfsgihet árraban/ mells dolog az üfelelighinek es tutára vala/ és
 a valami riß az öröfsgihet árraban elő hozzá/ az apostoloknak lás-
 batnak előtte le tún. Monda fediglen Peter/ Anania/ mire töltöt
 te be az satán az te hiedet/ hog hamissat mondánál az hent lilek
 nek/ és igazán elő nem adnád az földetet árrát. Nemde mindenestül
 fogva te nálad maradhat valai/ és mikorón immárán el adád nem
 de az te hatalmadban valai? Mire hellehetted ez dolgot az te hú-
 edbe? Nem embereknek mondottal hamissat/ hanem az istennék
 Mikerón fediglen hallotta volna Ananias ez besidéket/ le eset/ és
 meg hala/ és nag filelem tamada mind azoknak közötte/ az kik ez
 meghallák. Fel kelui fediglen az issiat fel vüeg onnan útet/ és el
 vüeg/ és el temeték. Ez udónek közötte ollmint hárrom orának köz
 be verise lún/ és az üfelelighet es nem tuduan az mi tortint vala/
 ke mine. Felele fediglen üneki Peter. Mond meg ennekem. Enné ar-
 rón adátki el az földet? Ez monda az Saffira. Óg wagon/ enni
 Peter fediglen monda üneki. Mire tanáczközököt eggbe tú közöt
 tetek hog az istennék lelkét kisírengetek/ imé az antonál vadnak azok
 az kik el temeték az te vrádot/ és tighedet es el temetni vihetek. Ez
 legottan le eset az ú labának előtt/ és az meg hala. Mikorón fe-
 diglen be mentenek volna az issiat/ halvatalatlat útet/ és fel vüeg

169

AZ APOSTOLOKNAK

és el temeték az útra mellett. Es nagy filelem tāmada mind az eghisz eggházbeli níp kozott/ és mind azoknak kozotte kik ezeket halsák vala. Az apostoloknak fedig kezeinek általa nagy telensighet. Es ezudák lishnek vala az níp kozott/ és mind egetembe az Salomonnak templomának porticusában ilnek vala. Az egéb nipeknak kozzole fediglen/ senki nem meríshi vala ú magát ú koziszke kerkeszettetni/de az níp fel magaftalla vala úfot. Inkább neukedik vala fediglen az nipeknak sokasaga az kik az istenben hisznek vala mind fizsioknak s mind aßioniallotoknak sokasaga/ rg hog az vizeakra vin: a ník ki az korokot/ es agalba/ es viselő kerekbe helhetetnek/ hog az Peternek ki azon megen vala/ auag raf arnifa illetne meg vala mellet ú kozzolóf. Jerusalembé gül vala fediglen az komfid váró soknak sokasaga es/ velef hozuán betegheket/ es kik pokolbeli órdo ghóktul gótretenek vala/kik mind meg góguval vala. Fel keluiñ fediglen az fü pap/ es mind azok kik ú velef valanak/kik az Saddus ccsoknak eretnessighiben valanak/ hitlensigvel be tellese dinet/ es meg fogák az apostolokot/ es az kozonsighes órizet helre veteck úfot. De az istennel angola/ ietzaknak idein meg nítá az temlóznet bantait/ es azokot ki hozá/ es ezt mondá üneiek. Menetek el/ es feñ aluán hollatok az nipek az templumban/ ez iletnek minden ieghítrül. Az apostolok fediglen miker hollották volna ezeket hanyalba az templumba be meninek/ es ott tanítanak vala. Elminek fedig len az fü pap/ es azok es kik ú velef valanak/ eggbe hirdetek az tanaezot/ es az Israelnak vin emberinek minden rendit/ es hol gágot küldinek az temlózbe hog elo hoznák úfot. Mikorón fedig len az hollák el mentenek volna/ es úfot az temlózben nem található volna/ meg tériñ meg beszillgt/ es ezt mondak. Bizer az temlózot

CZELEKEDETI.

159

Sokzot vég talalok hog nagy borgalmatosságval vala be tise/ es az örszöföt vég talalok/ tehag kün az antonak előtte állanak. Mikorón fediglen meg nittuk volna/ senkit az temlózben belöl nem találunk. Istenek utanna fediglen meghallá ez beszideket az pap/ es az templum órizó feiedelem/ es az fü papok/ kérfigben valanak azok felöl/ mi lenne ebben iouendore. Mikorón fediglen el iutt volna egg nimell ember monda üneiek. Amaz templumban vadnak az tisztaik/ az kiket az temlózbe vettek vala/ es ott feñ alla nak/ es az nipek taníták. Legottan el mene az templum órizó füember az bolgárual/ es előhozak úfot erő titel nélküli. Mert felnek vala az niptul hog úfot meg ne kouezné. Es mikorón elő hosszat volna úfot/ az tanáczban elő állatak úfot/ es meg kérdez úfot az fü pap ezt monduan. Istenek végan hágua meg hágók üneiket/ hog ez neuén ne tanítanatok? Es imé be föltöttitek Jerusalcmet az tu tanítastokual/ es mü reánk akariatok hozni es embernek virit. Feleluiñ fedig az Peter/ es az apostolok mondanak. Istenek fell enghedni inkabb hog nem mint embereknek. Az mü akainak istene felstámafta az Jesust/ kit tu meg olitek/ az fan meg fejítiuiñ. Ez feiedelmet/ es megváltót/ az isten az u hatal massagával fel magaftala/ ez vigre/ hog az Israelnak nipiñk bün ból ki tériñk aiandikat aggá/ es bündöknek boczanattat/ es mü tanubizonyági vagunk üneki ezekben az melleket mondunk. Ennek feltette az kent lilek es/ mellet ada az isten azoknak kik üneki enghednek. Mikorón fediglen ezeket hollották volna/ meg fakadnak vala mir ghekkben/ es azon tanáczkoznak vala/ hog úfot meg ölneg. Fel aluán fediglen az tanáczban egg nimell fariseus/ kinék Samaliel vala neve/ toruinhelyi doctor/ ki mind az eghisz nipyel berzületben vala/ ha

69

Az Apostolofnak

Ja hog az apostolok/ egg feusse felfele ki mennenek/ es monda az tanaczelbeli su Sidonak. Israelnek nemzetisgibol valo firfiak. Reg lassatok mit fellen mielnetek ez emberet felol/ mert ez napot hal elotte vala egg ember sinek neve vala Theudas ki valakinak tug ga vala magat lenni/ kihozza allanak kozel nig hasz hamu firfiak/ mellet meg olinek/ es mind azok kik imeti hisnek vala ide s to ua egymastul el hasadozanak es semmig lumenek. Ez Theudas utann tamada az Galileabeli Judas/ az nypnek fel hamalasanal idein/ es sok nipet bona u hozza/ es mind u maga el vesse s mind lezok az kik u hozza haylottanak vala/ ide s toua egymastul el hasadozanak. Es mondom en mostan tunektek/ tartostassatok meg magatokot ez emberektul/ es haggatok el ukot/ mert ha emberektul van hon ez tanacz/ es ez czelekedet/ el vesz. Ha fediglen istentul vagon semmig nem tehetitek/ hog valamikor on ne talaltassatok az istennel ellent tartani. Azirt az Samalielnek tanaczara hanisanak mind es mikor elo hirtak valna az apostolokot/ meg veretek ukot/ es parant ezok imetiek/ hog az Jesusnak nevibe ne hananak/ es el boczatak ukot. Es az apostolok az tanaczbelieknel elole orulun mennek vala/ el hog miuel miltoknak lelettetenek valna az Jesusnak neuvert bos fusagual illettetni. Es egg napon sem sunnek vala meg tanintani/ es hirdetni az Jesus Christust az templumban/ es hog verte.

Hatodik riß.

Z udobben fediglen a mikor on az tanitua s hoknak fama neuved nek/ zugodasok vala/ Es Sorgochnak az Sidof

Czelekedeti.

170

Sidonak ellene/ annakokart hog az napontid valo holgalat titel ben meg utaltatnakan az ozeug aszonok/ kik u hozzaiok tartoznak vala. De az tizenket apostolok misoron meg hattak volna/ hog az tanituanoknak sokasa be gulinne/ mondanan. Nem kellemetes dolog hog mu az istennel besidinet predikallasat el haguau/ astaloshoz holgallunk. Annakokart atamhiai/ valassatok tu kozzoletek het to filletes iamborsagu firfiat/ kik telcesek legenek bent lilekuel/ es bolczesiguel/ es azokra hagguk ez holgalatnak gongat. Nu fedig de len agguk magunkot imadsagra/ es az istennel besidinet holgalattra. Es kellemetes lun ez besid mind az eghiss kerekteneket sokasaganak elotte. Es valashatok Esiuant/ mell kirfui telles vala hivisiguel/ es bent lilekuel/ es Filepet/ es Prokoros/ es Nicanor/ es Timont/ es Parmenat/ es Anthiochiabeli Proscilitus Niklost. Ezeket az apostolofnak eleibe allatak/ es mikor on imadsagot tuttenek volna/ kezeket u reaiok tiuek. Es az istennel ighiie nevedik vala/ es ighen meg sokasul vala az tanituanoknak fama Jerusalemben/ es papoknak sok sereghe enghed vala az huk nek. Touabb a Esiuant telles liuin isteni aiandival/ es tehetig uel/ nagy czudafot/ es ielenigheket tissen vala az niv kozott. Felta madanak fediglen nikik az synagogabol/ mell neuvestek Libertino soknak/ es Lirenebol valofnak/ es Alerandriabol valofnak/ es Lili eiabol valofnak/ es Asiabol valofnak synagogatanak/ kik vetekednek vala az Esiuant/ es ellene nem alhatnak vala az bolcze signek/ es az bent lileknek/ mell u belole hol vala. Legottan alattomba egz nihan firfokot herzinak/ kik u ellene ezt mondanan. Hallott mu hog miuel u hidalmas besidetek sola az Moisesnek/ es az istennel el sene. Es fel inditak az nipet/ es az vineket/ es az irasudokot/ es v meg

Az apostoloknak

meg sarkaluan/meg ragadat utet/ es az tanarzba viuek/ es elo alsatok az hamiss tanukot/ kik ezt mondak. Ez ember nem sunik meg fidalmas besidet holni ez bent helnek/ es az toruinnel ellene Wert hallof mu hog miuel ezt monga vala. Az Nazarethbeli Je sus el tori ez helet/ es el valtoftatta az herzileket/ melleket Noi ses neunk adott. Es mikoroni niznek utet mind azok kik az tanarz ban ulnek vala/satok az u orczat oll mint egg angalnak orczaiat.

Hetedik ruk

Onda fediglen az papofnak feiedelme. Ig vadnali ez zek? Es az Estuan monda. Atamfai fiftiak/ es ataim halgassatok meg. Az duczosignek istene meg ielenek az mu atanknak Abrahannak mikoroni Mesopotamiasban volna/ minek előtte Lharramban lafoznek/ es monda uneki. Wert ki az te boldedbol/ es az te rakonsaghidnak fozzole/ es menne az földre valamivel en teneked meg mutatandok. Legottan ki minne az Baldeusoknak földibol/ es Lharramban lafozek. Es onnan minnek vtanna meg hala az u atta ez földre hoza utet/ mellen tu mos tan lafoztok. Es nem ada oroszighet uneki az foldon czak egg lab riinditnik es. Es ighiretet tun uneki/ hog miuel iouendore u uneki adna az foldet birni/ es u vtanna az u magzattanak/ mikoroni uneki sia nem volna. Ekkippen sola fediglen uneki az isten/ hog mi uel az u magzatta iouendore sellerkippenn lenne az deghen foldon/ es hog utet folgalat ala vettnek/ es gonoskul tartanak nig haz esten deiglen. Es ezt mond a az isten. Meg itilem en az niper valaki: nec

Czelekedeti.

171

nel folgalandnak. Es ezeknek vtanna ki iunek/ es folgalnak ennez kem ez helein/ es testamentomot tun uneki az fornul metelisrul/ es az Isaakot nemze/ es fornul metele utet az holzad napon/ es az Isaak es nemze az Jakobot/ es az Jakob az tizenket patriarchat. Es az patriarchat irigsignek miatta fel induluan/ aron el adak az Josepet Egiptusba. Es az isten u vele vala/ es ki habaditta utet minden uhaborusaghobil/ es az Farahonak Egiptusnak kiralanak elotte beduessz tiuez utet/ es bolcze sighet ada uneki/ es az Faraho dnu emberre tiuez utet Egiptusban/ es mind az u eghiss hazaban.

Nag huk uido ioue fediglen Egiptusnak/ es Lhannaannak mind ez ghisz foldire/ es az huk uidoiben vala nag nomorusag/ es nem talalnak vala eledelet/ az mu ataink. Mikoroni fediglen meg hollotta volna Jakob hog gabona volna Egyptusban/ el borzata eloszor az mu atainkot. Es mikoroni esmegelegel el borzatta volna ukot meg esme rek Josepet az u attafiai/ es tudasara lun az Farahonak az Josef nek nemzetisighe. El borzatuon fediglen Josef hozzata huuat Ja kobot/ az u attat/ es minden u rakonsagat kik ham serint hetuen ott en valanak. Es az Jakob Egiptusba mine/ es ott u meg hala/ es az mu ataink es meg halanak/ es onnan Sichembe vitetinek/ es az temeto helen temetelek ukot el/ mellet Abraham pinzenyuen az Emornak fiaitul/ mellet Sichemnek sia vala. Mikoroni fedig len el fozelghetne az ighiretnek ideie/ mellet udonul meg eskuut vala az isten az Abrahannak/ meg Szapotodek az nip/ es meg sofasodek Egiptusban mind artzig/ mig nem mas kiral tamada/ ki nem es meri vala Jolepet. Az kiral az mu nemzetisighunkot czalardsagz ual tartuan/ az mu atainkot meg sanargata/ hog el vettnek az u hu lotteit/ es hog ilo fiu magzatok ne lenne. Uzon udonben huletek No

v ij ises

Az Apostoloknak

íses / és fedvues vala az istennel / ki harom holdnapiglán tartaték az ú attanak hazaanal. Mikorón fediglen útet el vettetik volna / fel viue útet az Farahonak leánya / és fel tartá útet ú magának min hafia volna. Es tanítaték az Moises az Egiptusbelieknek minden bőszesighire / hatalmas vala fedig czelekedisiben / és mondásban. Minék otánná fedig betolt volna üneki neguen estendeinek ideje húibe esék / hog az ú attafiait meg latná az Israelnak fiait. Es mikorón latta volna hog egg nimess az ú attafiai kozzol miltatlan nomorgattaték / meg oltalmazá útet / és ú helin boszut alla azon a az ki azt banta vala / meg verui az Egiptusbeli embert. Mert alná vala hog az ú attafiai értenek ezt hog miuel az isten az ú kezinek általa adna üneket az unigból valo ki habadulás. De az ú attafiai nem értik vala / és az után következó napon mikorón az ú attafiai haborganának / lataf útet azok / és meg bikilteté úköt ezt monduan. Tú firfiak / atafiai vattok / smire fertitek meg eggmáste. De az ki miltatlan nomorgatta vala az ú attafiait / az Moisessnek intifit meg nem fogad / hanem ezt mondá. Kiczoda tűtt tighedet feiedelemme / és biroá mű rantunk? Meg akarbi ölni enghemet mi b. kippen tegnapon meg olid az Egiptusbeli embert. El futa az Yyo íses mikorón ez mondást hallotta volna / és az Nadiannak foldin röveuin lún / holott két fiat nemze. Es mikorón neguen estendő volt volna be az istennek angala meg ielenek üneki az Sina heginet pustában / egéczipke bofornak lángallo tüzben. Az Moises fediglen minék otánná ezt látá / czudalkozék ezt latason. Mikorón fediglen oda kozel menne hog meg értene / so adaték üneki az istentül ezt ighikuel. En vagok az te akaidnak istene / az Abrahamnak istene / az Isaaknak istene. Es az Jakobnak istene. Meg rettenui fediglen e

93

Czelkedeti.

172

az Moises / nem méri vala meg érteni. Monda fediglen az vristen üneki. Besd le az te labaidnak öltözöt. Mert bent föld az mellheleñ allasz. Latua latam / az en nippemnek nomorusa gát / mell Egiptusban vagon / és az ú fohasskodásokot meg hallom és le hállyk hog ki menzem úröt. Juh ide azirt mostan / és en Egiptusba borzatlatk tighedet. Ez Moisest tit meg tagadnak ezt monduan. Kiczoda tűtt tighedet feiedelemme / és biroá. Ez Moisest mondomb / az istenfeidelemül / és kiualtoul borzatott vala el / az d'angalnak fezinek általa / ki üneki meg ielenet vala az boforban. Ez hozá ki / czudakot / és ielensigheket tiuñ Egiptusban / és az vereß tengherben / és az pustában / neguen estendeiglen. Ez az Moisest ki ezt mondá az Israelnak fiainak. Profetát tamábst tünketek az tú istentek az tú atatok fiai kozzol en horzám hasonlatoss / azt hal gassatok. Ez az ki az eggbe gült nip kozott vala az pustában az angalual / ki sol vala az Sinanak hegén / és az mű atainkuval / ki ilo ighit vün el / hog münökünk adna. Es nem akarának üneki enghedni az mű ataink / hanem el vetelek túlok útet / és kükör kerint Egiptusba / fordulának / ezt monduan az Aaronnak. Alkoss isteneket münökünk / kit előttünk iarianak münökünk. Mert nem tugguk mi tortint ligen az Moisessnek / ki / ki hozá münököt Egiptusnak foldiból. Es boriu kipet alkotának az údökkben / és aldozatot tünök az báluannak / és ör uendezenek vala az ú kezekuel czinált müökben. El fordusa fediglen az isten / és tiuelghisbe enghedé úköt elni / hog az éghen valo terem tett állatoknak sereghit imádnak / mikippen meg vagon iruán az profetáknak konuibon. Te Israelnak hazaanal nipe / igaz aldozatual aldozatok ennekem az pustában neguen estendeiglen. Es horzás tok pütol az Molochnak hanylikat / és az tú istenteknel czillagat az

v iij Nem

AZ APOSTOLONAK

Nemfát az kipeket melleket alkotatok hog azokot imádnátok. Es az Babilonon tul vitetlek tútokot. Az mű akáink az bizonsgának han lítával ilinek az püstában milíppen az isten meg herzette vala ünekkel. Szoluoñ az Moisésnek hog az formára crinalna az mell forrmat latott vala. Nell bizonsgának hajlikat be es viuek az pogánoknak földibe. Kinek heletbe hallanak az mű akáink Jézusual / ki ket ki üze az isten az mű akáinknak elöle / mind az Davidnak ideies iglen / ki fedvuet lele az istennel előtte / es ezt kire u tule / hog han lítot herzne az Jakobnak isteninek. Salomon fediglen rakata üne a kiházat. De az felsighes isten nem készuel raktott templumban la kik / milíppen az profeta monga. Az menő ország ennekem kékem / az föld fediglen az en labainnak sámosa. Nyiczoda házat raktok ennekem / az vr isten monga / auag nyiczoda hele az en rugodalmamnak? Nem az enkezem teremtettei mind ezeket? Tú kemén náku / es körül metelelten kúu / es filu nipek / tú mindenkoron ellent tartott az hent lileknek mint az tú akáitok / azonkíppen tú es. Nell profetát nem haborgattanak az tú akáitok? Es meg olék azokot kik hirdetist tisnék vala az igaz istennel el iouetelirül / kinek tú mostan báruloi es galuskai lútök / kik toruint dútök az angaloknak herzisinek ála / es meg nem tartatók. Nyikoron ezeket hallottak valna / meg fakadnak vala mirghetben / es fogait criforgatták vala u rea. Nyikoron fediglen telles volna hent lilekuel / hemeit menőr bágba fel ez meliùn / lát a az istennel dúczoorghit / es hog az Jézus az istennel iobb felöl állana / es monda. Im latom az menék / hog meg níltanak / es hog az embernek sia az istennel iobb felöl áll. Fel kialtanak Fediglen azok nag fel houal es az u fileket meg tartoztaták az u beszidinak halgatásául / es egenlő akaratual u rea rohananak. Es az rá

- rosbol

CZELEKEDETI.

173

rosbol útet ki veruiñ kouezik vala útet / es az tanuk le tiuek az u ru hajokot az ifiunak labanál / kinek Saul vala neve. Es kouezik vala az Esiuant / ki az istent seghjézigül hija vala / es ezt monga varia. En vram Jézus / bedd el az en lelkemet / es térdre esuiñ / nag fel houal ezt kialta. Vram isten ne vesse ezt ünkiek bünne / es mitorón ezt mondotta valna / el nügoëk.

MELCHADIK RÍS

Z Saul fediglen egg ta naczon vala azokual az u halalara. Naghaboru sag tamada fediglen az napon az eggházbeli nip nek ellene / mell Jerusalemben vala / es mind el oslanak Sido országának / es Samarianak tartomániñ / az apostoloktul el valua. Ez metni viuek fediglen egetembe az Esiuant az isten filo firfiak / es nag firalmat túnak u ranta. Az Saul fediglen puftija vala az egg házbeli nipes / haza kerte iaruán / es ki vonuán mind firfiakot si mind asszoniállatoket / es órizet ala aggá vala úfot. Ezok fediglen el osluan ide s touda iarna vala / es hirdetik vala az istennel beszidit. Filep fediglen Samarianak varosaba iuta / es predikalla vala ünkiek az Christust. Az sereg nip fediglen figelmetes vala azokra melleket az Filep mond vala / mind egg akaratual halgatuán / es látuan az ielensigeket melleket tiszen vala. Nert sokatból ki mindenek vala az fertelmes kelletek / az kikben valanak / nag fel houal kialta uan. Sok ina hukadott emberek fediglen / es sántak hogulnak vala. Es nag órom lún az varosban. Egg firfiu fediglen kinek Simon

vala

Az Apostolofnaf

Vala neve / ki annak előtte az városban őrdöghi tudománnyal kezdetet
vála / és az Samarianak nípinék ebbé vettette vala / azt monduán
hog únaág ember volna / kinek beszidire hanlottanak vala azok / kiczin
eül fogua mind naiglán / ezt monduán. Ez az istennel nagy tehetős
ghe. Az úbeszidire hanlottanak vala kediglen annakokair / hog soł
údotul fogua őrdöghi tudománnyal efejet vettette vala ünekiek. Miforón
kediglen ezek hittenek volna az Filepnek / ki az istennel orszá
garul / és az Jesus Christusnak nevirul predikál vala / meg keresz
telkednek vala mind sifiaik / s mind asszoniállatok. Az Simon és a
az hútre fordula / és meg keresztelkedniñ Filephez adá magát. Es
látuan az tehetősök / és az erzda titeletet melleket tiken vala
el ámilkoduan / zudalla vala. Mikorón kediglen meg hallottak vol
na az apostolok kik Jerusalemben valanak / hog az Samariabeli
nip az istennel beszidit be fogatta volna / úhozzájok boczátaik az
Petert / és Janost / kik mikorón oda olá mentenek volna / imádánaik
ú isetek hog kent lilek adatnek ünekiek. Mert meglen úkörzölok
eggikre sem hallott vala / hanem ezek meg keresztelkettenek vala az
Christus Jesus nevibe. Legottan kezeket ú reáik tiszt vala / és
kent lelket vissznek vala. Mikorón kediglen látta volna az Simon /
hog az apostoloknak kezeinek illetisinek általa adatnek az kent lilek
pinzt hoza elő ünekiek ezt monduán. Aggatók ennek / és ez hatal
mat hog valakire kezemet tündem kent lelket vegen Peter kedig mon
da üneki. Vessz el pinzeduel. Mert azt vilid hog az istennel aian
dika pinzen vitethetik meg. Nincsen teneked ríkéd sem őrökök ez
hamban / mert az te hied nem igaz az istennel előtte. Annakokair
vedd ebedbe magadot / és terv ki ez te gonosságodbol / és kiried az
Istent / ne talám meg boczáttatik teneked az te hiednek gondolatai

Mert

Czelkedeti.

177

Syvert keserűsignek mürghiben / és hamisságnak meg kötelezősiben
latlak en tighedet lenned. Feleluin kediglen az Simon monda. Ró
nörögietek tú en irettem az ur istennel előtte / hog valami en raya
tam ne törtinnik ezeknek közöle / az melleket mondatók. Es az a
postolok tanubizonsgot tiuiñ / és predikaluán az istennel ighijt Je
rusalembe meg térinek / és az Samariabelieknek várostáiban sokban
predikallanak vala. Az istennel angala kediglen kola Filepnek / és
ezt mondā. Kell fel / és menn dilre / az utra mell Jerusaleminet
d városabol Gaza neuvi városba vißen / ez puhta város. Es fel feluiñ
el mine / és imé eggy kereczen firfiu / ki az kereczenek királyne a
honának Landacenek komornikia vala / és tisztartoia / ki eghissz az
ú városával Gazuval bir vala / ki Jerusalemben vala imád
közni / és meg tért vala / és az ú kerekén úl vala / és Esaias profe
tanak kónuit oluassa vala. Monda kediglen az lilek Filepnek / menn
közel oda / és úld az kerekhez magadot. Oda sietuin kedig az Fi
lephallahog az Esaias profetát oluashná / és monda. Ertedi az
melleket oluassz? Es monda az. Mikippen érthetem / hanem ha
valaki ennekem vez erem lend? Es kire Filepet / hog az kerekbe hág
na / és ú vele ülne. Az irásnak kediglen fü értelme az melleket oluasi
vala / ez vala. Azonkippen vitetek el mint az iuh az meg metzisre
és mikippen az bárán nima az előtt / az kiütet meg níri / ezenkippenn
fel nem nítá az ú kaiat. Az ú alázatos voltában vettet el az ú iti
lete. Az ú nemzetiségít kediglen kicoda besilli meg? Mert el vev
tetik ez földről az ú ilete. Feleluin kediglen az komornik monda
Filepnek. Kirlek tighedet / kirül monga az profeta ezt / ú magárusi
auág valakirül egébrül? Fel hituán kedig az Filep az ú kaiat / es
fel kezduinéz irásról predikaciót tún üneki az Jesusról. Es mitoz

F roñ

Az Apostoloknak

Itonaz uton menniek egg vizre iutanak / es monda az komornik. Ibon viz / ki tilt meg enghemet hog meg ne kereszteleggem. Monda fediglen az Filep. Ha telles sued kerint valohutod vagon meg lehet. Es felueli monda. Hiszem az istennek fianak lenni az Jesus Christust. Es paranczola hog meg allatnak az hekeret / es mind ketten le hallanak az vizbe / mind filep / mind az komornik / es meg kereszteleg ujet. Mikorон fediglen fel hagot volna az vizbol / az or istennel angala el ragada az Filepet / es az komornik többe nem lata ujet / es nag öremuel megen vala az u utan. Filepet fediglen a meg talalak Azotumban / es utanban predikall vala minden varosok ban mig nem Lefareaba iutna.

Az Saul fediglen meghes nag fenesighet mutat vala / fi az or istennel tanituanit sunetlen halasual seneghet- uiñ. El minne az fu paphoz / es leueleket fire u tul / hog azokot Damaskusba / az synago gaba vinn / hog fotozue vinn Jerusalemben

ha valakiket talalna az kereszteni ilesnek utan / akar firfiak volnaiak / s akar asszoniallatok. Es mikorон utanban volna tortinek ez / hog Damaskushoz nem mesze volnas / es nag hirtelensiguel az menisztagbol vilagosseg villamasskippen tornul viue ujet / es az foldre le esui viozatot halla / mellsben ez mondakej uneki. Saul / Saul / mi re haborgatz enghemet? Monda fediglen. Kiczo da vag vram? Az or isten fediglen monda. En vagok az Jesus kit te haborgacz. Ne e

bez

Czelekedeti.

176

bez dolog teneked az esten ellen rugodoznod. Az Saul resketuiñ es el amiskoduani monda. Vram mit akarsh hog tegek en? Es monda az or isten uneki. Kell fel / es menn be az varosba / es meg mon gayt teneked mit kellen teneked tenned. Az firfiak fediglen kit uneki az utban tarasi valanak / vesteg allanak vala / nagon el amiskoduani / es hallalak vala az bozatot / de maga senkit nem latnak vala. Fel kele fediglen az Saul az foldrul / es hemet meg nituan senkit nem lat vala / de kezen viseluiñ ujet Damaskusba be viuek. Es harmad nad piglau semmit nem lata / es itlen itslon lun. Vala fediglen Damaskusban egg nimell tanituanit / kinet Ananias vala neue / ki latast lata mellsben az or isten ezt mondani uneki. Anania. Es az monda. Ibon vagok vram. Es az or isten monda uneki. Kell fel / es menn az oczara / mells egenes oczanak huattatik / es keresd meg az Judas hazaaban az Tarusbeli Saul neuu eibert. Mert am imadkozik. Es lata az Saul latafnak altala az Ananias neuu firfiat / hog u horzabe menne / es kezeit u rea teneg / hog heminek vilagosseg meg adat nek. Felele fediglen Ananias. Vram sokatul hallottam ez firfi urul / menie nomorusagot tutt ligen az te bentiden Jerusalemben. Es ez helein es hatalma vagon az fu papoktul / hog meg fotozze mind azokot kit az te newedet seghirigul hijat. Monda fediglen uneki az or isten. Meni el mert valastott edinem ez ennekem / hog viselle az en neuemet az poganoknak / es az kiraloknak / es az Isra elnek fiainacl elotte. Mert en meg mutatom uneki menit kellen une ki az en neuemirt benedni. Es el minne az Ananias / es be minne az hazba / es kezeit u rea tiuin monda. Utamfa Saul / az or isten bozata enghemet / az ki meg ielent teneked az utban az mellen iussi volt / hog hemeidnek vilagossegat meg vegedi / es be tellel bent lilekuel

x n uel

Az apostolofnak

Ez legottan az ú hemeirül ollatinok esinek le mint az halnak hiai
 és az ú hemeinek világossaga meg adaték/ és fel keluiň meg kerek
 telledekt. Es mikorónüt volna/ erőt vün. Saul fediglen egg nihán
 naponaz istennek tanítvániual lún/ az kit Damaskusban valanak.
 Es minden haladit nélkül preditálta vala az Christust az synago
 gában/hog az/ az istennek sia. Nagyon czudaloznak vala fediglen
 mind azok/ kit az ú besidít halgatták vala/ és ezt mongák vala.
 Nem ezi az ki haborgatta/ és üldözi vala Jerusalemben azokot kit
 ez nevet hñak vala seghn zigül? Es ide és azirt iuttí/ hog fótoz a
 ue vinné azokot az fú papothoz? Saul fediglen nagual inkabb meg
 eroßödik vala/ és azt tiszi vala/hog ehek vekne ú ranta az Sidok
 nak kit Damaskusban laknak vala/mikorónag bizonságual vallaná
 hog az volna az Christus. Mikorón fediglen sok nap tölt volna be
 tanáczot tartanak az Sidok ú közöttök hog azt meg ölnék. De meg
 érté Saul az ú reá valo gonoß bändiköt. Es az várósnak kapuira
 órizetet vetettenek vala/ kit mind napual s mind telj óriznek vala/
 hog útet meg ölnék. Az tanítvánok fediglen hozzájok viuek ú-
 tet iczaka/ és az fú falon egg kosárban alá borzatak útet. Saul b
 fediglen mikoronn Jerusalembé ment volna azon vala hog az
 tanítvánokhoz aggá ú magat/ és azok mind filnek vala ú tule.
 Sícert nem hízik vala hog tanítván volna. Barnabas fediglen útet
 foguan az apostolothoz viuek/ és Saul meg besíllé únekeit mikippen
 az vton latta volna az vr istent/ és hog solt volna úneki/ és mikip
 pen Damaskusban eroßen czelekedett volna az Jesusnak neuibe.
 Es ú velek iár vala Jerusalemben/ és nagbátorságual hol vala az
 vr Jesusnak neuibe. Es hol vala/ és vetekezik vala az Görögöknek
 ellene. Azok fediglen azon úgekeznek vala hog útet meg öllik/ melle
 dolgot

Czelekedeti.

177

dolgot mikorón meg értettenek volna az akafiat/ Esareába viuek
 útet/ és az várossal Tharsusba borzatak útet. Annakokairt eghilß
 Sido országban/ és Galileaban/ és Samariaban az eggházbeli ni
 peknék bikelighet vala/ és ippulnék vala/ az vr istennet filemben
 iaruán/ és az hent lileknék vigaßcasával meg sokasulnak vala. Lún
 fediglen ez hog mikorón Peter ezeket keruel mind el iarna/ az sen
 tek köröbe és el iutna/ kit Liddaban lakoznak vala. Talala fediglen
 ott egg embert kinék Aeneas vala neue/ ki immáran nolcza eftende
 dig feklik vala ágában/ kinék ina meg hafadott vala. Es monda úne
 ki az Peter. Aeneas meg gogürzon tighedet az Jesus Christus.
 Kell fel/ és veld meg magadnak ágadot. Es legottan fel ke-
 le/ és latak útet mind azok kit Liddaban lakoznak vala/ és Ásso-
 ronban/ kit az vr istenhez téreinek. Vala fediglen Zoppeben egg né
 mell tanítván Ásbon/ kinék Thabita vala newe/ mell Görögök
 ezt tiszi Dorkas. Ez Ásbon telles vala io czelekedetekuel/ és
 alamosnákkodásokkal melleket tiszen vala. Lún fediglen ez/ az údók
 ben/ hog meg betegülne/ és meghalna/ mell Ásbon mikorón meg
 emostak volna/ az fel házban el riunták. Mikorón fediglen Lidda
 közel volna Zoppehez/ és az tanítvánok meg hallottak volna hog
 Peter Zoppeben volna ú hozzá borzatanak firuín útet/ hog nehes
 sighire ne lenne úneki ú hozzájok iuni. Fel keluiň fediglen Peter
 oda mene azokual. Es mikorón el iutott volna/ az fel házba viuek
 útet. Es forul állat útet az özuegek mind riaian/ firuán/ és mutat
 uán öltözeteiket és ruháikat/ melleket az Dorkas czinal vala úne-
 kiek/ mikorón ú közöttök volna. Mikorón fediglen az Peter az ház
 bol mindeneket ki zárhatt volna/ törde esüin imádsagot tün/ és az
 feszítéz forduluán monda. Thabita/ fell fel/ és az Thabita fel riuta

f in az

Az Apostoloknak

az ú semeit/ és az Petert látván fel ültepek/ kezit adván fedigé-
len annak fel emelé útet. És mikorón be híta volna az őszenteket/ és
az őszuegeket/ eleuenen hozá eleifbe. Ez níluán lún mind eghiszt
Joppenek váróban/ és fokán húnek az or istenben. Lún fedigéen ez
hog sok napon lafnék Joppeben/ egypt nimell Simon neuu timárnál.

Ala fedigéen Lefare-
oban nimi firfiu Lor
nelius neuu/ ki ház
ember előtt iaro seie
delem vala/ és az sea-

regnek rendiból valo/ mell Olasz seregnék mondatis/ ki aijatos/ és
isten filo ember vala/ mind eghiszt hárabeli nipiuel/ sok alamosnát
adván az őszégi nipiuk/ és körörogui az istennék mindenkorón.
Ez latás lat a az napnak kílenchezdik oráian/ és níluán lata az is-
tennék angalát hog ú hozzá be menne/ és ezt mondaná. Cornelius.
És az ú rea erősen nizuin/ és meg ijedui mondá. Ki vag
vram? Monda üneti. Az te imádságaid/ és az te alamosna titelid
emlekezetre mentenek fel az istennék eleibe. Azirt boczáss firfia-
kot Joppebe/ és hiuasd hozzá az Simont ki Peternek neveztetik
Ez egypt nimi Simon neuu timárnál lafk hálásan/ kinék haza az
tengher mellett vagon/ ez meg monga teneked mit kellen tenned.
És mikorón el ment volna az angal/ az ki üneti ki vala/ két bolgá-
rát elő híua/ és egypt vitezlő embert/ ki azok körzöl/ kik az ú birodal-
ma alatt valanak/ isten tisztelő ember vala. Kiknek mikorón meg
beszillette volna mind ezeket/ Joppebe boczáta úköt. Másod na-
pon

Czelekedeti.

178

pón fedigéen mikorón azok vtokon menniak/ és az városba körzés
ghetnienek/ fel miné Peter imádkozni az hár felibe hatod ora felé.
És mikorón meg ehezett volna/ akará hog egít. Mikorón fedigéen
azok íket kísszteniak/ lelkiben el ragattaték/ és lata/ tehag az menni
orhág níua/ és nimi edin hál ú rea/ ollmint egypt nagy tisztá ruha/ i
mellet az ní gillén egypte köröttenek vala/ és az menni orhágbol az
foldre boczátnak vala le/ mellben benne valanak minden ní labu lel-
kes állatok/ mellek ez földön vadnak/ és vadak/ és czuho máko fir
d ghet/ és éghi madarak. És illen hó adaték üneti. Kell fel Peter
vágd meg ezeket/ és edd meg. Monda fedigéen az Peter. Sem
mikippen nem iszem vram/ mert soha nem úttem valamit mell körz
és fertelmes volt volna. És es meglejn másodbor illen hó adaték. Az
melleket az isten tisztá tűtt/ te körözösighezettek ne teged. Ez fe-
digéen harombor lún. És az edin es meglejn az menné hárta vite-
tek. És mikorón ú magában vileknedik Peter/ és nem tudná mi
latás volna ez/ mellet latott volna/ imé az firfiai kiket az Lor-
elius boczáott vala/ mikorón az Simonnak hárul meg tudakoz-
tanak volna/ az aint előtt állapának. És nimell embert ki híjan
kérdeik vala hogha az Simonnak ott volna hálásai/ ki Simon Pe-
ternek neveztetnek. Mikorón fedigéen az Peter az latásról gondol-
kodnak monda üneti az illek. Iml firfiai keresnek tighedet. Kell fel
annakokra/ és meni el ú velek semmis nem vilekediin/ annakoka
irt hog enboczáttam úköt te hozzád. Le hálán fedigéen Peter az
firfiaikhoz/ kiket az Cornelius boczáott vala ú hozzámonda. Ez
meg en vagok az/ az kit kerestek. Niczoda az mellkort ide iuttetek?
Mondanak azok. Az hár ember előtt iaro feiedelemhez az Lor-
eliushoz isteni hozat lütt hent angalnak általa/ hog az ú hárakhoz
híjna

Az Apostoloknak

hinni tighedet/ és besídet hallana te tüled/ ki igaz/ és isten filó em
ber/ és kirül bizonyágot tiszték mind az eghisz Sido nipek. Annak
okairt be hiúá úkt/ és az hallasra be fogadá. Holdá kelue kediglen
az Peter el mine ü velet/ és nikik az Zoppebeli atafiat közzöles
társul el meninek ü vele. Es holdá kelue be meninek Lcsareaba.
Az Cornelius kediglen/ várta vala úkt az ú ratonsgahit/ és hússi
ghes barátit eggbe húván. Nyinek vtanna ez lún/ hog az Peter be
menne/ eleibe ki mine üneki az Cornelius/ és az Peternek labai=
hoz esüin/ imáda útet. Az Peter kediglen fel emeleg útet ezt mond
uán. Kell fel/ en es ember vagok. Es ü vele húván/ be mine/ és ta
lala ott nagyok embereket kik be gültenek vala/ és monda ünekeit.
Tuggatók tú hog Sido firfiunk nem illik ideghen nemzethet ma
gát adni/ auág hozzá menni. De meg mutatá ennekem az isten/
hog valakit koz/ auág fertelmes embernek ne mondani. Annakora
irt mikorón ide hiuattatok volna/ kiselelem nélküli el iouik. Annak
okairt kérdelek en tútokot/ mi dologhirt híratok enghemet? Es az
Cornelius monda. Neged napual ennek előtte mind ez oraiglán eh
iobra úlk vala húzamban/ és kisenczed orán imádságban fogsaltam b.
vala magamot/ és imé egg firfiu en előtem állapék/ fines ruhában
és monda. Cornelius meg halgattatott az te imádságod/ és az te
alamosna titelid emlékezethben lúnek az istennel előtte. Annakokairt
borzás el valakit/ kik Zoppebe meninek/ és hijé hozzád az Si=
mont ki Peternek neuettetik/ ez az timár Simonnak húzabán la
kik hallasón/ az tengher mellett/ ki mi helen te hozzád iouend hol te
veled. Annakokairt azontul te hozzád borzásik/ és te iol tütted hog
el iuttel. Annakokairt/ az isten bizonyághunk hog mind mű mostan
azt gültünk be ide/ hog meg halgassuk mind azokot melleket az
isten

Czelekedeti.

179

isten tenekek paranczolt. Fel hítuán kediglen Peter az ú hatal
monda. Bizonyágal vighire mentem/ hog ne legen az isten
nél hemileknek tekintete/ de minden nipek közötte az ki ú tisz
te fil/ és igasságot czelekedik/ kellemes üneki. Az mell besíde
borzata az isten az Israelnak fiainak bicsigkeit hirdetuín az Je
sus Christusnak általa/ ez az ki mindeneknek vra. Tú tuggatók az
besídet mell lún eghisz Sido ország herte el kezduín Galileatul fog
ua az kerehessignek vtanna/ mellet az Janos predikál vala/ hog az
Nazaretbeli Jesus ligen az istennel hérzisiból az Messias/ kire
az hent lelke az isten aláborzata/ és kinek erőt ada/ ki ez földön ía
ra kele/ iot tuiin embereknek/ és meg gógrúán mindeneket kik ör
dögük birattatnak vala/ mert az isten vala ü vele. Es műtanubiz
zonsgáhi vagunk mind azokrul/ az melleket czelekedek mind Sido
országna tartományában/ s mind Jerusalemben/ kit meg ölinet fara
sel függheشتui. Ez az isten fel támastá harmad napon/ és illo tese
ben meg mutatá útet/ hog níluán lenne nem minden nipek/ hanem
az tanutnak/ kiket az isten eloször erre valastott vala/ tudni illik
e műnek/ kikünk es iuánk ü vele egetembe/ minek vtanna halottak
bol fel támada. Es paranczola műnek hog az nipek predítál
nánk/ és tanubizonyágot tennék errül/ hog ú ligen az kit az isten
hérze hog ilöknek/ és holtaknak bírája ligen. Ez Christusrul mina
den profeták tanubizonyágot tiszték/ hog valaki ü berine hiend bûne
snek borzánakat nérie az ú nevinet általa. Mikorón az Peter
meg ez kiket mondán hent lilek halla mind azokra/ kik az ú beszé
dit halgattak vala. Es el amillkodániak azok kik az fornul metelke
dó nipeknek nemzetsighiból fordultanak vala az hútre/ valameni
faz Peteruel oda mentenek vala/ hog az paganokra es az hent lilek

Y nek

AZ APOSTOLONAK

nef aiāndika fállott volna. Mert hálás vala hog sok nélükben solnának és felmagasztalnak az istent. Legottan felele az Peter. Meg tilta hati valaki tűle / hog vizuel meg ne kereftelleggenek ezek / kif bent lesket vüttenek mikippen mű es? Es ha gá hog megkereftelnék ústot az ur istennék neuibe. Akkor kirek útet hog ott maradna eggnihán na

Ezeneggedik rész pón

Eghálás fediglen az apostolok és az atafiat kif Sido országban van

anak hog az pogán népek es be vüttik volna az istennék besidit. Es mikorón fel ment volna az Peter Jerusalemben / petekednek vala u vele azok kif az körül metelkedő nipeknék közöle valok valának / ezt monduán. Az körül metelcsinélkül valo firfiatnak közibe ment el be / es azokkal eggyütt üttel. Az Peter fediglen az dolgot eleitül fogua meg besílle ünekeit rend kerint / es mondta En Joppenek városában valik / imádságban foglaluán magamot / es bálatást látik / lilekben el ragattatuan / tehag nimi edin hall se / olf mint egg nag tipta ruha / kif az u níg hile kerint borzattanak vala le az mennorhágabol / es kinte oda halla le az holott valik / mellre mikorón ighen kezdettem volna nízni ehembe dum / es látik földön valo níglabu lelkész állatokot / es vadakot / es czuho mäso firgheket / es Egheli madarakot. Hallik fediglen borzatot / es / mell ezt mondá ennekem. Kell fel Peter / old meg ezeket / es edd meg. En fediglen ezt mondóm volna. Semmikippen nem ihem vram / mert közönsíghes / auag fertelmes állat soha az en bamba nem ment. Illensfele let lún fediglen ennekem az borzatban masodbor az mennorhágabol.

82

Czelekedeti.

180

Az melleket az isten iúttaa tütt / azokot te közönsígheseknek ne monjad. Ez fediglen harombor törtinek / es esmegele mind ezek menni országba fel vitetinek. Es imé legottan harom firfiu termé az hazban mellsben valik / melleket Zesareabol borzattanak vala en bozzám. Meg mondotta vala fediglen ennekem az angal / hog u velek el mennék semmit ne pülekedui. El iúde fediglen en velem ez hat atafiu. Es be menink az firfiunak hozzába / es az / azt monda münökünk hog angalt látott volna az u hazában mell eleibe alelött volnas / es ezt mondotta volna üneki. Borzass firfiakot Joppebe es huiasd bozzad az Simont / kinek vezetik neve Peter / ki teneked azokot meg monga / melleknél általa mind te s mind az te hazadbeli nip veszedelemtül meg tartatik. Mikorón fediglen besidemet el kezdettem volna / bent lilek hallau reaiok / mikippen előbbor mű reának fállott volna. Ehembe iú vala fediglen hog az ur isteni ezt mondotta volna. Az Janos vizuel kereftelt / de tu bent lilekuel kereftel kettek meg. Annakokairt ha vgan ollan atandikot adott ünekeit az isten mineműt münökünk es / mikorón az Jesus Christusban húzeünk volna / kicoda valik en hog ellené áthatnik az istennék? Mikorón ezeket hallottak volna / halgatni fogának / es dirzirek az istent ezt monduán. Annakokairt az pogán nipeknék es az isten bűnból valoki tériszt enghedett az iletnek meg nérisire. Es azok el haka dorzatanak vala egymástul az sanarúságak kenuedisiböl / mell az Eustuanirt tamadott vola / es el iárak az földet mind Feniceiglen / es Ziprusiglen / es Antiochiaiglen / senkinek nem predikaluán az ur istennék besidit / hanem czak az Sido nipeknék. Valának fediglen nitik u közöldök Zipriabeli / es Zirenebeli firfiak / kif mikorón be menseken volna Antiochiába / polnak vala az Görögöknek / predikál

u ij uán

AZ APOSTOLENAF

UAN AZ OR JESUST / ES AZ OR ISTENNET HATALMA U VELEF VALA / EGHNAG BA
MUNIP FORDULA AZ ISTENHEZ. FILIBE ESET KEDIGLEN EZ HIR AZ EGGHAZ
BELI NIPNEK / MELL JERUSALEMEN VALA / EZ DOLG SELŐ / ES EL BORZATÁK.
BARNABAST HOG ANTIOCHIABA MENNE / KI MIKORON ODA IUTOTT VOLNA /
ES LATTÀ VOLNA AZ ISTENNET KEDVIT / ES AIANDIKAT / ORÚLE RANTA / ES INTI
VALA ÚKOT MIND HOG FABAD AKARAT HERINT VIGRE MEG MARADNÁNAK AZ
ISTENNET HÚTIBEN. MERT IO FIRFIU VALA / ES KENT LILEKUEK / ES HÚTUEK
TELES VALA / ES SOK NIP ADÁ MAGÁT AZ OR ISTENHEZ. EL MÍNE KEDIGLEN
BARNABAS TARSUBA HOG MEG KERESNG AZ SAULT / KIT MIKORON MEG TA
LALT VOLNA ANTIOCHIABA VIUG ÚTET. TÖRTINEK KEDIGLEN EZ HOG MIND
AZ EGHISZ ESTENDÖBEN AZ EGGHÁZBELI NIPUEL NAIAS KODNÁNAK / ES AZ NI
PEKNÉK SOKASAGAT TANÍJTANAK / ES HOG AZ TANÍJTANÓK ELOSÓR ANTIOCHI
ABAN NEVEZETTNÉK KEREKLENÉNK. AZ NAPOKBAN KEDIGLEN IUTÁ
NAK JERUSALEMNET VÁROSÁBOL PROFETÁK ANTIOCHIABA / ES EGG U KÖZÖ
SÖK SEL KELUIÙ / KINEK AGABUS VOLA NEWE / IELENTI VOLA AZ LILEKNÉK ÁLTAL
LA HOG MIUEL NAG FÜK ÜDÖ KÖUEKEZNEK MIND EZ EGHISZ FÖLDÖN / MELL
CLAUDIUS EZ ÁSHARNÁK BIRODALMÁNAK IDEIBEN LÚN MEG. AZ TANÍJTANÓ
NÉK KEDIGLEN EL VIGHÉZEK HOG SEGHÍZIGHET FÜLDENÉK AZ OKAFIAKNAK /
KIT SÍDO ORHÁGBAN LAKNAK VOLA / AZ MÉNIRE MINDENKÉK IRTEKEK VOLA
MELL DOLGOT MEG ES TÚNEK / AZ VINÉHEZ FÜLDÜIÙ / BARNABASNÁK / ES
SAULNAK KÉZEINEK ÁLTALA.

BENKESTÖDIF RÍS

ZON ÜDÖBEN KEDIGLEN
HERODESKIRÁL AZ ÚFE
RÁLI EREIT EL BORZATA
HOG AZ EGGHÁZBELIE
NIPÉKNÉK

CZELEKEDETS.

181

NIPÉKNÉK KÖZÖLÉ NIKIKNÉK GONOFT MÜELNE. MEG ÖLETÉ KEDIGLEN AZ JÁ
FABOT AZ JÁNOŠNAK ATTAFIAT TORUEL. ES LATUÁN HOG KEDWES DOLG EZ
AZ BÍDGNAK / ENNEK FELETTE EZT TIUG HOG AZ PETERET ES MEG FOGNA.
VALA KEDIGLEN EZ AZ HUSIT ÜDNEPTÉK NAPIAIBAN / MELLEKEN POGÁČÁK
VAL ILNEK VOLA / KIT MEG ES FOGUÁN AZ TÖMLÖCZBE VETE / ES ADÁ ÚTET Ö
RIZNI NIG VITEZNEK / MELLNEK MINDENK NEGED MAGÁVAL VOLA / AKARUÁN
HUSIT VTÁN KI HOZNÍ ÚTET AZ NIPNEK. ES AZ PETER AZ TÖMLÖCZBEN
TARTATIK VOLA. AZ EGGHÁZBELI NIP KEDIGLEN KÜNTLEN IMADSÁGOT TIŞEN
D VOLA AZ ISTENNET U IRETTE. MIKORON KEDIGLEN KI AKARNA HOZNÍ ÚTET
AZ HERODES / AZ HÉL ALOSÍK VOLA AZ PETER KÉT VITEZÉKNÉK KÖZÖTTELEGÉ
KÉT LANÉZUAL VOLA MEG KÖTÖZETÜI / ES AZ ÖRİZÖK AZ ANTONAK ELŐTTE Ö
RIZIK VOLA AZ TÖMLÖCZÖT. ES IMÉ AZ OR ISTENNET ANGALA ELŐTTE ÁLLA
PÉK / ES NAG FINESSIGEL VOLO VILÁGOSAG LÚN AZ HAZARZKÁBAN / ES AZ
PETERNEK OLDALAT ÚTUIN / FEL SERKENTÉ ÚTET EZT MONDUÁN. KELL FEL GÓR
SAN / ES LE CSÍNEK AZ LANÉZÖK AZ ÚFEZEIRÜL. MONDA KEDIGLEN AZ ANGAL
ÚNEKI. QUECZÉL FEL / ES KÖSD FEL AZ TE KI VÁGOST CIPELLUSIDET. ES VIG
TÚN. ES MONDA ÚNEKI. VEDD RÉAD AZ TE ÖLÖTÖZETEDET / ES IÚN EN VÁ
TANNAM. ES KI MENUIN U VTÁNNIA MEGEN VOLA. ES NEM TUGGA VOL
LA HOGIGAZ VOLNA AZ / AZ MÍ AZ ANGALNAK ÁLTALA LIŞEN VOLA / HANEM
EZT ALÍSA VOLA / HOG MIUEL LÁTÁSI LÁTNA U. MIKORON KEDIGLEN EL MUL
CANAK VOLNA AZ ELSÖ / ES AZ MÁSOD ÖRIZETEN / AZ VAS KAPURA IUTÁNAK
MELLEN AZ VÁROSBA MENNEK / MELL ÜN KIJÍN MEG NÍLK ÜNEKIEK. ES KI
MENUIN / AZ VÁROSNÁK EGGIK VÍZÁJÁN ÁLTAL MENINET / ES AZ ANGAL LEGÖR
CAN EL HAGA ÚTET. ES AZ PETER ÜMAGABA TÉRUIN MONDA. MÓSTÁN
TUDOM BIZOMLAL HOG AZ OR ISTEN BORZÁTTA EL AZ ÚANGALAT / ES KI VÜTT
ENGHEMET AZ HERODESNÉK FEZIBÖL / ES AZ SÍDO NIPNEK MINDEN VÁRÁ
SÁBOL. ES AZ DOLGOT MEG ÉRTUIN AZ MARIANIAK / AZ JÁNOŠNAK ANNÓ
P 119 nök

Az Apostolofnak

nak hāzahoz mine/ mells Marcusnak neveztetik/ holott nagysokan
gūltenek vala eggbe/ es imádkoznak vala. Nikorón fediglen zörs
ghette volna az Peter az Kapu olyaiat/ ki ioué egg leán hog glattom
ba meg halgatná ki volna/ mellsnek Rhode vala neue. Es minet va
tanna meg érte az Peternek bauat örömiben nem ritá meg az fa
put/ hanem be futa/ es meg mondá hog az Peter az Kapu előtt al
lana. Es az hāzbeli emberek mondának üneki. Volond vagi? Az
Ieán fediglen bizonságval monga vala/ hog vég volna. Es azok ezt
mongák vala. Az u angala. Az Peter fediglen künnetlen zörgéhet va
la. Nikorón fediglen meg nitottak volna/ latak útet/ es el amisko
dának. Nikorón fediglen intett volna ünekiem kezit mozdítván/
hog végtegleninek/ meg bekillé ünekiem/ mikippen hossza volna ki útek
az or isten az tomlórból. Monda souatba. Vzenítek meg az
Zakabnak/ es az egéb atafiafnak ezeket. Es ki menuin más hel
re mine. Souabba minek vtanna meg virradott volna/ nog haberus
sag tamada az vitezek között/ ebbol az mi Peternek törtint vala.
Herodes fediglen mikorón kerestette volna útet/ es meg nem talal
tak volna/ az órizót meg vallatuán/ haga hog el vigík útot/ b
es Sido orhágbol Lefarcaba aló menuin ott látózék. Herodes
nek fediglen nehessighe vala azokra ki Lirusban es Sidonban laka
nak vala. Es azok egg akaratual u hozzá meninek/ es Blasiusz as
garattoakra vonuán/ ki az királnak komornika vala/ bissig kerzis
ben valanak/ annaktaikt hog az u tortománok az királnak orhágá
bol ilne. Egg el vigherzett napon fediglen az Herodes fel öltözünn
királi ruháiba/ királi széke üle/ es beskidet tiken vala ünekiem. Az
nip fediglen az u besidire ezt kiáltva vala. Ez so isten baua/ es nem
ember. Legottan fediglen szapast tún u rayta az istennel angala.

annakta

Czelekedeti.

182

annaktaikt hog az istennel tištessiget nem tűtt volna/ es az fir
ghet az u belit tirágat/ es meghala. Az or istennel beside fediglen
neukedik vala/ es sokasul vala. Az Barnabas fediglen/ es az Pal
Jerusalembe meg térinek az folgalatot be teljesítünn/ es fel viug
az Janost es/ kinet vezetik neue Marcus vala.

Béñharmadikrise

Alának fediglen nis
kit az egg hāzbeli
nip förröl profeták/
es doctorok mells un
tiorchiaban vala /

Barnabas/ es Simon ki Nigernek hiuattatik vala/ es Lucius/ ki
Lirene varosból támadtott vala/ es Manahen/ ki az Herodesuel eg
güt tartatott vala fel/ ki orhágában neged rißt bir vala/ es az Sa
ul. Nikorón fediglen azok áldozatot tenniek az oristennel/ es bün
tölninek monda az bent lilek. Valasszatok ki ennekem az Barnabosz
es az Saul az munka titelre/ mellsre úlot hñtam. Es mikorón buri
töltenek/ es imádkoztanak volna/ es kezeket u reálok tütük volna/ es
borzatak útot. Es út az bent lilektül el borzattatuan/ Seleuciaiba
meninek/ es onnan Zíprusba hajón meninek. Es mikorón Salamis
naban volnának/ hirdetek az istennel ighiút/ az Sido knak synago
gáiban. Velek vala fediglen Janos es ez folgalathban. Es az
fighetet el iaruán mind Pafusiglán/ egg nimell ordonghóst találá
nak/ ki hamiss profeta/ es Sido vala/ kinet neue vala Bariesus/ ki
az tartománnak tištarto fejdelmiel vala/ Sergius Palual/ ki
sbolz firfiu vala/ ki Barnabast/ es Sauli u hozzá hñvan kiuannia
vala

hñtam
to Creny.

Apostolnak

Vala hallani az istennel beszidit. Ellenek áll vala fediglen ünekeit/
az Zlymas neuú órdöngős. Mert ig magaraztatik az ú neve/
azon ügekezui hog az tartománbeli fü tisztartot az hútról el forza
dítza. Saul fediglen ki végan azon/ Palnak és mondatik/ bennet lilek
uel meg telui ünekiem u rea nacon nizui/ monda. Ordognek fra
 minden igassagnak ellenfighe/ ki telles vag minden alnássagual/ es
 minden czalardsagual nem hünöli meg elfordítani az istennel igaz
vitait. Es im az vr istennel keze terantad vagon mostan/ es vaf liss
es nem latod az napot egg ideiglen. Es legottan homálosság eset
ú rea/ es sotisig/ es körül iaruán kezen viselőtől kerest vala. Legot
tan az fü tisztarto fejedelem mikorón latta volna azt az mi tortine
vala/ az hútre fordula czudálkozuan az vr istennel tudománan. Mi
koron fediglen Pafus kíghetból az vizre hallott vglna az Pal tar
saghival/ Pergaba meninek/ mell Pamfilianak varosa. Janos kez
diglen ú tulók el hakanuán/ meg tere Jerusalemben. Azok fediglen
az tartománokot el iaruán Pergabol Antiochiaba meninek/ mell Pi
sidianak varosa/ esbe menuin az synagogaba egg hombat napon le
ülinek. Az o toruinnak fediglen es az profetaknak irasnak olvasasa
nak vtanna az synagoganak fejedelmi ú hozzájok borzattanak ez úz
zenetuel. Atamfai firfiak ha valami iora intó beszidetek vagon tu
neket/ mellet az nipnek kellene mondaniotok/ mongatók el. Fel kels
ui fediglen Pal/ es kezuel intui hog vestegleninek/ monda. Isra
elnek nemzetfighiból valo firfiak/ es kifben isteni filelem vagon has
gassatók meg. Ez Sido nipnek istene magának valastá az mű ato
infot/ es ez nippet nagyon fel magabíla/ mikorón Egiptusnak földi
ben lakok volnának. Es az ú magass kariaval ki hozá úfot onnan
es körzel neguen estendonek ideiglen türge el az ú erkölcsököt az pug
taban

Czelekedett.

183

taban. Es Hét nippet Zanaannak földin el vestui ríbre osta üne
kiek az ú földöket. Es ezekek vtanna közel nig ház/ es otuen esten
dóuel ad a ünekeit it ilo sejedelmeket/ mind Samuel profetaiglaña
Es ezekek vtanna királt kirinek/ es Saul ad a ünekeit az isten
királul/ az Lisnek fiat/ Beniaminek agazatfábol valo firfiat/ neg
uen estendeig. Es azt az királsághol ki retui fel tamásta ünekeit
az Dauidot/ hog királ lenne/ királ tanubizonságot tiui ezt mon
da. Neg találám az Dauidet/ az Jessenek fiat/ az en küm bes
rint valo firfiat/ ki minden en akaratimot meg tiki. Ennek maga
uabol ad a az Israelnak az úduo zito Jesust/ azonkippen mi
kippen meg ighirte vala/ mikor eloszor az ú evangela iouetelinek be
misinek előtte predikallott volna Janos az Israelnak nipinek/ iz
letnek meg iobbijásnak kereszfigit. Mikor fedig Janos az ú fol
sat tolteni be monda. Kinek alkitotok enghemet lennem? Nem az
vagok en/ de im el iú en vtannam az kinek en milto nem vagok az
ú labainak öltözött le odnom. Atamfai firfiak/ Abrahamnak nem
zetsighinek fiai/ es kifben tu kozottetek isteni filelem vagon/ tu hoz
zatok borzattatek ez úduossignek beszide. Mert azok kif Jerusalemben
lakoznak vala/ es az ú fejedelmi mikorón tudatlanfágnak mitet
ta nem esmérnek az Christust/ az profetának bauait es be tellesí
sek/ melleket minden hombaton oljasnak/ es útet el karhoztaták/ es
halálnak semini okát ú benne nem lesül/ kirek az Pilatus hog meg
öletne útet. Es mikorón be tellesítettek volna mindeneket/ mel
lek ú rusa meg valának iruán/ az farul le viuin kóporosba tiuek. Az
isten fediglen fel tamásta útet halottaibol/ kif touabbá ilo testben
lottanak sok napon azok kif ú vele egetenbe fel mentenek vala Je
rusalemben Galileabol/ kif üneki tanubizonsághi az nipnek körötte

3 SYE

Apostolnak

Mű és hirdettük tünöktek/ hog az isten az ighiretet/ mellet az
mű atáinknak tűt vala/be töltötte ligen az fiainak/azaz/műnefünk
az Jézust fel tamaštaan/mikippen az Díszireteknek kóniinek elő
rißben meg vagon iruan. En fiam vág te/en ma nemzilek tighe-
det. Hog fediglen fel tamašta útet halottaibol/és immarańtouab
ba rothadásra terendő ne legen/ezenkippen mondā meg. Meg adom
tünöktek az Dauidnak hentsighit/mellek hivisighesek. Azirt maz-
sutt es ezt mondā. Nem hagod hog az te hented rothadást lasson.
Mert az Dauid mikorón az úletinek ideinek hulgalt volna az is-
tennek tanárzabol el rúgouek/és az ú eleihez titetek az el temetis-
ben/és el rothada. De az kit az isten fel tamašta el nem rotha-
da. Tudaſtokra ligen annaktairt tünöktek atámfiai firſiai/hog ez
Jézusnak általa úzentetik tünöktek bûneiteknek horzánatka/és ez
Jézusnak általa minden meg igazul/az kinék hûte vagon mind az
zokbol mellekbol az Moisésnek töruiñinek általa meg nem igazulha-
tatók. Azirt meg lassatok hog tú reatok ne iúion az mi az profe-
ták kóniiben meg vagon mondatuán. Meg lassatok istennel ighit-
nek meg utaloi/és el czudalkozzatok és vesztek el embereknek elő
le/mert en munkat tiszek az tú údotókben/mellet ha valaki meg mon-
dand tünöktek/nem hiſitek. Mikorón fediglen az Sidok ki mente-
nek volna az gúlekezetböl/kirik vala úkot az pagan nipek hog az kó-
uetkezendo kombatón istennel ighit predikallanak ünekek. Mikorón
fediglen el oſkott volna az sereg nip ſof Sidonipek és antatos pro-
ſelitusok kouetek az Palt/és az Barnabast/kik azokual holuań intik
vala úkot hog meg maradnának az istennel ú hozzájok valo feduiben
Az kouetkezendo kombatón fediglen ollmint mind az eghisß várros
egybe gúle az istennel ighiinek halgataſara. Mikorón fediglen ſat e-
tak

Czelekedeti.

184

tak volna az Sidok az nipek ſokaságát/be tellesedinek hülensiguel
es ellene mondanak vala azoknak/az melleket az Pal mond vala/
es ellene monduan isten ellen valo fidalmás beſidet mondanak vala.
Legottanbátorſagot viuin az Pal/és az Barnabas mondanak. Tu-
nektek fell vala hirdetnük előſbör az istennel beſidit/de hog miuek
el úzitek útet/és miftatlanoknak itilitek magatokot az órök iletre/
im az pogānokhoz térünk. Mert ekippen paranezolá műnefünk az
vr isten. Tülek tighedet pogānoknak vilagosſágul/hog úduoſſig lig-
d mind ez földnek vtoſho hatarraiglan. Haluań fediglen az pogānok ezt
meg órulinék/és dízirik vala az vr istennel beſidit/és az hûtre
fordulának/valameñin valanak kik az órök iletre ſereztettenek vala
Ki teried vala fediglenaz vr istennel beſide mind az eghisß tarfo
mán herte. Az Sidok fediglen ſudaluán fel indíták az antatos/és
tiskeſigbeli aſſionokot/és az várósnak fü emberit/és haborusagot
tamaſtanak az Palnak/és az Barnabasnak ellene/és ki veret ú
kot az ú hataribol. Es azok az ú labainak porat ú reatok le razuań
Gronumba meninek. Az tanítuańok fediglen be tellesednek vala õ-
rómuel/és hent ſilekuel.

Zíſen̄negevik riſz

Un fediglen ez Z
coniumban hog azon
heleń bemenni net út
az Sidoknak ſinago-
gatokba/és vág ſolnának/hog mind Sidoknak's mind Görögöknek
nag bù ſokasága fordulna az hûtre. Az Sidok fediglen kik hûteiſen-
ſigben maradnának/az pogānoknak ſelkék fel indíták az atakianak
z ñ ellene

Apostoloknak

ellené / és gonoszsátiuk. Annaktaikt sok ideiglen maradnának meg
erőssen czelekedni az or istennel seghiczi iguel / ki bizonylagot tiszen
vala az ú hozzájaiok való fedtőinek beszidinék / és ezt tiszta vala hog
szelensighet / és szudák lenninék az ú kezének általa. Nyeg hasonlók
kediglen az városnak sokasága / és nikit ú körzölk az Sidofual tar
tak vala / nikit kediglen az apostolokkal. Nyikor kediglen az pogánok
és egenlökippen az Sidok az ú fejedelmekkel egembe fel rohantak
nak volna / hog erőt tenninek ú ronthat / és úfot meg koueznek / ez dö-
got úf meg értüin Liraonianak tartománának városiba Listrataba /
és Verbenbe futanak egembe / és az környéken valo tartománba /
és ott predikallónak vala. Es vala Listraban egg nimess firfiu / ki
erőtlen ltuin az ú labaiban végteg úl vala / ki az ú annának mihiból
sántán húlesett vala / es soha laban nem iart vala. Es mikor az Pal
holna / óromest halgatta vala. Ki ú rea nagoń nizüin és satuan hog
hísi hog meg gogulna / monda nag fel houal. Kell fel az te labaidra
egenhén. Es fel hóköllek / és iar vala. Az sereg nipek kedig mikor
láttak volna az mit Pal tűtt vala / fel emelék az ú hauokot Lira-
niat néluen és ezt mondák. Istenek iüttenek mű hozzáns embereknek b
hemisiben. Es Barnabast Jupiternek hñak vala / Pált kedig Nyer
turiusnak / hog miuel ú volna fü az holasban. Az Jupiternek kediglen
papia / ki az ú városoknak előtte vala / tulokot és hókorokot hozzánn
az hazaik előtt valo erehetbe / akar vala áldozni ünekeit az nipek so-
fáságával. Nell dolgot mikor meg hallottanak volna az apostolok
Barnabas és Pal / az ú ruhájokat meg hafastuán / az nipek so-
fásaganak forrásba folamának kialtuán és ezt mondánn. Tú firfiak mi
re tiszíték ezt? Nyú és emberék vagunk / és végan azon emberi nömo-
guságokra kotelesek vagunk az tiszta tiszteletben hog az hiáz

b9

Czelekedett.

185

ba valo báluánoktul az iló istenhez fordultatok / ki az menhet / és az
soldet teremtette / és az tenghert / és mind azokat / ki ezekben vad-
nak / ki az el mult emberi iletnek ideiben minden pogán nipeket az ú
vtofon hág vala iarni. Jollehet nem haggá vala ú magát tanubizom
ság nélkül sok iot tiuin / menne harmatot aduán műnefunk / és góz
mölcz teremtő údókot / be töltüin eledeluel / és órómuvel az mű húes
intet. Es ezeket monduán czak alig tartoztaták meg az nipek so-
fáságát / hog ünekeit ne áldoznának. Oda iutának kediglen nimess
a Sidok Antiochiából / és Iconiumbol / ki mikorón az ú tanácsoknak
akaratokra vontak volna az nipek sokaságát / és mikorón Pált meg
koueztik volna / ki vonak útet az városból azt alítsuán / hog az meg
holt volna. Nyeg körhífezüin kediglen útet az tanítuánk / fel keles /
és be minne az városba / és másod napon Barnabásuval Derbebe me-
ne. Es mikorón predikallottak volna az városbeli embereknek az es
uangeliomot / és sokat tanítottanak volna / meg térik Listrabat /
és Iconiumba / és Antiochiába / vyonnan meg erőssütiin az tanítu-
ánoknak húdfot / és intüin hog meg maradnának az hútben / és hog sok
háborúságoknak általa fessen műnefunk az istennel orhágába bemen
nünk. Es körözösgyimes akaratual eggházi nipeket valastuán ünekeit
eggházaik bérte / és imádságot tiuin buntuel egembe az or istennel
áianlak úfot / kiben hüttenek vala. Es Pisidiát el iaruán Pamfili
ának tartománába meninek. Es mikorón az istennel beszidít predi-
kallottak volna Pergában / Attalának városába alá meninek / és
yonnan vizre hásuán Antiochiába meninek / honnan el borzattak va-
la úfot az predikallásnak munkáiára / melles be tellesztinek / és az
istennel fedtőibe úfot áianszottak vala. Mikorón kediglen be mena-
stenek volna / és eggyé gyűjtöttük polna az eggházbeli nipek / meg bes-

z ij illék

Apostoloenaf

Sillék mind azokot/ melleket az isten ū velet tűtt volna/ és hog meg
nitta volna az pogánynak az hútnak aytaiat. Lakoznak vala fedig
len ott az tanítuanókval sok ideig-

Tizenötödik riß.

S nimessemberek kik
Sido országból alá
mentenek vala Antio
chiaba az atafialok
erre tanítat vala. Ha a

Fornul nem metelkestek az Moisesnek töruiinnek hókasa ferint/nem
üduozülhettek. Annakairt mikor nag haborusága/ és vetekefise tā
madott volna az Pálnak/ és Barnabasnak azok ellenzett vighezel
hog az Pál és az Barnabas/ és ú közöslök nikif egebek és ez kér
dis felöl Jerusalembel menniak az apostolokhoz/ és az eggházi
nipekhez. Annakairt mikorón az eggházbeli nipek el kisirte volna
azokot Fenicianak/ és Samarianak tartományat iariak vala el/ hir
detuin az pogánynak meg fordulását/ és nag örömet vihnek vala/
minden atafialnak. Mikorón fediglen Jerusalembé iutottanak vol
na io fed wel fogadá ukot az egg házbeli nipek/ és az apostolok/ és az
eggházi nipek/ és meg besillék valami dolgokot az isten tűtt vala ū
velek. Fel kelinek fedig nikif/ az fariseusoknak eretnessighiból/ kik az
hútre fordultanak vala ezt monduan hog fornul fellene azokot me
telni/ és azt parancsolni/ hog meg tartanak az Moysesnek töruiin
és eggbe gúlinek az apostolok/ és az eggházi nipek/ hog ez dolgot
meg látnak. Mikorón fediglen nag vetekefis lütt volna fel kelui
Peter monda ünekiek. Atamfiai firfiak. Tuggatók tū/ hog righi esz
kendőktül fogua mū közöttünk az isten valastast tū/ hog az en fám
nak

Czellekedeti.

186

nak általa hosszának meg az pogánok az Euangeliumnak besídit/ és
hinnék. Es az isten ki embereknek húok titkiat tugha/tanubizonás
got tün errül üneiek/ kent lelket aduan üneiek mitippen munkunk
es/ és semmi valastast nem tün mū közöttünk/ és azok között/ az
hútuol tisztítuan meg az ú húok. Annakairt mijrt kisirtitek az
istent/ hog az igat az tanítuanóknak nákaira vissz/ mellek sem az
mū akaink/ sem mū el nem viselhetink? De az vr Jesus Christus
nak hozzánk valo fedivinek általa hissek hog mū üduozulunk iouen
d dore/ mitippen azok es. Véste halgata fediglen mind az eghis
sokaság/ és Barnabasnak és Pálnak hauat halgattak vala/ kik az
ielensigheket és czudákat besilllik vala/ melleket az isten tűtt vala/
ú átalok az pogán nipek között. Minél utanna fediglen halgatni
kezdettenek volna/ felele Jakab/ ezt monduan. Atamfiai firfiak/
halgassatok meg az en besídemet. Az Simon meg besillék ennek e
lötte mitippen az isten meg látogatta ligen ú általa az pogán nipek
hog ú közöslök nipek venne az ú nevibe/ és az profeták besídi vgan
ezent mongák/ mint meg vagon iruán. Ezeknek utanna meg te
ref/ és es meglen fel ippittem az Daudnak hanyikát/ mell le esett/
es az ú romlásit meg vnytom/ és fel állatom azt/ hog az emberek
kik meg marattanak/ az vr istennek hulgallanak/ és minden pogán ni
pek kikre az en neuem seghjczighul huattatott/ az vr isten monga
ki mind ezeket tiszi. Nisuán vadnak az vr istennek öröktül fogua
mind ez ú müskedeti. Ennekairt en azt itilem hog nem kell bár
tasokra lennünk azoknak/ kik az pogánynak közöle az istenhez for
dulnak/ de irni kell azoknak hog magokot itelben meg tartostassák
az báluánóknak fertelmesseghitul/ és az paraznasagtul/ és az meg
fontott lelkes állattul/ és az virtul. Mert righi üdöktül fogua vad
nak

AZ APOSTOLENAZ

Nak Moiszesnek minden várójokban kif az útoruinit hirdessit az fina
gogákban/ holott minden kombatón olvassák. Legottan kellemes do
lognak lattaték ez/ az apostoloknak/ és az egyházi nipeknek mind
az eghíss egyházbeli nipekkel egyetembe hog út közöldök valastott fir
fiaikor borzatnának Antiochiaba az Palual/ és az Barnabasnak
az Judas/ kinek vezetik neue Barnabas vala/ és az Silas/ kif az
atafiaik között fü emberek valának/ kinek kezeinek általa levelet es
küldinek/ mellsnek ez vala értelme. Mú apostolok/ és egyházi nipek
es egéb atafiaik/ körönetet irunk az atafiaknak/ kif Antiochiban/ és a
Siriaban/ és Liliában vadnak/ kif pogán hútból/ az kereshen hút
re fordultanak. Mivel hog meg hallott/ hog mű közölsünk nifik tű
hozzátok menuin/ meg haborítottanak túrókot az út besziduel akars
uán el vekteni az tű lelketelet/ paranczoluan tűneket hog körül me
telleggetek/ es hog az Moiszesnek töruiinit nieg earczátok/ kinek
mű tulunk erre értelmez nem volt. Jonak lattaték műnekünk kif es
genlökkippen eggbe gültünk/ hog valastott embereket borzásunk tű
hozzátok az Barnabasnak/ és az Palual kifet mű keretink/ kif ve
kedelemre vetették az út lelketelet az mű brunknak az Jesus Christus
nak neueirt. Annakokait hozzáto kborzátok az Judas/ és az Si
las/ kif úk es beszid kerint pogán azont mongák tűneket. Mert io
nak lattaték az bent lileknek/ és műnekünk es/ hog valami több fer
het tű rejtők ne vettinek/ hanem czak ezeket/ kifet kúsig meg tar
tan/ tudni illik/ hog magatokot itelben meg tartókassátok az
zoktul/ az melleket az báluánoknak aldosztanak/ és lelkes állatoknak
virítul/ es meg fontott lelkes állatoknak husatul/ és paraznasagtul
kifut ha meg tartókassátok magatokot isol tisztíték/ legetek eghíssig-
ben. Annakokait mikorónakoztot el borzattak volna/ Antiochiaba
meninek

CZELEKEDETI.

187

meninek/ es az sokaságot eggbe güntüin/ meg adák ünekeit az levelet
mellet mikorón meg olvastanak volna/ nagyon örülnek ez vigasztas
lason. Judas fediglen es Silas mikorónuk es profeták volnának
bú besziduel intek az atafiaiket es meg erossíték útot. Mikorón ke-
diglen valamére ideiglen egyetembe ott lakoztanak volna/bikesigek
borzatát útot az atafiaik az apostolothoz. Jonak lattaték fediglen
Silasnak hog pogán ottan maradna. Pal fediglen es Barnabás An-
tiochiaban lakoznak vala/ tanítuán es hirdetuín az ur istennék be-
szidit/ több egéb tanítuánokkal. Egg nhán napoknak utanna fedig-
len monda Pal az Barnabasnak. Terünk meg immáran/ es latos-
gasuk meg az mű alkankrait mint vadnak/ minden várójok herte/
kifben az ur istennék beszidit hirdettük. Barnabás fediglen tanárzuk
oggá vala/ hog az Janos es úhozzájok vennék/ kinek vezetik neue
Marcus vala. Pal fediglen nem akria vala hog hozzájok adna
magát az/ ki ú tulók el hasadott volna Pamiliaban/ es ú vele az
munfara nem ment volna. Oll nag betekedis vala fediglen ú köröt
tök hog eggik az másik tul el valnék/ es Barnabás Marcus ú mel-
le viuin/ haion/ Líprusba mene. Pal fediglen Silas ú hozzává-
laftuán/ el mine/ es az atafiaik útet az istennék fedetvek aianlak.
Szeruel iár vala fediglen Siriaban/ és Liliában meg erossíté-
uiin az egyházbeli nipeket.

BENHATODIKRI

Vta fediglen Derbebe/
es Lístraba. Es imé egg
nimell tanítuán vala ott
kinek Timotheus valane-
ue/ ki egg nimell Sido as
aa bon

Az Apostoloknak

Fon fia vala / ki kerekké hútre fordult vala / de az ú a la Görög vála. Ez Timotheus rul io tanubizonságot tisnél vala az afaiaiak / kik Lístrában és Iconiumban laknak vala. Akarā Pal hog ez Timotheus ú vele el menne / és mikorón úhozzá várte volna / körül mesélel útet az Sidofirt kik az ott valóheleken valának. Mert mind euggák vala hog az ú atta Görög vala. Mikorón fediglen az várókot el iariak vala / ünekiek aggák vala hog meg tartanak az el utó ghezett dolgokot / melleket az apostolok kerzettek vala / és az eggé

Ferh. fejázi nipek / kik Jerusalemben valának. Annafoairt az eggházbeli a nipek meg erőssülnel vala az hútben / és minden napján az ú bámosk nevezedik vala. Mikorón fediglen el iarták volna Frigianak / és Galacianak tartományát / és mikorón az bent lilek meg tiltotta volna úfot hog Ásiaban az istennel ighít ne hirdetnék. Mysiaba mezzinek / és onnan úgekeznek vala Bithiniaba menni / és az bent lilek nem enghedé ünekiek ezt. Mikorón fediglen Mysian által mentezik volna / Troasba meninek alá / és Paljet ott latast lata. Vala eggé Macedoniabeli firfiu filáttatik vala ú előtte állani / és útet kirni és ezt mondani. Juh Macedoniaba / és lig segítségül műnekkunk. Minet oránná fediglen ez latast lata / legottan Macedoniabba úgekezin mennyi / bizonosokka titetui hog az ur isten az irt híutt volna műfot hog ünekiek Evangeliu not predifállanánk. Annak ofairt mikorón vízre hallottunk volna Troasbol / hajónak egenes fóta fával Samotracieba menink / és az oránná valo napján Neapolisba és onnan Filippibe / mellé Macedonianak részinek ells várósa / és mellet vendig nipel últettek vala meg. Valának fediglen azon váróban eggé nihán napján ott lakozuan / és eggé hombat napján ki minden az várósból az fóto víz mellé / holott holtanak vala imádkozni.

69.

Czelkedeti.

188

és le ülui hólunk vala az aßtoroknak kik oda gültenek vala. Ez eggé nimell aßpon kinek Lidia vala neue / ki bársoni áros vala / és az Ebn atirusbeli nipeknek várásabol támadott vala / és aintatos aßpon vasla / meg halgatá az istennel beszidit / kinek az ur isten meg nitó az ú fuit hog azokra figelmeznek / melleket az Pal mond vala. Mikorón fediglen meg kerestekedett volna ú / és az ú házabeli nipe / firé úfot ezt monduan. Ha hiwnek itilitek enghemet lennem az ur istennek / iouetek be az en házamba / és maraggatok itt / és erre reá bira munkot. Tortinek fediglen az mikorón mű imádfágra menni / hog eggé nimell leán iúne clontbe / kiben iouendő mondo kellet vala / mell nagy neresighet ad vala az ú vrainak iouendőt monduan. Ez oránnia sánuin Palnak / és műnekk kialt vala / és ezt monga vala. Ez emberet az felsighes istennel folgai / kik úduossignek utat hirdetik túnék eet. Típi vala fediglen ezt sok napokon. De az Pal nevez fedwoel henueduin ezt / és hárta forduluán monda az kelletnek. Paranczosok tenekek az Jesus Christusnak nevének általa / hog meni ki ez leámbol. Es azon orában ki mine. Mikorón latták volna fediglen az leánnak vrai / hog minden neresignek reminighe el veszett volna ünekiek / meg fogák az Palt / és az Silasi / és az piáczra vonák úfot az fü emberekhez / és az hadnagóknak eleibe viuek úfot / és mondanak. Ez emberek meg haborúsak az mű várásunk / mikorón Sidok legenek / és oll kerziseket hirdetnek / melleket nem illik műnekk fogadnunk sem tartanunk / mikorón Romabeliek legünk. Es sok nipi fólamék ú ellenek / és az várósbeli fü emberet az ú ruhásokt meg hataltuán parancsolnak hog úfot visszük meg vernék. Es mikorón sok czapásukot tüttenek volna ú ronthat / tömlőzbe vetek úfot / a parancsoluán az fogház órizáneket hog nagy forgalmatosságú óriz-

aa ñ ne

Az Apostolofnaf

ug úfot. Kinef miforón ekkippen paranczoltanak volna az belső tóm lózbe vetez ug úfot / és az ú labofot falodába verez. Infelnek fediglen idein az Pal / és az Silas imádkozuán / diczirik vala az išent. Halgattak vala fediglen ezt az foglak. Nag hirtelensiguel fediglen nag föld indulas lún / vég hog az fogháznak fondamentoma / és nagon fel hánattalnék. Es legottan az antok mind meg nílanak / és mindenekről el odának azok az miuel ug meg kótoftik vala. Fel serkeniin fediglen az fogház órizó miforón latna hog az tóm lóznef aytai a nitua volna / torit hüveliból ki vonuán / meg akaria va a la ümagat ölni / mert azt aljta vala hog az foglak el futtanak volna. Rialta fediglen az Pal nag fel boual / és ezt mondá üneki. Va lami gonost magadon ne tíg / mert mind itt vagunk. Es vilagot fir uin az tóm lózbe be omla / és meg retteniin Palhoz és Silashoz esf / és ki hozuán ug az tóm lózbol monda. Vraim mit fell enne kem tennem hog üduozüllek. Es azok ezt mondák. Higgaz or Jesušban / és üduozülök te / és az te hazaabeli nipi. Es az or istennek be hídit hirdetek üneki / és mind azoknak kik az ú hazaaban valanak. Es az ikef végan azon oraiában ú hozzá viue ug / és az ú sebeket b meg mosá / és legottan meg kerestekedek mind ú maga s mind az ú hazaabeli nipe. Es miforón az ú hazaahoz vitte volna ug / aſtalt vete üneiek / és örülé ranta hog mind hazaabeli nipiuel az isten nek hútire fordult volna. Es miforón fel támcdott volna az nap / az hadnagok bolgákok fuldinek ezt monduán. Borzásd el amaz em bereket. Nyeg üzeneg fediglen az fogház órizó az Palnak ez beszédeket. Az hadnagok hozzám fuldöttenek hog el borzásfalak tútokot Annakofait ki menuin innen meninetek el bikefiguel. Az Pal fediglen monda üneiek. Töruiñnelül az koz nipi előtt meg vrcetinek mún.

fot

Czelkedeti.

189

Fot miforón Romabeliek legünk / és annak utána tóm lózbe vetez nef / és immára titton ug neki ki munkot? Bizon nem / hanem ius iene ki el ú magok / és vigenek ki munkot. Nyeg mondák fediglen az hadnagoknak az bolgák ez beszédeket / és meg filemlinek ezt haluann hog Romabeliek volnának / és hozzájok menuin firék ug hog neki ek meg hoczánának / és miforón ki hosszak volna ug / firék vala / hog az varosbol ki mennek. Ki menuin fediglen az tóm lózbólaz Lidi anak hazaaba meninek be / és az atasiakot látuan meg vigastalak ug / és onnan másuá meninek.

Ezethetedik riſe

Miforón fediglen vlok ban Amfipolis / és Apollonia által menenek volna. Tessalo niceba meninek / holott az Sidofnak synagogaiok vala. Az ú Sokasa kerint fediglen Pal ú hozzájok be mine / és három hombaton fot e vala üneiek az irásokbol / magarázuán / és beszédenek hélit aduan az irásokbol hog kint fellett ligén henuedni az Christusnak / és halottaiabol fel tāmadni / és hog ez volna az Jesus Christus / kit en vég mond tüneket hídetek. Es nikit ú fözzöök meg fordulának / és magok az Palhoz és az Silashoz adák / és aintatos Börögöknek naág sokasága / és fü asszonok nem fevesen fordulának meg. Az Sidok fediglen kik húterlensigen maradának irigásigben selectzinek / és miforón alá valo / és el vezet gonoß embereket vüttenek volna ú melslejek / és miforón meg serglettenek volna / fel indíták az városi / és f az Jasonnak hazaara meninek / ebben ügefezüin hog ug / ki hoznák aq in az

AZ APOSTOLENAF

az ipnēf eleibe. Ez mikorō meg nem találták volna úfot. Az Ia-
sont az vāros tarto fū emberekhez vonhāk vala / es ü velel egg nī-
hān atafiafot / es ezt kialak vala. Ez emberek kif ez földnef kerel-
sighit meg habomjtottak / ide es el iutteneb / kifet alattomba az Ia-
son be fogada / es mind ezeb az Zakharnak el vighezett / es ki adott
parancsolatfanak ellene tibnet / mikorō más királt mondanak
lenni / az Jesuſ. Fel indiātak fediglen az ipnēf sokaságat / es az
vāros tarto fū embereket / ezebet meg haluān. Ez mikorō magok
mentisiben eleg titelt vütteneb volna az Iasoniul / es az egébektül a
elborzaták úfot. Az atafiaf fediglen minden kifedelemb nélkül ica
ézaka ki borzatuk az vārosbol mind az Palt's mind az Silas Ver-
theaba. Kif mikorō oda iutettanak volna / az Sidofnak synagogas
daba menineb. Azok fediglen nag nemból tamattanak vala / azok fo-
zott kif Tessaloniceban valanak / kif be vüttik vala az istennet beki-
dit lelkeneb minden kif voltaul / es minden napon hānnak s verit
vala az irasokt / ha vāg vadnak azok. Sokan hūnek fediglen úfözzö
lök mind tibteletes Görög assziorok / s mind firfiak nimi kevesen.
Mikorō fediglen meg értettik volna az Tessalonicebeli Sidof hog
Vertheaban es hirdette volna Pal az istennet ighiit / oda menineb
es ott es az ipnēf sokaságat fel indiātak vala / es legottan afforō
es az atafiaf ki borzaták az vārosbol Palt hog az tengherre men-
ne. Silas fediglen / es Timotheus ott marada. Louabba az kif
Palt kisirít vala / el menineb es el viuek útet mind Athenasiagán
kouetsigeb viuin az Paltul az Silashoz es az Timotheushoz hog
nag gorsaságval úfözzä mennineb. Pal fediglen mikorō Athenaf
ban vārna úfot / meg gheried vala benne az ü lelke / mikorō lātna az
vārosbeli nipes hog valuān imádásra atta magat. Vetekezik vala e
annafoka

CZELEKEDETI.

196

annafokait az synagogaban az Sidofual es az otual / kif antatosols
nak lāttatnak vala lenni az piarzon / es minden napon az otual kif
törtinet kerint úfözzä mennet vala. Tusafodnak vala fedig ü vele
vetekezik es egg nihān pogān bőlvezek kif Epicurusnak tanítvánai va-
lanak / es kif Stoicus fouetoi valanak / es nikit ezt mongak valas
szilat akar mondani ez bo hordozó ? Egebek fediglenin ezt
mongak vala. Lāttatik ez ember vā ordognék hirdetőinek lenni /
ezt fediglen ezt mongak vala / hog az Jesuſ / es az fel tamadás
d hirdeti vala ünekk. Ez meg foguān útet az Marcius neuū vāzás
ra viuek ezt monduān üneki. Meg tudhatunk mizoda legen az vā
eudomán az mellet te bekkilek? Mert nimi vā dolgolot arcz hallas
nunk münökünk. Annafokait meg afariuk tudni ezeb mizodák les-
genek. Az Athenasbeli fediglen mind / es kif vendig lippen ott az
vārosban tārnak / es keliek vala / semmi dologban egébben magok
nem foglakkat vala / hanem hog besidet tenninek / auag holgatnānak
valami vāsagot. Pal fediglen az Marciusnak vāzaiānak kozepiben
áluaā monda. O tú Athenasbeli firfiak mind egebeknek kozotte nem
e sokat fozza tuiān / nagubb hiaba valo isten filónek lātlak túfokot /
szilert el iaruān / es meg nizuiān azokot / kifnek tú tibteggéhet tib-
tek / oss mint istennet / találék egg oltart es / mellén ez vala meg ir-
uān. Az esmeretlen istennet. Annafokait az kif tú nem tuduān tib-
tekk / azt en meg hirdetem ünekk. Az isten ki ez világot tea-
remte / es mind azokot kif ez világón vadnak / az miuel hog az
menin : / es az földnef vāligen / nem fezuel alkotott templumban
lakik / sem emberi fezuel nem tibtekk / mint ha kuldás volna
valami állatnélkü / mikorō ú oggon iletet mindeneknek / es libels
letet minden állatok herte / es egg vāból teremt az emberek

nék

AZ APOSTOLONAF

nel minden nemzetit / hog lakoznef mind az eghisß földnek hiniñ /
geselöl el vigheze az embereknek adott üdöknak merçiglen kellen tar
vani / es az u földön valo lakásoknak határt tün / hog az istent keres
nef / ha törkint herint kezekuel útet meg tapasztalhattak / es meg
találhattak. Zollehet eggitunktul es tauul ne legen. Mert u általa
lailunk / es u általa indítuk magukot / es állatunk herint u általa
vagunk. Mikippen nikif az tu Görög nemzetisigetnek fözzöke va
lo vers herzö mesterek es meg mondottak ez ighikuel. Mert az is
gennek fiai vagunk. Annakokart mikorón az istennel nemzeti les a
gunk / nem kell nekünk azt alitanunk hog az isten hasonlatos legen az
aranhoz / es az ez isthöz / auag az fuhöz / mell kouet emberék mester
siguel / es lelisuel faragtanak li. Es ez tudatlansagnak ideit mikor
ron ez ideiglen el titkolta volna az isten / mostan hirdeti meg az
emberének hog mindenek mindenütt ehetbe vegik magokot. Annak
okart hog el vigheste az napot melen meg itili iouendore igasság
val es földnek kereksight az firfiunk általa / kinet általa el vigheste
te vala / mindenek hütöt aduan / mikorón halottaibol fel tamastá
útet. Mikorón fediglen hallottak volna az halottaik fel tamadá
sat nikif u fözzöök móuetik vala / nikif fediglen mondának üneki.
Akarunk tighedet halgatnunk es meg ez dologrul. Ezenkívén az Pal
ki mine u fözzöök. Nimi firfiak fediglen Palhoz adak u magokot
es húnet az Euangeliunak / kinet fözötte vala az Areopagita
Dienes / es egg aßioniallat es / kinet Damaris vala neue / es ez
gebef es u velet.

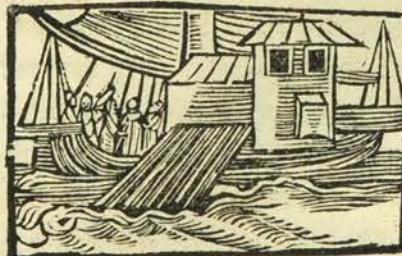

EZENMOLGADIK RÍS

Nnak utanna az Pal Athenabol ki menuin Lox
rinthusba

CZELEKEDETT.

191

rinthusba mene / es talala ott egg
nimi Sidot / kinet Aquila vala ne
ue / ki nemzetisig herint Pontusbol
valo vala / ki ez mi napon iutt vala
oda Olaszorßagbol / es talala az u
felesight / kinet Priscilla vala neue
annakokart hog Claudius azt parancsolta volna / hog az Sidok is
menninek Romabol / u hozzájok mene / es miuel hog u velet egg
d mestersighet tud vala / u nálok latik vala / es munfalodik vala. Az u
mestersighet fediglen sator kótiis vala. Detekedik vala fediglen az
synagogaban minden kombaton / es inti vala mind az Sidokot si
mind az Görögöket. Mikorón fedig meg iutt volna Macedoniaz
bol az Silas / es az Timotheus / leskiben minden felös meg borult va
la. Az Pal vallást tuiñ az Sidoknak / hog az Jesus volna az Yes
sias. Mikorón fediglen azok ellene mondanának / es istennel ellene
valo fidalmas besideket holnának / az u ruháit meg razuñ monda
unesiek. Az tu viretek az tu fejetekén. Ez tisztta liui ennek utanna
az pogánokhoz megek. Es onnan el menuin egg nimi embernet hás
zaba mene / kinet Justus vala neue / ki aijatos ember vala / es kis
nek haza kinte az synagoga mellett vala. Az Crispus fediglen / az
synagogának fejedelme / hún az istenben mind eghisß hózabeli nips
uel / es az Corinthusbeliek fözzöl nag Sokán ezt halgatuñ hútre
fordulnak vala / es meg kerekeskednek vala. Mondta fediglen az ur
isten ijeli latašnak általa az Palnak. Ne fil hanem soll / es veſteg
ne halgas / annakokart hog en te veled vagok / es senki te reād nem
indul / hog gonost tegen teneked / mert sok nípem vagon ennekem ez
varosban. Heliñ lún fediglen ott eftendeig / es hat holdnapig / es tas

bb mita

Az Apostoloknak

Hinc vala ūköt az istennel besidire. Mikorón fediglen az Gallio Achaianak tisztartoia volna / fel tāmadának az Sidok egg akaratus az Pásnak ellene / és az itilő héknek eleibe viuek útet ezt monduan. Ez az törünnel ellene tanítja az embereket hog az istent tisztellik. Mikorón fediglen az Pal immárán azon volna / hog hoiát meg nis far / monda az Gallio az Sidoknak. O tú Sidok / ha esmérném hog valami hamiss dolog / auág gonoß viték volna ez dologban / milsto volna hog el türnilek tútokot. Ha fediglen kérdissek vagon valami besidrül / és neuerül / és az tú törüntekrül / tú magatok lassatok meg a ezt. Mert en effle dolgokban nem akarok biro lennem. Es el u zé ūköt az itilő héknek előle. Mikorón fediglen meg fogtak volna mind az Görögök az Sosthenest / az synagoganak fejedelmit / verit volna az itilő héknek előtte / és Gallio ezekkel semmit nem gondol volna / Pal fediglen annak vtanna sok napon lakel ott / el bulczuzuan az akafialkul / onnan Siriaba mene vízen. Rövetui útet Priscilla / és Aquila / minék vtanna meg nírte volna fejt Enchreben. Mert fogadása vola. Es Ejesusba iuta / és ūköt ott hagá. V fediglen be mîne az synagogaba / és ott vetekezik volna az Sidokual. Mikorón fediglen azok kirnek / hog többideig lakoznek u nálok / rea nem hanla / hanem el bulczuzek u túlk ezt monduan. Mindenes tul fogtan ez kozel valo údnepeñ Jerusalamben fell lakoznom enne kem / de esméglen meg terek tú hozzátok isten akarattabols. Es Ejesusbol vízre halla. Mikorón fediglen Lefareaba iutott volna / és fel ment volna / és meg látogatta volna az eggházbeli nipes Antiochiba le ioue. Es ott lakozuan valami ideiglen / el mîne / és hiruel el iara Balacianak / és Frigianak tartománát / és az hútben meg erősseni vala mind az tanítuánoket. Eggy Sidok fediglen linck Apollo

Czelkedeti.

192

Apollos vala neve / és nemzetisig herint Alexandriabol tāmadott vala / ki kefen bolo ember vala / és az irásban hatalmas / Ejesusba iuta. Ez az istennel vtara meg tanítatott vala / és buzgo lelkü lis uiñ / hol vala / és berelmetesen tanít vala egebeket az isteni dolgokra / kicza az Janosnak keresztsighit lugha vala. Ez es nag haba don sezde bolni az synagogaban / linck hauat mikorón meg hallottak volna Priscilla / és Aquila / u hozzájok viuek útet / és iobbañ eleibe adak üneki az istennel vtat. Es mikorón Achaiaba akarna men ni / az atafiat intetuñ / irának az tanítuánoknak / hog kozikbe ven nek útet. Ki mikorón oda tutott volna sotat hañala azonak / ki az hútre fordultanak vala / az istennel aitandikának általa. Mert nag erősen gózedelmet vißen vala az Sidoknak ellene u velek nisuán vetekezui / és meg mutatuán az irásoknak általa hogaz Jesus volna az Messias.

Ezenkilenget die risz.

Un fediglen ez mikorón Apollos Lorrainehusban volna / hog Pal el iaruán az tartománoknak felső riszit. Ejesusba menne és ott találuan egg nihán tanítuánokott monda ünekiek. Dütteket hent lesket minék vtanna az hútre fordultatok? Es azok mondának üneki. De ingen sem hallottuk ha hent lilek vagon. Es monda ünekiek Echag miuel keresztskettetek meg? Es azok mondának. Az Janos keresztsighuel. Nonda fediglen Pal. Az Janos az iletnek meg iob bb ij bittasjanak

Az Apostolnak

büntetőnak kereszthíjuel keresztelt / predikálván az iparnek az felölt
 ki útánna el ióuendő volna / hog hütte fordulnának azaz / az
 Zchristus Jézusról. Ezeket halván meg keresztszedinet az vr Jé
 szsnak nevibe. Es mikorón az Pál az út kezeit út reájok tütte volna
 út reájok ióue az Szent lilek / es sok nélueken halnak vala / es profétá
 nak vala. Valának fediglen mind az firfiak közül tizenketten. Be
 menuin fediglen az synagogába habadon hal vala három holdnapig
 lán vetekezden / es halván ünekeit az istennet országárul. Nikor
 ón fediglen nikif meg kemiéneten volna / es nem akarnának az hüt a
 re fordulni / genoszul halván az vr istennet utául az sokaságna előtte
 ki menuin út közzölökkel valásztá azoktuk az tanítvánokot / minden
 napon tanulásagot aduan egg nimell sejdelemnek mulato helin. Eius
 fediglenet két estendeglen ug hog mind azok kif Ásiaban lakoznak
 valahallanak az vr Jézsnak besidit / mind Sidof's mind Görögök
 Es ieles tehetlighet tiszen vala az isten az Pálnak fezeinek általa
 ug hog az korokra es el pinnék az kézi kézkenők / es az korhúgos
 bot / mellek az Pálnak testit illettik vala / es el taurznak vala az fo
 rotrul az beteglighet / es az ördögök es ki mennek vala belsők. Vdi = b
 kif fediglen az Sidonak közzöl / kif ide s tona tárnak vala / es örz
 dogot úznek vala / meg kisirtek hog ha az Jézsnak nevibe ördögöt úz
 hetnek / es hiúak az vr Jézsnak nevibőzök / kisben pokolbeli ör
 dögök valának / es ezt mondák. Parancsolunk tüneteket az Jézusra
 kif az Pál predikali. Valának fediglen azok kif ezt tiszt vala. Sre
 ua neuú Sidonak nimi hét fiai / ki fü pap vala. Feleluiin fediglen
 az gonosz fellet monda. Az Jézust esmérém / es az Pált es tudom
 eú fediglen kif vattok? Es út reájok halván az ember kiben az gonosz
 fellet vala / es út raytok drákfoduan erőt vün út ellenek ug hog mezz e
 telen

Czelekedeti.

193

gelen es lebesen futanak ki az házból. Ez dolog fediglen tudásokra
 lún mindeneknel / mind Sidonak's mind Görögöknek kif Es Jézus
 ban laknak vala / es filelembe esinek mind azok / es fel magastallák
 vala az vr Jézsnak nevit. Es azoknak közzölé kif hütte fordultaz
 nak vala / sokan Pálhoz mennek vala / valast tivin / es ki hirdetuiin
 az út czelekedeteket. Sokan fedig azoknak közzölé kif biaba valo tu
 dománual istenek vala könveit eggbe horduan minden embereknek lát
 érá meg igyhetek / es mikorón arrát meg vetettik volna azoknak / öt
 buen ezer pinz árranak találak. Ekkipen az vr istennet beszide erős
 sen nevezedik vala / es erőt visz vala. Nikorón ezt be költenek vol
 na / el vighézé lelkiben Pál Makedoniát / es Achaiát el iáruán /
 hog Jeruzalembe menne / ezt monduan. Minet vtánnna ott lèndek
 meg fell ennekem Romát es latnom. Nikorón fediglen azoknak
 közzölé kif ünekeit hólgnak vala kettöt Makedoniabba horzattanak
 volna / tudni illik Timotheust / es Grastust / u maga egg ideig
 Ásiaban marada. Azon údöben nag haborúság támada az kerecsen
 hütirt. Wert egg nimell Demeter neuú otuós / ki az Dianának e
 züst templomot czinal vala / es ez fele keresetben nem kiczin nere
 siget ad vala azoknak kif azon mestersigbeliek valának / kifet mikro
 rón eggbe hiutt volna / eggbe hiúa azokot es kif az út mestersighez
 hasonlatos műsek valának / es monda. Eú firfiak tuggatók hog ez
 mestersigbeli műből vagon műnekünk keresetünk / mind lakkatok es
 mind hallatok hog nem ezek Es Jézsnak varosában / hanem közül
 mind eghisz Ásiaban ez Pál az iparnek azt mondotta / hog nem iste
 net azok kifet emberi fezekuel czinalnak / es azt tütte hog az út be
 sidit el hirnek / es nag sok ipar fedigott el. Nem ezek az mű mes
 terigünkbeli keresetben vallunk fedig kari / ha berzülete el vész / has

bb ij nem

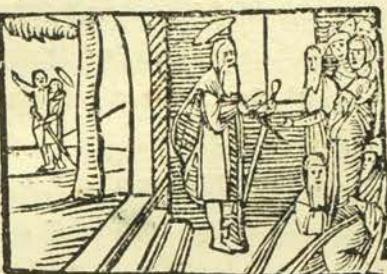
Az Apostolofnaf

nem annaf felette az nag Diana naf temploma es semmis tudatik
es iouendore az Diana naf felsighes volta es elvess/kit eghiss Asia
es ez vilag tisztel. Mikorон ezelet hallottak volna haragual be telk
nek/ es fel kiáltanak ezt monduan. Nag az E fesusbelieknek isten
oszona az Diana. Es be telek mind az eghiss varos az fel indul
nipnek ösue/egüllisuel/ es egg afaratal az piatzra rohananak/ es
megfogak az Baiust/ es az Aristarchus/kit Macedoniabeliek val
sanak/ es az Palnak tarsai. Az Pal fediglen mikorон be akarna
menni az nipmek kozibe/ nem hagak az tanituanok. Mikor fedig
len Asianak fu emberi fozzol es kit unesi karati valanak/u hozza
küldinek/ es kirk vala ütet hog az piatzra ne menne. Anna kairt
egebek egebet kiáltanak vala. Mert az eggbe gult nipmek sokasaga
össue elue gult vala/ es sokan fozzolok nem tuggak vala mi okirt gülz
tenek volna össue. Az suru nipmek fozzole fediglen elo vonanok egg
Alexander neuu embert/kit az Sidok elo tolnak vala/ hog besiduel
az fel indul nipet le hallitana. Az Aler ander fediglen mikorон fe
ziuel intett volna hog vestegleninek/ az nipmek besiduel eleghet akar
vala tenni/kit mikorон meg esmeret volna hog Sido volna/nag fel
ho tamada egetembe mind az nipmek fozzotte/ fozel ket oraiglan/
es ezt kiáltak vala. Nag az E fesusbelieknek isten oszona az Diana
Mikorон fediglen az irastudo le hallott volna az nipmek sokasag
gat monda. Efesusbeli firfiak/mert fizoda az ember ki nem tuge
ga hog az E fesus neuu varos az nag Diana isten oszont tiszteli/
es az ki faragott kipet/mell az Jupiter istentul hallott le? Annak
okairt mikorон ezelek senki ellene ne mongon/nem fell tunektek ha
borusagot indistanotok/ es valamit hirtelensiguel czelekednetek
Mert ez embereket ide hoztatok/kit sem egghaz terok/sem boszu
sagot.

Czelekedeti.

154

sagot nem tuttenek az tu isten asszontoknak ellene. Hog ha Demeter
nek/ es az u tarsinak kitazon mestersigbeliek/vagon valami ugok/
toruinbeli gulisek lisnek/ es tisztartok vadnak/felelmenek ösue/ es va
dolnak kiembe eggmast. Ha fediglen valamit egéb dolgokbol kiuan
tok/el vighezit tu fozzottetek az toruin ferint valo gulekezetben/
Mert filek ranta hog ez mai fel indulasirt meg ne buntessenek mun
kot mikorон semmi dolog ne ligen honnan okat adhassuk ez mai nip
mek fel indulasanak. Es mikorон ezelet mondotta volna el horzata
d az nipmek gulekezetit.

Husadit rie

Inek utanna el las
sudek az fel indul
nipmek kiáltasa. Pal
u hozzaia hijuan az
tanituanok/ es udot meg odelui el indula hog Macedoniaba men
nen. Mikorон fediglen el iarta volna Macedonianak tartomaniit
es sok besiduel intette volna udot Gorgor orbagba mine/ es ott has
rom holdnapig liuin/mikorон az Sidok lesz vetettenek volna hog u
tet meg fognak hajoba haluan Siriaba akar vala menni. Anna kairt
el vigheze elmisiben hog meg terner/ es Macedonia alatal men
ne Siriaba. El mine fediglen u vele tarcul Berthea varosbeli So
pater mind Asiaiglan. Az Tessalonice varosbeliek fozzol fediglen
tarcul el mentenek vele/ Aristarchus es Secundus/ es az Derbe va
rosbeli Baius/ es Timotheus. Asiaabol valok fediglen Tichicus/
es Trofimus. Mind ezek mikorон elol el mentenek volna/ meg va
ranak munkot Troasban. Mu fediglen az busit napiai utan/ mels
leken

2X Apostolofnaf

Itekn pogacza kual ilnek. Filippibol vizen valo vtot tuiin u hozzaz
 azok menink Troasba otod napra/ holott muhet napon lakozan. Egg
 sombat napon fediglen mitoron eggbe gultenek volna az tanituanok
 az kerirnet el begdelisire/ az Pal az istentul hol vala uneket/ el az
 tanuan mennyimafod napon/ es besidit el riutu mind i fegliglen.
 Sok bouidnek vala fediglen az felhazban holott eggbe gultunk va
 la. Nikoron fediglen egg issiu ulne az ablakban/ kinek Euthicus va
 la neue/ mitoron riag alomnak miarta el nehezult volna/ arnal es
 inkabb el nehezule mitoron az Pal sok ideig bolt volna/ az harmad a
 renden valo felhazbol le esel/ es halua viuet fel utet. Nikoron fe
 diglen az Pal le hallott volna/ urea burula/ es u hozza oleluin mon
 da. Nyeg ne haboroggatok. Mert az u leske u benne vagon. Nikor
 on fediglen fel ment volna/ es el begdelte volna az kereret/ es utt
 volna benne/ sok ideig hoiuan mind virratt aiglan/ vighezetre effips
 pen mine el. Elohozak fediglen az germeket eleuenen/ es ezen nem
 feues vigastalast vune. Nyu fediglen haioba hagank/ es Assonba
 menink hoiion/ es ott variuk vala az Palt. Mert effippen vigheze
 te vala/ u maga soldon indul vala vtra. Nikoronn fediglen
 egetembe Assonba iutottanak volna/ Pal es mu hozzank oda iuta
 es u vele egetembe Nitilenebe menink/ onnan es vizen valo
 vton masod napon Zhius ellenibe menink. Az kouetkezend napon
 fediglen Samos neuu sigetben si fotink. Es Trogillusban mulat
 uan/ masod napon Nyiletsuba menink. Mert Pal el vigheste va
 la hog vizen Efesus mellol menne el/ hog Astarban ideit hiba ne
 mulatna. Mert siet vala ha lebetsighes volna unek hog punkost
 napijan Jerusalemben lenne. Nyiletsabol fediglen Efesusba
 kereket borzatu u keresseneke pasterit u hozzahirata/ kif mi
 foron

Czelekedeti.

195

foron u hozza iutottanak volna monda uneket. Tu tuggatok az ell
 naptul fogua mellei Asia be iouik mitippen minden udoben tu ve
 letek luttem ligen/ folgaluan az vr istennet/ lekemnet minden ala
 zatossagak/ es sok konu hussatasok/ es haborusagok/ mellet
 az Sidonak ream valo gonoj bandikibol tortiniek/ hog sem nitul
 magamot meg nem vontam azok kozrol/ az mellet tuncetek hajno
 tofra volstanak/ es hog az istennet iguit tuncetek ne hirdetnim/ es
 hog tutofot ne tanitganak kozonsgthes helen/ es minden haza ker
 de/ tanukippen vallast tuiin mind az Sidonak s mind az Sordok
 nek/ es az budoinek meg bozananakkul/ mellet icernek az istentul az
 zok kif iletetek meg iobbijottak/ es az hutrul/ mellet az mu orunk
 ban az J:us Christusban vagon. Es imo mostan en lekembeni/
 meg kotelektetu in Jerusalemb megek/ melben nem tudom mi dol
 gof tortiniek en rantam hanem ezeket hog az bent lilek minden
 varosok herte vallast tiken/ hog fogtagokra/ es sanarusagokra megek
 oda. De ez dolog enghemet meg nem indit/ mert nem annira kerel
 mes ennek az en iletem mint hog el vighezem az en folasoz
 mot oromul/ es ez folgalatot/ mellet az vr Iesustul vuk/ hog tanu
 bizonsagot tegef az Euangeliumrul/ melben az isten az u hozzank
 valo fedoit meg telente. Es im en tudom mostan hog ennek vtan
 na nem lattatok az en hemilemet mind tu kifnek altala vta tuz
 em/ predikulu u az istennet orszagat. Annaokait vallast tiken tuz
 nek es mai napon hog en tista vagof mindeneket viritul. Mert
 el nem mentem elotte/ hog ne predikalmam tuncetek az istennet
 canaczat. Annaokait viselsetek gondot magatokra/ es mind az
 eghis nanra/ mellet nanban az bent lilek tutofot puspofoke tutt/
 hog az istennet egghazbeli nipi biriatok/ es orizzitek/ mellet az
 cc u tulaj

Az Apostoloknak

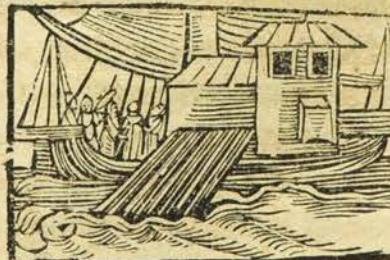
ú tulaydon viriuel herze. Mert en tudom ezt hog az en elmenisem
nef utanna tú kozitiekbe farkasok iunek kif tútokot meg nehezítenek
es kif az nannak nem enghednek. Es vgan tú kozzoletek es ta-
madnak firfiak / kif vishá valo dolgokot holnak hog tanituanokot hi-
tessenek ú vtannof. Annakokairt vigazzatok / meg emlekezuii rula
hog harom estendeig sem iel / sem napual meg nem buntam ligen
fonu hullatasimual intenem mindent. Es mostan akamfai az isten
nek atanalat tútokot / es az ú euangeliumanak / mells az ú mu hoz-
zank valo fedvinet beside / es kinet hatalma vagon az euangeliu-
nak fundamentomara felül rakast tenni / es adni túnerek öröksiget
mindenekek kozorte kif meg benteltettenek. Senkinet nem kiian
cam gonoßul sem ezüstit sem aranát / sem ruhaiait fog tú magatok
tugyatok / hog ez en kezeim tütik herit azoknak az mellekre enne
sem füksighem volt / es azoknak kif en velem vadnak. Mindene-
ket meg mutatik túnerek / hog ekkippen kell munkalodni az doctorok
nak / es ú hozzájok fogadni azok / kif meg az hútben nem erösset /
es meg emlekezni az or Jesus besidirül. Mert ú mondá ezt. So-
dop dolog adni inkább / hog nem mint venni. Es mikorón ezt mon-
dotta volna terdeire esuin imadsagot tün mind azokual egetembe.
Nag sirafot tamada fediglen mind azoknak / es az Palnak náka-
ra esuin czokollak vala útet / báñkoduán ielesen az besidirt / mellek
mondott vala hog többé az ú kemilit nem látnak / es az haioba kisi

Huszoneggedik rész Crel útet.
Mikorón fediglen ez meg lütt volna / hog el haladuán
ú túlok vizre hallottunk volna / egernes folásual. Zo-
usba menink / es az után Rodusba / es onnan Pata-
raba / es egg haiot talaluán mell Fenicebe megen vala által / abba

be

Czelekedeti.

195

be haluán el indulant. Mikorón fediglen meg kezdeti volna tercze-
ni műnefunk az Líprus azt bal kér-
re haguán Siriaba indulant haion
es Cirusba menink. Mert az haio
ez váróban rakodik vala le. Es mi-
korón ott tanituanokot találtunk volna / heted napig vgan ottan la-
tan / kif Pálnak azt mongák vala az lileknek általa / hog Jerusalem
be fel ne menne / es az hét nap be teluii el induluán vtunkon megünk
vala / es kisinek vala munkot mind náian mind felesigheku / es mind
fiokulal egetembe / mind aczigañ mig nem azvárósbol ki iuttunk vol-
na / es térdünkre esuin / az parton imadsagot tün / es mikorón mu
eggmástul bulczut vüttunk volna / az haioba hágant / azok fediglen
házoshoz térinek. Mú fediglen az vízen valo vtat el vighezuii Csí-
rusbol Ptolemaisba menink le / es az akafiatott ott meg satogatuán
egg napon lakantú velet. Holdá kelue fediglen mu kif Pálval va-
lant Zesareába menink. Es be menuin az Filepnek házaba / ki
az Euangeliumot predikálva vala az ki egg vala az hét kozzol / es ú
nála lakant. Valanak fediglen az Filepnek nig leáni / kif füzesiget
tartanak vala / es profetálnak vala. Es mikorón sok napon lakosa-
tunk volna ott / Sido országbol nimi profeta ioue oda / kinet Agabus
vala neue. Es mikorón mu hozzánk iutt volna / el viue az Pálnak
ouit / es ú neki labait es kezeit meg fotózuii monda. Ezt monga az
bent lilek. Ezeket hallottuk volna / kiriük vala mu es / es az egéb tanit-
uanok es kif ott az helein lafoznak vala / hog miuel Jerusalembé fel

cc n ne

Az Apostoloknak

Nemenne. Legottan felel az Pál őr ezt mondā. Mit műeltek hog
sírtok és kezeghetitek az en húmet? kis vágók en az or Jesus nez
ueirt Jerusalemben nem ezek fog agra/hanem halatra es. Mito
ron fediglen útet arra nem birhattuk volna/mu es rea hanán ezt
mondván. Úm legen vég mint az or isten akarta. Ez napok után se
dig terheinket fel viuii/Jerusalembe megunk vala fel. Ez iouinet
fediglen mu velünk egetembe nimellek az tanítvánok forról. Eesa
reabot/ es u vele hoznak vala egg nimell. Lipriabeli embert/ kinek
Mnason vala neve hog u nala lenne füllasunk/ki righi tanítván va
la. Es mikorón Jerusalembe mentünk volna óromesi fogadának mün
söt az asafak. Mabsod napon fediglen be mene az Pál nu relünk
egetembe az Jakabhoz/ es mind be gülnef az eggházi nipek/ kiket
mikorón keretetuel latt volna meg besillé mind azokot rend kerint
melleket az or isten az pogán nipek között tüt vala az u holgalat
tanak általa. Es mikorón hallottak volna azok/ dicziretet tisnek
vala az isiennel/ es mondának üneki. Látod akámfia hán ezer Si
do vagon itt/ kif az hútre fordultanak/ es mind ezek az Moisésnek
toruinit borgalmatoson kouetik. Hallottak fediglen ezt te feloled hog b
azt predikallói hog az Moisésnek toruinitul el hútaggona/ mind az
Sido kif az pogán nipeknek közötte vadnak ezt mondván/ hog u
nem tartoznak körül meteln az u fiokot/ sem emberi kerzis kerint
élni. Mit kell azirt tennünk? Mindenestül fogua be kell gúlni az
fokasagnak. Mert meg halsák hog te ide iuttél. Azirt tudd ezt/ az
mit teneked mondunk. Nig emberünk vagon munkunk kinek fog
dások vagon/ vedd hozzád ezeket/ es vég tisztulást magabán azok
val egetembe/ es tig körzighet azokra/ hog az u feicket meg nires=
kif/ es mindenek meg tuggák hog semmi ligen az mit te feloled hale

Lottanak

Czelkedeti.

197

Lottanak hanem te es az toruinenben iarb/ es azt órized. Az dologe
nak felole fediglen irank mu azoknak kif az pogán nipek forról
dulának az hútre/ el vighenzin hog effelit valamit meg ne tartas
nának/ hanem ezek hog magokot meg tartók atnak azok tul/ melles
ket báluánoknak aldoztanak/ es az virtul es meg fontott lelkes als
lattul/ es parázna ságtul. Legottan az Pál az firfiakot u hozzá v
uii/masod napon tisztulást vün u velet/ es az templomba be mene.
hirdetuii/hog az tisztulásnak napjai be töltenek ligen/ mind azzig
a mig nem u irettek mindeniket asandikot vinninek fel az istennel.
Mikorón fediglen az hét nap immárán közel be tölt volna/ az Si
dok kif Aliabol valok valának/ mikorón az templomban meg lattak
volna útet/ mind az eghiss nipes fel indítak/ es meg ragadak útet
ezt káltuan. Israelnek nemzetisighiból valo firfiak/ legetek seghiz
rziguel. Ez az ember ki az mu nippunknak/ es az toruinnen/ es ez
helyek ellene mindeneket mindenütt tanít. Annak felette az Sörös
gókot es az templomba hozta/ es közhelle tütte ez bent helet. Mert
lattak vala az Efeusbeli Trofimusi az varosban u vele/ mellet az
aljat hog az Pál az templumba be vút volna. Es fel indula mind
az eghiss varos/ es az nips eggbe kezde futni. Es az Pált meg ra
gaduán az templombol ki vonkák vala/ es az templomnak antait les
gotta be zárlak. Mikorón fediglen azon ügekeznekn hog útet meg
öllik/ meg üzenek az feiedelemnek ki az seregben ezer ember előt
tar vala/ hog eghiss Jerusalem fel indult volna. Es az legottan
vitezeket/ es kázados/ kif vün u melle/ es u hozzájok folamék. Es
azok mikorón lattak volna az ezer ember előt iaro feiedelmet/ es
az vitezeket/ el hagak verni az Pált. Az ezer ember előt iaro feie
feidelem fediglen oda iaruulán meg fogá útet/ es paranczola/ hog fér
cc iij lanczual

Santual meg köröznek, és kérde vala ki coda volna / és mit tűtt volna. Egebet fediglen egebet kíáltanak vala az nipp körött. Es mikorón híluán meg nem érhetné ez dolgot az nippnek nagy kíáltásair / paranczola hog az taborba vinnék. Es mikorón az gradicza iutott volna / tortinek ez hog az vitezek kezdetet vinni út az írt hog az nipp erőt tiszen vala ranta. Mert nippnek nagy sokasága megen vala üvtána ezt kíaltuán. Old meg útet. Es mikor az taborba kezdettük volna vinni az Pál / monda az ezer ember előtt iaro feiedelemnek. Engchedi hog en teneked sollat? Monda az feidelem. Tuczi a Görögül? Te vagy amaz Egiptusbeli ember / ki minaponn nagy háborúságot indítal / és nincs ezer fegyveres embert vél ki az pusztaba. Monda fediglen az Pál. En Sido nemból valo ember vagók / Tarsusbeli nippnek eggyik / mell Lilicianak tartománynak nem ala valo város / kirlek fediglen tighedet engched meg ennekem hog sollat az nippnek. Es mikorón az meg enghette volna / sen álúán az Pál az gradiczon intist tún az út kezuel az nippnek / es mikorón nagy rendessig lütt volna / kola azoknak Sido néleven / és ezt monda.

Hússontetődik rész

Tisfirfiak atamfiai / és atam halgassatok meg az en besidemes / melluel en magamot mentem tú elöt tetek. Mikorón hallották volna fediglen hog Sido néleven volna ünekiel / inkab foganak halgatni / és mond. Bizoni az hog en Sido nemból valo firfiu vagofski Zilicianak tartománynak Tarsus neuú városában lüttem ez világra / de ez városban tartanak fel enghemet az Samalielnek labainál

§5.

és nagy gond viselisuel tanntatának enghemet az Sido törökinben / az istent kourem vala / mikippen tú és mind náian vattok mostán / ki haborgatám ez vton valo nipek mind halálglán / meg körözün / és témörzbe betuin mind firfiakot s mind asszóniállatokot / mikippen az fú pap és bizonságom ennekem / és mind az eggházi nipeknek rende / kifül leueleket és vihet vala az akafialra / és Damascusba megek vala hog azokot és kif ott volnának körözün ide Jerusalemet be hoznám hog útöt meg buntetnek. Tortinek fediglen az mikorón den utamón mennik / és Damascushoz közelghetnek dil sele / hog hir eclesiguel az menniból nagy világosság finessiguel körülvenne ens ghemet / és az földre le esim / és kozatot hallik mellben ezmondás lún ennekem. Saul / Saul / mire haborgatás enghemet? En fediglen ezt feleslim. Bram ki vagy? Es monda ennekem. En vagy az Nazaretbeli Jesus fit te haborgatás / és az kif en velem valanak bizoni az hog az világosságot látak / és ighen meg retteninek annak fediglen hauat nem hallak az ki en velem vola. Ez t mondom vala fediglen üneki. Bram mit tegek. Monda fediglen ennekem az vristen. Kell fel / és menni Damascusba / és ott mindeneket meg mondaniak teneked mellek el vighezui vadnak teneked hog te meg teged. Es mikorón nem látik az világosságnak nagy dürzöségeiben valo voltatul kezén fogva viselui enghemet az en tarsaghim kif en velem valanak / Damascusba menik. Egy nimell Ananias nevű ember fediglen en horzam ioue / ki aintatos ember vala / az törzui kerint / és ionak lelettetett vala mind az Sidonak tanubizonságával / kif ott lafnak vala / és elombé álúán monda ennekem. Isamfia Saul / vedd meg az te hemeidnek világosságát. Es en azon orában hemeimnek világosságát meg viuin / latam azt. Es az monda

az

Az Apostolofnaf

Az mű atáinak istene meg eleitű fogua arra kerzett tighedet hog meg esmérnid az ú akarattat/ és meg latnád azt az mi igaz / és hozatot hallanál az ú kaiabol / mert tanubizonságállis ūneki minden embereknel azokrul melleket lattal/ és hallottal. Móstán azirt mire tisztiszedelmet? Kell felies kerestelkéggel meg/ és mosd el az te bűneidet/ és seghyzigül hñad az or istennet nevit. Lún fediglen ez mikorón Jerusalembé meg tártem volna/ és az templumban imádkoznám/ hog en sileben el ragattatnám/ és latnám útet ezt monduan ennekem. Siess és meni ki gorsán Jerusalemból/ mert a be nem visszik az te en felõlem való bizonyag tüledeket. Es en ezt mondám. Bram tuggat ú hog en az tömlörzbe vonhom vala útöt/ és veresíghet tiszet vala minden sinagogában azokon kif hissek vala te benned. Es mikorón az Etüannak az te tanubizonsás godnak virít ontanak/ en és ott állók vala/ és eggé akaraton valik az zokual az ú halálára/ és azok ruháit órizem vala/ kif útet meg ólik vala. Es ezt mondám ennekem. Nennel/ mert en az pogán nyelvhez mesze borzatlak tighedet. Halgatnak vala fediglen az ú beszidit mind ez beszidiglen/ és haufot fel emeli ñ ezt mongat vala. Bebesz el ez földrül ez illen embert. Mert nem illik ūneki ilni. Nyis toron fedig azok kiáltanának/ és ruháikot elhannaik/ és az égbe port hagigálnanak/ paranczola az ezer ember előtt iaro feiedelem hog az taborba vigít útet/ és meg hagá hog ostorokual útet meg kínzanák/ és meg vallatnak, hog meg tudna mi okait kiáltanának ekippén ú rea. Es mikorón az fáz ember előtt iaro feiedelem erőssé meg kótoftette volna útet/ monda ūneki az Pál ki ú előtte áll vala. Szabadi tünestek ez/ hog meg ostorozzatok Romai embert/ és kif törvénuel bùnössé nem leltenek? Mells beszidet az fáz em

Czelekedeti.

199

ember előtt iaro feiedelem mikorón meg hallott volna/ az ezer ember előtt iaro feiedelemhez mene/ és meg besillg ūneki/ és ezt monda. Mit akar henni? Mert ez Romai ember. V hozza menuin az ezer ember előtt iaro feiedelem/ monda ūneki. Mondmeg ennekem. Romai ember vagi te? Es monda. V g wagon. Es felele az ezer ember előtt iaro feiedelem. En nag summa pinzuel tuttem ezt hog az Romabeli nipeknek kózzole egg legek. Es az Pál monda. En fedig vagon kúletisemuel nertem ezt. Annaktairt legottañel taurzának d ú tûle azok/ kif útet meg akariak vala finzani és vallatni. Az ezer ember előtt iaro feiedelem meg filemlék/ minék vtanna meg tudá hog Romai volna/ és hog meg kótoftette volna útet. Nyasod napon fediglen bizonyagual meg akaruan tudni mi okirt vadoltatnék az Sidoktul/ el odoztata útet/ és meg hagá hog az fú papok be gülse nek/ és mind az eghiszt tanárcz/ és az Pál ki hozuan/eléikbe allatae

Huszonharinadik riss

Az Pál fediglen az ú semetit az tanárra betuin/ és ú reaiok erőssé nizuin monda. Akamfiafirfiak en minden io lelti es méretuel viseltem en magamot az istennet előtte mind ez mai napiglan. Az fú pap fediglen Ananias paranczola azoknak/ kif ú előtte állanakvala/ hog az ú kaiat útnék. Legottan monda az Pál ūneki. Te megfejrisett fal/ meg vér iouendore tíghedet az isten. Te és az törvénben üls/ hog törvén ūneki itill enghemet/ és az törvénnek ellene azt paranczolodi hog enghemet veriék. Es az kif ott állanak vala mondának. Az isten fú papiat illete

dd di

AZ APOSTOLONAF

di kídalmasbóliduel? Monda fediglen az Pál nem tudtam akám
fiai hog fú pap ligen/mert meg vágón iruán. Az te nipednes fejez-
delminék gonoszt ne mong. Nikorón fediglen tudna az Pál hog az
gúlekezetnek eggit riße az Sadduceusok közzöl volna/ és az másik
az fariseusok közzöl fel kiáltta az gúlekezethen és ezt monda. Tú
firfiai akámfiai-en fariseus vágók fariseusnak fia/ az halottaknak
remindighekrül/ és fel támadasokról itiltetem en. Es mikorón ezt
mondotta volna/hasonlás lún az fariseusok/ és az Sadduceusok kö-
zött/ és el kádára egymástul az gúlekezetnek sokasága. Mert az a
Sadduceusok azt mongák hog fel támadas ne ligen/ és hog sem an-
gal ne ligen/ sem lilek. Az fariseusok fediglen minden az fét dolgot
vallák. Nag kiáltás támada fediglen/ és mikorón az irastudok fel
költönenek volna/fit az fariseusoknak pártan valanak/ egebeluel tusakod-
nak vala/ és ezt mongák vala. Semmi gonoszagot nem találunk
ez emberben/ hog ha lilek bolt üneki auág angal/ ellent ne tarczunk
az istennel. Es mikorón nagyon meg hasonlottanak volna/ az ezer
ember előtt iaro feiedelem filiún ranta/ hog el ne faggattatnél az
Pál az oltul/ paranczola az vitezeknek hog le menninek/ és az
Pált ú közzölök ki ragadnák/ és az taborba füsrinék útet. Az kouet
kezendojel fedig meg ielenék üneki az ur isten/ és ezt monda. Ba-
tor lig Pál/mert mikippen tanubizonstagot tül en rulam Jerusalem
ben/ azonkívünn fell teneked Romában és tanubizonstagot tenned.
Nikorón fediglen meg virradott volna/ egg nimessemberek az Si-
dok közzöl eggbe gúlinék/ és magokon valo átok titeluel ezt mondák
hog sem enninek/ sem innanak arézignán/ mig nem meg ölnék az
Pált. Többen valanak fediglen néguen firfiunál/fit eggbe eszűttenek
vala/fit az fú paphoz meninek/ és az eggħażi nipesherz/ és mon-
danak

CZELEKEDETT.

200

dának. Nyagunkon valo átok titeluel erre kóteleztük magunkot hog
semmit hankba nem viħunk arċiġlañ/mig nem az Pált meg ölnük
Annakokait ielenzítet meg tú az ezer ember előtt iaro feiedelem
nek/ és az tanáczbeli nipnek hog holnapon hozza ki útet mű közinb
be/ mint ha valami bizon dolgot akarnánk ú tule érteni. Nyú fe-
diglen/minék előtte mű közinbe el kózelirzen/kiſek vagunk útet
meg ölni. Nikorón fediglen meg hallotta volna ezt az Pálnak hu-
ganak fia/ el mine/ és az taborba be mine/ és meg besillé az Pál
nak. Nikorón fediglen az Pál égget az kázember előtt iaro feie-
delemnek közzölé ú hozzáhiuatott volna/ monda. Vidd az ezer
ember előtt iaro feiedelemhez ez germeket. Mert valami dolgava-
gon/fit meg kell üneki besilleni. Es az/ az germeket ú mellé viuin
az ezer ember előtt iaro feiedelemhez viue/ és ezt monda. Az Pál
kit kózue tartass ú hozzáhiuatuan fire enghemet hog ez ifsiat te
hozzád hoznám/kinék valami dolga vagon/fit teneked meg kell mon-
dani. Nikorón fediglen az ifsiunk kezit fogta volna az ezer em-
ber előtt iaro feiedelem/ fél felé mene ú vele/ és meg kérdezé útet
e Nyi dolog az/ az mit ennekem meg akar h ielenked? Az ifsiu fe-
diglen monda. Az Sidok eggbe tanáczkeztanak hog tighedet arra
kirienek/ hog az holnapi napon ki hoznád az Pált az tanáczba mine
ha valami bizon dolgot akarnának ú tule kérdeni. Annakokait te
ne higg ünekiek/ mert az ú halálara neguen firfiunál több hāndoko-
zott/ ú magokot magokon valo átok titeluel arra kótelezék/ hog sem
enninek/ sem innanak/ mig nem meg ölnék útet. Es mostan kiſen vad-
nak azt várul/ hog ünekiek akarattokot teged. Az ezer ember előtt
iaro feiedelem fediglen el borzata az ifsiat/ és paranczola ünekiek ezt
monduán. Valakinék törtinet berint meg ne mongad/ hog ezt meg
dd iż ielen

AZ APOSTOLENAE

felentetted ennekem. Es nimell két hárásdost u hozzábiutuān / monda. Két hárás vitezt / es hetuen louagot / es két hárás láncaſi ſe rezetek / hog & eſareaba meninek iinek harmad oraia utan / es los uakot agganak / hog Pált u reaiok fel ultetuān eghissigben vigik az Felix feiedelemhez. Es leuelet es ira ez értelenuel. Az Elau dius Lysias az hatalmas feiedelemnek az Felixnek köſonetet ir. Ez firfiat az Sidok fogtak volt meg / es mikorōn immáraū ū meg akarnak ölni / mikorōn sereguel oda iutottam volna / meg ſabadiſtam meg értuiān / hog Romabeli volna / es meg akaruān tudnom az ofat mi okirt vadolnák ūtet / az u tanárcsoba vum ūtet. Kit meg értim hog kérdisben valo dolgoſrul vadolnának / mellek az u toruinékkben vadnak / kiben ſemmi bün ninezen / fürt halált / auag fogſagot iudemlene. Es mikor mäſtul meg értettem volna / hog halálara ſandokoftanak volna az Sidok / minden haladik nélküle hozzád hoczatám ūtet / paranczolatot aduān azoknak es / kit ūtet vadollat / hog az mi dolgoſ wagon u ellene / mongak meg te elötted. Lig eghissigben. Az vitezeſ ſediglen azonkippeñ / mint üneſiek meg vala paranczoluān az Pált u hozzáiok viuñ nel Antipatrissa viuek. Nagy napon ſediglen az louagokot es hoczatuān hog u vele elmenneſ / az taborba meg ſérinek. Kit mikorōn Eſareaba iutottanak volna / es az leuelet az feiedelemnek meg attak polnataz Pált es u eleibe állatak. Mikorōn ſediglen el oluasta volna az feiedelem / es meg kérdette volna / mell tartománbol valo volna / es meg tutta volna hog Liliſianak tartománbol valo volna monda. Neg halgatlaſ tighedet mikorōn az te vadoloid es el iutandnak / es paranczolahog óriñek ūtet az ſiptarto Herodes háraban.

huszon

CZELEKEDETT.

201

HUSSONNEGE

dit riſ.

E napnak ſediglen utan / na Eſareaba le mene az Ananias ſu pap / es az ve nekuel egetembe / es egg nimell Tertullus neuu ilesen holo mesteruel / kit az feiedelemhez meninek az Pál elſen. Es mikor az Pált toruinbe hírtak volna / vadolni lezde ūtet az Tertullus ezt monduān. Mikorōn nag bikesigben illunk te miats ſad niemess feiedelem Felix / es mikorōn ſok dolgoſ iol viſelteſſenek az nipneſ fözötte az te rea valo gond viſeliscednek általa / mindenkorōn es mindenutt egenlő ſippen díczirünk / minden hala adáſual. De hog beſidemuel tighedet hossu ideiglen n: tarczalak / kírk tágghedet / hog halgass meg munkót ſeuves beſiduel / az te enghedelmeſ termiſheted kerint. Mert találok ez meg dögletoſ firfiat / es ki haboruſagot indít minden Sidoknak mind ez világ ſerte / es ki az Nazarenosoknak eretneſiſhinek ſeie / ki azon es ügeſezett / hog az templumot es meg ferhez tesse / kit meg foguān akarok hog az műtoruiúnk kerint meg itillük. De mikorōn oda iutott volna az ezer ember előtt ſáro ſeidelem az Lysias / nag erouel ki viue ūtet az műfezeinkból / paranczoluān hog az u vadoloi te hozzád iúienek / kitül te magad értelmet veheſz mind ezekrul / kírkul mű ūtet vadolluk mikorōn vighire mig. Az Sidok es ſediglen beſidet túnék hozzá / es azt mondak / hog azonkippeñ wagon. Neg ſeile ſediglen az Pál / mikorōn az feidelem intett volna üneſi / hog volna. Jobb ſuel ſeleſteſ meg az en ügemben en magomirt / mikorōn tudua ligen en nálam hog te immáraū ſok eftendötül fogua itilo mestere voltal ez nipneſ

dd in II

Az Apostoloknak

El meg érheted hog miel tizenkét napnál több napia ne ligen hog
Jerusalemb fel iuttem imádkozni / és az templumban sem talál
tanak enghemet / hog valakiuel vetekestem volna / auág azt tüttem
volna / hog az nip fel induluan ösue futna / sem az synagogákban sem
az váróban / sem meg nem bizonyíthatott azokot / kikból enghemet
vádolnak. Vallast tiszek fediglen teneked errül / hog en az ut kerint
mellet cretnesnek híjnak / attippen tisztelém az Sidoknak istenit /
hog hijszem mind azokot / mellet az Moisesnek törvéniben / és az
profetáknak írásiban meg vadnak iruán / reminsighem liui az isten
ben / hog iuendőre meglísen az halottaknak fel támada / mind
ioknak / mind goneskóknak / mellet ezek és várnak. Sog en és ebben
ügelezem / hog az en leksi esmeretemet mindenkoron tisztán visel
sem isten előtt / és emberek előtt. Sok estendöknek vtanna fediga
leñ Jerusalemb menis / hog alamosnát östanik az en nemzetisighem
beli nypnek / és hog istennek tisztességhire valo aiändifokot vinnik fel
mells dolgokban meg tisztluan találana enghemet az templumban
nem nypnek sokaságával / sem nypnek fel indulásával. Nincs Si-
dok fediglen kik Ásiabol valók / kiknek te előttek kisebbek vala lenni-
ek / és enghemet vádolniok / ha valami dolgok volna en ellenem / az
auág mongák meg ezek u magok / ha valami hamisságot találtanak en
bennem mikorón itt az tanáczban áltak / imez egg botul elvaluan
melluel en u közöttök aluan ezt kiáltam. Az halottaknak fel tama
dások felöl itiltek tú ma enghemet. Mikorón ezeket meg halgatta
volna az Felix haladikot tún az u ügetben. Mert bizonyul árti vo
la az dolgokot / mellet az uthoz valók valanak ezt monduan. Mikor
ón az ezer ember előtt iaro feiedelem az Lysias ide iuend meg ér
tem az tu ügeteket. Es paranczola az ßaz ember előtt iaro fejez

delem

Czelkedet.

202

delemelet hog óriz néz Pál / és hadná útet kabad érjet alatt len
ni / es hog az u barati kozzol valakit meg ne tiltana valamiben üne
ki folgalni / auág u hozzá menni. Egy nihán napnak vtanna fedig
leñ mikorón Lesareaban volna az Felix az u felesighiuel az Drusil
laual egetembe / ki Sido nemből támaddott vala / hozzáhuata Pál
és meg halgata u tûle az hûtöt / mells az Christusban vagon. Mi-
korón fediglen u sok ideig disputált volna az igassagrul / és mirtifle
teffigrul / és az iouendó itiletrül meg retteniñ az Felix ezt felele
d. Mennel mostan / és mikorón alkalmatosságot néhetelek / elô híjak tis-
ghedet. E getembe azt és reminsi vala hog iuendőre Pál pinze
adna ünek hog útet el borzatna. Annakorait gakorta elô híja vas
la útet / és hol vala u vele. Mikorón két estendő beolt volna Fe-
lixnek más helibe valo tisztarto lún / finek Porcius Festus vala ne
ve. Akaruan fediglen az Felix fedwet tenni az Sidoknak / ott hagá
az Pál fogua.

Húszonötöndöt ríj.

Annakorait Festus az
tartománnak tisztít fel u
ui harmad napnak vtan
na fel mine Jerusalemb
Lesareanak váróaból. Az
fu papok fediglen / és az Sidoknak fu emberi talentist tûnei az Fe-
stusnak az Pál felöl / és kirik vala úte / hog az Pál Jerusalembé hi-
uatna / liuanan hog ebben fedueket tenne Pál ellen / kiflest vetette
nef vala / hog meg ösnek úte az uton. Festus fediglen meg felele u-
tnefek / hog Pál bátron Lesareaban tartanak / mert u es rouid u-
dóben

Az Apostoloknak

döben oda menendő volna. Annakokairt az kif tű közöttetek hatalá
masok/iünenek le oda en velem egetembe/ és ha valami bün vagón
ez firfiuban/feleltek hozzá. Mikorón fediglen ű közöttök tiz nap
nál többön ott volt volna. Lefareaba le mire/ és másod napon itisó
kétsé üle/ és paranczolá hog az Pált elő hozzák. Kit mikor elő
hoztanak volna körül állat útet az Sidok kif Jerusalemból le men
tenek vala/ sok/ és nehez búnókuel vadoluán útet melleket meg nem
bizonithatnak vala/ feleletben magát mentiin az Pál/ hog sem
az Sidoknak töruiné ellen/ sem az templum ellen/ sem az Ezáhár
ellen valamit nem vittezett volna. Festus fediglen akaruañ fedue
ket tenni az Sidoknak/feleluiñ monda Pálnak. Akarhi Jerusalem
be fel menni/ és ott állani töruint ezekről en előttem? Monda ke
diglen az Pál. Az Ezáhár itisó kék előtt állok/ holott en rulam
töruint kell tenni. Az Sidoknak semmi hamiss dolgot nem tüttem
mikippené és ighen iot tudod. Mert ha ártottam ünekeit/ auág
valami dolgot ollat tüttem/ kijt halalt irdemlet/ kis vagok meg hal
ni. Ha fediglen semmi nincz ezekben/ kibben enghemet vadolnak e
zék/ senki nem adhat aitandokon enghemet ünekeit. Ezáharrá vissza
ügemet. Legottan Festus az tanáczval foluañ ezt felelé. Ezáhár
ra vüdi ügedet? Az Ezáharrá fogt menni. Es mikorón egg nia
hán nap mult volna el/ Agrippa király és Bernice Lefareaba le ioz
uinek/ hog Festust meg satogassák/ és ü vele kerebetuel náias fog
ganak. Es mikorón sok ideig lakoznának ott/ Festus eleibe ves
te az királynak az Pál dolgát ezt monduán. Egg nimi firfiut hagok
itt Felix fogua/ kirul mikorón Jerusalemben mentem volna ielenz
eit tünök ennekem az fú papok/ és az Sidoknak vini sentenciát ki
vánuán en túlem ü ellene. Kifnek ezt felelim. Nem sokasok az Ro
mabe

Czelekteti.

203

mabelieknek fedwirt veshedelemre adni valamells embert/ arzig mig
nem hembe legenek az fel perek az emberuel az kihet felelnek/ és
helt vegen az bünböl valo maga mentisre. Annakokairt mikorón ide
gültek volna mindenhaladik nélkü/ az kouetezendő napon itisó
kétsé üluin/ paranczoluañ hog az firfiat elő hozzák. Kirul mi
korón elő állottanak volna az fel perek/ semmi bunt nem vehetnek
vala elő az dolgok felől/ melleket en biles valas hanem vala ünekeit
vetekedisek az ellen nimirne kérdis kerint valo dolgozrul/ melle
ket indítottanak volt az ü hijaba valo isteni tištelišekről/ és egg ni
mell meg holt Jesuſrul/ kit az Pál erősen bizonit vala hog ilne.
Mikorón fediglen kételkeduiñ en ez illen nehez dolgok felől/ kérde
vala útet/ hog ha Jerusalembé akarna menni/ és ha ott akarna
töruint állani azok felől. Az Pál fediglen mikorón az Ezáharrá
vütte volna ügit/ és kiuanta volna hog az Ezáharrá töruint az
ü ügiben/ meg hagám hog meg tarzak útet arziglán/ mig az Ezá
harrához bárzatnám útet. Agrippa fediglen monda. Festusnak. Aka
rom vala enes ez embernek besidit hallanom. Monda. Holnapon
meg halhatod. Nyasod napon fedig mikorón az Agrippa/ és Bernice
sok kibületuel el iüttenek volna/ és mikorón be mentenek volna az
házba/ mellsben útet meg akarat halgatni/ az ezer ember előtt iaro
keiedelemuel/ és az városnak fü emberuel/ Festusnak paranczolat
kabol elő hozák Pált/ és monda Festus. Agrippa király/ és mind
ü firfiak/ kif egékembe mü velünk itt vattok/ lakkatok ez embert/
kirul mind az Sidoknak sokasaga kola en velem mind Jerusalemb
ben/ s mind itt kialtuán/ hog nem fellene üneki touabbá ilni. En ke
diglen semmi dolgot nem találit/ hog ü tütt volnaskint halalt irdem
ellen. Mikorón fediglen ez ember Ezáharrá vütte volna ügit/ az
ee vige

vigherim hog útet az Lázárnak fülgem/ kirúl ninczen mibizon dolgot triakaz vrnak. Annaktairt im ki hoztam útet tú elotókbe/ és teleben te elődbe Agrippa királ/ hog értelmet viuin belölle legen mis irnom. Mert hamiss dolognak lattatik ennekem/ kótozue borzatnom útet az Lázárhoz/ és meg nem ielentenem az búnóköt/ az mellekból vadoltatik.

Huskónhatodik riß

Grippa fediglen monda az Pálnak. Ha akarsz halni te magadirt meg enghetteket tenekek. Ez gottan az Pal kezit ki mutuan meg felele. O Agrippa királ/ alntom en magamot bodognak lennem mind ezekben/ kitben az Sidok vás dolnak/ ki ma te előttek felesek meg/ miforón ighen iol tuggad te az Sidoknál valo hókasokot/ és az dolgot/ mellekrül vetekezni hókstanak. Azirt kirlet tighedet/ hog bikelighesen halgass meg enghemet. Annaktairt az en ifsiuságomtul fogua valo illetemet/ mells fezdet/ tül fogua volt az en nípem körött Jerusalemben/ tuggák mind az Sidok/ kit elein fezdet tül fogua esmertenek vala enghemet/ ha bizonsgot akarnak rula tenni/ hog az isteni hógalatban/ mellet mü erőssen tartunk/ vég istem mint fariseus. Mostanás es bizodalmani liuin az ighiretben/ mellet tün az isten az mü akainfnak/ toruina ben állot/ mells ighiretre az mü tizenköt nemzetisighink/ reminifü mogokot iutniok/ nes/ és napual húnetlen tiszteleiin az istent. Mire reminisgirth o Agrippa királ buntetne enghemet az Sidok. Mire stilisek tú hihetetlen dolognak/ ha az isten halottakot tamaftsz

en

En es azt alrigom vala hog miuel en az Nazaretbeli Jesuasnak neuinek ellene sokat viaskoduan valamit tehetni/ mells dolgot meg es tük Jerusalemben. Es sok senteket vettettem tömlötzökbe/ erre ha talmat viuin az su papoktul/ es miforón úfot meg ölnék sentenciat ottam üreájok. Es minden synagogak herte gáfort a meg buntetui üfot/ arra kíserítem vala hog az Nazaretbeli Jesuasnak nevit fidalmas besiduel illetnek/ es ennél több eftelensighet müeluin úraytok/ meg az külső városiglan es/ üldözöm vala úfot. Isten ügekeretben liuin miforón Damascusba mennik az su papoknak hatalmassa gaual/ es enghedelmiuel/ imz Agrippa királ/ dilnek ideinaz vton finessighet látik/ mells az napnak finessigkeit felül halaggá vala/ es mells forrúl vün enghemet/ es mind azokot/ kik en velem egetem be viban valanak. Miforón fediglen mind mü az soldre esünk volsna/ hózatot hallik/ mellsben ez hózat lún en hozzáam/ es ezt mondanak Sido nélueñ. Saul Saul/ miyrt haborgaciz enghemet? Kéz min dolog tenekek az eftenek ellen rugoldoznod. En fediglen eze mondám. Vram kiczoda vag? Es ü monda. En vágof az Jesu/ kit te haborgaciz. De fell fel/ es all az te labaidra/ mert ezirt ie lenim meg tenétek/ hog hólgammá kerezzelik tighedet/ es tanuz bizonsgommá mind ezekrül/ melleket látal/ es mind azokrul/ kik ben tenekek meg ielenem/ ki mentui tighedet az Sido nípnek/ es pogánynak kezeiböl/ kiknek kózibe borzatnak en tighedet mostan hog meg nissad az ü heineket/ hog az sötisigból világcságra forduljanak es az satannak hatalma olol/ istenhez térienek/ hog az ü búnóknak borzánatkat vegik/ es órótsighet azok körött/ kik meg benteltetenek az hűnek általa/ mellsuel enghemet vallanak. Annaktairt o Agrippa királ nem lúf enghedetlen az mennei látásnak/ hanem el's foras

ee n z fak

Apostoloenae

zoknak kis Damasrusban vadnak/ és Jerusalemben/ és Sido országna minden tartománi kerint/ annak utána az pogán nipeknek és hirdetem vala/ hog bünököl ki törniük/ és az istenhez fordulnának/ és ől dolgozban foglalnak magokat/ kis működ volnának azokhoz/ kik io iletre törtenek volna. Ez okirt az Sido miforón az templumban meg fogtanak volna enghemet/ azon valanak hog meg össenek. Annakorai az istennék seghedelmít néruin/ mind ez mai napiglán ihon vagók/ tanubizonságot tűn mind fizsinék s mind nagnak/ és semmit egebet nem mondok/ hanem az melleket az profeták elöl meg mondottanak vala következendőknek lenni/ és Mózes és/ ha az Christus iouendőre halált kenuedne/ és ha u előbbőr az halottaknak fel támadásabol világosságot fogna hirdetni az Sido knak/ és az pogán nipeknek. Miforón Pál maga mentisiben ezeket mondana/ Festus nag fel koual ezt mondá. Szed nélküli kolasz Pál. Az sok irásoknak tudomári efteleneg tiszenet tighedet. Monda Pál és. Nem holok ehem nélküli io Festus/ hanem igasságna/ és szozanságna bekidit holom. Mert tuttara vadnak ezek az Agrippa királnak/ ki előtt kabádon és holok. Mert hijsom hog ezek közül semmi üneki titkön nincsen. Mert ez nem valami seghetezben lütt. Hissi Agrippa király profetáknak? Tudom hog hisz. Agrippa fediglen mondta Pálnak. Ighen leves riszben viheti engemet arra hog kereszteneg leget. Es az Pál monda. Kiúannám az istentül nem czak leves riszben/ hanem nagban és/ nem czak tighedet hanem mind ezeket és/ kik mostan az en bekidemet hallák hog is lenek volnának/ mineműen vagók/ ezekül el valuan az melleket enghemet meg köröztenek. Es miforón ezt mondotta volna/ fel kilegy király/ és az fejedelem/ és Bernice/ és azok/ kik u melleket ülnek

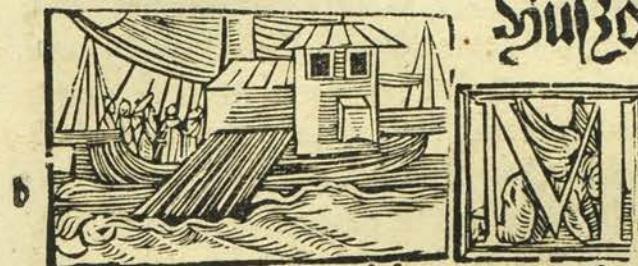
Czelkedeti.

205

et vala. Es miforón felfelé mentenek volna/ kónak vala u körök föl/ és ezt mongál vala. Semmi dolgot nem tüt ez ember/ kijre halalt/ auág fogásagot írdemlen. Agrippa fedig monda Festusnak. Ez borzathatták volna ez embert ha Zákbarra nem vitt volna úgít.

Húzónhetedik

rész

b

Ijet utanna fedige len el vighezek/ hog mü haton Olaszországba mennink. Pált/ körözue az Bazadosnak kezibe adat/ kinek Julius vala neuer ki az Romai Zákbarnak sereghiben vitezekedik vala/ és nikifiket egebeket. Miforón fediglen be kallottunk volna Adra mytinabeli haioba/ vizen afaruan menni az Asianak tartománitul nem mesze/ haionkot el odok. Velünk marada fediglen az Arisztar chus/ ki Macedonai vala/ és Tessalonice városbol támadott vala. Az következő napon fediglen ki kötök Sidon neuu városban/ es az Julius az Pált ott emberhez valo keretetuel tartuan/ megen ghede üneki/ hog az u barátihoz menne/ és találna ki üneki gongát viselne. Onnan es mikor haionkot el ottuk volna Zíprus alatt menekel oda nem mesze liui/ annakorai hog az helek arézul funnák vala. Es az tengheren által menuin/ mell Lilicianak/ és Pamfiliának ellenibe vagon. Myra neuu városba iutánk/ mell Egyrianak várrosa. Az Bazados ott es Alexandriabol valo haiot találuan/ mell Olaszországba megen vala/ az haioba helseztete munkot. Es miforón sok napon vizen valo utunkot kisén tennök/ es nehezen iutunk volna. Ondus ellenibe/ hog az kel meg tartoztatna munkot

ee in Greg

XLII. 2. C. P. O S T O L O K N A F

Lretahoz fözel viselőt az hajot / Salmonhez nem mesze. Es onnan nehezen verekedui el / egg nimell helre iutánk / mellnek Szíp part vala neuve / mellhez fözel vala az Lasea. Nikorón fediglen sok idő tölt volna be / es mikorón immáran veshedelmes volna az vízen valo iaras / ez irt es hog immáran üdönök fellette voltanak volna itten / inti vala úköt az Pál ezt monduan üneiek. Firfiak látom hog ez vízen valo vtunk / nem czak az hajoban valo marháknak / es az hajonak veshedelmiel / es karaual lisen / hanem az mű iletünknek es. Az kázados fediglen az hajó viselő mesternek / es az hajonak vatanak inkább hißen vala / hog nem mint azoknak / melleket az Pál mond vala. Es mikorón alkalmas foghelek nem volna ott az telelis ve nag sokan tanáczkozuan azt vighezek / hog hajofot onnan el og gúf / hog ha valamikippen lehetne Fenicebe verekednink / es ott tea telnink. Ez Fenice Lretának foghele / mell az Africus / es Zorus nevű helefre öll. Nikorón fediglen az al fel kezdetet volna funni / ezt aligat hog immáran akaratok be tellesegett volna. Nikorón az asszon mellől az hajot el ottuk volna / Lreta parka mellett viselik vala az hajot. De nem soküal annak vtanna az Tifo neuu fel fel tamada az hajonak ellene / mellet Euroa quilonak hijnak. Es mikorón el ragatta volna az hajot / es az felnek ellene nem áthatna / az hajot az helefnek borzattan az vízen ide s toua veretünk vala. Nikorón fediglen egg bighetbe verettünk volna / mellnek Clauda neuve egg czolnak / nag nehezen néhetink / mellet az hajoba fel emelui n egéb seghijzighetek / es ilnek vala / által kotozui az hajofot / mere filnek vala hog veshedelmes helre ne esnnek / edint borzattan ala effippen viseltetünk vala. Nikorón fediglen nag vésznek miatta ide s toua hánattatnánk / az kouetkezendő napon az hajobelí marháknak.

ker

CZELEKEDETT.

206

Keriben sofat hánának ki az tengherbe / es harmadnapon mű maz gunk kezeinsuel ki hánók az hajonak kissighit. Touábbá mikorón sem napot / sem czellagot nem láthatnánk sok napiglán / es nag vész tamadna reánk / immáran sem mi reminsigünk nem vala / az onnan valo ki menekedis felél. Nikorón fediglen immáran ighen meg cheztenek volna az kit az hajoban valanak / legottan fel aluann az Pálú körzöttök monda. Osfirfiak nem kell vala az hajot Lretabol el indítani / es meg kell vala az en besidemet halgatnotok / es nem d kell vala ez veshedellemre munkot hoznotok / es az farvallasba. Nyostan es intelék túrótot / hog bátor küték legen / mert egg lileksem vész el tu körzöletek / hanem czak az hajó. Mert elombé állapék ennekem az istennel angala / melt istennel en folgaria vagos / es kit en tisztelik / ezt monduan ennekem. Ne fill Pál / az Zákar eleibe kell teneked vtetetned / es imq aständkul osta teneked az isten mind ezeket / kit te veled egg hajoban vadnak. Annakokart bátor küték legen. Mert hisek az en istenemnek hog azonkippen lisen / mikippen ennekem meg monda. Egó bighetbe kell fediglen munes funk ki vettetnünk. De minek vtanna az tizenegyedik hre iutánk / es mikor az Adria neuu tengheren volnánk ij fel felé / azt világ vala az hajos mesterek / hog valami tartomán teczezenek üneiek / kit mikorón az viz miro herkamot ala borzattak volna / huß lipisne mifig het találanak lenni / es egg keuessé onnan el menuin / es mikorón es meglelén leborzattak volna az viz miro herkamot / tizenöt lipisne mifig het találanak lenni / es mikorón filiniek / hog tortinet kerint / valamigonos helre ne menniek / az hajonak meghibóls nig voimarczat betinek ki / es kiuának vala / hog az nap fel tamaggon. Az hajos mesterek fedig mikorón ügekezniek elutni az hajobol / mikorón az ee ujj czolna.

AZ APOSTOLONAF

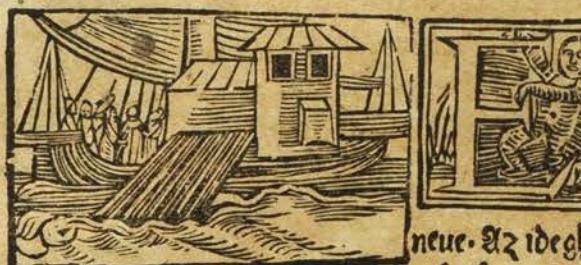
ezolnakot az tengherbe le boczatták volna/ tettekutn msn̄t ha az
vasmaczat akarnak le rūntani az hato orrābol/ monda az Pál az
századosnak / és az vitéznek. Ha ezek az haibon nem maradand
nak / tū veshdelemstl meg nem menekedhetek. Mikorón ezt hallos
tak volna az vitéz / el metelek az ezolnakat lótelit / és ki hágál
esni az ezolnakot / és mikorón az nap fel kezdett volna terézeni / az
Pál inti vala mind úfot / hog enninek ezt monduan. Tizen negedik
napia ez hog várásban liui chen vattok / és semmit nem útök. An
nakokairt intelek tútököt hog egerek / mert ez meg maradastokra va
gon / mert ezek haia kála sem vēs el fejru l eggitekn̄t / és mikorón
ezt mondotta volna / fejéret viui kezibe halat ada az istennet
mindenekek előtte / és mikorón meg kegte volna enni kezde. Touab
ba mikorón mindenek húlben vigastalásból vittenek volna / ús / és ünet
Valans fediglen az haibon mindenestl fogua két kár hatuan ha
tan. Es mikorón itelben meg eleghertenek volna / könnebbintk vala
az hait / és az buzat az tengherbe hánnak vala. Mikorón fedig nap
val volna / nem tuggak vala miczoda földön volnának. Látanak fe
diglen egg nimi kafadik tenghert / kinék parta vala / és azon gon
dolkodnak vala / hog ha lehetne az partba útköztesek az hait.
Es mikorón az vasmaczat fel vonták volna az tengherre indu
lának meg eréktiin egemetbe / az miuel eggbe foglalták vala / az kis
siget melluel az hait viselik vala / és az forgo vitorlát fel tuiin
oda honnan az kér fun vala. Es mikorón oll helre estenek volna
mell heken két tengher kafadik vala az hait az partba útköztesek.
Es mikorón az hait orrat bele útották volna / meg álla / hog meg
ne indulna. Az meghi fedig az haionak el kafadoz vala az habonak
ereinek miatta. Az vitéznek fediglen ez vala akarattok / hog az e
foglakot

CZELEKEDETI.

207

foglakot meg ölnékhog valaki u közzöök el ne futnia / ha az tengher
ból ki vñna. De az százados akarvan meg tartani az Pált / meg
tartoztatá úfot az u akarattokul / és azt hágahog az kis vshatn
nak elöl bőkninek ki az haibol / és földet kapnának / és az egerek üge
kezinek ki menni / nifik az haionak dekaiin / nifik az haionak nimi
töredikin. Es vñ tortinek / hog mind ippen boldnánk ki az földre.

JUSZONNIOLGHADIK RÍS.

S mikorón ki me
nekkenek volna.
legottan meg esme
rék hog az siget
nek Mikorón volna
neue. Az ideghen nipek fediglen nag
emberi heretetuel tartanak vala munkot. Mert nag rafas tuzet tuz
nek / és be fogadnak vala munkot mind ratain / annakokairt hog eső u
vala reánk / és hidégi vala. Mikorón fediglen az Pál nag sok venitk
gúnytöt volna / és az tüzre tütte volna / egg viperak / hog az heuet meg
érezui rea körök / és meg ragadá az u kezit. Mikorón utanna fedig
latták volna az sigetbeli ideghen nipek / hog az kígo az u kezin függ
leu köröttök ezt mongat vala. Szinte galfos ez ember / mells mik
orón az tengheri veshdelembol ki menekedett volna / az bün nem hag
ga ilni. Es az Pál az viperak kígo az tüzbe le razá / és sem
mi dolganem lún. Es azok azt alják vala / hog ez kouetkeznek /
hog meg gulna / auaghirteleniguel le esnek / és meg halna. Mikorón
fediglen azok sok ideig varták volna / és u rea niztenek volna / és
latták volna hog semmi dolga nem tortinnek üneli / visekedi seket el

vátoz

AZ APOSTOLONAK

változtatván azt monágat vala hogú isten volna. Vasának fediglen ott az heleken az súghetnek feiedelminek öröksíghi, kinék Publius vala neve, ki Sállásra fogaduán munkot / nag legelmešen tarta az ú Sállásán. Történet fediglen ez hog az Publiusnak atta felkenni elég hideglelisnek / és béli fájnak betegsíghiben gótróduin / kihez Pál be mine / és mikorón imádságot tűtt volna / és kezeit úról tütte volna / meg gogitá utet. Mikorón ezt tütte volna / egebek és kik az súghetben betegheket valának / az Pálhoz mennek vala / és meg hogusnak vala / kik és sof tisztessíghet tűnek műnefünk. Es mikorón viz a re sállottunk volna / súghunkre valókat kerzinek műnefünk az hárba. Hárrom holnapnak utána fediglen Alexanderbeli haion táránk mellaz súghetben telelt vala / mellnek Castor / és Pollux vala iele. Es mikorón Siracusába mentünk volna / harmad napiglánlaánk ott. Onnan és el eredui Regiumba menink / és egg napnak utána mikorón dil hél volna / az után valo napon Puteolosba menink / holott mikorón atafiatot találtunk volna / kirinek hog ú nálof más radnánk hét napón / és effippen iutónk Romába. Es onnan mikorón mű felolunk hallottanak volna az atafiat / előnke iouinek igaz az Appius vásáraigán / és az hárrom tauernáigán. Kiket mikor az Pál látott volna / halut aduán az istennek bátorfágot vün. Mikorón fediglen Romába iutottunk volna / az fázodos az foglalat az seregnék feiedelminek kezibe adá. Még enghedék fediglen az Pálnak hog egészül laknák az vitézuel ki útet órizi vala. Harmad napnak utána fediglen eggbe hiua az Pál az Sidoknak fü emberit. Es mikorón ú hozzá iuttenek volna / ezt monágat vala útnefek. O fiziaik atamfiai / mikorón en semmit nem tüttem le gen az nypnek ellene / auág az műeleinnek kerzisinek ellene / az Je

rusalem

CZELKEDETI.

208

rúsalembeliek enghemet meg fogának / és az Romabelieknek fezek be adanak. Kik mikorón enghemet isol meg kerdeztenek volna / el az karának enghemet hoczán / annakokairt hog semmi ok en bennem nem volna / kiirt halalt irdemlenik. De mikorón az Sidoek ebbent ellent tartanának kíberítjetim en / hog az Lázárra venním ügesmet / nem az irt mint ha volna ennekem valami dolgom / kiböl az en nemzetsíghimet buntessem. Annakokairt ez okirt hiúlak ide tüököt / hog látóvalak / és tú veletek bolnák. Mert az Israelnak nypnek reminsigheit fotóztenek meg enghemet ez láncaul. Es mondának azok úneki. Műnefünk sem leuelet nem küldöttenek Sido országbol te feldöld / sem az atafiat körzöl / ki mű hozzáránt iuttet valaki valami gonosz dolgot nem besillet / sem kolt te feldöld. Utaruk fediglen te túled meg hallanunk mi értelemben vag. Mert nincs uán wagon műnefünk / hog ez hútnak / mint egg eretneksignek / mindenütt ellene mondának.

Mikorón fediglen napot hattaznak volna úneki / sokan iouinek ú hozzá az Sállásra / kiknek az irásnak magarázza vala / tanubizonságot tiuin az istennek országárul / és koluán únekeit az Jézusról / az Móysesnek töruióból / és az proféta táknaik irásiból / holualtal fogua mind estueiglen. Es nikit hiúnek vala az beszideknak / melleket az Pál mond vala / nikit fediglen nem hiúnek vala. Es mikorón ú közöttök meg nem egenesülyhetnienek el oskolnak vala / minék utána az Pál egg fouetkezendo kolt mondok ta volna. Az Szent lilek az Esaus profetának általa isol kolt az műeleinknek / ezt monduán. Mennel imez nypbez / és mond ezt. Filéitekuel fogtok hallani / és meg nem értitek / és nízui nízni fogtok / és meg nem látókátok. Mert nagyon meg telék ez nypnek f azú bűe / és filekuel nehezen hallanak / és hemeket erőssé be forró

tak

AZ APOSTOLOKNAK

éat hog valaha hemefuel ne lassanak/ és filefuel ne hallanak/ és fu
ófuel ne érzenek/ és hog meg ne fordullanak/ és meg ne gógyzam
úköt. Annakokairt tudásnakra legyen tünekek/ hog az isten az pogán
nipeknek boczáta az ú úduozjító fiát/ és azok meg fogiat halgatni.
És mikorón ezt mondotta volna. ki meninek ú tüle az Sidok/ kik
nek sok vetekezések vala únon közöttök. Az Pál kétiglen es
ghiss két csehendeig lafot az ú fogadott kállasán/ és
mindeneket be fogad vala/ kik ú hozzá be menj
nek vala/ hirdetui ünekeit az istennel orszá
gát/ minden bátorágát/ és az ostra
tanítván/ kik az ur Jézusról vad
nak/ és senki útet meg
nem tilta vala.

S

Az apostolnak ezeketetnek vigha.

AZ SZENT PAL LEVELEI ▶ MELLEKET KV

Lomb fulomb városbelieknek írt.

az	Romabelieknek.	1	Thessalonicebelieknek.	8
	Zorinthusbelieknek.	2	Thessalonicebelieknek.	9
	Zorinthusbelieknek.	3	Timótheusnak.	10
	Galatiabelieknek.	4	Timótheusnak.	11
	Éfesusbeliének.	5	Litusnak.	12
	Filiippibelieknek.	6	Filemonnak.	13
	Zolossebelieknek.	7	Sidonak.	14

AZ TÖBB APO stolofnak levelei

Az Szent	Jakab levele.
	Peter levelei
	János levelei.
	Judas levele.

Az menneti icelenisről való körű.

13' Romabeliefnek írt leuelnek értelme.

Az my testamentumnak két riße vagon. Az első riße be foglalta az nág euangelistának írásit. Az második az apostoloknak leueléit / kifnekt közzöle az Szent Pál az huatalban utolsó lún / az apostolságban való Sötgalatban elso / elso az isteni tudományban / elso az irásnak nemess voltaban. Ki fulomb fulomb városbeli nipeknek ira levelet / ira tanítj uáinak és / útöt az hútben erosszintén / és az kerefteni io illetre int uin. Azirt ez első leuel az Romabeliefnek Söt / kifnekt / miuel hog fü nipek valanak / és egebek között ielesek / ieles levelet ira / metszefü értelme ez / hog minden nipek / akar Sido nemból való legene / és az kar pogán nemból való / czak az Christusban való hútnak általa rierij meg az or isten előtt való meg igazulást. Azaz / az or istennel árgalmasságából úduozüllene / nem az úrdemekból / de mell árgalmassagot / sem meg nem foghatnak / sem meg nem írhetnek / hanem czak az hútnak általa. Nert hízik hog az or isten árgalmas / hízik b hog az ú Szent fianak ártatlan vire hullásának / és halálának irdemiz nek miatta ez egibiss világot meg enghesztelte ligen magának. Ez hút mellett minden io illetben foglalás magok / és io füel várak az utolsó napot / mellek az or isten az ú hútökirt iutalmat ad úneki et / az ú lelknek úduossighit. Hog ez vág ligen / irásual / és pildaual meg bizonysa. Ez az kereftenhútnak summája. Az ki ezt érti minden ért / ha ki nem érti / auág vág nem akaria érteni / semmit nem ért az hút dolgában. Ha azt hízik hog ért / ez illen úmaga meg czal ja magát. Lass fediglen mell nag miltatlan dolog embernek ú mas gat

2
gat meg czalni. Lass mell rag vekedelem azt nem érteni / az mit érteni kell mindenek / az miben mindenek úduossighe függ. Nil uán vagon fediglen ez hog soán vadnaf / kif vagon nem akariat ez érteni / azirt hog hafnos nekit ez világ kerint. De ez seues ideig valo hafon / az hütetleneket örökké valo kárt hoz / vishontag az his ueknek ez világhi kár vallas örökké valo hafnot hoz. Ez kerefteni hútnak dolgat az búnós emberi termiszet meg érti / ielesben az isten nek itiletiben mikor az nag féltekdisben / az nag filelemben / az nag d retteghisben / semmibez nem eshetik egébhez / hanem czak az istenek árgalmasságához / semmiben vigastalast / semmiben bizodalmat / semmiben segítséget nem talál / hanem czak abban. De ez utolsó esmérret kif / és vekedelmes esmérret soakanak / nimeléknak nem vekedelmes / tudni illit azofnak / kifet az isten / zuvalippén meg akar tartani. Pilda műnefunk az lator / kinek az kif esmérret / és reminsig / úduossighe kif nem lún. De ez ritka pilda. Azirt akam fiai bátor ságosb mindenüknek idein az hútnak lámpásat meg gun tanunk / és az io czelekedetnek igho houidnekit kezünkbe vennünk / és e az menneti voleghint kifén várunk / hog ú vele az órók menetezöbe be mehesfürk / és hog amaz balgatag kúzekuel ki ne reteggünk / és ú veset egetembe az anton kifén ne Zorghessünk / és hog az voleghinnel ámez rettentetés kauat meg ne halluf. Bizon bizon mondó tuneket / nem tudom kif vattok. Távol legetek en túlem / kif hamissagot eze lekettek. Ez ki ezt valla / eross kif kiflán raka házat / mellek sem az ar uiz el nem moshat sem az nag vész el nem dünhet. Ezaz Christus eggházának fundamentoma / mellnél egebet senki nem vethet / mellek fezdetitül fogua / soán el akartana frontani / és mostan / el akariat / de mikippen azok nem teheti / azonkippen ezek / es nem ff ij tehe:

13. Romabeliek nek ijt

téhetik/mellsnek tövábbá ellene el nem hatalmazhatnak/meg az po
tolnak kapui és. Ez fundamentomot vete az ú predikálásnak az
igaz doctor az Christus Jesus/ezt Szent Pál/ezt Szent Peter/ezt
Szent János/ezt az egéb apostolok. Ez fundamentomot kell venni
mindeneknek/tík az Christus hútit predikálásnak/mert valakik más
fundamentomot visszakérdeznek/és ezek nem ippitennék/níluán
meg ismerték hog nem igaz doctorok/hanem hamisak/nem pástos-
rok/hanem biresek. Azirt afamfai/ez ielböl fönnekn meg elmerhet
tük/tíket kellen műnekünk követnünk/tíket nem/hog ú velek egetem a
be örökké el ne veszünk. Ez leuel eghis az kerefteni tudománt róui
deden be foglalla/ha ki iol ehibe vissza. Mert hol az otrul/mellek az
keresfteni hútbén fü dolgot/tudni illik az Búrul/és annak mi volt
tarul/az Otoruinrul/az Euangeliunrul/az Hútrul/és az isten
előtt valo meg igazulásrul/az Szabad akaratrul/az Isteni válasz-
ásrul/az Istennék titoktiteletirul/és az ú meg foghatatlan bőlcsei
ghirul/az keresfteni aldozatrul/és ioliletrul/az enghedelmesíigrul
az keresfteni babadsággrul/az meg botránkoftafásrul/és egebekrul/és
Azirt ha ki ez leuel meg olvasa/és meg érti/eghis az keresfteni b
tanúságot summa kerint érti. De kualitkippen valo tudománt füvan
ez leuelnek értelme/mert nehessighek vadnak benne/mikippen az ú
egéb leuelben/és. Ez nehessigheknak níluán valo okai vadnak/mel-
leket róvid besiduel meg nem irhatnak. Rónu azirt az Szent Pálle
ueléit mindenek olvasni/nem rónu mindenek meg érteni. Az mit
meg érteb benne/nag neresignek itillesd/az mit meg nem érteb/úz
gekezzél ranta hog meg érhessed/és el ne vinnad az Szent irásnak ta-
nulását. Mert údóuel az vr isten azt/és meg aggá értened az mit
nem érteb/ha tuña nem liss/és ú túle követed. Ez tanúság mun:
Fas

leuelnek értelme.

3
Fut füvan/vigázási füvan/elmít füvan/hútöt füvan. Ez két utolsó
dolgot az istentül kirend/amaz két előt te magadtul meg néheted
Ez leuelnek füvalkippen két rihe vagon. Az első rihiben/az kereft-
ten hútre tanít. Az másodikban az ioliletre int. Nem of nélkülv
agon fediglen ez/shog az Szent irás az hútuel az ioczelekedetet egg-
be foglalla. Mert mikippen az hút hiaba valo az ioműködetet nél
külv/azonkippen az czelekedet és hasontalan az igaz hút nélkülv. Bi-
zon az hog az hútnak általa úduozulnak az hiuct/de az ollan hútnak
általa/mellső nem holt hút/azaz/mellsben az hiwo ember ilui/br
iō működetetben foglalla maga/és ollaiban/melleket bizonval tud
az vr istennek kellemeteseknak lenni/melleket lat az keresfteneknak
hasznokra és ippúlisetre lenni. Int fediglen minden rendbeli embe-
reket/mindeneknek az úileteknek tanuságat megiruán. Inti az ota-
tot/az fiakot/az orakot/az bolgárot/az szabad renden valokot/az
házaokot/az ózuegeket/az Sido nipes/az pogán nipes. Inti
az otrókot/tík az hútbén erősséket/tík visszontag erőslénék/vighezetre
minden állapatbeli/és rendbeli keresfteneket. Tík fediglen ez
Szent Pál nem röök ez leuelben/hanem az egéb leuelben/és/mel-
lek ez után renduel következnek. Tík az egéb apostolok
és/pildát viuin (mint en aljstrom) ez Szent Páltul/
ki ekkippen kezdi el az ú leuelsit.

ff iij En Pál

Az Szent Pál⁴

apostolnak levele mellet

az Romabeliaknak írt.

Elso rész.

¶ Pál Jézus Christusnak köszönhetően / hivatalos az apostola / az istennel Euangéliumról maganak ki valásztatott / mellett ennek előtte ighirt vala az ú profetáinak általa az Szent írásokban az új fianak felülete ki testére mint Davidnak magányából támogatott vala / ki nincs meg telenteték hogyan istennel fia legyen határozottan vala / az meg kentelisnek lelke szerint / ebből hog fel támogatott halottaiból az Jézus Christus az művünk / kinek általa várunk en ez istennel e fedtveit / és ez apostollagot / hog minden pogánynak köszönt legyenek ki az új nevibe való hútre hajolnak / kiknek köszönlök vattok tü és Jézus Christusnak hivatalosi. Mindeneknél ki a Romában vattok istennel kérlekmes nípinet / és hivatalos kentet ki a nöök az istentől az művükkel / és az művünk Jézus Christustul isteni fedtveit és bicsiget.

Eloszor halat adok az en istenemnek az Jézus Christusnak általa mind tü felületek / hog híre vagon mind ez egységes világom hog tü az hútre fordultatok. Mert bizonyágom ennekem az isten / ki az en Ioseph rögtök az új fianak Euangéliumában hog künnetlen tüket em lefezetet

R

Romabeliek jrt

Ilekezetet tű felőletek az en imádságban mindenkoron ezt kíruin
hog tű hozzátok mehessek ha valamikippen el vighezetre valamikor
rón az istennék akaratából tű hozzátok io utam törtinik. Mert fe
nának tűtököt látni hog valami lelkei aindikban közössé tegelek tű
tököt kiuel meg erőssületet. Azaz hog közönsighes vigaftalast ve
get tű közöttetek az tű egymás között való hútotoknek általa/ és
egyetembe az en hútomnek általa. Áfarom hog tudástokra legen az
támiai hog gakorta volt fándikom hog tű hozzátok menek. Isolle
het meg tartoztattam ligen mind ez napiglán/ és vigre hog valami
haßnot tennik tű közöttetek és mikippen az egéb pogán nipek között
és. Mind Sörögöknek s mind egéb idegen nipeknek mind tudo
sofnak s mind tudatlanoknak tartozom/ effippen az menire ennes
sem aindikom vagon/ kis vagok tünekket és kif Romában vattok
predicálni/ mert nem figenlem en az Christusnak euangeliumát/
mert az istennék tehetsíge az mindenek üdvössíghire/ kif híki.
Először az Sido nipek/ az után az Sörög nipek/ mert az isteni
nek igassága az euangeliumnak általa nílatkozik ki/ hútból hútre.
Mert meg vagon iruán. Az igaz kediglen hútból fog ilni. Mert
ki nílatkozik az istennék haragia az menni országban/ embereknek
minden gonosz voltoknak/ és hamisságoknak ellene/ kif az meg esmérte
igasságot hamiss dologban tarthat. Annakok általa níluán vagon ü
malok az esmérte/ mellet az istenről lehet valaki. Mert az isteni
meg nílatkoztatta ünekeit. Mert valami dolgokot az emberek meg
nem láthatnak az istennék dolgaiban/ azokot iol meg láthatnak/
mikorón az új sok műinek általa meg érheti minden azokot/ és az új
öröktül fogva való hatalmasságát/ és istensíghit. Ezért hog mago
kot meg ne menthessék. Annakok általa meg esmértek le=

gen

Ieuel.

gen az istent/ nem alkippén tisztelik mint istent/ és hásalatosok nem
voltanak üneki/ hanem meg rizalattanak az ú gondolattoknak által
la/ az sötít be fogta az ú tudgolan küköt/ mikor ú magokot bőle
ezeknek hinnék lenni/ ekkelenek lúnet/ és el változtaták az halás
tatlan istennék felsíghes voltat/ más kipnek általa/ nem rizalatán
do embernek kifaragott kipire/ hanem annak felette oltra/ mellhas
sonatos madaraknak/ és barmoknak/ és máko firgheknél kipihet.
Annakok által az isten és fertelmesíge enghedé útöt esni az ú kúrk
dnek gondolatában/ hog únón közöttök galázatual illessék az únón
testeket/ kif el változtaták az ú igaz tiszteletit hamiss tiszteletre/ és
tisztelet/ és imádat az teremtett állatokat/ az teremtő istennék felé
te/ kif dirzirni kell mind örökké. Amen
Annakok által galázatos kívanságba enghedé az isten útöt esni.
Mert az ú assón nipi és/ el változtaták az termiséket felasat/
oll felasra mell termiséket ellene vagon. És azonkippén az fir
fiak és/ az assón emberekkel való ilishet termiséket kerint való felas
at el baguán/ ú magoknak ítélen kívanságokra fel gheriedinek/
éggik az masiknak ítélen kívanságára/ az firfiak az firfiaknak íté
telen kívanságára/ utalatos dolgot müeluin/ és az ú riuelghiseknek
iutalmat/ az mint illek/ ú magokra viuek. És mikippen ionak nem
láttaték ünekeit/ hog az istent meg esmérte/ azonkippén az isten és
oll ebbé enghedé útöt esni/ mell nem dirziretes. Hog oll dolgokot
müelninek/ mellet nem kell vala müelnies. Kif be telinek minden
bűnuel/ paráznašagual/ rizalardšagual/ telhet etlensišuel/ gonosšage
ual/ kif tellesek irigšuel/ galossagual/ háborgáual/ alnatsagual
kif gonosz erfölczuek/ arulok/ ragalmazok/ isten gúloloč/ boskuf ag
stiuš/ kif magokot fén viselik/ diczeledök/ gonosz dolgoknak leloč/ kif

99 at

¶ Romabelieknef ixt

atfoknak hauat nem fogaggak/ értelem nélkül valok/ kik herzett dosz
gofnak nem állanak/ kik seimmit nem hantának azokhoz/ kiket ter-
míhet herint herint fell vala/ kik biseigre nem hantának/ irgalmas
sagnélküli valok. Kik mikorón az istennék igasságát tutta ligen/ hog
miltok legeneh halára azok/ kik illen dolgozott tisznék/ nem ezek az
oltan dolgozott tisznik/ hanem annak felette egg aránt diczirik azok
mal/ az kik tisznik.

Masodik riss

Anakokairt o te ember meg nem mentheted maga-
dot/ valaki vág/ ki mást itilé. Mert ez dologual
hog mást itilé te magadot karhoztatod. Mert ván
azonokot tiszed te/ ki mást itilé. Tugguk fedig hog
az istennék itilete igasság herint vagon/ azoknak el-
lene/ kik illen dolgozott tisznék. Gondolodi fediglen ezt o ember/ ki
azokot itiled/ kik illen dolgozott tisznék/ és ván azonokot tiszed/ hog
ee el mehess az istennék itiletek előtte? Auaq az istennék nagyio vol-
tat/ és türsít/ és kegelmessighit meg vátodi/ és nem tudodi/ hog az
istennék io volta tighedet arra int/ hog iletedet meg iobbízzad. De
ez mint az te keminighed vagon/ és az te húd/ mell nem tud iouá
lenni/ az istennék haragiát gherieszed te magadra/ az haragnak nap-
tán/ mellek níluán lishen az istennék igaz itilete/ ki meg fizet min-
dennék az mint az úr czelekedetek vagon/ azoknak/ kik az io mülfel-
detben megmaraduán/ dörzsösiget/ és tisztessiget/ és halhatatlan
iletet keresnek/ orók iletet fizet. Azokra fediglen/ kihaborgok/ és kik
az igassagnak nem enghednek hanem az hamissagnak enghednek/ meg
haborodás/ és harag iú/ és sanarúság/ és keserűség tönvendőre/ minden
embernek

Ieuvel.

6

beriek lelkinek ellene/ ki gonost czelekedik. Először az Sido nípnak
lelkinek ellene/ az vtán az Görög nípnak lelkinek ellene es. Dürzsö
ghe lisken fediglen/ és tisztessiget/ és biseigre mindenek/ ki iot rze
lekedik. Először az Sido nípnak/ azonkivéppen az Görög nípnak es.
Mert ninczen hemulenek tekintete az istennél. Mert valakik törs
utinnélküli viszketenek/ toruinnélküli vesznek es el/ és valakik az torz
vinben viszketenek az toruinnék általa itiltetnek meg. Mert nem
azok igazak az istennél/ kik az toruint halgattak/ hanem kik az tor-
duint mülfedetekuel be töltik/ azok az igazak. Mert mikorón az po-
gánok/ kiknek toruinek ninczen az termíhetnek toruinit be tellesítik
azok mikorón toruinek ninczen/ únó magok vadnak magoknak torz-
uihelett/ kik meg mutatnak az meg irott toruinnék czelekedetit/ kik
nek egétembe az ú leksi esmeretek tanubizonságot tisznék/ és az ú
gondolati út közöttük útöt auág vadollák/ auág meg mentik az napón
mikor meg itili az vr isten az embereknek húdknek titok dolgait/ az
Jesus Kriszusnak általa/ mint az en euangeliomomban vagon. De
meg te Sidonak nevezetel/ és magadot gónörkötteted az toruinben/
és diczikedel az istenben/ és tudod az ú akarattat/ és azoket diczi red
az mellet ieles dolgok/ az toruinhól erre tanítotván/ és hiszed temá-
gadot valóknak vezérinek lenned/ és világosságnak az lóttis igben
építéseknek tanítotvának/ tudatlanoknak doctorának/ és oll embernek
hog kinél az toruinnék általa az istennék esmeretinek/ és igassagnak
mogga ligen. Annakokairt ki egebet tanítás, te magadot nem taní-
rod. Ki ezt hirdeted hog nem fell orozni/ orozast tiszn. Ki azt mon-
dod hog nem fell hazzág torisnek búnibe csni/ hazzág torisnek
búnibe esel. Ki az báluánokat átkozod/ báluán imádásnak búniben
leleczel. Ki az toruinn feloldiczedel/ az toruinnék meg keghisze-

gg ñ nek általa

Q3' Romabelitnef iſe

nel általa az iſtent tisztelensiguel illeted. Mert az iſtennek nevile
tú irettetek ſidalmazzák az pogán nipek között/ mikippen meg va
gon iruān. Mert az főnél metelis bizon hásnak/ ha az töruint
meg tartod/ hog ha az töruint meg feghed/ az te főnél metelised
főnél metelisnélkülo valo teste változott. Annakairt ha az főnél
metelisnélkülo valo nip meg tartāngá az töruint/ mellnek meg tar
rásabol igazulást vár/ nemde ez illen embernek főnél metelisnél
külo valo teste főnél metelisirt vitetiki? Es nemde meg itili tighez
det az főnél metelisnélkülo valo nip/ ki az termébetnek töruiinit tar
ta/ ha az töruint meg tartāngá/ ki az töruiinit betűinek/ es az fő
nél metelisnek általa az töruint meg feghed? Mert nemaz az Sido
do az ki embereknek lattára Sido. Sem az az főnél metelis/ mel
let tiszek az testeñ embereknek lattára. Hanem az az Sido/ az
ki titkón Sido/ es az künök főnél metelise az igaz főnél metelis/
mell lilek ſerint lißen/nem betű ſerint/ mellnek dizirete nem em
berkül vagon hanem az iſtentül.

Sarina dik ríſe

Miben halaggá felül az iſt az Sido az pogán nipek/
auag mi hásna vagon az főnél metelisnek? Sok va
gon mindenkippen. Mert elſü ez/ hog az Sido nip
nek bolt az iſten az O töruinban/ es ünekiek atta
az töruint. Mit nétenek ez dologval/ ha nimellek ú fözzölök
hütetlenek volstanak? Nemde azoknak az ú hütötlenisghe az iſten
nek hitosighes ighiretit erőtlenné tiszi? Ne ligen ez. Sog ligen
az iſten igaz/ minden ember fedighazug/mikippen meg vagon ir
uān. Hog igaznak itilteſſel az te beſididben/ es gózedelmet viſ
miko

leuel.

mitkoron itilet liſen ſeſled. Hog ha az mū hamiss volſunk az iſten
nef igaz voltat níluān valoā tisbi/ mit mondhatunk? Nem de hamiss
si az iſten/ ki az bùmirt meg haragſik/ es rusa boſſut all? Emberi
hóſas ſerint ſolok. Ne ligen ez. Mert mikippen itili meg az
iſten ez világot? Mert ha az iſtennek igassága/ az en hamiss vol
tonnak általa magaſtaltatott fel/ es üneki diſziretre vagon/ mē
irt ennek vtanna en es vég itiltetem mint ha búnos volnik? Es nem
de inkabb monguk azt az mit egg niháni emberek mondanaſ/ es eni
rulam gonoskul ſolnak/ es azt mongák hog en ez mondom. Tegünk
gonosk/ hog törtinnit io nekünk vtanna. Nell ez fele embereknek
farhozattok igazán vagon. Annakairt mit mongunk? Jobbak va
gunki mū Sido nipek az pogán nipeknél. Sem mikippen nem. Mert
ennek előtte okát aduān meg mutatám/ hog mind az Sido nipek
és mind az Soroğ nipek/mind naiānbündöök legeneſ/mikippen meg
vagon iruān. Ninczen igaz ember czak egg es/ ninczen kiben érte
lem ligen/ninczen ki az iſtent keresse/ mind eltertenek/mind ege
tembe hásontalanokka lüttenek/ninczen ki iot mülfeggik/ninczen
mind eggiglen es. Az ú torfek ollan mint egg meg nilt koporsó/az
ú rieluckuel alnafsgáraltenek/aspis ſigoknak mirghe vagon az ú aia
kok alatt/ kifnek az ú ſaiok mireg beſiduel/ es ſidalmas beſiduel tel
les/ gorsok az ú labot az virnek ki ontásara. Romlas/ es veſedelem
vagon az ú utokban/ es az bikeſignek vtat meg nem eſméręk/ nin
czen iſteni filelem az ú ſemeknek előtte. Tugguk fediglen hog valame
dolgat az o töruin mond azoknak mongákik az töruiinek birtoka az
latt vadnak hog minden embernek ſaiia be dugattassik/ es mind ez
kiles világ koteles ligen az iſtennek. Annakairt hog az O töruin
nef paranezolatinak czelekedetiból/ egg embersem igazulhat meg

Romabeliek nek jrt.

az istennel előtte. Mert az O törünnel általa vagon az bünnek esmértei. Mostán fediglen az O törünnélkül iesentetik ki az isen nél való meg igazulás / mikorón meg bizonyítatik az O törünnel és az profetáknak írásnak bizonyág titeliuel. Az istennel való meg igazulás fediglen az Jesus Christusban való hűnek általa vagon mindenekre / és mind azokon / kinek hűök vagon. Mert minden valogatás. Mert minden riaian vitkeztenek / és meg fogatkozott mindenekben az istennel díszirete. Meg igazultatnak fediglen ingen / az isteni kedvnek általa az völtságval / mell az Jesus Christusban vagon. Kit elő ada műnekünk az isten enghestelőül / kinek az ú vire fözbe iár az hűnek általa / ezir hog meg mutassa az ú igaz voltat / és hog meg borzásza az bündöt / mellekben ríghi üdőt fogua voltunk / melleket az isten el tür / hog meg mutassa hog ú igazsága az búnos embert ez telel valo üdőben / ezir hog ú ligen az igaz / és az ki meg igazsága azt ki az Jesušnak hűiból vagon. Annak okait húvagon az díszekedis? Ki rekesteret. Mert törünnel általa. Az cselekedisnek törünnel általai? Nem. Sot az hűnek törünnel általa. Annakokait azt itillsuk / hog ember hűnek általa igazul meg / az O törünbén valo io mülfedetek nélküli. Auág az isten cso az Sido nipekni istene? Auág nem az pogán nipeknek / és istenei? Bizony az pogán nipeknek / és. Mert ván azon egypti isten / ki meg igazsága az Sido nipe / az hűből / és az pogán nipe / az hűnek általa. Annakokait el visszük erezit / az O törünnel az hűnek általa. Ne legyen az. De inkább helyt adunk az O törünnel.

Megedik riß.

It fogunk annakokait mondani hog lelt ligen Abraham

leuel.

ham az mű atank test kerint? Mert ha Abraham az io mülfedetek ból igazult / vagon díszekedise / de nem isten előtt. Mert mit mond az irás? Hün fediglen Abraham az istennel / és meg igazulásirt vég teték ú tüle. Az ki fediglen io mülfedetben foglalla magát / annak az utalmat nem aggaf vég mint ha fedivés dolgot mülfedett volna / hanem mellre tartozott volna. Az ki fediglen io mülfedetben nem foglalla magát / hanem hißen abban az ki meg igazsága az búnnost / az úhûte meg igazulásirt vitétek. Mikippen David és meg monga az embernek bodogságát / kit az isten io mülfedet nélküli meg igazult emberirt vissen. Bodogok az kinek meg borzattattanak az ú vitkéi / és kinek el fedeztettenek az ú bunei. Bodog ember kit búnos emberirt nem vissen az vr isten. Annakokait ez meg bodogulás / czak az fornul metelisnélküli valo nipekre iutat? auág az fornul metelisben valo nipefre / és? Mert azt mongul hog az Abrahannak az hűt / meg igazulásirt vitétek ligen. Annakokait mikippen vitétek? afforón vitétek mi korón fornul metelisben volna / auág mi korón fornul metelkedis nélküli volna? Nem afforón mi korón fornul metelisben volna / hanem fornul metelis nélküli. Es fel vissza az fornul metelisnek ielit / mell az hűnek általa valo meg igazulásnak ileszt vala / mell hűt vala / mi korón az fornul metelkedisnélküli volna / hog attok lenne mindenek / kit fornul metelisnélküli liuin az hűtöt valtat / hog azoknak / és az hűt meg igazulásirt vitétnél / és attok lenne az fornul metelkedő nipeknek / és / kit nem czak az fornul metelkedő nipek nélküli nem zettetnenek / hanem annak felerte az hűnek nomdikiban tárnanak / mell hűt vala az mű atankban Abrahamban afforón / és mi koronul nem metelkedett volna. Mert nem az O törünnel általa törtinek az ighiret az Abrahannak / auág az ú magzatának hog

Q

Romabeliek nek jre

hög ú iouendore ez vilagnai örököle lenne/ hanem az hütben valo
 meg igazulasnak általa. Mert ha czak azok az örököök/ ki az
 toruinhez valo nipek/ hiába valóan lütt az hüt/ es az ighiretnek ereie
 ninczen. Mert az Otoruin haragot müelfedik. Mert az holott
 toruin ninczen/ ott toruin seghis sinczen. Annakokart az hütböl
 adatik az öröksig mint ingen hog erosslingen az ighiret minden mag
 zatnak/ nem czak annak/ ki az Otoruinból vagon/ hanem annak
 es/ mell az Abrahannak hütiból vagon/ ki mindenikünket atta.
 Szikippen meg vagon iruan. Sok nipek túm/ hog te atta lig/ an
 nak pildaiara az finek hüt vala/ ki ilög tibi az holtakot/ es elő
 hija azokot az mellek nem vadnak/ mint ha volnana. Mell Abra
 ham reminsig nélküli reminsig alatt hija ezt hog ú iouendore sok ni
 peknak lenne atta az isteni ighiret kerint/ mellben illen mondás lunt
 üneki. Ekkippen libben az te maradikod. Es erötlén nem liui az ú
 hütiben/ nem gondolá az únon tesít/ mell immárán el holt vala/
 mikorón közel haza eftendős volna/ sem az Saranak el holt mihit/
 de az istennel ighiretiben késighes nem vala hütetlensignek mita-
 ta. Hanem az hütnek általa eröss liui az istennel tisztességhit meg
 adá/ telles bizodalmat viui hog az ki üneki az ighiretet tütte vas-
 la/ vgan azonnak hatalmassága es volna fogadását be tellesítent.
 Annakokart es/ meg igazulasirt vitetek ú ülé. Irua ninczen fedig
 len hog czak ú rettek vitetett igen ez meg igazulasirt/ hanem mi
 irettünk es/ ki nek meg igazulasirt vitetek iouendore az hüt/ melle-
 uel hisünk abban/ ki fel tamastrá halottaibol az Jesust az mű vrunk-
 tot. Ki halatra adattatott vala az mű bünükirt/ es fel tamastra
 teg az mű meg igazulasunkt.

ötödik

leuel.

Ötödik ríse

Annakokart meg igazultatuan mű az hütböl/ bike
 sighthunk vagon az istenuel/ az mű vrunknak az Jesus
 Christusnak általa/ finek általa ez es tortia
 nek münékunk hog az hütuel az Istennel fedvibe
 iutnánk/ mellben állunk/ es diczeledünk ez res
 minsig alatt/ hog az isteni dúcrosigben ríseset fogunk lenni. Nem
 czak ebben/ hanem annak selette diczeledünk az sanaruságof-
 ban/ tuduan hog az sanaruság/ bike siguel valo turist kerezzen/ az
 bike siguel valo turis fediglen ioa lelist/ az ioa lelis fediglen remin-
 siget/ az reminsig fediglen meg nem sigenit/ miuel hog az isten-
 nel kerelme az mű bünükbe öttetett az bent liseknél általa/ mell
 münékunk adaték. Mert az Christus meg mikorón erötlénék vol-
 nánk az üdönök mi volta kerint búnóskirt hala meg. Mert az iga-
 zirt alighal meg valaki. Mert az iort netalam valaki halalt es
 benued. Utánka fediglen münékunk az isten az ú mű hozzáank valo ke-
 relmit eret hog mikorón meg búnósk volnánk az Christus mű iret
 túnk hala meg. Annakokart sokual inkább meg menekedünk az has-
 ragtul ú általa/ meg igazultatuan az ú viruel. Mert ha afforón
 meg enghesteltetink az istennel/ az ú fianak halásának általa/ mi-
 korón ellensighi volnánk üneki/ sokual inkább meg menekedünk az ú
 illetinek általa/ mikorón immárán meg enghesteltettünk. Nem czak
 ebben fediglen/ hanem annak selette diczeledün az istenben
 az mű vrunknak Jesus Christusnak általa/ finek általa viuk mos-
 stan az meg enghestelést. Annakokart mikippen egg emberirt ioute
 fe be az bún ez vilagra/ es az bünnek általa az halál/ es ezenkippen

hh min

A' ROMABELIC FINE IR

eninden emberekre az halál elhata / miel hog mind nátan bunt tunk
Mert az o töruinek ki adás aiglán vala az bún ez világón / de az
bún bunné nem vitetik mikorón törui ninczen. Sog az halál a-
dám tul fogua Moysesiglen vralkodék azokon esik bunt nem tút-
tenek vala / annak hasonlatosságára hog az Adam az parancsolatot
meg kegte vala / ki pildáia annak ki el iouendő. De nem alkip-
pen vagon az bún mint az aindik. Mert az egg embernek büninek
miatta sokan holtanak meg. Az istennék fedwe / es az u fedwinék
általa valo aindik / mells az egg ember vala / az Jesus Christus /
sokra sokual nagubb búsiguel hata ki. Es mikippen az egg búnós,
embernek általa hallott vala reant az halál / nem azonkippen holla
az istennék aindika. Mert bizon az hog az karhozat egg búnból
támad az karhozatra / az aindik fediglen sok búnból az meg igaz-
zulásra. Mert ha az eggnék büninek miatta vralkodék az ha-
lál az egg embernek általa / sokual inkabb fognak vralkodni az ilet-
nek általa azok / kik az istennék fedwinék bù voltat / es az meg igaz-
zulásnak aindiköt visszaz az Jesus Christusnak általa. Annakokairt
mikippen az egg embernek büninek miatta teriede el az veszedelem
 minden emberekre / hog karhozatot horzon / azonkippen az eggnék
meg igazításnak általa teried el az io dolog minden emberekre /
hog órók iletre valo meg igazulást horzon. Mert mikippen az
egg embernek enghedetlen voltának általa / búnós embernek állapot
saba estünk vala sokan / azonkippen az eggnék enghedelmes voltának
általa meg igazult embernek állapotában lishnek sokan.

Az o törui fediglen azonkörbe közükbe ioue / hog az bún el sokasul
na. Holott fediglen el sokasula az bún / ott nagubb búsiguel mutatá
meg magát az istennék fedwe / hog mikippen vralkodott vala az
bún

leuel.

10

bún az halálhozásban / azonkippen az istennék fedwe es vralkodnék
az meg igazulásnak általa az órók iletre az Jesus Christusnak általa

HATODIK RISZ.

la.

Es fogunk annakokairt mondani? Meg maraga-
gunli az búnben hog az istennék fedwe nag búsiguel
mutatssza magát mű hozzánsz? Se ligen az. Kik meg
holtunk egyszer az bunnék mikippen ilünk ennek vtán
b na vgan azonban? Avag nem tuggatóki / hog valaméni meg kez-
resteltettünk az Christus Jesus neube / az u halalaba kereftelket
tunk meg. Annakokairt el temettettünk u vele egetembe az kerefta
signek általa az halalra / hog mikippen fel tamastatott holottaibol
az Christus az oka istennék felsighes voltának általa / azonkippen
mű es vn iletben iariunk. Mert ha az Christus tagába vagunk
oltua az u halalanak hasonlatos voltának általa / nilua az u fel ta-
madásaban es ríkesek lishunk. Azt fediglen tudnunk kell / hog amaz
mű bennük valo righi ember u vele egetembe meg festítetett / hog
az bunnék u teste el rontatne / hog ennek vtanna az bunnék ne hol-
gallunk. Mert az ki meg holt meg igazítatott az búnból. Hog ha
meg holtunk az Christusual / tugguk hog ilni es fogunk u vele. Tud-
nunk kell ezt es hog az Christus halottaibol feltamaduán többeg meg
nem hal / az halal u ranta többeg nem vralkodik. Mert hog meg
holt vala / az búnirt holt vala meg egyszer / hog fediglen il / az isten-
nek il. Azonkippen tu es gondolatok meg magatok / kik bizon hog
az bunnék meg holtatok / de iltek az istennék / az Christus Jesusnak
az mű vrunknak általa. Se vralkoggik annakokairt az bún az tu
halando testetekben / hog annak engheggetek az u kiuansagi kerint.

bb ij es

Romabelit Knef jte.

Es ne aggatok az tu tagaitokot az bünrehög az hamissagnak segueri legenek hanem aggatok tu magatokat az istennel mint ki az meg holtaknak kozzole illetre fordultatok es aggatok az tu tagaitokot az istennel hog az igassagnak segueri legenek. Mert az bun tu ranyatok nem vralkodik. Mert nem vattok az o toruinnek birtoka alatt hanem az istennel fedwe alatt. Mi azirt? Vitkezzunki azirt, hog az o toruinnek birtoka alatt ne legunk hanem az isten fedwe alatt? Ne legen az. Nem tuggatoki hog az finek tu magatokot aggatok bolgaul, hog neki enghetetek annak vattok bolgai az ki a net enghettetek, akar az bun ligen mell halalt hoz, akar enghedel messig mell, igazulasi hoz? Halu ligen fediglen az istennel hog bi zoñ az bunnak valatok bolgai, de huetek kerint rea harlatok az tanusagnak mogzara mellsre tutofot vunk. Neg habadulatok fedig az buntul, es az igaz illetnek luto bolgai. Nimi emberi dolgot mondok tunektek az tu testeteknek garlo voltairt. Mert mikorpon bolgaul adatok az tu tagaitokot az fertelnessignek, es az toruintelen signek, hog egg, es mas toruintelensighet nuelnites, ezenkippene monstan es aggatok bolgaul az tu tagaitokot az igaz illetnek, hog bent illetet viselletek. Mert mikorpon az bunnak volnatok bolgai az igaz illetnek habadosi valatok. Annakokart mizoda hasnotok vala az bun nothen, melleket monstan figenletek? Mert azoknak vighe halal. Mostan fediglen az buntul meg habaduluan. Az istennel fediglen bolgai viuin, mea vagon az tu hasnotok az bent illetre vighetek es meg vagon az orof illet. Mert az bunnak bolga halal. Az istennel atandika fediglen, orof illet, az Christus Jesunak az mu vrunknak altala.

Hetedik rif

Quag

leuel.

11

uaq nem tuggatoki akamfiai, mert azoknak bolok kit az toruint ertit, hog az toruin czak annie ideig vral kodik az emberen meni ideig az toruin ilend. Mert az oras usson ember koteles az u vrana mig az u bra il az toruinnek altala, hog ha meg haland az u firie meghabadult az u firinek toruinut. Annakokart mig az u fir ie il paraznanak togia itilni ha mas firinhez megen. Ha fedig meg haland az u firie, meg habadult az u firinek birtokabol, hog parazna ne legen, ha mas firinhez megen. Annakokart akamfiai tu es meg olertettetek az o toruinnek az Christus testinek altala, hog maszhoz adnatok magatokot, abhoz si halottaibol fel tamadas, hog gomolczot teremzunk az istennel. Mert mikorpon az testben volnank, az buntak gonosz kiuansaghi, mellek az toruinnek altala vadnak, ereiben valanak az mu tagaintban, hog az halalnak go molczot teremzenek. Mostan fediglen meg habaduluan az o toruinnek birtokabol, meg holtunk az toruinnek, mell munkot bir vala hog bolgalatot tegunk az liseknak oy voltanak altala, es nem az betuenek o voltanak altala. Annakokart mit mondhatunk? Az o toruin buni? Ne legen ez. De az bunt nem elmerim, hanem az o toruinnek altala. Mert az gonosz kiuansagot sem tuttam volna ha az o toruin ezt nem mondotta volna. Gonosz kiuansag benned ne legen. De alkalmatossagot viuin az bun az paranczolatnak altala, minden gonosz kiuas agot nemze en bennem. Mert az o toruin nelsul az bun meg holt vala. En fediglen rigenteen toruin nelsul ilek vala. Mikorpon fediglen az paranczolat kozintbe iutt volna, az bun meg eleuenedek, en fedig meg halik. Es az paranczolat lelettetek halaz somra lenni ennekem, mell illetemre hereztetett vala. Mert az bun

hh ij allom

alkolmatosságot néruin az paranczolatnak általa/ tiszeghisbe enye
enghemet/ és annak általa meg öle. Annakokairt bizon az hog az
toruini hent/ és az paranczolat hent/ és igaz/ és io. Annakokairt az
mi io vala/ennek halál luni? De legen ez. Sög az bün. Hog meg
szérenek az bün/ hog hasalt nemz ennek annak általa az mi io
vala/hog az bün felette ighen búnós lenne az toruinnék általa.
Nyert tugguk hog az o toruini lilek kerint valo/ de en test kerint
valo vágók az búnnek birtoka alá arón adattatuan. Nyert az mit
ezelekedem nem dizirem. Nyert nem azt tissem az mit akarok/ a
hanem azt tissem az mit gúlólok. Ha fediglen azt tissem az mit
nem akarok egg értelmen vágók az Toruiniel hog miuel io az törz
ui. Azirt immárán nem entissem azt/ az mit tiszek/ hanem az bün
mell en bennem lafozik. Nyert tudom hog io nem lafozik en bens
nem/azaz/az en testemben. Nyert vagon akaratom az iora/de nem
talalom meg mint tegem meg azt. Nyert iot nem tiszek mellet az
parok/ hanem gonoszt tiszek/ mellet nem akarok. Ha fediglen azt tis
sem az mit en nem akarok/ nem en müelem immárán az/ hanem
az bün/ mell en bennem lafozik. Annakokairt ezt talalom magam
ban/ hog mikorón az toruinnék általa iot akarok ezelekedni/ hog en
hozzám gonosz dolog ragaszkodott. Nyert gónrökdom az istennék
toruiniiben az belső ember kerint. De egéb toruint látok az en taga
imban/ mell az en lelkemnek toruinnék ellene viaskodik/ és fogtag
ba vét engemet az búnnek toruinnék/ mell az en tagaimban vagon
En riaulas ember. Kiczodafog ki menteni engemet ez halásra
foteles testiból. Halat adot az istennék az Jesus Christusnak az mü
brunknak általa. Annakokairt en/ en magam lelkem kerint az isten
nek toruinnék folgalok/ test kerint fediglen az búnnek toruinnék.

holc

Melchadik riz

Annakokairt immárán semmi karhoztatások nincs
ezek azoknak/ kik az Christus Jesusban vadnak/
kik nem test kerint iárnak/ hanem lilek kerint.
Nyert az iletnek lelti toruine meg habadítta enghe
met az búnnek/ és az halálnak birtokábol. Nyert az mire az o tor
uinnék tehetighe nem vala/ az ú erőtlen voltairt/ mell erőtlensighe
d vala az testben/ azt az isten meg teljesíté az ünön fiat el borzatá
uán/ ki hasonlatos lún búnós emberi testhez/ és el karhoztatá az
bunt az búnból az testnek általa/ hog az o toruinbeli meg igazulási
be teljesednék mü bennünk/ kik nem test kerint iárunk/ hanem lilek
kerint. Nyert az kik testi emberek/ testi dolgokra viselnek gondot/ az
kik fediglen lelti emberek/ leltiekre. Nyert az testnek akaratta/ ha
lal. Az lileknék akaratta fediglen/ ilet/ és bikelig. Annakokairt hog
az testnek akaratta az isten ellen ellenig kippen czelekedik. Nyert
az isten toruine alá nem agga magát/ mert ingen sem teheti. Az
kik fedig testi iletben vadnak/ az istennék nem lehetnek fellemetésel
Tú fediglen nem testi iletben vattok/ hanem lelti iletben/ mert az is
tennek lelke lafozik tú bennetek. Hog ha valakiben az Christusnak
lelke ninezen/ ez nem ú hozzá valo. Ha fediglen az Christus tú
bennetek vagon/ bizon az hog holt az test az bünirt/ az lilek fedig
leñilet az meg igazulásirt. Hog ha annak lelke lafozik tú bennetek
ki fel tamahtá az Jesust halottaibol/ az ki fel tamahtá az Christus
tut halottaibol/ meg eleuennti az tú halando testeteket és/ az ú lelke
irt/ mell tú bennetek lafozik. Annakokairt okamfiai odossok vagon
nem az testnek/ hog test kerint illünk. Nyert ha test kerint sléndetek
meg

meg haltok/ha fediglen lilekuel az testnek czelekedetit meg olendia
tek/ilni fogtok. Mert azok az istennet fiai/kik az istennet lelkut
viseltetnek. Mert az lilek az mellet vutok nem unsignet lelke/ hog
ewel esmeleglen filelemre illetek/hanem oll leket vutok/mell fiua fo
gadasnak lelke/mellnek altala ezt kialtuk/ata ata. Vgan azon lilek
tanubizonsagot tiisen az mu lelkunkuel egetembe/ hog istennet fiai
legunk. Hog ha fiai vagunk tehag orokosi es vagunk. Az istennet
bizon orokosi/az Christusual fediglen egenlo orokosof. Mert u vele
egetembe kenuedunk/hog u vele egetembe meg duczoultessunk. Mert
meg gondolom hog nem egenlok az mennei duczosighez ez mostani
udoben valo sanarusagok/mell duczosig meg ielenik mu hozzank i
uendore. Mert az teremtett allat horgalmatossagual valo varas-
ual varia/hog az istennet fiai riuuan fogianak lenni. Mert az tea
remtett allat ez vilaghi hriaba valo dolognak birtoka ala vettetett/
nem az u akaratta herint/hanem annak akaratta herint/az ki utek
birtoka ala vette reminsig alatt. Mert az teremtett allat es meg
habadul rouendore az fogatkozas vitelnek holgalattabol/az istennet
fiaianak habadsagaba/mell duczosiguel tiisen. Mert tugguk hog
minden teremtett allat mu velunk egetembe fohaftodik/ es az gera
mek hulohoz egenlo fandalmat kenued mind ez ideiglen. Nem
ezek az fediglen/hanem mu es/kik az bent lileknek elo aianditil bir-
iuk/mu es mu magunkban fohaftodunk az fiua fogadast varuan/
az mu testunknek meg valtasat. Mert az reminsignek altala me-
neketunk meg. Az mell reminsiget lat fediglen valaki/nem res-
minsig az. Mert az mit lat valaki/mijt reminli vgan azont.
Ha fediglen reminiuk azt az mit nem latunk/ azt bikesiguel valo
eurisnek altala variuk. Szinte azonkippen az lilek es seghicziget
tiisen

tiisen az mu erosten voltunknak. Mert azt sem tugguk mint fell kir
nunk az mit imadsagunkban kirunk/de az lilek esedezik mu irettunk
meg mondhatatlan fohaftodasoknak. Az ki fediglen az embereknek
kueit nizi/tugga mi ligen az lileknek akaratta/mert isten herint
esedezik az bentekirt. Tugguk fediglen hog azoknak mindenek az is-
ra seghicziguel vadnak/kik az istent heretik/ es kik az istennet el os-
ghezett akaratta herint huatalosok lunek. Mert az kik eleitul fog
ua u nala tudua valanak/ azokot elol el es vigheze/hog az u fiaianak
abrazats aboz hasonlatosok lenninek/hog u legen elsoibulott az sok ata
fiafkozott. Az kiket fedig eleitul fogua el vighezett vala/el es hiua.
Es az kiket elhiua/azokot meg es igazitja. Az kiket fediglen meg
igazitja/azokot meg es duczonja. Mit monjunk annakokat ezek
res Ha az isten mu mellettunk vagon/kiezoda lehet mu ellenunk.
Ki az u tulandon fiaianak nem fedueze/hanem mind mu irettunk ha
halra adu azt/mikippen lehet hog minden aianditok es ne aggori
muinekunk. Kiezoda fogia buntetni az istennet valastott nipes. Is-
ten az ki meg igazit. Kiezoda az ki el fog karhoztatni. Az
Christus az ki meg hala/fog infabbaz ki fel es tamastarek/ki es
az istennet tobbia felol vagon/ki es foze iar mu irettunk. Kiezoda
kafast el munkot az istennet berelmitul/sanarusaghi/keseruighi/s
haborusaghi/ehsighi/ruhatlansaghi/veszedelemi/tori. Mikippen
megvagon iruan. Ez irettet halalra odattatunk minden napon/ol-
kanok valunk/mint az meg olni valo iuhok. De mind ezekben goze
delmet visunk/annak altala/ki munkot herete. Mert riuuan hiszem
hog sem halal/sem iles/sem angalok/sem az fu angalok/sem az ha-
talmas ongalok/sem oll dolgot/mellek ez ielen valo udoben tortins
f hetnek/sem ollak/mellek rouendo udoben tortinhetnek/sem ollak/

mellek felül húllanak reánk/ sem ollak/ mellek az milisgból támada
nak reánk/ sem valami egéb teremtett állat el nem húszthat műn
köt az istennel herelmitül/mell az Jesus Christusban az mű vrunk
ban vagon.

Kilencedik riss

Az Christus bizonágom hog igazat mondok/hamis
sat nem mondok/tanubizonágot tiuñ emekem ege
tembe az en lelkí esmeretem és/az hent lileknél által
la hog húmnél húnetlen valo gótreline vagon. Mert a
azt kiúannám az Christustul hog en magamot vet=
ne el útule az en atámfiai ijt/ test kerint valo rakság himirt/ kik
Israelnek nemzetisgiból támattanak/ ezeket fogadá az isten kiú
ezek az igaz dicsekedis/ ezeket tiue az isten az testamentomot
ezeket kerze az töruint/ezeknél vagon az igaz isteni húlgálat/ezek
et tiue az isten az ighiretek/ ezeket atkók azok és/ kifü az
Christus tamadott test kerint/ mell istent diczirni kell mindenek
ben mind örökké. Amen.

Nem mondom fediglen ezeket azirt hog ki ment ligen ekembol az
istennel beszide. Mert nem mind Israelnek nipi azok/ kik Israels
cul támattanak/ sem mind Abrahamnak fiai euel/ hog üneki maga
zati hanem az Isaaknak általa fog neveztetni tenedek az magzat
Azaz/nem azok az istennel fiai/ kik test kerint valo fiai/ hanem
azok húmláttnak az magzatoknak körzibe/ kik az ighiretnel fiai
Az ighiretnel beszide fediglen ez. Ez üdőben el iouók/ és fiai lisen
az Sarának. Nem ezek ez fediglen/ hanem az Rebekka és fiaiket
fogadott vala egétül/az mű afánkul az Isaaktul. Mert mikorón
meg az germeket ez világra nem húlletnenek volna/ és mikorón sem
valami

valomi iot/sem valami gonost nem tüttenek volna/hog az istena
nél el vighezett akaratta/valakás kerint maradna meg/nem az io + eLh+
czelekedetekból/ hanem abbol az ki el hiu/ez so adaték üneti. Az na
gubb húlgál iouendore az kússebbnek. Mikippén meg vagon iruán.
Az Jakobot heretim/az Sauot fediglen gúldlim. Mert mongunk
annakokairi? Vagoni hamissag az isjennel? Ne legen ez. Mert
Mosesnek ezt monga. Irgalmasok iouendore ahol valakin húrem
meg esik/ és kónorúlok azon/ valakin kónorúlete ssigre indulok. Ans
dnakokairi nem attul vagon ez az ki akaria/ és kóveti/ hanem az is=
tentul/ki irgalmas. Mert az irás Farahonak ezt monga. Ezirt
tamaftalak fel tighedet/ hog meg mutassam az en hatalmas volto
mot te rantad/ és hog mind ez eghiss földön híre legen az en neuem
nek. Annakokairi az kinek akar irgalmas/ az kit akar meg kemirít.
Azirt ezt mondhatod ennekem. Echág mire panaßolkodik meg és
Mert az ú akarattanak ki állott ellene? Sög inkább o ember/ ki vag
te ki ellene felelk az istennel? Mongái az alkotuan annak az ki ús
tet alkotta ezt? Mire alkottal enghemet igen? Alag ninczeni has
talma az mesternek/ki sárbel czinál edint/ hog vágán azon czinált
sárna kríhiból/ egg edint vág alkossan/ hog vele tiszteleggenek/ más
fediglen hog vele ne tiszteleggenek. Hog ha az isten meg akaruan
mutatni az ú haragiát/ és ki telenteni az ú hatalmasságát/az ú hos
hu ideiglen valo túrisuel/ el türé az haragnak edinit/ kik veszedelem
re valok valanak/ és hog ki telentené az ú dúczoisighinek fazdagá
gát az irgalmasságának edinihez/ melleket az dúczoisigre elein ker
zett vala. Kiket el es hiua/ tudni illik műntöt/ nem ezek az Sido
nipek közözl/ hanem annak felette az pogán nipek közözl és. Mert
kippén az Psze irásában és ezt monga. En nípmennet hiuom iot

13' Romabeliefneſſe

27/28me
viendőre az nípet mell nem en nípet vola/ és berelmesnek hiuom
azt/mell berelmes nem vola. Es líſen ez hog az heleñ hiuattassa
nak az ilo iſtennet fiainaſ/ holott ez mondatt vola üneſiek. Nem
en nípet vattok tū. Esaias fediglen ezt kialta az Israel nípe felöl
Ha az Israelnek fiainaſ hama anné volna/ mint az tenghernek
fouerie/az maradiki úduozulneſ iouendőre. Mert az vr iſten az ú
beſidit meg tókilli/ es meg róuidjett az meg igazulásban. Mert
az iſten meg róuidjett beſidet ſerez az földön. Es mikippen
Esaias előſſor meg mondotta ezt. Ha az sereghetnek iſtene mag
zatot nem hagott volna münenk/ vgan lutt volna dolgunk mint
az Sodomabelieknak/ es az Somorrabeliekhöz hasonlatsok luts
tunk volna. Annakokart mit mongunk? Hog az pagan nípet/kik nem
fouetik azt/ honnan az meg igazulás vagon/ meg kápczolat az
meg igazulást/az meg igazulásnak fediglen/ mell hútból vagon. Viſ
hontag az Israel nípe/ ki az meg igazulásnak töruiňt foueti vola
az meg igazulásnak töruiňire nem iuta. Mert okirt? Mert nem az
hútból akarnak vola meg igazulni/ hanem oſſ mint az töruinben
volo io rzelekedet ekböl. Mert meg botránkozának az meg botrón
kózának fouibe/mikippen meg vagon irua. Ime le tisſem az Si
onnakhegiň az botránkozásnak fouit/ es az meg botlásnak kúſklá
tát/ es minden valaki ú benne hiſen meg nem ſigenül.

Zízedik riſſ

A Tamſiai az en húemnek io úgekezetis/ es az iſtenhez
volo konorghisem az Israel nípienek úduoſſighire va
gon. Mert tanubizonságot tisſek üneſiek/ hog az
iſteni folgalatban foglaltak magokot / de nem érte
lem ſerint

leuel.

13

sem ſerint. Mert nem értuín az iſteni igazulást/ es azon úgez
fezuin/hog az ú tulaydon éreiekbol vale meg igazulás heliñ allon
az iſteni igazulásnak nem akaranak enghedni. Mert az Lhriftus/
az o töruiinne be telleſſjöie minden hiſonek meg igazulásara.
Mert Mentes aſt iria az töruibol valo meg igazulásruſ/ hog az
mell ember meg tendi azokot iletet néz maganak azoknak általa.
Az mell meg igazulás fediglen hútból vagon az effippen ſol.
Ne mongad az te húedben ezt. Kirzoda fog fel menni az menn
be? Azaz /az Lhriftust onnan felül le hozni. Aug kirzoda hál
le az milſigbe? Azaz /az Lhriftust halottaibol hútra hozni. De
mit mond? Kózel vagon te hozzád az iſtennet ighie az te húd
ban/ es az te húedben. Azaz /az hútnak ighie/ mellet predikat
lunk. Hog ha az vr Jefuſi vallod az te húdual/ es hiended az te
húedben/ hog az iſten útet fel tāmaſtotta halottaibol/ úduozulſ. Corde
Eredet
Adiſt...
ommo...
L...
L...
Rubel Mert húſen az hútel az meg igazulásra/ húval híſen fedig
az iſtennet vallasa az úduoſſigre. Mert ezt monga az iras. Min
den ki ú benne híſen meg nem ſigenül iouendőre. Mert valogas
e tas ninczen/sem az Sido nip kózott/ sem az Sordg nip kózott.
Mert vgan azon mindenekneſ vra/ ki mindenekhez búsiguel valo
ſeghürzighit mutatſa/kik útet ſeghürziguſhjat. Mert minden úd
uozul valaki az ú neuit ſeghürziguſ huaňga. Mikippen fogiat anz
nakokart ſeghürziguſ hinni azt/ az liben nem húttenek? Mikippen
fognak fedig hinni annak/az firul ſemmi nem halottanak? Mikip
pen fognak fediglen hallani predikator nélküli? Mikippen fognak
fediglen predikallani/ ha arra borzatottak nem liſneks? Mikippen
meg vagon irua. Mells iſes labok vagon azoknak/kik bikkisighet híſ
detnek/kik io dolgoſot hirdetnek. De nem hanrottanak mind az euam
ii ii geliom

Q13' ROMABELIC FNTF IRE

helyomra. Mert az Esaias ezt monga. Vram körzoda hűtt az mű hallomásunknak. Annakokairt az hűt az hallásbol vagon. Az hallás fediglen az istennel ihgiinek általa vagon. De ezt mondóm. Haug nem hallottak! Sőg inkább minden földre ki ment az ú hasznoknak zenghise/ és ez földnek keresszighinek hatarira ki hatott az ú beszédeket. De ezt mondóm. Nem esmérgei meg az istent az Israel nipe? Első az Monzes/ ki ezt monga. En hitlensigre indíták túrókot az pagan nipek általa/ mellet nipek nem tudnak/ és az nipek általa/ mell estélennek alíztatik/ haragra indítalak túrókot. A Esaias fediglen ez utánbátorságos világban/ és ezt monga. Negatá talának enghemet azok/ kik enghemet nem kereshet vala/ níluán valo lük azoknak/ kik en rulam nem kérdeztek vala. Az Israel ni pínek ellené fediglen ezt monga. Mind eghiss napon ki teriektünn tartam az en kezeimet az nipe/ ki hütetlen/ és ellenem bold.

EZENNEGGEDIK RÍK

Mondom annakokairt. Elvetettei az isten ú tűle az ú nípit? Ne legyen az. Mert en és az Israel ni pínek közzöle valo vágók. Abrahámnak magzattából valo. Beniaminnek nemzetsszínhéből. Nem vetette el tűle az isten az ú nípit/ ki annak előtte esmértei ben vala. Haug nem tuggatóki mit mond az irás az Írásról? Nyílippen esedezik az Israel nípek ellene/ ezt monduán. Vram/ az te profetaidot meg ólek/ és az te oltaridot le ronták/ és ezek en magam maradik. Zenghemet és meg akarnak ólni. De mit mond ú meki az isteni felelet? Nyeg hágik en magamnak hét ezer firfiat/ kérdet nem hajtottanak az Bégnak. Annakokait ezek lippen

ez

leuel.

15

ez mostani üdőben és az maradik nipp az istennel ingenibe valo vásárlásra kerint vagon. Hog ha ingenibe vagon/ immárán ninczen so mülfedetekból. Mert az ingenibe valo dolog/ immárán nem eszik ingenibe. Ha fediglen so mülfedetekból/ immárán ninczen ingenibe valo dolog. Mert ha ingenibe valo dolog volna/ az so mülfedet immárán nem volna so mülfedet. Mi azirt? Az mit kerest az Israél nipe/ azt meg nem írás/ hanem az vásárlás írás meg/ az kib meg maradának fedig meg vásulának. Nyílippen meg vagon irua. Oll lelket ada nekik az isten/ mellet az bánat füldal/ oll szemekeit/ hog mellekuel ne lassanak/ és oll fileket hog mellekuel ne hallanak/ mind ez mai napiglan. David es ezt monja. Az ú aksatok ünekeit türre vallik/ és vadászás/ és oll kissigghe mellbe meg botránkozzanak/ és mellben ünekeit hatra fizetés legen. Az ú szemeikt sötít fogia be/ hog ne lassanak/ és az ú hatókot mindenkoron għorbcé teged. Mondon annakokairt. Azirt útköztenek meg/ hog el esnnek? Ne legyen ez. Hanem azoknak el esseknek általa történet az úduossig az pagan nípeknek/ erre hog úfot hitlensigre indítanak. Hog ha azoknak esete ez vilagnak fazdagsága lún/ és azoknak meg kevesülise az paganoknak fazdagsága lún/ menivel inkább azoknak teljes voltak? Mert tünekket mondóm pagan nípeknek/ mert en az pagan nípeknek apostola vágó fel magasztalom ezt/ az miuel az istent folgalom/ ha valami lippen fel indíthatnám az Bédo nípet/ mellett en velem eggy test/ hog túrókot kouettinek/ és úduossigre vohatnuk ná kiket azok közzöl. Mert ha azoknak tűle valo el vétisiból engheztek ketek meg az isten ez vilagnak/ miszoda lisen azoknak esmeglen az istenhez valo vitések egéb/ hanem halottaiból valo illet?

Hog ha bent az buzának elsi/ bent az tisztának es. Ez he

az

az fának gíkere hentek lísnak az ágai és. Hög ha az egs
nihan agaf le törtétenek te fediglen mikorón vadolanfa volt alrolna
az agafba oltattal volt be/ és az fának gúteriben/ és az olnan fának
firos volt aban/ egenlő kippén ríhes lül/ ne díczekeggel az agafnak
ellené hog ha díczekedendel immáran/nem te visced az gúteret/
hanem az gúter visel tighedet. Annakokait ezt mondhatod. Az írt
törtétenek le az ága hog en be oltatnám. Iol mondod. Az ú hútets
lensigheknak miatta törtétenek le/ te fediglen hútnak általa allal meg
Fel ne emelkeggel lelkedben/ hanem fill. Mert ha az isten az ter
misét herint valo agafnak nem kedvezet/ netalám valamikippen te
neked sem fog kedvezni. Im látod annak káirt az istennel io vols
tát/ és kemény voltat. Azóthoz kemény voltat kif el estenek/ te hoza
zad fediglen io voltat/ ha meg maradás az te io voltodban. Mert te
és kivágattatol/ és azok esmegeleñ be fognak oltatni/ ha az húteiensig
ben meg nem maradnak. Mert az isten vnonnan be olhatottak azokat
Mert ha te az termisét herint valo vad olansával el vágottatal/
és termisétnek fulule az igaz olansába oltatálbe/ menüel inkább az
kulandon olansába be fognak oltatni azok. Kif termisét herint oda va
lok. Mert azt akarom akámfiai hog aggatók ez isteni titkok/ hog
tú magatokban lelketetben fel ne emelkeggetek/ hog az meg valulas
ris herint lún az Israel nípien arcziglán/ miglen az pogán nípien
nek hámának be telise elisouend/ és ekkippen eghiss az Israelnak nis
pe üduozálni fog. Miskippen meg vagon iruo. El iú az Sionrul az
El meg fabadnya az Jakobot/ és el vissz rulok az ú isten ellen valo bù
dókot. Es ez en túlem ünekiek az bizonság titel/ mikorón el vendedi
az ú bùrókot. Az euangeliom herint bizon az hog ellensigek ezek tú
vettetek/ az valastas herint fediglen herelmetek az akárt. Mert

az istennel aständik/ és az ú elhiuatala/ az ú akarattanak el változ
tatása nélkülvadnak. Mert mikippen tú és righenteñ nem histek
vala az istennel/ mostán fediglen irgalmasagot nériek az ú hútets
lensigheknak általa/ ezenkippen ezek és mostán hútetleneg lúttenekek/
ebból hog tú irgalmasagot nériek/ hog azok és irgalmasagot
nérienek iouendőre. Mert hútetlensig clá rekeszett az isten min-
deneket/ hog mindeneknek irgalmazná.

O istennel fazdagságának/ és bőlcsejének/ és értelminek mill
volta/ mell ighen meg tudhatatlanok az ú itileti/ és vighire mehe
tetlenekek az ú vtai. Mert kicoda tutta meg az istennel akarattat/ .
Auág kicoda volt üneki tanácz adoia? Auág kicoda adott előbb
valamit üneki/ mellet esmegeleñ üneki meg fellen fizetni? Mert
mindenek ú túle vadnak/ és ú általa/ és ú benne. Üneki adassít az
dúrzósig mind örökké. Amen.

Béni kettódik rész

Annakokait akámfiai kírlek túrókot az istennel ira
galmas voltára/ tegitek ezt hog az tú testetek legen
íldóaldozat/ és hent/ és az istennel kellemes/ és
az tú isteni folgalattok okos legen/ és ez vilognak
ábrázolához magatokot ne aggatók/ hanem el vála
sztassatok magatokot az tú értelmeteket meg vñulásának általa/
hog meg lassatok mi legen az istennel akaratta/ mi ligen io/ és fel
lem:tes/ és fojatkozás nélkülvadolo. Mert mondóm ezt az
istennel aständikanak általa mell ennekem adattaték/ mindenek fe
tú kozötötök forog/ hog valaki fellebb ne érzen ümagárul mint
ferteni kell. hanem ug érzen/ hog mirekletes legen/ és iozana
ff mert

23. ROMABELICNEF

Nert mikippen egg testben sok tagunk vagon nem minden tagoknak kediglen egg muelkedetek vagon/ ezenkiben soan egg testet ti bunt az Christusban/ seienkid kediglen egg mas masikunknak ta gai vagunk. De maga fulombb fulombb atandikink vadnak az isten tul/mu nekunk adatott atandikot herint/ akar mongam az irasnak magarazasanak atandikat/mellsz az hutanek rihe herint vagon/akar az atandikot/mellszel egg/masnak segnissighet tisen holgalat titeluel/ akar az tudomannak atandikat/mellszel valaki mast tanit/akar azt mellszel valaki mast intis herint valo besiduel iora int/akar azt/ a mellszel valaki eggugusiguel masnak adakozik/akar azt mellszel valaki egebeknek elotte horgalmatosagual tud iarni/ akar azt mellszel valaki nomorulon konvrol/ es ezt tisi vidam buel. Tettetessig: nelskul valo heretet legen bennetek/az gonosz dolgot gulsllitek/az jo dolgozragasslogjatok/atafui heretetnek altala egg mast heressitek. Egyitek mastoknak elol ugekezzik tisstessighet tenni/az tu dolgotokban restek ne legetek/buzgo lelkuek legetek/az udonek holgalatok/az reminsigben luin oruengetek/az sanarusagot bilesiguel tur 6 ytek/imadsagban buntelen foglalatosok legetek/az tu marhatokbol az hentesnek riht tegetek az iskussigeben/ vendig fogadok legetek/ Jot hollatok azok felol kif tutofot uldoznek/ iot hollatok mon dam/ es gonost neki ne kiunianatok. Brussetek azokual/az kif oruendeznek/ es sriatok azokual az kif sira. Egyitek mastokhoz egg io buel es akaratual legen. Fein ne erczetek/ha nem az alabb valokhoz illesitek magatok. Ne legetek feulek tumagatokban/ se valakinek gonost gonost ne tegetek. Bolcsesiguel tisstessighez dolgotokban foglassatok magatok minden embereknek elotte/ha lehet/az menire tehetisgites vagon minden emberekuel bilesigben

illet

leuel.

18

illetek/ne allatok boszut magatokul hereto akamfia/ hanem aggaztok helt az haragnak. Nert meg vagon irua. Az boszu allast en re am hadd/ es en meg allom boszudot/az vr isten monga. Annato kairt ha ehezif az te ellensighed/ egg enni annak ha somuhozik/ agginnia annak. Nert ha ezt tended/ igho benet fogit gunteni az uszire. Meg ne gozettessel az gonosz dolegtul/sog gozd meg az gonoz dolgot io dologual.

ZBENHARMADIK RISE

Minden lilek birtoka alatt ligen az nag metsagaban valo feiedelmeknek. Nert az feiedelem ligre czen egembul/ hanem az istentul. Az mi feidelemasigek vadnak kediglen az istentul hereszetteket. Annakokairt valaki ellene all az feidelemnem/ az isten herzsinek all ellene. Az kif kediglen ellene allandnak u magoknak karhozatot herznek. Nert az feiedelme ninezenek filemekre azoknak/ kif iot cze lekednek/ hanem azoknak kif gonost. Akarodi kediglen hog ne fill az feidelemtul. Az mi jo azt teged/ es dizireted liszen abbol. Nert istennel holgai/ ki teneked iodata vagon. Ha kediglen gonost tisz fill. Nert nem higaba viseli az tort. Nert istennel holgai/ boszu allo az haragban/azon ki gonost czelekedendik. Annakokairt birkok alatt fell lenni/ nem czakharagtul valo fistetekben/ hanem annakokairt es hog az lelti esmeret erre int. Nert ezirt fizettek adot es. Nert istennel holgai/ es ebben minden eretkuel magokot foglatok. Aggatok meg annakokairt mindeneknek az miuel tartoztok finek toruin adoual tartoztok/ toruin adot aggatok/ finek osior adot ual tartoztok/ osior adot aggatok/ finek filemuel tartoztok/filem

ff ij uel

Az' Romabeliefneſſre

uel legetek hozzáia/ kinek tištessiguel tartoztok tištessig het tegetek neki. Senkinel semmiuel ne tartozzatok hanem evel hog eggmáſt keressítet. Mert az ki máſt keret az töruint be toltopte. Mert amaz az paranczolatok. Ne leleczél házasság törisnek büniben. Ne lig galkos. Ne orozz. Ne monghamiss tanubizonsagot. Ne legen gonosz kiuanság benned/ és ha valami egéb paranczolat vagon/ summa kerint ez besidben foglaltatik be. Tudni illik. Szereſſed az te közel valo emberedet/ mint te magadot. Az kerelém az közel valo embernek gonoſt nem czelekedik. Annakokart az töruiinnek be telle a ſintſe az kerelém. Telesben ezirt/ mert tuguf az üdöt hog ideie legen immáran műneſtünk az alombol fel ſerkennünk. Mert moſtan közelben vagon az ūduoſſig műneſtünk hog nem mint akkoron mikorón hisſük vala. Az it elo halladott/ az nap fediglen el közelghet. Annakokart vellük le az ſötitsignek czelekedetit/ és olcsózunk az vilagos agnak ſegueribe/ iariunk ikeſen/ mint napual. Nem dobzodásolban/ és riſegheſ ſediſetben/ nem ágban valo góno rüſighes ſletnek viſelisiben/ és buiakodásolban/ nem haborkodásban/ és máſra valo irigfedisben/ hanem az Jesus Christust vegitek fel bőltozetedetben/ és az testnek gongat ne viſellitek gonoſ kiuanságokra.

Zíhennege vit riſſ

 Ozzatok vegitek fediglen azt/ ki meg nem erőſ az hútben/ nem ez vígre hog betekedetkuel itileteket tegetek. Bizon az hog nimell azt hiſi/ hog minden it meg enni. Nimell fediglen ki nem erőſ az hútben fertbeli vetemineſt il. Az ki minden eleſ deluel il/ meg ne vtalla azt az ki nem il. Esaz ki nem il/ ne itille azt az ki il. Mert az isten azt uhozzá vutte. Ki vag te/ ki itilec

tiſſ

leuel.

19

et tiſſ māſnak folgāia felols. Az ú tulaydon vranak all/ auag ha el ejit es/ annak ejit el/ sōg eröſen helire allattatik. Mert tehetſighe vagon az iſtennel errz hog útet helin allassa. Bizon az hog imennek illeſ itileti vagon/ hog egg napot az mas naphoz vet/ amanak fediglen egg itilete vagon minden naprul. Minden az ú tulaydon értelmben telles hútuel legen. Az ki az napual gondol/ az vr iſtenirt gondol vele. Es az kinem gondol az napual/ az vr iſtenirt nem gondol vele. Az ki minden eleſ deluel il/ az iſtennel tištessig hireril/ mert halat ad az iſtennel/ es az ki nem il/ az vr iſten tištessig hirer nem il/ es halat ad az iſtennel. Mert mu kozrolunk ſenki u maganak nem il/ es ſenki u maganak nem hal meg. Mert akar ilunk/ az iſtennel ilunk/ akar meghalunk/ az iſtennel halunk meg. Annakokart akar ilunk/ ſakar meghalunk/ az vr iſten vagon. Mert az Christus mind az halalt ezirt ſenuedé ſ mind ezirt tamada fel/ ſ mind ezirt tere eſmeglen iletre/ hog mind holtakon/ ſ mind ilokon vralfoggi. Te fediglen mire itiled az te akadfiat? Auag te es mire vtalod meg az te akadfiat? Mert mindenian az Christus itilo ſe/ kinek eleſe fogunk allattatni. Mert meg vagon irua. Ilek en/ az vr iſten monga/ ennek minden tēd meg hayta magat/ es minden ſetv vallast tiſſen az iſtennel iouendore. Annakokart mindenifunk u magarul ſamot fog adni az iſtennel. Annakokart ennek vtanna eg gikunk az masikunkat ne itille/ hanem infabb azt itillitek/ hog vala mit ne vesseket kibe az akasju meg útcozit/ auag meg botrancozit. Tudom es níluan hiſem az vr Jesusnak általa/ hog semmi eleſ nem kozonsighes u magaban/ hanem annak/ az ki valamit kozonsi ghesnek aliit lenni/ annak kozonsighes. De ha eleſ deluedit az te akad ſia meg ſomorodit/ nem keret kerint iatſ immaran. Ne veſesd el

it in gzt

az te eledeleduel azt / az kiirt az Lchristus megholt. Annakofaire
v̄g illetet auaal az mi io ū magaban t̄nektek / hog genošt ne mona-
ganak t̄ felőletek. Mert az istennet országa nem ítel / s nem ital/
hanem igasság / es bikesig / es kent lilekben valo órom. Mert az ki
ezeknek általa folgal az Lchristusnak / kellemes az istennet / es az
emberet kozott es dícziretes. Annakofairet azt kouessük az mi az
bikesigherz valo dolog / es az mi dolgokbol egymást ippitthettük. El
ne ronczad az istennet műt eledeledirt. Minden állat tišta/
de nem az embernek / az ki másnak meg botránkozásával iſik. Jo a
hus nem enni / es bort nem inni sem valami egebet / az mi által az
te afádfia meg útkozik / augág meg botránkozik / augág az húiben
erősen voltat meg ielenti. Vagoni teneked hútód? Te magad
ban tarczad az isten előtt. Bodog az ki ú magát meg nem feddi ab
ban / az mit ioā hág. De az ki meg feddi ú magát / ha mind
az által es éndik / el kárhozott / mert nem iſik hútból. Valami
kediglen hútból ninczen, bún az.

Lizenőtödök riß

Tartozunk kediglen mű kifnek erőnk vagon erre / hog
el viselük azoknak erőlensigheket / kifnek ereciet ninc
zen erre / es nem kell mogunkot kellettünk magunk
nak. Mert mű kozzolunk minden az ú attasianak
kellesse magát io dologban / mellból ippúllón. Mert
az Lchristus ú magát nem kellette ú magának / mint meg vagon ir-
ua. Azoknak galázat titelék en reám esinek / kik te ranyad galázat
tot tišnek vala.

Mert valami dolgot
először meg vadnak irattatuo / az mű tanuságunkra vadnak meg
irattatuan / hog az bikesiguel valo türisnek / es az kent irásoknak vis-
gapt

gastalásának általa io reminsig hunk legen. Az bikesiguel valo t̄
risnek / es az vigaſtalásnak isterie kediglen aggá ezt t̄nektek / hog
t̄ kozottetek eggé értellem ligen az Jesus Lchristus által / hog egen
ló akaratual / eggé kaual díczirijek az istent / es az mű vrunknak
az Jesus Lchristusnak attat. Annakofaire fogaggatók t̄ hozzátoł
egyitek mästokot / mikippen az Lchristus es hozzá fogada műna-
kot az istennet díczosighire. Errül folok kediglen / hog az Jesus
Lchristus folgája volt az Sido nipek az istennet igasságának
meg mutatásair / hog be tellesíteng az ighireteket mellek az aká
nak lüttenek vala. Hog kediglen az pogán nipek az irgalmasaghire
az istent díczirijk iouendore / mint meg vagon irua. Ennekofaire
vallast tišek teneked az pogán nipek kozott / es az te neuedet díczi-
rem iouendore. Es esmeleglen ezt monga. Orultetek pogán nipek
az ú nipiuel egetembe. Es esmeleglen. Mind t̄ pogán nipek dí-
czirijek az vr istent / es egetembe díczirijek utet minden nipek.
Es esmeg. Esaias ezt monga. Az Jessenek gütere lišen / es az ki
fel tamad hog az pogán nipeken vralkoggik / az pogán nipek abbant
fognak bizni. Az reminsignek istene kedig be folczón tütököt min-
den óromuel / es bikesiguel / es vige valo hútelreshog bù reminsigben
legetek / az kent lileknek hatalmának általa. Mert níluán hísem ezt
atámfiai en es t̄ felőletek / hog t̄ es tellesetek vattok io voltotokual /
es hog be tellesetteket minden tudománual / v̄g hog t̄ kozottetek eg-
gitek az mästokot iora inheti. Vátorfagojbań irik kediglen t̄nektek
atámfiai valami rißben / mint ki intenilek tütököt / az istennet az
sandikabol / mellet az isten enném adott / erre hog az Jesus
Lchristusnak folgája legek az pogán nipek kozott / ünekik folgáltak
uán az istennet euangeliomát / hog az pogán nipeknel isteni aändi
fok

Romábeliek röve

Sok kellemes legen és bentelt az hent lileknek általa. Annakorai k
vagon mitból díszekéggel az Christus Jézusnak általa/ez illet dol
gosban/mellek az istenhez tartoznak. Mert semmit nem mértek
holni az ollan dolgotrul/az melleket az Christus en általam nem
ezelkedett az pogánynak hűre való hajlášaban/besidennel/és
ezelkedisemnek általa/és az ieleni gihének/és szuda titteleknek ez
inek általa/és az istennel lelkinek hatalmának általa/ hog Jerusa
lemtúl fogua mind Illíriaiglán/az törnül való tartományokban/
be teljesítettem legen az Christusnak euangeliomát/azonkívül inz
nen tua és ezen ügefezem/hog ott predikáljam az euangeliomot ho
lott az Christusnak hire neve nem volt/hog idegen fundamentom
ra ne raktak/hanem az mint meg vagon irua. Még lakkák azok és
az iknek ú felőle semmi nem hirdetetett volt/és az ik nem hals
lakk volt/éretelmet visznek ú felőle. Annakorai gáfortá meg tar
toztattam/hog tú hozzájuk ne mehetnek. Mostan kedi gleñ mikorón
touabbá maradásom ne legen ez tartományokban/és kiúanságom lea
gen tú hozzájuk mennem immárán sok estendőtől fogva/valamiko
ron vtra indulok Ispaniaba/tú hozzájuk megek. Mert reminsem
en ezt/hog mikorón azon lishen utam/hog meg lássalak túdófot/és
hog tú kisirteket enghemet oda/de vég hog ha előbb valami riss
kerint az tú veletek való náciassával meg eleghedendem. Mostan
kedi Jeruzalembe megek az benteknek folgálatában. Mert ionak
lattaték ez az Macedonia/és az Achábelieknek/ hog az Seghír
benteknek/kik Jeruzalemben vadnak/marhájolsbos valami riss tenni
nek. Mert ünekek iglattaték/és tartoznak ünekek. Mert ha az lelk
oiandikosban riss tüttenek az pogán nipeknek/tartoznak ezek és fol
galatot tenni azoknak az ősi oiandikosban. Annakorai mi heßen

ezt el

leuel.

21

ezt el vighenzendem/és peczét alatt be adādom ünekek ez seghír
ezignek gómölczeit/az tú várctoknak általa térek Hispaniaba.
Mert tudom hog mikorón tú hozzájuk menendek az Christusnak
euangeliomának telles áldomássával mennek. Kírlel fediglen túz
tököt atámfiai az mű vrunknak az Jesus Christusnak általa/és
az lelkí berellemnek általa/ hog tegetek imádságot az istennel en
irettem/ és seghírczetek meg enghemet ki nag nehessigben vagok/
hog fabadírczon meg az isten enghemet az hütetlenektül/kik Sido
d országban vadnak/és hog ez en folgálatom kellemes legen az!
Benteknek mellet tiszet/ Jeruzalembe ünekek seghírczíghet viuin
hog nag örömuvel mennek tú hozzájuk az istennel okarattanak áltá
lar/és hog tú veletek egetembe lelkemben nügodalmat vegel. Az
bikesignek istene legen fediglen tú veletek mindenekuel. Amen.

Beníhatodik riss

Vnektek aianlóm fediglen az Fejet az en hugo
mot/kik az Lenchreben valo eggházbeli nípnék folz
gáloia/hog útet hozzájuk vegitek az Christusból
mint tú hozzájuk illik/kik bentek vattok/és seghír
ciguel legetek üneki/valami dologban súkós lishen
ez tú seghírczítek nélküli. Mert ez sokaknak egebeknek és seghírcze
uel volt/és ennekem és.

Kößönietek az Priskának/és
az Aquilanak/kik ennekem az Christus Jézusban seghídüm/kik az
en lelkemirt az únón scieket vetek veshedelembre. Kiknek nem ezek
en adok halat/hanem mind az eghíss pogánok között valo eggház
beli nípek és. Azonkívül kößönietek az ú házabeli keresztenek
f és. Kößönietek az Zpenetusnak/kik ennekem berelmes/kik az Achá
beliek

Romabeliefnekt

Iabelief közöl első lún az Lchristus hútiben. Rößönnetek az Márkának/ki en irettem sokat munkalodék. Rößönnetek az Andronicusnak/és az Junianak az en raktosaghimnak/és kiket eggütt volik fogva/kik teleset az apostoloknak közötte/kik en előttem voltak az Lchristus hútiben. Rößönnetek az Amplianak/ki az vr istenben ennekem kerelmes. Rößönnetek az Urbannak/az ki az Lchristusban enghemet megseghinte/és az Stachynnak/ki ennekem kerelmes. Rößönnetek az Apollanak/ki az Lchristushútiben ionak leletetett. Rößönnetek azoknak/az kik az Aristobolusnak haza nipi közöl vadnak. Rößönnetek az Herodionak/az en raktosaghognak. Rößönnetek azoknak/ki az Narrissusnak haza nipi közöl vadnak/kik az Lchristus hútiben vadnak. Rößönnetek az Tryfennak/és az Erisosának/kik munkát tisnent az vr isten hútiben. Rößönnetek az Persinak/ki ennekem kerelmetes/ki az vr istennel hútiben ighen nag munkát tún. Rößönnetek az Rufusnak/kik az vr isten el vásárt a/és az ú anianak/és az en anianak. Rößönnetek az Asynditusnak/az Flegonnak/az Hermannak/az Patrobának/az Mervariusnak/és mind az atafiafnak/kik ezekuel vadnak. Rößönnetek az Filologusnak/és az Julianak/az Nereusnak/és az ú hugának/és az Olympianak/és mind az benteknek/kik ezekuel vadnak. Rößönnetek tü közöttetek eggmásnak bent czokolásban. Rößönnetek tünnetek az Lchristusnak eggbe gült nipi. Kirlek vighezetre tü fököt afamfiai/hog vegíték ehetetbe kik legenek azuk/kik tü közöttetek háborúságot indítnak/és botráncoszt tisnent ez tudománnyal ellene/mellett tü tanulásat/és taozzatok el azoktul. Mert valas kik effele emberek/nem az vr Jesus Lchristusnak folgalnak/banem/az ú hasonak/és kip besidnek/és bizelkedisnek általa az egg úgúta nek

hick fököt tiuelghisbe cysik. Mert az tú hútre valo hajlástoknak minden nipek között híre lún. Annakért bizonával öromem wagon tú felületek. De akarom hog tú böszeret legetek az iorai az gonoszra fediglen tisztak. Az bikesignek fediglen istene meg ronca az satánt az mű labainaknál alatta róvid üdőben. Az mű vrunk Jesus Lchristusnak legetek fediviben. Rößön tünnetek az Timotheus/az en műes tarsom/és az Lucius/és az Jason/és az Sosipater/az en raktosaghim. En Tertius ki ez leuelet irám dRößönök tünnetek az vr istenben. Rößön tünnetek az Gaius az en gazdam/és az eggházbeli nipeknek gazdája. Rößön tünnetek az Prostus az varosnak kincz tartoria/és az Quartus akasiu. Az mű vrunk Jesus Lchristusnak legetek mind náian fediviben. Amen. Az istennel fedig/ki meg érőssíthet túfokot az euangeliom kerint mellet en hirdetek/és az Jesus Lchristusnak neuinek predikallasá kerint/az isteni titoknak meg ielenisnek mi volta kerint/mell ó töktül fogva valo üdőben el volt titkoltatuan/mostan fediglen ki ie lentetek/és minden nipeknek közötte ki nílatkozék az profetaknak irásinak általa/az örök istennel erre vásártanak paran szolatta kerint/hog az hútre hajolnanak az Jesus Lchristusnak általa/az istennel mondám/ki ez akumaga böszer/duczósig adassit mind örökké. Amen.

Az Romabeliefnek írt leuel küldetett volt Lorinthusbol az Fejeknek általa/ki Zenchrebeli eggházbeli nipek folgalia vala.

A Z SZENT PAL

eljő leveleinek értelme/ mellett az
Lorinthusbelieknek írt.

Z Lorinthus neuú várósbelieket hent Pál fordította vala az pogánságbol az Christus hútre/ mellről az hamiss predikátorok azon valának hog úfot az Sido toruiire vonnák. Annakokat hent Pál ez leveleben először inti úfot hog az hútben meg maragganak/ az mellre úfot tanította vala. Nyároszor fediglen feddi úfot az ú bunókról. Mert valának úfzöttök/ kik fulomb fulomb bünben ilnek vala/ tudni illik/ lilekben valo fel fualkodásban/ dobzodásban/ torkosságban buiságban/ fósuinsigben. Az lilekben valo fel fualkodás tisz vala ezt/ hog eggyik az másiknál jobnak itilne magát lenni/ hog nag miloszbeli apostol kereftelte volna meg útet. Ebböl támadnak vala ez betekedis kerint valo haboru beszidek és/ mellekuel eggik az másiknak az betekedisben ezt monja vala. En Apolloz vagók/ en Peterz/ en Pale. Az dobzodásnak/ és torkosságának bune tisz vala/ és vgon ezen lilekben valo fel fualkodás/ hog mikorón az isten vaczorára gülnek vala/ az fazdagok nem variak vala az Seghínek/ hanem ihneek vala/ és mind azziglafoznak vala/ hog meg rißeghülnek vala az egéb kereftenek azonkörbe éheznek vala/ anriira hog nem ezek haborúság/ és mirtikletlen iset volna immáran úfzöttök/ hanem annak felette nimi egenetlensig/ mell az istennék vaczorához nem illik vala/ és az kerefteni egenessiguel valo ilethez. Az lilekben valo fel fualkodás tisz vala ezt és hog nikit úfzöszök az hent Pált meg visszak vala/ mint ki Seghín ember volna/ és alá valo

em

23

embernek lattatnek/ ki beszidiben ikesen holo nem volna/ és tudatlannak lattatnek. Louabba hog/ az felsualkodásban nem hiszik vala azt/ az mi az kereftén hútnak fundamentoma. Az buisagnak bune tisz vala/ mell Lorinthusban ighen el sokasult vala/ hog egéb bunóknak neme között oss ember és vala ott az várósban/ ki az útak felesighiuel/ azaz/ mostoha annával lakti vala/ és ez illen bünben ilő embert úfzöszök ki nem úztik vala/ és hog az egéb fertelmes iletü kerefténekuel eggyüt ilnek vala/ mint ha kit az ú bunóknak feduezninek. Az fósuinsignek bune tisz vala/ hog úfzöttök nem valami nag dologrul perelnek vala/ hanem oss dologrul/ ki pinezít vala. Ez szt tisz vala az pogán biráknak előtte/ mell dologval az kereftén netonek nag halazatos hoznak vala. Louabba az halottaknak fel támadasárul és kételkednek vala/ mell az kereftén hútben fü dolog. Utolszor az hazzassagrul fulomb fulomb értelmet vala úfzöttök. Azirt fü kippen ezekről ir hent Pál ünekiek/ úfot meg feduiin/ úfot intuin/ és úduossighez tanuságot ünekiek minden dolgozrul aduan.

II in az hent

Akzent Pál

nak első levele / mellet
az Corinthusbelinek írt.

Elso rih.

N Pál istennel akarattanak általa / Jesus Christusnak hiatalos apostola / és Sostenes az atásiú irunk az isten eggházbeli nipinek / mell Corinthusban vagon / kik meg henteltettenek az Christus Jézusnak általa / hiatalos henteknek / mind azoknak égetembe / kik az mű vrunknak Jesus Christusnak nevít vallák / minden helen / akar u heseke / s akar mű helunkon. Kiuánunk tünektek az istentük az mű afánktuk / és az ur Jesus Christustuk / isteni kedvük / és bicsiget. Halat adok az en istenemnek mindenkoron tű irettetek az istennel aianitával / mell tünektek adattatott / az Jesus Christusnak általa / hog aianituk meg kazdagulatok / u általa / minden nékven való beszidben / és minden tudományban / mell dologual az Jesus Christus tanubizonságának ereje lún tű bennetek / ug hog semmi isteni aianitban egebeknél alabb valók ne legetek. Kit variátok az mű vrunknak Jesus Christusnak meg ielenisit / ki meg es erossit túto tot mind vigiglen / hog ne buntethessenek tútokt az mű vrunknak Jesus Christusnak napian. Hiv az isten / ki aitala el hiuat

24

el hiuatatatók / hog az úfiaul az Jesus Christusnak az mű vrunk u ríseket legetek. Kirlet lediglen tútokt atamfai az mű vrunknak Jesus Christusnak általa / hog mind náia n egg kippen pöllatok / es besílletek / és ne ligen tű közöttetek sok hasonlás / hanem egg értelemuel / egg akaratual liuin / egg ipp testet tegetek. Mert bizonyossá titetim en tű feloletek atamfai az Slovenská Zábeli nipiút / hog sok vetekdis legen tű közöttetek. Szolok ke digl. n errül / hog minden tű közöletek ezt monga / En bizon Pá le vagok / en lediglen Apollosz / en lediglen Lefasz / en lediglen Christus. El osta tolli az Christus? Pál fekülti meg irettetek / auag Pál neuibe kerefteltettek meg. Halat adok az istennel / hog sen kit nem kerefteltem ligen tű közöletek / hanem czak az Christus / és Gaiust / hog valaki ne mondana / hog az en neuembe kerefteltem ligen. Meg kereftelim lediglen az Stefanának házabeli nipiit / Ennek felette nem tudom hog valakit kerefteltem ligen. Mert nem kereftelni borzata enghemet az Christus / hanem predikálni / nem nag bôlcz besiduel / hog hiua ne titessit az Christus kereftfaia. Mert az kereftának beside / bizon az hog balgatagság azoknak / kik el vesnek / de munekunk / kik úduozunk / istennel hatalmas volta. Mert meg vagon iruan. El veszem az bôlczenek bôlcze sighthit / és az nag értelmüknek értelmit el vesem. Hul az bôlcz? Hul az iras / tudo? Hul ez világhi vetekedő mestер? Nem meg bolondítai az isten ez vilagnak bôlcze sighthit? Mert minet vitanna az istennel bôlcze sighthiben értelmet nem vehete ez világ az istenül / az unon bôlcze sighthinek mitatta / ionak lattaték az istennel / hog oll predifallasnak általa úduoziteng az hiuet / mell balgatagságának lattatnekt. Mere az Sido nipek es ielensighet kiuannak / es az Sörögök es bôlcze sighthet

Q3' Corinthusbeliefneſſre

ghet keresnet. Mű fediglen predikallut az meg feszít L̄christust
 mellben bizonáz hog az Sidok meg botránkornak/ mell az Sörö
 góknak balgatagság/de v̄gan ezen nipeknél/az Sidoknak/és egenlő
 kippen az Sörögóknak/kik hiatalosok/predikallut az L̄christust/mint
 istennel hatalmas voltat/ és az istennel bőlez voltat. Mert az
 istennel beszide/ mell balgatagságának látatit/bőlezebb az emberet
 nél/ és az istennel erőtlen volta/erősebb hog nem mint az emberet
 Mert visszük ehetekbe akámfiai az tú hiatalosok/ hog az isten
 nem valahatót sokat kik test kerint bőlezek/ nem kik test kerint ha-
 talmasok/nem kik nag nemból tāmattanak/ hanem az mellek ez vi-
 lag kerint balgatagok valanak/hog meg fügenitene az bőlezeket/ és
 azokot valakta az isten/az mellek erőtlenek valanak ez világ/ hog
 meg fügenitene azokot/az mellek erősek. Es azokot valakta az
 isten/az mellek nemtelenek/ és utalatosok valanak ez világ kerint/
 és azokot/az kik nem valanak/hog semmi tenné azokot kik vadnak
 hog egg test se dirzékednek ú előtte. Tu fediglen v̄gan azontul vata-
 tok az L̄christus Jesusból/ kik istentül kereztetek/ hog bőlezésig
 ghünk ligen/ és meg igazulásunk/ és meg kentelisünk/ és váltságunk/
 hog mitkippén meg vagon iruān. Az kik dirzékedik/ az v̄r istenben di-
 zekéggik.

S Nasodik r̄sz.

 Es mikorón tú hozzátol mennik akámfiai/nem
 megék vala hog az istennel tanubizonyág titelit/be-
 szidnek/ auág bőlezsignek felsighes voltaval hira-
 dessem. Mert nem itilim en magamot tú kozotte
 tek valamit tudnom egebet/ hanem czak az Jesus
 L̄christust/ és azt kik meg feszítnek. Es en erőtlen voltomnak miat

ta

Első leüel

25

ta filemuel/ és nag retteghisben lüt tú kozottetek/ és az en beszí-
 dem/ és az en predikaciom nem vala kereztetuñ emberi bőlez
 signek beszidiból/ mellsuel el hantnak/ hanem az bent lileknél/ és
 az ú hatalmasságának meg mutatásaban/ hog meg tessit hog az tú
 bőzök ne ligen embereknek bőlezsighiben/ hanem az istennel ha-
 talmas voltaban. Bőlezsighet holok fediglen telles hútu
 nipek kozott/ olt bőlezsighet fediglen mell nem ez világhe/ sem ez
 vilagnak fejedelmiek/kik semmiq titetnek/ hanem az istennel bőlez
 sighthit beszillük/ mellek rendek ereje vagon/ és mellet nem mindenek
 értenek/ hog miuel titkön valo bőlezsig/ mellet az isten eleitül fog
 ua elöl el vigezett vala az mü dúczoſighunkre. Mellek hog miuel
 titkön valo bőlezsig/ ez vilagnak fü emberi kozzol senki meg nem
 érté. Mert ha meg értettük volna/ az dúczoſignek vrat meg nem
 fejtettek volna. De ez lún mitkippén meg vagon iruān. Az sem
 nem latta/ és az fil nem halotta/ és az embernek kúibe nem
 hallowtanak ezek/ melleket az isten elöl meg kerze azoknak kik ú-
 tet keretik. Mű nekünk fediglen az isten meg ielente az ú lelkis-
 nek általa. Mert az lilek mindeneknel vighire megen/ meg az
 istennel mili ghes dolgainak es. Mert kicoda tugga az em-
 bernek kozzole azokot/ mellek az emberhez tartoznak/ hanem
 czak az embernek lelke/ mellsú benne vagon. Zenkippén azokot es
 mellek az istenhez tartoznak/ senki nem tugga/ hanem czak az
 istennel lelke. Műnek fediglen nem ez vilagnak lelkit atták/
 hanem az lelket mell az istentül vagon/ hog tugguk azokot mellez-
 tek az L̄christus adott münek mellekrül holunk es/ nem olt be-
 sziduel mellekre az emberi bőlezsig tanít/ hanem az mellekre
 az bent lilek tanít/ kik lelkikhez lelkiket hasonlunk. Az ember kes-
 mm digl

28 Corinthiustusbeliek jrt

diglen li czak neuendiken/ es ilo test meg nem fogia azokot az mel
let az istennel lelkibez valok/ mert azok balgatagsagnak lattatnak u
nek/ meg sem erheti/ hog miuel azokrul lilek herint lisken itiletet.
De az ember kinet lilek herint vagon iletet mindenekrul itiletet ti
sen/ u rula fediglen senki nem tisken itiletet. Mert kiczoa tutta
az istennel akaratsat/ kiczoa fog adni tanaczot/ uneki? Neu fedig
len az istennel akaratsat iol erku.

Sarina dikt riß

In es akamfiai nem bolhatik tunestek mint leskik
nek/ hanem bolnom kelletek mint teslebek/ es ollak
nak/ si az Christusban germekel volnato. En ital
ual neueliek turokot es nem itekuel/ mert meg ero-
tok nem vala/ de meg mostan es ninczen eroto. Mert meg es test herint valok vattok. Mert mikorom tu fozottetek
hitlensig/ es vetekedislegen/ es part uissel/ nem teslebek vattoki/ es
nem emberi termiset herint iartoki? Mert nimess tu fozzoletek
ezt monga. En bizon Pal vagok/ mas fediglen/ en Apollos/ b
nem test herint valok vattoki? Kiczoa azirt az Pal? Kiczoa
Fediglen az Apollos? hanem czak folgak/ kinek altala az hture for-
dulatok/ es mikint az isten mindeneknek munkat adott. En tum az
plantalasi/ az Apollos otorg meg/ de az isten ada neuvedist. Annak
okart sem az nem lehet valami/ az ki plantalasi tisken/ sem az
nequej/ azt otorgi/ hanem az ki neuvedist ad az isten. Az fediglen/ ki az
enquej/ plantalasi tisken/ es ki azt otorgi egget. De maga mindenek meg ag-
gat az uitalmat az u munkaia herint. Mert azistenuel eggutt
muclunk/ tu fediglen az istennel fantas titelle vattok/ es az iste
emek

elsö leuel

26

ennek alkotuania vattok/ az istennel aiandikanak muulta herint/
mellet ennekem ada. Mint egg bolcz fu alez mesier fundamen-
tomot vetik/ mas ember ippint fediglen felul ranta/ de meg lassa
minden mikippen tisken felul ranta ippintist. Mert mas fundamen-
tomot senki nem vethet ennek tulule/ az mellet vetettenek/ mells az
Jesuz Christus. Hog ha valaki ez fundamentumra felul rak ora-
nat/ ezustot/ draga koueket/ fakot/ binat/ halmat/ mindenek az u
muc nivalan lisken. Mert az nap meg mutatka/ mells az turben meg
d teczik. Es mindenek az u muc minemu ligen/ az tur meg fog-
ia mutatni ha io. Ha kinet muc meg maradand/ az mit felul rakott
sitalmat visen/ ha kinet az u muc meg ighend/ kart vall/ u maga
fediglen meg menekedik/ de vug mint ha ki turbol haladott ki. Nem
tuggatoki hog az istennel vattok tu temploma/ es az istennel lelke
laforzik tu bennetek? Ha ki az istennel templomat meg ferteztetek
vesti azt az isten. Mert az istennel temploma bent/ tu vattok fe-
diglen az templum. Valaki umagat meg ne szalla. Ha valaki u
maganak lattatik bolczek lenni tu fozottetek balgatag legen ez vi-
elago/ hog bolczeg titessik. Mert ez vilagnak bolczesighe balgatag
sag az istennel elotte. Mert meg vagon iruan ez. Az ki meg fog
ja az nag bolczeket az u alnassagoban. Es es meglev. Az or isten
tugga az nag bolczeknek gondolatit/ hog hiaba valok legenet. Annak
okart emberetben senki ne diczekeggik. Mert mindenek tieket as-
tar Pal legen/s/ akar Apollos/s/ akar Lefas/ akar ez vilag/ akar i-
let/ akar halal/ akar ielen valo dolog/ akar iouendo. Mind ezel
mondam/ tieket/ tu fediglen az Christus vattok/ az Christus fe-
diglen az istene.

Nege dikt riß

mm ii affipp

Coriinthusbeliek nek jrt

Kippen berzüllön munkot ember mint az Lhristusnak folgait/ és az istennel titok dolgaiak hāzidolgosít. Az mi fediglen ezenek felette meg marad/ az dolgosokban azt kiúnnak/ hog valakit hivnek talallanak. En nálam fediglen ighen kiczin dolog az/ akar tū eületet itiltessem en/ s akar az emberi itilettül. Sog en magam sem itilem meg en magamot. Mert az en lelkí es mértelem semmi dologrul meg nem fedd enghemet/ de ennek általa meg nem igazultatám/ hanem az vr isten/ az ki enghemet meg itil. Annak okáirt üdönek elotte valami itiletet ne tegetek/ mig nem el iouend az vr isten/ ki meg világosítja iouendőre az ſcritsignek titok dolgait es níluán való tibí az húfnak tanáczit/ es akkoron dirzirete lisben mindenek az istentül. Ezeket fediglen akámfiai pilda kippen vüm en magamra/ es az Apollosra tū irtetetek/ hog mű bennük tanulnátof/ hog valaki annak felette az mint meg irám umagárul ne vilékeggik/ hog eggitok az mästoknak ellene/ im ez amannak ellene fel ne fualkoggik. Mert kiczoa itil meg tighe det? Mirczoa aitandikod vagon fediglen az mellet mästul nem vüttel/ hogha mästul rütted/ mit diezekedel/ mint ha nem vütted volna? Immáran hasatok be tölt/ immáran még fazdagulások. Nyú nálunk nélkül orhágot hertetek/ akarnám hog hertetek volna/ hog mű es tū veletek eggüt orháglanánk. Mert azt aljatom hog az isten enghemet/ ki otolszo apostol vágó mutatott legyen/ mint egg halára való embert. Mert ollanna lük/ mint kün mind ez világ/ s mind az ördögök/ s mind az emberek czudalnak. Nyú balgatagok vágunk az Lchristusir/ tū fediglen bolcsek vattok - Lchristus által. Nyú erőtlenek vágunk/ tū fediglen erőben vatek

108

első levél.

27

es/ tū hiresek es nevesek vattok/ mű vtalatosok vágunk. Mind ez ideiglen mind ehezünk/ s mind homiuhozunk/ s mind ruhátlanok vágunk/ s mind ököluel verettettünk/ s mind idéstoua budosunk/ s mind munkat tibünk tulandon kezeinkuel munkaloduán. Az ki műnefünk gonoszt mond/ annak iot mondunk/ azki munkot haborgat/ azt nesé el turiük/ azki hidalom besiduel illet/ annak iot kiúanunk. Ollan na lük/ mint ez világna valami ghenetsighe/ es mindenek valami el vetett riße mind ez napiglán. Nem azirt mondóm eze hog túrókot hemiremsiguel illesselek/ de intelek túrókot mint en be relmesfaimot. Mert iollehet kantalan doctortok ligen az Lhristus hútiben/ demaga nem sok akatóf vagon. Mert bizón az hog az Lchristus Jesusból az euangeliomnak általa en húlisek túrókot. Intelek azirt túrókot/ hog enghemet kouessetek. Ennekokaire küldim en tū hozzátof az Timotheust/ ki az vr istenben ennekem kerelmetes/ es hiv siám/ ki ehetetekbe iutatta túnéktek az en vfa imot/ mellek az Lchristusban vadnak/ azonkippen mikippen mindenütt minden eggházbeli nipek között tanítást tiszek. Szinte az zökkippen fel fuálkottanak nitik tū közöttek mintha tū hozzátof nem mennék. De rövid üdöben tū hozzátof megek/ ha az isten akar is/ es meg látom azoknak kik fel fuálkottanak nem az ú besideket/ hanem io műelkedeteket. Mert nem az besidben vagon az isten nek orhága/ hanem az io iletben. Mit akartok visszouel menni ki tū hozzátof/ auág keretetvel/ es enghedelmes listekkel?

Stödik riße

Indenestül fogua paraznaság hallattatik lenni tū közöttek/ es oll paraznaság/ mellett meg az pogány, in nos

3. Corinthus belietneſſit

nok között sem mondanak lenni/ hog valaki az ú attanak felesighis
uel illen. Es tu fel fualkottatok/ fog infabb bankodnotok fell va
la/ hog ki vettetnek tú förzöletet az ki ez dolgot tütte. Mert bi
zon az hog en/mint ki testem kerint tú tületet tauri vagor/ Iel
sem kerint fediglen ielen vagor/ immáran el vigheftem ezt/mint
ha ielen volnok/ hog az ki ez bunt tütte/ az satannak adattassik
testnef veszedelmire/ hog az lilek úduozúllon az or Jesus napian
az mű vrunknak az Jesus Christusnak nevibe tú erre eggbe guluin
es az en lelkemuel/ es az mű vrunknak az Jesus Christusnak ha
talmáual. Nem io az tú drczekedistek. Nem tuggatoki hog
egg kis kouash/ mind az egibis tiftet meg kouashosita. Annakokas
itt tiftetegzatok ki az righi kouash/ hog oy tiftet legetek/ mikippen
kouash nélkülv dolok vatto. Mert az mű husiti aldozatunk/ az Lhri
stus mű irettünk aldozatet. Annakokait údnepet údollsunk nem
az righi kouashban sem az gonossagnak/ es álnak sagnak kouashas
ban/hanem oll kererekben melletben kouash ninczen/az az tiftetag
ban/ es igassagban. Irít tüneket levelemnek általa/ hog magatos
tot az paraználkodnak fözibe ne eluegítenetek/ auág fosuinek
nef fözibe/ auág ragadozoknak fözibe/ auág baluán imádoknak
fözibe. Es nem irám hog ez világón valo paraználkodo embereket
mindenesiul fogua el tauostatnatok. Mert effippen ki kellene ez vi
lágbol menetek/ mellet iohen fellene finannunk. Mostan ledig
len irít tüneket/ hog ezek fözibe magatosot ne eluegízitek. Ha
valaki/ ki atafiu newet visel paraználkodo lend/ auág fosuiń/
auág baluán imádó/ auág kidalmas besidü/ auág ríseghes/ az
auág ragadozo/ ez illenuel eggütt ingen ne egetek. Mert miutelle
ne ennekem/ azokrul it letet tennem/ kif nem mű förzölkunk valok?

nem

első leuel.

icqczendo

28

Nem azokrul tiftetek itiletet kif mű förzölkunk valok? Azokot ledig
len kif mű förzölkunk ninczenek/az isten itili meg. Ki es úzzitek
azt tú förzöletet/az ki gonosz.

Matovit risz

Za birhatfa magat valaki tú förzöletet/ kinek ü
ge vagon masual/ hog az gonosz pogán birok előtt pe
rellaen/ es nem infabb az bentek előtt? Auág nem
tuggatoki/ hog az bentek fogiat meg itilni ez világ
got? Es ha tú általatok itiltetik meg ez világ/ miltatlanok vattoz
ki valami kusded toruineknel titelire? Nem tuggatoki hog az anga
lokot es meg fogiat itilni/nem ezek ezeket/ mellek iletre valok.
Annakokait mikoron per tamad fözöttek az ollan dolgozatnak felöle
mellek iletre valok/ azokot fogiatok biroa/ kif az eggházbeli nip fö
zott keves berzületben vadnak. Ez arra mondrom/ hog meg figens
litek magatotok. Annira el fogatkozotti tú fözöttek az böszerem
ber/ hog egg se liget/ki toruint tehessen az ú attasfa fözött/ es mäsi
atasiu fözött? Hanem egg atasiunak az masitual kelli pereln/ es
ezt az pogán birák előtt kelli tenni? Annakokait bizon az hog im
mar az vitet mindenestul fogua tú bennetek vagon/ hog egg mäsi
masitual perldtotok. Mjrt infabb nem benteditek el/az mi tora
uintelen esett rantaotok/ mjrt infabb az tutt karr el nem turitek
Sog infabb tú tiftetek toruintelen dolgot mason/ es tú tiftetek mäsi
nak karr/ es ezt tifiteli az atasiaknak? Auág nem tuggatoki
hog az hamissak az istennek orhangának örökösi nem lisnek? Ne tive
legitek. Sem paraználkodok/ sem baluán imádot/ sem hazaassag
torok/ sem kif nimó bünben isnek/ sem kif firfiatual kerkeznek/ sem
oruot/ sem fosuinek/ sem ríseghesek/ sem átkozodok/ sem kaborlok

az isten

Birk az isten
ve frizatba aitadat

137 Corinthi beliefneſſte

az iſtennek orhágának örököſi nem liſnēk. Es efféle emberek vás
lának nifik tū fözzöletek/ de meg mosának túrókot/ de meg ſenteſ
linek/ de meg igazítanak az mű vrunknak az Jesus Christusnak
általa. Mindenek enghedue vadnak ennekem/ de nem mindenek
haſnálnak. Mindenekre hatalmam vagon ennekem/ de en ſenti
hatalma alá nem akarom magamot adnom. Az eledelef az haſirt
vadnak/ es az has az eledelefirt/ az iſten fediglen mind az haſit
mind az eledelefet ſemmiſ ſiſi. Az test fediglen nem az paraznál
Podasirt vagon/ hanem az vr iſtenirt/ es az vr iſten az testirt. Az
iſten fediglen az vr Jesuſes fel tamáſta/ es munkot es felsz-
maſt az ú hatalmasságának általa. Quag nem tuggatoki hog
az tū teſtetek az Christusnak tagia legeneſ? Annaſokart az Christ
usnak tagiait el viuñ azt tegemi hog az paraznának tagia legenſ
Nem tuggatoki hog az fi az paraznához eggesül/ hog egg test ú ve-
le. Mert mint az irás monga/ ketteň egg testint liſnēk/ de az fi
az vr iſtenhez eggesül ú vele egg lilef. El tāuoftaſſatok az paraz-
nálkoſt. Alami bunt tegen ember minden az test fulul va-
gon/ de az fi paraználkoſt az ú tulandon testinek ellene vitkezik.
Nem tuggatoki hog az tū teſtetek az ſent lileknek temploma/ az
mell tūbennetek laſo/ well az iſtentil vagon tūneket/ es tū nem
vattoſ az tū magatok/ almában. Mert aron vältanak meg túto-
kot. Tegetek dicziretet immarañ az iſtennek az tū teſtetekben/
es az tū leſketelben/ mellek az iſten.

Hetedik rif

3 mi doſgoſrul irátok ennekem. Jo embernek/ hog
feleſighet ingen ne illeſſen/ demaga az paraználkoſ
dáſnak

elfö leuel.

29

dáſnak el tāuoztatásair/ minden embernek tulandon feleſighé lis-
gen/ es minden aſſonembetnek tulandon firhe legen. Az firn az ú
feleſighinek meg aggá az io akaratot/ az melluel neki tartozik/ az
zonkippen az feleſig es az ú firijn̄et. Az feleſigneſ az ú tulandon te-
ſtiň hatalma ninezen/ hanem az firyneſ. Azonkippen az firyneſ es
az ú tulandon testin̄ hatalma ninezen/ hanem az feleſigneſ. Egygi
tef maſtoknak fogatkozására ne legen/ hanem ha valamit egypti-
akaratſabot tiſtel egg ideiglen/ hog buntolisre/ es imádságra aggás-
tok magatokot/ es eſinegleň eggüe menetek hog az ſatán túrókot
ne kiſirzen/ hog magatokot meg nem turhetitek. Ezt fediglen en-
ghedelem ferint mondóm/ nem paranczolat ferint. Mert azt az
farnám hog minden emberk eſkippen volnának/ mint en es vagof.
De mindenek tulandon aſändika vagon az iſtentil/ nimellnek eſkip-
pen/ nimellnek más kippen. Mondom fediglen ez tazoknak kif nem
házafok/ es ózuegef io ūnekeit ha eſkippen meg maradnak mint en
es hog ha ú magatok meg nem tartoztatſak/ házafullanak meg.
Mert iobb megházafulni/ hog nem mint gheriedezni. De az háza
ſoknak ez paranczolom/ nem en/ hanem az vr iſten. Az feleſig el ne
vallit az ú vrátul/ hog ha el vālandik/ házafagylékul maraggon/ a-
uag az ú vráual megbifillit/ az firn es/ az ú feleſighit el ne hag-
ga. Az egebek/ en mondóm/ nem az vr iſten. Ha valamell aſſiu-
nal hütetlen feleſighé vagon/ es ez feleſigneſ akaratka vagon erre/
hog az ú vráual laſit/ el ne haggá az ú feleſighit. Es ha valamell
aſſon embernek hüt: tlen firie vagon/ es ez firyneſ akaratka vagon
erre/ hog az ú feleſighiuel laſozik/ el ne haggá útet. Mert meg
ſenteltetett az hütetlen firn az ú feleſighinek általa/ es meg ſentel-
tetett az hütetlen feleſig az ú firijn̄et általa. Ha ez ig nem volna

nn az

28 Corinthiushelyet jrt

az tū fiaitok fertelmesek volnānak. De mostān hentek. Hog ha az hütetlen el megen/ am mennen el. Nem kell embernek/ auag az fe rektēn aʃton embernek estéle dologban folgalat alatt lenni/ hanem bilsighes dologban vagon az mū huatalunk az iſtentul. Mert mit tucz benne aʃton ember hog ha az te firiedet meg menthessed far hozattul/ auag mit tucz benne te firn hog ha az te felesighedes meg menthessed farhozattul. Akár mikippen legen ez/ minden ab ban iarion el/ az mint az iſten az u aſandifat neli oſtotta. Ez minden azonkippen iarion az minemū huatala az vr iſtentul vaza gon/ es effippen rendelem ez dolgot minden eggházbeli nipeknak koz zötte. Ha kinck fornul metelisben vagon huatala be ne neuelle az u fornul metelt testit. Ha kinck fornul metelisnek külule vagon hi uatala/ fornul ne metellegit. Az fornul metelkediben valo litel sem mi/ es az fornul metelis nélkul valo litel semmi/ hanem az istennel paranczolatnak meg tartasa. Minden ember az huatalban maraggon meg/ az mellben huattatott. Szolga rendben vagoni huatalod/ ne gondoll vèle/ fog infabb ha igaz finit habad rendben le hetnil es/ infabb ill az te huatalodual. Mert az kinck az vr istennel hütiben folga rendben vagon huatala/ az es az vr istennel habadosa. Az onkippen az kinck habad rendben volt huatala/ az Christ usnál folga renden vagon. Uroń vütenek volt meg tutókot/ ne legetek embereknek folgai. Akamfiai minden ember abban maraggon meg az istennel/ az miben huattatott.

Az húzefrul fediglen paranczolatom ninczen az iſtentul/ de maga tanáczot adok/ mint ki az iſtentul irgalmasagot nertem/ ez vigre hog hiro leget. Annaſofait aljtom hog io ligen ez/ ez ielen valo büssighirt. Mert io az embernek effippen lenni. Felesighedher koz telez

első leut.

30

teleztetteli? ne ügelezzel el valnod u túle. Meg habadustali felesi ghettul? De ügelezzel felesighet venned. Hogha felesighet vendeſ nem vitkezeti. Es ha hāzassagra ment az húz/ nem vitkezett. De maga efféle emberek nomorusagot fognak henuedni az testiben. En fediglen tutókot kimillek. De akamfiai ezt mondomb/ meg roudult az údó/ ez kouetkezik/ hog az kiknef felesighet vagon/ aktippen leges nef/ mint ha felesighet nem volna/ es az kik sirnak/ mint ha nem sirnānak/ es az kik órusnek/ mint ha nem drúlninek/ es az kik valaz d mit uroń vishnek/ mint ha semmit nem birnānak/ es az kik ez világ ual ilnek/ mint ha nem ilninel. Mert elmulik ez vilagnak hnuel valo volta. Akarnálak fedig tutó kók horgalmatos agnélkul lenni. Az ki felesignélkul vagon azokra visel gondot/ az mellek az vr istene/ mikippen kellemetes lehessen az vr istennel. De az ki felesighet vüfe horgalmatos ez világhi dolgorul/ mimodon lehessen kellemetes az u felesighinkel. Különözis vagon ez kettó kozott/ az aʃton kozott/ es az húz kozott. Az ki hāzassagra nem ment azokrul visel gondot/ az mellek az vr istene/ hog bent legeri mind testiuel/ s mind leltiuel. Visbhontag az mell hāzassagra ment azokra visel gondot/ az mellek ez világhé/ mikippen kellemetes lehessen az u firijnak. Ez fediglen arra mondomb az mi tünektek hakanalatos/ nem arra hog turt vesztek tünektek/ hanem hog azt kouessitek/ az mi tisztessighes es ikes do log/ es hog az istenhez ragasloggatok két felé valo hakanás nélkul. Hog ha valaki ikteken dolognak aljta lenni az u húz leánának ha el mulatka az hāzassagnak ideit/ es ha effippen kell lenni/ az mit a far tege azt/ nem vitkezik/ am hāzafullanak meg. De az ki el tö fillette az u húzben/ es húsihe ninczen/ hanem az u tulandon ar karattaualbir/ es ezt el vigheste az u húzben/ hog meg tarca az an ij u húz

13' Corinthus belieknef iſt

ú bűz leánat iſl tíſi. Annakofaſirt az ki hāzassagra aggá iſl tíſi demaga az ki hāzassagra nem aggá iſbān tíſi. Az ſelegig körteles az hāzassagnak toruiñe arcziglán/ mecziglen az ú firie iſ hogha meg haland az ú firie/ ſabád vele valakihez akar hāzassagra menni/ czak ezt az vr iſteneſ toruiñe ferint tege. Demaga bodogh ha aktippen marad/ az en értelmem ferint. Azt alítem fe diglen/ hog en bennem és az iſteneſ leſke vagon.

Szelszavik riſz

Seggük fediglen hog mindenikünknek tudomána vagon azok felöl az melleket az baluanóknak aldoznak. Az tudomán fel fualkottat/ az herelem fediglen ipz pnt. Hog ha valaki lattatik ú magának valamit tudni/ meglen nem tud mimodón fellen tudni. De az ki az iſtent ſcreti/ ezt az iſten eſméri. Annakofaſirt az állatoknak itelinek fele/ melleket az baluanóknak aldoznak/ tugguk hog egg baluan's in ezen ez világón/ és hog egg iſten ſe legen egéb/ hanem czak egg. Mert iol lehet vadnak/ kif iſteneſek mondatnak/ mind az menin országban s mind az földön/ mikippen ſok iſteneſ és vadnak/ és ſok vraf és vadnak/ de maga münckung egg iſtenünk vagon/ ki az ata iſt en/ kitül mindenek vadnak/ s mű és ú benne/ és egg az vr Jesus. Christus/ ki által mindenek vadnak/ és mű és ú általa vagunk/ de nem mindenben vagon tudomán. Nifik fediglen azt alítuán/ hog baluan iſten vagon/ mind ez ideiglen vj iſneſ valami állatot mint ha az baluanóknak aldoztatott volna/ és mikorón az ú leſki eſmértek erőtlen legen/ meg ferteztetik. De az itel fellemetesse nem iſten münft az iſtennel/ és ha igaz iſkünk és/ valami nekünk ebbol nem

elſo leuel

13

nem marad/ és ha igaz nem iſkünk és ſemmi meg nem fogatkoz zif münckunk. De meg lassatok hog valamikippen ez dolog/ mellek tünektek hatalmatok vagon/ bántásara ne legen azoknak/ kif az hűten erőtlenek. Mert haland valaki tighedet/ ſiben tudomán vagon hog az baluanóknak aſtalához últél/ annak ú leſki eſmérte/ ki meg nem erőſ az hűben/ nem fel ippiteriki hog az oſtan egíſ ú és/ az melleket az baluanóknak aldoztanak/ és el vész az te atádfia az ki meg erőtlen az hűben/ az te tudománodban/ kif az Christus meg holt volt. Ezekippen mikorón az tú atátoſ ſiatnak ellene vitteztek/ és az ú leſki eſmérteket meg ſchbetitek/ mell az hűben meg erőtlen az Christus ellen vitteztek. Annakofaſirt ha az eledel meg bánta/ az en atámfia/ órókké ſoha húſt nem iſem/ hog az en atámfianak tantorodásara ne leget.

Kilencedik riſz

Nem vagoſi aſtrol? nem vagoſi ſabád? az Jesus Christus az mű orunkot nem lattamis? nem en mű em vattoſi tú az vr iſtenben? Ha egebeknek aſtrol ſok nem vagoſ/ tünektek bizon aſtrolotok vagoſ. Mert bizon tú vattoſ az vr iſtenben az en aſtrolagomnak perze te. Az en feleletem azok között/ kif enghemet kérdenet ez. Ninczeni hatalmunk ennünk/ és innunk tú közöttetek? Ninczeni hatalmunk mű velünk kerékken aſzón embert hordozunk/ mikippen az egéb aſtrolok és/ az vr iſteneſ attafiai/ és mint Peter és? Auágczak ennekem és Barnabásnak ninczeni hatalmunk hog ezt tegyük? Kizoda vitézdedik az únón folgán volaha? Kizoda plántál ſolot/ kif az ú termisibol nem iſik? Auág kizoda óriz nán barmot/ ki az nn in nán

23 Corinthus beliefnest

Nemnak tejból nem isik? Nem emberi hókas kerint mondomi ezt?
Nem az törui és végan azont mongai? Mert az Moisésnek tör
dibiben meg vagon iruán. De ne kössed az nömtató ökörnek hant
Gondot viseli az isten az ökrök? auga ezt mindenestől fogua nem
mű irettünk mongai? Mert ezt mű irettünk írták meg, hog az ki
hant/annak reminsig alatt kell hantani/ és az ki gabonát nömtat
reminsig alatt/az ú reminsigiben ríhesnek fellenni. Ha mű tür
nektek lelti dolgozban valo vetisi tüttünk/ nag dologhi ha mű testies
Pet aratunk tú nálatok? ha egebet az tú ranyatok valo hatalmok? Be
vint valami ríst vissnek tú tületet/ miirt inkább mű nem tehetnök
ezt? de en nem isik az en hatalmamual/hanem minden el szenue-
det/hog valami tantorodast ne tege az Christusnak euangeliumpas-
nak. Nem tuggatóki hog az aldozatbol ilnek azok/ kik az aldozatban
munkat tisnek? Az kik az oltarra tisnek folgalatot/ nem vissnek
rikt azokban az melleket az oltarra tisnek? Az vör isten és ekkippen
herze/hog az kik az euangeliomot hirdetik/az euangeliumbol illsenek
En fediglen ezek közül eggik fel sem iltem. Iol lehet nem azirk
érám ezeket/hog ezt kiuannám tú tületet. Mert jobb ennekem ina
fabb meg halnom/hog nem mint az en díszekedisemet valaki hár-
ba valoa tege. Mert ha predikallom az euangeliomot nincs oka
miirt díszekéggem. Mert kútsig ennekem ezt tennem. Van fedig-
len ennekem ha nem predikallom. Mert ha akaratom kerint tén-
dem ezt/utalmat vissz/ha akaratom nélküli tissem/dolgosságot biss-
tanak en reám/ micsoda utalmam vagon tehag ennekem? ez hog
mikorón predikallot/az Christusnak euangeliomát ingenibe valoa
tegem/ ebben hog gonoskul ne illek az en hatalmamual az euangeli-
om hirdetisben. Mert mikorón hóbab legek mindenestől/mindes-
netnek

Elso leuel

32

refnek hólgaā tím en magamot, hog több nyelvet nemik az istennel,
es lük az Sidonak mint ha Dido volnik/hog az Sido nyel meg
neriem/azoknak kik az töruiinek birtoka alatt vadnak lük mint ha en
es az töruiinek birtoka alatt legek, hog azokot/ kik az töruiinek birt-
oka alatt vadnak meg neriem. Azoknak kik töruiinnélül vadnak lük
mint ha törui nélküli legek, illehet törui nélküli ne legek az isten
nél/ hanem koteles legek az Christusnak töruiire. Azoknak kik
erötlenek az hútben lük/ mint ha erötlén volnik, hog meg neriem
azokot az kik erötlenek. Mindenesne minden lür/hog mindenestől
fogua valakiket karhozattul meg tarhassak. Ezt fediglen tissem az
euangeliumpart/ hog abban ríses legek. Nem tuggatóki/ hog az kik
palat futnak mindnaian futnak, de eggik vissz el az aitandikot/vég
fussatok hog el vegitek. minden fediglen ki vant vissen fel/minden
mirtikletessigen il. Azok bizony hog ezt annakokat tisik/hog az
el veshendő koronát meg nerhessik/ mű fediglen hog órók koronát ves-
gunk. En annakokat ekkippen futok/nem vég mint bizontalan dolo-
ghirt/ ekkippen visszabont fel/nem mint ha az ilo egret hisba vera-
iem/az en testemet birtokom ala vissz/ es folgalni kiseríttem/hog
en gonosz ne legel valamikippen/ kik egebeknek predikallottam.

Dízedik ríss

Vdászofra adom fediglen csamfiai ezt/hog az mű
akaink mind kód alatt valanak/ es mind az tengher
ren átal mennek/ es mind naian az Moisésnek tör-
uiire meg kerestekedinek az kódben/ es az tengher-
ben/ es mind egg lelti eledelt ismek vala/ es mind egg lelti italt iska-
nak vala. Ígnak vala fediglen az lelti tú híslabol/ mell u velet egg
gütte

Coriuthusbeliek nek jrt

gött megen vala. Az tű füla kérig az Christus vala. De sotat ú föz
zölöf az isten ionak nem itile/ mert el veštę úfot az puštaban.
Ezek fediglen münökönk pildántra lúnek hog gonosz dolgoznak go-
nosz kiúansaga bennünk ne lenne/ mikippen azokban es gonosz dolgo-
nak gonosz kiúansaga lún. Baluán imádot se legetek/ mikippen ni-
mellek azok fözzöl/ mint meg vagon iruán. Ez üle az níp hog ennek
es innék/ es fel kelint iacodni. Paraználskodásokkal es magunkat
meg ne ferteztessük mikippen nimellek azok fözzöl paraználskodás
sokual fertelmesse lúnek/ es egg napon húson hárrom ezer veſte elben
nef. Az Christust es ne kisircük/ mikippen nimellek azoknak fözzö
le kisirték/ es az figóknak miatta el veſinek. Ez zugoggatók es az
istennel ellene/ mikippen nimellek azoknak fözzöle zugodána/ es
el veſinek annak miatta li tellessiguel el veſt. Mind ezek fediglen
pildátul lúnek ú ranytok. Meg vadnat fediglen irua ezek az mű ta-
nusagunfra/ kif ez világna idénet vighire tortintünk lenni. Annak
okairt az li sattatik ú magának erőssen állani/ meg lassa hog el ne
essik. Meg meg nem foglalt tútőköt egéb kisirtis/ hanem ezak oll
minemű embereken eshetik. De hiw az isten li nem enghed tútőköt
kisirtetni erőtőknek selette. Sög az kisirtisuel egetembe is vighet ad
hog el viselhessítik. Annakokairt en kerelmes akámfiai tāuoztassák
tok el az baluán imádást. Szolok en tünektek mint bőlcz embereknak
ittilittek meg tű az mit mondok. Az meg áldásnak pohára/mellek meg
áldunk az Christus virinek nem egg máshas valo fözlisei? Az feñir
mellek el segdelünk/ nem az Christus testinak egg máshas valo
fözlisei? Mert nag sotan egg feñirint vagunk/ es egg testint.
Mert mind náian az egg feñirból vihunk riſt. Lassatók az Israel
nipit/ li test ferint valo níp. Az kif az áldozatot meg iszik nem riſe
seli

első levet.

33

seli azokban inellek az oltarón vadnak? Annakokairt nem az mona-
dom hog az baluán valami ligen/ auág hog az mit az baluánna al
doztanak valami legen/ hanem az mondóm hog az pogánok az mel-
leket áldoznak/ ördögöknek áldozzák es nem istennék. Nem akarom
fediglen hog tű az ördöguel fözösökkel legetek. Nem ihattok az or-
istennel pohárbabol es az ördögökkel pohárbabol. Auág haragra indíj-
tuki az istent? Grossébbek vagunki mű ú nálanal? Mindenekre ha-
badsgom vagon ennekem/ de nem mindenek használnak. Mindenek
nekre habadságom vagon ennekem/ de nem mindenek ippitzenek.
Senki az ú hasznát ne keresse/ hanem minden az mászt. Az mit az
miskarében árulnak/ minden meg egerek semmit ne tudakozuan
hog az lelti esmeret meg ne bántassít. Mert az or isteng az föld/ es
az ú telles volta. Hog ha valaki az hütetlenek fözzöl lakodalombá
hiúand tútőköt/ es el akartok menni/ valamit előtőkbe tisnél tünel-
tek azt egíték/ semmit ne tudakozuan hog az lelti esmeret meg ne
bántassít. Hog ha valaki tüneltek ezt mondanga. Ez az baluán
rioknak áldoztak/ bennie ne egerek az emberirt az li ezt meg ielen-
tette/ es hog az lelti esmeret meg ne bántassít. Mert az or isteng
az föld/ es az ú telles volta. Szolok fediglen nem az te lelti esmeret
recedrül/ hanem amaz másrul. Mert miyrt kellen meg itilni az
en itelben valo szabad voltomot/ az más emberek lelti esmeretid
ne? Hogha en az istennel kedwo ibol riſes lehetek minden eledeiben
miyrt mond valaki ezirt ennekem gonoszt/ az mellirt en halat adok
Annakokairt akar egerek/ s akar igatok/ s akar mit tegetek mindenek
ket az istennel tištessíghi re tegetek. Ollatinok legetek hog semmi
tanorodáſt ne tegetek/ se az Sido nípeknel/ se az Görögöknel/ se az
eggházbeli nípeknel/ mikippen mindenkippen mindeneknel ma-

oo gamot

Coriuthusbeliek riekt

gamot kelletem / es nem kerem az en tulaydon hasnomot / hanem
sokanak hasnat / hog uduozullenet.

Zigenneggédik ríse

Füghem kouessetek mikippen en es az Christust föuetem. Diczirok fediglen tutokot atamfai hog azokot mind ehetekben tartatok az sikre en tutokot tanitottalak / es az kerziseket azonkippenn tartatok / az mint tutokot tanitatalak. De akaron hog tuggatok ezt / hog minden firfiunak feie az Christus / az assón embernek feie fediglen az firfiu / az Christusnak feie fediglen az isten. Minden firfiu ki imadkozik / auag profetal / ha valami vagon fejben / galazatual illeti az ufejt. minden assón ember fediglen / ki imadkozik auag profetal / fejre fedelt nem viuin / galazatual illeti az ufejt. Mert ez kintek alkippenn vagon mint ha tar volna. Mert ha fedelt nem viuen az ufejre az assón ember / hiat es el beretuallak. Hog ha ikte len doleg az assón embernek hiat el beretuálni / auag el kirni / be fedezze az ufejt. Az firfiunak fediglen nem kell be fedezni az ufejt. Mert az firfiu az istennek abrazatta / es tištessighe. De az assón ember az firfiunak tištessighe. Mert az firfiu ninczen az assón embertul / hanem az assón ember vagon az firfiutul. Mert az firfiu nem teremtett az assón emberirt / hanem az assón ember az firfiut. Annakokart az assón embernek az ufejben kell hatalmának lenni az angalokirt / de maga az ur isten kerint / sem az firfiu nem lehet az assón embernélkü / sem az assón ember az firfiu nélkü. Mert mikippen az firfiutul vagon az assón ember / azonkippenn az firfiu es az assón ember által vagon / mindenek fediglen e

ez

első leuel

34

az istentul vadnat. Itillitek meg tu magatok között / hog ha istes do log assón embernek mezzelen füvel imádni az istent? Nem az ter miset es erre tanítja tutokot / hog az firfiunak galazatara legen / ha nag hiat erext? Vissontag az assón embernek tištessighe le genha nag hiat erext? Annakokart hog az hay azirt adatott / hog az fejet be fedezze. Ha ki fediglen lattatik olnak lenni / ki beteker dist keret / nekünk efféle sokasunk ninczen / sem az istennek eggházbeli nipinek

De maga mikorón azt paranczolom / d ezt nem diczirom / hog iobba nem gúltok eggbe / hanem gonoszoba bañ. Mert eloßbor mikorón az egg hárba gúltok / hallom hog hason las vagon tu fözöttek / es valami ríshiben hiszem es. Mert hasona lasoknak es kell lenni tu bennetek / hog az kik ioknak lelettettek / níluan legenek tu fözöttek. Annakokart mikorón egg hárte be gúltok / nem az ur isten varzoraiának itele ez / annakokart hog minden tu fözöletek az itel kor az u tulaydon varzoraiat vissz elo / es izmez éherzik amaz fediglen ríseg. Ninczeni hárzatok holott egetekek es ihatok? Auag az eggházbeli nipes meg utálhatoki / es hemirmes e siguel illetiteki azokat az kiknek ninczen ennek valo? Mert monogak tünektek? Diczirok ez után tuifok? Ebben nem diczirok. Mert en az ur istentul vum ezt / mellet előtökbe es adik tünektek / hog az ur Jesus az iel / melken kezbe adatek keineret vún kezibe / es minék utanna halat adott volna el kegdele / es monda. Vegitek el / egitek meg / ez az en testem / mell tu irettetek el kegdetetik / ezt az en em lekezetemre tegitek. Vigan azon modon mikorón az varzora el visz ghesztetett volna pohár es vún kezibe ezt monduan / ez pohár vñ testamentum az en viremben / valameniszer iuandotok / ezt tegitek az en emlekezetemre. Mert valameniszer ez kefirben éndetek / es

oo ij ez

B' Corinthus beliekneſſe

ez pohárabol iuandotok az istennet halálát hirdetitek/mig nem el is
uend. Annakokairt valaki külömben éndik ez fenírból hog nem mint
milto volna/ es az vr istennet pohárabol iuandik/büños lisen az
vr istennet testinek/ es vr nek hozzá viteliben. Jonak lelle fedigz
len az ember unon magat/ es vég egik az fenírbol/ es vég igik az po
hárabol. Nyert az ki külömben išit auag išit/ hog nem mint milto
volna/itiletet išit es išit maganak/igaz itiletet nem tiuiñ az
vr istennet testirul. Ezirt vadnak tu körzöttetek enne korok/ es betez
ghet/ es ezirt halnak sojan el. Nyert ha az mü mi voltunkot iol a
meg itiltuk volna/az itilet reank nem hallott volna. De maga mikor
vön itiletet benuedünk/az vr isten fodd akaron munkot/ hog ez vi
lagual el ne farhozzunk. Annakokairt afamfiai mikoron eggbe gül
tok enni/ eggitek az mastokot meg varia. Hog ha valakinek ighen
fell enni/ott hoñ egik/ hog az tu eggbe güliszek farhozattokra ne les
gen. Az egéb dolgokot/mikoron körzettel menendek/en magam el

Benkeffödök riss rendelem.

Z lelti dolgozrul fediglen afamfiai nem akarom hog b
értelelem nélküle legetek. Tuggatók hog pogánok vala
tok/ es az nima báluánokhoz mentek vala/az mint
viñnek vala. Annakokairt tudásokra adom tünöktek
hog senki nem monga átkozottnak az Jesust/ki az
isten lelkítül hol. Es senki nem mondhatka vrnak az Jesust/hanem
rzaik az bent lileknek általa. Az isteni aianikok fediglen el ostua
vadnak/de az lilek vgan azon. Az isteni folgalatok es el vadnak oſte
ua/ es vgan azon az vr. Es az io czelekedetek es el vadnak ostua/
De vgan azon az isten/ki mindenelben mindeneket czelekedik. Nyin

dennet

Elsö lelet

38.
dennet ad fediglen az isten bent lelket/arra az mire kinet kinet bükje
ghe vagon/ mell magat ki telenti. Nyert imennek adattatik az
bent lileknek általa bolcze/ignek beside/masnak fediglen tudománz
nak beside/ vgan azon lileknek általa/masnak fediglen adattatik
hütnek aianika vgan azon lileknek általa/masnak fediglen adattat
nak oruossasoknak aianiki vgan azon lileknek általa/masnak fedig
len szuda titeleknek tehetiguel valo volta. Nyasnak fedigz
len adattatik iouendo mondajnak/ es iras magarázasnak aian
dika/masnak fediglen adattatik oll aianidik/mellnek általa meg
tugga valastani/minemü lilek vagon mindenben/masnak fediglen
hog sok neluet tuggon/masnak fedig hog külömb külömb nelueten tug
gon magarázast tenni. De mind ezeket vgan azon istennet bent lel
ke herzi/aianikot ostuan kiualtkippen kinet kinet az mint ü akaria
Nyert mikippen az test egg/ es sok tagia vagon/az egg testnek le
diglen mikoron sok tagia ligen/azirt vgan egg test/ezekippen
az Christus es. Nyert az egg istennet lelkinek általa mind
mü egg teste lüttunk az kereftigben/akar Sidok legunk/és akar Gá
rögök/akar bolga rendbeliek/akar sabados rendbeliek/ es mindenig
funkbe az istennet egg lelke öttetett. Nyert az test nem egg tag/ha
nem sok. Ha ezt mondanga az lab/en fez nem vagok/en nem van
gok az tesiböl/azirt ninczeni az tesiböl? Es ha ezt mondanga az
fil/en hem nem vagok/nem vagok az tesiböl/azirt ninczeni az tes
böl? Ha mind az eghisb test hem/hul az hallás? Ha mind az eghisb
test hallás/hul az illatozás? De az isten/helt adott az tesiben az
tagoknak/mindenek unon maganak az ü helin/az mint ü akarta
Ha fediglen minden egg tag volna/hul volna az test? Azirt sok az
tag/egg fediglen az test. De nem mondhatta az hem ezt az feznek
oo ij nin

23' Corinthus belieknejt

ninczen ennekem hüfighem te nálad nélküli/ auág elmegeleñ nem mondhatka az fü ezt az labaknak/ninczen hüfighem tú nálatok nél kül. Sögsokkal inkább hüfighesek az testnek tagiai/ mellek erősen beknek láttatnak lenni/ és az tagoknak nagubb tiszessiget tiszünk/ melleket aljunk kevesebb tiszessigben lenni/ és az mű testünknek is telen tagainak buebb ikessighe vagon. De az mű testünkben az mell tagok ikesek/ nem füködök az ikesítisnélküli/ hanem az isten vég alkota egbbe az testet/ hog az tagnak az finek fogatkozás a vala nagubb tiszessiget tenne/ hog hasonlás ne legyen az testben/ hanem hog az tagok eégik másikról egetembe egenlő forgalmatosságot visellenek. Es akar fayon embernek eég tagia/ egetembe faynak mind az több tagok és/ akar tiszteleggik embernek eégik tagia/ egetembe örülnek ranta mind az több tagok és. Tu kediglen az Christusnak teste van tolk/ és eég ríshiben tagia. Egéb rendbelieket és herze az isten az eég hazzbeli nipeknek közötte/ előbbör apostolokot/ az után profetátok/ harmadikor doctorokot/ ennek utána kiknek ezuda titelre tehet sighekk vagon/ ennek utána azokot kiknek gógritásokra aiandikot vagon/ azokot kik egebeket seghiczenek/ azokot kik az koz nipes iol biriak/ azokot kik sok néluen tudnak. Mind ráiañ apostolok? mind profeták? mind doctorok? mind ezuda tiuoki? mindenek vagoni oroszlásra való aiandika mindenek vagoni aiandika hog sok néluen hollon? mindenek vagoni aiandika hog nélueket magarázzon? De kouessitek az iobb aiandikok. Meg ezeknél és felsebb való utak mutatók tünetek.

24' harmadik rísz,

Ha igaz

első leuel.

35

A igaz binte minden embereknek/ és minden angaz lofnak neluñ hosszak és/ ha heretet bennem ninczen igaz ollan vagok/ mint egg czengő ércz/ auág egg pengő cimbalom. Es ha profetálsnak aiandika legen en bennem/ és minden isteni titkokot tuğ gaf/ és minden tudománt/ és ha igaz minden hútom lend és/ vég hog hegeket heliböl el indíczak/ ha heretet en bennem ninczen sem mi vagok. Es ha minden en marháimat az seghinékre körzemi/ és ha arra aggám az en testemet hog igiel/ ha heretet nem lend ben nem semmi hañnot nem visek belôle. Az heretet hosszú ideiglen túrlót czelekedik. Az heretet nem hitlenkedik. Az heretet magát nem hánia/ és vakmerő kippen nem czelekedik/ fel nem fuakodik/ iteletén nem czelekedik/ nem keresi az öveit/ haragra nem indul/ nem gondol gonost/ nem örül az hamiss dolgoñ/ hanem egetembe örül az igaz dolgoñ/ mindeneket el visel/ mindeneket el hiszen/ mindeneket remel/ mindeneket el vár. Az heretet semmiből ki nem esik/ akar az profetálsnak aiandika legen semmij/ akar az kúlomb kúlomb nél uen valo holasnak aiandikának legen vighe/ akar az tudománnak az eandika legen semmij. Mert czak rísz herint vagon mű bennünk mostanáaz tudománnak aiandika/ és rísz herint vagon az profetálsnak aiandika. De mikorón el iouénd az/ az mi fogatkozás nélküli vagon/ afforón semmij lisen az/ az mi rísz herint vagon mostan. Mi korón germek volnál/ vég hosszuk vala mint germek/ vég vala értelmem mint germeknek/ gondolatom végan vala mint germeknek. De misnek utána firfiuluk/ semmij lünekn en nálam az germek signek dolgai. Mert az mű latásunk mostan vég vagon mint eég tükörnek általa/ eég mesiben/ afforón fediglen finrul finre lisen/ mostan rísz

26 Corinthiusbeliek jrt

riss berint vagon esmeretem/ akkoron fediglen vglisen esmeretem
mint en felsolem luni az esmeret. Mostan fediglen meg marad imez
barom/hut/remisig/beretet/de ezek kozott nagubb az beretet.

Zsennegedik riss

Ogallatok beretetben magatokot/koressitek az lesz
ki aiandikot/ de maga erre ugekerzetei inkabb hog
az irasnak ertelmit adhassatok. Mert az ki magan
nak valo neluen hol/nem embereknek hol/hanem az
istennek/mert senki haluan nem ereti/az ki bent li:
lesnek iblisibol hol isteni titkokot hol. De az ki irast magaraz/embere
relnek hol/azoknak ippulisetre/es intisetre/es vigastalasokra. Az
ki maganak valo neluen hol/u maganak ippulisire hol. De az ki irast
magaraz/az/az egg hzbeli nipek ippulisire hol. Akarom fediglen
hog tu mind naijan sok nelueken hollatok. De maga inkabb akarom
hog iras magarazsnak aiandika legen bennetek. Mert nagubb az
ki irast magaraz/ hog nem mint az ki sok neluen hol/ hanem ha
meg magarazza/hog az egg hzbeli nipek ippulise vegen Mostan fe
diglen atamfiai ha tu hozzatok megel sok neluen holuan/mint hazz
naloq tunektek hanem ha tunektek bolok auag ielenisnek altala/az
vag tudomahnak altala/auag iras magarazsnak altala/auag
tanitasnak altala? Soq az lesketlen ollatok es/melleknak hanek
vagon/akar sif legen/s akar heghedusha vgl nem hanek/hog valastast
kehessenek mikippen es merit meg/ ha sifolnak/auag heghedulnek?
Mert ha nem erhetik az trombitanak hanek/ kicoda fog kibulni
az utkozetre? Ezekippen tu es ha oll besidet nem tiszek kozotte
tek az tu nelueteknek altala/ mellet meg erhetnek mikippen fogia
meg ereten vala i mit mondok? Mert ollatinok listek mint kif az

egbe

elso leuel

37

egbe besillenet. Pilda errul. Szoknak ill nag sok nem vagon ez
vilagoj/ es egg sinczenek kozot ho neltul. Annakokairtha nem
tudandom az honak iegzsit/ideghen nelven valo ember liset annal
az ki velem hol/ es az kiuel en bolok ideghen nelven valo ember lic
ben en nalam. Annakokairt tu es hog miel az leski atandikot ko
uctitek/az kereftenekek ippulisire ugekerzetei ezen hog egebeknel
telesbek legetek. Annakokairt az ki maganak valo nelven hol/tonoz
rogiion/hog meg magarazhassa. Mert ha czak nelvenuel imadsa
d zom/az imadsag czak az libellisnek altala vagon/de az en ertelmem
hason neltul vagon. Mit tegef tehag? Imadsagot tiszek libellisem
uelde imadsagot tiszek ertelmemuel es. Ineklist tiszek libellisemuel
de ineklist tiszek ertelmemuel es. Mert ha czak libelliseduel tiszek
aldost az kereftek nipek kozott/ az ki az tudatannak helibe vagon
ott/mikippen tugga vannad mondani az Amennet/az te hala adas
sodra? Mert nem tugga mit monda. Mert te bizon iol tiszed az
hala adas/ de mas nem ippul belole. Halat adok az en istenemnek
hog inkabb bolok kulosomb kulosomb nelven/ hog nem mint mind tu.
De azt akarom hog az egghzbeli nipeknek kozettec czak ot ighit
hollatok az en ertelmem berint/hog egebeket es taniczak/inkabb hog
nem mint tiz ezer ighit neluemuel. Atamfiai ne legetek germeket
ebetekuel/de gonossagual germeket legetek/ebetekuel fediglen fogok
kozak neltul valok legetek Neq vagon irua az o toruinben. Kulomb
kulomb nelueluel/ es kulomb kulomb ai akual fogok hanek ez nipek
es meg ig sem fognak halgatni enghemet/az vr isten monga ezt. An
nakokairt az nelvek icelensighirt vadnak/nem azoknak az kihuek/
hanem az kif hutzlenek. Vissontaq az irasnak magarazsa nem
az hutzlenekirt vagon/ hanem az huezkirt. Annakokairt ha mind.

pp az

Coriuthusbeliek jrt

az eghisb egg h̄zbeli nip be gúl/ és egetembe mind náiañ külömb
 külömb nélueken fezdenek bóni/ tortinnik fedig be menniek az tu
 datlanoknak/ auág az hútetleneknek/ nem azt fezdi ki mondani/ hog
 ehetek el vejetts? Hog ha mind náiañ irás fogtok magarázni/
 és akkoron törtinnik be menni az hútetleneknek/ auág az tudatlanok
 nak/ mindeneknél níluán lishen az ú mi volta/ mindenek itisletet tis-
 net felole/ és ezenkíppen az ú bűinek titok dolgai ki nílatkoznak/
 és ekkippen ortzaiara le buruluán az istent imádni fogia/vallást ti
 uiñhog az isten igazán tûbennetek legen. Lehág mit fell tenni akam
 fiai? Valameniszer eggbe gúltök mindeneknek sokott iseni inek
 vagon/tanításra valo átandika vagon/ nélvnek átandika vagon/ is-
 steni iselenisnek átandika vagon/ irás magarázásnak átandika vagon
 mindenek egebeknek ippulisire legene. Akar magának valo nélvén
 bón valaki/ két embernek általa legen/ auág mentül többé/ hárrom
 embernek általa/ és ez változlatosságval legen/ és az eggik maga-
 rázást tegen. Hog ha magarázo ninczen/ veksteg halgasson az egg
 h̄zbeli nip kozott/ és czak ú magának tegen bónast/ és az istennek.
 Az iras magarázok fediglen kettén/ auág hárman bónnak/ és
 az egebek itiletet tegenek rusa. Ha fediglen az másnak islenis lend
 az ki mellette úl/ az első veksteg halgasson. Mert eggenkid mind
 náiañ magarázást tehettek/ hog mind náiañ tanullanak/ és mind ná-
 iañ vigaftalast vegene/ és az iras magarázóknak lelkében valo ih-
 lisék únon hatalmokban vadnak. Mert az isten nem ota az serte-
 len valo dolognak/ hanem az bikelések/ mint minden eggházbeli
 nípelnek kozotte sokott lenni. Az tú aßóni emberit el veksteg halgas-
 sanak az egg h̄zbeli nip kozott. Mert nem enghettek üneki/ és
 hog ott bónnak/ hanem hog birodalom alatt legene/ mint az tör-
 uin és

első lefel

138

din és monga. Hog ha valamit akarnak tanulni házoknál kerüg meg
 az ú fonyektöl. Mert iktelem dolog az aßóni emberének az egg h̄zb
 beli nip kozott bóni. Auág tú tületek bűtti eredetet az istennel i-
 gies. Auág czak tú kozitelsbe iutai? Ha ki lattatik tú förzöletet i-
 ras magarázonak/ auág leski átandikofual islesnek lenni/ ércze az
 melleket entünétek irok/ hog az ur istennek parancsolati legene.
 De ha valaki nem akarja érteni/ am batroñ ne ércze. Annakorac-
 írt átámfiai erre erkööggetek hog irás magarázhassatok/ és meg
 d ne tilczatók az sok néluen valo bónast és. Mindenek ikesen és rend
 kerint legene.

Tizenötödik rész

Vdásikra adom fediglen tünekket átámfiai az es
 uangeliomot/ mellet tünekket predikálit/ mellet be
 és fogadátok/ kiben erőssé és marattok/ ki által úd
 uossigtek/ és meg néritek/ mitkíppen hirdettem
 legen/ ha ehetelben tarthatok/ és ha hiaba nem hitt
 e tel. Mert előfölbe adám tünekket először/ melleket en és meg érte
 tem vala/ hog az Christus meg holt igen az mű bűneinkirt az irá-
 sok kerint/ és hog el temettetett igen/ és hog fel támadt igen
 harmad napon/ az irások kerint/ és hog meg islent legen. E fásnak
 annak vtanna amaz tizenkettőnek/ annak vtanna meg islenek ege-
 tembe többnek hog nem mint ot házataiaknak/ kínek förzöle soz-
 tan badnak meg végan/ mind ez napiglán/ nikik fediglen el/ és nogue
 tanak. Annak vtanna meg islenek Jakabnak/ az vtan mind az apof-
 toloknak. Leg vtoszor fediglen meg islenek ennekem és/ mint egy
 sidetlen germeknek. Mert en az apostoloknak kozotte mentül kússebb
 vágó/ ki áltolmas nem pagok erre/ hog apostolnak huattassam/ an-
 pp ny nafukó

Coriuthusbeliek nek jrt

nakokairt hog az isten egg hárbeli nípithaborgatam de az istennék
aiandika vagot az mi vagot. Es az aiandik mellet ennekem ada
hiába valo nem lún hanem több munkat tük hog nem mint mind
ez egebek de maga nem en hanm az istennék aiandika mell en ben
nem vagon. Annakokairt akar en predikallat s akar az egebek es
fippen predikallatunk es tu es effippen hútot. Hog ha az Lchristus
predikaltatik halottaibol fel tamadott lenni mikippen mongák ni
kit tu kozottetek hog ne legen az halottaibol fel tamadása? Ha fe
diglen az halottaibol ninczen fel tamadások az Lchristus sem ta
madott fel. Hog ha az Lchristus fel nem tamadott bizon hiába va
lo az mü predikallatunk hiába valo fediglen az tu hútotot es. Nu
es fediglen az istennékhámis tanuinak lelettetünk. Mert tanubizon
sagot tük az istenül hog fel tamashottal igen az Lchristust az kit
fel nem tamashott ha az og vagon hog az halottaibol fel nem tamad
nak. Mert ha az halottaibol fel nem tamadnak az Lchristus sem ta
madott fel. Hog ha az Lchristus fel nem tamadott hiába valo az
tu hútotok meg az tu buneitelenben vattok. Azirt azok es el vezte
nek az kit az Lchristus hútiben ruguttanak el. Ha ez iletben czak az
Lchristusból valo reminiguel tartuk magunkat minden embereknek
kozotte ighen riaualasok vagunk. De az Lchristus halottaibol fel
tamada azok kozott az kit el ruguttanak vala az fel tamadásban
elsö lún. Mert minék utanna az embernek általa ióue az halál ez
villagra es meglen embernek általa lún az halottaibol fel tamadása.
Mert mikippen az Adamnak általa mindenek meg halnak azon
kippen az Lchristusnak általa mindenek iletet visnek minden fedig
jen az ú rendiben kínekk fel tamadásában az Lchristus elsö annak
pranna azok kit az Lchristushoz miltok lisnek az ú el ióuisiben lego
tan

elsö levél.

39

tan big lisen. Mikorón az országot meg aggá az istennék az ú at
tanak mikorón semmis tiken minden feiedelemsgéhet es minden ha
talmassagot es minden erővel valo birodalmat. Mert országodne
kell üneki mind aczíg mig nem minden ú ellenlighit az ú labainak
ala vetendi. Az leg utolsó ellenlighit az hasal semmis titetik. Mert
mindeneket az ú labainak ala vetett. Mikorón fedig azt mongahog
mindenek labai ala legenek vettetui níluán vagon hog ki kell ven
ni azt az ki mindeneket ú birodalma ala vetett. Mikorón fediglen
mindenek az ú birodalma alatt fognak lenni akkorón az fiu es bi
rodalma alatt fog lenni annak az ki mindeneket birodalma ala
vetett üneki hog az isten mindenekben minden legen.
Ha semmisippen az halottaibol fel nem tamadnak mit fognak tena
ni azok kit az halottaibol meg kerestekednek. Mert keresteked
nek meg ú irtettek. Miirt ilunk veszedelemben mü es minden údóben
Naponkik halára adom magamot az en diczeked isem kerint mells
vagon az Lchristus Jesusból az mü vrunkban. Ha az halottaibol fel
nem tamadnak emberi viseledis kerint miczoda hásnat viszem en
mikor az fene vadakuval meg viuik Ljesusból. Egünk es igunk mert
holnap meg halunk. Neg ne czalton valaki tútotot. Az io erkölcsök
töt meg dogletik az egg masual valo gonosz besilliset. Serkennetek
fel iol iluni es bünben ne illetek. Mert nikilben az istennék esmée
rete ninezen. Mondom ezt azirt hog meg figenliték magatokot.
De monga valaki. Mikippen tamadnak fel az halottaibol. Minemá
testuel iúnek elo? Ehetlen. Az mi magot te az földbe vecz ilög nem
titetik hanem ha meghaland. Es az mi magot el vecz es nem
ollan testes állatot vecz el az mells rayta fel hanem tisza magot
hog pilda kerint tollak tisza buza magot vecz el auag valami es

pp iij geb

23 Corinthus belic fructe

egéb magot. De az isten ad teslet annak az mint u akaria/ es min-
den magnak az u testit. Nem minden hus vgan azon hus / hanem
bizon az hog az embereknek husa mas / mas fediglen az barmofnak
mas az halafnak/ mas az madaraknak. Vadnak egri testes allas-
tok es / vadnak foldi testes allatok es. De bizon az hog mas az
mennei allatoknak drczosigben valo volta/ mas az foldi allatoknak
mas az napnak drczosigben valo volta/ mas az holdnak drczosig-
ben valo volta/ mas az czillagoknak drczosigben valo volta. Mert
egg czillag kulsomb az mas czillagtul drczosigben valo voltaaban.

Ekkippen vagon az halott alnak es az u fel tamadask. Rothadatos
tagban asattatik be az foldbe / rothadatlansagban tamad fel / be asat-
tak utalatos allapatban / fel tamad drczo allapatban / be asattat-
tik erosten allapatban / fel tamad hatalmas allapatban / az foldbe a
sattatik neuendiken testben / fel tamad lelti testben / mitippen meg
vagon irua. Az elso ember az Adam test altal ilo lilekre teremtetek.
Az utolso Adam lilek altal eleuenito lilekre teremtetek. De nem az/
az elso / az melt lilek herint valo / hanem az melt testi herint valo/
annak vtanna az melt lilek herint valo. Az elso ember az foldbol fol-
di lun / az masodik ember az ur isten az meni orhangabol adatek. Mi
nemu amaz foldi ember / ollatinok azok es az kifoldiek. Es mi
nemu amaz menhei ember / ollatinok azok es / az kif menheiek. Es
mitippen az foldi embernek abrazattat viselok / az mennei embers-
nek es abrazattat fogiuk viselni. Ez mondom fediglen afamfiai
azirt / hog az test / es az vir az istennel orhanganak oroszighit meg
nem kerheti. Sem az rothadatoszag nem veheti az rothadatlansag
nak oroszighit.

Im isteni titkok mondok tu netek.
Bizon az hog mind nataan el nem rugunk / de maga mind el val-
toztatunk

első leuel.

40

Gyurcs
Tudta
Aforom

toztatunk udonel mentul kussebb rishben / es egg hem pillaatashan
az utolso trombita sonak altala. Mert hol rouendore az trombita,
es az halottak fel tamadnat / kif rothadatoszag neltul lisnet / es mis-
el valtoztatunk. Mert ez rothadando testnek rothadatlansagba kell
oltozni / es ez halando testnek halhatatlansagot kell fel venni. Ny
foron fediglen ez rothadando test rothadatlansagba oltozik / akkoran
telik be az besid mell ig vagon meg irua. Az halal be neletteket az
gozedelemben. Holott vagon halal az te fulakod? holott vagon pokol
az te gozedelmed? Az halalnak fediglen fulakia az bun / az bunnek
fediglen hatalmassaga az torui. De halal legen az istennel / ki go-
zedelmet ada mu netunk / az mu vrunknak az Jesus Christusnak
altala. Annakorai herelmes afamfiai alhatatosok legetek / indulasi
neltul valok / az ur istennel munkataban mindenkoron buoltodok / mis-
koron tugjatok hog az tu munkatok nem hhaba valo az ur istenben.

Benzhatodik riss

3 bentek iletre valo seghjerezit tel felol fediglen /
akkippen tegetek tu es / mint az Galatiabon valo
egg hzbeli nipeknek kozotte herzem. Egg sombat
napon mindenek hazanal kulan maganak tege / es
belire herezze az mi ionak lattatik / hog kinte alto
ron ne fogiatok az seghjerezighet tenni mikoron oda menendek. Ny
foron fediglen kozitekbe menendek / valakiket ioknak itiskek leueletek
nek altala / azokot kuldöm el / hog el vigil unek Jerusaleme az
muel ukot meg seghjitet. Hog ha hufsig lend / hog en es el mens-
tek / vgan en velem el iutenek. El megek fediglen tu hozzatok / mis-
koron Macedoniaba menendek. Mert Macedoniat el fogom tar-

na

23' Corinthus beliefnef iſt

ni. Ne talám fediglen tű fözöttetek meg maradók/ uga g ván ott telelek/ és hog tú kisirietek el enghemet valahouā menendek. Mert nem akarlaš túdókot mostanā ez māsuā valo vtamban meg látni/de reminsem/hog valami ideiglen tű nálatok fogok maradni/ha az vr isten enghedéndi. E fesusbán fogok fediglen maradni ótuen napig lañ. Mert nagy aytom nilek ennekem/ és oll mellnek nagy ereie vagon/ és az ellensíghetsökán vadnak. Hog ha hozzatók menend az Timotheus meg lassatók/ hog filelem nélkül legen tű fözöttetek. Mert az vr istennel dolgában czelekedít/ mint igaz en. Annaokaz irt valaki útet meg ne vtalla/de bicsiguel borzásatok el útet/ hog en hozzám iúion. Mert váróm útet az afiaiakual egetembe. Touába az Apollos atafiu felől ezt írom. Ighen intím útet hog tű hoz zatók menne az afiaiakual/ és semmitippen nem vala akarata hog mostanā el menne. El megen fediglen mikorón alkolmatossagot nézhetend. Vigazzatók/ az hútben meg maraggatók/ firfiu lippen/ eze lefegetek/ crossék legetek. Minden dolgotok heretetuel ligen. Kira lek fediglen túdókot afamfai. Tuggatók hog az Stefanának haza beli nipi/ Achaiában első kerestenek legenek/ és hog az benteknet bol galattára kereztik magokat/ hog tű és ez illeneknet folgalatual legetek/ és mindenek li segítszíghet/ és munkát tiszen.

Grúsl fediglen az Stefanának/ és az Fortunatusnak/ és az Achaikosnak hozzám valo iouisirül/ mert az miben tű nálatok nélkül meg fogatkozom vala/ ezek az fogatkozást be tölték. Mert mea vigastalák az en leskemet/ és az tieteket és. Annaokair az ill emberek esmeretsigtekben legenek. Rökönnel tünöktek az Ashabán valo egg házbeli nipek. Ighen rökönnel tünöktek az vr istenben az Aquilla/ és az Priscilla/ az u hazañál valo bentekuel ege tem

első levet

41
tembe. Rökönnel tünöktek az afiaiak mind náian. Rökönnetek egg mosnak bent czokoláusal. Az en rökönetem ez kezem írásában van gon. Pál keze. Ha ki nem hereti az vr Jesus Lhrisust/ sám kive tett ligen/ Zaram matha. Az vr Jesus Lhrisustnak fedve le gentü veletek. Az en heretetem legen tű veletek minden tekuel/ az Lhrisust Jeseban. Amen.

Az Lorinthusbelieknek iſt első levelet iſtak volt Filippi névű várósbol/ az Stefanának/ és az fortunatusnak/ és az Achaiusnak/ és az Timotheusnak általa.

24 AZ SZENT PÁL

második leveleinél értelme/ mellet az Lorinthusbelieknek iſt.

3 levelet és ván ezen Lorinthusbelieknek iſt bent Pál/ mell leveleinél fü értelme az első levelebol függ. Ighirte vala bent Pál magát az u első leveleben erre/ hog u fözitbe menne. Okait agga az iſt miért nem lehetett ligen u fözitbe. Meg ena ghefteli touába ünöktek az gonosz illetbeli embert/ az mellet az első

99 leveleben,

Corinthusbeliek nek jrt

leuelben hágott vala / hog főzzöld ki veinnek / es inti úfot / hog se relemuel útet es megleń főzitbe fogaggal / ki iletít meg iobbította vala / kit főzzöld annak elotte ki vetettenek vala / miforón bünben esmérít volna ilt. Touábbá díczíri úfot az ú enghedelmesighetból hog az ú leuelire mindenlippen enghedelmesek lüttenek volna / melleben úfot meg feddette vala / es órül ranta / hog az egg feues ideig lenvalo keserűsig / mellet az leuelból vüttenek vala mind ünki / s mind az Lorintusbelieknek nag órómet hozott volna / nem külömben mint mikor az keserű italbol / mellet az betégnek az oruas doctort adnak / nag io eghissig kouettezik. Ezeknek felette inti úfot egéb kereftenekek pildaiara / es bent irásokból / melleket bizonyfagra hoz hog minden ú főzzöld az ú marháinak miuolta herint seghisztia ghet tegen az seghineknek / kit Jerusalemberben laknak vala. Utolsor az hamiss predikátorokot feddi / kit fel fualkoduan keuilsignek miat ta vú mutatnak vala magokot mintha apostoli mifosagbeli embereket volnának / es kit azon valának / hog bent Pál az kereftenekek főzötte píralatosso tennék külömb külömb félé besiduel / kitnek mi forón sok besiduel megfelel / sokat kíberijetik ú magárul díszekedis lippen hóni / mell dologrus vighezetre boczanatot kír / es miforón filne ezen / hog el ne hitetnek az ú tanítvánit az hamiss predikátor / ighiri esmelegén ú magát / hog főzitbe menne / es telen liuin meg látva mindeneknek iletít / kitet annak elotte búnótrúl tauul liuin feddett vala meg.

Akkánt Sál ⁴² nak masodik leuele / mellet az Lorintusbelieknek irt.

Első riß.

N Pál / az istennet akarattanak általa az Jesus Christusnak apostola / es Timotheus az atafiu irunk az isten eggházbeli nipsnek / mell Lorintusban van gon mind az bentekuel egetembe / kit mind az eghiss Achaiaban vadnat. Kiuánunk tünktet az istentul az mű afánktul / es az ur Jesus Christus isteni kedvet / es bíkesighet. Eldott az isten / es az mű vrunkat az Jesus Christusnak atta / ki irgalmaságoknak atta / es minden meg vigastalásnak istene / ki meg vigastal munkát minden sanaruságunkban / ezire hog meg vigastalásnak azokat / kit akarmi sanaruságban vadnat / az vigastalásnak általa / melluel munkát es meg vigastal az isten. Mert mikippen búsiuel esnek mű rontunk az Christusirt valo sanaruságok / azonkippén az Christusnak általa búsiuel vagon az mű vigastalásunk es. Akar fediglen sanaruságot benedünk / az út meg vigastalásokt / es úduossigtekben benueggük / mell úduossig eze kerzi / hog végan azon sanaruságokot benueggitek / melleket mű es benedünk / akar fediglen vigastalás vissük / az tú meg vigastalásokt / es úduossigtek vissük. Nag erőss reminighunk es vagon tű.

AA n felületek

23 Corinthusbeliefsre

felőletet mikorón tugguk ezt hog mikippen rißesek vattok az mű sa
marusoghinkban/ azonkuppen rißesek legetek az meg vigasztalásban
es. Mert akariuk hog níluán legen tünetek otamhiai az mű sa
ruságunk/ mell mű ranytunk törtinek Ásiabon. Hog erónknek felette
ighen nagon meg nehezítettünk vala/ annira hog késigbe esünk
vala iletünfrül es. Sog mű műmagunkban halálnak sentenciáit
vút túl vala magunkra/ hog ne biznánk mű magunkban/ hanem az is
stenben/ ki az halottakot fel tamaßta/ ki ill nag halálbol ki mente
munkot/ es ki ment/ kiben eröss bizodalmam vagon/ hog immárán
ennek vt anna es ki fog menteni. Mert tú es egetembe seghijetek
az mű irettünk valo imádságoknak általa/ hog sok hemilektul mű
irettünk sok emberék halat agganak az mű nekünk adott aständikir.
Mert az mű dicsékelisünk ez/ az mű lelti esmérétünkkel tanubia
Zonsaga/ hog eggúgúsigben/ es istenben valo tisztaságual forogtunk
ligen ez világón/ nem testi bőlcse siguel/ hanem az istennel kedvesnek
általa/ kialikkippen fediglen tú hozzájatok. Mert nem egebet irunk
tünetek/ hanem az mellet olvastok/ auag esmértek es/ hiszem fedig
hog mind virge es meg fogiatok esmérni/ mikippen meg es esméri
tek munkot riß herint. Mert tú mű bennünk dicséketek/ mikippen
mű es tú bennetek az or Jesuhal napian. Es ez reminsigben akarok
vala tú hozzájatok menni/ előbbör hog két kippen valo fedőben lenni
tú nolatok/ es akarom vala/ hog az tú várostonak általa menni
Macedoniába/ es esmegelel Macedoniából tú kozitkebe térníl.
hog tú kisirniték enghemet Sido országa. Annakokart mikorón eze
forgatnám esemben/ nemde iltemi valami álbataatlanságual/ auag
az mell dolgotrul gondolkodom/ test herint gondolkodom? Hog az
mi vég vagon/ vég legen en nálam/ es az mi nem vég/ nem vég ligen

Sog

Masodik leuel.

23

Sog hitv az istenhog az mű besidunk tú kozötterek nem volt vég/ es
nem vég. Mert az istennel fia az Jesus Christus/ kit predikallant
eú kozötterek en/ es Silvanus/ es az Timotheus nem vala vég es/
nem vég/ hanem vég vala/ ú általa. Mert az istennel minden igh
reti/ ú általa nem egebet hanem vég/ es ú általa/ nem egebet han
nem amen/ az istennel tisztessighire/ mű általunk. Az ki fediglen meg
erössit munkot tú veletek egetembe az Christusban/ es fenetuel meg
kene munkot/ isten az/ ki ieget es tún mű ranytunk/ es az lileknel ieğ
aständikat adá az mű kúunkbe. En fediglen az istent biuom tanubé
Zonságul az en selkem melle/ hog annakokart nem mentem ligen
Corinthusba meglel/ hog tútököt simillilel/ nem azirt hog az hüt
iek nevezete alatt vraloggam tú ranytakot/ hanem az tú órómetek
nel seghijetek vagunk. Mert az hütben álbataatlanságual marattok.

Masodik riße

Ez vigherzim en ezt en maga mban/ hog az en tú
kozitkebe menisemuel esmegelel bánatot ne tegef tú
nektek. Mert ha en keserüsiguel illetlek tútököt ki
szoda vighastal meg enghemet/ hanem ezek az kó
keserüsiguel illesztetik en túlem/ es ezirt irám meg tünetek ez dola
got/ hog keserüsiget ne venni azoktul/ ha hozzájatok mentem vola
na/ az kifül órómet fell vala ennekem vennem. Reminem vala eze
mind tú felőletek/ hog ez en órómem mind tú órómetek legen. Mert
nag sanaruságabol/ es súemnek bánnakában irít tünetek/ es sok kóniù
bullatásnak általa. Nem azirt hog keserüsiguel illetnilek tútököt
hanem hog meg esmértek/ minemú nag bù herelmem ennekem va
son tú hozzájatok. Hog ha valaki keserüsiguel illetett/ nem enghemet

99 in illes

13° Corinthiustbelicfneſſit

ileteit keſerűſiguel hanem ezt riß ſerint hog tútőköt mind náian meg ne nehéztenilek. Eleg ez illet embernek az meg feddis mel let ſokan tütteket hog vishontag tartóſtok inkább ünki bünit meg borzatni es útet meg vighaſtalni hog az nag bánatnak mi atta ez illet hirtelen el ne veſſen. Annaſokait firleſ tútőköt tegitek ezt hog az tú uhozzá valo keſelmeſeknek legen ereie. Mert ez viſre írtam vala tünket hog meg eſmérnilek tútőköt es bizonſa got vennik tú felületek hog ha mindenetre enghedelmeſek legetek. Az ſinek fediglen valami bünit meg borzattatók en es meg borzat tom. Mert en es ha valami bunt borzattam meg az ſinek meg borzattam tú irettetek borzattam meg az Chrifiusnak előtte hog az ſatán munkot magának ne foglalna. Mert iol tugguk az u gonc dolatit. Mikorón fediglen Troasba mentem volna predikallant. Es anto hiſt volna ennelem az or iſtennel általa nügodalmam nem lün az en ſelkemben annaſokait hog nem találám ott az Titus az en afamfiat de azok el baguán Macedoniába menít. Hala fea diglen az iſtennel ki mindenkoron gózedelmet vala mű általunk az Chrifiusban es az u eſmérteinek illattat ki iſlenti en általam min den heſen. Mert az Chrifiusnak io illatta vagunk az iſtennel azok banaz kit uduozulnet es ezekben es az kit el veſſnel. Imezeknek bizon az hog halálnak vagunk illatta az halára amazoknak fedig iſletnet vagunk illatta az iſtre. Es ezekre kicorda alkolas? Mert nem vagunk oſſak mint ſokan tiſnel kufarok ſokfa ſerint aruba veſtiñ az iſtennel ighiit hanem mint kit tiſtan ezelekedünk es mint kit az iſtennel ihli ibolaz iſtennel előtte ſolunk az Chrifiusnak általa.

Sar nadik riſſe

el Fezgút

masodik leuel.

44

E fezgút es megleñ mü magunkot tünketet aianlaſ nunf. Szükösök vagunk oſſ leuelet nélküli ſiben mü magunkot aianluk tünketet mint nikit auag oſſ leuelet nélküli ſiben tú munkot aianlatok. Tú vattok az mü leuelunk kif meg vattok irua az mü ſünniben mell leuelet minden emberek értenek es oluasnak mi koron meg mutatſatok hog az Chrifiusnak leuele legetek mellet mü ſolgáltatások mellet mü iránk nem tintaual hanem az ilo iſt ennek leltiuel nem kú tablakon hanem az ſünök busbol valo tablai an. Illet reminiſhünk vagon fediglen az iſtenben az Chrifiusnak általa nem hog alkolasok legünk mü magunkul valami ioe gondolunk mint mü magunkul gondolno de ha valamire alkolasok vagunk ez az iſtentül vagon ki alkolas ſolgáttatún munkot az vñ testamentomnak nem betű ſerint valo irásnak hanem az lilek ſerint valonak. Mert az betű halált hoz. Az ſilek fediglen iletet ad. Hog ha dürzöſigben volt az halálnak ſolgáltatása az betűben mellet kouken iſtanak vala meg annira hog az Isra elnek ſiai nem nízhetninet az Noſesnek ortzaiara az u ſininet dürzöſigben valo voltairt melnek ereie el veſt miſt nem volna inkabb dürzöſigben az lilek ſolgáltatása? Mert ha az farházatenak ſolgáltatása dürzöſigben vala nagual inkabb felül halaggá azt az dürzöſigben az meg igazulásnak ki ſolgáltatása. Mert dürzöſigben sem volt az mi meg dürzöültetett imez eggriſibeni az ſelettibb valo dürzöſiget okait. Mert ha dürzöſigben volt az az minet ereie el fog vala veſni nagual inkabb dürzöſigben vagon az az mi ereiben meg marad. Annaſokait mikorón illet reminiſhünk liget naq ſabadsagval illunk es nem alkippen misippen Noſes tíſen vala

Corinthusbeliek jre

Vala / ki fedelt tiszen vala az u orzaiara / hog az Israelnak fiai ne
ni znenek annak vighire / mellsnek ereie el fog vala veszni. De meg
vakula az u ertelmet. Mert mind ez mai napiglan vgan azon fedel
marad meg az o testamentumnak olvasasaban / es el nem viszik az
felelet / mellsnek ereie az Christusnak altala el fog veszni. De mind
ez mai napiglan misoron az Moysesit olvassat az u szokre vagon
vetue az fedel. De mihele az vr istenhez fordulandnak / legottan el
vittek az fedel. Az vr isten lediglen lelti allas. Az holott lediglen az
vr istennel lelke vagon / ott szabadsag vagon. Nu lediglen minden
tan be nem fedezett ortzaual niizzuk az vr istennel finlo duczo vol-
tat / es azt egebeknek latni agguk mint egg tuforben / es vgan azon
abrazatra valtoztatunk / egg duczosigbol masduczosigbe mint fil
az vr istennel leltuel valtoztunk el.

Mege dij riss:

Annaktairt mikorон ez legen az mu folgalotunk
hog meg ielenczuk mikippen hertuk az irgalmasa-
got / gonosha nem lisunk / hanem el vesettuk mu tu
unk az galozatnak titkon valo dolgait / nem tarunk
czalardsagnak altala / sem alnaksagot nem tiisunk
az istennel ighiben / hanem az igassagot ielentuk ki / ionak mutata
van mu magunkot / embereknek minden lelti esmeretinel / az istennel
elotte. Hog ha fedel alatt vagon meg len az euangellum / mellet mu
birdetunk / ezekben vagon fedel alatt / ki elvesznet / kibben ez vilag
nak istene meg valintotta az hutoleneknak ertelmet / hog az Chri-
stus duczosighire valo euangeliumnak vilagossaga vilagossagot ne
zenne uneket / mells Chistus az istennel abrazatta. Mert nem mu

mag

masodik leuel.

48

magunkot predikalluk / hanem az vr Jesus Christust / mu magunkot
lediglen tu neslek folgatonak lenunkt az Jesuirt. Mert az isten
az / ki azt paranczola / hog az Sotisigbol vilagossag tamadna / mela-
let tun az mu sueinkben / hog vilagossagunk lenne az istennel duczo
sighinek esmeretire az Jesus Christus orzaiaban. Ez el reytete
draga marhat lediglen czerip edincket tartuk / hog az mu bennunk
valo eronek fessighes voltat az istentul tarczuk / es nem mu magunk
tul / mindenben homorusagot kenuedunk / de sinte el nem homos-
drodunk / ighen meg horulunk / de seghizig het visunk / haborusa-
got kenuedunk / de az haborusagban az isten el nem hag / foldre ve-
rettetunk / de el nem vesunk / mindenkoron az vr Jesus Christus
nak halal kenuedisinek sanarusagat az mu testunkben viselus
mindenutt / hog az vr Jesusnak illete es az mu testunkben meg tessit
Mert mu kik ilunk mindenkoron halatra adattatunk az Jesuirt
hog az Jesusnak illete es meg tessit az mu ha ando testunkben. An-
naktairt bizon az hog az halal ereit mutatta mu bennunk / az illet
lediglen tu bennetek. Mikorон lediglen az hutanek vgan
azon lelke legen mu bennunk / imez iras kerint. Hute fordulik /
azirt folik. Nu es hute fordultunk / annaktairt bolunk es /
ezt tuduan hog az ki fel tamastta az vr Jesus / munkot es fel ta-
mast az Jesusnak altala / es tu veletek eggutt helhetet. Mert min-
denek tu irettetek lisnek / hog az istennel to titemiine / mells nag busig
uel sun / nag busiguel fordulson az u duczosighire / evel hog nag so-
kan halat adnak uneki. Annaktairt meg nem farradunk /
tollehet az mu bennunk valo kuss Ember romlast visen / de ma-
ga az belso naponkid meg vnu. Mert az mu felettibb valo sanarus-
ag kenuedisunket egg hem pillantafig valo konu volta felette ighen

EE noag

23' CorinthusbelitPnctire

nag órókké való dírcsöignet nag voltak kerzi műnekünk. Mikorón nem nizünk azokra/ melleket meg láthatnak/ hanem azokra/ melleket meg nem láthatnak. Mert az melleket meg láthatnak/ údó kerint valók. De az melleket meg nem láthatnak/ órókké valók.

ötödik rísz

Mert tuggut hog ha ez mű hanlikunknak földből való hárászkaia előreteténdik ipp hárunk vagon az istentül az menüben/ nem kérzel raktatott/ hanem órókké való. Mert ezirt fohászodunk hog kiúánkozunk fel öltöztni az mű hárászánkban/ mells menü orhágból vagon/ vág hog ha fel öltözöttetni találtatunk/ és nem mezzelen. Mert ki ez hanlikban vágunk/ nagon fohászodunk meg nehezítettet/ annak okairt hog nem akarnak hog levetkezzenek/ hanem/ hog fel öltöz kessenek/ hog az halando termiséket az ilet be nélle. Az isten kediga len az/ ki munkát erre kérze/ és vág azon adá műnekünk az új lelkinek ieg átandítat. Annakokairt mindenkoron bator bűuel vágunk/ és tuggut/ hog mikorón az testben hárunknál vágunk/ az istentül tauruk/ taurunk. Mert bűnetek általa taurunk/ nem binnék általa. Bator bűuel vágunk kediglen és többnál itillük ezt/ hog inkább taurulegünk az testük/ és ielen legünk az istennel. Annakokairt ezen erősökünk/ hog üneki kellemesek legünk/ alak hárunknál ielen legünk/ s a kar fülük vidítben illünk. Mert mind műnekünk az Christusnak itis lo űkinek előtte ielen fell lennünk/ hog minden iutalmat vegen azok tul az mellek az testnek általa lißnek/ az kerint az mint czelekedett/ alak iot/ s alak gonoszt. Annakokairt mikorón tuggut az or istennel gmag rettenetességhib/ azon ügelezünk hog embereknél kellemeter/ fel legünk

masodik leuel.

46

fel legünk/ az istennel kedig níluán vágunk. Hiszem kediglen hog mű az tú lelti esmeretetetben és níluán vágunk. Mert nem aisanuk mű magunktól tú nektek esmeglen/ hanem alkalmatosságot adunk túz nektek/ hog mű rulunk díczekedhessetek/ hog legen nektek valami az olnak ellene/ sik finekben díczekednek/ és nem bűöökben. Mert alak eftelenek vágunk/ az istennel vágunk eftelenek/ s alak eftesek vágunk tú nektek vágunk eftesek. Mert az istennel kerelme meg kerint műfot/ sik ez iileiben vágunk/ hog ha egedül mindenekről holt meg/ te b hág mindenek halátra volt anak fotolesek/ és mindenekről meg holt/ hog az sik ilnek/ ennek vtanna ne ú magoknak illenek/ hanem annak az ki ú irettet meg holt és fel tāmadott. Annakokairt mű ennek vtanna senkit nem esmerünk test kerint. Ha igaz esmerők és az Lhrs fusti testi kerint/ de immáran touabbá nem esmeriük. Annakokairt ha ki az Lhrisszban vagon/vy teremtett őllaf az. Az righi dolz gof el multanak/ imé mindenek vyonnán keretzetinék. Mindenek az istentül vadnak kediglen/ ki meg enghesztéle munkát ú magának az Jesus Lhrisszna altala/ és műnekünk adá az meg enghesztelis nék folgalatkat/ ment az isten az Lhrisszban vala/ ki az világot magának meg enghesztel/ és bünne nem vete ünekeit az ú búnós fot/ és ki az meg enghesztelisnék besidít mű bennük helhetetet. Annakokairt az Lhrissz neube koucsighet viselünk/ mint ha az isten kíren tútokt mű általunk/ kírunk az Lhrisszirt/ bikkisetek meg az istenuel. Mert az ki nem tudó mi legen az bún azt mű ires tunk bünne tiue/ hog mű ú általa az istennel igazak lennink.

ötödik rísz

er ii segbriessighes

G Corinthus belieft nicht

Seghneziget tiuin fediglen kirunk es hog az isten
nek fedwithjaba ne vegitek. Mert ezt monga az
tello uidoen meg halgatalak tighedet / es az uduossig
nek napian seghneziguel lukt teneked. Im mostan
vagon az fellemetes uido im mostan vagon az uduos
signek napia. Sohul semmi bantast ne tegunk / hog az folgalat
selben vitket ne talallanak hanem mindenekben ionak mutassuk ma
gunkot / mint istennel folgai / sok turisben / sanarushagokban / suktis
ghetben / nomorus agokban / veresigetben / tomlorozisben / re-
ank valo tamadasokban / munkalodasokban / vigazasokban / buna
tolisekben / tisztasagban / tudomaban / io fedwel valo keruedisben
kegelmessigben / kent lilek istenben / nem lettekes kereteben / igassag
nak beszidiben / istennel hatalmas voltaban / az igassagnak se gueris
nek alatala / mellek iobb fez felol / es bal fez felol valok / tisztessiga
nek / es galazatnak alatala / fidalom beszideknek / es diczi eteknek als
tala / mint hatczalardok volnank / de maga igazak / mint ha esa
meretlenek volnank / demaga esmeretesek / mint ha igaz meg
halnank / es im ilunk / mintha veresiguel meg seddettenek volnab
munkot / es kik meg nem olettettunk / mintha mindenkoron bankoda
nank / demaga mindenkoron orulunk / mintha seghinel legunk / de-
maga kik sokolat kazdaghitunk meg / mintha semmin nem volna /
demaga kik mindenbirunk. Utu Corinthusbeliek az mu bank tu
reatoek meg nilt. Az mu suunk ki filesedett / nem vattok horossak
mu bennunk / hanem horossak vattok az tu beleitelben. Vigan isz-
len meg aitandokozasi ighirek fediglen tunektek mint fiaimnak.
Sziles eggetek ki tu es / es az huteslenekuel egg igaban ne fariatok /
mert mi rit es volta lehet az igassagnak az hamissagval / auag mi
+ volnac fozos vol

masodik levet.

Fözös volt lehet az világosságának az Sötétségűl? aúág mi egenessighe
ghe lehet az Christusnak az Belialual? aúág mi riße lehet az hírnok
nél az hütetlenuel? aúág mi egenessighe lehet az istennel temploma
nak az báluánoknak mert tú vattok temploma az ilő istennel mi-
kippen meg mondā az isten. Vbennek fogok lakozni/ és ú kófték
fogok iarni/ és ünekel istenek lishet/ és út lishet ennekem nípem.
Annakokat mentetek ki ú fözzölök/ és hasaggatók el ú tüsök/ az ur
isten monga/ és fertemes állatot ne illessetek/ és en hozzám visszük
tüsököt/ és az tú atátoh helibe lishet tünketek/ és tú lishet ennekem
fiaimnak/ és leánimnak helibe/ az mindenható ur isten monga ezte

Hetedik rif

Nakokairt ferelmes afámsiai mikorón illet egly retink legenek műnekünk tisztigzük meg magunkat az testinek / és az lileknek fertelmes ighiból / illetünk ben fogatkozás nélkül való tisztaság legen / isteni fő Imanuel egetembe. Vegetek be magatolha műnköt / senkinek has misságot nem tűttünk / senkit meg nem döglettünk / senkit telhetet lenél meg nem rögzítünk. Nem azért mondom ezt hog tútokat karhoztassalak / mert ennek előtte meg mondám tüneteket / hog az mű hűeinben vattok / hog eggütt illünk / és eggütt hallunk. Nagy bizonalmam vanon ernelem tű felületek. Nagy dicséredisem vagón ennekem tű felületek. Be telim vigastalásual / felette ighen büölködöm örömuvel minden sanarus ághinkban. Mert mikorón Macedoniaba mentünk volna / az műtesteknek semmi áugodalma nem lürt hanem mindenben sanarus ágot hennedünk vala. Külül hadatkozások valának / belső rettentetességek. De maga az ki meg vigastalla az,

B Corinthusbeliek jre

Iot/ kis nōmoruságba estenek/ meg vigasztala munkát az Titusnak
hozzánk iousinet általa. Nem ezek az úhozzánk iousinet általa
kediglen hanem annak felette az vigastalásnak általa/ mell vigaz
talast vitt tületet mikorón meg beszillenç münékünk az tú műhoza
zánk való kiúanságokat/ az tú siralmatokat/ az tú en hozzáramva
lo forgalmatosságokat/ annira hog annál nagubb órőmben lüttem
ligen. Mert ha igaz kínt meg somorított alak es tútököt az en les
uelemnek általa/ nem bánom/ iollehet bántam vala. Mert latom
hog az leuel meg somorított tútököt/ iollehet egg ideig. Mostan
örülök/ nem azirt hog meg somorítottalak tútököt/ hanem hog
somorúságot kenuettetek illeteteknel meg tobbijsásra. Mert isten
kerint kenuettetek somorúságot/ ug hog semmi nemű dologban en
miattam kár nem vallottatok. Mert az ollan bánot/ mellisten ke
rint vagon/ üduossigre valo iletnel meg tobbijsásat kerzi/ mell bána
tot nem hoz/ visszontag ez vilagnak bánnak halalt hoz. Mert az
dolog/ hog isten kerint meg somorítatok volt/ mené io dologban va
lo forgalmatosságot kerze tú bennetek/ sőg magatok mentisiben va
lo eleg titelt/ sőg miltatlan dolgoñ valo meg indulást/ sőg fileimet/
sőg io kiúanságot/ sőg io dolgoñak kouetisinek burzóságát/ sőg bor
szu állast. Mert mindenben meg mutatatók hog buntelenek legetek
az dologban. Annakokatrt iollehet írak túnétek/ nem túm eze
az emberi/ ki meg sertett vala/ sem azirt ki meg sertetett vala/
hanem ezirt/ hog níluán lenne tú kozottetek az istennel előtte
az mű irettünk valo forgalmatosságos. Annakokatrt vigastalás
vünk az tú vigastalásitok/ sőg annak felette nagubb órőmben lünk
az Titusnak órómért hog az ú leltit tú mind naian meg nügöttatok
ligen. Hog ha valamit ú előtte tú felöllek/ dirzefettem/ figenz
ben nem

Masodik leuel.

48

ben nem marattam ligen/ hanem hog mindeneket igazán holtam
ligen túnétek/ azonkíppen az mű dirzefedisünk es/ az melluel illa
tem vala az Titus előtt/ igaz dolog lün. Es felette ighen nag io fil
uel vagon tú hozzárok/ mikorón meg emlegheti mind az tú enghedel
mes voltotokot mikippen nag filemuel fogattatok ligen útet. Virág
lök rayfa hog minden dolgoñban bizhatom tú hozzárok.

Szelzadit rísz.

Zonossá tiszek kediglen tútököt atamfiai az isten
net fedwes aitandikával/ mellet ad a az Macedoni
abavaló eg gházbeli nipeknél kozibe. Mert az
sok sanaruság kenuedisnek általa/ mellben ioknak le
letterinel/ nag bù lün az úoromot/ es az ú nag mill seghinsighe
ki arrada az ú egg úgú voltoknak fazdagsághira. Mert bizonságos
kiszet errül/ hog minden erciek kerint/ meg erciek felett es kiszet van
lanak/ nag kirelmisuel kirutn munkot/ hog az ú adománkot el vené
niot/ es úkot az kenteknek valo folgalatban tarsul vennök mű hoz
zánk/ es nem ezek anisiban lünet seghedelemuel az meniben remíne
sük vala/ hanem annak felette únón magokot es hatalom alá adák
előssör az istennel/ annak vtanna münékünk es az istennel okarac
tanak általa/ erre hog intenök az Titust/ hog mikippenel kezdette
volna/ azonkíppen el es vigazenzé ez tú hozzárok valoio titemirig
es. Sőg mikippen mindenütt bùlókotk hùtnék aitandikával/ kùlomb
kùlomb néluen valo folásnak aitandikával/ es minden forgalmatoss
águal valo folgalatnak aitandikával/ ez mű hozzánk valo keretek
nek aitandikában es/ tegitek ezt/ hog ez io titemirben es bùl lege
tek. Nem parancsolat kerint folék hanem forgalmatosságak által

la az

23' Corinthusbeliekneſſe

Ia/az tú egebekez valo tista ſereimeteſnel mi voltat es ioā hagſ
vān. Mert tuggatok az vr Jeſus Lhriſtusnak az mū vrunknak is
eteminiſt hog tú ireſtetek beginné lütt legen/ mikorōn fazdag vala
na/hog tú az ú beghinfighuel fazdaggā lennitek.

Es ebben tanac̄ot adok/mert ez tú nekkel haſnal/kif nem czak fo
gatok iot tenni/ hanem annak felette akaratok ſerint es/ el kezde
tek ez el mult eztendőben. Mostan ledig vighezzitek el azt es az
mit el kezdetetek vala hog mikippen az tú akaratok kif vala/azon
kippen el es vighezzitek/ abbol az mit tehettek. Mert ha elöſpör a
az akarat kif liſen/ az akaratnak kif volta ſellemetes/ annak mi
volta ſerint az mit valaki bir/ valamirzoda az/ nem annak mi vol
ta ſerint az mit nem bir. Mert nem v̄g kell adakozni/ hog egebek
nek munkatul valo tagulast tegen/ tünektek fedig munkalodában va
lo nomortodáſt/ hanem v̄g hog egenlő kippen valo dolognak mind két
felrül valo meg tartasabol/ez mostani üdőben/az tú búſiguel valo ſi
teltek ſegh̄ic̄zigueſ ſegen azoknak ſüſiguel valo ſiteleknel/ es azok
nak es búſiguel valo ſitelekt ſegh̄ic̄zigueſ ſigen az tú ſüſiguel valo
litelteknel/hog az egenlő kippen valo dolognak mi volta mind két fel
rül meg tartassit. Mikippen meg vagón irua. Az kinék ſok vala
annak ſemmi felette nem vala/ es az kinék ſeuſ vala annak es ſem
miuel ſeuſebb nem vala. Halá az iſennel fedigen/ ki azon
forgalmatosságot adā az Titusnak ſüibe tú feloletet/ ki az en intiſe
met meg fogadā/ ſog intább mikor ighen forgalmatos valna/ ūnōn
habad akaratta ſerint mene tú hozzátok. El füldök fediglen ū vele
egtembe az afafiat/ kinék diezirete vagón az euangeliomban/ min
den eggházbeli nipek ſerte. Nem czak ez fediglen/ hanem valasta
tek es az eggházbeli nipektul/ hog tarſunk volna az mū vtoň valo ia

ra

Masodik lemeſ

49

Falunkbañ/ez adomānual/mell mū általunk folgáltatik v̄gan oron pr
iſennel tiſteſſighire/ es az tú akaratoknak adakozásra valo kif volt
tanat meg mutatásara/ezt el tauoztatuañ hog valaki munkat meg
ne follon ez alamosnálkodáſban/ mell mū általunk folgáltatik be/
tiſteſſighes dologra ūgeteziñ/nem czak az vr iſennel előtte/haſ
hem embereknek előtte es. El füldök fediglen ū veleket egetem
be az mū afankfiat es/ kit ionak talaltunk vala ſok dolgoſban/ es ga
forta forgalmatofnal/mostan fediglen ſoku al forgalmatofnal/az
dén nag bizodalmaſban/ mell vagón tú hozzátok/ akar az Titus ne
ue alatt/ ki ennekem tarſom/ es ſeghedeſniem az tú hozzátok valo
folgálatomban/ akar az egebeknek newel alatt/ kit mū nekünk afank
fiat/ es az eggházbeli nipeknek ſoueti/ kit az Lhriſtusnak duczofia
ghire vadnat. Annaktaſt mutatásat meg az eggházbeli nipeknek
elotte es ū hozzátok az tú afafiu ſereimeteſnel ielensigbiſ/ mell
tul tú ſeloletet diezektettem.

Kilencedik riſſ

Ez az ſegh̄ic̄zig felöl/ mellet az ſenteknek kell fol
gáltatni/nem ſüſig hog en tünektek iriaſ. Mert tol
tudom az tú akaratoknak kif voltat/ meltrül tú felo
letet diezekedem az Macedoniabelieknel/ hog az
Achaia kif erre mind az el mult eſtendötul fogua/ es az tú pildá
tok ſokatok egebeket es iora indíta/ de mind az által es el füldin
az afafiatok/ hog ez en diezekedisem hiaba valo ne ſigen ez riſſie
ben melluel diezekedem tú ſeloletet/ hog mikippen mondrom vala
kif legeret/ hogha el ſouendnek en velem az Macedoniabeliek/ es
kif ſcen tútolot nem találnak/ valamikippen ez ne ſorinrik/ hog era

50 ſigen

Corinthusbelietnek jre

7. 100
Sigenben maraggal ez diczeke dinel besidiben/ hog ne mongalat tu
tököt sigenben maradni. Annakorai rüksighesnek alintam az oran
siakot erre intenem hog elössör tu hozzatok menninek/ es eggbe ker
zenek azt/ az mit az üseghiczighekre buon eggbe hetetek/ mellsre
ennek előtte magatokot ighirtitek oala/ hog az isken legen/ ug mint
buslegnitsig/ es nem ug mint telhetetlensig. Ezt mondom
kediglen/ hog az ki bükön tiken vetist/ ez bükön fog aratni. Es
az ki vetist tiken öromest/ es kegelmesen adakozuan/ busiguel fog az
aratni/ minden az bünök el vighezett akarata kerint/ nem ug hog eb
bol hantast vegen valaki/ auag ezt kíberinti lippen tege. Mert aze
kereti az isten az ki vigan adokozik. Neg teheti kediglen az
isten/ hog mind ez eghis io titemin busiguel tu reatok fordulson
hog mindenelsben minden busiguel liuin/bu indulatto legen minden
io müelkedetre mint meg vagon iruan. Elosta/ az beghincknel adá
az u igaz volta meg marad mind örökk. Az mell isten kediglen ma
got ad az mag vetonek/ aggon kereret es eledele/ es agga sapora
fagat az tu vetemintekne/ es öregbbizze meg az tu igaz voltotola
nak hasznat/ hog mindenelsben meg bujulletek minden eggugisig:
re/ mell dolgokot kerez az isten mu általunk/ hog az istennel halas
agganak. Mert ez folgalatban valo munka titel/ nem ezek azokot
teljesiti be/ az melletben az bentekne fogkozatosok vagon/ hanem
annak felette nag busighet tiken ez vigre/ hog sok embereknek általa
halas adassit az istennel/ kik ez mu folgalatunknak ion hagafanal
általa dirzirk az istent/ ebbol hog tu egh akaratual az Christusnak
euangeliumara haylatok/ es az tu eggugu lippen valo seghedelem ti
zeltekirt/ mellet ünekeit tutok/ es mindenelsne/ es az u imadsagos
kris/ mellet tu iresettek tisnet/ kik huannah tutokot az istennel tue
benne

masodik leuel.

50

bennetek valon nag aiöndskart. Halá kediglen az istennel az u meg
mondhatatlan nag aianditarul.

Diredit riss

Ouabbā en Pál kirlek tútokot az Christusnak kegel
messighinek es enghedel messighinek általa/ ki bis
zon az hog hemi kerint maga viselo ember nem va
got tu körzöttetek/ de moga tauul litemben mériss
siget mutatok tu hozzatok. Kirlek kediglen tútokot hog
ielen litemben es ollan mérissiget ne mutassat tu hozzatok/ mi
nemu mérissiguel lattatom luttem lenni/ nifikne ellene/ kik aze
alintak hog mu test kerint iárunk. Mert iol lehet hog testben iárunk
de maga nem test kerint vitékedünk: Mert az mu vitessi
ghunknel segueri/ nem test kerint valok/ hanem hatalmosok az is
stennel általa/ az erőss alkotuanoknak le rontásara/ mellekuel eme
bereknak tanácsit le rontuk/ es minden magass állatot mell fel
emelkedik az istennel es mérretinek ellene/ es minden gondolatot fog
ua vihunk az Christusban valo enghedelemre/ es isken vagon bo
snu allasunk/ minden enghedetlensiget ellene/ mikorón be teléndit
az tu enghedisiet. Látkatoki az mellek előttetek vadnak? Ha
valaki u maga felol bizakodik hog Christus folgasa ligen/ ezt es
meg gondolla u magabol/ hog mikippen u Christusnak folgasa
azonkippen mu es az Christuse vagunk. Mert ha valamenire na
hubb diczekeist tisbet es/ az en hatalmam felol/ az mellek az vr is
sten ennekem adott az tu iwpulisteire/ es nem romastokra meg nem
sigenülnek/ hog ne lattassam olnak lennen/ ki meg rettenterilek tu
fokot leueleimmet általa. Mert ezt monat. Bizon hog az Palnak
leuelei nagot nomnak/ es ereieken vadnak de az u tessinek ielen volta
55. ij erötsen

Corinthiusbeliet net jre

érötsen/ és az ú beszide vtálatos. Ezibé vege ezt ez illa
len ember/ hog az minemű vagból beszidemben le uelcimnek általa
tavul litemben/ ollan vagok czelekedisemben ielen voltomban. Szert reá nem birhatom magamot/ hog azoknak körzibe firtesa.
sem/ aug azokhoz hasonlatossá tegem en magamot/ kis egg nia
haán u magokot felletik. De azok nem értik hog út u magokhoz
mirtillik magokot/ és u magokot u magokhoz hasonlak. De en fea
lettibb nem diczeledem/ hanem az mirtiknek igaz mutato hér
fáma herint/ melluel mirist tún az isten ennekem/ hog igerz tú
pozitibelbe iutnik. Szert ki nem teriekkem en magamot fea
lettibb/ mint ha körzitekbe nem iutottam volna. Szert igaz
eu hozzátok és el iutik az Christusnak euangeliumban/ nem dicze
ledem azirt mirtilletlen az egebeknek munka titeli felolireminigben
liuin hog kouettezik ez/ hog minek vannak az hút fog nevezni tû
bennetek dicziaret vegel/ az en diczeledisennel igaz mutato mire
kite herint/ hog ez nagubban ki terieggen/ hog az tartománokban. Es
predikálak/ mellet tul radnak tû rantaok/ nem más embernek igaz
mutato mirtiknek általa/ hog az ollandolgozrul diczeleggem az
melleket más ember tûtt/ hanem az ki diczeledni akar istenben dic
zeleggik. Szert nem az itiltetik ionak lenni/ az ki u magát diczi
ri/ hanem az kit az or isten diczir.

Tizeneggedik rész.

Azha el tûrtetek volna enghemet egg kevessé az én
estelen voltomban. Sog el es tûrték enghemet.
Szert felettesse ighen heretek en tútokot isteni heres
tetuel. Szert egg firfiuhoz foglalalat tútokot/ hog e
vá mutanatok magatokot az Christusnak mint egg tiszta húz/ de
filek

masodik leuel.

51

filek rayta hog azontippen el ne veszett eheteket az egg ügysignel
miatta/melluel az Christushoz valatok/mikippen az kigo az Euáe
meg czalta/ az u sof dologban valo inczelkedisiuel. Mert ha az A
ki körzitekbe iu/ más Jesust predikál/ kit nem predikallottunk/ aug
ha más selfet vistek mellet nem vittetek/ aug más euangeliomot
mellet nem vittetek/ miltan tûrtetek volna el. Szert azt aljtom
hog semmiuel alább valo nem voltam en az fü apostoloknál. Ha id
gaz tudatlan legel és az beszid titelben/ de nem az tudománhan. De
mindenutt mindenekben níluán lunk tû hozzátok. Vitkeztemi abban
hog en magamot alá valokippen viselím/ hog tû fel magastaltatná
tok hog ingenibe predikallottam ligen tûneket az istennel euange
liumát? Az egéb egg hâzbeli nipeket el predálám ilisre valo pinze
viuin u túlok/ hog tûneket folgalnik. Es mikorón tû nálatok vola
nik/ és küffighem volna sentinek nehessighire nem lük. Szert az
mi fogatkozásom vala ennekem/ azt be tellesítet az akafiat/ kile
Szacedoniabol iüttenek vala/ és mindenekben vég tartom vala en
magamot/ hog valakinet nehessighire ne volnál/ és iouendore es vég
tartom. Az Christusnak igassága vagon en bennem/ hog ez en dia
cezedisem el nem hatalak en ellenem az Archaianak tartomániban
Mijrt? azirti hog nem heretek tútokot? Az isten tugga ezt. De
az mit tishet mostan/ vágán azont meg tiszem iouendore es/ hog el
vágiam azoknak alkalmatosságokat/ az kik alkalmatosságok kiánnak
hog abban találak útot az mirúldiczelednet/mikippen munkót es.
Szert ez ellen hamiss apostolek álnakfágban ilo müeset/ kik az apof
toloknak hemisit vissz fel/ es nem czuda/ mert az satán es el vâls
toztatta u magát mint ha világosságak angala volna. Annakot ase
mag dolognak ne lattassít ha az satannak folgai es/ oll hemisit vissz

es uj nek

Q3 Corinthus belitfneſſte

Net fel mint ha abban tegeneret hulgálatot/ minmodon kellen meg igazulni/ kinek az u illetéknél vighé az u czelekedetek kerint lisen Es megleñ mondóm. Valaki eftelennel ne olíezon enghemet/ as uag ha vñ kell/ am vegetek vñ enghemet mint egg eftelent/ hog en es valami kiczinne dizekeggem. Az mit mostan holok ez dia czeledisnel kezdeti besidiben/nem az or isten leske kerint mondóm hanem oſ mint eftelensignet általa. Mivel hog soan diczelednek eft kerint en es diczeledni fogok. Mert óromest el türitek az efté lenket/ mikorón bõlczek legetek. Mert el türitek/ ha ki tûtököt hol galatra kiserint/ ha ki rantatok il/ ha ki rantatok viken/ ha ki magat fel magastalla/ ha ki tûtököt arezul vör/ az boszúág kerint valo dologrul holok. Mint ha mû erötleneb voltunk volna/ sôg valami ben mérissighe vagon valakiné/ mérissighe vagon ennekem es/ ezt eftelensignet általa mondóm. Sido nemból tamattanak azole en es. Az Israelnek nipi fozzol valok azok/ en es. Abrahamnak magzati azok/ en es az vagok. Isten holcas azok/ vñ holok mint es eelen/ fellebbeñ vagok en. Eobb munkalodásokban forgottam en/ hog nem mint azok. Veresigeben sokkal többen/ fogasokban nagubb bûsiguel/ illetemnek veshedelmiben gakorta. Az Sidoktul ötför/ egg hán neguen zapast vül fel/ veshokuel haromkor verettetim meg eggker meg kouzitetim/ haromkor tengheri veshedelmeben voltam ijel es napual az tenghernek missighiben voltam/ sok utat tüttem ha korta/ solo vizekben gakorta voltam veshedelmeben/ latrok között gakorta voltam veshedelmeben/ az en nemzetisghembeli nipek miatt gakorta voltam veshedelmeben/ az pogán nipek miatt gakorta voltam veshedelmeben/ gakorta varosbeli veshedelmeben/ gakorta pusztában valo veshedelmeben/ gakorta tengheren valo veshedelmeben.

Masodik leuel.

52

ben/ gakorta hamiss atafiat között valo veshedelmeben/ gakorta val tam munkalodásban es nehezsiguel valo dologban/ gakorta voltam vigažásokban/ gakorta éhsignet/ es somius agnak kenuedisiben/ gakorta voltam itlenisigben/ hidegsigben/ es ruhátlanságban/ ezeknek felette az minemû dolgot külûl tortinnek minden egg hárbeli nipek net napoknál valo gonga en raktam vagon. Kiczo da erötlén az hûc ben/ kiel en erötlén nem vagok? Kiczo da botránkozik meg/ kiel en tûzben nem igek? Ha kell diczeledni/ azokrul diczeledem az mellek az en erötlensighemhez valok.

Benkettódik riſe

3 isten/ es az mü vrunknak az Jesus Christusnak atta/ kinek diczi ret legen mind órótké/ tugga hog haimissat nem mondok. Damaskusban az Areta királynak nipek fejedelme/ órizetet vetett vala Damaskus városban akar uan enghemet meg fogni/ es az ablakon egg kosárban borzattatani alá az tû falon/ es ki haladik az u kezeiböl. Bizony nem illik enne tem di czelednem/ mert az látásokra es az ielenisékre megek mellek az or istentül lünet. Esmerít egg embert az Christusban tizen nig ebendónek előtte/ testbeni nem tudom/ test külüli/ nem tudom/ az isten tugga/ hog ez illen el ragattatott vala mind az harmad éghig len/ es tudom/ hog ez illen ember el ragattatott vala az paradirozomban/ testbeni/ test külüli/ nem tudom/ az isten tugga/ es halla titok beszedet/ melleket embernek nem habad meg mondani. Ez illen ember rûl diczeledem/ en magamrul fedig nem diczeledem/ hanem ezek az en erötlensighimrûl. Mert ha diczeledni akarok/ nem lishet este len/ mert igazat mondok/ de meg tûrom magamat/ hog valaki en rusam

23. Corinthusbeliefsz

rum ne gondollogik annak selette az minet enghemet sátnem
auag az mit hall en tulem. Es hog az isteni telenisken felisighes
voltanak miatta magamban fel ne emelkedni / adattatott vala
en ream esten az testnek általa - mellek az sátnak kouete vala / hog
enghemet ökoluel verne / hog felettibb magamban fel ne emelkedni
nim. Mert haromkor kirim az ur istent hog el tauozneg en
rulam es ez mondani ennekem. Be tölti / az te fogatkozasodot az
en aindikom. Mert az en erom az erötlensignek általa vighezes
vit el. Annaktaikt ighen óromest diczeledem intabb az en erötlens-
sigimból / hog en bennem hanlikot szerezzen az Lchristusnak ereje
Annaktaikt kellemes vagok en magannak az en erötlensigim
ben / militalan dolgoznak szenuedisiben / külfogimbén / haboruság
szenuedisiben / az Lchristusirt valo nömorus agoknak szenuedisiben.
Mert mikorón erötlennel esmerem magamot / alkoron vagok eröss
Ehetleneg lük diczeleddiñ. Tú kíberületek enghemet / mert tünket
nem kell vala enghemet diczirnetek. Mert semmi dologban alabb va-
lo nem voltam az su apostoloknal / tollehet semmi vagok. Mert an-
nak ielensigebit meg mutatam tú közöttek / hog apostol legel / min-
den bilesigebet / es ielensigebet / es czuda titelimmel / es hatal-
mas czeleketedimmel. Mert mirzoda az / miben alabb valok vol-
tokok az egéb egyházbeli nipeknél / hanem hog en nehessigebre
nem lük tünketek? Borzassatokmeg ennekem ez hamiss dolgot. Img
harmadkor telles akaratom azon vagok / hog tú hozzákok mentek
es most sem akarok nehessigebre lennem. Mert nem kerelem azok
ket az mellek tiget / hanem ugan tú magatokot. Mert nem az si
aknak kell gyünteni az útfolnak / hanem az okának kell gyünteni az
útfolnak. Enkedielen ighen óromest tisztolsiget / es en maga-

mot

masodik leuel.

53

Ends es el föltetem / az tu lelkitekirt / tollehet en nagubban szerilek
tútokot tu kevesebb szeressetek enghemet. De am legen ug / en túlő
kot meg nem nehezitettelek / hanem mikorón álnak volnik álnak
sáugal fogalak meg tútokot. Tuki fogatkozast marhatolban tünketek
azoknak általa az kifet tu hozzákok borzatik? Kirim az Titus es ü
vele egetembe tu hozzákok borzatam az mas atasiut. Vütti vas
lamit eróuel tu tületet az Titus? Nem egg silek kerint iárunkig
Nem ugan egg nomdikosbani? Es meg aljatotki hog mu magunko
d meneszük tünketek? Az isten előtt az Lchristus hûte kerint folunk
Nem hanem az tu ippulisteke tisunk mindeneket kerelmes akam
fiai. Mert filek ranta / hog ha tu hozzákok menendek nem ollanok
nak találunk tútokot / az minemûnek akarnam hog találnasak / es en
es ollannak ne talaltassam tu tületet / az minemûnek nem akarnak
tok. Hog valamikippen vetekedisek ne legenek tu közöttek / es hitlen
siget / es harag tartások / haborukdások / rágalmazások / egg másra
valo sugások / fel fualkodások / fel indulások. Hog esmeleglen mikor
ton tú közötkebe menendek / az en istenem alázatos hûni emberre ne
egen enghemet tu közöttek / es hog sokatok azok közöl ne sirasa
sat / kik előbbör vitkeztenek volt / es nem bânkottanak az ú fertela
mes voltokul / es buia voltokul / es fantalan voltokul / az melles
tüttenek.

24. harmadik riss

Ennekem harmadik menetem lisen tu hozzákok.
Két auag harom tanunak hâtaul valo vallasban
fog meg állani minden besid. Még mondám / es
meg mondóm mint mikorón esmeg ielen volnik /

it azon

Az Corinthusbeliefszere

azonkívén mostaň es tauul liuň / irok azoknak az tif először vittek
tenek / es egebeknek mindeneknek / hog ha vnonnan közítetbe menéndek
nem fogok enghedni. Mert bizonyagot akartok venni az Lchristusról
ki en bennem is / ki tū hozzájuk nem erőtlen / hanem hatalmas tū
bennetek. Mert iol lehet megfeszített volt az emberi termisétek
erőtlen voltárt / de maga il az istennel ereiből. Mert mű es erőle
nek vágunk ú benne / de ilni fogunk ú vele egetembe az istennel erei
ből / mellett tū hozzájuk mutatunk. Kisírczitek meg tū magatokot /
ha az húrban legetek. Lassatok meg tū magatokot / ha iok vattok.
Nem esmérítéki tū magatokot / hog az Jesus Lchristus tū benne
tek vágón? Hanem ha valamiben gonoszok vattok. De reminlem /
hog meg fogiatok esmérni / hog mű gonoszok ne legünk. Ki vanom te
diglen az isten előtt / hog valami gonoszt ne tegetek / nem hog mű
ioknak tessék tünök / hanem hog tū axt tegitek / az mitesset
ghes / mű lediglen ollatinok legünk / mint ha gonoszok volnánk.
Mert semmi tehetlighünk ninczen az igasságának ellene / hanem
az igasság mellett. Mert órulunk ranta / mikorón mű erőtlenek lüt
tünk legen / tū lediglen erőssel lüttek ligen. Ennek selette lediglen
ezt kiuannunk / az tū io iletben valo ipp voltatokot. Ezeket azirt iron
tauul litemben / hog mikorón ielel ländek kemén ne legel az en hatal
mam berint / az mellet az ur isten emmetem ada ippülisres / es nem
romlástra. Vighezetre átfamiai legetek eghissigben / legetek ippel /
legyen vigastalastok / legetek egg akaratuák / bilesigben illetek / es az
beretetnek es az bilesignek istene tū veletek lisen. Rössönnetek egg
másnak hent czokolásual. Rössönnet tünök az hentek mind náian
az ur Jesus Lchristusnak kedwe / es az istemet berelme / es az hent
szeknet közönsiguel valobirodalma legyen tū veletek mindenekkel.

Amen

második leuel.

54

Az Corinthusbeliefszere írt másod leuel különböző volt Macedoni
ának városából / kinet Filippi neve / az Titusnak / es az Lukácsnak
átala.

Az Szent Pál leuelinek

Értelme / mellet az Salatiabeliefszere írt.

3 leuelet íria hent Pál az Salatiabeliefszere / mellet
nek vágan azon értelme vágón / az mellet az Roma
beliefszere írt leuelnet. Mert ez két nipek egg tiuel
ghisel törtint vala / de az tiuelghiselnet külömbü
lomb oka vala. Mert mikorón az Romabeliet elő
for az kereskenhutrul az Sido toruiñre tertenek volna annak után
e na e felbe viuet magokot / es az tiuelghisból ki térinek. Az Salatia
beliet mikorón igazán tanítattanak volna az hútre az hent Pál
apostoltul / az hamiss profétaknak általa az Sido toruiñre vonattat
tanak vala. Azirt azon vágón ez leuelben hent Pál / mint egéb leue
liben es mindenütt / hog az Moisesnek toruiñinek bolgalattaból az
euangeliunak habadságara hijon / es meg bizonyítja hog nem az
Moisesnek toruiñiból hanem az Jesus Lchristusnak hútriból adassik
az úduossig minden nipeknek / Sidonak es egéb pogánoknak.

Akzent Pál

apostolnak leuele / mellet
az Galatiabelieknek írt.

Elso riß.

Pál ki nem emberetlül/sem emberetnek álatlán
vágók apostol/hanem az Jéus & hristusnak/ és az
ak a istennel általa/ki fel támastá azt halottaiból/
és mind az atafiat/kit en velem vadnál/iriusz
leuelet az Galatiabán való eggházbeli nípeknek.
Ki vanunk tünetek az istentül/az mű afánktul/ és az mű vrunk
Jesús & hristustul isteni keduet/ és bilesiget/ ki ú magát adá az
mű bűneinkért/ hog kivenne műntöt ez ielen való gonoß világbol/
az istennel az mű afánknak akaratta kerint/ kinek díszíret adassít
mind örökkön örökké. Amen

Zudálof ranta

hog az & hristustul/ ki el hiua tútőköt az úhozzatok való kedvinel
általa/ illen hamar más euangeliumpávitettek/mellnem egéb has
nem vadnak nitik/ kit meg haborjának tútőköt/ és akárak el fordítja
ni az & hristus euangeliumpávit. De meg ha en magam predikállanik
és/ auaq az angal predikállana az meni országbol tünetek euangeli
umot/ ennek külüle az mellet predikállottunk tünetek/ atkozott do
log legen. Nyíkippen ennek előtte és meg mondám/ mostan és efe
meglén meg mondóm. Ha valaki predikálland tünetek euangeli
umot ennek külüle az mellet vútök/ atkozott dolog legen. Mert mostan
emb

58

emberi dolgokra írteti/ auaq isteni dolgokra? auaq emberetnek üges
kezemi magamot fellet nem? Mert ha ez ideiglen embereknek kels
lett volna magamot az & hristus folgára nem voltak. Nyíkippen
lentem fediglen tünetek akámfia az euangeliumpávit/ az mellet en
predikállottam/ hog nem ember által vagon. Mert en nem ember,
túl vúttem azt/ sem embertül nem tanultam/ hanem az Jéus &
& hristusnak meg ielenisinek általa. Mert hallottatók mikippen for
gottam legen en/az. Sido törinben righenteñ/ hog felette ighen
haborgatom vala az istennel eggházbeli nípit/ és puftítom vala
azt/ és garapodom vala az. Sido törinben sokaknak felettesít az
en nemzetemben en velem egg toruk valának/ mikorón felettesít ighen
attam volna magamot az en eleimtül kerzett dolgokra. De minet
vtanna ionak lattaték ez az istennel/ ki magának ki valastott vala
enghemet/ meg az en anámnak mihiben/ és el hiua az úfedvinet
általa/ez vigre hog ki ielenteng az úfiát en általam/ hog predikáll
tanam útet az paganoknak közötte/ meg nem lattatám mind iáraszt
az euangeliumpávit/ és az viruel/ sem meg nem térik Jeru
salembe az en előttem valo apostolokhoz/ hanem el menik Árab
aba/ és vyonnan térik meg Damaskusba. Annak vtanna hárrom
estendőnek vtanna Jerusalemben meg térik hog meg látnam Petere
és ú nála tizenöt napon lakozám. Az apostolok közöl fediglen
egebet sentit nem lattam/ hanem Zakkabot/ az ur istennel attas
at. Im az isten előtt/ hog hamissat nem mondok ezekben az melles
ket irok. Annak vtanna Sirianak és Lílicianak tartománába me
nök. Esmeretlen valik fediglen kemilem kerint az Sido országban
valo eggházbeli nípet közöt/ kit az & hristus hútiben valának..
Hanem ezek ez hir vala únálok. Az ki eggyer haborgat vala műntöt
et sij am

ám mostań az hútot predikalla/ mellnet righenteń romására vala
és dicszireket tiszenek vala az istenek en bennem.

Masodik riſe.

Az után tizenig eftendőnek utanna es meglen fel me
nít Jerusalembé/ Barnabásval egetembe/ Titust és
mellm viuin. Fel menit fediglen isteni ielenisból/
és hozzá veim az euangeliomot az ú euangeliomok
hoz/ mellet predikállof az pogánoknak közötte. De azokual czak
ú magokual kif nag berzületben valának/ hog valamikippen higaba
ne futnít/ auág futtam volna. De meg az Titust sem enghedim hog
kíseríjze valaki förnél metelkezni/ ki en velem vala/ íol lehet Só
rog nemból valo vala/ az hamiss atafialkirt/ kif azon közbe közink
be iüttenek vala/ hog meg kímlel az mű ſabadságunkot/ mell ſab
badsgunk vagon az Lhriftus Jesuſban/ hog munkot folgalatra
kíseríteninek/ kif valami ideiglen sem adánk helt/ ug hog
magunkot birtokok ala vettük/ hog az euangeliomnak igassága helin
maradna tú nálatok. Ezektöl lediglen kif valaminet lattatnak var
la lenni/ semmit nem vük/ kif minemük lüttenek ligen valaha/ sem
mit vele nem gondolok. Az isten az emberi ſemilt nem nizi. Mert
azok/ kif lattatnak vala berzületben lenni/ semmit hozzá nem tú
net. Sog visszontaglún/ mikor lattat volna/ hog en reám biztak vol
na az förnél meteletlen nipek között valo euangeliomnak predikala
lását/ mikippen Peterre az förnél metelt nipek között valo euangeli
omnak predikálását. Mert az mell isten erejt ielenté Peterben
az förnél metelt nipek között az apostolsagra/ erejt ielenté en berit
nem es/ az pogánok között. Es mikorón Jakab/ es Peter/ es Ja
nos.

nos/ kif külábatnak lattatnak vala lenni/ meg esmérítik volna az
ennekem adatott aſandikot/ kezeket adat ennekem/ es Barnabas
baſnak az tárſafágra/ hog mű az pogán nipek között viselnint az
postolsagot/ út fediglen az förnél metelt nipek között/ czak hog ers
re gondot viselnint/ hog az ſeghinekrül meg emlekeznint/ mell doa
logban ſorgalmatos lút/ hog azt be tellesítenim. Mikorón fedig
len Peter Antiochiaba iutt volna/ ſembe állit vele/ annakokart/
hog meg feddetett volna. Mert minet előtte Jakabul oda iüttenek
volna nikil/ az pogánokual egetembe iſit vala/ mikorón fediglen be
iüttenek volna azok/ el mine közöſök/ es el valék ú tulók/ filiuin
azokot kif az förnél metelt nipek közöſ valok valának/ es tetteſte
tiszenek vala ú vele egetembe az egéb ſidok es/ annira hog egetem
be Barnabas es az ú tetteſteſtre vonattatnet. De mikorón lattam
volna/ hog nem egenes labual iarnanak az euangeliomnak igasságá
ban/ mindeneket előtte Peternek ezt mondám. Ha te ſido liuin
pogánul iſt/ es nem ſidoul/ mire kíſeríted az pogánokot az ſidokot
kouerni? Mű es kif termiſet herint valo ſidok vagunk/ es nem az
pogán nipek közöſ valo bunoſok/ miuel hog tuggut hog nem igazuk
ember az o föriinnel czelekedetiböl/ hanem az Lhriftusban valo húc
net általa/ mű es az Jefus Lhriftusban húttunk/ hog az Lhriftus
ban valo hútból ūduozzunk/ es nem az o föriinnel czelekedete
böl/ annakokart hog az o föriinnel czelekedetiböl egg test sem igaz
zul. Ha fediglen az Lhriftusnak általa ügekezünk meg igazulni mű
es bunoſoknak találtatunk lenni/ annakokart az Lhriftus az buna
net folgaltatorai? Ne legen ez. Mert ha es meglen ippinteni keza
dem azt/ az mit eggyer le rontottam/ azt tiszen/ hog az föriin
kef meg ſeghófe legel. Mert en az by föriinnel általa az o föriin
neſ

H

Galatiabeliek riekt

Nek megholtam. Hog az Christusnak ilnik az Christusual egetend be meg festitgettem. De maga ilek immara nem en hanem az Christus il en bennem. Az melliletet fediglen mostan viselet ez resiben az istennel fiaban valo hütnek általa viselem ki enghemet ferete es u magat ad a en irettem. Nem akarom meg vatalni az istennel feduit. Nert ha az o toruinnel általa vagon az meg igaz zulas tehag az Christus hijaba holt meg.

Szarmadik riekt

Eftelen Galatiabeliek kiczoda i ghizett meg tutó fót hog ne hinnitek az igassagna kis kínek hemek előtt enniel előtte az Christus Jesus fel vala irua. Tu közöttek festitgetett vala meg. Ezak ezt akarom meg értenem tületek hog ha az toruinnel czelededetiból vuto az kent lelket auag az hütnek predikallasabol? Oll eftelenek battoki hog mikoron lilek ferint tüttetek volna kezdi? mostan testi ferint tisztel vighez ist? Illsokat kenuettetek hijabas ha maga hijaba. Annakokairt az ki kent lelket folgáltat tunektek es annak általa czudakot tiszen tu benneket az toruinnel czelekedetis bol tiki ezt auag az hütnek predikallasabol? Nikippen Abraham es hün az istennel es az u hûte meg igazulasirt vitetek u tûle. Annakokairt tuggatok hog az kik hütböl vadnak azok az Abrahamnak fiai. Nikor fedig annak előtte meg latta volna az irás hog hütböl igaziita az isten az nipeket eloszor óruendetes dolgot uzenet Abrahamnak. Neg aldatnak ug mond rouendore te benned minden nipek Annakokairt az kik hütböl vadnak meg aldatnak az hiro Abraham ual. Nert valameni az toruinnel czelekedetiböl vadnak atokban vadnak

leuci.

57

vadnak. Nert meg vagon iruan. Atkozott minden ki meg nem iran rad mind ezekben az mellet az o toruinnel kóniiben meg vadnak irua hog azokot be tellesicze. Hog fediglen az o toruinnel czelekedetis bol senki meg ne igazulon az istennel előtte viluán vagon. Nert az igaz hütböl il. Az o toruinnben valo meg igazulas fediglen nem hütböl vagon hanem az ki azokot be tellesitendisilete liszen azokban. Az Christus meg valta munkot az o toruinnel atokaból mikoron mu irettük atokka lun. Nert meg vagon irua. Atokban vagon minden ki fan függ hog az Abrahámnak ighirt aldás az Jesus Christusnak általa az pogán nipekre fallana hog az hütnek általa az meg ighirt kent lelket el vennök. Akámfiai ember ferine bolok. Vagon valami testamentum kit iollehet ember ferint de maga ha azt ioahattak senki meg nem kenti es valamit hozza nem tiszen. Az Abrahámnak lüttenek vala fediglen az ighiretek es az u magzatának. Nem monga magzatnak mintha sokafrus holna hanem mint eggrul es az te magzatodban ki az Christus. Ez mondomb fediglen hog az o toruin mellaz ighiretnek otanna nig faz es harminc eftendövel kezdetek erolenneg nem tiki az ighiretek hog azt semmi tege mellet annak előtte az Christusire az isten ereiben haga. Nert ha az o toruinhbol vagon az öroksig im maran ninczen ighireiböl. Aianikon od a fediglen az isten az Abrahámnak ighiretnel általa. Niert vagon tehag az toruin. Az toruinhelensigekirt adatott vala hozza miglen az magzat eliune kirul ighiret lutt vala mell toruin angoloknak általa kerezetek az kozbe saronak feziben. Az kozbe iaro fediglen nem eggde az isten egg. Annakokairt az o toruin az istennel ighiretin. Ellene vagonik Ne legen ez. Nert ha az toruin erre adatott volna hog iletet ad

vv bat

hatna/bizón az törvénból volna az meg igazulás. De az iras min deneket az bűnnek birtoka alá rekestett hog az hiuek az Iesus & Christusban való hűtnek általa nénef meg az ighiretet. Nincs előtte kediglen az Christusban való hűt ki nílatkozott volna/az o törvénnek birtoka alatt óriztetünk vala/az hűtre be rekestetuín mell iga uendőre ki nílatkozik vala. Annakokart az o törvén viselők vala műnekf az Christushoz hog az hűtnek általa nénef meg az iga zułast. De minet utanna el ioue az hűt/immárán többé nem vagunk az germek viselőnek birtoka alatt. Mert mind tú az istennel fiai vattoq/annakokart hog hűtök az Christus Iesusnak. Mert vala/ kik meg kerestelketteket az Christust vüttitek fel. Ninczen Sido ninczen Börög/ninczen Bolga/ninczen Babados/ninczen firfiu ninczen asszóniállat. Mert tú mind egget vattoq az Christus Iesusban. Hogha tú az Christus nipi vattoq/tehag Abrahamnak magzati vattoq/és az ighiret kerint örököök.

Megedik riß

I Et mondom kediglen valamere ideiglen az örököök/ germek/semiben nem különb az Bolgatul/ iol lezhet mindeneket ora legen/hanem az nevelőknek/ és az dolgosoknak birtokok alatt vagon/mind arzig mig az ú ott a ezt el vighezte. Ezennippén mü es miforón germekek volnának/ez világhi teremtett állatoknak birtoka alatt valának/és Bolgatul ala valának vettetuín. De minet utanna el rütt volna az údónek be teljesedise/ el borzata az isten az ú fiát/ki asszóniállattul hűletet/és ki az o törvén alatt lún/hog meg vältana szokot/kik az o törvénnek birtoka alatt valának/hog úneki fiai len-

wink

nink/kiket ú fünnan fogoda. Hög miuel kediglen az isten fiai vattoq az isten az ú fiának lelkét az tú füretelbe borzata/mellnek általa imádságunkban ezt kiáltuk. Aka aka. Annakokart immárán nem vag Bolga/hanem fiu/hog ha fiu vag/az istennel örököse es vag az Christusnak általa. De meg akkor miforón az istennel esmeretire nem iutottatok volna az olnak kítek vala Bolgalatot/kik termíket ke rint nem istenek. De mostan minet utanna az istennel esmeretire iutatók/sog infabb minet utanna az isten tútököt az ú d esmeretire hozza/mi modon fordultok vnonnan ez világhi erőtelen/és magának io tehetetlen teremtett állatokra/és mi modon akartok el meg vnonnan az olnak Bolgalni? Napokot es holdnapo kot/és üdöldöt/és ekkendőköt eggimástul meg valastuán üdöltök. Fil telek tútököt/hog hnába ne túttem ligen munkat tú veletek. Átamtíkoi kírek tútököt/legetek vég mint en vagok/mert en es vég vagok mint tú. Semmiben meg nem sértek/enghemet. Tuggatók hog az testnek erőtlen voltának általa predikáljam en tünektek az euangeli umot ennek előtte/és az en felsőlem valo bizonyág vitelt/mell az e testben vala/meg nem v katalatok/sem el nem vetetek/hanem vég taratok enghemet mint egg istennel angalat/mint az Christus Iesust. Annakokart hul vagon az tú bodogsagtok? Mert tanutok vagon ebben tünektek/hog ha lehetett volna kemeiteket/és ki vásártatók volna en iretem. Annakokart az igaz mondasir ellenfigghe vúto ki enghemet? Nem iol kiúannak tútököt birni/sog krakornak tútököt zárlani/hog úköt kiúanatos agual kouessítet. Jo dolog kediglen is dologban kiúanatos agual kouetnetek mindenkoron/és nem czak akkoron miforón tú nálatok iesen vagok. Fiaczkaim/kiket es meglevén vnonnan kezdet fulnis/mind arziglán mignem az Christus tú

op ij ben

21

Galatiabelieknek ijt

bennetek ábrazatot vegen. Akarnám hog ielen volnít tű nálatok/
és el változtatnám az en somot/mert nem tudom mit teget tű fes
tőletet. Nongatók meg ennekem/kik az o törünnel hirtoka alatt
akartok lenni/az törüint nem halgattatok? Mert meg vagon ira
ua/hog Ábrahamnak két fia volt/egyik az holgaló renden valo asszon
tul/és egyik az ábabad renden valotul. De az ki az holgaló renden
valotul különleges test herint különleges/az ki kediglen az ábabad rendben
valotul/isteni ighiretnel általa különleges/ mell dolgoz masunnan
vútt beszidnet általa mondattatnak. Mert az két testamentumot a
tegyik ezek/és ezeknek éggit az Sina hegrül vún eredetet/holgas
latra nemzünn/mell heg Agarnak és hiuattatik. Mert az Ágar
ván azon heg Árabiában/mellet Sina hegnék hynak/az város
fele vagon kediglen/mellet mostan Jerusalem hynak/holgalatz
ban il kediglen az útcaul. De az Jerusalem/mell oda fel vagon
ábabad állapatban vagon/mell mindenikünket anna. Mert meg va
gon irua. Órult te meddó assón/ki germeket nem kúlss/fakazd ki
fodot/és kialáz ki germeket nem kezdés hozni/mert az elhagott
assonnak több fiai lishet/hog nem mint annak/az kinek firie va
gon. Mú kediglen akamfiai az ighiretnefiai vagunk/az Isaak
herint. De mikippen akkoron/az ki test herint különleges vagon
gatta vala azt/az ki lilek herint különleges vagon/ván azonkippen
vagon mostan és. De hog mond az irás. Besz el tüled az holgaló
renden valo asszon/az útcaul egetembe/mert órókos nem lishen
az holgalonak fia az ábabad állapatbeli assonnak fiaul. Annakóta
írt akamfiai nem vagunk az holgalonak fiai/hanem az ábabad alla
pathelinek.

Stózik riss

Annakóta

leuel.

59

Annakóta az ábabadságban maraggatók meg/mell
uel az Lhrisius munkát meg ábabadija/és esmeg
lén az holgalatnak igatába magatatót ne kötelezzük
tek. Ím en Pal ezt mondomb tünetek/hog ha förs
nél metelkettek az Lhrisius tünetek semmit nem
használ. Vallást tiszet kediglen errül/hog minden ember köteles is
ben eghiszt az törünnel meg tartásara/valaki körül metelkedik/és
tünetek az Lhrisius hñaba valo lishen. Valakit az o törünnel általa
akartok meg igazulni/az istennel feduiból ki estetek. Mert mű
lilek herint az hútból várunk az meg igazulásnak reminsightit. Mere
az Lhrisius Jesus hútiben/sem annak ninczen valami ereje/hog
valaki körül metelkedisben vagon/sem hog valaki körülmetelis nép
kül vagon/hanem az hútnak vagon ereje/mell heretetnek általa ma
gát ki ielenti iof czelekedui. Iol futtak vala kiczoda útközete meg
túróköt/hog ne hinnitek az igassagnak? Níluán az oll dolognak el hí
tele/mell nem az istentúl vagon/ki túróköt az hútre hiu. Egg keves
kouásh eghiszt az tiszta meg kouáshosna. En bizalodom tű felöletek
az istenben/hog ván azon értelemben maraggatók meg. Az ki ke
dig túróköt meg haborít/valaki lend az/az istennel itiletit viseli.
En kedig akamfiai/ha meg és az körül metelést predikálom/mi
írt benuedek meg és haborusagot? Tehágsammie lütt az kerestfa
írt valo meg botránkozás. Vanha el és vágattatnának tű tületek
azok/kik meg indítanak túróköt. Mert akamfiai az isten az ábabad
ságra hua túróköt/czaik az ábabadságual az testnek kiuanságára ne
illetek/hanem heretetnek általa holgalatok egymásnak. Mert az
eghiszt törüinéz egg beszidben teljesedik be/tudni illik ebben. Szex
ressz az te közel valo emberedet/mint te magadot. Hogha

pp. iij egg

B

Galatiabeliek jvt

eggmást mariatok és eggmást išitek meg lassatok hog eggmást el
ne fogassatok. Ez mondom fediglen lilek herint iariatok és az
testinek gonosz kiúanságát be ne tellesízitek. Mert az test az lilek
ellen kiúan az lilek fediglen az test ellen. Ez tettő fediglen eggmást
nak ellent tart hog azokot ne tehessitek az melleket akartok. Hog ha
lilek herint viseltek magatokot nem vattok az otörünnel birtoka az
iatt. Niuán vadnat fediglen az testinek cselekedeti mellek ezek
házasság tóris paraznaság fertelmesig testi fonthalanság hár
uán imádás ember itetis harag tartások versenghis gúlosigkeit
haragok meg hasonlások pár utiset irigigkeit galossagok rísek
gheskediset dobrodások és egéb ezekhez hasonlatos bűnök lárul
ezt mondomb tünetek mikippen ennek előtte és meg mondám hog
az kik illenekben leleczenek az istennel orhágaban órókósok nem liss
net. Víkhontag az lileknek gómlói ezek szeretet órom bise
sig enghedelmessig kegelmessig loság hár felidsig mirtikletessig
Ez illeneket ellene ninczen torui. Az kik fediglen Christus nipi
az únón testekben meg öltik az bunt minden gonosz indulattuk
és gonosz kiúanságuk. Ha lileknek általa vagon iletünk iára
sunk és lilek herint legen. Hito díczösignek ne legünk liuánoi és
eggmást ne ingherül és eggmástra ne irigleggünk.

Szatodik riss

Lamfai megha foglalatos lend és valamell embet
valami bünben tú kik leltiek vattok ez illen embere
nel ippulisire legetek felidsignek leltivel meg gona
doluán te magadot hog te és lishitetbe ne eszel.

+ emohedemj lejiczi
+ sej nell
+ arazatossagnak

leuel.

60
lejiczik be az Christusnak törui. Mert ha valaki lattatik
magának valaminet lenni mikorón semmi ne legen az ú maga né
leko išiben meg cza latik. Minden ember meg lassa fediglen az ú
cselekedetit ha io és etkippen czak ú magában fog üneki diczeledi
je lenni és nem másban. Mert minden ember az únón terhit fog
sa viselni. Az ki isteni besziduel tanítatik fedig riß tegen minden
marhaibol annak az ki útet tanítja. Ne tiuelegietek. Az isten meg
nem mouethettek. Mert valami vetemint tündember vgan
azont fogia aratni. Mert az ki az ú testinek általa tiszenvetemine
az testból rohadást arat de ki az lileknek általa tiszenvetemine
az lilekból órók iletet fog aratni. Jot tuiin meg ne farraggunk
Mert misorón annak ideie lisen aratni fogunk ha meg nem farra
dunk. Annaktaikt miglen údonk vagon tegünk iot minden embet
reuel ielesben fediglen az kereszten hútnak hárabeli nipiuel. Láttat
tok mell leuel irtam tünetek az en tulandon kezemuel. Valaki
akarát magokot kelletni tünetek hemilek herint az testben azok kic
herintek tüötök hog törnül metelkeggetek czak azirhög az Christ
us kerekt faiárt haborúságot ne henueggenek. Mert az kik tör
nül metelkednek meg út sem tarták meg az töruint de azirk akara
tató hog tú törnül metelkeggetek hog az tú testetben diczeleggenek
Lávu legent fediglen en tulem hog diczeleggem egébbén hanem czak
az or Jesus Christusnak kerekt faiában mell Christusnak általa
ez világ ennekem meg holt és en és ez vilagnak. Mert az Jesus
Christusban sem annak valami creie ninczen hog valaki Sido sem
onnak hog valaki pogán hanem az on teremteit állatnak vagon ere
le. Ez valakit az išaz mutato mirtik herint iarnak az istennel bise
sige és irgalmasága vagon azokual és az igaz Israel nipiuel
mell

Galatiabelieknek írt

mell isten nipe. Innét tóua senki ennekem bántásomra ne legén. Sícert en az or Jesus testin való vereséghetnek helyit az en testemben viselém. Az mű vrunk Jesus Christusnak fedue legen az tú lóbetekuel akámfiai Amen.

Ez Galatiabelieknek írt levele Romábol küldetett volt.

Az Szent Pál leveleinek

érteleme / mellet az Efesusbelieknek írt.

Z Efesus váróbeliek báluán imádok valának / kívále
tippen kediglen imágák vala az Óianát / kinek nag
templomot és raktanak vala / mell mind ez biles vi
lágóhires vala / meltrül az pogánok és az úrásot-
ban sok helen emlékezetet tisztel / ezek órdóghi tudományban vala
nat foglalatosok. Kit mikorón hallották volna az apostoloknak pres-
dikárioit az úrásonghossigról való körülöt eggbe hordat / és meg
ighelef / mell körüköt nag drága pinzen kerzettek vala / mint az
apostoloknak czelekedisekrül valo körüben meg vagon iruan. Annafo
kairt hog az váróbelieket enne tiuelghisból ki vehetné Szent Pál hár
rom eftendeig lakozék útőzöttök / minden tiuin az mi az úrásonghossis
ghetre hárna vala / kinek ott sokan ellene mondantak vala. Ho
lott az Christus neveirt sokat benuede / mert ez váróban fene var
dak

leuel.

dañak és vetet ütet / hog ütet el vevtengel / de istennel seghicighis
ból meg habaduluán / és ú ez várósbol ki menuin az Timotheust ha
gá ú töröttök. Inti azirk útot ez leveleket általa / mellet fogásból
ira / hog milippén az hútben meg marattanak vala / azonkippén
touába és meg marodnának / és fogatkozás nélküli valo garapodás
venninek. Vighezetre iletnek möggät ir ünekeit / és meg ielenti üne
keit mit kellen kouetniek / és mit kellen eltauoztatniok / miuel tartoz
zanak az firiek az ú feleséghetnek / az feleséghet az ú firiek
nek / miuel tartozzanak az afa az ú fióknak / az fiak
az ú attoknak / miuelaz vrat az ú folgaioknak /
az folgat az ú vrotnak.

ff az sene

Szent Pál

apostolnak leuele / mellet az Ejesusbelieknek írt.

o. Első riß. o

En Pál ki az istennel akaratának általa az Jezus Christusnak apostola vágók / írom ez leuelet az Ejesusból való henteknek / és kik hiuel az Christus Jésusból. Ki vanok tünök az istentől az mű alkotul / és az ur Jésus Christustul isten mi keduet és bikelighet. Aldott az isten az mű drunknak az Jésus Christusnak atta / ki meg álda munkót az Christusban minden lelkí áldásúal az menekben. Milyen el valászt a munkót ú benne / annak előtte / minél előtte ez világna fundamentomi fel vettetninel / hog hentek lennek ú előtte az heretetnek általa / és olcsat / kiben senki semmit meg ne fedhessen / ki elöl el valászt a munkát / hog fiaiú fogadna az Jésus Christusnak általa ú magában az ú akaratának ió kedue kerint / hog az mű hozzávalo keduinek felsighes volta díszítések / melluel herelmeteskék tún munkót az ú herelmes fiának általa. Ki által vágó az mű váltságunk / és az ú virinéket általa bűneinket boczanatva az ú mű hozzávalo keduenek fazdagsága kerint / mellból búsiguel riß tún munkunk minnen tudományba / és békészegben / meg iclentvén munkunk az ú a

Károly

Paratának titok voltát az ú ió kedue kerint / mellet el vighezett vala ú magában / miglen be tellesdinek az údók / az melleket erre ker zett vala / hog summa kerint mindeneket meg ipitene az Christusnak általa / mind kik az menekben vadnak / s mind kik az földön / végan azon által / ki által az istenek öröksigben rißesse titec tinc / és elöl el valásztatának az istennel el vighezett akarata kerint kinek ereiböl mindenek lishnek az ú akaratának decreto ma kerint / hog mű az ú felsighes voltanak rißessighire legünk. Kit egebelnek előtte reminisghunket az Christusban betölt / kiben mű és reminisia ghunkot vettük / az igassagnak besidit meg haluán / az euangeliomot kiben tünökkel úduossiget vagon / mellben meg és tegzinel tüdököt az meg ighirt hent lilekuel / minél vtanna az hútre fordulatok / mell hent lilek / az mű örökhunket iele / az meg nert öröknél valtságára / az ú felsighes voltanak dísziretire. Annakárt en és mikorón hallottam volna az tú Christusban való hútotokt / és minden hentekez való kerelmeteket / nem bùnöm meg halat adni tú trettetek / imádságimban emlékezetet tiuñ tú rulatok / hog az mű vrunk Jésus Christusnak istene az díszsignek atta / aggon tünökkel hent lelket kinek általa az hútot nagubban meg érthessit / és meg esmérhessit / és az ú esmérretire iuthassatok / és hog az tú lelkí hemeitnelk viságosság adattassít / hog tuggatók mell naglegen az reminisgi / az mellsre ú hiutt / és az ú örökhinet / mell fazdag díszsíghe vagon az hentekben / és az ú mű hozzávalo hatalmasságának mellsigében nag volta legen / kik hisünk ú benne / az ú erőss voltanak ereje kerint / mell magát ki iclenti / mell erőt az Christusban / és ki iclente afforon / mikorón fel támáská útet halottaiból / és robb felöl út tetg ú melle az menekben / minden fejedelem signek / és hatalmasság

ff. 13. na

13' Efesui belieknef iſt

nak/ és erőssignet/ és vrasognat/ és minden neunel felette/ alara
mi neuel neuetzesset/ nem czak ez vilagon/ hanem annak felette
az iouendó vilagon/ és. Ez mindeneket labai alá vete ünket/ és útek
adá hog seje legen az egg húzbeli nípnék mindeneket felette/ mell
ünket teste/ és annak betellesztői/ ki mindeneket mindenekben be tölt.

Masodik riſſ.

Ez mikorón meg holtatok volna az vitteknek/ és
az bűnöknek miatta/ mellekben nimikorón iaratok a
ez vilagnak órók ideie kerint/ és ez vilagnak fejedel
me kerint/ kinek birtoka az éghen vagon/ és az lelk
indulásón kímostan az ő fogadatlan fiakon mutatta ereit/ kinek
közötte forgunk vala mű/ és minden hűtan/ az mű testünknek go
doss kiúansaghiban/ aze tuiin az mellek az mű testünknek/ és ked
vünknek kellenek vala/ és termiszet kerint haragnak valánk fiai
mint egebek. De az isten ki kázdag az irgalmas agban/ az ú nag fe
relmeirt/ az melluel munkot kerete/ meg attorón/ és mikorón meg
holtunk volna az bűnöknek általa egtembe meg eleveníté munkot
az Christusual egtembe/ az istennet kedvinek általa menekítet
meg/ és ú vele egtembe az menneket között ultet az Christus Je
susban/ hog meg mutatná az iouendó vilagon/ az ú kerelminet
felette ighen nag bù voltat/ az ú mühozzank valo io voltával az
Christus Jesuſnak általa. Mert az Istennet fedvibol menek
ditet meg/ az hútnak általa/ és ez nem tú magatobol vagon. Isten
net aständika az/ nem io müllkedeteknek általa/ hog valaki ne dirze
leggit. Mert ú teremtett állati vagunk/ teremtetiin az Christus
Jesuſban/ io müllkedetekre/ melleket elől meg kerze az isten hog az

zok

leuel.

63

zokban törnank. Annakokart emlekezetei meg rusa/ hog tú nimis
koron az testben pogánok liui/ törnül metelis nélküli valo nipeknek
hiuattok vala/ az niptul mell az testben törnül metelkedő nipek hia
uattatik/ mell törnül metelis fezekuel lishen hog az üdőben az Lbri
sius nélküli valatok/ és el ideghenüketek vala az igaz Israelnek ni
pinck io toruinen ilo varosatul/ és ideghenek valaok az istennet ighi
retinek testamentomátul/ reminigtek nem vala/ istentelenek vala=
tok ez vilagon. Nyolcan kediglen az Christus Jesuſnak általa/ és
az ú virinek általa közé valok lútof/ kif ennek előtte taurul valok va
latok. Mert ú az mű bokesighunk/ ki két nípból egget kerze/ és az
kerütsnek köz falát le rontá az ú testinek általa/ az harag tartáſt
az emberi kerütsben valo paranczolatoknok toruinit semmieg tis
ui/ hog két nípet teremtene ú magában egg vj emberré/ bokesighet
kerzui/ és hog megengheſtelne az istennet mind ez kettöt egg
testben/ az kerebt fanak általa/ mellnek általa az harag tartáſt/ és
meg öle/ és el iuuin bokesighet hirdete túnék/ kif taurul valatok/
és azonak kif közé. Mert műnekünk kif két nípet valánk ú ált
ala vagon menetünk egg lilekben az oka istenhez. Annakokart im
máran nem vattok vendig nípet/ és ioueiniek/ hanem az bentekuel
egg varosbeliek vattok/ és az istennet húzabeli nipi/ kif az apostolas
loknak/ és az profetákna fundamentomára felül rakattatatók/ az Je
sus Christus fu beghelet kúliui/ mellben valami rafás eggbe il=
letetik/ az bent templommá nevezetek az vr istenben/ kiben túnék
ek/ és egtembe ippúlistek vagon az istennet húzaczkaiban az bent
lileknek általa.

Sarimadik riſſ

ff. 5ij 33.

23' Efesui belírás

it kait

3 okirt vágók en Pál az L̄hrisius Jesuának foglát
tú irettetek pogánokirt. Mert hallatok az istennel
kedvünket dolgozzága, mell dolgozzágot ennekem adá
hög tű közötötök viselni, hog ielenis kerint ki nis
latkoztata ennekem az ú istent titkát mint ennek
előtte leves besziduel meg irám, mellból meg érhetetek az en érték
memet, mell az L̄hrisiusnak titkában vagon, mikorón olvasatok,
mell isteni titok egéb üdötkben níluán nem volt az emberekneßia íz
nak, mint mostán meg ielent az ú ſent apostolinak, és profetának
az ſent lileknél általa, hog az pagan nipek és az órókiget egetem-
be biriak, és egg tisztet tegyenek, és az istennel ighiretiben rihefek le-
genek az L̄hrisusbán az euangeliunak általa, mellben folga lük
az istennel en hozzávalo kedvünket aindikának általa, mellet az
da ennekem az ú hatalmasságának ereje kerint. Ennekem, ki minden
den ſentek között, leg kússebb vágók, adá az iſten ez aindikot, hog
az paganoknak közötte predikáljam az L̄hrisiusnak kázdagága,
mellnek vighire nem mehetnek, és vilagra hozzával mindeneknek, és
meg mutassam az isteni titoknak közönsiguel való uitele mell nağ
legen, mells el vala rendtetüin óróktúl fogua az iſtenben, ki minden
ket teremte az Jesus L̄hrisiusnak általa, hog níluán legen mostán
az egg hazi nipek általa az istennel felette ighen fulomb fulomb
fippen valo bőlczeſighe, azoknak, kit az menekben fü állapotban, és
hatalmas állapotban vadnak az órók üdök kerint, mell üdököt elejtük
fogua erre vighere, mellegg hozbeli nipek kerze az mű vrunkban
az L̄hrisius Jesuának, kinél általa bátorſágunk vagon, és bizoda
lomual valo hozzámenetünk, mell bizodalmunk vagon az ú benne
valo hútunknak általa. Annakért kírlet hog meg ne fogatkozzag
tok

leuel.

64

It az hútben az en ſáharuság ſenuedifimirt, melleket tű irettetek
ſenuedek, mell tünetek dirz irettetekre vagon. Az dolognak ofaire
meg hantom az en terdeimet az mű vrunkat az Jesus L̄hrisius
nak attanak, kitül mint közönsighecs aankul, minden rafonſág
nak nevezeti vagon, mind az menekben, s mind az földön, hog a ga-
gon tünetek az ú dúczós ighinek kázdag volta kerint erőt, kiuel meg
erőſületet az ú ſent lelkinek általa, és belső emberre legetek, hog
az L̄hrisius lakozzik az tű hútkeben, az hútnek általa, és hog az
hútben gúferet verietek, és fundamentomot vesseket, és hog meg
foghassatok mind az egéb ſentekuel egetembe az istennel jo volta,
mell ighen el teriedett legen, és mell hosszán el hatott legen, és mell
ighen mill legen, és mell ighen felsighecs legen, és hog meg eſmér
hessitek az L̄hrisiusnak mű hozzávalo kerelmi, mells minden
emberi tudomány felül mul, hog be telleséggetek az istennel minden
telles volt aual. Annak kédiglen az ki mind ezeknek felette, az mela-
lek kírunk, auág gondolunk az ú ereinek általa, mell mű bennünök
magát ielenti, minden nagybúsiguel be tellesíthet, legen dúczosig
az egg hozbeli nipek közötte az Jesus L̄hrisiusnak általa, az viga-
lagnak minden órókkon órókkel valo ideiben. Amen.

Szegedi krisz

Annakért intelek tútököt en ki fogol vágók az
ur iſtenirt, hog og tariatok mint milto az his-
uatalhoz, mellsuel az iſten elhiua, minden ala-
zatosságunk, és felidsguel, és enghedelmessiguel,
egg mānak tűruin az keretetnek általa, és arra ügelezetek hog
az bikesignek kótele által az iſeki eggessiget meg tarcazatok. Eggé-

sz

az testes egg az lilek mitippen el es huattatatoz az tu huatala
toknak egg reminsigiben. Egg az vr/egg az hüt/egg az kereftsig/
egg az isten/ki mindeneket atta/ki mindeneket felette vagon/ es
mindeneken vagon/ es tu bennetek mi ndentelben. De maga minde
nöknek adott az isten aindikot az Christusnak adománának mir
eke berint. Annakfairt monga. Nikorón az magasságba fel mené
volna/az fogagot fogua viug/ es aindikot ada az embereknek. De
miczoda hog ezt monga/fel mine/hanem ez hog le es hallott volt
elössor az földnek leg also riske? Az ki le hallott volt/ vgan azon a
az ki fel es mene minden egheknak felibe/ hog mindeneket be tolte
die. Es vgan azon ada nimelleket hog apostolok lenninek/nimellek
ket hog irás magarázok/ es nimelleket hog profeták/ nimelleket te
dig hog euangeliump hirdetők legenek/ nimelleket hog pásztorok es
tanítók/ hog az u munkaiokual az hentekek folgálnának/ es az
Christus Jesušnak testit ippitenek/ mind actzig mig nem mind
máian az hütnek éges voltába iussunk/ es az istennek fianak es mère
kire/ es hog írt emberre legünk/ es az mü udontnek mirtike berint
tellessiguel valo írt udouel az Christushoz legünk hasonlatosok/ hog
innen toua germeket ne legünk/ kí az vizen valo habnak hasonlatos
saga berint ide s toua veressünk minden tanusagnak felüvel/ embe
meknel álnakkágának általa/ es czalárdágának általa/ melluel mün
köt meg kezdenek/ hog munkot meg czallanak/ hanem az beretetben
igassagot kouetuín mindenek fogua abban neueeggünk fel/az ki
nefunk feiunk/az az/ az Christusban/ kiben az eghiss test/ ha az
egéb tagokual egetembe erössen eggbe foglaltatik/ es eggbe ragasztas
kí/ az tagoknak minden eggbe eréftisinek általa/ es az tagokba az
eghiss testböl ilo erö folgáltatik/ es az testnek minden ríshiben az u

erei

ereinek miuolat meg mutatta/ anniban mene nağsága az testnek
rísinek vagon/ neufedist ad az testnek ümagának ippúlisire/ az se
retetnek általa. Annakfairt ezt mondóm/ es bizonylagot tisztek az
vr istennek általa hog ennek vtanna ne iariatok alkippén/mint az
egéb pogánok iornak az u akarattoknak hiusagakan/ kínek az u lela
kéket sötisig fogtabe/ kí el ideghenültenek az isteni ieltül/az tudat
lansaghirt/az mell übennel vagon/ es az u húdknek meg vafulásas
irt/ kí minek vtanna arra iutanak/ hog búnótrús valo bánat nélkü
d illenek/ u magokot fantalan iletre adák/ hog minden fertelmes bune
nağ telhetetleniguel tenninek. Tu fediglen nem ekippén tanulatók
meg az Christust. Mert az u besidit halgatatók/ es abban erre
tanítanak tútatók/ hog mitippen az Jesušban igasság vagon/ azons
kippén le kell vettetek az o embert az u elebb valo iletivel egetembe
mell el rothad/az u tivelghisinek kuanhagi berint/ meg fell fedig-
len vjulnotok az tu értelmetekben az kent lileknak általa/ es vj em
berbe fell fel ölföznotok/ kí isten berint teremtetett/ az meg igazu-
lásnak/ es igassagnak hentsighinek általa. Annakfairt az hamiss
besidet el haúan/ mindenigazat kollon az u közel valo emberiuel.
Mert egg más tagiai vahunk. Negharagoggotok/ es ne vitkezze
tek. Az nap el ne nüoggiik az tu haragtokon/ es ne aggatók helt az
vádolonak. Az ki oroz vala/touabbá ne oroz zonhanem inkább munfa
logik/ kezeivel io munkat tiuin/ hog odhasson annak az kinek hútsighe
lend. Semmi fertelmes besid az tu hatók bolt ne iúien/ hanem ha
mell io/ es ippúlisire valo/ es annifor lisen menníker hútsig/ hog
kedues legen ozoknak az kí halgattak. Es meg ne komorizatok
az istennek kent lelkit/ kínek általa iegezue vattok az váltságnaq nap
iaiglan. Minden mitreguel valo besid/ es fel fualkodás/ es harag

vij 55.

Es minden fel houal valo feddodis / es minden atkozodas ki vette sa
lit tu fozoletek minden gonossagual egetembe. Eggmashoz fedig
len tok legetek / konoruletes suuut / eggmashnak adakozok / mikippen
az isten es az Christusnak altala adakozek tuncetek.

Stodik rie

Anakokait az istennel koueto legetek / mint herels
mes fiat / es herelemben iariatok / mikippen az Christus
es herete munkot / es u magat ada mu irettunk
atandikul es aldozatul az istennel / mell io illatint
lun. Touabba az paraznalkodasi / es akar mi fertela
messighet / auag fosuinsight ingen ne hallanak tu fozoletek / mint
az heretekhez illit / auag ickelen besidet / auag balgatag besidet / auag
ezuf besidet / mellek nem illet / hanem inkabb hala adas. Mert ezt
tuggatok hog sem paraznalkodonak / sem fertelmesnet / sem fosuinnel
ki baluan imado / drohsighe ninzen az Christusnak es az istennel
orbsagaban. Senki tutokot meg ne czalson hiaba valo besidekuel.
Mert ennekokait hokott iuni az istennel haragia az bosogadatlan
fiafra. Annakokait ne legetek u velet fozoosok. Mert ennek előtte
fotisighet valatok / mostan lediglen vilagossagok vattok az or istens
ben. Uj iariatok mint vilagossagnak fiai. Mert az liseknak gomol
eze minden iosaiban / es artatlansagban / es igossagban vagon / iol
meg latuan / az mi az or istennel kellemetes legen. Es ne fozo
sületek az fotisignek hasnalatlan müelkedetikez / sog inkabb azok
tot es meg mutassatok hog nem io. Mert az minemü dolgotok ez
ellenek tihsel titkon / ickelen czak mondani es. De mindenek nisuau
lisnek mikoron az vilagossagtul ki jelentetnek. Mert valami által
valami

volami dolog ki telenik / vilagossagaz. Annakokait monga. Sere
keni fel ki alosol / es fell fel halottaibol / es vilagossagot fog tenni
keneted az Christus. Annakokait meg lassatok mikippen fogatko
zas nelkul iariatok / es nem mint eftelenek / hanem mint bôlzer
es az udonek alsomas voltat aron es meg vegitek / hog miuel az
emberi isetnek napiai nag vededelemen forognak. Annakokait efa
telenek ne legetek / hanem meg erczitek mi legen az or istennel atan
ratta. Es borual meg ne rihegülletek / melssben mirtilletek

D len iset vagons de be telleseggetek bent lilestek / es tu magatoknak
besillletek inekleknek / es isteni dizireteknek / es leksi inekleknek osta
la inekeluin / es diziretet tiuin az or istennel az tu suetekben / has
lat aduan az istennel / es az atanak mindenekruil mindenkoron / az
mu vrunknak az Jesus Christusnak nevibe. Eggmashnak birtoka az
latt legetek az istennel filelmuel. Felesighet az tu tulaydon firie
teknek birtoka alatt legetek / mint az vrnak. Mert az fir seie az fe
lesigne / mikippen az Christus es seie az egg hazbeli nipes / es
vagan azon az ki eghissighet ad az testnet. Annakokait mikippen az
egg hazbeli nip birtoka alatt vagon az Christusnak / ezenkippenaz
felesighet es birtokok alatt legenet az u firieknek mindenekben. Fir
iek / heressitek az tu felesighetelet / mikippen az Christus es heres
te az egg hazbeli nipes / es u magat halatra ada azirt hog azt meg
heretne / mell meg tisztitatott az moso vizben az ighinek altalas
hog u magahoz fogna az egg hazbeli nipes / hog diziretes legen
es oll / mellen vndossag / auag ranz ninzen / auag valami egéb ez
fele / hanem hog kent legen / es oll liben senti semmit meg ne feddhes
sen. Akippen fell heretni az firieknek az u felesighet / mint tua
landon az unon testeket. Az ki az u felesighit hereti / u magat fez

Peti. Mert senki soha az únon tulaydon tesít nem gülölte fog neve
li/ és taplolla azt / mifippen az vr islen és az egg hásbeli niper.
Mert ván azon tesinek vagunk tagiai / és ván azonnal vagunk
tesiból / és tetemiból. Ez dolognak okait el fogia hadni az ember
az ú atsat és az ú annát / és az ú felesighéz foglalta magát / és
ez kettóból egg test lisen. Ez isteni titok nagy / de en bold az Lhris
stusrul / és az egg hásbeli níprül. De maga tú és eggenid ezt tes
gítet / hog minden az ú felesighit keresse / mint únon magát. Az fele
sig lediglen ezt tege hog beczülle és tisztele az ú vrát.

Hatódik riß.

*S*Ö fiaik hauat fogaggatók az tú atatoknak az vr
istenben. Mert igaz ez. Listelled az te atatot és
anádot / mell eljő porancsolat az ighireben / hog
iol legen tenek dolgod / és hosszú iletű lig ez földön.
Tú atat haragra ne indítszatok az tú fiaitokat / hanem iol neuellítet
fel úfot / tanításnak és isten kerint valo meg feddisnek általa. Tú
holgák hauat fogaggatók azoknak / kik vrak test kerint / filemuel és
retteghisuel / és az tú hueteknek egg úgúsigiuel / mint az Lhris
stusnak / nem hembé valo holgálatot tuiñ / mint ha embereknek ú
gelezniük magatokat kelletni / hanem mint az Lhrisustak holgai
io keduel meg tuiñ azokot az melleket isten akar / io akaratual
holgaluán az vr istennel / és nem embereknel / azt níluán tuduán hog
minden az mi iot tiken arrul irdemet vißen az istentul / akar holga
legen / s akar habados. Ez tú vrak és ván azonkiben / czelekeggé
tek ú velel / el haguán az semjékekben / ezt níluán tuduán hog az tú
pratok / és az menő országban vagon / és hemlein tekintete nincs.

! zsen

Zen annál. Vighezette / en atamfiai legetek erőssel az vr istennel
általa / és az ú ereinek hatalmanak általa. Vigitek reatok az isten
nek minden seguerbeli öltözöt / hog meg álhassatok az ördögnek át
nakságít / mell gárt / rta meg út. Mert ninczen műnekünk banyiuá
sunt az testnek és az virnek ellené / hanem azoknak ellené / kik feiede
lemisgben vadnak / azoknak ellené kik hatalmas állapotban ilnek / as
zoknak ellené kik ez vilagnak vrais / és ez vilagnak sötétséghinek biz
ra / és az éghen valo gonosz kelleteknek álnak / ághinak ellené. Ans
nakokárt vegitek reatok az istennel minden seguerbeli öltözöt / hog
ellené álhassatok az veszedelmes napón / és mindeneket meg herez
uiñ heleteket meg tarthassatok. Annakokárt állatok meg és igasság
nak általa öuerzövel által öuerzíték derekaitok / és az igassagnak
mellsúasába fel öltözöt / labaitokba valo öltözöt / legen hog kik
kik legetek az bikelignek euangeliára / mindeneknek felette fedig
len fel vegitek az hútnak paikat / melluel amaz gonosznak minden tú
zes nílat meg olthassatok. Ez az üduossignek sisákat / és fel vegiz
tek / és az lelti seguert / mell az istennel ighie / és lileiben imádsá
got tegetek minden üdőben / minden konóorghisben / és kirishben / és
minden forgalmatosságval erre vigazzatok / és touabbá erre hog iz
mádságot tegetek minden henteikt / és en iretem / és hog az isten
aggon ennekem habadságval valo besídet az en bámnak fel nílatás
ban / hog kik nílatkoztassam az euangeliúnak isteni titkát / mellek
en hirdetek / mellek az isten enghemet válaftott / és mellirt fogáság
ban vagok / hog habadon holhassak az euangeliumban / mifippen fell
ennekem holnom. Hog tuggatók lediglen tú és azok / az mellek en
borzám tartoznak / és mit czelekeggem / mindenekről biztosítá
ßen túrókot az Tichicus / kik ennekem kerelmes atamfia / és az vr
ny iij iste

istenben hivó folgám / kit tú horzátott kúldik ez vigre hog értelmez
vennites az en dolgaim felől / és hog meg vigasztalna az tú húteketet
Riuánom az aia istentül / és az ur Jésus Christustul / hog bics-
siget legen az atafiaknak / és egymáshoz való kerelmek / hútuel
egyetembe. Az istennet kedue legen mindenekuel / kit tisztán keretet
az mű vrunk Jésus Christust / Amen.

Az Ejesusbelieknek írt leuelet kúltik
volt Romábol Egyházkutatás alata. a

Az Szent Pál leuelinek értelme / mellet az Filippibelieknek írt.

F3 leuelet az Filippibelieknek íria Szent Pál / mella-
ben miltán diczíri útöt / hog az hútben meg maras-
tanak vala / mellet egyszer fel vúttenek vala / és az ha-
miss apostoloknak ſauokot be nem vúttik vala mine
az Zorinthusbeliek / és az Galatiabeliek. Annakotá
írt diczirui útöt inti hog az hútben meg maragganak / és abban
garapogganak / inti touábbá az egymáshoz való egenessigre / mells
nem lehet azok között / az kit fel fualkottanak. Vighezetre meg bá-
torítja az ú ſuókot az hamiss apostoloknak ellene / kit mindenütt az
azon ügefeznek vala hog az kereſtneket az Sido hútre vonják / kitet
ebelnék nevez / és gonosz műseknek / és az Christus nevünök
ellenfigyelnek / és oll embereknek kit az únón hasokot isten helen tis-
telnek / sohul níluában ú ellenék meg nem induluan / mint ez leuels e-
ben.

az Szent

Az Szent Pál⁸⁸ apostolnak leuele / mellet az Filippibelieknek írt.

Az Első riß.

Az Pál / és Timotheus Jésus Christusnak folgai /
írta az leuelet minden Szenteknek / kit az Christus
Jésus nevit vassal / és kit Filippiben vadnat / azok
val egyetembe / kit ott püspökök / és egg hazbeli nipes
nek folgai. Riuánunk tünetek az istentül az mű az
Szentek / és az ur Jésus Christustul isteni keduet és bicsiget.
Halat adok az en istenemnek / valamennyi tű rulatok meg emlekez-
zem mindenkoron minden imádságomban / nag örömu el imádságok
kiuin tű irettetek mindenekirt / hog az euangeliumnak közönfigur
valo vitelire iutottatok az első naptul fogua / mind ez ideiglen / nincs
uáñhiuñ ezt / hog az ki az io dolgot el kezdette tű bennetek / el / és ve
ghezi az Jésus Christusnak napiaiglañ / mikippen igaz dolog hog
en ezt higgem tű felöletek mind náian. Annakotárt hog ſüemben
vattok tű ennekem mind fogaghimban / mind magamnak meg iga
zitásában / mind az euangeliumnak erőssen valo vallásában / mito-
ron tű mind náian az istennet keduibén en velem rißeket legetek.
Mert bizonyágom ennekem az isten / mells ighen Riuánialak tűföök
mind náian az Jésus Christusnak könyörületes ſüiben / és iohában

88

13' Filippibelickeſt

Es ezen es kiem az istent hog az tu heretettek innet toua es ha ponkid nagubban ki mutassa magat az isten es merebetben / es minden ertelenben hog azoket haggatok ioa mellek fessighes dolgot / es hog tiſtaſ legetek / es ollaſ hog senkinet tantorodasara ne legetek az Christus napiaglan be telui az meg igazulasnak gomolcziuel mell az Jesus Christusnak altala tortinik az istennel bürzöſigire es diezretire. Akarom fediglen akamfiai tudastokra adnom hog az en rantaſ valo dolgot inkabb az euangeliumnak neu fedisire esinek ug hog az en fogſaghim / melleket az Christusirt fenuedik / nisuān lüneſ az feidelemek eghisſ hazaban / es mind egebeknet / es hog az vr istenben valo atakiaſnak koſzole ſokañ az en fogſaghim bol bizodalmat viuñ / batrobbat lenninek az istennet besidit filem nelsul hirdetni. Nikit bizon az hog irigſigbol / es versenſigbol predi ſallat az Christust / nikit fediglen io akaratir es. Az kif fediglen versenſigbol hirdetik az Christust / nem tiſtañ hirdetik / kif azt oſi ſak hog úf ewel az en fogſagimban nagubb ſanarusagot horzonak en ream / nikit esmegleñ beretetbol / kif tuggak hog az euangelium naſ oltolmara veſteteneſ legen enghemet. Mert miczoda? De ma ga akar mitmodon legen / akar ſin alate ſak igassagnak altalashaz az Christius hirdettetik / es ezen orulok moſtan / ſog ez utan es orulni fogok. Mert tudom hog ez ūduſſighemre liſen ennekem az tu imadsagtoſnak altala / es az Jesus Christusnak ſekineſ altala / mellet ennekem ſolgaltat / az en varosom / es reminſigem ferint / hog ſemmi dolghan meg nem ſigenultetem / hanem milippen min denkoron tuttem azonkippen moſtan es minden ſabadsagul valo be ſiduel fel magaſtalatik az Christus az en testemben / akar illet es akar hallat. Mert ennekem illetem az Christus / es halalom ne

refig

leuel.

69

refig hog ha ilnem tortinik az tesiben / es gomolcze az en munkam naſ / es mit valassat magamnak nem tudom. Mert meg horit en ghemet ez ket deſog. Kiuanok az tesil el ſakadnom / es az Christus ſuſual ſendemſokuſ es nagual iobb. De az tesiben meg maradnom buſighesb tu irettetek / es ezt bizonual tudom / hog meg maradando leget / es mind tu veletek meg maradando leget / az tu garapos dastolit / es az hútnet örömeirt / hog az en bennem valo diezefes diſtet nagubb buſiguel ki teriegen az Christus Jesusnak altala / az den tu horzatok valo meg terisemnek altala. Ezak aktippen illetek emberek foſott / az mint milto az Christusnak euangeliumahoz. Hog akar aktoron mikorон foſitelbe meget / es tutokot meg ſatlatk / akar mikorон tauul vagok hallam tu ſeloſetek / hog mind lilefueſ es mind akaratual egget vattok / eggutt vijan bant / az euangelium naſ hute mellett / es semmiben meg ne rettenietek az ellenſighektul melldolog bizon azonak veſtedelmeket oka / tuneket fediglen ūduſſigeteket oka / es az istentul vagon / mert arandit adatott tuneket az Christusirt / nem czak hog u benne higgetek / hanem annal fesseſette hog ſenueggetek es u irette / ug anazon ban ūluſtok vagon mi nemut ſattatok en bennem / es moſtan es hallotok en bennem.

Masodik rih

Onakofárt ha mi vigaktaſtak vagon tuneket az Christusbán / ha mi beretetnek vidamsaga / ha mi bent lilefnet foſonſiguel valo volta / ha valami foſoruletes ſuek / es iohok vadnak tu bennetek / es irgalmas ſagok / tellſigzitik be az en örömemet / hog egg ſelki indulas / legen tu bennetek / egg berelmetek legen / egg akaratual legetek /

22 199

egg értelműek hog valami kő tetek ne legen ver en signet általa/ a
uag hiu dúcós ignek általa/ hanem lileknek alázatos voltanak által
la/ eggitek mastofot u magánál ielesbenek itille. Eggitek se nizze
az óueit/ hanem mindenek azt nizze/ az mellek egebelg. Ez lelk
indulas legen tú bennetek az mell az Christus Jusban es vala/
ki mikorón az istennet hemiliben volna/ nem aljta erjuel vú: t doz
lognak lenni ezt/ hog istenhez egenlő ligen/ hanem u magát üressé
tiue/ folganak abrazatkat oiuin fel/ es emberekne halonlatosságaz
ban helhetetek/ es kipe herint vó lelettetek/ mint egg ember/ meg
alazó u magat/ enjpedelmes liuin mind az haláiglan/ az haláliga
lan fediglen/ mellek az kerebt fán senvede. Annakokairt az isten es
nagon fei magastalaúret/ es oll neuet ada úneki/ mell minden nev
net felette vagon/ hog az Jesus neube minden térd meg hajolloon
mind menneieknek/ s mind földieknak/ s mind föld alatt valóknak
terde/ es minden nél vallást tegyen/ hog az Jesus Christus or/
az ata istennel tisztessighire. Annakokairt en herelmes afamfiai
mikipen mindenkoron enghetteket/ nem ezek mint az en ielen lis
temben/ hanem mostan az en tāuul litemben/ tegetek munkat az
tū udvossigetben/ filemuel es retteghisu: l. Mert az isten az ki
kü bennetek ereit mutatka/ hog mind akariatok/ s mind be telleszé
tek/ io akarat herint. Mindeneket zugodások nélkül tegetek/ es vere
kedisek nélkül/ ollak legetek hog senktu felületek ne panaszkodhassit.
es tisztak/ es mint istennet fiai/ kisek senki meg ne fedhessen/ az
nem igaz/ es višha fordult nemzet signet közötte/ kik között vilá
gosságot tegetek/ mint az világok ez vilagon/ meg tartuán az iletnek
besídit/ hog dirzéledhessem az Christus napján/ hog hiaba nem
cartam költem legen/ sem hiaba nem munkalottam ligen. D: ha

1902

Igaz binte meg áldoznak es enghemet az tú hútotóknak áldozattanak
felette/ örülök ranta/ es egetembe örülök mind tünketek. Ennekötök
iri fediglen tú es egetembe örültök ennekem. Reminlem fediglen
az Jesus Christusban/ hog en az Timotheust rövid údón tú hozzá
tok fogom küldeni/ hog en es vig huel legek/ meg értuit mi állapat
ban legetek. Mert senki ninczen ki en velem egenlő lilekuel ligen/
ki illen igazán viselle gongat az tú dolgotolnak. Mert mindenek
az óueit keresik/ nem azokot/ az mellek az Jesus Christus. Egy
hatok fediglen az u io voltat hog mint egg fiu en velem/ mint attas
ual folgalatot tüt ligen az euangeliumban. Annakokairt reminlem
hog ezt tú hozzáatok fogom borzatni/ legottan mihelen az endole
gaimhoz látandok. Reminsighem vagon fedig az istenben/ hog en
magam es rövid údóben tú hozzáatok megel. De húsiges dolognak
villim/ hog tú hozzáatok borzassam az Spafroditus asafiu/ es ki
ennekem tāsorom/ es kiuel eggütt vitez fedem/ ki tünketek apostoltok
ki en húsigemben folgal. Mert ighen kiuan vala tú
tököt mind náian/ somoru fedwú liuin annakokairt hog hallottatok
e volna hog ú betegsige esett volna. Es bizon az hog betegsige esett
vala/ vó hog haláshoz közöl volna/ de az isten meg könörüle ranta/
es nem ezek u ranta/ hanem enrantam es/ hog egg fandalmamon
más fandalmam ne volna. Annakokairt foggalmatosságak küldim
el útet hog mikorón látangatok útet/ vyonnan örülsetek/ es ennekem
es kevesebb fandalmam legen. Annakokairt fogaggatók io fedvel ús
tet az or istenben/ minden öromuel/ es azokot berzületben tarca
tok/ kik effele emberek. Mert az Christusnak dolgairt igaz halala
hog közéjett vola/ iletuel nem gondola. hog beteltesítene azt az
mi meg vala küssébbülui/ az tú en hozzáam valo io műelkediſek
ben.

33 ñ harmag

13' Filippibelieknescse Sarimadik riss

Nincs utanna akámfiai órülletek az ur istenben. Vágan azonokról írnom tünetek/ en bizon nem részlelem/ tünetek fediglen bátor dolog. Távoftassatok el az ebeket/ távoztassatok el az gonosz műseket/ tiszta uoztassatok el az el metelt nipek. Mert mű magunk vagunk az körnél metelt nipek/ kik lelkükkel tisztessék az istent/ és az Christus Jesušban dicsékedünk/ és nem bízunk az őstiben/ iol lehet en bízom az őstiben és. Ha valaki egéb lassatik bizni az őstbenen inkább bízom. Körnél metelinek enghemet kölcsön napónak Nemzetiségem kerint az Israel nipe közzöl való vágók/ és az Beiniomnak agazattával. Sido vágók az Sidok közzöl/ az őruin fekti fariseus vágók/ őstenhez való kerelmem kerint/ az egg hásbeli nipek haborgatóia lát/ az őruinbeli igazulás kerint/ oly valik kicsi meg nem feddhet vala. De az mell dolgok ennekem hašnomra valanak/ azokot az Christusirt karnak aljánám. Sőg annak selette mindeneket karnak aljuk lenni az Christusnak az mű vrunknak esmeretnek fessighes voltáirt/ kírt mindeneket karnak aljuk/ és vég tartok mint el vetett állatokhoz az Christust meg kerem/ és hog ú benne olnak találtaSSam/ ki az en meg igazulásomot az őruinból nem vallom/ hanem az meg igazulást vallom/ mell az Christusban való hútnak általa vágó/ mell az hútnak általa/ őstenkül való igazulás/ hog meg esmeriem útet/ és az ú fel támadásnak hatalmasságát/ és az ú sanarusághiban való közös vallomok mikorón egenlő ábrázatu lishet az ú hasalához/ ha valamikippen az halottaknak fel támadásara iuthassak/ nem hog meg fogtam volsz.

119

leuel.

Ha az mire ügelezem/ aúag immáran fogatkozás nélküle legel/ de az őtan vágók/ ha meg foghatnám/ mitkiben az Christus Iesu Justul meg vágók fogva. Akámfiai/ en meg nem aljtom hog meg vártem legen az mire ügelezem. De ez egg dolgozó vágók hog azok tot el felelczem az melleket hatra hattam/ és azokra erőköggem az mellek előttem vadnat/ az fel tütt cíl kerint sietek menni az Christus Jesušnak általa/ az istennel menneki huatalának diadalas mara. Annakoktól valaménő fogatkozás nélküli valók vagunk/ 11 len értelemben legünk/ és ha mit különbén értelek/ ezt és meg iesi lenti ióuendőre tünetek az ősten. De maga az mit meg nértünk arra egg igaz mutato mirtikuel kifülsünk/ hog egenessig legen közötökünk. Akámfiai egetembe enghemet kövesetek/ és vegitek iol ejetek be az oltatás kiketkiben rának/ mitkiben en tünetek pildával vágók. Mert nagy sokan rának különbén/ kifürül gakorta boltam tünetek/ mostan fediglen sruan és bolok/ kik az Christusnak euangelius mának ellenfigyi/ kiknek az ú vighel veshedelem/ és kiknek őstenek az únón hasok/ és kiknek az ú dicséredisek az ú galazatos vostokban vágók/ kik ez földi kre visszenek gondot Mert az mű nádas isetünk az mennekkben vágó. Ebből várunk és az mű úduorintónkot az ur Jesus Christus/ ki más finre vallottatka az mű alá való testünsöt/ hog azt tege/ hog egg ábrázatu legen az ú meg dúcöölt testübez/ az ú fehérfigye kerint/ melluel egebeket és mindeneket ú has.

Megedik riss salma alá vethet

Nakoktól en kerelmes és kiuānatos akámfiai kik ennekem örömem/ és coronám vattok/ effippen mas ragatok meg kerelmes akámfiai az őr isten hússz

33 iij ben

Az Filippibeliefnek írt

bén. Kirem az Euodiasról az Synthiket hog az vöröstenben eggy
másual egenest legenek. Kirlek bizoni tighebet es io igaz
felem/ lig segbízegzügel az oskónoknak az euangeliumban/ kik vege
delemben forganak en velem/ az Relementuel/ es egebetuel es/
kik en velem egetembe munkalodának/ kiknek nevet az Ilo könöben
vagon. Örülletet az vöröstenben mindenkoron/ es esmegg mondomb
örülltet. Az tu io voltotok níluan legen minden embereknek. Az
vörösten közel vagon. Semmi dolog felöl forgalmatosok ne legetek/
hanem mindenben/ imádságban/ es hala adásual valo könörgisben
az melleket kirtel/ ki nílakozzanak az istennel. Es az istennel kite
sighe/ mell minden értelmet felül mul/ meg örizi az tu hűeiteket
es az tu értelmeiteket az Jesus Christusnak általa. Touábbá atam
fiai azokrul legen gondotok az mell dolgok igozat az mellek tiszessi
ghesek/ az mellek nem hamissal/ az mellek tiszta dolgok/ az mellek
alkolmatosok/ az mellek io neuük/ es ha mi iofágos/ es ha midiczi
retes dolog vagon arrul/ melleket meg es tanulatok/ es el es vútök
es hallatók/ es látatók es enben nem/ ezeket tegítel/ es az biseig
nek istene lishen tu veletek. Ighen örülök fediglen az vöröstenben hog
immára vighézetre meg öregbile/ es vnonnan erőt vün/ az tu en
felsől valo forgalmatosságok/ az dologban az mellben forgalmat
osok es valatok/ de alkolmatosságok nem vala hozzá/ nem hog
az en hűsighem kerint hollak. Mert en meg tanultam azokat
meg elegyednem az mi ennekem vagon. Tudom alá valo kippen ma
gamot viselnem/ tudom fellebb es magamot viselnem/ mindenut
es minden dolgokban tanuságot vúttem/ tudok mind meg elegyed
ni/ s mind ehezni/ s mind busigben lenni/ s mind hűsighet kenuedni
Mindenelet tehetek az Jesusnak általa/ ki enghemet meg eros/

süt

leuel.

72

süt. Demaga iol tútok/ hog egetembe rísek lútok az en saharas
gomban/ mert tuggatók tu es filippibeliek az en predikálásomnak
kezdetiben/ mikorón Macedoniabol el mennek/ egg eggházbeli nipi
sem tún egetembe valo segbízegzighet ennekem/ hog valamit ada
na/ auág en es valamit vennék/ hanem czak tu kiuoltkippen.

Mert mikorón Tessalonicanban volnik es/ nem eggßer küldítet en
nekem az mi hűlig vala/ nem hog aständikot kiuannak/ hanem ki
uannom tu irettetek/ hog bu gómölczötök legen. Demaga minden
eleghet vük tútuletek/ es busigben vagok. Be telim minék vtanna
el vüm az Szafroditustul azokot az melleket küldöttetek vala/ mell
az istennel io illatot tiszen/ es mell üneki kellemes/ es kedues ál
dozat. Azen istenem fediglen be telleszti tünketek valami hűsightek
liszen/ az Jesus Christusnak általa/ az útazdagáhi kerint/ mell
mag felsiguel vadnak. Az istennel fediglen es az mü afánknak di
eziret legen mind örökkön örökké. amen. Rökönnietek
minden kenteket kik az Christus Jesusban vadnak, Rökönnet tu
nétek az afafiat kik en velem vadnak. Rökönnet tünketek minden
kentek teleben fediglen kik az czakarnak hazzabeli nipi fözzöl vad
nak. Az mü vrunknak az Jesus Christusnak kedue legen tu veletek
mindenteluel. Amen.

Ez leuel Romábol kele Szafroditus által.

Az Szent Pál leuelinek

értelme/ mellet az Zolosszbeliefnek írt.
3 Zolosszbelieket kiknek ez leuelet iria Szent Pál
nem lotta vala. Mert más apostolnak predikálás
sora fordultanak vala az Christus hűtre. Ez
nipe

Nipel uton selette sghen valanak az hamiss apostolok / es ezen
 ugeleznak vala / hog ufo gonosz tiuelghisbe entengel / gonosz tanus
 sagofnak altala / es erre tanqat vala ufo / hog az istennel sia
 nem volna az uduossignet oka / hanem az angalofnak altala volna
 menet az ata istenhez / es hog az istennel sia ez vilagra el nem iut
 sem el nem iune / es ezt ewel bizonitak valas / hog az o testamens
 romban es mindenek az angalofnak altala folgaltattanak legen ki.
 Touabbaz Sido toruint / es az vogan bolzresignek hiba valo tu
 domananat eggbe eluegintik vala az Christus tudomanaival. Meg
 tartanak vala nimelleket az toruinnel parancsolatiban / es hiba va
 lo istent filelemuel tisztelik vala az napot / es az holdot / es az ezer
 tagokot / es egel teremtett allatokot / mellekbol ez vilag vagon / es ar
 ra tanitak vala ufo hog ufo ezeknek kotelessig alatt tartozanak fol
 galatot tenni. Annaktaikt esetbe iufatta uneket az kereksten hu
 fot / az mellet fel vuttenevala / meg mutatuan uneket / hog vala
 mit ez ideig nertenek volna / nem az angalofnak altala nertek volna
 hanem az Christusnak altala / ki az angalokot teremte / ki czak u ma
 ga volna az egg harsbeli nipeknel fese / azirt az uduossig sentitul e
 gebul ne legen hanem u tule. Inti touabbaz ufo forgalmatoson / hog
 az hamiss apostolofnak nagysagos besideknel / es hazugsagofnak al
 sola ne enghednek meg czalatni u magok / es touabbaz semmi tie
 velghisbe magok / ne enghednek esni. Vighzetre inti ufo kerekse
 ni iostagos muelkedetekre / kualkippen meg iruan minemunek fel
 len lenni az felesignek az u firishet / minemunuk fessen lenni az fir
 net az u felesighet / minemunek fessen lenni az afanak az u fia
 hoz / minemunek az fiafnak az u attothoz / az folgaknak az u va
 rothoz / az vraknak az u folgaiokhoz.

Az sent

Az sent Pal⁷³

apostolnak leuele / mellet
 az Zoloszbelietnek irt.

Elso riß.

Palki az istennel okarattanak altala az Jesus Christusnak apostola vagok / es egetembe az Eimothereus atafiu. Triut ez leuele az olnak kit Zoloszban vadnai / es kit az Christusban sentek / hito atafiat. Kiukanuk tuneket az istentul / az mu az sanktul / es az ur Jesus Christustul / az istennel feduit es biseighis Halat adunk az istennet / es az mu brunknat az Jesus Christusnak ottanak / mindenkoron tu feloletek / mikorон imadsagos tiszunk / mert meg hallot az tu Christus Jesusban valo hurotokot / es minden sentelhez valo kerelmetek / mellet tiszek az reminisia ghirt / mell meg vagon kerezui tuneket az menni orbagban / mellsul az euangeliunak igaz besidinet altala elofoor hallottatok vala mells euangeliun tu koziteske es el iuta / mikippuen mind ez eghis vilagon es gomolczot tisen / mikippuen tu bennetek es / az naptul fogua / mell napon meg hallatok / es meg erzetei az istennel feduit / az igassagnak altala. Mikippuen meg es tanulatok az Epafroclus / ki munekunk kerelmes folga tarfunk / ki tu irettetek az Christusnak hitosighes folgalatot tisen / ki meg es besillen munekunk az tu lilek / ben valo kerelmetek. Annaktaikt mu es mells naptul fogua hallof

Aa meg

23. Colosse belitcnef ikt

meg nem hünink imádni tú iktetetek/ és firni az istentül hog be tes
 leseggetek az útakorattanak e/méretivel/minden tudománnyal/ és
 leksi bőlcs/ iguel/ hog eg iariatok mint mitto az ur istenhez/ hog
 mindenestül fogua kellemetek legetek/ gomolcsót tuiin min
 den io czelekedetben/ és neukeduin az istennel es a éretiben/ mins
 den erővel meg erőssöduni/ az út dírczösigének hat almassága kerint
 minden türisre/ és oromuel valo bikelighes kenuedisre/ halat aduan
 az ata istennel/ ki azt tiue hog eleghet lennnek az benteknel órófis
 g/eknef ri/ es voltara az világosságban/ ki/ ki vün munkot az sötitsi
 ghetnek hatalmából/ és az út kerelmesfianak országaba hozza/ ki als
 tal vagon/ valtsagun/ az út pire hullasanak általa/ és tünénknef bors
 czanatta/ mell fiu az lathatatlan istennel ábrázatka/ minden tes
 remtett állatnak közötte ellő húslott/ miel hog út általa teremtetinek
 mindenek/ mellet az menekben vadnak/ és mellet az földön/ mind
 melleket lathatnak/ s mind mellek nem lathatnak/ akar hékess an
 galof legenek/ s akar oraságban valok/ akar fejedelemsigben va
 lot/ akar hatalmasságban valok. Mindenek út általa/ és út ben
 ne teremtettenek/ és út minden állatoknak előtte állatta fe
 rint vagon/ és mindenek út általa vadnak állando állapataban/
 és feje az egg hárbeli nippel testinek/ ki minden állatoknak
 kezdete/ ellő húslott az halottaknak fel támadásabon/ hog út le
 gen mindenekben ellő. Mert út benne lún kellemes
 tes az ata istennel/ mind ez eghiss állatoknak teljes voltat ilni/
 és út általa út magának mindeneket meg enghestelni/ bikeligre
 horzán vgan azon által/ mind kik az földön vadnak/ s mind kik
 az menekben/ és az út virinek általa/ mellet ki ont a az kerest fa
 valo kin kenuedisiben. Tú/ és kik rigentei el ideghenületek vala az
 istentül

leuel.

74

istentül/ és akaratok ferint ellenfigi valatok az gonosz czelekedé
 tekben/ mostan meg enghestele az útben mellet halatra ada hog
 hente tenne tücsök/ és ollanokka/ kiket senki meg ne seddhessen/ és
 út előtte buntelenek. Ha az hútben meg marattok/ meg fondáltata
 uán/ és álhatalatos/ és ki nem indultok az euangeliumnak reminsi
 ghibol/ az mellet halottatok/ mell predikáltoott minden teremtett
 állatnak közötte/ mell az eg alatt vágó/ mell euangeliumnak pres
 dikálásaban en Pál folga vagók.

Mostanörülök az tú iktetetek valo sanarusaghibimón/ és be töltöm
 az en testemben az Zhrisius sanarusaghibinak maradtik/ az út
 testeir/ mell az egg hárbeli nipp/ mellnet en Pál folgája lüt/
 mint az isten el vigheszté vala ez dolgosságot/ és ennek adá
 hog be tölczem tú közöttetek predikáluan az istennel ighist/ az
 isteni titkok/ mell el vala rendtetüin órókül fogua/ és minden nema
 zetsigebtül fogua. Mostan kediglen meg nílatkoftatka az isten az
 út bentinel/ az kisnef akarta meg ielenteni/ mell ighen nagok legenek
 az isteni titoknak dírczösigi/ és kardagsági az pogánynak közötte/
 az Zhrisius tibennetek/ az reminsignek dírczösighe/ mell
 Zhrisius mű predikálunk/ intuín minden embert/ és tanítván
 minden embert/ minden bőlezsigben/ hog minden embere fogata
 kozás nélküli való tegünk az Zhrisius Jéusbán/ mell dologra es
 röködöm/ és kisalkoduan vgan azon istennel ereje kerint/ mell en ben
 nem magát ielenti az út hatalmas voltanak általa.

Masodik riss

Ert azt akarom hog tuggatót mené forgalmatossas
 gom legen tú rulatok/ és azoknak kik Loodieriban vad
 Ga ñ na

nak és minden azokról/ kik enghemet henni kerint nem láttnak ez
testben/hog az üssük vigaftalási vegyen/mikorón az heretetben eggyé
be foglalva ländnek/ és minden bizonnal való hűtelnek értelminek
szadagságában az istennel/mind az atának/s mind az Christusnak
szükönök esmérhetiben/ kiben el rendülni vagon minden rejték kerine
való isteni bölcség/ és tudománk. Ez fediglen azirt mondomb hog
valaki türokkot meg ne csalón hítető besziduel. Mert iol lehet tess
tem kerint tāvul legel-de maga lelkem kerint tā vezetek vagon/ drüs
uiñ és látván az tā iletetéknél rend tartásat/ és az tā Christusban a
való hűtőknek ipp voltat. Annakorait az mikippen meg tanulás
tol az Christus Jesust az mű orunkot. Konkippen ü benne iāriatol
gúkeret veruiñ ü benne/ és az hűtnek általa ü benne fel ippüluiñ/ és
meg erőssüliñ/mikippen meg tanítána türokkot bűlfoduiñ az hűt
ben hala adával. Neg lassatok hog valaki türokkot meg ne predál
lon/paganbölcsignek/ és hiaba valo csalárd tudománnak általa/
mellszemberetkerzise kerint vagon/ és ez világhi teremtett álla
tokrul/ és nem az Christus kerint. Mert ü benne lakozi az isten
signek ü teljes volta test kerint/ és be teljesítettek ü benne/ ki min
den fejedelmi signek és hatalmasságának feje/ ki által körül és me
telkedíttek/ oll körül metelisuel/ mellszerek nélküli lishen/ mikorón le
vetgett az bűnöknek ü testit/husat/az Christusban való körül mes
telkedisnek általa/ kik ü veleket egetembe el temettek az kereshetig
nek általa/ mellszen egetembe ü vele fel/ és tāmadátorok az hűtnek ál
calá/ mellsz által az isten ereit mutattak/ ki fel tāmaštā ütet halotta
ebol. Tā és mikorón meg holtak volna az tā bűneiteknél/ és testes
eknek miatta/ mellsz körül meteleterlen vala/ ü vele egetembe meg
elbuenítte/ meg horzatuan nekünk minden bűneinket/ és el kenuin

az műellenünk valo kezirast/ mellsz ellenünk vala műnekünk az tör
vinnék paranczolatnak általa/ és azt el viue közzölünk/ és az kez
rebt fahoz szegz/ és az polfolbeli haralmas fejedelmelet meg fosz
uán mindeneknek lattara gózedelmet vün azokrul/ ü maganak általa.
Annakorait senki türokkot ne itilten itelben/ auag italban/ auag
üdnepnek valami rishiben/ auag az vn holdnak napiaiban/ auag az
kombatoknak napiaiban/ mellek kouetkezendo dolgoznak örnika/ de
az Christus teste. Valaki az diadalmat tületek hant händiuk
el ne vege az angaloknak ala valo voltoink/ és nem igazán valo tis
teliseknél általa/ keulen iaruán azokban az melleket nem latott/ hig
ba fel fualkoduañ az ü testinek értelmitül/ és az fut nem biruán/
mellszutul az eghis test az eggbe eréktiseknél/ és eggbe foglalásoka
nak általa eggbe alkottatuan/ és eggbe ragasztatuan/ neveledist vē
henioll neveledisuel/ mellek az isten ad. Annakorait ha meg holtatok
az Christusual/ és ki holtatok ez világhi teremtett állatokbol/ mire
foglaltatok meg emberi töruikek miatta/ mint ha ez világhi ile
tet viselnek? Ne illessed/ ne kostollad/ és ne irtessed/ mellek mind
el vesnek ewel hog gonoskul ilnef velel/ az embereknél paranczolat
toknak/ és tanusagoznak mi uolta kerint/ mellek beszid kerint bölcs
signek finit viselik/ nem igaz isteni tisztelnet általa/ és lileknek
alázatos voltának általa/ és testnet meg sertisinek általa/ nem va
lamai tiszteletre/ sem az testnet megeleghisztinek általa.

Sarimadit tis

Annakorait ha az Christusual egetembe fel tāmaš
tatorok/ az menet dolastra figelmezzekek/ holott az
Christus vagon az istenén jobb felöl ü uiñ. Az men
ga ij nci

51. 1674
XII. 1774
1774

Nem dolgozta visszeltek gondot nem az földiekre. Mert meg holtatok
és az tű ilettek el vagon rejtetvűn az istenben az Christuson. Va
lamikorón az Christus az műletünk meg ellenedik akkorán tű
és ú vele egyetembe meg ellenek az dörzsöigben. Annakorát öllis
tek meg az tű ez földi tagaitokban az bűnököt az paraznaságot/
az fertelmes sziget az nima bunt az gonosz kívánságot az folvins
sziget mell báruán imádás mell ettéle bűnökire az istennel harag
ia az so fogadatlan fiatrala holt iuni. Líknak közötte iartok vala en
nek előtte mikorón ezekben ilnitel. Mostan pediglen tű es tauroz
kassatok el mind ezeket az haragot az lilelben valo dühössig
ghet az gonosságot az átkozodást az istelen besidet az tűbár
tóból. Eggyel az mástofnak ellene hamiss besidet ne mongon mi
nem utanna se vetezitek az o emberból es az üvezetéket ellene
mondatok es uj emberbe öltözitek ki meg vñul az üesmeretire/
es az ü ábrázatsara ki üjet teremt. Holott sem Görög ninczen
sem Sido sem lörül metelkedő nip sem körül metelkedis nél
kül valo nip sem idegen nip sem Seythiabol valo nip sem fol
ga állapotbeli ember sem habados rendbeli ember hanem min
denekben az Christus minden. Annakorát legetek öltözue mint
istennel valastott nipi es mint fentek es mint sif berelmetek
vattok föndületes fübe io erkölcze olázatos fogba felidsgite en
ghedelmes sziget eggmásnak türvűn es eggmásnak meg bozatuan
ba valakinek valaki ellen panasolkodása vagon műköppen az Christ
sus es meg bozata tünetek azonkippenn tű es. Mindeneknek fe
lette lediglen beretetbe mell az fogatkozas nélküli valo dolognak
kötöle. Es az istennel békésihe diadalmat vegen az tű füzetekben
mell békésigre el es hiua az isten egg testben es halalatosok lege
rek

ítet. Az istennel beside lafazzit tűbennetek nagy busiguel es min
den bőrzesiguel. Tanicázatok egymás / es inezitek / es ineketek
az or istennel az tű húrcsben inekletkuel es diziretekuel es lelkis
inekuel es ezeket kedue legen. Es valamit tündetek besidetek
ben es titemintekben mindeneket az or Jesus nevibe tegetek ha
lat aduan az istennel es az atanak u altala. Tú felesiget az tű
kulandon furietekneki birodalma alatt legetek mint illik az or isten
ben. Tú kirrek beressitek az tű felesigeteit es ne legetek miregues
valo besidüek u ellenek. Tú fiat engheggetek az tű akitoknak min
denekben mert ez ighen kellemes az or istennel. Tú atak haragra
ne indicázatok az tű fiatokot hog magatok furolben banatba ne ea
ressit. Tú holgal mindenestül fogva enghedelmeset legetek azoknak
az sif tünetek test berint valo vrastok nem hembe valo holgalatok
tuiu mint ha embernek ügelezniel magatok kelletni hanem sif
eteket egg ugúsihiuel az istentül filui. Es valamit mücketek
leketek berint tegitek mint az or istennel tennetek es nem az em
berenek tuduan hog az or istentül az órósiignek iutalmat visszitek.
Mert az or Christusnak holgalatok. Az li lediglen vetezik az es
seli az mit viteti. Es ninczen hemlnek tekintete.

Negevit ri si

Vonal az tű holgaitokhoz igassagual illetek es ea
genlosiget tarzatok u horzáiot. Tuduan hog tűs
nektel es vratok vagon az meni országban. Szüs
nenken föndögietek az istennel es abban vigazzas
tok hala adásual egetembe mű irettük es imádkoz
f zatokhog az isten anyai nisszon műnefunk az istennel besidire hog
predikálhassuk az Christusnak tisztat mellire fogva es vagot es
hog

Az' Colossebelieknek ixt

hög ki iesenzem azt / mikippen ennekem boldomkello. Boldoznivie
selítet magatokot azothoz / kif az hútnak külös vadnak / és az üdönök
alholmatosságát áron és meg valtuán. Az tűbeszédetek mindenkor
rón fedues legen u nálok / és boldozsignek ixe legen benne / hog tuga
gatók mikippen kellen tünetek mindenek meg felélnetek. Minden
en dolgaim felől bizonossá tiszen tüföt az Tychicus az en kerelc
mes akámfia / és ki az vr istenben boldog török / kif tűhozzatok bo
szatik / hog meg tugga mit czelekeggék / és meg vigastalla az
u tüneteket az Onesimusual egetembe / ki hisz és kerelmes akafius
ki tűhozzóletek valo / ezek mindenek tünetek meg mondanak az
mi dolgok itt lishet. Rößen tünetek az Aristarchus / ki en velem
fogua vagon / és az Marcus ki az Barnabasual akafiu germek / ki
felől paranczoltam tünetek. Ha tűhozzatok menend / fogaggatók
so feduel útet / és az Jesus ki Justusnak hivattatik / kif az körül
metelt nipek körzöl valok. Ezek rizal u magok munkás török en
nekem az istennet orhagára / kif vigastalásomra lünet ennekem. Rö
ßen tünetek az Apafas / kif tűhozzóletek valo / az Christusnak
boldog / mindenkoron nagy forgalmatosságual munkák tiszen tűiret
etek az u imádságban / hog alhatatosok legetek / és fogakozás nél
kül valok / és ollak / kif be telletet az istennel minden akaratával.
Mert tanubizonaga vagok üneki hog nagy forgalmatossaga legen
u rulatok / és azokról / kif Hierapolisban vadnak.

Rößen tünetek az kerelmes Lukáz oruos doctor / és az Demás.
Rössnenek az akafiatnak / kif Laodiceaban vadnak / és ezek között
az Nymfanak / és az u hárabeli kerekeseneket. Es mikorón tű
közöttetek el olvastatások ez leuelet / tegitek aze / hog az Laodicea
ban valo eggházbeli nipeknek / és olvastassit el / és az leuelet az mel
let

leuel.

77

Ist Laodiceabol irit / tű es olvastatok el / és mongatok ez i az Archips
pusnak. Lass hozzá az te folgalatodhoz / melket fel vül az vr istené
ben / hog azt be tellesízed. Az en köhonetem ez en kezem
irásnak általa vagon / Pál keze. Emlekezzetek meg az en fogás
ghimrul. Az istennet fedue legen tű veletek. Amen.

Romábol költ az Tychicusnak / és az Onesimusnak általa.

Az Thessalonicebelieknek ixt

elso leuelnek értelme.

Tez leuelet iria az Thessalonice városbelieknek / kif
az eggħer fel vült húiben annej alhatatoságual
maradónak meg / hog az nipeknek rangok valo hábo
ruság titelit alhatatoson / és io feduel henuedik vala
el az kif között ilnek vala / és az hamiss apostolok
nat semmi intiseuel el nem hantathatának az euangeliomi tanus
sagrul. Tuduán azirt hent Pál az hamiss apostoloknak gonosságat /
és az tanítvánokot u túlök filiutu / mikorón u maga útöt meg nem
tanogathatna / Timotheust fulde u hozzájok. Ki mikor meg tere
volna hent Pálhoz / meg érię u tule az u húben valo alhatatoság
gatót / dicziri azirt útöt ebböl / halat aduán errül az istennet. Touab
ba tanítja útöt külömbb külömbb kereszteni iohágos műelkedetekre
meg telentuň heg volnának u közöttük kif mindenestül fogua meg
tiszták nem volnának minden buiaságuktul / és kif tünaságban iluin

Bb es

es nem munkaloduan az egék kereszteneket meg nehezítenek. Azon kippen kit nüghatatlanok lüin meg haborjtanak az egg hóbeli ní peknel csendessigben valo ileszket, kitet hagga hog meg feggenek. Touába tanítja azokot, es meg erössiti útot az hútbens az kit az o tolló fel támadas felöl az hútbén meg elegendé erössel nem valanak, es kit az halottakat alkippensirattak vala mint ha el vesztenek volna, es nem vég inkább mint ha iobb állapatra mustanak volna ki.

Valanak es meglel kik vetelettenek vala u közöttök az or istennel o tolló ez vilagra iouisinek napiarul, mint ha ezt meg tudhatna vala ki, es először meg mondhatna, mell nap mindeneknek bizontalan, de maga azt monja hog az nap hirtelen iú el, es mellett emberek enge nem várta volna, hog minden ősem pillantásban inkább kis fel legünk!

az Szent

Szent Pál⁷⁸

nak első levele/mellet
az Tessalonicebelieknek írt.

az Első riß. T

N Pál es Siluanus, es Timotheus írjuk ez levet az Tessaloniceben valo egg hóbeli nípnek az azca istenben, es az or Jesus Christusban. Kiúannak tünetek az istentul az mü afánktul, es az or Jesus Christusul, az istennel kedvűt es békésgit.

Halat adunk az istennel mindenkoron mindenek felöl emlette zetet tivin tú rulatok az mü imádságihinkban, hünnetlen meg emleke fezüin tú rulatok az hútnel dolgairt, es az heretetnek munkájára es hog meg marattatok az mü örökönök az Jesus Christusnak re miniságiben, az istennel az mü atánnak előtte. Tuggatók atánniai kiket az isten heret az tú valastásiokot, mert az euangeliump, melyet tú közöttek predikálták, nem ezek beszid kerint lún hanem annak felettese ezuda titelnek általa, es az Szent lileknek általa, es sok bizonyágnak általa, mikirpen tuggatók minemük voltunk tú irettek. Es tú követéink valatok műneünk, es az or istennel, mikorón be vútök az istennel beszidit, nagyot sanarusag kenuedisuel, es az Szent lileknek örömiuel, annira hog pildáiofra lüök mindeneknek kik Macedoniában, es Ichaiban az hútre fordulának. Mert tú köz zöletek rendüle ki az or istennel beszide, nem ezek Macedoniában,

abb ij es.

Az Thessalonicebeliek nejt

es Achaianban hanem annak felette el hata az tu istenben valo huto
rok mindenhelein hog sufig ne legen munekunk valamit volnunk.
Mert u magok besillik tu feloletek minem u be menisunk lutt legen
tu horzatok es milippen fordultatok legen az istenhez az baluan
imadasokrul hog bolgalmatok az ilo es igaz istennel es varnatok
az u fiait az Jesu az meni orzagbol kit fel tamasta halottakbol
ki meg ment munkot az iouendő haragtul.

Masodik riss

Mert tu magatok tuggatok atamfai az mu tu hoz
zatok valo be menisunkt hog nem lun hijaba valo/ha
nem eloßbor nomorus agot es sanarusagot henueduin
Filippiben mikipen tuggatok batronczelekedint az
mu vrunknak seghiczhibol hog predikallanok tu ko
zottetek az istennel euangeliumat sok kisalkodasban. Mert az mu
intisunt nem vala czalardsagbol sem tiiftasag neltul valo dologbol
sem alnassagbol hanem mikipen ionak lelt vala munkot az isten/
hog az euangeliumot mu reant bizna/akkipen volnunk nem ug hog
embereknek kellessut magunkot hanem az istennel ki az mu suuun
tot latta hog igaz. Mert bizonsag ebben az isten hog soha nem
forgottunk hizelkedő besid kerint/mikipen tuggatok/sem hog tel
hetetlensigek alkalmatossagat keresnok/sem emberektol nem keres
stunk disziretet/sem tu tulenet/sem egebektol/mikoron beczuleben
lehetnink mint kit Lchristusnak apostoli volnank hanem enghedel
meset valank tu kozottetek/azonkuppen mint ha egg dayka tartas
na es neuelne az u fiait/ekippen nag keretetuel luiin tu horzatok
jelunk kerint luiannuk vala adni tunekkel nem czak az istennel ce

ugan

Elso leuel

79

euangeliumat hanem annak felette az mu lelkunkot es/annakofas
ert hog berelmetesek luitok munekunk. Mert meg emlekezhetek az
tamfai az mu munkanfrui/ es veritikunfrul. Mert ujel es napual
munkaloduau predikallot tu kozottetek az istennel euangeliumat sen
nekokairt hog valakinet tu kozoltetek nehezighire ne lennint. Tu te
diglen vattok bizonsaghink/ es az isten/mell tiiftan es mell igazan
es vitez neltul forgant tu kozottetek/kit hute fordultatok vala mi
kippen tuggatok hog mindenekhez igaz ugan voltunk/mint az afa
az u fiahoz. Felette ighen kiruun tutokot/ es vigaftaluau hog ug
tarntok/mint az istenhez milto volna/ki az u orzagaba/ es duco
fighire hiutt volna tutokot. Annakairt mu halat adunk az istennel
kunetlen/ hog mikoron el vuttitek ligen mu tulunk az besidet/melle
uel az istent annullatok vala/nem embereknek besidit vutok el/has
nem istennel besidit/mint igazan vala/ki ereit es meg mutatta tu
bennetek huvelben. Mert tu atamfai/az istennel egghazbeli nipi
net luitok louetoi/kit Sido orzagban vadnat az Lchristus Jesusban/
mert ugan azonokot henuettitek tu es azoktol/ kit az tu tua
lydoni agazattokbol vadnat mikipen mu es az Sidottul/kit mi
kippen az ur Jesust es meg olel/ es az u profetait azonkuppen mun
tot es haborgatana/ az istennel es nem kellettik magokot/ es min
den emberekuel ellenlednel/ kit ellent tartanak munekunk hog az
paganoknak ne predikallunk/ hog udvarozullenek/ hog mindenkoron toh
bet rakjanak az u bunokre. El tu fediglen azokra az harag el vigre
Miu fediglen atamfai meg fogatozuau tu natalok neltul egg ide
iglen hemilunk kerint/nem suuunk kerint/felelte ighen ugetez int
franya hog hemilunk kerint meg lathatnank tutokot nag liuansage
val. Annakairt akarant tu horzatos menni/liualtippenen Pas
236 iij nem.

Az Thessalonicebelief ne firt

nem egger/ lem kētser úg/ lezim ezen de ellenünk álla műnelek
az satan. Mert mell az mű reminigkünk/ auág órómkunk/ auág
dirzékedisunknek koronája/ nem tū es vattoki/ az mű vrunknak az
Jelus Zchristusnak előtte/ az ú el ióueteliben? Mert tū vattok az
mű dirzékdisunk/ és órómkunk.

Sarindit' rīsz.

Annakairt mikorón tūabbā el nem henuedhetnök/
ionak lāttaték műnekünk/ hog Athénasban műmagunk/
veszteg lennink/ és el boczátok az Timotheus az mű
atankfiát/ és az istennel folgaiát/ és ki az Zchristus/
euangeliumban az mű munkának segítője/ hog meg erőssítene
tútok/ és meg vigastalna tútokt az mű hútunk felöl/ hog valaki
meg ne haborodnél ez mű sanarusaghinkirt. Mert tū es tuggás
tok hog erre vetettenek munkot. Mert mikorón tūnálatok volnánk
meg montuk vala tüneltet/ hog ióuendőre sanaruságot henuednök/
mikippen meg es tortinél/ és tuggatók es. Annakairt en es to-
uabbā el nem henueduin/ azirt boczátik tū hozzátof/ hog meg es:
mérnök az tū hútöök/ hog valamikippen meg ne kisírtett volna.
tútokt az kisírtó/ és hog az mű munkánk hingba valone lütt volna.
Ez mi napon kédiglen mikorón az Timotheus mű hozzátk lütt vol-
na tū tületet/ és meg besüllette volna műnekünk az tū hútöök/ és
kerelmetet/ és hog mű rulunk mindenkoron io emlekezetet tegetek
es hog kiuántok munkót látni/ mikippen mű es tútokt/ annakairt
vigaftalási vünk akámfaiai tū általatok minden sanaruságunk fe-
lül/ és hútsighunk felöl/ az tū hútööknek általa. Mert mostan is
lunk/ ha tū erősen álltotok az or istenben/ mert minemű hala adást e-
rebetünk az istennel tū felöletek minden óróminfrál/ hog tū felöletek

drū

első leuel

80

drúlnak az mű istenüknek előter/ jel es napual/ felett: ighen imád
kouan/ hog semiletek kerint meg láthassunk tútokt/ és hog be tel
kétséghessük azokot/ az mellek meglel az tū hútöökhoz tartoznak
az isten fediglen/ és az mű atank/ és az mű vrunk az Jesus & Christus
viselle az mű vtunkot tū hozzátof. Tútokt kédiglen az vr isten
büöttödölle/ és búsighesíté tegyen az tū eggmástochoz valo heretes
ben/ és mindenekhez valo heretetben/ azonkippén munkot es tū hoz-
zátof/ hog meg erőssíze az mű püeinlet/ mellet senki meg nem fed-
het az bent iletben/ az istennel/ és az mű atanknak előtte/ az Jesus
Zchristusnak az mű vrunknak/ mind az ú bentivel valo el ióuisiben.

Megeodit' rīsz.

Annakairt akámfaiai/ vige kirünk tútokt/ és in-
tunk az or Jesus Zchristusnak általa/ hog mikippen
tanusagot vütök műtülünk mikippen kellen tüneltet
forognotok/ és az or istennel magatoket kelletnetek
hog napontid inkabb neuveleggetek. Mert tuggatók minemű tanusa-
got adánk tüneltet az mű vrunknak az Jesusnak általa. Mert ez az
istennel akarata az tū kentsighes iletet/ hog meg tartoztatások
magatoket az paraználkodásul/ és hog tugga tū körzöletet minden
az ú edinít birni kentsighes iletuel/ és tištessiguel/ nem istelen kiuán
sagval valo indulatual/ mikippen az pogánok/ es az isten nem
esmérít/ valaki meg ne nomorjza/ es meg ne czalla az dosogban
az ú attafiat/ annakairt hog az or isten mind ezekről boßut áll/
mikippen ennek előtte es meg mondok tüneltet/ es bizonságot tunk
rula. Mert nem hiua munkot az isten fertelmesigre/ hanem bent
filetre. Annakairt az ki el veti nem embert vét el/ hanem az istent
ki az ú bent selfit adá tū beletet. Touabbā az atafiu heretetről nin
szem

22 Thessalotticbeliek rie

zen bűsítet hog irial tünketek. Mert az isten meg tanulta tútőzöt hog eggmást beressítet. Mert meg es tiszték ezt minden okas fiakhoz/kik eghiss Macedoniában vadnak. Kirünk lediglen tútőzöt atamfiai hog az io iletben napokid inkább buoltoggatet/ es ez zen legetek/hog rugodalmask legetek/ es tulandon dolgotokban teget munkat/ es az tu tulandon kezeiteluel munkálloghatok mikippen meg hágók tünketek/hog tisztessiguel viselletek tu magatokat/az tu lül valothoz/ es hog semmire tünketek bűsítet ne legen. Nem akarom lediglen hog tudatlanságban legetek azoknak felőle/kik el nincs guttanak/ hog ne késeregtek/ mikippen az egebet/ kiknek reminisia ghéj ninczen. Mert ha hissük hog az Jesus meg holt/ es fel tā madott/ezekippen az isten es/azokot/ kik az Jesusnak általa el nincs guttanak/ elő hozza u vele egetembe/ Mert ezt mongúk tünketek az ur istennet besidiben hog műkik ilök lisünk/ es az ur istennel el súvetelire maradunk/ elő nem visszük azokot kik nugodnak. Mert az ur isten le hall az mentorságbol az archangelsnak intiszuel/ es ha uaual/ es az istennet trombita uaual/ es az holottak tāmadnak elős bőr fel/ az kik Christusban holtanak meg/ annak utanna műkik i lök lisünk/ kik moradikok lisünk azok ual egetembe fel ragattatunk az fődökkben/ az ur istennet eleibe az égbe/ es ezenkippén mindenkoron az ur istenuel lisünk/ annakorai vighastallatot e ggmást ez beszis dekuel.

Stódi kris

Quábbá atamfiai nem bűsít hog tünketek irial az údókról/ es az údóknak rípitül. Mert tu níluán tug gatók hog az ur istennet az napia azonkippén fog el iuni

Elso lefel

81

iuni mint az orto iel. Mert mikorón ezt mondāngat mindenek bűsítet hog bátorágban vadnak/akkorón iu reatok az nagy hirtes len valo veszedelelem/ mint az bűsítben valo fandalom rea iut az terhes assón emberre/ es el nem haladnak. De tu atamfiai nem vattok bűsítet hog az nap hirtelen tu reatok iusszon/mint egg orto Tu mind natañ vilagossagnak vattok fiai/ es napnak fiai/nem van gunk ijen/sem bűsítignek fiai. Annakorai ne alogunk mint az e gebet es/ hanem vigazzunk/ es iozanok legünk. Mert az kik aloßnak/ iczaka aloßnak/ es az kik rißegheskednek/ iczaka rißeghej. De mükik az napnak fiai vagunk iozanok legünk/ es reank vegük az hútnak/ es az heretetnek mellbosát/ es az sisaknak helin az úduossig nek reminisghit. Mert nem arra vetett munkot az isten hog az u haragiát reank indizuk/ hanem hog úduossighunkot nériuk az müvrunnak az Jesus Christusnak általa/ ki meg hala müirettünk hog akar vigazzunk/ es akar alogunk u vele illunk. Annakorai egymást iora inczitek/ es mindenek az mästötöt ippjeze/ mikippen tiszték es. Kirünk lediglen tútőköt atamfiai/ hog elmeretetekben legenek azok/ kik munkálodnak tu közöttetek/ es kik előtterek iaro az ur istenben/ es tanítanak tútőköt/ hog azokat nagy tisztessigben tarcazatok/ heretetnek általa/ es hog az u munkaiokirt bűsítet legen u velet. Kirünk lediglen tútőköt atamfiai/ inczitek iora az heretelen isletüket/ vigaftallatok meg az filelmes lelküket/ emellet fel az erőtlenclet. Bűsítetek legetek mindenekuel. Meg lassatok hog valaki valakinet gonost gonoskirt ne tegyen. De mindenkoron az i koueszitek az mi jo/ mind tu közöttetek egetembe/ es mind egebet között. Mindenkoron drülltet/ künnetlen imadkozzatok/ mindenekben hárat aggatok/ mert ez az istennet tu hozzákat valo akarata/ az Je

• Ec sus

Az Thessalonicebelieknek írt

Süs Chrístusnak általa. Az lelket meg ne olcsátok, az írás magárazásokat meg ne utállatok. Mindeneket meg lassatok ha iök, az öt tárzatot. Mindentől magatokot meg tartoztatottatok az mi gónosz hínt mutat.

Az békésignet istene kediglen hentegegen tüdököt mindenestől fogva. Ezaz túlhellettek, és lelketeik, és testetek ippén tartassák az mű vrunkát az Jésus Chrístusnak el iouisire, vég hog senki semmiben tüdököt meg ne feddheszen. Hiow az ki el hiua tüdökt ki ván azon meg és herzi. Alámfiai imágátkot mű irettünk. Rökönnétek az akasztaknak mindeneket hent a rizolásban. Parancsolok tünetek az istennel általa, hog olaassák el ez levelet minden hent akasztaknak. Az mű vrunk Jésus Chrístusnak kedue legen tú veletek. Amen.

Az Thessalonicebelieknek írt első leuel Athénásból kolt.

Az Thessalonicebelieknek írt

második leuelnek értelme.

Ez felül való leuelben ighirte vala úmagát hent Pál az Thessalonicebelieknek erre, hog útöt meg látna, de nem enghettek üneki hog megláthatná útöt. Annakoktól ez leuelnek általa erősségti meg az útútöt hog álszakatoson henueggít az sanaruságokot, melleket az Chrístusirt tenninek úranyt. Mert az isten ezirt ünekeit súvendőre iutalmat adna, az útelleniségekről kediglen boszut állana. Louábbá az or istennel utolso ez vilagra iouisinek napjáról tanúságot

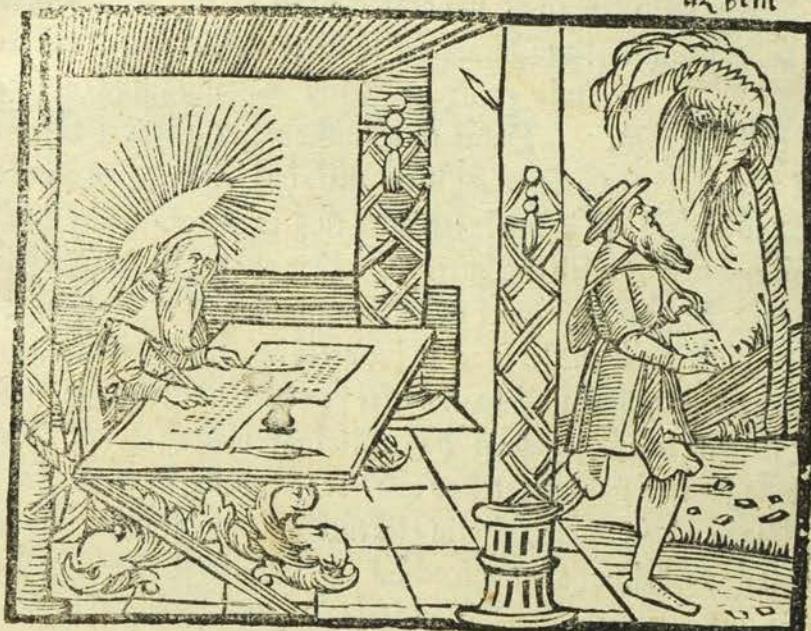
got

második leuel.

82

got ad üneket, mellről ez ennek előtte való leuelben és fejles besid uel bolt vala, és inti útöt hog meg ne indulnának, nitiknek besidta nel miatta, kik bizonyával mongák vala, hog immárán az nap közel volna. Ez besidben alattomba mint vilik azt iselenti hent Pál hog először az Rómá birodalom el rontatnél, és annak utána tűne el az Antichristus. Vighezetre nag figelmessiguel inti útöt és meglen arra az mire az felül való leuelben intette vala, hog munkálodásra kiserítenek azokat, kik hiuallódok volnának, és munkát nem tudnak, és ezt ezirt, hog az egész keresteneknek nehessigetre útöt zöttöt ne ilnínek mikorón ú és kési munkával ist legen ú fözöttöt.

az hent

Quent Val

nak masodik leuele / mellet
az Thessalonicebelieknet irt.

Elso rész.

Válás Siluanus és Timotheus iriuk az őszetet a
az Chessaloniceben való őrök hászbeli nipeknek az
istenben az mű alkotásban / és az ur Jézus Krisztusban. Kiávanunk tünetek az istentől / az mű az
alkotás / és az ur Jézus Krisztustól isteni kedé
sétet és békésítet. Halász tartozunk adni az istennel tű felő
letet akámfiai mindenkoron az mint illit / hog felette ighen nevezte
dik az tű hútót / és nagyon ki teried az tű kerelmetek / mellett minden
naián egymáshoz viseltek / eggyitek mástothoz annira hog mű tű felő
letet dicséreggünk az istennel egyhászbeli nipi között az tű türítek **b**
rül / és hútótörül / mellett lúnek tű bennetek minden tű háborúsági
takban / és saharusághitokban / mellettek bennettek / mellett az istennel
igaz itiletire tanuságot adnak / hog miltoknak találtassatok az isten-
nel országára kiirt bennettek és / Mert igaz dolog az istennél azo
tot esmelegén saharuságal illetni / kik tűtötök sahargatnak / tünetek
kediglen húgodalmat adni / mű velünk egetembe / kik saharuságot ben-
uettek / mikorón meg iesenik az ur Jézus az menü országba az új ha-
talmának angaliua / sangallo tűznek ighisivel / ki bőssüt ell azokon
kit nem esmerik az ősz / és kik nem enghednek az mű vrunknak **c**

७३ ८६

83

az Jézus Chrístusnak evangeliomának kik kint fenüednek az ú óró
vekedelmekre/ az or istennék fininék latašabol/ és az ú hatalmas,
voltanak tekintetiból/ mely nag dúczoſiguel líſſen/ mikorón el iouend
hog dúczoſighet vegen az ú ſentiben/ és czudálatos legen minden hi
uelben az napon/ miuel hog húnek az mű tanubizonságunknak/ mel
let tú fozöttek tünk/ mellsre imádsagot és tifunk tú írettetek min
denkorón/ hog az mű iſtenünk miltoa tegent túfokot ez huatalra/ és
be fölcze az ú io voltanak minden io akaratkat/ és az hútnék dolgat
hatalmasságual/ hog diczirteſſit az mű vrunk Jézus Chríſtusnak
neue tú általotok/ és tú és ú áſtalac/ az mű iſtenünknek/ és az mű va
runk Jézus Chríſtusnak mű hozzánsk valo fedwinet mi volta ſerint.

Sasodit rie

ITrükk fediglen tüököt akámfiai az mű brunk Je
sus Christusnak el iöuetelire/ és az mű ü vele valo
rggbe gülisünkre/ hog hamar ki ne indullatok abbos
az mit meg értitek/ se meg ne haboroggatok/ se az
lileknék általa/ se beszideknék általa/ se leueleknék át
tala/ mint ha en tulem költ volna/ mint ha az vr istennék napia kö
zel legen. Valaki tüököt meg ne razzalon valamikippen/ mert el
nem iú az vr issen/ mig nem az údó el iöuend/ mellben az istentük
el hasadnak/ és mig nem níluán fog lenni amaz fertelmes ember/
az veszett fiu/ ki naq ellensig/ és ki feñviseli magát mindenek elle
ne/ ki istennék huattatik/ auag tiszteluetel istenhez hosenlatosnak/
annira hog az istennék templomában üllön/ mutogatuan ü magát is
stennék lenni. Auag nem emlékezteli meg rusla/ hog mitoron
mea tú köröttetek polóniázt mea mardottam liden török.

He is most

XLII Thessalonicebeliek jre

mostan̄ es tuggatok mizoda tegen tartoztatāst / ez hog az n̄luān legen mikorōn annak ideie. Mert mostan̄ titkōn czelekedik alnafsa got / czak ki mit bir/biria mostan̄/mig kozolunk ki vettekk / es aktorōn n̄luān lishen az hamiss ember/kit az or isten meg ól az úfā rānak leltuel / es semmig t̄si az ú el iouinek nag finessighes volta ual / mellnek az ú el iouetele az satannak czelekedise herint vagon minden hatalomual / es ielensighetuel / es hamiss czuda titeluet es minden hamissagnak czolardság titeliuel azokon̄ kit el vesnek / annakokairt hog az igassagnak herelmit be nem fogadak ezirt hog a úduozulninet. Es annakokairt az isten ezt borzata úreaiok / hog az czolardsagnak ereie legen ú rantok hog hazugsagnak biggenek / hog meg itillessenek mind azok / kit az igassagnak nem húnek / hanem az hamissagot itilek ionak. Mely lediglen istentul herelmes atamfai mindenkorōn halat tartozunk adni az istennet tú feloletet / hog az isten kezdettul fogua az úduossigre valastott ligen túdöt / az bent lileknek meg bentelisinek általa / es az igaz húnek általa / mellre hua túdöt az euangeliomnak általa / mellet en hirdetet / hog ez es az mū vrunk Jesus Christusnak dürzösigire lenne. Annakokairt b. atamfai legetek alhatatosok / es tarzatok meg az tanuságokot / mel leket tanulatok / mind besidünknek általa / s mind leuelünknek általa Az mū vrunk Jesus Christus lediglen / es az mū ofán / ki hereszte munkot / es órok meg vigastalást ada / es io reminisghet az ú fed teinek általa / vigastalla meg az tú húcitet / es tegen alhatatessa túdöt az istennel minden besidiben / es minden io czelekedetibens

Sarina die r̄i

Vi

masodik leuel.

84

Ighezetre atamfai imaggatok mū írettünk / hog az istennet beside follow / es diczirtekk / mikippen tú kozottetek es / es hog habadunk meg az oktalan es gonosz emberektul. Mert nem mindenek az hút / de hito az vr isten / ki meg erőssit túdöt iouen dore / es meg óriz az gonostul. Bizodalunk vagon lediglen az vr istennet általa tú feloletet hog mind mostan̄ es / mind ennek vtáns na meg tegitel azokot melleket paranczolunk tünetek. Az vr isten lediglen viselle az tú húcitetet az vr istennet herelmebe / es az Christusnak bicsiguel volo varasaba. Hagguk lediglen tüneteket az atamfai az mū vrunk Jesus Christusnak neuinek általa / hog hasag gatok el minden atafutul / ki kihír / es nem az tanuság herint mellet mū túlunk vün. Mert tuggatok tú mikippen tullen kouetnetek munkot / mert nem fertelenül viselök mū magunkot tú kozottes tel / sem ingen keneret nem vüttünk valakitul / hanem munkalodás ual / es verijikezisuel / nel es napual munkat tuiñ / ezirt hog valas kinet tú kozzolletet nehessighire ne lenink. Nem hog ezt habad ne legen munkunk tennünk / hanem hog mū magunkot pildául adnot tú nektek / hog munkot kouetniték. Mert mikorōn tú kozottetek volnánk ezt hagguk vala tünetek / hog az ki nem akarna munkalodni / az ne ennek es. Mert hallot hog nílik kielen tárnanak tú kozottetek / kit semmi haikonra valo dolgot nem tisnét / hanem hakontalan dolgot muelnek. Azoknak lediglen kit effele emberet / ezt hagguk / es azok pot erre kiriük az mū vrunk Jesus Christusnak általa / hog nügodas lomual munkat tuiñ / az ú tulaydon keneret egít. Tú lediglen az atamfai meg ne farraggatok az io titemiben. Hog ha valaki nem en ghed az mū besidünknek / telenezik meg azt leueletnel általa /

85

Az Thessalonicebelieknef jrt

es náciasságot ne tarczatok aival, hog meg pirullon/de maga vég ne tarczatok mint ellenállás/ hanem inciták mint akasztás. Az országban ők békésignet várak aggon tünekkék békésignet minden módon. Az országban legyen minden tüveletük. Az köszönet ez enkezem irányában vagon/ Pál keze/ melyek minden leuelben. Igy irok. Az művünk Jézus Christusnak kedvez legyen tüveletük mindenfelüel. Amen.

Az leuel Athénásból kelt.

Az Timotheusnak jrt

elő leuelsnek értelme.

Az Timotheust hent Pál az euangeliumbeli Soltára úhozzá vitté vala/ kinek az ünnia Sido nemból való vala/ de kereszten vala/ az atta fedigelen Görög nemból való vala/ es io iffiu/ es az hent bárásban tudós/ kik is lehet kereszten volna kíberítétek hent Pál körül metélni az Sido körül. De hog miuel hent Pál nem lehet vala minden kereszteneket közibe/ sok kereszten nipeknél üreá bista vala gongát/ mikippen Titusra es/ tanítá utca ez leuelben mi módon kellen magát viselni az püspöksignet tisztiben/ es az kereszteni tanúság adásban. Inti annakokat útvet nem vég minde tanítában/ hanem mint fiát/ es az tanításban társsát. Inti továbbá útvet hog azokat eltauoztassa/ az kik oll hijába való beszideket koltanak volna beszíreni az kereszteneket között/ minemükkel az.

Si

Masodik leuel.

85

Soltának volna út közöttük ilni/ es hog oll tanúságokról tanár rza az kereszteneket/ mellek az keresztenhúthoz/ es az kereszteneket tartoznak. Az után inti útvet hog az kereszteneket erre tanítja/ hog az fejedelmeket miltoságat meg ne vallák/ ha igaz pogánok lissének es/ hanem inkább útirettel imágganak/ mert út általok ligen az várósnak is ker tartása/ es az össignek nügödalomban való ilise. Meg iria mi illik az iffiathoz/ mi az oszóniállatokhoz az kereszteneket gülekezetiben. Meg iria azt es mineműnek kellen lenni/ az igaz püspöknek az út hazabeli nipiuel egetembe. Inti erre es/ hog az fele hijába való beszideket be ne vegyen/ mineműkkel az Sidoval koltanak ilni az itelben való valóvalogatás felől/ es az hárassagának eltauoztatása felől. Tanítja erre es/ minemű legyen az út nála/ nál idésh iffiathoz/ minemű ligen az iffiathoz/ az vinkülethez/ az iffiu oszóniállatohoz/ özuegelhez/ lazdagokhoz/ es begyinéhez/ es azokhoz/ kiket az kereszteneket körzíghivel csaplanak/ az iffiu özuegelhez/ es kiket illetben ganuság lehet.

Vighezetre meg iria mit parancsoljon az uraknak/ mit az solgálnak/ mit lazdagoknak/ es inti erre es hog mindenki péntek eltauoztassa az ollan embereknek betekedő beszidit/ kik hijába való tudománnak mitatta fel fuatalduán/ az tudománnak neve alatt/ út magokat emberéknak mutogatásat.

Od az Timo

AZ TIMOTHEVS NAK IRT ELSO LEVEL

Első röv.

Pál/ Jesus Christus apostola/ az mű úduorijó
istenünknek/ és az mű vrunk Jesus Christusnak era
re valastásnak általa/ ki mű reminiszhunk. Irom
ez leuelet az Timotheusnak/ ki az hútben ennekem a
igaz siam. Kiánom teneked az istentül/ az mű a
sanktul/ és az ur Jesus Christustul/ az mű vrunkul/ az istennel
keduit/ irgalmasagat/ és bokesighit. Márkippén kirilek tighez
der/ hog Efesusból maradnál/ mikorón Macedoniába mennél/ al
kippéntig/ hog meg hirdessed nikiknek/ hog oll tudománt ne kouesse
nek/ mell az hút ellen vagon/ és ne ügekezzenek hamiss beszidekrek
és nemzetisgerekül való ágazatoknak tanulásira/ melleknek soha
vighet ninczen/ és vetekeziket szereznek inkább hog nem isteni ip-
páli/ mell az hút által vagon. Az parancsolatnak vighé kediglen
az heretet/ mell az istea kuból támad/ és io lelti esmeretból/ és
nem tetteles hútból. Mell iostágokról hog miuel el tuelettenek nő
lik/ hajaba való beszidre baylottanak/ lik az toruinen doctorok akar
nak lenni/ maga nem értik az mellekkel boldnak/ sem az minemű
dolgokról bizonyoskippén beszillenek. Tuggul kediglen hog io legen az
toruini/ ha ki toruini ferint il vele/ és az ki azt tugga/ hog az toruine
nem szereztek az igaznak/ hanem az hamissaknak/ és az enghedes
leneknek/ azoknak/ kibben semmi isteni tisztelit ninczen/ és az bünd
sóknak/ és kibben semmi fent ninczen/ és az fertemeseknek/

88

85

eg kif áttolot eg annoft ólik meg/ és az gallosoknak/ és paraznák
boldoknak/ és kif firfiak liutin firfiak ual ferkeznet/ és azoknak kif em
bereket oroznak/ hazugoknak/ hamiss hútuclnet/ és ha valami egéb
vagon az mi az igaz tudománnak ellent tart/ az bodog istennel dús
ez euangeliuma ferint/ mellet en ream bizának/ és halat adok an
nak/ az ki enghemet hatalmassa tún az Christus Jesusnak az mű
vrunknak. Mert hiten fel irile enghemet/ ez bolgálatra veturn/ ki es
lössör isten fidalmozo valise/ és kerestetenek haborgatoia/ és val
merő kippen valo gonos/ de irgalmasagot nerik/ hog tudatlan tüze
tem legen húteslen signet általa. Felette isgen nag búsihit mutas
ta kediglen az mű vrunk Jesus Christusnak kedue/ az hútvel és az
heretetuel/ mell az Christus Jesus által vagon. Bizón az bes
fid/ és milto mellet minden kippen meg foglalkunk/ hog az Christ
us Jesus ez vilagra iutt/ hog az bündököt úduorjítene/ lik föz=
zöl első en vagot. De annakolairt nerik irgalmasagot/ hog en ben
nem először meg mutatnó az Jesus Christus minden kegelmessiz
ghit/ hog níluán valo pilda legek azelnek az órók iletre/ lik iouendó
re hinninkel u benne. Az órók orhágoknak királyanak kediglen ki hajhae
tatlan/ káthatatlan/ az istennel/ ki u maga bőlc/ tisztessig/ és dús
ezősig adassik mind órókkon órókké. Amen. Ez parancsolat
tot bizom te read fiam Timotheus az iouendó mondasok ferint/
mellek ennek clotte te rulad lúnek/ hog ezekben io vitesiguel vitezleg
gel/ és húrod legen/ és io lelti esmereted/ mellet nísek hárta vete
utn az hút mellől veszedelembé esinet/ liknet hami körzöl vagon. Ny
menerus/ és Alexander/ kifet az sátorának adik/ hog tanultanak/ hog
isten ellen valo fidalmas beszidet ne tegyenek.

Od ii. - Yanakolair.

23 Timotheusnak srt Masodik riss

Unakofairt intelek hog mindeneknek elotte legenek
köörghisek, imádkozások, esedezések, halaadások min-
den emberekirt, az királykirt, és mindenekirt, kik fel
siges állapotban vaddak, hog szendeh és rugodal-
mas iletet viselünk minden isteni folgalatual, és
tisztessiguel való iletuel. Mert ez ijesz kellemes, az mű üdu-
zito istenünknek elotte, ki minden embereket akar üduozálni és az
igassagnak esmeretire utni. Mert egg az isten, és egg az istennel
és az embereknek meg enghestelője, ember Christus Jesus, ki adá
ú magát mindenekirt, hog az valósagnak iutalma lenne, hog tan
nubizonság lenne, mikorán annak ideje volna, mells tanubizonságára
vérinék enghemet hog predikátor, és apostol legek. Igazat mondok
az Christusból, hamissat nem mondok, pogánynak doctora hitosig
uel, és igassagval. Unakofairt akarom hog az ifjúsak minden helen
imádkozzának fel emelni az ú tisztá kezeket harag nélkü, és betes-
pedis nélkü. Azonkívül hog az asszonyallatok és alkalmas öltözöt
ben legenek, és hog hemirmessiguel, és tisztaságval itesnycit mago-
dot, hog bárokot eggybe ne fognak, se aranyal, se drága kőveluel, se
drága ruhát ne visellenek, hanem minemű az asszony emberekhez
ellit ollat, kik az hútot is czelekedeteknek átala vallat. Az asszony
allat véglegletessigben tanuljon, és minden birtok alatt való litela-
uel. Nem enghedem lediglen az asszonyallatnak hog tanítzon, sem
hog hatalmat vegen az ifjúsákon, hanem hog véglegletessigben les-
gen. Mert Adám teremtettek előbbör, annak utanna Iwa, és Adám
meg nem szalatja, hanem az asszonyallat meg szalattatua, az pa-
ran

első leuel

87.

ranczolatnak meg beghisinek bűnibe kötelezé magát, de maga üduós
zül hog miuel germeket hül, ha az hűtben, és az heretisben ma-
radand, és tiszta fogval való bent iletben.

Sárinadik riss

Iro az besid, ha ki püspökkighet kiúan, tisztessighe-
dolgat kiúan. Unakofairt az püspöknak ollnak fell
lenni, hog liben senki semmit meg ne fedhessen, és
ki egg felesignet legen firie, vigazo, iozan, io modu-
vendig fogado, tanuság ado, nem riheghe, nem ves-
tefedő, nem oll ki estelenül neresighe kiúannón, hanem igaz ligen
viás kodásoktul ideghen, ideghen pinzenet kiúanságátul, ki az ú házat
iol tugga birni, kinek germek legenek az ú birtoka alatt, minden
bezületuel. Hog ha valaki az ú tulandon hágat iol nem tugga bir-
ni, mikippen fogia viselhetni gongát az isten egg hágának. Rí vhon
nán ne tamadott legen, hog fel fualtokuán az vadolonak farhoztata
sába ne essít. Iro bizonságának fell lediglen lenni annak, az kün va-
lo nipektül, hog az vadolonak ú bivalmazásába és türibe ne essít.
Azonkívül az ú folgainak tisztessigbelieknek fell lenni, nem két nél
toulne, kik sok bor italra magolot ne aggat, kik estelenül neresighe-
ne kiúannának, kik az hűtnek tisztá tisztá lelli esmeretuel tarczát,
és ezeket meg lassat előbbör ha iot, és annak utanna tegeneret folgas-
latot vég, hog senki ülöt ne buntethesse. Azonkívül az ú felesighe-
nek tisztessigbelieknek fell lenni, nem vadolsnak, tozanolnak, és min-
denekben hitetnek. Az eggházbeli nipeknek folgái egg felesignet les-
genek firiei, kik fiatal iol tuggat birni, és tulandon hágabeli nípi.
Mert az kik is folgalatot tisztel, nagubb rendet nernek magolnak

88. iii 88

Az imotheusnak írt

es az hűben nagy habadságot/mellsz az Christus Jesušban vagona.
Ezeket irom teneked/ez reminigben luin/hog hamar te hozzád
mennel/hog ha kisén menéndel/hog tuggad mi modon kellen maa
gadot viselned az istennet hazában/mellsz az ilo istennet egg haza/ez
igassagnak olopa/ez croßen allo rāmosha. Es igaz vallas kerint
az isteni folgalatnak nag titokia vagon. Az isten iesiben meg iesen
tetek/lilekben igazulást vün/angaloltul nizettetek/poganoknak pre
dikáltatg/hünet üneli ez világón/dürzösigben es meglen fel vitetek.

Negevit riß

Nélel fediglen bizerual mongo/hog az vtoſſo ūdole
ben el halatnak nifik az hűtül/ottalnat figelmez
uii besidre/kisben rzalard lelfek vadnak/ez oltas
nusogatra/mellek ördögötül volok/hamiss folasoks
nak el tettefinet általa/kiken az ülelli esmeretek
biseguel meg iegeztetett. Kit meg tilstak az hazaſtagot/kit el foge
nak az eledeletiul/melleket az isten teremte az hiuernek/hog hás
la adasual egil/ez azoknak/kit meg esmeretek az igassagot/miuel
hog minden valamit az isten teremtett/io legen/ez semmit ne keba
sen el vetni/ha hata adasual lisen az itet. Mert meg bentelten
az isteni besidnet/ez az imádkozásnak általa. Ezeket ha eleibe
adod az orafialnak/az Jesus Christusnak io folgaria liss/ki az
hünetek besidiben/ez az io tanuságban neveltetil fel/mellek nem keresz
senekhez volok/ez mellekuel vin alfonot ilnet/soginkabb az istens
folgalatban foglallad magodot. Mert az testi foglalatossagnak
keves hasna rogon/de az isteni folgalat mindenekre hasnos/mint
mels

Elso Itelet

88

mellstik ighiretünk vagon mind ez világhi illetre/mind az más vilá
ghira. Hiv az besid/ez milto mellek minden modon ioa hagganak
Mert erre vilelünk mind nehezighetek/erre senuedünk galazatos
kor es hog reminigbukot vedek az iio istenben ki minden embereket
meg tart/kialtippen az hiuetet. Ezeket paranczollad/ez ezelre
tanqz. Senkinél vitalatos ne legen az te ifi tusagod/hanem az
hiueknek pildaiokra lig/besidetben/közöttük valo iletetbeniherelmed
ben-lelkedben/hüteben/tischa iletetben. Mrig te hozzád me
get lig figelmetes az irasnak olvasasara/iora valo intisre/az tanij
tatra. Hiaba ne mulasd el az te benned valo aständikot/az mells adat
tatek te neked iouendo mondasnak általa/ez eggházi nipeknek kez eei
nek te read valo vatisuel. Ezekről gondolkoggal/ezelben foglald
magadot/hog az te garapodesod níluan ligen mindenekben. Lig fia
gelmetes te magadra/ez az tanusagra/ezelben maragg/mert ha
ezt tiszed te magadot meg mented/azokot es/kik tighedet halgatnak

Stodit riß

Stembert ighen keminen ne fegg/hanem iora inc
mint atat/issiakot mint atafialot/vin asszon embe
refek mint kuleket/issiu asszonokot mint hugokot/
minden tisztasagu. Ozuegeket tisztell/kik igaz óz
uegef. Hog ha valamell ózuegnek germeli vadnak
auag únokat/tanullanak először mi modon kellen az u tulajdon hā
zoknak gongat viselni/füléihez valo io vostofual/ez az u eleinek hoz
zaiok valo io müelkedetinel helse lenni. Mert ez dolog tisztessé
ges es kellemetes az istennet előtte. Az mells asszon fediglen igaz
f özueg/ez egges ember/az istenben bizik/ez nel napual foglalatos
isten

Az Timotheusnak írt

Istenhez való könyörghetlenben/ és imádhatosban. De az mellőzött
ről illetet visel/ az holt eleuen. Ezeket és meg haggad/ hog végülles-
nek hog úköt meg ne fuddhessék. Hog ha valamely özueg az övére
gondot nem visel/ ilyenben hárabeli nípire/ az hútot meg tagattas/
és az hútotlennel alább valo. Oll özueget vegyenek be/ ki hat
van esztendősnél nem küssebb/ ki eggy firynak volt felelighes/ kinek is
ezelekedetben bizonyaga legyen/ ha sziat iol nevelte fel/ ha vendig fo-
gado volt/ ha az összeteknél labais mosta/ ha növörultaknak segítsé-
ghet tüti/ ha minden is ezelekedetben sünöltén volt. Az ily fediglen
szíabb özueget/ be ne veged. Mert mikorón bürálódni kezdenek az
Ezüstszínűk ellene/ firynak akarnak menni/ kinek az út karházatok
meg vagon/ hog az első hútot el vetettük legyen/ ilyt török hútos-
dok liuin hárancsát kezdenek iarni. Sög nem ezek hútosdok liuin
hanem annak felette so hordozok/ és ily háraba valo dösgofrul viselnek
gondot/ és ollanokat hónak/ mellett nem kellene. Annakoraiat aka-
rom hog az összönemberek ily isszabba firynak mennének/ és gera-
meketet hozzának/ és háraknak gongát viselik/ és hog semmi alkalmatosságot ne aggának az ellenignek/ hog valami oka legyen/ mellett
gonost mongon. Mert immárán nimekkel el is hamisítanak az sás-
tant kouetuin. Hog ha valamely hívo embernek/ auág valamely hívo
összönembernek özuegi vadnak/ török út maga/ és az eggház
beli níp meg ne nehezen tessék/ hog azoknak legyen mielőbbet/ kik is-
gaz özuegek. Az eggház i níp két tisztelesre legyenek miltok/
kik alatta valóknak iol viselik gongát/ ilyenben azok/ kik munkát tisz-
tenek az predikálásban/ és tanításban. Mert az irás ezt monja. Az
önítette örökné be ne küssed kaiat. Es/ Miltó az műes az út utal-
mára. Az eggház ember ellen vadolást be ne vég/ hanem két/ a z
auág

Elso lefel

89
Prec.
dag három tanutnak általa. Azokot az ily vitteket mindenek
nem előtte fejged meg/ hog az egebeknek filemet legyen. Fekete ighen
kirlet az istennel/ és az mű vrunk Jezus Ezüstszínű/ és az valassz
kott angalótnak előtte/ hog ezeket meg törözök hirtelen valo itilek
titelnélküli/ és semmit ne tig az te akaratodnak baylando volta les-
tint. Rezeidet hamar valakire ne vessed/ és egebek bűniben rísek
ne lig. Te magadot tisztán törözök. Ennek utanna vizet ne időz/ a
hanem valami keves borval ill/ az te gomrodirt/ és az te gakorta
valo betegsighidirt. Nimekkel emberéknak bűnei elő/ borsóriuán vadnak
mellett elől mennek az itiletre/ nimekket lediglen kouetik és. Az
zonkippén az is műskedetek és előspör riuluán vadnak/ az mellett lú-
komben vadnak és el nem titkoltathatnak.

Szavodik rísz.

Alamell hulgák iga alatt vadnak/ az út vrolos min-
den tisztelesre miltoknak olaszat/ hog az istennel
neust/ és tanuságat ne fidalmazzat. Az ilyeket les-
diglen hívo keresten vrok vagon meg ne utállat/ me-
uel hog atafiat legyenek/ hanem inkább hulgástanak ú-
nicket/ hog kereftének legyenek/ és kerelmesek/ kik az is titemiben re-
szenek. Ezekre tanicék/ és ezekre incz. Ha kik idegenen tudományt kó-
uet/ és az mű vrunk Jezus Ezüstszínű igaz beszidire nem hatol/ és
az tudományra/ mellett az isteni hulgálat kerint vagon/ ez illen fel fur-
alkodott/ és semmit nem tud/ hanem estelenül il/ és magát oll tu-
dományokra atta/ mellett kerdez kediskenet/ és vetelediskenet vissza-
vonásában vadnak/ mellettük támod irigsig/ versensig/ fidalmás be-
fid/ gonosz viseledisel/ emberéknak háraba valo tusakodások/ kik értekk
mel kerint meg dögilletenek/ és ilyük az igasság el vitetett/ kik az

Be olaszat

AZ Timotheusnak jrt

alikát hog az isteni folgalat kereskedis. Szakagg el azoktul / az kif illerének. Nag kereskedis kediglen az isteni folgalat az ollit tel uel / mell me elegchedett aual / az mit bir. Mert sem mit nem hoss tunk be ez világra / és bizoníti es lemmít nem vihetünk / hanem mi koron abrafunk / és ruhazatunk meg vagon / ezekuel meg eleghez dünk. Az kif kediglen meg akarnak fazdagulni / kifirtisbe esnel / és turbe / és sok balgatag / és artalmás / és higba való kiúanságok ba / melletk embereket halára / és veszedelemre sillestnek. Mert az pinz güntisre való ügelezet minden gonosz dolgoznak gütereimel a let nikik mikorón felettibb kiúantanak volna / el tiueledinek az húsból / és ú magokot sok bánamesteből szerezzék. Ez kediglen isten embere / ezeket el taoztassads kouess kediglen igasságot / isteni folgalatot hútot / beretetet / bikeliguel való túrist / és enghedelmessighet. Jo ki halkodásnak kialkogál az hút mellett / foglald meg az órók iletet / mellre el és hivatalat / és io vallásnak tul vallast / sok tanulnak előtte. Ezt hagom tenekek az istennel előtte / ki mindenek ilbőz tiken / és az Jesus Christusnak előtte / ki io vallásnak tún bizonyágot Pontusbeli Pilatusnak ideiben / hog taroz meg az parancsolatot tisztai liuin / és oll kit meg ne feddheszenek / az művünk Jesus Christusnak meg ieleniseiglen / mellet meg fog mutatni mikorón annak ideie lisen / az / ki bodog / és ú maga fejedelem / az ország loknak ország biroia / és az uralkodoknak vira / kinet ú magának vagon halhatatlansága / ki oll világosságban lakt / melhez nem mehetnek / kit egg ember sem látott / sem láthat es / kinet tisztessighet / és birodalma órókké valo / Amen. Nag haggad azoknak / kif fazdagok ez világom / hog lelkben fel ne emelkezzenek / és az bizonysalon fazdagságokban reminsighetet ne vesset / hanem az ilo istenben

Elso leuel

50

ben / El mindeneket iletünkre bünn ad műnelünk / hog iol czelekeggel net / hog fazdagok legenek io müelkedetekben / hog io feduel seginize net möst / és marhárokban ríspellessenek / mell el rejtett drága marha lisen ünekel iouterdore / és io fundamentum / hog el foglaltak az órók iletet iouterdore. O Timotheus taroz meg az mit te nálad le tütem / és taoztasd el az higba valo besideket / mellet az kereszten húttul ideghenek / és az hamiss neuu tudománnak ellenbe valo veteledisit / mell tudománt mikorón nikik vallanának / el tiueledinek d az hút mellöl. Az istennel kedue legen te veled / Amen.

Láodiceabol kolt / mell Pakaria Frygiának fu varosa .

AZ Timotheusnak jrt

második leuelnek értelme.

A felül valo leuelben reminsighet adott vala az Timotheusnak / ki az Efesusbeliet között il vala / hog ú hozzá meg téne / de ezt be nem teljesíthet / an nakolárt hog Romában foglágban tartanak útet. Azutaz ez leuelvel bátorítja útet / hog az háborúságoknak veszedelminek miatta meg ne gózettek / hanem inkább az ú piláta / kerint az martiriumsághoz kerezze ú magát / meg ielentünn hog veszedelmes údók kouriskezinet nikik miattas / kifigaz isteni folgalatnak fine alatt az igaz isteni folgalatot el fordítanak / és ú magokot alkippén hinnol / mint ha az besidében volna az kereszten hút / és nem inkább az liseknél tisztaságában. Annak vtanna meg ie lentiú hog köz el legen az ú halálának napja / és hog immárán útet mindenekel hattak volna / azt hogga hog az Timotheus az Marcus ual egetembe ú hozzá siessen.

Ge ii az fe

Szent Pál

nak masodik levele / mellet

az Timotheusnak írt.

Elso riß.

F Pál istennel akarattának általa Jesus Christusnak apostola / az iletnek ighbirete kerint / mell az Christus Jesusból vagon. Irom ez levelet Timo theusnak / kerelmes fiannak. Kiávanok teneked az atá istentül / és az művünk Jesus Christusnak / feduet / irgalmaságat / és bikelighet. Halász adot az istennel / kit tisztá lelkiesmérteuel imádok / mind az en eleimtű fogua / hog suneszen emlékezetet tiszt te rulád az en imádságban / nél és nap ual / kiávanán tighedet lát ni / meg emlékezni az te körül hullatásid rul / hog örömkel bék teljes eggem / mi heßen ehembe iut az tettek né húl való hűt / mell te benned vagon / mell vala először az te nagyánád ban az Eszban / és az te anádban az Eunitában. Bizonyult tudom hog te benned és / Annakoktart intelek tighedet / gheriezd fel az istenek állandókat / mell te benned vagon az en kezeimnek read való ve tisnék általa. Mert nem atta műnek az isten filelmessignek lesz / hanem lehetsignek / és keretetnek / és az ansagnak leltit. Anzakoktart ne higenled te tanubizonyágat tenned az művunkról se valami higenlesd ne legyen en felőlem / ki annak fogla vágok / hanem ligérikes az euangeliumpot valo sanatagosban / az istennel hatol / e massa

Masodik levele.

91

massaga kerint / ki úduozinte működ / és el hiua sánta hiataluval nem az mű műelkedetünk kerint / hanem az ú el vighezett akarata / és fedue kerint / mell bizón az hog adattaték műnek az Christus Jesu snak általa / óróktul fogua való údöknél előtte / de meg ie lentiék mostan az mű úduozintónknel / az Jesus Christusnak meg telenisnék általa / ki az halált bizón az hog el rontás / az iletet fedig len / és az halhatatlanságot vilagra hozá az euangeliumpot általa / mell euangeliumpot vetinek enghemet / hog predikator legel / és apostol / és pogánoknak doctora / és ezeket és ez okirt fennedem / de maga nem higenlem. Mert tudom / és bizonyos vágok benne hog hatal ma ligen annak az kire húm / meg órizni amaz napra azt / az mű ünála le tük. Szemed előtt forogianak az úduosságok besídelek / mell leket en túlem hallal hútuvel / és keretetuel / mell az Christus Jesusból vagon. Tarcz meg az sánta lelkiesmérteuel általa / mell mű bennünkt lászol / az euangeliumpot nemess le tüt marháját. Tudod ezt / hog el fordulának en túlem mind / kit Ásiaban vadnat / és kitnek fözzön le vagon az Engelus / és Hermogenes. Irgalmaságat tegyen az ur isten az Onophorusnak házabeli nipiuel. Mert gaktora meg rugós / enghemet / és hemirme nem tartá ú magának az en fogáságomot / hanem mikorón Romában volna / nagy ügeleketuel meg kerese enghemet / és meg talala. Agga üneki az ur isten / hog lellen irgalmaságat az ur istennel az utolsó napon. És mell nagy sokatban folgált lú gen Efesusból / te iobban tudod.

Masodik riß

Anakoktart te en fiam / erőss ligaz ledobben / mell az Christus Jesu snak általa vagon / és az olban az mű Le ij leket

¶ Timotheus naf 47

leket en tûlem hallal sok tanubizonságoknak általa. Ezeket hisz en
 berekre bizzad/ és ollakrátik eleghet lishet erre/hog egebelet és tas
 nyczanak. Ez annakoktól végül enged az te sanarus aghidat/mint
 az Jesus Christusnak is vitéze. Senki nem fôtelezi ú magát az ú
 iletnek dolgáiba/az ki vitézlo iletre atta ú magát/hog kellemes
 legen annak/az ki úter az vitézlo iletre valastotta. Hog ha igaz
 bant vissen és fel valaki/meg nem koronázattak/hanem ha toruñ
 kerint vissenbant. Az Santo embernek munkalodni kell először ha az
 földnek termisiböl hafnot akar venni. Vedd ebedbe az melletet mon
 dok. Mert kuanom hog mindenekben értelmet aggón teneked az
 ur isten. Emlekezz el meg rula/hog az Jesus Christus halottai
 bol fel tamadott legen/ki Davidnak magzatta az en euangeliu
 mumi kerint/mellben nag sanaruságokt kenuedel/mint egg gonos
 tióember/mind fogsohiglan. De maga az istennel beside nem
 vala fogua. Annakoktól mindeneket bikesiguel türök el/az valast
 tottatoktól/hog azok és úduossighet nericnel/mell az Christus Je
 susban wagon/örökké valo duczósiguel. Vizion az besid. Mert ha
 eggütt holtunk meg/ ietünk és eggütt lisen/ha bikesiguel türünk/
 eggütt lisen orhagunk és/ha meg tagagguk úter/ú és megtagad
 munkot/ha hûtetlenek vagunk/ú mind iltig hiuen marad/ú magát
 meg nem tagadhatta. Ez erre incz/tanubizonságot tuiñ az ur is
 stennel előtte/hog az besidben valo tusakodásokt ne kouessit/mel
 lekböl sem mi hafon ninczen/és mellet nem egébre valok/hanem hog
 azok az ki hallat el forduljanak. Ezén úgyezz el hog te magadot
 ionak mutassod be azistennel/és oll müsnet/ki meg ne higenültesseit
 és ki az istennel besidit igazán hcsogatka. El haggad fediglen az
 hiuba valobevidetet/ mellet az kereszten hûtûl ideghenek/mert na
 gubb

masodik leuel.

92

gubb gonoszagra fognak nevekedni/ és azoknak beside el isen/ mint
 eggfarkas seb/kitnek tözzöle valo Hymenus/ és Filetus/kit az
 igasság mellöl el tueledinek/ azt monduan hog immárán meg lütte
 legen az fel tamadas/ és el fordítat niknek hûtököt. De maga az
 istennel ipp fundamentoma erösen all/mellen ez iegzis wagon.
 Eugga az uristen kit legenel az ouci/ és tauozzit el az hamisság
 eul minden/ki az Christus neuit nevezí. Az nag hárban fediglen
 nem ez ak aran/ és ezüst poharok vadnat/hanem annak felette fa
 és föld poharok/ és nimelleket erre herzettenek/hog tisztelleggenek
 velel/nimelleket hog ne tisztelleggenek. Annakoktól ha ki ez félé bù
 nökböl ki tisztneanga ú magát/ tisztessighes kentelt edin lisen/ és
 ihen io az ur istennel/ mell minden io dologra alkottatott. El tar
 uoztassad fediglen az ifiusagnak gonosz kuanasagh/ kouess fedig
 len/igasság/ hûtöt/ hercetetet/bikesighet/azokkal egetembe/kit az
 ur istennel neuit seghezizüli hijak tiszta fûböl. El tauoztassad ke
 dig az balgatag/ és az bôrzesig nélküli valo kerdez fediselet/mert tu
 dod hog ezek besid kerint valo tusakodásokt nemzenek. Az istennel
 eholgáianak fediglen nem kell tusakodonak lenni/hanem engedelmes
 nek mindenekhez/ iora tanítanak/ és ki az gonoskokt felidsiguel tür
 se el/ ki tanijza azokot kit ellent tartanak/ ne talam az isten var
 lamkoron/ azt agga hog ileteket meg iobbisal/ az igassagnak meg
 esmeretire/ és kiternek az ordognak türiböl/ kilet az meg fogott/az
 ú alaratka kerint.

Sarina díszísek

Uggad fediglen azt hog az utolsó napokban vette
 delmes údok kerzdenek el hozelghetni. Mert azem
 berek

23 Zinotheu snaf svt

beret neghidset lispel/ fohuinek/magok mutogatot/keusel/vidalmas
 besiduel/kit atroknak sauat nem fogaggat/halatalanok/gonoßof/kit
 ben semmi heretetre valo indulas/nirzen/bikitelenek/vadofot/mir
 cikletlenek/kegetlenek/kilnek keduelnel semmi io nem kell/árolot/
 val merot/fel suallottat/gónörüsighetnek heretoi inkabb/hog nem
 mint istennel heretoi/kit az isteni folgalatnak czak finit viselik/
 ve maga annak ereit meg tagaggak. Ezek előtt es el fordult.
 Mert ezek közül vadnak azok/kit alattombabevertik magokat az
 hárbeli nipelnek közibe/es meg kötelezik az asszonyokat/kit es vj
 viselik/kit bűnöknel miatta meg terheltekkenet/mell asszonyok tulomb
 tulomb gonoß kiuanságoknak miatta ide s touda viselteknef/es kit
 mindenkoron tanulnak/es soha az igassagnak esmeretire nem iut
 batnak. Mikippen kediglen Jannes/es Gambres ellen tartanak
 vala az Syroisnet/azonkippen ezek es ellen tartanak az igasság
 nak/kilnek értelmet meg dögletett/gonoßok az húthoz/de előmenes
 tek nem lisen többe. Mert ezeknek u balgatagságok níluán fog
 lenni mindeneknek/mikippen amazoknak es níluán lún. Te kediglen
 fouetid az en tanuságadásomot/igazgatásomot/ügekezetemet/hú
 dómot/hosszideiglen valo szenedisemet/herelmemet/bikesiguel va
 lo türisemel/háborusaghimat/sámarusaghimat/mellek ennekem for
 tininek Antiochiában/Ieroniumban/es Eistrában/mell háboruság
 okot el szenedik. Es mindenekböl ki mente enghemet az vr isten/
 de minden emberet es háboruságot szenednek/kit keresztenük alar
 nat ilni az Lchristus Jesusból. Az gonoß embereknek kediglen/es
 az czalárdoknak az gonoßra lisen elő menetek/kit mind egebelket ti
 uelghisbe horznak/s mind u magok es tiuelghenek. De te maragg
 meg mind azokban/az melleket tanultal/es az melleket read bizs

10.

masodik leuel.

93

tanat/ es el ne felettezzel rula/ es hog germelsighettül fogua
 sent irásokot tuttal/mellek tighedet tudossa tehetnel üduossighedre
 az hútnak áltola/mell az Lchristus Jesusból vagon. Minden irás
 mell isteni ihlisból vagon/es haßnos az tanuság adásra/meg feddis
 re/ iletnek meg iobbritásara/tanításra/mell igasságban vagon/
 hog ipp legen az isten embere/minden io müuelkedetre kis.

Magyedik riß

Annakokairt ighen kirlet en tighedet az istennel/
 es az vr Jesus Christusnak előtte/ ki meg itt
 li iduendőre az előköt/es az holtakot/az u meg ies
 senisibene/ es az u országában. Preditállad az isten
 nek besidit/ezén lig alkolas üdőben/ezén lig als
 kolmatlan üdőben/incz iora minden enghedelmessiguel/ es tanítás
 uol. Mert lisen ollüdó/hog az igaz tanuságot el/nem szenedik/
 hanem az u kiuanságok herint doctorokot gyüntenet u magoknak az
 zok/kilnek az u filek vißlet/es bizon az igassagrul el fordíták az u
 fileket/ es hamiss bestidre térek. Te kediglen vigazz mindenekben/
 keményez meg magadot az sanaruságokban/ azt teged az mell doz
 log predikátorhoz illendo/az te folgalatodot tellessiguel ioa teged/
 Mert immár enghemet meg áldoznak/ es az entesül valo el saka
 dásomnak ideje közvet vagon. Nemess bay vluasual vluam az bayt
 az futást el vigherzim/az hútot meg tartám. Vigherzetre meg has
 gon serezze ennekem/az meg igazulásnak koronát/ mellet meg ad
 ennekem az vr isten az utolsó naponi/ki igaz biro/nem czak ennekem
 kedigbanem mindeneknek kit heretik az u el iouisit. Vgelezzel erre
 Jf hog

hoghamar enhozzam iun. Mert az Demas elhaaga enghemet
 ez vilaghöz ragakoduan/ és Tessalonicebe mene/ Z cresens Galia
 etab/ Titus Dalmaciaba/ szak az Lukasz vagon velem/ az Már
 eust vedd mellek/ és hozd el veled egetembe. Mert ennekem ighen
 hafnos az Bolgalatra. Az Echicust fedigleni Eszusba küldim. Ez
 eszo palastot/ mellet Troasban hagik Larpusnal/ mikoroni es iussz/ el
 hozd veled/ és az Pónelet/ ielesben fedigleni azokot/ melleket harsa
 ra irtanak/ az Alexander ki érre műes/ sok nömorusagual illete enz
 ghemet/ fizessen meg az vr isten ünki az úr zelekedeti kerint/ kit
 te és el taozta. Mert felette ighen ellent tarta az isteni beszidek
 net/ mellet mü tünk. Az eszo magam ostromaban/ senki ennekem
 seghjézigue nem lún hanem mind el haágának enghemet. Az bunn
 ne vettek ünek/ de az vr isten elnem haaga enghemet/ hanem meg
 erősszine enghemet/ hog az úr nevinek hirdetise en általam be tessek
 nek/ és minden pogonok hallanak/ és ki menekedim az oroszlannak
 hajabol/ és ki habaditj iouendore és enghemet az vr isten minden
 gonosz zelekedetból/ és meg tart az úr menneti országába/ kinek dús
 rösig adassit mind örökkön örökké/ Amen. Rókönn az Priscanak
 és Aquilának/ és az Onesiforusnak hazaabeli nivinek. Az Erosius
 Corinthusban marada. Trofimust fedigleni Miletusban betegben
 hagam. Ugelezzel hog ténike előtte iun el. Róköön tenekek
 az Zubulus/ és Pudens/ és Linus/ és Claudia/ és az atasiak
 mind náian. Az vr Jesus legen az te lelkedűel. Az istennek fedve
 legen tú veletek/ Amen.

Romábol irá mikoroni másodikor virinek
 az Nero rázsábanak itislo feliken eleibe.

az bent

M. Bent Pál leveleinek ⁹⁴

értelme/ mellet az Titusnak írt.

Bent Pál füg tutte vala Zret anal nemess sijheté
 ben Titust az útanijuanat/ kit vgan tart vala mint
 egg fiát az út kiuáltkippen valo io voltairt/ és ona
 non el menuin fü püspökké bentste vala útet.

Iria azirt ez levelet ünki Nyropolis nevű város
 bol/ mell leuelben inti útet/ hog el vighezze az mit ú az Zretabe
 d lieknel elkezdett vala/ és minden városot kerte püspököt förezzent
 kiket vineknel neuvez/ és meg iria az io püspöknél minemünket kellen
 lenni/ és hog miuel ez sijhetbe és be hatottanak vala az hamiss
 apostolok/ kit mindeneket az Sido foruinre tanijtanak vala/ mellet
 út kouetnek vala/ batorija útet/ hog úköt el taozta/ és tiuelghiz
 setben meg feğge. Annak vtanna meg iria ünki miligen tisztel kus
 lomb kúlomb semileknel/ és kúlomb kúlomb kor beli embereknel/ me
 kippen Timotheusnak és meg ira.

Erre és intuini útet/ hog valaki az kerekken hütnek neuvezete alatt ellent ne tarzon az
 feiedelmetnek/ auaq az fü embereknél/ kit az ú tisztelben el iarnanak/
 isol lehet az Christus hütítü idegenek volnának. Sog infabb az e
 haggahog enghedelmessiguel türk el úköt/ azirt hog ne talám úk
 és istennek akarattabol az hütre törnienek. Vighezetre ari haggah
 Tusnak hog úhozzá Nyropolisba mennen.

ff ii. az bent

SZENT PAL LEVE LE MELLET TITVS NAK IRT

Elso riß.

Pal iennet folgata / Jesus Christusnak ledig
len apostola / az hüt ferint / mell az isten valasztottinak vagon / es az igossagnak esmerete ferint /
mell isteni folgolasat ferint vagon / az o' ók letnek re
minsigiben / mellet meg ighire az isten öröktül fog
ua valo üdöknak előtte / mell hamissat nem tud mondani. Nyeg
selente lediglen az u besidit mikorón annak ideiek lün az predikacio
nak általa / mellet en ream bizanak / az mu meg valto istenünknek er
re valastasa ferint. Irom ez leuelet az Titusnak / ki az fozonsig
uel valo hüt ferint igaz siám. Kiuanok teneked az at a istentül
es az or Jesus Christusul / az mu vrunkul / ledwet / irgalmasas
got es bilesighet. Ennekairt ha galak tighedet Zretaban, hog az
minemü dolgokot ott el kell vala vizhez nem / te ügcsezzel ranta
hog el igazizad / es varosok kerte püspököket valash / mikippen en
te veled meg bereztem vala. Ha ki ols / kit nem buntethetnek /
egg felesighu firn legen / es oll / finek kerekken germeki legen
nek kit mirtikletlen sietuel nem buntethetnek / auag kit kieken
sarok ne legenek.

Nyert az püspöknak olnak fell
lenni / kit nem buntethetnek / mint ki az istennek dolgoza / nem
fell versenesnek lenni / nem fell haragosnak / nem borosnak / nem
verekedo

leuel.

vereke donet / nem olnak / ki ikelen kerekedist uzzon / hanem den
dig fogadonak / io dolgozban foglalatosnak / iozannak / igaznak / isten
filonek / es olnak ki buntottul magat meg tartoztatta / es ki eröse
sen tarta az hitosighes besidet / mell tanjtas ferint vagon hogaz
igaz isteni tanusagnak általa / ercie legen egebeket iora inteni / es az
zokot meg gozni / kit ellent tartanak besiduel. Nyert sok kieken taz
rok vadnak / es higaba valo besiduet / es es vestot / es hitetot / ieles
ben azok / kit az torhul metelt nipek fozzol valok / kitnek be kell ha
dokot dugni / kit eghisz hazbeli nipek ebit vestit / ikelen heresignek
okart / oll dolgozra tanjuan / mellek nem kellenek. Ez mondania
mell ezek fozzol / ki ünetek tulardon profetaio.

Zretabeli nipek mindenkoron hazugok / Bonos oktalan allatok / resz
hasak. Ez tanubizonsag igaz. Annakairt erössen meg fegged az
zokot / hog ippek legenek az hütben / es az Sidofnak hamiss besid
re / es embereknek herzisire ne figelmezzenek / kit el fordulnak az
igossag előtt. Bizony az hog mindenek tisztak / az tisztaknak / de az fer
telmeseknek / es az huterlenek semmi nem tiszt / de fertelmes az
zoknak / mind lesket / s mind leski esmeretek. Ez vallak hog út az
istent esmerit / de maga az u czelekedisekuel meg tagaggat / mikor
ron utalatosok legenek / es so fogadatlanok / es minden iora sohagac
janok.

Masodik riß

Kediglen ollakot soll / mellet az ipp tanusagot illo
letik. Az vinek hog iozanok legenek / irt erfolzuet /
mod tartok / kit ippek legenek hütuel / feretetuel / ba
tesiguel valo turisuel. Azonkippen az vin ossurokos

ezosuke Jf in hog

Az Titusnak írt

hög oll öltözetben legenek / mell az keresten húthoz illik hog vadd
sot ne legenek/sok bornak ne aggák magokat / hog tisztessighes dolgot
ra tanuságot agganak / hog az iffiu asszon nipeket mirtilleteseket te
hessit / hog az úsfirielet beressit / hog az únongermelit beressit / hog
iozanok legenek / tisztál / hárörizök / iot / es hog az úvirotnak birtos
kok alatt legenek / hog az istennel beszide ne kialmaztassit. Az iffia
sot azonkiben inczed hog iozanok legenek / mindenkippen te maga
dot ug viselked az tanításban / hog az io müelkedetekben ilo pilda lig
ipp / irt erkölczü / ipp beszidü / es oll kit meg ne seddheszenek / hog az
ki ellent tart meg pirullon / mikorón ninczen mi gonoszt mondani
tu feldeletek. Az bolgakot inczed hog az úvirotnak enghegenek hog
mindenenben ünket magokot kellessit / hog ellenek ne kollanak / útöt
meg ne orozzal / hanem minden io hiszighet mutassanak úhozzas
iot / hog az mü úduozjó istenünkneko volta / es az em=berkhez
valo berelime meg ielenek / nem az igazulásban valo müesk
kedetekból / melleklet mü tiszkunt vala / hanem az ú irgalmasa fe
rint úduozjó munkot / az mosodo víznek általa / mellben vyonnan
kületünk / es az bent lileknek általa / mellnek általa meg vnyunk /
mell bent leltet nag büsiguel erepte mü reant az Jesus Christusnak
az mü úduozjófontnek általa / hog az ú feduiból az istennel előtte
meg igazult atuan az mü reminsighunk berint / az órók lileknek órólo
si lenink. Bizoni az beszid. Ezekről akarom hog erőss bizonylagot
tig / hog az kit az istenben hüttenek / erre legenek fogalmatosok / hog
io czelekedetekben egebeket felül mullanak. Mert ezek tisztessigheket
es emberknek hasznalatosok. Az balgarag kérdezkediseket kediglen
es nemzettsigheket ágazatirul valo tanusagok / es vetekezdiseket
es az toruinxrul valo tusafodo beszideket el haggad. Mert hasznalat=
sanok / es hñaba valok. Az etretnek embert egg es más intis után
el tauroztassad. Mert tuggad hog el fordult ez illen / az ki ez felsé
es akarotta berint vitkezik / es ú maga által el kárhoztatott. Mie
foron kediglen te horzad fuldendem az Artemánt / auog az Eychis

leuel.

95

Nezed útöt hog az fejedelmeket / es az hatalmasz
sagban valóknak birtokot alatt legenek / es fü nipek
nek burok fogaggat / hog minden io dolgotra kisek
legenek / hog valaki felől gonoszt ne monganak / hog vi
askodok ne legenek / hanem iot / es hog mindenenghe
delmessiget mutassanak minden emberkhez. Mert ennek előtte
mü es eftelenek valant / enghedelenek / tivelgök / külömb külömb it=te
telen kiuanságofra / es testi góörüsighetekre magunkat aduan / gonosz
sagban / es irigisigben iluiñ / gulosighesek liuiñ / es eggmast gulosuiñ.
De minek vtanna az mü úduozjó istenünkneko volta / es az em=berkhez
valo berelime meg ielenek / nem az igazulásban valo müesk
kedetekból / melleklet mü tiszkunt vala / hanem az ú irgalmasa fe
rint úduozjó munkot / az mosodo víznek általa / mellben vyonnan
kületünk / es az bent lileknek általa / mellnek általa meg vnyunk /
mell bent leltet nag büsiguel erepte mü reant az Jesus Christusnak
az mü úduozjófontnek általa / hog az ú feduiból az istennel előtte
meg igazult atuan az mü reminsighunk berint / az órók lileknek órólo
si lenink. Bizoni az beszid. Ezekről akarom hog erőss bizonylagot
tig / hog az kit az istenben hüttenek / erre legenek fogalmatosok / hog
io czelekedetekben egebeket felül mullanak. Mert ezek tisztessigheket
es emberknek hasznalatosok. Az balgarag kérdezkediseket kediglen
es nemzettsigheket ágazatirul valo tanusagok / es vetekezdiseket
es az toruinxrul valo tusafodo beszideket el haggad. Mert hasznalat=
sanok / es hñaba valok. Az etretnek embert egg es más intis után
el tauroztassad. Mert tuggad hog el fordult ez illen / az ki ez felsé
es akarotta berint vitkezik / es ú maga által el kárhoztatott. Mie
foron kediglen te horzad fuldendem az Artemánt / auog az Eychis

cuff

Sarina dík ríse

rust / ügelezze el erre hog en hozzam iuh Nicopolisba. Mert el vü
ghezim hog ott telellet. Az Zenet / ki toruin tudo / es az Apollost bor
galmatossagual el kisiried / hog valami fogatkozasok ne legen. Vanus
isanak fediglen az mu nipeink / es / az iletnek hutsighire valo io muel
fedetelben egebeket felül haladni / hog hasontalanok ne legenek. Ko
sonnek teneked mind naian / ki en velem vadnal. Ko sonn arzoknak
ki munkot heretnek az hütben. Az istennel fedwe legen mind tüve
letet / Amen.

Nicopolisbol tele / mell Macedoniának városa.

B Filemonnak írt

levelet értelme.

Filemonnak levelet sent Pál iria az Filemonnak / ki senet
Pálnak az kerekesnekez valo io muelkedeteirt ier
les baratta vala. Ennek az uholgára Romába fos
tott vala / ki ezt meg orosta vala / mikippen az hol
gak nagubb riſre holtanak tenni. Ez holga mi
koron sent Pálnak predikallasat hallotta volna / ki az udöben fog
sagban tartatik vala / az kerekes hütre fordula / es sent Pálnak hol
gala az tömlörben. Azirt hog ez Filemon ez uholgáianak el fos
kisín ne bänkodnel / haza borzatta az holgat / es meg engheſteli ūtet
az uvrana / es kezes lisen u irtette / es azt fogaggahog az mi kart
neki tütt volna / uneki meg fizene.

SZENT PAL LEVÉLE MELLET FILEMON NAK IRT

N Pál Jesus Christusnak fogla / es Timotheus
az atsui triuk ez levelet az Filemonnak / ki mune
kunk herelmes atankfia / es ez holgalatban tarunk
es az Uptia asszonat / ki munekunk herelmes / es
az Archippusnak / ki munekunk vitelzlo tarunk / es
az te hazaadnal valo kerekesnek gulekezetinek. Ki uanunk tuncel
tek az istentul / az mu atankul / es az ur Jesus Christusul / fedwee
es bikeſighet. Halut adok az en istenemmel mindenkoron / em
lekezetet tuiin te rulad az en imadsaghimbani mitoron hallam az
te heretetedet / es hütödöt / mellsuel vag az ur Jesushoz / es minden
e bentekhez / hog az te hütödnek közönsighes voltanak ereie legen /
minden ionak meg esmérteiben / mells tu bennetel vagon az Christus
Jesushoz. Mert sok örömkunk es vigastalásunk vagon az te he
retetedböl atankfia / hog az benteknel hűdköt / es iohofot meg nugas
tad legen. Annakokárt iol lehet az Christusban nagy bizodalmas
legen / hog parancsolhassak teneked / az dologban az mire tartozol
vala / de maga az heretetirt kirlet infabb en Pál / illen vin ember
liuin / mostan fediglen az Jesus Christusnak fogla es liuin. Kirz
lef fediglen az en flamirt / mellet az en fogasghomban nemzik / az
Onesimusirt / ki ennek előtte teneked hasznatalan holga volt / mostan

Bg fedigl

Kediglen/mind ennekem/s mind teneked ighen hossos kit meg kula
 dit. Te kediglen utet/az az/az en hucmet es iohomot fogadd hog
 zad/kit en meg akarok vala tartani en nalam/hog te heledbe folgal
 na ennekem az euangeliumirt valo fogasghimban/de semmit nem
 akarik tenni az te akaratod nelful/hog az iora ollmint hufsigbol ne
 kikerjetnil/hanem az mit tennil habad akaratod kerint temid.
 Mert ne talam azirt tauozott volt el ualed egg ideiglen/hog utet
 ug vennid es meg hozzad/mint ki orokte te nalam maradna/nem
 ug immara mint folgat/hanem ki folganak felette volna/az az/
 kerelmes atasiut/ieseben ennekem/menuel infabb kediglen tenek
 led/mind tesiben/s mind vr istenben? Annakokart ha kozofddz far
 tass enghemet/fogadd hozzad utet mint enghemet. Hog ha valami
 ben meg bantott tighedet/auag valamuel tartozik/azt en ream
 tuggad. En Pal tulaydon lezeinuel iram. En berzuevel meg fiz
 tem/es meg lakolok rula hog ne mongam teneked/hog te magad
 val es annak felette tartozol ennekem. Ugo atamfa. Ente veled
 iset az vr istenben. Hugo/d meg az en hucmet es iohomot az vr isten
 ben. Bram ezt teneked/bizuan az te enghedelmesighedben/tuduau
 hog ennel nagubbat es meg ti/g/mint mondomb. Egetembe kedig
 len erre es kirlet/hog berezz fallast ennekem. Mert reminlem hog
 az tu imadsgatoknak seghiszhuel ingen fognak meg adni enghes
 met tuneket. Koszonnet teneked ezek/Epafras/kiuel eggutt vas
 got fogua/az Christus Jesusbani. Markus/Aristarkus/Demus
 Lukacz/kiuel eggutt munkalodom. Az mu vrunk Jesus Christus
 pak kedroe legen az tu leketekuel. Amen.

Romakol kost/Onesimus folga astal.

az Sido

Az Szent Pal levélül⁹⁸

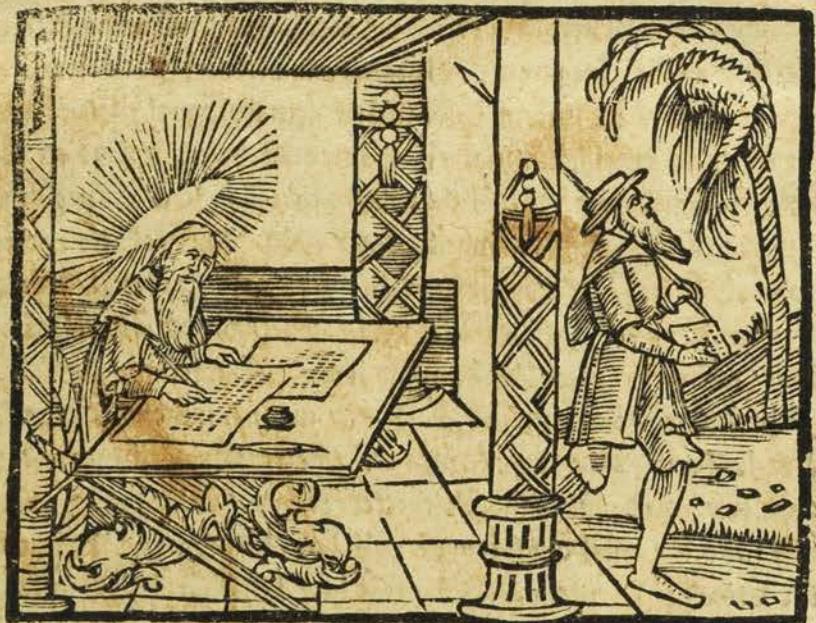
éretme/mellet az Sido nipek irt.

3 levelet tria bent Pal az Sido nipek, kit minden
 nipeknekt felette val mero huel ellent tartanak vala
 az & christusnak euangeliumanak/kitnek bent Pal
 ra es kualtippen valo haragiok vala/hog u magat
 az poganonak apostolanak vallana/kitet az Sido
 nipek meg vralnak vala/mint istentul ideghen nipeket/es fertele
 d mes iletueket/es hog lattatnek semmiq tenni az Noisesnek toru
 nit/mellet uk ighen tisztelnek vala/es kuannak vala/hog el teried
 ne mind ez kiles vilagon/mint egg euangelium/annira hog volnac
 nat azok kozott es kit az Christus huitre fordultanak vala/kit ez
 ételemben valanak hog az o toruinnel meg tartasat az euangelium
 val kellene eggbe eluegtenti. Valanak annakokart Jerusalemben
 kereszten nipek/kitet fulomb fulomb fele nomorosagual illetnek vas
 la azok/kit az euangeliumnak ellent tartanak vala. Mert az koc
 zonsighes birodalom ezeknel vala/meg fogiat vala ukot/meg vere
 e kit vala/mathaiolban faktmant tisznak vala. Annakokart ezeket
 vigakalla bent Pal/eloszor az risti benteknek pildaiaval/kit az
 Christus neuvert sok sanatus agot kenuettenek/hog az u io voltok es
 uel meg telennel/es nivalabba valo lenne. Kualtippen kediglen
 az Christusnak pildaiaval. Neakol for az menneit iutalomnak remin
 sghuel. Touabba meg tanitja ukot erre/hog mikorom immara az
 euangelium mindenutt nivalahirdetteket/megkunt legen az Noi
 sesnek toruine/mell arnik tippen egib dolgokot iegezne/hog nem
 mint lattatnek telenteni. Sok irast hoz kediglen az o toruisabol
 f es azoknak éretmelit nemessén az Christusra illeti. Tanusagot ad

B9 n ite

Itt hog nem az o toruinnel meg kartasabos kellen embernek remine
leni az uduossighet hanem az Chr. Ius huttibol melnekt altala
az righi bent atak es az istennel kualtippen felmelelet lutter
net volna. Kitrul az Sidok mint bent emberekrul kiuonatos agus
emlekeznevala. Mert az o toruint czak egg ideig attak volna/
es annie ereje nem volna hog uduossighet adhatna. Ez leuelnekt vi
ghiben nimi tanusagokot ad mellet to erkoltzoknel vitelire az keresh
keneteket hasznalnak.

AZ SZENT PAL⁹⁹ LEVELE MELLET AZ SIDOKNAK IRT.

Első riß.

Oktosz Bertint es sok modon sola righente az isten
az mu eleinket az profetakanak altala es vtozzo u
dokben sola munekunk fianak altala kit mindenek
ten oroklosse tun ki altal az orok vilagokot es tes
remte. Ki az u duczosigbinet finesighe luin es
allapatkanak igaz abrazata es mindenket igazgatu u az u hatal
massaganak besidiuel u maga altal az mu buneinket tisztulasat
meg kerezui az magassagokban az selligen iobb felol ule az ana
galoknal annival lun fellebb valo menivel azoknal nagual ieseb
nevut vun oroksigbul. Mert az angaloknak kozrole kinet mondotta
valaha az isten ezt. En fiam vag te en ma nemzilek tighedet es
es meglen. En lisbet uneli atta es az lisben ennekem fiam. Es meg
len fediglen mitoron az u első fulottit ez vilagra be hozza ezt mon
ga. Es imaggak utei mind az istennel angali. Az angaloknak es bi
zon ezt monga. Ki teremti az u angalit lelti allatokka es az u
holgait tuz langga. Az fiunak fediglen. Az te feled isten orokful
orokszegeneget veszeie az vessei az te orzagode. Szeretid az
igassagot es gulosid az hamissagot annakofait meg tenete tighes
det az isten az te istened oruendisnel olaiaual azoknak felette kit

Sg. iij uel

Az Árpád Német Szent

uel te ríbes vág. Es te vr isten eleln az földnek fundamentomot ve til. Es az egész az te kezeidnek munkái. Azok el vesznek ióvendőre te fediglen meg maradás. Es mind meg oslnak mint egg óltózó. Es ökne hantod úst mint egg bù ruhat. Es völtozást viñek. Te les diglen vgan azon állapatban vág. Es az te eftendeid fogatkozás nem viñek. Az angalok törzsol fediglen mellisnek mondotta valoha ezt. Vll iobb felöl en raktam. Míglen az te ellenisgheit az te las baid, ala sámous vete. Azok nem mind folgalatra valo leski álla tok. Kik folgalatra ki horzattatna. Azoktól lít uduossignet ördöfjét. Iñek.

Masodik riß.

zuerenkde
reg

Annaklairt erössen fell münökünk figelmeznünk a zokra. Mellek münökünk meg vadnak mondva. hog valamikorón el ne veszünk. Mert ha eröss lún az beszid. mellek az angaloknak általa mondott vala. Es ha minden toruinszeghis. Es enghedekensig igorán valo fizetist vün. mikippen taurzattuk el mü az kint. Ha ill nagy uduossighet hiaba fogunk el mulatni. mellek mi helein ki hirdettek az vr istennék általa mi kozottunk. meg erösszereket azoknak általak az kik hallottak vala. mellek az isten es tanubizonsgagot tiken vala. mind ezuda titelkuel s mind külömb külömb isieni tehetsiguel valo dolgozual. Es az bent lileknek aiandiknak oksztával. mint üneki a karatta vala. Mert nem az angalok birtoka ala vete ez földnel les rekkighit. mellek ióvendőre lún. mellek folsunk. Tanubizonsgagot tün fediglen egg nimell helein ezt monduan. Micereda az ember. hog meg emlekezel urula. auag az embernek fia. hog hozzá fácrz aha. hog

hog

Ieucl.

100

hoz? Rússzébbé tud útet egg leues ideiglen az angaloknal. dürzös siguel es tiszessiguel meg koronázd útet. Es füg tud útet az teke zeidnek munkain. Mindeneket az úlabai ala vete. Mert ebben hog mindeneket az ú birtoka ala vete. semmit el nem hagashit az ú birtola ala nem vetett volna. De nám meg nem lattuk hog mindeneket az ú birtoka ala vetteken legen. Az Jesu fediglen ki egg leues ideiglen alabb valoa titetett vala az angaloknal. lattuk az ú halalanak kin szenvediteirt. hog dürzösiguel es tiszessiguel koronáz tatott meg. hog az istennék fedwinék általa mindenekirt halalt posztolna. Mert azt illeti vala. kiirt mindenek vadnak. Es ki által mindenek vadnak. hog sok fiakot az dürzösigbe hozuan. az ú uduossighekn fejedelmét fogatkozás nélküli valoa tenné az saharus agoknak általa. Mert mind az ki meg bentel. s mind az kik meg bentestet net. mind eggtul vadnak. Annaklairt nem kigenle úst attasianak hinni ezt monduan. Meg hirdetem az te neuedet az en atam siainak az egg hárbeli niv kozott diczirni foglak tighedet. Es esmeleglen. En ú benne fogok bizni. Es esmeleglen. Ime en. es az engerm es kím. kiket az isten ennekem adja. Annaklairt minel vtanna az ger meket az emberi garlo testhez eggésütenek. ú es azonkippen vgan azonokban risesse lún. hog az halalnak általa el rontaná azt. az kinél az halalnak birodalma vala. az az. az ordoghót. es meg habadítána azokot. kik haláltul valo filtekben. mind eghiszi lettekben kötelesek valanak az folgalatra. Mert bizoni nem az angaloknak termiksetit non Arayen vissz fel hanem az Abrahamnak magzattanak termiksetit. Aziret mindenekül fogua hasonlatosnak kell lenni az atasianakhoz. hog irgalmas. es hito egg hárzi ember volna. azokban melleket az istennél fellene czelekedni az nipernek bűneinek meg tisztaítására. Mert eba

béb

AZ oSido nippnei srt

ból hog úranya es történet az hiszertes seghigsziguel lehet azoknak
kik hiszerteben vadnak.

Sarmadik riß.

Anakofairt akamfiai kik bentek vottol/ es az men
nei huuat alban ríkesel/ vegítet iol ehetetbe az Christus
Iesust/ az mű hútunket vallásának apostolat
es eggházi fejedelmit/ hog híro legen annak az ki ü
tet herzette/mikippen Noises es/mind az ü eghissi házaban. Mert a
ez anníual nagubb dürzösigre alízatet miltonak lenni / hog nem
mint Noises / meníuel nagubb tiszessighe vagon annak/ az ki az
házat raka/hog nem mint az ház. Mert minden ház valakitul ra
fattatik. Az ki fediglen mindeneket teremtetti/isten. Es bizon az
hog Noises es híro lún mind az ü eghissi házaual/ mikippen hol
ga/azoknak bizonságara/ mellek annak vtanna mondua lishnek vas
la. De az Christus mint siu/akippen viselé gongat annak házas
nak/ kinek házai mű vagunk/ ha bizodalunkot/ es reminisighunket
dizzeledisit mind vighig erőssen tartanguk. Annakofairt mikip
pen az kent lilek monga. Ha ma az ü sauat hallangatok/ meg ne ke
miniczi tek az tu súciteket/ mikippen az haragra inditásban tútol
az pustabán/az napón/ mellek enghemet hiszittel/ holott meg kis
sirtinek enghemet az tu eleitel/bizonságot vúnek en rulam/ es meg
latak az en czelekedetimet neguen estendeiglen. Annakofairt nehez
fedwú valit az nemzetisighez/ es üköt meg vntam vala/ es ezt mon
dom vala. Mindenkoron tiulghenek húolsben. Ut fediglen meg
nem es mérék az en vtaimot/ mikippen meg ekum az en haragom
ban/ ha be fognak menni az en rugodalmamba. Lassatok meg
akamfi

Ieuvel.

107

akamfiai hog valamikorón valamellitkben gontos es hútoslen bù
ne legen/hog el halaggon az ilo istentül/ hanem inczitek iora egé
mást napokid/ mig az mai napnak neue vagón/ hog valaki tu koz
zóletet meg ne kemineggit az bùnnel el hitetisinek miatta. Risse
setke titetünk az Christusual/de vó ha az állapatnak lezdetit mind
vighiglen erőssen tartanguk. Ebben hog ez mondatis. Ma ha az
ü sauat hallangatok/ meg ne keminiereztek az tu súciteket/ mikip
pen az haragra inditásban tútol. Mert nikil mikorón hallottak
volna/haragra inditák útet/de nem mind náran/az kik Egyptusbolt
ki tüttenel vala Noisesnek általa. Kikhez vala fediglen nehez fedig
wel neguen estendeiglen. Nem azokhozi kik bùnbe estenek vala
Kinek tagai le omlanak az pustabán. Kiknek estük meg fedig
len hog be nem menniak az ü rugodalmába/ hanem azoknak kik
nem enghettenek vala. Es lattuk hog be nem mehettenek ligen az
ü hútoslenighez.

Segedik riß

Illünk annakofairt hog valaha ne lattassít vala/ az
tu koz zóletet kisen sart lenni/mikorón az be meni
nek ighiretit el hatta lend. Mert münelünk az
zonkippen üzentetett ez ighiret mint ünekit/ de
nem hasnala azoknak az hallomás sérint valobes
sid/mivel hog ez nem volna hútuel eggbe foglalt otuan azoknál/ kik
hallottak vala. Mert be megünk az rugodalomba mű/kik hútre for
dulank/ mint meg mondá. Mikippen meg ekum az en haragom
ban/ ha be fognak menni az en rugodalmamba/ iol lehet az
i munkát el vadnak vighere/ az vtán/ hog ez visagnak fundamentos

Ob mo

AZ oSido nipiNEE JRT

ma vevue lün. Mert ezt mondā egg nimell helen az hetedik naprul
és meg rugouel az isten heted napon/minden ú munkaitul. Ez
ezirt esmeglelēn ezt monga. Ha be fognat menni az en nüodal
mamba. Annaköárt minék vtanna kouettezendő ez hog valakit
be meninenek az nüodalomba, hog be nem meninenek azok az úhús
éotlensigek/kitnek elöppor az úzenet lüt vala. Esmeglelēn egg ní
mell napos vighez, az mör/Davidnál/enne údónek vtanna/mikip
pen meg mondakek/ezt monduan. Ma ha az úbauat hallangatok/
meg ne kemincsítet az tu húcitetek. Mert ha az Jesus nüodal:
mat adott volna ünek, semmikippen annak vtanna más naprul
nem volt volna. Annaköárt az isten nipiNEE marad az heted nap
pon valo nüodalom. Mert az ki be ment annak nüodalomba/az
es meg nügut az úmunkálodásitul/mikippen az isten es az öveis
tul. Annaköárt ügekezzünk be menni ez illen nüodalomba/ hog
valaki vgan ezen hútotlensigek pildáta herint el ne vessen. Mert
az istennel beszide ilo/ es oll mell minden két élü törnel/osszebbén
hat átal/ es mell be ir mind az halhatatlan lilekiglen/ es egeteme
be az ilo lilekiglen/ezeket két fele vaguan/ es mell be ir mind az ta
golnak eggbe foglasira/ es mind az velükre/ mell touabbá emberi
gondolatoknak/ es künök ügekezetenek közötte valastast tiszen/ es
semmi teremtett állat ninczen/ mell külön valo né legen ú előtte.
De mindenek meztelenül vadnak/ es az ú hemei előtt fel fordítas
tanak/ kiuel műnelünk hám vetisünk vagon.
Annaköárt mikoron nag egg hazi feiedelmünk vagon/ ki az men
sikén átal mene/ az Jesust az istennel fiat/tarczuk meg erőssen/
az mire valast tütünk. Mert az mű egg hazi feiedelmünk nem
oll/ ki az mű garlosaghinkat velünk nem érzeng/hanem ki minden
nessel

leuel.

102

nessel fogua meg kisirteket hasonlatosság herint bün nélküli. Annaköárt
bízodalommal írtunk az isteni kedvenc fekinek eleibe hog
irgalmasagot neriunk, es alkolas segítsigre valo feduet lettunk.

Stödik rie

Ert minden egg hazi ember/ki emberet kozrol vite
tik az egg hazi folgolatra/emberekirt herzettetik az
dolgolban/mellek az isten előtt viseltetnek/hog az tu
nökirt aindikot vigen az istennel/ es aldozatok
tegen/kit können meg enghes telhesenek azoknak/ kit
tudatlansagnak miatta vitkeztenek/ es kit tiuelghisbe estenet.
Mert u es garlosagual körülkötetet meg/ es annaköárt mikip
pen az nipiNEE azonkippenu magaik es bünire valo aldozator felb
tenni. Senki tiszessiget magának erővel nem foglal/hanem ki az
istentul es huattatik mikippen az Aaron. Azonkippenu az Christus
es nem ümaga bün tiszessiget ü magának/hog egg hazi feiedelem
leenne/hanem az ki ezt mondotta vala ünki. En fiam vag te en
ma nemzélet tighedet. Mikippen masutt es ezt monga. De egg hár
et ember vag/mind örökké az Melchisded rende herint/ki az na
polban mikoron emberi testet visel vala/mikoron imádságokat es fo
norghiseket küt volna nag kialtasokkal/ es könö hullatásokkal/ an
nál/ki meg tarthatta vala útet az haláltul/ es mikoron meg hale
gattatott volna az ú tiszeteleit/ iollehet siu vala/de maga engh
delmessiget tanula az ostrom/az melleket henuede/ es fogatkozas
nélküli valóá titetek/mindeneket kit ünki enghedinet az örökk üde
össigek oka lün/ es az istentul egg hazi embernek neveztetet az
Melchisded rende herint/kirül műnelünk solat kellene mondaniuk

Ob ij mel

AZ oSido nispinek jrt

mellet nehezek meg magarázásra. Mert rész lútok az tű filetek
 uel. Mert mikorón az üdönök mi volta kerint doctoronak tellea
 ne fennetek/ és meg kúsigtek vagon hog tútokot meg tanítjunk az
 zokra/ mellet legenek az istennel bőrzesighinek eleinek betűi/ és ol
 lat lútok/ kiket teyre vagon kúsigtek/ és nem lemin itekre.
 Mert valaki az teyben ríkesül/ az/ az meg igazulásnak besidibén
 eudatlan/ mert kús germek. De azok az lemin itek kik fogatkozás
 hélük vadnak/ kiket az hókas vitelnek miatt/ ízek vagon nálok
 mind az ionak/ mind az gonosnak/ hog valastást tehessenek/ mell
 ázék nag gátorlásból vadnak ümekit.

Szatodik riß

Az alakjait el hagván az besidet/ az mell az Lbri
 stusrul első az húrben/ nagubb ippúlisre visellük ma
 gunkot/ és megleńfundamentomot ne vessünk az ilet
 net meg iobbításának/ az meg holt müelkedetekrül/
 és az istenben való hútról/ az keresztekedetekrül/ tanuság adásokról/
 és az kezeken másra való vétisirül/ és az halottaknak fel támá
 hásárul/ és az órók itiletrül/ és ezt fogiuk tenni ha az isten engeden
 di. Mert nem lehet az hog az kiket eggfer világosság adatott/ és
 az mennei aiandikot meg kostolták/ és az hent lileknek aiandik
 pában ríkesekké titettenek/ és az istennel io ighiit meg kostolták/
 és az iouendő vilagnak ereit/ ha el ikamlanak/ hog esmelegén bűnökt
 bol meg vittassának/ az iletnek meg iobbításának általa az istens
 pát fiat vronnanu magoknak meg fekütiin/ és útet meg czufoluán.
 Mert az föld/ mell gátorlabe issa az eset/ mell üreá iú/ és has.
 Nag füei teremtend azoknak/ kiket munkaioknak általa müeltezik

83

leuel.

103

ez meg áldatil az istentül. De az mell tóuissket/ és tóuisses laa
 pulot teremtend nem dicziates/ és közé vagon az meg átkozás
 hoz/ kinek vighe oda megen hog meg ighettestik. De maga ezeknél
 iobb dolgokot reminlünk kerelmes otamfiai tű feldeletet/ és ollakot
 mellekben üduossig vagon/ iol lehet ellippen hollunk/ mert nem ha
 miss az isten/ hog el feletkezzik az tű munkatokrul/ és müelkedistek
 rül/ mellet keretetból vittetek fel/ mellet tútol az üneiirt kik
 marhátorból segítséghet hollgáltatatók az kerekkeneknek/ és mos
 stan/ és segítséghet hollgáltattok. Kiúannuk fediglen hog minden
 tek egg forgalmatosságot tegyen az io müelkedetben az reminsignek
 celles bizonyára/ és az io müelkedetet mind vigre vigitel/ hog es
 fötlenek ne legetek hanem azokat/ tóuissit az mellet az hútnak/ és
 az bilsiguel valo türisnet általa az ighirenet óróssighit vissza.
 Mert az isten ighiretet tiuin Abrahamnak mikorón sentre ü nála
 hal nagubbra esést nem lehetne/ ümagára esküet ezt mondauán.
 Ha meg álduan meg nem áldandlak tighedet/ és meg sokasítuan meg
 nem sokasítandalak tighedet. Es ellippen mikorón io reminsignek
 valo huel el várta volna/ meg nere az ighiretet. Mert az emberek
 bizón az hog arra eskestek az ki ü náloknál nagubb/ és azok között
 minden veteleksnet vighe vagon/ ha az besid ván tóuettezzik az
 ighisnet bizonyítása/ mell dologban az isten mikorón kiáltkippen meg
 otárná mutatni az ighirenet óróssinenet az ü tanárczának erőss vol
 tát/ eskesti tün besidiben/ hog az két dolognak általa/ mellben valto
 zás nem lehet/ és mellekben nem lehetne hog az isten hamiss besid
 du legen/ erőss vigastalásunk lenne/ kik oda folamuni/ hog az mi
 felőlbe adott reminsignel illünk/ mellet vagon tartunk/ mint az mi
 lettük saját bátorlásos/ és erőss vasmacztait/ és mell be meneg

84 85 86

Az Sido nippnek hét

mind azokra/ mellek az vitorlán belül vadnak/ houá az elől iárg
mú irettünk be mené az Jesus/ ki az Melchisedeknek rende ferint
mind örökké eggházi fejedelemmę titetek.

Hetedik rík

Nért ez vala az Melchisedek az Salemnek királa
az fessighes istennel egg házi fejedelme/ ki az Abra
hamnak eleibe mené/ ki hadbol tér vala haza/ mell
hadban hárrom király vert vala meg/ és meg áldá ú
tet/ kinek mindenekból dezmat és ada Abrahamnak/ ki előbbör ma
garázás ferint igassagnak királyának mondattuk/ annak vannak les
diglen Salemnek és királyának /az az/ bicsignek királyának /ki
nek attat nem esmerik/ és annát/ és nemzetisighit/ és kinek sem
napiainak kezdete ninczen/ sem iletinék vigha/ hanem az istennel fe
ához hasonlattatán meg marada mind örökké eggházi ember liuin.
Gondolatok meg lediglen/ mell nagy miltoságbeli lütt legen ez/ it
nek Abraham patriarcha dezmat és ada az fákmabol. Es az
zok hog miuel az Leuinék fiaiak hami körzök legenek az eggházi b
holgalatot fel visszük/ kinek parancsolattok és vagon/ hog dezmat
és vegenek az niptul/ azaz/ az ú attafiaitul/ tollehet azok és az
Abrahamnak derekával fakattanak vala/ de az kinek az ú nemé azok
nak körzibe nem hamlástatik/dezmat vün az Abrahamtul/ és meg ál
da azt/ kinek az isten ighireteleit tütt vala. Senki meg nem tagogga
lediglen/ hog az ne vegen áldást/ az mell küssebb annál az ki nagyobb
és bizon/ hog itt azok visszék dezmat/ az kik meg halnak/ ott lediglen az király tanubizonság lún hog illes. Es hog eltippen kelta
az Abramánban az Leuit és meg dezmat/ ki dezmatok koltott e
venni

leuel.

104

venni. Mert az megleň az ú attanak derékában vala/ mikorón
Melchisedek eleibe menne Abrahannak. Annakokat ha az fogat
szas nélküli valo dolog az Leuinék papsága által vala. Mert ennek
általa vitté vala az nip az toruint/ mi külsig vala annak felette
más eggházi emberek támadni/ ki Melchisedeknek rende ferint
és nem Áaronnak rende ferint neveztetnek? Mert mikorón az pop
ság másra vitetek/ külsig hog az toruinnel és másra valo vitele
legen. Mert az király ezek mondattuk/ más nemzetisignek ágazat
ához tartozik/ mellből senki oltarra nem hóljal. Mert níluán va
gon hog az Judanak nemzetisighinek ágazattából támadoott ligen az
múbrunk. De Moyses és semmit nem holt rula/ hog az papság
ez nemzetisignek ágazattához tartozzik/ és ez/ ez következendőből
és níluán vagon. Mert az Melchisedeknek halonlatosságára tā
mad az más eggházi ember/ ki nem az test ferint valo parancs
latnak toruine ferint titetett ligen/ hanem az el fákat haslatlan iles
nek ereie ferint. Mert eltippen vagon az tanubizonság ú rula. Te
vag az eggházi ember mind örökké az Melchisedeknek rende ferint.
Mert el vittetek ereie az toruinnel/ mell ennek előtte vala az ú
erőtlensigheirt/ és használatlan voltai rt. Mert semmit nem hozza
az toruini az fogatkozás nélküli valo dologra/ hanem az iobb remin
sig hirt adattatott vala emberrel körzibe/ mell reminsig által körzel
ghetünk az istenhez/ és anniuos iobb reminsignek általa/ hog nem
estis nélküli kereztetek az dolog/ mert bizon az hog azok estis nél
küli titettenek eggházi emberrekké/ ezek fedialein estisuel/ annak általa
ki ünki ez monda. Nagy estűek az or isten/ es el nem valtoztat
ta az mit tün. Te egg házi ember vag mind örökké az Melchise
deknek el rendelise ferint. Annivel lún az Jesus iobb testamentum
mag.

21. Sídd níppnek hét

hal ighirdie. Es bizon hóga zokosan titetinek egg házi emberet
ki annakotair / hogaz halálnak általa sok ideiglen nem ilhetneket
De ez miuel hog mind órókk meg maraggon / oll egg házi miltosá
ga vagon / mell mástra nem hall. Annakotair tellessiguel úduozzithei
ti es azokot kik u általa mennek az istenhez / ki mindenkoron il / ez
vige hog u irették esedezzik. Mert illik vala hog illen egg házi fe
redelmünk lenne münökünk / ki segelmes / ártatlan / tiszt / es az buno
sot kozzol el patakadott / es ki fessighesb volna az eghetnel / es kinék
külfog ne legen napontid / milippén amaz egéb egg házi emberet a
nak / eloszor az unon buneiirt aldozatot tenni / annak vitanna az níp
nek buneiirt. Mert ezt meg tiuz eggster mikorón unon magát
aldozatra adá. Mert az o toruinn oll emberlet herez egg házi fe
redelmekek / kiket garlosagok vagon. De az meg ekissnet beszides
mell az toruinnet selette vala / az fiut tiuz mind órókk fogatkozás
nélkülvonalul.

Meleczadik riß

Tuabbá az melleket mondunt ez az feje / hog oll
egg házi ember vagon / ki az fessignek sekü robb fe
lölüle az mennekben / ki az hent allatokban tissen
holgalatot / es az igaz satorban / mellet az or isten
vona fel / es nem ember. Mert minden egg házi feiedelem az vig
re herezetik / hog isteni áiandikokot vigen fel / es aldozatokat tegyen.
Annakotair külfog hog ennek es legen valamie / mellet az istennet
aldozzik. Mert ha itt ez földön volna meg egg házi ember sem
volna / holott egg házi emberet vadnak / kik el visszat az o toruinn hese
tik az isteni áiandikok / mellet bizon az mennek pildázatqai

leuel.

107

ra folgalnak / es azokot arnik lippén iegzik / milippén islen hozatnak
általa felelet lún Moiszenek mikor immárán el vigezne az tátort.
Mert meglásd / vég mond / hog mindeneket annak pildaiara tig / mells
meg mutattaték teneked az hegen. Mostan lediglen enniuel felsetb
valo egg házi holgalatot nere / meniuel nemessebb testamentomnak
közbe tarota / mellet nemessebb ighireteben adanak. Mert ha
amaz első olt volt volna / mellsben vitket nem találhattanak volna
az mésodiknak semmilyppén nem kerstenek volna hels. Mert fedd
uiú útot hol ünetik. Imz napok iunet / az or isten monga / es el vég
ghezem az vy testamentomot iouendore az Israelenet haza / es az
Judánat haza / nem az testamentom kerint / mellet túl az u attok
nak az napon / mikor az u kezelet fognam / hog ki hognam útot / Egyip
tusból / mert út meg nem állanak az en testamentumomban / es en
nem gondolik u velek / az or isten monga. Mert ez az testamentum
az mellet kerzet iouendore az Israelenet haza / az napoknak vitani
ra / az or isten monga / az en toruinnimet az u elmielbe aduan / es
az u fuölkben meg irom / es azoknak istenek lisbet / es út ennekem ne
pim lisnel. Es nem fogia minden tanítani az u közel valo embe
rit / es nem fogia minden tanítani az u attafiat / ezt monduan. Es
mérde meg az or istent / mert mind meg fognat enghemet esmérne
kicintül fogua mind nagiglan / mert enghedelmes lisbet az u hamis
fágokról / es az u bunoíról / es az u toruintelensigbelról meg nem em
lekezem touabbá. Ennek általa hog ezt monga / vy / ideit ki
cölötté az ellsönet. Az minet lediglen ideie ki telit / es meg agg / kó
zel vagon hog sobul meg ne tessik.

Kile needik riß

az annakotai

Az Sido nípnék Irt

Annaköárt bizonáz hog amaz elsoben és valanak
igazulásos/isteni folgalatot/ vala ez visaghi tisztá
ság. Mert az elso fátor ikéseñtisztetett valo/mell
ben hónidnek valanak/ és ástal/ és az leítereknek
elő rátasa/mell ríté sanctanak hynak. Az második
fedel meghett vala az fátor/mellet sanctum sanctorumnak hynak,
mellben aran temienező oltar vala/ és az testamentumnak rendet lá
dája/mell minden felöl aranval vala beburjua/mellben aran vider
vala minna/ és az Aaronnak veskeie/mellnek ágai nöttenek vala/ a
és az testamentumnak tablai. Ez felett fedig az dírczsignek Zhe
rubimi valanak/mellet örníkóval be fogiat vala az enghestelő he
let/de mind ezekről nem kell mostanholni egyptid. Mikorónk
diglen ezek ellenképzettek volna/az elso fátorba bizonáz
hog mindenkoron be mennel az egg házi emberek/hog az isteni fol
galatot el véghezrit. Az másodikba fediglen czak az egg házife
iedelem megen be/minden estendőben eggßer/nem vir nélküli/mell
vir áldozik ú magárt/ és az nípnék tudatlanságba valo bűneiirt.
Ezt az bent lilek meg ielentui hog meg nem ielentetett vol
na az sanctum sanctorumnak vta/mig az elso fátor feñ állana/mell hasonla
rossaga vala egg ideiglen az üdönök/mell akkoron ielen vala/melle
ben arandikot/ és áldozatokat viñek fel/mellet fogatkozás nélküli
valoa nem tehetik az istennet folgárat az ú lelli esmereti herint/
és mellet valanak czak itelekben/ és italokban/ és kúlomb kúlomb
mosodásokban/ és testnek igazulásiban/mellet emberknél közibe
adattanak vala az üdöiglen/mell minden több állapotba herzene.
De az Zchristus el iüui mint iouendo ioknak egg házi fejedelme/
magubb és ippebb fátornak általa mene be eggßer az sanctumiból

eresset

020ff6

rők

Itelet.

105

rők váltságot találva/mell nem kezuel vala alkottatván/az az/
nem ez félé alkottuán vala/sem bakonak és boriunak virinéktála
tala nem mene be/hanem az ú tulaydon virinéktála. Mert ha
az tuloknak/ és az bakonak vire/ és az ühönök hamma melluek
meg hintik az fertelmeseket/bentelist tiszen/az testnek meg tisztulá
sara/menivel inkább az Zchristusnak vire/mell az órólké valolitka
nek általa ú magát tisztá áldozatul adá az istennet/meg tisztítja az
tú lelli esmeretteket/az halálos czelekedetekból/hog az ilo istennet
d folgalatot? Es annaköárt lún az oy testamentumnak közbe iás
roia/hog halált kenueduin/az hiuatalosok az elebbi testamentumnak
ideiben valo töruintelen czelekediseknel váltságaboz/az órólké vala
lo órósignek ighiretit és meg néryik. Mert az holott testamentum
vagon/füssig hog ott az testamentum tisúnek halala következik.
Mert az testamentumnak az holtakban vagon ereje/mert meg
nincz ereje mikor az testamentum tisú ill. Innén vagon hog meg
amaz elso testamentumot és nem vijtották meg vir nélküli. Mert
mikorón az Morses törui herint minden paranczolatot eleibe az
e dött volna az eghis nípnék/boriunak/ és bakonak virit kezibe v
uiñ/vizuel/ és veress gapiuval/ és hisopual egetembe/meg hintig
mind az kónuet/s mind az eghis nípet ezt mondáan. Ez az testa
mentumnak vire/mellet paranczola tünétek az isten. Annak felege
te fediglen mind az fátor/s mind az eghis isteni folgalatra valo
ediñeket azonképpen meg hinti vala viruel. Es nagubb risre min
denek/az törui herint/virnek általa tisztítatnak meg/ és vir ona
tás nélküli borzánat nem adatik. Annaköárt füssig hog ez félé
dolgoknak általa tisztullanak meg azok/mellet az mennelben vár
foknak pildaiok. Az meniect fediglen több áldozatokkal tisztulá

Bi n tassa

AZ oSido nípnék srt

éssanak meg hog nem mint ezek legenek. Mert az Lchristus nem kéruel alkotott sanctorumkba mene be / mellet az igaz sanctorus mokot pilda kippen iegzik / hanem az membrágba / hog níluán le gen ú az istennet elotte mű irettünk / nem hog gakorta agga aldozat ra az istennet únón magát / mikippen az egg hazi feidelem be me gen az sanctorumba / minden estendőben ideghen vímet altala. Ha tölömben volna gakorta kellett volna ünki henuedni ez vilagnak te remtisitül fogua. Mostan kedinglen eggber ielenet meg ez világ vis ghezeti felé / hog az bunt el tauoztatna ennek altala / hog ú magát a aldozatra adná. Es mikippen ez minden emberkre rea iouendo / hog eggber meg hallanak / az után kedinglen az itilet vagon / ezenkippen az Lchristus es eggber ada aldozatra únón magát / hog soñaknak buncit venne el / es meg lásdak útet bùn nélkü / azok lit útet variak úduossigre.

Zízedik riss

Nért az toruih / mell az iouendo ioknak arnita vala / nem az állatoknak ábrázatka / soha fogatkozás nél-^b ful valókká nem teheti azokot / lit isteni aldozatra iá rulnak az aldozatokkal / melleket minden estendőben bùnetlen aldoznak az istennet. Mert ha ez ig nem volna nem bùnenek volnai meg az aldozatoktul / annakokairt hog immárán semmi fandalmok nem volt volna az ú lelti esmeretekben az ú bùndfrul / lit aldozatanak volna / es eggber meg tisztítattanak vol na. De ez aldozatokban / minden estendőnkint emlekezet lisben az bùndfrul. Mert az tulsoknak es az batoknak vire el nem veheti az bùndok. Annakokairt mikor ez vilagra fogna iuni ezt monga. Az e

leuel.

107

aldozatot / es az aiänditnak felvitelit nem akarad. Tesset herzil keding ennekem / tellessiguel meg ighett aldozatok / sem az bùnirt valo koot nem diszirid / alkot ezt mondā. Ime ielen vagot. Az konunes e leiben meg vagon irua en rulam vr isten / hog az te akaratodot tes meg. Annak elotte mikor ezt monga. Az aldozatot / es az aiänditnak fel vitelit / es az tellessiguel meg ighett aldozatok / es az bùnirt valo koot nem akarad / sem ioa nem bagad / melleket az toruih berint al dozna. Akkor monda. Im ielen vagot / hog az te akaratodot tegens isten. El tauoztatta az ellsöt / hog az utanna valonak helt aggon / mell akaratnak altala meg benteltetint / az Jesus Lchristusnak testünek eggber valo aldozatanak altala. Ez bizon az hog minden eggħā az ember minden napon folgħalathban vagon / es aldozatos tissen / es azon aldozatok gakorta aldoz za / mellek soħa el nem veħetik az bùndok. Ez kedinglen az bùndokt egg aldozatot tiui nōrot / az istenei iobb felol ül / azt varuān az mi kouetteżi / mig nem az ú ellensihi az ú labainak samola legenek. Mert egg aldozatual ezt tiug / hog soħa semmi fogatkoz as ne volna az olban az lit meg benteltetnet. Bizonsagot tiġen kedinglen münētuk az bent lilek es mikoroni eloħħor ezt mondā. Ez az testamentum mellek ú irettet herzel az napoknak utanna / az vr isten monga / az en toruihmet az ú bùndbe aduān / es az ú cliekkben meg irom azok / es az ú bùndok rul / es az ú toruinetensiher rul nem emlekezem touabbā. Holote kedinglen ezeknet borzantata vagon / nem fell touabbā aldozatot ten ni az bùnirt. Annakokairt aksainfiai mikoroni fabadsagunt legen az sanctorumba be mennukt az Jesusnak virinélt altala / az vcoñ az mellek münētuk vnonnan berze / es mell vj / es ilo vt / az fedelnek altala / az or / az ú testinek altala / es mikoroni nag egg hazi embeg

zi iji rūng

212. Sido nippelé sít

rünk legen/ ki az istennel házában fü/ iárullunk ú hozzá igaz bűvel
 és hűnel bizonos voltaul meghintetü az mű bűcinkben/ és goz
 nosz leski esmérétinket el taoztatuan/ és testünk kerint fizta vizuel
 meg mosattatuan tarzuk meg az mű reminsighünket vallastite
 lit/ mells ne inogion/ mert hiw az ki az ighiretet tiue/ és lassuk iol
 meg mű magunkot egetember/ ez vigre hog egymást io pilda adásual
 beretetre/ és io czelekedetre fel indíczuk/ és el ne hagguk az mű
 eggbe gült nippinket/misippen sokasok nikinket/de inczük egymást/
 és ezt enniel inkabb hog látatok/ hog el közelghet az nap. Mert
 ha akaratunk kerint vitkezéndünk az igasságna esmérétinek vitelis-
 nek vtanna/ninczen touábbá egéb aldozat az búnókirt/hanem az
 iciletnek niminemű filelmes varasa/ és sebess tüze/ mells meg
~~vitla facias~~ fogia emísteni az ellensigheket. Az ki meg vtalanga az Nonnesnek
 körülhít/ irgalmaság nélküli meghal-két auag harom tanubizonság
 ual. Bondollatoki meriuel nagubb kinokual góretettetik az ki az isten-
 net fiát meg fogia nomodni/ és az vn testamentumnak vörül ug tar-
 tanya mint egg körz állatot/ mellsnek általa meg pentelteket vola/
 és az isteni fedvonek lelőt bossuságual illetendi. Mert esmériül b
 azt az ki ezt monga. Enim az boszú állás/ és en boszut állot/ az
 vr isten monga. Es esmeglén/ az vr isten fogia meg itilni az ú nis-
 pit. Rettenetes dolog az ilo istennel kezibe esni. Jussanak ebez
 tekbe fediglen tüneltet az ennek előtte való napok/ mellekben meg
 világosítotuan/ sanarusaghitolban nag kifáldast kenueditek/ egg
 lippen mikorón hidalmasságokual/ és nómoruságokual illettetüin/
 mindenek czudálnak vala ranyatok/ máslippen mikorón ríseket vol-
 tatok azotual/ kik azonkirpeñ forognak. Mert mind sanas-
 rusaghimbán ríseket lütök/ mellek törtininet az en fogashimbán/

és mind

leuel.

108

és mind az tú marháitoknak el ragadozásit örömuels vöröök/ tuduan
 hog tüneltet iobb/ és állandobb örösligetel vagon tú magatokban az
 mennekben. El ne vessetek annakokairt az tú reminsigtek/ mellsirt
 nag intalmat fizetnek hatra. Mert bilesiguel valo varas nélküli fü
 körök vattok/ hog minet vtanna az istennel akaratkat be tellestitez-
 ditet/ meg aggák tüneltet azz az mit ighirtenek. Mert meglén
 egg keves údó vagon/ és az ki el iouendő/ el iú/ és nem kisik. Az igaz
 fediglen hűtböl fog ilni/ és ha magát el vonka/ionat nem fog lattat
 b ni az en felkennet. De mű nem vagunk ollat kit el vonguk magun
 kos az veselelemre/hanem az hűthöz tartozunk/ hog lelkuntöt meg

neriük.

Thé neggedikrisz

B hű fediglen reminlendő dolgoznak állatta/látha-
 tatlan dolgoznak nélküli valo iele. Mert ennek ála-
 tala viug az tanubizonságot az vinek. Hűnek ála-
 tala értük hog az világ teremtetett ligen az isten-
 net ighiivel/ hog azokbol az mellek nem teczenek
 vala/ meg lenninek azok az melleket fatnak. Hűnek általa Abel
 büebb aldozatot tún az istennel/ hog nem mint az Rain/ mellsnet
 általa tanubizonságot nere/ az isten bizonságot tiuin az ú isteni a-
 sändikirul/ és ennek általa meg haluán/ meg és fol. Hűnek ála-
 tala az Knoch/ egg hekrul más helre vitetett volt/ hog halált ne lát-
 na/ és meg nem találátkötet/ annakokairt hog az isten más helre
 vitte vala kötet. Mert minet előtte más helre vitetnek tanubizons-
 ágat nert vala/ hog kellemes lüt volna az istennet. Nem lehet fe-
 diglen hog hű nélküli valaki annak kellemes legen. Mert valaki
 az istenhez iárul/ ennek hinni kell hog isten págon/ és azoknak kit ú

leg

Az Ádám nápi nek hét

tet keresik munkatádat meg fizeti. Az hútnak általa Isteni hozzá
lún az Noéhez / az melleket meg nem láttnak vala / berzülin és
tisztelni az Isten / bárkat kívánt az új házabeli nápi nek meg maradá-
sára / mell bárának általa el kárhoztatá ez világot / és az hútból va-
lo meg igazulásnak örököse lún. Hútnak általa enghed e az Ábrahám
mikorón elő húvattatot volna hog az őszre menne / mellé öröksigre
az Istenül visen vala iouendőre / és heliból ki mene nem tuduan ho-
ua menne. Hútnak általa mene az ighiretnek földire mint ide-
ghen földre / mikorón fátorosban lakozott volna / Iszaakal és János
föbus / kik végén azon ighiretnél valának örökösi. Mert az várast
várta vala / az mellsnek fundamentomi vadnak / mellnek mesiere és
rakcia az Isten. Hútnak általa Sára és erőt vün az magzat fogas-
dásra / és az magnák meg tartására / és germelet hűle / íol lehet is
deit el mulatta volna / hog miuel híronként itilne azt ki az ighiretek
tütte vala. Anna kókárt az egg át át a támada az nemzetfig / és attuk
ki immár meg kezhetett vala / anje sok fámuval / merje fámban vad-
nak az égnekrzillaghi / és mint az főn / mell az tenghernek parla /
mellekt fámlálhatatlan. Hút mellékholtanak meg mind ezek / mi-
korón az ighiretek nem vüttik ligen hanem azokot tauri lattak le-
gen / és azoknak hittenek legen / és kiuánatos fágual azoknak örvens-
dettenek legen / és vallást tüttenek legen / hog út vendighet / és iouen-
nék legenek ez földön. Mert az kik ezelet mongák meg mutatták /
hog út más hazát keresnek / és ha az hazáruk meg emlékeztenek vol-
na / az honnan ki mentenek vala / alkollmatosságok vala az oda valo-
meg téristre / de több hazába vágodnak / az az / az menneibe. Annak
kókárt fémiremmeg nem tarca az isten hog azok útét útlenek
hajt / mert várast kerzett vala ünekit. Hútnak általa viug aldozat
ra.

leuel.

109

fa Ábraham az Iszaakt / mikorón kisirtetnek / és megáldozá az ú
eggetlen egg fiat / kiben az ighiretek vütte vala / kihet ez mondás
lutt vala. Az Iszaaktban húvattatik teneled az magzat / mikorón ez
ú magában meg hánta vette volna / hog az isten meg halottaból és
fel támasthatna azt / honnan azt és hasonlatos dologhirt hártra viug
Hútnak általa az kouetkezendőkből meg áldá Iszaak az ú fiat Jalo-
bot / és Esauot. Hútnak általa mikorón Jacob meg holt volna az Jo-
sefnak minden fiait meg áldá / és tisztességhet tún / az ú veszéinek te-
teinek. Hútnak általa Józef mikorón meg halna / emlékezetet tún
az Israél fiainak ki iouisekrül / és paranczolatot tún az ú tetea
minek felőle. Hútnak általa mikorón Mónses külöttet volna el rejt-
tetek hárrom holdnapiglán az ú külöttül / hog láttnak hog fip germels-
e volna / és nem filinet az királnak paranczolattatá. Hútnak általa
a Szövöses immára nöreg lütn / nem akar / hog az Farahonak le-
ábanak fiainak hajat / inkább vásárltán magának / hog az istennel nincs
piuel hómorúság / kenuedne / hog nem mint vitkeznek / és az vitke-
nek egg ideig valo hásnával ilne / nagubb kardagságának aljután az
Christusirt valo kíodalom vallást / hog nem mint az Egyptusbelieta-
nek sok kincsít. Mert az meg a tändíkötésre nincs vala. Hútnak általa
hága el Egyptust / nem filuin az királnak kegetlenséghitük.
Mert azonkívül kérniheged meg az ú dolgaiban / mint ha látta
volna azt / az ki lathatatlan. Hútnak általa kerze meg az husiti aldo-
zatot / és az virnekk ontását / hog ne illetné útet / az ki meg öli va-
la az ellső fülöttőlöt. Hútnak általa meninek átal az veress tengher-
ren / mint egg asszu földön / mell dolgot mikorón meg kisirtettenek vol-
na az Egyptusbeliek / és az tengherbe vesinék. Hútnak általa romlá-
nak le Hierikonal kí sali / melleket hét napon körül vüttenek vala /

Rk Hút

Az oSido nípnek jrt

Hútnet általa néz meg az Raab parázná/hog el ne veszne azokat
 egétembe/kit nem enghettenek volna/mikorón kállásra békésigel be
 fogatta volna az földnek kímloít. De mit boldok ennél többet/mert
 el fog ennekem üdöm/ha az Szedonrul/és az Barakrul/ és az
 Sampsonrul/ és az Sieptærül kezdet emlékezetet tenni/ és Da
 uidrul/ és az Samuelrul/ és egéb profeták rul/kit az hútnet általa
 országokat gózinak meg/igasságot működinet/az ighiretek meg né
 rél/az oroszlánoknak tortokat be dugak/az tüznek sebess voltat meg
 oltak/az tornék élit el tűzötök/erőssék titetinel az ú erőtlen a
 sighthiból/erő adatok ünekit az hadban/idegen nipeknek reával való
 ütösi el vergé. Az asszóniállatok az ú halottait fel támadva viasz/
 niklet fediglen meg dobolanak/és nem akarék magokat meg változ-
 ni az haláltul hog iobb felszámolást írhatnának. Níkik es meglelő mő
 uetsigre lünet/mikorón úköt ostorokat kisírteng meg/ annak fe-
 lete fogásokat/ és tömlőzöszivel/meg kouzelek úköt/kettek vágak
 meg kisírték úköt/tornék miatta való halálval halanak meg/ és ia-
 mitt amott budosonak/uhnak és kezketnek néress büriben/hátra ve-
 tek úköt/nómorgaták/sánargaták/kitrek ez világ miltatlan vala/pusztá-
 tákban tűvelghenek vala/és hegeken/és barlangokban/ és az földnek
 lukaiban. És mind ezek az hútnet általa tanubizonságot néruin
 az ighiretek meg el nem vitték vala. Mert az isten mű felölünk
 meg elein nimi iobb dolgot látott vala/hog mű nálunk nélküli ne len-
 ninet fogatkozás nélküli valo állapotban.

Bénekketődik ríse

Annaköárt mikorón enne tanubizonságoknak kódia
 ue I tornul vitettünk legen/ mű és minden terhet le
 petuin

petuin/ és az bunt el hoguán/mell erőssen hozzákratagassodik/bíten
 sigel valo várásnak általa füssunk az kisalkodásban/mellet műne
 künk előnbe attanak/az Jesufra nízuin/ki az hútnet kezdője/és el
 vighezbie/ki az ú előtte valo örömnét helle el senuedé az kerefta
 fán valo halált/az galázatot meg utaluan/és az istennel kétin iobb
 felölüle. Mert gondolatok meg/minemű ú ellene valo mondás
 senuedett legen ú az búnófoltul/és meg ne farraggatok/és lelkete
 ben meg ne fogatkozzatok. Megglel ellenie nem állottatok/és elle-
 ne nem viaskottatok az bünnet viretek hullásáiglán/és el felelez-
 tetek az istennel intisirul/mellben tünökkelhol mint fiainak. Enio
 siam el ne mulassad az istennel meg feddiss/ és meg ne fogatkoz-
 zál/mikorón ú tighed meg dorgál. Mert meg feddi az ur isten az
 kit heret/meg ostorozza kedig minden fiait/kit hozzá vissen. Ha az
 meg feddiss el senneditek az isten mint fiainak kisebb aggáú magac
 tünökkel. Mert kicorda az fiu/kit nem tanít az afa? Hog ha
 tanítás nélküli vattok/mellben rípesek mindenek/tehag fattak vattok/
 nem fiai. Annaköárt mikorón test sérint valo akáint műköt tanít
 tottanak legen/ és azokat berzűlik legen/nem felület intabb fellé
 műnelük az lelkelnél attanak birtoka alatt lennünk/és elitet néz-
 nünk? Bizon az hog azok egg kezes napoliglán az ú akarattok sér-
 int tanítanak vala műköt/ez fediglen az mű hasznunkra erre hog
 az ú fentigres voltában ríkesse tegen műköt. Bizon az fediglen
 hog semmi tanítás nem látatik mostán örömré lenni/hanem bá-
 natra. De annak utána az meg igazulásnak rugolmas gömörlé
 aggá azoknak/kit annak általa működésben foglasangat magokat.
 Annaköárt az tú le ereszett keziteket/és le borzatott térditeket
 f emellett fel/és tegítel azt hog az tú labajtolnak iárosi egeneset le
 Et in gene

AZ oSido nippne jrt

genet hog az sántaságának miatta el netiueleggetek az utbos/ has nem inkább meg gogntassít az sántaság. Mindenekuel bilesighet kouessetek/ és bent iletet/ mell nélkül senki nem fogia meg látni az vr istent. Sondot viselletet rula hog valaki ne legenski az istennel feduitül el halaggon/ és valami leszrúsignek gútere közöttek ne ne uelleggit/ mell haborjast tegen/ és mellnek általa sokan fertelme felke legenek. Valaktu közöletek paraználodo ne legen/ a mag hút tul ideghen mint az Esau/ ki egg itelen valta el az ú ellsó kúletisz sit. Mert tuggatók hog annak vanna mikorón az áldomást meg az barna néni az órósignek törutne ferint/ meg nem halgaták kirelmisében. Mert nem talála helet az ú bűnirül valo bánnatának/ iol lehet sok könü hullatásval tereste volna azt. Mert nem iáruátok az meg illetett hegez/ és az meg gyuntott türhöz/ és az homához/ és az sötitsighez/ és az vészhez/ és az trombita sohoz/ és az ighiknet bauahoz/ mellet az kik hallottanak vala/ kírist túnel/ hog e zelhez besidet ne tenninet. Mert el nem kenuedhetik vala ez paran szolatot. Ha oktalan állat illetendi az heget/ meg koueztetik/ az a mag hajtó ghereluet által veretik. Ez ill rettenetes vala annak ú bázise/ az mi teczik vala. Monses ezt mondā. El hédik/ és el rettentik/ hanem az Sionnak begihez iáruátok/ és az ilo istennel váróshoz/ az menéni Jerusalemhez/ és az fámsáhatatlan an galoknak sereghizet/ és az első kúlötteknek gúlekezetithez/ kik meg vadnak iruán az menékelben/ és az istenhez/ ki mindeneknek itilói/ és az fogatkozás nélkül valo igazalnak leltihez/ és az Jesusbóz/ ki az vn testamentumnak közbe iároia/ és az elhintett virhez/ mell többatot hol hog nem mint az Ábelnek vire hol vala. Meg lassatok hog meg ne visszatok azt/ ki hol/ mert ha azok el nem fáradhatóak

lit

leuel.

III

Kik el fordulnak az előtt/ ki ez földön föl vala/ fölül inkább mü/ ha el fordulunk az előtt/ az ki meniból valo/ kinek az ú báua ottorón meg indítja az földet/ és mostan és üzenetet tún ezt monduán. Meglen eggber en meg indítom/ nem czak ez földet/ hanem az e ghet és. Az holott fediglen azt mongá/ megleñ eggber/ ieleni azt hog azok más állapatra fordulnak/ az mellek meg indultanak/ mint melleket alkottanak/ hog meg maragganak azok/ az mellek meg nem indulnak. Annakotairt meg indulás nélkül valo országot visszafel/ tarezk meg nálunk az isteni kedvet/ mellnek általa vég folgálluk az istent/ hog üneli kellemesek legünk/ tiszteletuel/ és isteni filemuel.

Béni harinadik. risz

Ezt az mü istenünk emissió tüz. Az atafiu heredet meg maraggon. Az vendig fogadásrul el ne felekezzetek. Mert ennek általa nikit tudatlan/ an galokot fogattanak vendigghé. Az fogotruk meg emlekezzetek mint ha üvelek egetembe volnatok fogtok/ és azokrul és kik sanaruságokot kenuednek/ mint kik tú és testben forognak. Az házasság/ és az fertelmes signálvalo ág/ mindeneknek közötte tisz teletes. Az paraználodokot fediglen/ és az házasság törököt az isten meg fogia itilni. Az tú erkölcsíték fediglen tauul legenek az fosutnsigul/ meg eleghedui azoknak/ mellek ielen vadnak. Mert ú mondá ezt. El nem haglik tighedet/ sem el nem bocztatnak/ hog biz tuán mondhaessük ezt. Az vr isten ennekem segíjom/ és nem filek mitegen az ember ennekem. Emlekezzetek meg azokrul/ kik előttek/ kirok tünetek/ kik az istennel besidit predikassat tünetek/ kiknek az

az in ü

23. Sido nippnek Ivt

Ü hútőköt kouessítet; iol meg emlekezűn rula az tű köröketet való
ileteknek mi vighe lütt legen. **AZ** Jesus Christus mind tegnap s'
mind ma végáron mind örökké. Külömb külömb félle/ és idegen
tanusagoknak miatta ide stoua ne vonattassatol. Mert io az isten
nem keduiuel meg erőssiteni az huet/ nem eledelekuel/mellek nem
hásnálának azoknak/ kik az olban viseléketet. Vagon oltárunk
mellsről nem illik enniel azoknak/kik az isten satorába hólgnak..
Mert az ollan lelke állatoknak busokot az satoroknak külüle ighe
et meg/ az melleknek virít az bünirt az egg házi fejedelem az sanc
torumba vissza be. Annakairt az Jesus és hog az nipes meg sen
telne az ú tulandon virinek általa/ az város kapuianak külüle sena
uede halált. Annakairt menünkt ú hozzá az satoroknak külüle/
az ú ranta lütt fidalmasságot viselui. Mert itt meg maradando
varosunk ninczen/ hanem az iouendő keressük. Annakairt
ú általa áldozunk dísziretnek áldozatát az istennel mindenkoron/
azaz/ az mű aiaiinknak gómörcsír/ mellekuel az ú neust valluk.
Az másfuval való io titelről fedig/ és az marhákból való rißtitelről
el ne felet kezzetek/mert ez illen áldozatok kellemetese az istennel
Engheggetek azoknak/kik előttek iárok tünöktek/ és birtokot elölle
legetek/mert azok vigažnak az tű lelkétekirt/ mint kiknek hámot
fell adni/hog órómuvel iárianak el ezekben/ és nem gonosz fedvel.
Mert ez hásnálalan tünöktek.

Imággatok mű irettünk/mert hissük hog io lelli esmérétünk vagon
mindeneknek körözze/kik iol akarnak ilni. Inkább fediglen kisek tű
tököt hog ezt teglek/hog miuel hamarabban el habadulnak/ és körzeti
telbe mehetek. Az Bikesignek fediglen istene/ki halottaiibol fel tás-
máfta az iuboknak amaz nagy pásztorát az örökk testamentumnak vi-

rincé

Ievet.

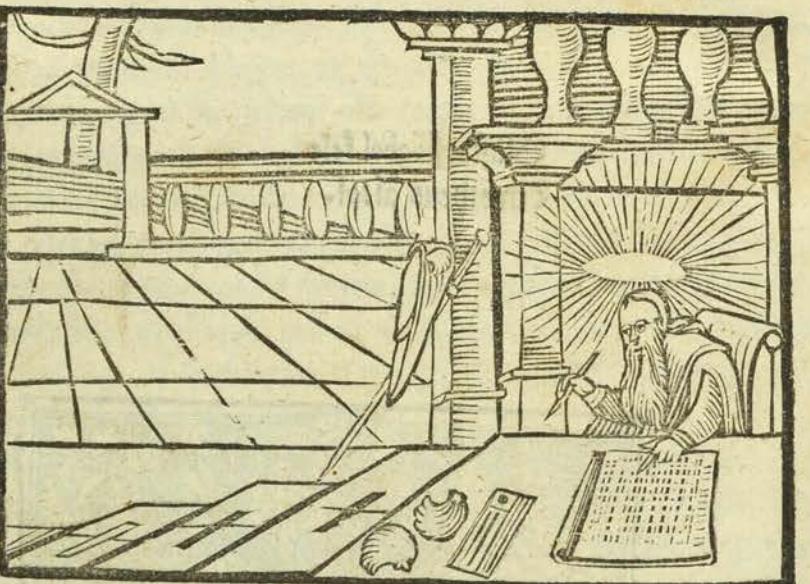
112
éinek általa/az mű vrunk Jesus Christust minden módon ippele
tegen tútőköt/minden io czelekedetben/hog az ú akaratát tegitek/
és ezt tege hog az mit czelekeitet kellemes legen ú előtte az Jesus
Christusnak általa/éinek dürzsig adassit örökkön örökké. Amen.
Kirlet tútőköt akámfai vegitek io keduel ez en intisemnet beszidé
mert keves beszidekuel írt tünöktek. Tuggatók hog az mű afánfis
át az Timotheust most tülem el horzattam/ kiel egetembe meg la
togatnak tútőköt/ha hamar meg iouend. Röfönietek minde
neknek kik előttek iárok/ és minden benteknek. Röfön
nek tünöktek az Olafok. Az istennel kedue legen
ú peletet mindenekuel. Amen.

Olasz országbol Pele
Timoteus által.

AZ SZENT JAKAB LEVELÜNEK ERTELME.

J Szent Jakab hog miuel az Jerusálembelteknek püspököt vala ir az egéb Sido nipeknek/kik minden nipeknek közötte/kiivel serte latoznak vala külömb külömb tanusagokual az ú illetben úfot igazgatás uán/ és tanítván.

AZ SZENT JAKAB¹¹³ LEVELE.

Elso riß.

N Jakab az istennek/ és az mű vrunk Jésus Christusnak hulgája/kökönetet irok az tizenkét ágazat boldalo Sido nipeknek/kik ide/s touda határozatná vadnak. Nagy örömnék villszék atámfiai valamennyi külömb külömb kijártetekbe eséndetek/tuduan hog az tühütöknek mi voltanak meg lata/s/bikesiguel valo túriszt cselekedik. Az bikesiguel valo túriszt fediglen az ú cselekedete/fogatkozás nélküli valo legen/hog fogatkozás nélküli valo legetek/ és olak kik semmi rißben füssebbülést ne vegetek. Hog ha valaki tükörzöletet bőlcsesig nélküli meg fogatkozik/kirien attul az ki ad/tudni illik az istentük/ ki mindeneknek tükörzü maga ad/ és nem panaszkolás/ és adottatik üneki. De bizodalommal kirie/ és semmit ne ketelleggik. Mert az ki kétéleskedik/ hasonlatos az tengheren valo habhoz/mell az felektük ide/s touda veretek/ és nagy sebessiguel ragattatik. Mert ne alízza az ember/ hog ú valamit veszen törvendőre az vr istentük. Az kétéleslú ember általatlan minden dolgaiban. Dicseleggik fediglen az atafiu az ú fellighes voltában kinek alá valo volta vagon/visszontag az ki kardag az ú alá valo voltában/ mert mikippen az füne virágai alkippenn el fog mulni. Mere fel törmoda az nap nagy hevesiguel/ és meg aha az fü/ és az virágai lebulla/ és az ú tekintetinel ikes volta el veze. Zsenkippenn az faz

dag

dag és az újárasiban meg fog hirudni. Bodog firsfi li békéiguel tűri el az kisírtetet / mert mikorón ionak lelettetik az iletnek korona rát meg reri / mellet az or isten meg ighire azoknak / kik útet heretek. Mikorón valaki kisírtetik / ne mongashog ú az istentül kisírtetik. Mert az isten mikorén gonosz dolgokat nem kisírtethetik / azonban kippen ú es senkit nem kisirt. Sőg minden akkorán kisírtetik / mikorón az ú tulajdon gonosz kiúáságának miatta el vonattatik / es meg kerelik itettetik. Annak vitána az gonosz kiúáság / mikorón meg fogont bunt fiazik / az meg tüt bün fediglen halált hül. Ne riuelegjetek a herelmes átámfai. Mind io az akondikozas / es mind fogatkozás nélkül valo az aiändit / mell az világosságoknak attatul hall le onnan felül / kinél ninczen el változás / auág el fordulásnak arnít tetete. Az nemze munkot az ú el vighazett akarattából az igasság nak besidnek általa / hog az ú teremtett állatnak nimi elei lennink. Annakfárt en herelmes átámfai minden ember gors legen az halgatásra / es kisedelmes legen az halásra / kisedelmes az haragra. Mert az firsfiunak haragia / isteni igasságot nem müelkedik. Annakfárt minden fertelmesighet / es gonoszgnak büölködésit le bavetüñ / békéiguel fogaggatók az besidet / mell tu beletek oltaték / es mellveszedelemtül meg tarthatka az tu leskeiteket. Meg tuódi lege tek fediglen az besidnek / es nem ezzal halgatoi hog meg ne ezzallatok tu magatokat. Mert ha ki halgatoia az isteni besidnek / es nem tu véde / ez illen hasonlatos az firsfihoz / ki az ú termesít az túforben nizi. Mert meg nizé ú magát / es el mene / es legottan el feleltek zek rula minemű volna. De az ki az fogatkozás nélkül valo toruine re nizend / mell habadsagnak toruine / es abban meg maradand / ez miuel hog nem felediken halgato legen / hanem az munfanak meg tisz

uóde

uóde / bodog lissen az ú müelkedetluel. Ha valaki lattatik isten filó nek lenni tu körzöttetek / ki meg nem zabolazza az ú névét / hanem az ú kuit tiulgheni haggas ennek hihába valo az ú isteni filelem / az istennel es az asanál ez / aruathoz es özuegelhez latni az ú nomorus agofban / es az ú magát tisztán tartani meg ez vilagtul.

Masodik rész.

A támfaia ne legen tu bennetek az mü vrunk Jesu Christusnak hûte hemileknél tekintetiuel / es embe rivilekedisböl. Mert ha be menend az tu gulekeze tetebé egg aran gurus firsfi / fines ruhába öltöz uiñ / tortinrik fediglen az seghinnel es fertelmes ruhában oda merini / ha arra niz endetek az ki fines ruhát visel / es ezt mondangatok üneki. Te üll le itt fedved herint / es ha az seghin nel ezt mondangatok / te áll vesteg amott / auág üll le itt az en sa molom alatt / es tu magatokban millo itilet nem titetek / es gonosz gondolatoknak lütök itiloi. Halgassatok meg en herelmes átámfai az isten nem ez világna seghinit valastai / kik fazdagok az hütben es az országnak ördöfösi / mellet ighire azoknak / kik heretik útet. Tu fediglen tiseeles lensiguel illetetek az seghinit. Nem az fazdagok mü lattaki vráságokot tu rantaok / es nem vgan azonok bonhnaiki tútorokat az itiló heknek eleibe? Es nem vgan azonok tisneli hidalmat besidekel / az io ne vorul / mell seghiz zigül huattaték tu reatok? Bi zoit az hog iol tisitetek ha az firáti toruint be tellesíttek ez irgas herint. Szerezzed az te körzel valo emberdet / mint te magadot / de ha hemisre niztek / bunt tiszek / es az toruini tútorokat meg fedd / mine

PemeLocze nizendek

El ij kik

Fik azt meg foglalt legen. Mert valaki az eghisztöröint meg tar
tanga / az töröinnel fediglenen eggiben botránkózást tén / mindenit
ben vitket tűtt. Mert az itezt mondá. De paraznalfoggal / ez
es mondá. Ne lig gallos. Hogha nem paraznalfodandol / de gallos
fágot ténedesz / az töröint el hagta. Óg kollatok / es vég czelekedége
tek / mint fik iouendore az habadságának töröinnek általa meg fog
tok itiltetni. Mert irgalmaság nélküli valo itilete lisen annak / ki
irgalmaságot nem tiken. Es diczeledik az irgalmaság az itilets
nek ellene. Mi hašna vagon asamfiai / ha valaki azt monga / hog a
üneli húte vagon / czelekedeti fediglenen nem lend. Óduorzhethet az
az ú hútes. Hogha ruhatlan sagnak miatta mezzelenen lend az kereß
fen ember / es kereßten aštonember / ki asamfia / es hugunk / es na
ponkid valo ilet nélküli hútos / es ezt monga valaki tú körzöletet /
sariatok bikiuel / melegheggemet / es elegheggemet meg demaga az
okual nem seghítenditek úköt / az mellekaz testneki húsfighire vadnak
mi hašna lisen ennek. Ezennippen az hút es / ha czelekedeti nem
lend meg holt ú magában. De fogia mondani valaki / teneked hútos
vagon / es ennekem czelekedetim vadnak. Mutasd meg ennekem az
te hútosdöt az te czelekedetiból / es en es meg mutatom teneked az
en czelekedetiból az en hútomót. Te hiszed hog az isten egg? Jol
hiszed. Az órdögöt es hiszik / es rettegnektüle. Akarodi fedig meg tud
nod o hñaba valc ember / hog az hút az czelekedet / nélküli meg holt
legen. Ábraham az mû asamf / nem az ú czelekedetiból igazulai
meg / mikorón aldozatra vútta volna az Isaakot az ú fiát az oltás
ra. Látodi hog az hút seghjegzigu lüt legen annak czelekedetis
nek / es az ú czelekedetiból lüt ligen fogatkozás nélküli valo az hút.
Es be telék az irás mell ezt monga. Hün fediglenen Ábraham az is
sten

stennet / es meg igazulásirt vitezek ú túle / es isten barátának hivat
saték. Annaforaik lattatoki hog az ember czelekedetiból igazula
son / es nem czak az hútból. Azonkippenn fediglenen az Kaab parazna
es / nem az ú czelekedetiból igazulai meg / mikorón be fogatta volna
az koueteket / es mas vton ki borzatta volna. Mert mikippen az
test az ilô lileknélküli meg holt / azonkippenn az hút es az czelekedis
tek nélküli meg holt.

Sarinadíkrisz

Tamfiat ne legen sok mester közöttetek / tuduān hog
nagubb itiletet fogunk venni. Mert sołban isam-
lunk el mind náian. Ha ki besidiben el nem isamlis. Golzanc
304 me
mve + n
Golzanc
304
fogatkozás nélküli valo firsiu az / ki zabolau meg
birhatta / mind eghiszt testit es. Im az louaknak
es zabolat betünk hajokba / hog engheggenek münökünk / es azoknak
eghiszt testit ide s toua terenghetetük. Im az hajok es mikorón illen
nagos legenek / es az erőss hélnek miatta viteltessenek / egg küssed
formával ide s toua forgattatnak / valahoua az formánsnak sebess
viselise akaranga. Azonkippenn az nélko es / küssed tag / de maga
nág maga hánas vagon benne. Im az kús tüz / mell nag niers fat
íghet meg. Az nélko es tüz / hamissagnak rakasa / ezennippen az
nélko az mû tagainkban helhetetetik / mell meg ferteztetik mind az
eghiszt testet / es fel gherieseti azt / mell vég termett / mint egg kérk
es fel gheriesetik az Gehentül. Mert mind radafnak / s mind
madaraftnak / mind czošo mášo állatoknak / s mind tengherben vas
lo állatoknak termihetet meg felidnök / es felidde titetett az eme
peri termihetetül / az nélvet fediglenen egg ember sem felidhethet

El inj meg

meg/meg cíhihetetlen gonosz állat/halálhoz mireguel telles. An
nak alatala tifunk áldást az istennel/ és az atával/ és annak általa
átfoznak embereket/kik az istennel hasonlatosságára teremtettek.
Végan azon fából áldás/ és atok harmazik. Nem kell atámfiai ez
eknek ekkippen lenni. Nemde az kutsú végan azon érből ereshetheti ki/
ides és kezerű vizet? Atámfiai teremtheti az fighe fa/olan fa mar-
gokat/auág az boldó tű figheket? Ezenkippén egg kutsú sem teheti
hog sos és ides vizet legen. Kicza tű közöttek bolcs és tudós?
Mutassa meg az ú emberek között valo io iletiból az ú rzelekedetit
boldozsighinek felidsgíhuvel. Hog ha kezerű gúlásig vagon tű benne-
tek/ és hútetben vetekezés/ nedizkeleggetek/ és hamiss beszidűek
ne legetek az igasságna ellene. Mert ez boldozsiga nem oll/ mells
onnan felül hall le/hanem földi/ és test kerint valo/ és órdóghi ből
ezesig. Mert az holott gúlásig és vetekezés vagon/ ott áltatlan
ság vagon/ és semmi egenessiguel valo dolog ninczen. Az mells ből
ezesig kediglen onnan felül vagon/ először bizon az hog tisztas/ an-
nak utána bilesighes/ és modkarto/ hofogado/ legelmessiguel tel-
les/ és io gómölcsökkel/büntetés nélküli/ és tettetés nélküli. Az meg
igazulásnak gómölcsít kediglen bilesighen vetik el azonat/kik biles-
sight kereznek.

Megedik riß

Onnan vagon hadakozás és háboruság tű közöttes
tek? Nem inneni? tudni illik az tű gónorú iletetek
ből/ mellek az tű tagaitokban viték fednek? Gonosz
kivánásban vattok/ és semmit nem birtok/ irigkets-
tek/ és gúlásighet úztök/ és erőtök ninczen hog nere/

siget!

sigtek legen. Véto és hadakoztok/ semmit nem birtok/ annakotka-
rt hog nem kíritet. Kírték/ és meg nem adatik/ azért hog gono-
bul kírjék/ hog az tű gónorú ilettekre kölcsezik el. Tú hárasság ron-
to firtiak/ és a főniallato/ nem tuggatóli hog ez vilagnak baráta
saga ellenkédő állat az istenuel? Annakokat valaki ez vilagnak ba-
ratta akar lenni/ istennel ellenfighe lisen az. Auág azt alkotók/
hog hijaba monga ezt az írás. Hitlenigre kivánkozik az ilö lilek/
mell mű bennük lakozik? De nagubb fedwet ad. Annakokat bir-
tola alatt legetek az istennel/ ellene őssatok fediglen az órdognak/ és
el fut/ tű tületek. Rózelghessetek az istenhez/ és horzatok rózelghet-
ek tű búnóssak/ tisztázatok meg az tű kezeiteket/ és két lelkük tisz-
tázatok meg húteket. Sátoruságot kenneggetek/ és siriatos/ és
sangassatok/ az tű mórtistek síralomra forduljan/ és az tű órómetek
kezérüigre. Alázatok meg magatokat az istennel előtte/ és fel-
emel tútőköt. Eggmás ellen valo beszidet ne bollatos atámfiai. Az
ki az ú attasianak ellene valo beszidet ből/ és az ki az ú attasianak
ellene valo itiletet tiszen az/ az toruini ellen valo beszidet ből/ és
az toruini ellen valo itiletet tiszen. Hogha az toruini ellen valo itis-
letet tiszt/ nem vag az toruinnel meg tartoiábanem itilőre. Egg
az toruini berzö/ kinek hatalma vagon meg tartani/ és el vészeni.
Te ki vag ki mást itiszt? No kik mostan ezt mongatok/ ma és hola
nap menünk iméz városba/ és tölczünk egg ekstendőt/ és kerestegá-
gunk/ és néresighet gúrunk/ kik nem tughatók mi kouettezzük az
kouettezendő napon.

Mert miczoda az tű ilettek? Mere
pára/ mells czak egg feues ideiglen teczzük meg/ és annak utána
meg nem teczzük/ az helmin ezt kell vala mondaniok. Ha az or isten
f aszáranga/ és ha ilni fogunk/ tegyük mezt auág amazt. Mostan leg-

dig

diglen őrültök az tű kevésighitelben. Minden ez félle őruendezés
gonosz. Annakoktól az ki iol akar czelekedni, és nem czelekedik,
bún ünki.

Ötödik riss

Nek móstán kárdagok vattok sirtatok, és sangassa
tok az tű nömorúsgáhitokon, mellet tű reatok ünket.
Az tű kárdagságáhitok el rothadának, az tű öltözettek
meg mosolusának. Az tű aranotok, és szüstök
tok meg rosdásula, és azoknak rosdára tüneteket ta
nubizonságok lisen, és ki rágia az tű testeiteket, mint az tűz. Drá
ga marhát gyűntetek az utolsó napokban. Im az tű műsítéknél birek
kif az tű tartományosban arattanak, mellet igazán meg nem atta
tok ünekf, kiált, és azoknak kiáltási kif arattanak vala, az sereghet
nef vrának fileibe be meninek. Sónorúsighesben ilíték az földön, és
buiákkodatok, hűteknek fedue kerint ilíték, nem fulomben, mint egg
albózatnak napján. El farhoztatatók, és meg ültek az igazat, és
ellenetek nem állt tünetek. Bilesiguel türíték annakoktól akámfiai
az vr istennel el követelteglel. Im az sánto ember várja az föld
nek berzületes hasznát, bilesiguel varván azt meg nem idein valo, és
kisó eső hallon rea. Annakoktól bilesiguel türíték tű, és les erőssig
eríték meg az tű fűrítéket. Mert az vr istennel követele el közels
ghet. Eggitek az másoknak ellene ne fsházkoggít akámfiai, hog el
ne farhoztassatok. Im az itis az antoknak előtte áll. Pildát vege
tek akámfiai az sanaruságofrul, és bilesiguel valo kenuedisefrul, az
profetaktul, kif az vr istennel nevühe foltanak. Hallottatok az Job
nak türít, és lattatók mi vighet tün az vr isten, hog ighen irgal-

mas

mas legen az vr isten, és kónorúletes. Mindeneknek előtte fediga
len akámfiai ne eszeggetek, se az menni országra, se az földre, és
semmi egéb eszik ne tegetek. Legen fediglen az tű bekidetek ez, og
og/nem nem, hog tettetessigbe ne eszetek. Sanaruságot kenuedi va
laki tű közöttetek? imádkozzák. Jo lilekuel vagont valaki? inkellen.
Beteghes kediki valaki tű közöttetek? hija hozzá az egg hazi nípnék
egg hazi emberit, és tegyenek imádságot az emberir, és kennek meg
ütet olonual az vr istennel nevühe. Es az hűtböl valo imádság meg
gogjta az beteghet, és fel kámafea betegsighiból útet az vr isten,
és ha búnötkben lend meg horzattatnak ünki. Vallatok meg eggé
más ellen valo bűneiteket, és imádkozzatok egg másirt, hog eghissig
ben legetek. Mert nag tehetsighe vagon az igaz embernek imád-
ságának, mell ereit mutatta. Ilyes ember vala, kiben ollan indus-
latok valanak mint mű bennünk, és imádságában imádkozék, hog
eső ne lenne, és eső nem lün az földre hárrom estendeiglen, és ha
holdnapiglan. Es esmeleglen imádkozék, és az égböl eső lün,
és az föld az ú gomolcsit meg teremte. Akámfiai ha valaki tű köz-
öttetek az igassagtul el tiveledéndik, és valaki meg fordítgánja ü-
tet, tugga hog az ki azt tütte hog meg fordulna az búnós, az úvtá-
nak tivelghisiból meg habadije a az ú lellt az halálcul, és el fedezek
az búnöknél sok voltat.

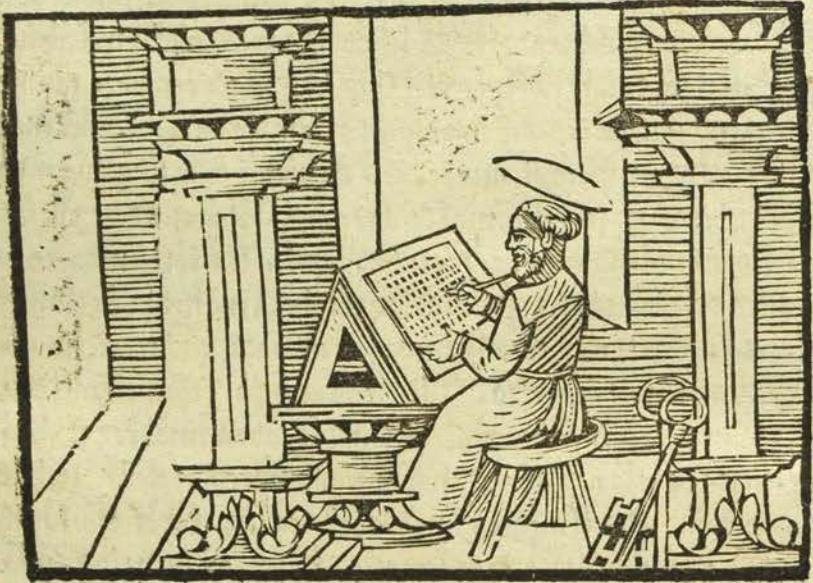
Az Szent Jakab Ieuvelnek vigha.

Szent Szent

Az Szent Peter apostolnak

elő lecélnek értelme.

119

Szent Peter és azonkívül mint Szent Jákab az Szent István nevében írt kik az pogánynak tartományban kis kis körökben vala, mely levezet miltó az apostolnak fejedelméhez Szent Peterhez. Inti lediglen úfot ez világhi haborúságoknak el szenvedésre melleket. Szenvednek vala az euangeliumpirát az mennei iutalomnak reminisia gheirt. Annak utánna inti úfot hog az prefektának irása kerint, mikorón ellen nagy miltoságra hivataltattanak legen ingen illeték vég viselik hog miltó legen az kereszten húthoz, mellet fel vüttentek volna. Mert az keresztenig nem abban volna hog valaki keresztenek monga magát, sem ezek abban hog valaki meg keresztelkedett, hanem az iúletben. Mert ez dolog hog haborúságot szenvednek, nem lenne az Christusnak díszesighire ha ezt gonosságoktól lattatnának szenvedni. Touchból inti úfot hog az fejedelmeknek engheggenek, nem ezek azoknak, kik keresztenek volnának, hanem azoknak és kik pogánok volnának. Mert ha úfot haragra indítanak, nem ezek az hútre nem fordulnának, hanem annak felette nagyobb kegetésekkel haborognak úfot. Vighezetre egész kereszten illethez való tanuságos tot aduan minden állapotbeli embereknek inti úfot az Christusnak pildaiával, hog mindenek világhi haborúságoktól és minden egész nomoruságoktól békétig szenvedgenek. Tanítja az egész hárifegyedelmelet, és azoknak birodalma alatt való nípetek.

Szent II

AZ SZENT PETER APOSTOLNAK ELSÓ LEVELE

Első röv. 1

Peter Iesus Christusnak apostola írom ez leue
let azoknak / kik ioueuinek / és hatalozua lakozanak
Pontusban / Galaciabán / & appadociabán / Asia
ban / és Bitiniabán / kik erre valastatának / az atá
istennel eleitül fogva valo el vigherzise herint / hog
hütre hajolisanak az Szent lileknek meg hentelisinek általa / és az Je
sus Christusnak vörinek hullasanak általa. Az isteni kedwo / és bokes
sig tú bernetek nevekéggik. **D**icxit iesus isten / és az mű
runk Iesus Christusnak atta ki az u bűsighes irgalmaságához herint
vonnán nemze munkot / ilo reminsigbe / ennek általa hog fel tama
da halottabol az Iesus Christus halhatatlan / és meg fertesset
heterlen / és meg hiruadhatatlan örökkigre / mellet tünetek tartanak
az menhetben / kik az istennel ereiböl örisztettek meg / hütnek általa /
uduossigetre / mell ez vigre kereztetek / hog ki ielenik / az utolsó u
döben / mellben öruendetek mostan egg keves ideiglen sanarus agual
ellettetuñ / fulomb fulomb bizonság vitelekbén / ha büklig / hog az
tuhutotókról valo bizonság vitel / mell nagual dragabb az arannal
mell el vész / de maga az tuznek általa lattatik meg ha io / találta
kik dicxitre / és dürzösigre / és tištessigre / akkoron mikoron meg
fog ieleni az Iesus Christus / kik mikoron ne lassatok / herettek / kis e
ben

119

ben mostan / mikoron nem lassatok ligen / mind az által es u benne
hiuin / meg mondhatatlan / és dicxitre miltó öromuel drultók / kik
az tuhutotóknek vighinek iutalmát višitek / az tu lelkeiteknek uduos
sighit / mell uduossigrul kérdeſkedinek es nagon tudatozanak az pro
feták / kik az tu reatok iouendo istennel feduirul profetalanak / nagon
tudatozuan ezen / kire volna az iel / aug minemü udonet riſire tenne
ielenist az Christusnak leske / mell u bennek vala / mell minet előtte
meg förtintenek volna / vallast tiken vala rula / hog az Christusra
sanarusagot iunek / és hog az sanarusagot nag dürzösighetet herv
nek / kiknek ez es meg vala ielenetuñ / hog nem u magoknak / has
nem münöknek hulgaltatnanak / ki ezeket mellek most tünetek meg
vadnak užentetuñ azoknak általa / kik tünetek predikallottak az es
uangeliumot / mell az Szent lileknek általa horzattaték le az mentior
bagbol / melleket az angalok es kiuānatssagual nizik. Annakokaire
az tu értelmeteknek derékait fel oucczuiñ / iozanok legetek / es vessz
ek reminsigeket az istennel fedwoiben / mellet tuhorzatok višnek
mikoron meg ielenik tünetek az Iesus Christus / mint enghedels
mes fiat / hog ne aggatók magatokot az tu elebbi gonosz kiuānsaghia
tokra / melleben tutóköt viſelnek vala / akkoron mikoron az Christus
meg nem tudnárok / hanem mikippen az ki tutóköt el hiua / Szent /
azonkippen tu es minden emberet között valo iletteſben Senteke le
getek / annakokair hog meg vagon truān. Szentek legetek / mert en
Szent vagok. Es ha az istennel imádságot tiſtek / ki mindenek
az u czelekedeti herint / es hemileknek tekintete nélküli tiken itiles
tet / meg lassatok hog isteni filelemben iuui / vigherzitek el ez világ
ban valo lakastoknak ideit. Tuduān hog tutóköt nem el vefendő mar
hával valtanak meg / az tu hñaba valo iletetekböl / mint ezüstuek

Nym in aug

Szent Péter apostolnak

auág aranymell iletet az tú eleiteknél herziból vúttetek valaha
nem mint az ártatlan, és tisztá bárának az Christusnak drága virá
vel, ki bizon elöl el valastatott vala/minek előtte ez világ teremte
tett valnáde meg ielentetett vala az utolsó üdökben tű irettetek, kik
új általa hítek az istenben, ki azt fel támáktá halottaiból, és dús
szépséget adtak, hog tünök hútők és reminigtek lenne az
istenben, kik az tú lelkeket meg tisztítatok az igasságra halászán
az Szent lilenek általa, az okaivai heretetuel, mell minden tettestig
túl tauri wagon/tisztá húbólighen keressítet egg mási, kik vyonnan
kületetek, nem halando magbol/hanem halhatatlanbol, az ilo is
istennel beszidnek általa, és mell örökké meg marad. Annafoirt
hog minden test fü legen, és az embernek minden dürzéshetet ollan
mint az fűnek virága. Neg aha az fű, és az virág a lehulla, de az
or istennel ighje örökké meg marad. Ez fediglen az ighes, mell az
euangeliumnak általa tű hozzájuk vitetek.

Második riss

Annafait minden gonosságot, és minden álnak, b
ágot, és minden tettestessiget, és egymásra valo
irigediseket, és minden ragalmat beszideket el hág
tan, mint az mostán kületet germeket kiuannatok
rem az iesnek, hanem az lilenek álnakág nélküli
valo tejt, hog annak általa fel nevekigetek. Mert meg kostolas
tok hog legalmes legen az or isten, kihet tárulásán tű, és cippülist ve
getek, mint ilo kouek, mell isten ilo tű, ki bizon az hog az emberek
tul meg hánattaték, de az istennel valastott, és dragalatos, lelkibáz
ez, sert papság, hog lelti aldozatokat vigetek fel, mellek kellemes
tesek

Első levele.

120

tesek az istennel az Jesus Christusnak általa. Annafoirt az iras
és tarca ezt. Iml kouet tiszek le az Dionban, mellet az tú beghe-
letbe kell tenni, és mell valastott, és dragalatos. És valaki abban
hiéd, meg nem figyelhetik. Annafoirt tünök drágalatos, kik
hiük rátok, de azoknak kik hútőtlenek ez tű, mellet io nem hag-
ván meg haának az alkotuánnak müesi, az begheleben fü tűk, és
de lenni, és ott tű, mellbe meg botlant, és ott üpísla, mellbe meg
ütköznek, tudni illik azoknak, kik az istennel beszidibe meg botrán-
koznak, és nem hiának annak, az mire meg, és tanítattonak vala. *Vorancs*
Tú fediglen valastott nemzetei vattok, király papságok, sert nipek
néreigbe iuit nipek, hog hirdessék annak hatalmasságát, ki az ső
tisshetból el hiua tútőköt az új csendulatos világosságara, kik riz-
ghente az istennel nipi nem valatok, mostán istennel nipi vattok,
kik righenten irgalmasagot nem érteket vala, mostán irgalmasa-
got érteket. Szerelmes okamiai kirák tútőköt, mint ióueinéket
és vtoni iárokot, tarostassatok meg magatokot az gon. S testi kiuán
ságoktul, mellet az lilenek ellene vitéz kednek, és az tú ilettek tis-
sé tessiget legen az pogánynak fözőt, hog ebben az miben gonoszt
mondanak tünök, mint gonosztuóknak, az to czelekedetekból iule-
ket tuiñ tű rulatok diziryk az iesent, az meglatogatásnak napján.
Annafoirt birtoka alatt legetet minden emberi teremtett állatnak
az or iesent, azor királ legen, s akar egéb milatosagbeliek legenek,
mint fü embereknél, és mint kisek az iesen borzat, az gonoszoknak
boszú állására, azoknak fediglen dieziretek, kik iot czelekednek.
Mert iá wagon az istennel akarata, hog iot czelekedni, be dugia-
tok kaiokat az eszelen, és tudatlan embereknek, mint kik habad né-
pek vattok, és nem ollak mint kik az subudsagnak fine alatt gonosz
ezek

Szent Péter apostolnak

szelkégetet/ hanem mint istennel folgai. Mindeneknek meg aggá
tok az ú tisztességhetet/ az atásiuságot heressítet/ az istentől tiltetet/
az király tiszteletét. Az folgat az ú vroknak birtokot alatt legyenet fi
lelemluel/ nem ezek azoknak/ kik tok és kegelmeseik/ hanem azoknak
és/ kik nem. Mert ez az kedves dolog/ hog az isienhez való lel
ki esmérétiről valaki el henuedi az nehességhetet/ homorúságokat henn
ueduin/ melleket nem irdemlett volna. Mert mi dicsíret vagon eb
ból ha el henueditet az arczul veriseket/ mikorón bűnösök vattok
hanem ebből vagon/ ha törtök mikorón iot tisztet/ s mind azon által
és homorúságukat illetnek törtökök. Mert ez az istennél való ked
ves dolog. Mert erre vattok huatatuán/ mert az Christus
és Sánaruságot henuede mű irettünk/ műnekülf pildát haguán/ hog
az ú nomdikit kouettítek/ ki bunt nem tűt vala/ és álnakág nem ta
laltaték annak hatalban. Kit mikorón gonosz beszideket illetnek/
ez gonosz beszideket hatra nem térik/ mikorón kinokot henuedne/ fe
neghetist nem tiszen valo. De az bosszú állast arra hágá/ ki igazán
tit/ ki az műbűneinket ú viselé el az ú testiben az san hog az bù
nöknek meg haluán/ io iletben foglalnok magunkot/ kinék testin valo
veresignet kisighet meg gogulatok. Mert tivelghök valatok/ mint
az iuhok/ de mostan az pásztorhoz téritek/ és az tú lelketekek gond
ga viselőihez.

Szarmadit

Azonkippén tú felesigek birtokot alatt legeket az tú
firheiteknek/ hog azokot és/ kik az istennel beszidire
nem hatolnak/ az felesigeknek io iletéknél általa/
beszid nélkül meg néhj/ mikorón iot csekke vissz
az tú tisztá iletteket/ mell tiszteluetel eggbe foglaltatott/ kifet íres
sighe

Elso letele.

121

sighe nem küsső ikessig legen/ mell az haiaknak fonásában/ és az a
rannak fel füzisiben/ auág az palástofnak ikés öltözetiben vagon/
hanem az sünök embere/ titkoni valo/ és meg dögletis nélkülválos/
enghedelmes/ és ells kiuel meg rügogganak/ mell lilek az istennel fe
meinek előtte nag drága őllat. Mert az Szent oshoniállatok és r
ghente az istenben bizuañ ezen modon készítik vala ú magokot/ és
az firheknél birtokok alatt valanak/ mikippen Sára enghede
az Abrahamnak/ vrának útet hígyán/ kinék leáni lútök/ mikorón
lot czeleketek/ és semmi filelemuel meg nem rettentek. Az fir
fiak azonkippén az ú felesigekkel értelem kerint laktanak eggütt/
tisztességhet tium az oshoniállati erősen edinnek/ mint kik egenlös
kippén örökösek az isteni kedvenc iletiben/ az tú imádkozásitok meg
ne hagyagón. Summa kerint/ mindenáian egg akaratúak legetek/ és
egg lelti indulástok legen/ atásiui heretet legen bennetek/ könörületes
johus/ keges besziduek/ gonoszít gonoszt ne tegetek/ auág hidalomire
pidolmat/ hanem vishontag iot mongotok/ tuggatók hog túnék
tek ezirt vagon huataltok/ hog az meg áldást öröksigül vegi
tek. Mert az ki akaria az iletet heretni/ és io napokat láttni/ meg
enyhízze az ú nélkül az gonostus/ és az ú atákiual ne hosszon álnak
ságok. El hajoljon az gonostus/ és iot tegyen/ kisighet keressen/ és
azt kouesse. Mert az vr istennel hemei az igazakon vadnat/ és az
ú filei azoknak könörghisín. Vishontag az vr istennel tekintete
azokon vagon/ kik gonoszokat tiszenek. Es kicoda az/ ki túrót fog
io sanargatni/ ha io iletet fogtok kouettni? Sög meg ha valami no
morúságok törtinéndik/ és az igassághirt/ mind az által és hodogok
vattok. Azoknak rettentességhetük fediglen meg ne rettentek/ és
meg ne haboroggatok/ hanem az vr isten senteltessék az tú súeitek

ben

Az Szent Péter apostolnak

ben. Kih. s legetek fediglen mindenkoron az felélesre mindennek/
kifü tületet kérdest tiszen/ hog hosszatok az reményről/ mell tüben
betek vagon felidsiguel és tiszessiguel/ és iolelti esmérrettel legen
hog az mirül rágalmaznak túrót/ mint gonoszot/ abban meg hisz
genültessenek azok/ kik vidalmazzák az tü Christusban való illette
ket. Mert több hog iol czelekedui henuedett nómorúságot ege
bekül/ ha az/ az istennel akaratta/ hog nem mint gonoszul czeleked
ui. Mert az Christus és egyszer henuedett volt halált az bűnökire
az igaz/ az hamissakirt/ hog munkát az istenhez iutatna/ ki bizon/ hog
test kerint meg öletterek/ de lelke kerint elevenigben tartaték/
mell lilekben el és mene/ és az lelknek kik az tömlökben valának
predifálla/ kik righe tenen engchedetlenek lüttenek vala. Mikorón eggy
ker várnak az istennel hosszú ideiglen való túriszt az Anna kárt idei
ben/mikorón az bárkat ezinállat vala/ mellben egg keves/ az az/
szolcs lilek maradott volt meg az víznek általa/ mellnek pildázatka
kerint az kerest víz munkát és meg tart veszedelemtül/ melluel nem
az testnek hennit vízik el/ hanem melluel ez kouetkezik hog az iolelti
esmérret/ iol felettes az istennel előtte az Jesus Christusnak
fel támásának általa/ kik az meni orhágba menuin/ az istenén iobb
vagon/ lihatalma alá vetez ü magának az angalapot/ és kik ha
calomban és biredalomban vadnak.

Nege dik riß

Annakairt mikorón az Christus kint henuedett le
gen müirestünk testben/ tü és ván ezen gondolat
rint fel fegyverleggetek hog az mell ember testiben hau
ued vala/ meg füngel az buntul/ erre hog immáran

első letele.

122

ne illen az emberénel gonosz kiuanságira/ hanem az istennel akar
rattara az maradik údöben/ mellben meg az testben kell ilni. Mert
elleg münékünk hog ennek előtte valo údonknel iletiben az pogánia
peknek fedvek kerint ilink/ mikorón az mü iletünköt buszodás
solban viselők/ és gonosz kiuanságokban/ borosságokban/ dobzodások
ban/ egebefuel valo ríseghessfediselben/ és ichtelen báluán imádások
ban. Ez ez ideghen dolognak látatik ünekik/ hog ü velet egetenibe
ván azon el arradott santolanásgra ne siessetek/ kik tü felöletek ga
d noht mondanak/ kik hamot fognak adni annak/ ki fiz meg itilni mind
islót/ és mind holtakot. Mert erre predikáltatott az euangeliump
zoknak/ és/ kik holtak/ hog am bátron itillessenek az testben emberek
kerint/ illenk fediglen lilekben isten kerint. Minden dolgoznak fe
diglen vighe közel vagon. Annakairt torzak legetek/ és vigazok
az imádkozásra. Mindeneknek előtte fediglen erőss keretet legentü
közöttetek. Mert az keretet be fogia fedezni az bűnöknek sokaságat.
Eggitek mästöknak vendig fogadoia legen/ zugodás nélkülmint
minden aiandikot vitt/ azonkippén azt eggitek az mästöknak hols
gáltassa/ hog az istennel sok kippén valo aiandikának io dolgozi. Ha
ki hols/ vég hosszon/ mint istennel besidit holla. Ha ki hollgalatot tis
ken/ vég hollgalon mint az erőből mellet az isten ad/ hog az isten
mindenekben diczíressék az Jesus Christusnak általa/ kinek dics
ezősigha/ és birodalma mind órókkön órókké vagon/ Amen. Szerel
mes arámias ne ezudállatok ranta/ mikorón az tüznek általa meg
kimlének túrót/ mell dolog ez vigre lisen hog bizonyagult legen
tü rulatok/ azonkippén mint ha valami vn dolog törtinnek tü ranta
tok/ sőg ebben órussetek/ hog az Christus sanáruság henuedisiben ri
f hísek patrok/ hog ván azon Christusnak díczösighinek meg ielené

En ij siben

Az Szent Péter apostolnak

siben és örületek vigaduan. Ha kídalmaságokkal illetnek tútőköt az
Ihrisjus nevét be dogok vattak. Mert az istennel dürzsösighe es
lelke tű ranyatok nügösfik. Azoknak mi volta kerint bizonaz hog ki
dalmasságokkal illettetik/ de az tű mi voltotok kerint dicszirietik.
Mert tű közzöletek valaki sanaruságot ne kenuégen/ mint gallos
auag orw/ auag gonoß tiúo ember/ auag oß ki gonoß kippen az más
ember dolgaira visel gondot. Ha valaki fediglen sanaruságot kenued
mint kereftén/ kigenne ne tarca/ fog dieziretet tegyen az istennel
ez dolognak röhiben. Mert ideie es vagon/ hog az itilet az istennel a
bázatul kezdetek el. Hog ha elősör mü tulunk kezdetik el/ mi vighet
liszen azoknak/ kif nem hißnek az istennel euangeliúnának? Es ha
az igaz/ es ezek alig fog meg menekedni/ az isteni filelem nélküli
valo ember/ es az bűnös/ hul fog meg terüzeni? Annakokart kif saz
naruságot kenuednel az isten akaratka kerint/ tegik le az ü lelkekkel
az istennel/ isol czelekedni/ mint hivisighes teremtonél.

Öröök riss

Shen kirem azokat kif tű közzötetek eggháziem b
beret/ ki en es eggházi ember vagon/ es az Ihris
stus sanarusaghinaf tanubizonsága/ es ki rihes va
got az dürzsösigben/ mell meg ielenik tóvendőre/ ö
rizzitek az mennire erőtök vagon az Ihrisjusnak náy nípit/ annak
gongat viselui nem kíserítés kerint/ hanem habad akaratok se
rint iktelenül néresighet ne kiuanniatok/ hanem haylando akaratual
visellitek gongat/ sem vég mint ha vralkodni akarnatok az kereftén
nip ellen/ hanem vég hog io pilda adásokra legetek az náy nípnék.
Es mikorön meg ielenendik az pásztoroknak fetedelme/ az meg hir

ua

első levele.

123

hadás nélküli valo dürzsösignek koronát meg néritek. Azonkippenn
tű ifiat birodalmok alatt legetek az vineknek/ alkippenn hog mind ná
ian eggmásnak birtoka alatt legetek. Az liselek alazatos volta be
tűjt tű begetek/ annakokart hog az isten ellene áll az feuireknek/
az alazatosoknak fediglen atandikokot ad. Annakokart alazzatók
meg magatokot az istennel hatolmas kezinek alatta/ hog tútőköt
fel magastallon/ mikorön alkolmas ideie liszen minden gondotokot
übenne vetuñ. Mert üneki gonga vagon tű rusatok. Jozanok le
getek/ vigazzatók/ mert az tű ellensigtek az ördög/ mint eggordij
to oroszlán ide s tona iár/ keresuñ kif marion meg. Kinek ellene
öllatok az hútiben ippek liuñ/ ezt tuduñ hog ez sanaruságok/ melletk erossék
kenuettek/ el vighestetnek tünektek akamfiai/ kif ez világón vattok
De az isten/ ki minden aiandikot ad/ es ki munkot el hius az ü öc
rókk valod dürzsösigire/ az Jesus Ihrisjusnak általa meg ippinczen
tútőköt/ kif egg keves ideiglen sanaruságot kenuettek/ es meg tamás
fon/ meg erossízen/ es álhatalossá tegyen. Annak dürzsösig/ biro
dalom adassit örökkön örökk. Amen. Az Shluanusnak az
hito aktiunak általa irám tünektek ezt/ az mint alsítom keves beszé
deku/ intuñ/ es tanubizonságot liuñ rula/ hog ez legen az isten
nek mü horzánk valo igaz fedue/ mellben mostan álhatalatosok vattok

Rökkön tünektek az eggházbeli nip/ mell Babylonban vagon/
mell az tű valastastokban rihes/ es az Marcus az en siam.

Rökkönnetek eggmásnak kereketból valo czokolásual. Bile
sig legen tünektek mindeneknek/ kif az Jesus
Ihrisjus hútiben vattok. Amen.

En in az feit

Sz Szent Peter apostolnak

masodik leveleinek értelme.

3 leuelet irta az mint meg teézisz mikorón immáran ighen bin volna / és halálához fözel. Mert emlékezetet tiszen itt az ú halálárul. Ir fediglen várás nélküli minden kereftének / intuiítiót az iletnek tisztaságára / és az righieknél pildáraival / és az utolsó itiletné rettentetességhivel az ikteles czelekedeteknél meg rettent / felette ighen fedduin az ofra / kif az egg úgú kereftéket gonosztanúságval meg dögletnél / az mondában hog az Zchristus el nem iunc.

SZENT PETER APOSTOLNAK MASODIK LEVELE

2. Álsó rész. 3

N Simeon Peter Jesus Zchristusnak apostola / és folgája iron ez leuelet azoknak / kik egenlő kipavén ríszeket művelünk az drágalátos hűben / az mű istenünnek / és az mű meg valtonknak / az Jesus Zchristusnak igasságának általa. Az istennel kedve / és békésighe tü bennetek nevekéggel / az istennel / és az mű vrunk Jesus Zchristusnak esmérétinek általa / vég hog / mikippen az ú isteni ereje mindeneket ad a műnek / mellek iletünkre / és az isteni folgal-

124

folgalatra tartoznak / annak esmérétinek általa / ki el biua munkái az ú dúczoigh net / és isteni ereinek általa / melleknek általa drágalatos / és nagy aitandítókot ada műnek / mint meg iğirte vala / hog ezeknek általa az isteni termisében rißessé lenniték / ha el taozán dotók az fertelmesítgül / mell ez világón vagon az gonosztanúságnak általa. De ezen és minden ügekezettel legetek / folgáltassatok az tú húrókben ióshagos iletet / az ióshagos iletben fedig tudomány / az tudományban fedig mirtikletességhet / az mirtikletességhen fedig a len békésiguel valo várás / az békésiguel valo várásban fediglen istens folgálatot / az isteni folgálatban fediglen atafüi keretet / az atafüi kereteben fediglen kerelmet. Mert mikorón ezek bennetek legenek tünetek / és bűölkönnenek / nem tiszen tüököt biualkodott / nem biuba valo műszerke / az művrunk Jesus Zchristusnak esmérétire. Mert az iben ezek nincsenek vaf az / és készül tapogat vitat / és oll ki elfelejtkezett rula / hog ú az úrighi bűneiból kitisztítatott legen. Annakókárt atámfiai ezen ügekezettel inkább hog az mire biutanak / és valastottanak tüököt abban erőssel legetek. Mert ha ezeket tündítik / soha el nem ishamlotok. Mert effippen békésiguel folsgáltatik tünetek be menis az művrunknak / és meg valtonknak / az Jesus Zchristusnak örökké valo országába. Annakókárt el nem miszatomb hog tüököt mindenkoron ne inczelik ezekre / isol lehet tuggasztók / és meg erőssültetek legen ez ielen valo igasságban. De maga igaz dolognak aljtom / hog az mene ideiglen ez hanlisban vágók / hog fel indízzalak tüököt intisemnek általa / mikorón tuggam hog róvid údon kouetkezik ez hog le vessem ez en hanlikomot / mikippen az művrunk Jesus Zchristus / meg ielente ennekem. Ügekezem és fediglen mindenkoron ezen / hog tú az en ez világobol valo ki mulásom

nag

Az Szent Péter apostolnak

hökvtánná ezekről emlékezetet tehetetek. Mert nem mestersiguel
berzett beszédeket kouetink mikorón meg ielenek tűnekek az mű va-
runk Jézus Kriszusnak tehetséghit, és el ióvvelit hanem kik az
mű hemeinkuel látok az új felséghes voltat. Mert tisztességhet, és
dúczoséghet vútt vala az ota istentül mikorón az felséghes dúczó
sigból illen so adaték üneki. Ez az enkerelmes fiam liben ennes
kem to kippen fedtém telek. Ez az hozatot mű hallok hog az
menniból adaték mikorón ú vele volnánk az Szent hegen. Ez az mű
beszidünk erősebb az profetáknak beszidinél mell mű beszidünkre mi
korón figelmetesen ügekeztek mint egg ighó kóvidnekre mell homá-
los helen meg teczkif iol tisztek occziclan miglen az nap vilás
gossagot tegyen, és az hanyal czillag és az tú hűeitekben fel
tamaggon. Ezt elször meg tuggatók hog minden profetálás bes-
rint valo irás oll hog nem minden magarázhatta meg. Mert
nem emberi akaratból költ righente az iouendő mondás hanem
az Szent híleknél általa holtanak az istennel Szent emberi mell úfot
erre indítá.

Masodik cikk

Amanok kediglen hamiss profeták és az npi körött/
mikippen tüközöttetek és lisnek hamiss doctorok/ kik
alattomba veshedemes eretnekkéket hoznak be/
kik az or istent és meg tagadgat ki úfot megráltotta
és ú magokra hamar valo veshedelmet hoznak/ és so-
kań kouetik azú veshedelmetet/ kiknek általa az igasságna vta fid-
almas beszidekuel illettetek/ és telhetetlensignek általa mestersiga-
uel berzett beszidekuel fognak kerestekni tú raytatok/ kiknek iiletek
immá

Masodik leuele.

125

Immatán rígtul fogua nem kisif/ és az ú veshedelmet nem kumodoz.
Mert ha az isten nem enghede az angaloknak/ kik vitkeztenek vas-
la hanem az hínek lánzira vete úfot/ és az pokolba alá vete/ holott
az itiletre tartatnak. Ez az ríghi világna nem enghede hanem
az rogt meg tartá/ kik az isteni igasságna nölczadik hirdetője vala
özon vizet boczatuan az isteni filelemnélküli valo nipeknel világára
és Sodoma belieknek/ és Sodomabelieknek városinak ezek hama-
mat haguán hillestisuel el károztatá/ és azokot pildául tiue az
oknak/ kik iouendőre gonoßul czelekedninet. Ez az igaz Lotot meg
habadítá/ kik az istelen czelekedetü emberek meg nómoriának va-
la az fantalan illetnek általa. Mert ez hemeivel/ és fileivel igaz lig-
uiñ/ mikorón ú körötkök lakoznak napontuk aggaftalla vala az ú i-
gaz lelkic azoknak gonosz czelekedetin. Tugga az or isten az isten fe-
lő embereket nómoruságoból menteni/ az hamissakot kediglen az
iiletnek napjára tartani/ hog úfot kirozzák/ ielessen kediglen azokos
kik test kerint ilui fertelmes gonoß kúráságban tárna/ az or ren-
den valo embereket meg vtállás/ kik vafmerők/ versenések/ kik hida-
lom beszidekuel méri illetni azokot/ kik miltosagual ezebelnek felette
vadnak. Mikorón az angalok kik erővel/ és tehetsiguel nagubbat/ el
nem kenuedik az or istennel előtte az ú ellenek valo fidalmast isse-
tet. De ezek mint egg oktalan állatok/ kik termisébet kerint arra ter-
mettenek/ hog úfot meg fogiat/ és el veshessük az ollan dolgokban/
melleket nem értenek/ fidalmas beszidet tuiñ/ az ú veshedelmetben el
vesznek/ kiknek meg fizetik az ú hamisságoknak iutalmát/ kik gónd-
rusighes dolognak alijék ha napontuk góndrusighes iileben illesnek/
kik vondisságok/ és rutisságok/ kik az ú tuerighisletben egymásval las-
kozuan ingherlenek tútok/ kiknek az ú hemeit telleket az parázna

Oo affo

Az Szent Veter apostoliak

azsonua/ és fiz meg nem tudnak banni az bün titeltül/ és fiz el vissza az lelket/ mellek nem alhatatosok/ fiznek az út bűök tehetetlen figben foglalatos/ és fiz akkorozott fiat/ fiz el haguán az igaz utat tuelghisbe esinek/ az Balconnak az Bosznak fianak utat kouetuán fiz az alnásagnak iutalmát hereté. De meg feddetetek az út hamiss voltarul. Az meg felidézett és nima lelke allat emberi koual hal uán/ ellent tart a protetónak balgataqlaganak. Ezek az víz nélkülválo fut fü/ és föld/ mellek az sebess kénnek miatta viseltek/ fiznek az útötisighenekhomala mind örökké meg tartatott. Mert a mikorón felette ighen keult/ és hijaba valo besídeket bolandnak/ elvésztek az emberek az testi gonosz kiuanságoknak általa/ testi gónosz rüsigheku/ tudni illik azokot/ fiz igazán el taurzának vala azoknak fiz tuelghisben ilne/ mikorón azolnak habadságot ighirne/ mikorón út magok fertelmes iletnek legyenek bolgai. Mert az mitül valaz ki meg gózetteket/ annak bolgalatkara és köteles lütt. Mert iol lehet eggyer el taurzának ez világhi fertelmesighetül az országban/ és az meg válto Jesus Christusnak esmeretinek általa. De maga annak utanna esmeglen ezekbe magokot eluegítünn meg gózettetnek/ és ezeknek az útollo dolgot gonoszabbak lúnek az elsőknél. Mert több volt volna ünekit/ hog meg ne esmértek volna az igaz sagnak utat/ hog nem mint minel utanna meg esmértek arrul el fordulni/ az mit ünekit eleikké attanak vala kent paranczolatual. De meg történet azokban az/ az mi igrz köz besidulholott mondatni. Az beszé meg tere az útulandon okadásar/ és az dísho meg mosattauán megtére az sárnak fertőibe.

Harmadik rész.

Sz. 20. 9.

masodik leuele. 2.3

Masodik leuele immáran az akámfiai/ mellet mos tan irok tünetek/ mellekben intisemnek általa fiz idom az tú tisztá értelmeteket/ hog meg emlekez zetek az ighisrul/ melleket az kent profeták meg mondottanak/ és az mű paranczolatinkul/ fiz az országban/ és az úduörzönök apostoli vagunk/ ezt először tuggatók hog az utollo napokban rövidrek tünet el/ fiz az útulandon gonosz kiuanságok herint fognak iarni/ és ezt fogják mondani. Hul vagon az út el iouetele/ mellek gakorta ighire? Mert az mi údotul foguán az átak el nüguttanak/ mindenek azonkippén vadnak meg maradva/ mind az teremtisnek eleitül fogva. Mert ez akaratok herint vagon hog nem tuggatók/ hog az eghek immáran rigtul fogva voltanak/ és az föld/ mellek az vízból/ és az vízen álltanak az isten besidűves melleknél általa az világ/ mell akkorón vala/ víznek miatta el arrad uán el veke. De az melleghet mostán vadnak/ és az mell föld vagon úgan azonnak besidűnek általa állattattanak helektres/ és az türketratnak az istetnek napjára/ mell az isteni fitetem nélküli valo emeberknél veszedelmekek napja. Ezeg egg dolog fediglen tudásokra legyen tünetek/ és herelmes akámfiai/ hog egg nap az országban/ azonkippén vagon/ mint ezer ektendő/ és ezer ektendő alkippén vagon/ mint eggy nap. Kisdedmet nem tiken az er isten/ ki ighireket tüntet/ mikippén nifik ezt kisdedemnek alinak. De holbü ideiglen valo túrist tiken mű irottunk/ mikorón nem akaria hog valakik el veszének/ hanem hog mindeneket az iletnek meg iubbásara vegen. El tű le diglen az országban napia/ mikippén az ország jels/ mell napon az eghef el mulnak/ mint az sebess kén/ az illető állatok fediglen nagy bugyosagban liuin/ meg bőmlanak/ és az föld/ és az mell teremteti

Qo n. alla

Állatok az földön vadnak meg ígnek. Annakokárt misorón minden ezek
 albamollanak/gondollsátok mineműnek kellen lennetek tüneket az
 emberek között való. Szent iletekben/ és isteni filelmekben, várután
 és kiúrban/hoghamar el tűnőn az istennék el iousinek napia/mell
 nek általa az egék meg gulyán el bomolnak/ és az illető állatok nag
 burzóságban kiúr el oluadnak. Várunk fediglen vég eghetet/ és vég
 földet/az or istennék ighireti kerint/mellekben igasság lakozik. An
 nakkárt kerelmes atamfai ezeket várután ezen legetek/ hog az
 isten tüdököt kiírta/ és fertelmessig nélkülv találton/bikességen/ és
 az mű vrunknak hosszú ideiglen valo túrisít/ vejjedelemtül valo meg
 maradásokra oszneztok lenni/mikippen az mű kerelmes atamfia
 és az Pál az üneki adatott bőlcseig kerint irt tüneket/közé min
 den leuelben bolván ezekről/mellek közörl vadnak nimellek/ melle
 ket nehéz meg érteni/melleket az tudatlanok/ és azok kik nem eleg
 erősek az hűtben/ gonosz magarázásra fordítanak/ mikippen egéb
 irásokat és az ú tulandon vejjedelmekre. Annakokárt tü kerelmes
 atamfai minék vtanna előbb tudástokra attuk ligen ezeket/távoz
 gassatok el hog egebeluel egetembe az fantalan iletü embereknek tuek
 ghisinek miatta el vonattatván/ ki ne esetek az tü tulandon álhata
 gosságokból/hanem nevekeggetek az isteni atandisban/ és az mű
 runknak/ és az úduozintó Jesus Chrissusnak esmértei
 ben. Ünki dúcrosisig adassák minden mostán/s minden
 az órólk palo napiglán. Amen

az Szent

AZ Szent Janos leuelines^{127.}

érteleme

3 leuelet sest Janos iria/az ki az euangeliomot,
 emlekezetet tűnőn azoknak, kik immáran az or is
 stenben hüttenek vala. Es előbbör mikippen az euani
 geliumban/azonkippén ez leuelben és hol az besidrűs
 az az/ az istennék fiáról/ meg mutatván hog az
 mindenkoron az islenben legen/ és erre tanítván hog az ota vilas
 d gosság legen/hog ekippén és tudnok/hog az besid u tüle valo ábra
 zat legen. Szolvan fediglen az istenről/ meg monga hog nem vég
 dolog ez isteni titok/ mell mű irettünk lún/ hanem szedettül fogva
 és mindenkoron volt az/ mostán fediglen meg ielenet legen az or
 istenben/ki órók ilet/ és igaz isten. Okát aggá fediglen ez u emberre
 litelinek/ és földön valo meg ielenisinek/ ezt mondván hog ez legen
 ota/hog el bonca az órdögnek czelekedetit/ és munkót meg habadrig
 ezon az haláltul/ és meg esmérte mű velünk az ota/ és az fiut/
 az mű vrunk Jesus Chrissust. Ir annakokárt minden forbesiek
 nek/germekéknak/iffiaknak/vineknak/hog az isten meg esmérteit/ és
 az órdögnek ereje fediglen meg gózettetett/ erősenng titetuín az
 Chrissusnak halálanak miatta. Annak vtanna minden az eghiss les
 uelben az beretetre tanít/ azt akarván hog mű eggmást keressük/ miel hog az Chrissus és keretett munkót.

Oo iij az Szent

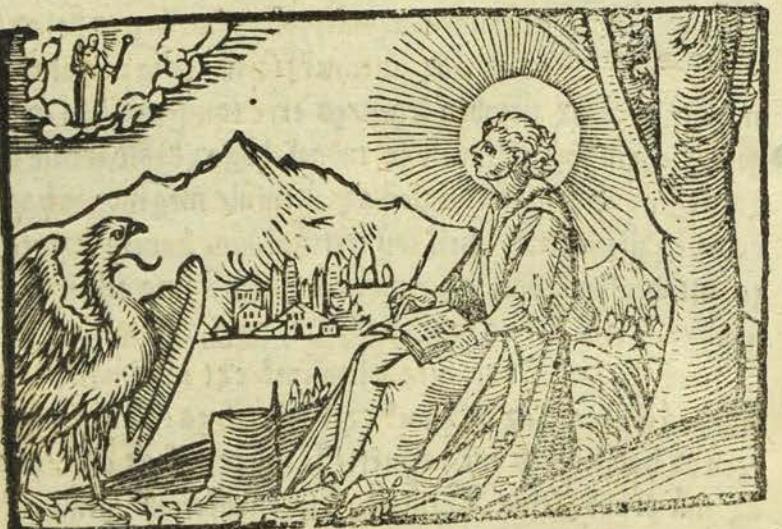
SZENT JANO S
APOSTOLNAK ELSŐ
LEVELE.

Első riss.

Z mi kezdetiül fogva vala/ az mit hallanf/ az mit
satank az mű femeinkuel/ az mit nizunk/ és az mű
fezeink tapasztalanak/ az iletnek beside felöl/ és ile
te meg ielentetek/ az mit satank arrul tanubizonás
got és ribunt/ és hirdetük tünketek az örökk iletet/ mell az oka isten
nél vala/ és meg ielentetek műneink. Az mit satank és hallan
meg hirdetük tünketek/ hog tú és közösf legetek művelünk/ és az
mű közös voltunk legen az oka istenuel/ és az útiaul Jesus Christus
stusual. Es ezeket iriuuk tünketek/ hog az túörömetek telles legen.
Es ez az hirdetis az mellet hallottunk útule/ és az mellet tünketek
hirdetünk/ hog az isten világosság/ és übenne semmi sötetsig nincszen.
Ha ezt mondanguk hog közösf vágunk út vele/ és sötetsig
ben farunk/hazudunk/ és igasságot nem tisunk. Hog ha világosságá
ban iatunk/ mikorpen út és világosságban vágunk/ egymással közösf
vágunk/ és az útianak/ az Jesus Christusnak vire meg tisztne
munkot minden bùnból. Ha ezt mondanguk/ bùnunk nincsen/ mű
magunkot röalluk meg/ és igasság bennunk nincsen. Ha meg vala
luk az mű bùneinket/ hitet/ és iatot/ hog meg borzásso munkunk
az mű bùneinket/ és hog meg tisztiszton munkot minden hamissage
bol. Ha ezt mondanguk/ nem rikertünk/ hozugga tisztük útai/ és
az út beside nincsen mű beanunk.

mag

Szent Janos apostolnak Masodik riß

Hszáczkaim ezeket azért írom tünetek hog ne visek
kezzelek / és ha valaki vitte zéndék / ha holonk vagón
az ota istennel / az igaz Jézus Christus. Ez ú az
mű bűneinkről való enghezések / nem ezek az mű
bűneinkről fediglen / hanem annak felette minden es
ghissz ez világunk bűneirt. Ez ezen tugguk hog esmérül út / ha
az ú paranczolatit meg tartuk. Az ki ezt monga / esmérém út / és a
nem tart a az ú paranczolatit / hazug az / és igasság abban nincsen
az ki fediglen meg tart a az ú beszidit / bizon ebben az isteni heretet
fogatkozás nélküli vagón. Ebből tugguk hog ú benne vagunk. Az ki
azt monga / hog ú benne lafozik / annak és akkipeen kell iarni / mis
kippen az iart. Szerelmes atamfiai / nem von paranczolatot írok
tünetek hanem ríghi paranczolatot / mely paranczolatotok vala kez
detül fogua. Az beszid ríghi paranczolat / mellet hallatok eleitül
fogua. Esmegelebny paranczolatot írok tünetek / mely tgasz ú ben
ne / ván azon igaz tú bennetek és. Mert az sötitsig el mulik / és
az igaz világosság immárán világosságot tiszen. Az ki azt monga
hog ú az világosságban vagón / és az ú attasiat gúldli / sötitsigben va
gon mind ez ideiglen és. Az ki hereti az ú attasiat / az világosság
ban lafozik / és botránkozás ú benne nincsen. Az ki fediglen gúlo
li az ú attasiat / sötitsigben vagón / és sötitsigben iár / és nem tug
ga houa mennen / mert az sötitsig meg valózotta az ú bennet. I
rok tünetek fiaczkaim hog megborzattatnak tünetek az túbúne
tek az ú neuvert. Irok tünetek ota / hog miuel meg esmérgetek az
ki kezdetül fogua állatta herint vagón. Irok tünetek issiat / hog miel
uel

első levele.

129

uel meg góztek amaz gonosz őllator. Irok tünetek fiaczkaim hog
miuel meg esmérgetek ota istent. Irok tünetek ota / hog miuel
meg esmérgetek azt / ki kezdetül fogua állatta herint vagón. Irok
tünetek issiat / hog miuel erőssék vattof / és az istennel ighite lafo
zik tú be netek / és hog miuel meg góztek amaz gonosz őllator. Ne
keresztet ez világot / sem azokat mellet ez világunk vadnak. Ha ki
ez világot hereti / nincsen az ota istennel beretete ú benne. Mert
minden valami ez világunk vagón / mind gonosz testi kiuanság / és be
melnek gonosz kiuanság / és ez világbi iletnek pompaság / nincsen
az ota istentül / hanem ez világut vagón. Ez ez világ el mulit / és
az ú gonosz kiuanság / és. Az ki fediglen az istennel akaratát tisze
meg marad mind óróké. Fiaczkaim utolsó údó vagón / és mikip
pen meg hallatok / hog az Antichristus el iouendo legen / mostan / és
sok Antichristusok kezdinek lenni. Mert dologbol tugguk hog utolsó
údó vagón. Mű közzölünk meninek ki / de nem mű közzölünk valók
valának. Mert ha mű közzölünk valók voltanak volna / bizon meg
marattanak volna mű velünk. De hog níluán lenniné / hog ne lege
nek mind mű közzölünk. De tünetek tenetistek vagón az bentül /
és mindeneket tuttok. Nem irám ezt tünetek mini kik az igassá
got nem tudnátof / hanem mint kik tuggatók aze. Ez hog miuel sen
mi hazugság az igasságut nincsen. Kiczoza az hazug / hanem
az ki meg tagaggá az Jézust Christusnak lenni. Ez az Antichrist
stus / ki meg tagaggá az ota / és az fiut. Valaki meg tagaggá
az fiut / ennel otta s nincsen. Tú annakolait az mit hallottatok kez
detül fogua / tú bennetek meg maraggón. Ha tú bennetek meg mar
rodand az mit kezdetül fogua hallottatok / tú és az fiu és ota isten
ben fogtot lafozni. Ez az ighiret mellet útghire műnekünk az

Pp órók

Szene János apostolnak

örökisébet. Eztrámm tündeket azok felöl/ ki el híteknek tücsköt/ és az meg keneis/mellet tú az istentül vútók/meg marad tú benne tek/ és hússigtek nincsen rea/hog valaki tanítzon tücsköt/hanem az mikippen az meg keneis meg tanított tücsköt mindenekről/ és igaz/ és nincsen hamiss besid benne. Es az mikippen meg tanítta tücsköt/ abban maraggatok meg. Es mostan fiaczkaim maraggatok meg abban/hog az mikorón meg ielenendik/bizodalunkt legen/ és Semireuel ne illettessünk ú tûle/az ú el ióueteliben. Ha tuggatok hog igaz/tuggatok hog minden ki igasságot czelekedik/ú tûle pûle a ett.

Szinaidie riß

Istakhe minemû heretetuel lûn mûhozzânk az az isten hog az istennék fiainak neuettessünk. Ezirez világ nem esmér túcsköt/mert nem esméri az istent. Szerelmes átâmfiai mostan az istennék fiai vagunk/ és meglel meg nem teczett az mi fogunk lenni. Tugguk fediglen hogha meg ielenendik hasonlatosok lûnk úhozzâ/mert meg lâttuk útet állatta berint. Es minden valakinek ez reminsighe vagon úbenne/meg tisztít a bûneitûl ú magát mikippen az isten és tisztá. Mindenki bûnt tiszen/vagan azon tövintelenisgét tiszen/ és az bûn és foraintelenig. Es tuggatok hog az azirt istenek meg/hog az mû bûneinket el venne/ és bûn úbenne nincsen. Senki nem vitkezik/ki úbenne lakozik. Mindenki vitkezik/nem lâttak útet/sem nem esmérte útet. Fiaczkaim senki elne hitessen tücsköt. Az ki igasságban czelekedik/igaz/mikippen az isten és igaz. Az ki bûnai tiszen/az ördögötû vagon. Mert az ördög

fezdet

elsö leuele.

130

fezdettû fogua bûnt tiszen. Ezirt ielenek meg az istennék fia/hog el bonza az ördögnek czelekedetit. Senki bûnt nem tiszen/ki az istentûl hûlettek/mert az ú magua ú benne marad/ és nem vitkezhe eik/miel hog az istentûl hûlettek. Ebbe nûluan vadnak az istennék fiai/ és az ördögnek fiai. Senki az istentûl nincsen/ki iga ssagor nem tiszen/ és ki az ú attasiat nem hereti. Mert ez az úzenet az mellet eleitûl fogva halásatok/hog egymâst heressitek. Nem alkippen mint az Zain/ki amaz gonosz állattul vola/ és meg ôlé az ú attasiat. De miye ôlé meg útet? Mert az úczelekedeti gonoszok valanak/az ú attasiat fediglen igazak. Ne czedâllatok en atâmfiai/ha gûlôl tûcsköt ez világ. Nû tugguk hog az halâtrul az iletre hozata kattunk legen/mert heretkûf atânsfiait. Az ki nem hereti attasiat az halâban lakozik. Mindenki attasiat gûldi/galkos. Es tuggatok hog eggy galkosnak s nincsen ördögilete/mell ú benne meg maragon. Ennek általa esmérôk meg az isteni heretetet. Mert az isten az ú lelkit vete halâra mûirettünk/ és mûnekünk/ és halâra kell veünk az mû atânsfiajrt. Az finek fediglen ez vilâghi marhata van/ és lâtanâga az ú attasiat/hog hússigben is/ és meg nem esik/ha ranta/mikippen lakozik isteni heretet az ollan emberben. En fiaczkaim ne heressük egymâst besiduel/ se nélküvel/hanem titemiruel/ és igasságul. Ennek általa esmérôk/hog az igasságul vognak/ és az ú fininek előtte io reminigben lîkünk/ az mû húseinkben. Mert ha karhoztat mûnköt az mû húuink/ nagubb az isten az mû húuinknél/ és mindeneket tud. Szerelmes átâmfiai ha az mû húuink nem karhoztat mûnköt/bizodalunk vagon az istenben/ és vâlamit kirendünk meg heretkûf ú tûle/mert az úvarancsolatit tartuk/ és azokot meg tisztítuk/ az mellek fellemetsek ú előter. Es ez az ú pa

Pp. ij ranco

Szent Janos apostolnak

ranczolatta hog higgunk az u fiata az Jesus Christusnak neiben
es eggmast heressuk mikippen paranczolatot ada. Es az ki megtar
ta az u paranczolatit u benne lafozik es az isten u benne. Es en
nek altala tugguk hog mu bennunk lafozik az u lelkinek altala mel
let mune funk ada.

Dege dik riß

Szerelmes atamfiai ne higgetek minden lileknek/
hanem lassatok meg ha az lelke az istentul legene. Mert sok hamiss profetak iouinek ki ez vilagra. En
nek altala esmeritek meg az leket/ mells istentul va
gon. Minden lilek/ mells azt valla/ hog az Jesus
Christus testben iutt legen/ az istentul vagon. Es minden lilek/
mells nem valla az Christus Jesus/ hog testben iutt legen/ istentul
ninczen. Es ez az Antichristusnak lelke/ kirul hallatok/ hog el ioz
uedo legen/ es immara ez vilagony vagon. Fiarz kaim tu az isten
tul vatto/ es meg goztitek ukot. Mert nagubb ki tu bennetek var
gon/ hog nem mint ki ez vilagon. Azok ez vilagbol vadnak/ annako b
kair ez vilagrul holnak/ es ez vilag ukot halgatta. Nu az istentul
vagunk. Az ki az istent esmeri munkot halgat. Az ki istentul ninc
ezben nem halgat munkot. Ennek altala esmeriuk az igassagnak lele
kit/ es az tiuelghisnek lelkit. Szerelmes atamfiai heressuk mu
eggmast/ mert az heretet az istentul vagon. Es minden fiben her
retet vagon/ az istentul hulett es esmeri az istent. Az fiben heres
tet ninczen/ nem esmeri az istent. Mert az isten heretet. Ebben tes
tuek meg az istennel muhozzank valo herelme/ hog az u eggetlen
egg fiat borzata az isten ez vilagra/ hog illunk u altala. Ebben var
gon

elsö leuels.

131

Gon az heretet nem hog mu herettuk legen az istent hanem hog u fe
retet legen munkot/ es el borzata az u fiat/ hog az mu bunnikirt
engheftelo lenne. Szerelmes atamfiai ha az isten ekippen herete
munkot/ mune funk es heretunk kell eggmasti. Az istent soha senki
nem latta. Ha mu eggmasti herettuk az isten mu bennunk lafozik.
es az u herelme fogatkozas neltul valo mu bennunk. Ebbol esmero
iuk meg/ hog u benne lafozunk/ es u mu bennunk/ hog miuel az u bene
lelkibol ada mune funk. Es mu latol/ es tanubizonsagot tisunk ru
la/ hog az at a isten el borzatta az u fiat/ ez pilagnak meg valtoiat.
Valaki vallassi tisen rula/ hog az Jesus istennel sia/ az isten aba
ban lafozik/ es u az istenben. Es muges meg esmerok/ es hiwok
az heretet/ az mells heretete az istennel muhozzank vagon. Az is
sten heretet/ es az ki az heretetben lafozik/ az istenben lafozik/ es
az isten u benne. Ebben fogatkozas neltul vagon az heretet mu ves
lunk/ hog bizodalmunk legen az itilemek napian/ hog mikippen az iz
sten allatt a herint vagon/ mu es allatunk herint vagunk ez vilagony
Filelem ninczen az heretetben/ hanem az fogatkozas neltul valo
heretet ki veti az filemet/ mert az filelemnem goretelme vagon. Az
ki fedig fil/ az ninc fogatkozas neltul az heretetben. Nu herettuk
uret/ mert u elősbor herete munkot. Ha valaki azt mondanya/ here
tem az istent/ es az u attafiat guldendi/ hazug. Mert az ki nem
hereti az u attafiat az mellet latott/ mikippen heretheti az istent
kit nem latott? Es ez paranczolatunk vagon u tule/ hog az ki az is
tent hereti/ heresse az u attafiat es.

Otoddik riß

minden pp ij

Szent Janos apostolnak

Mindenki hiszi az Jezust Christusnak lenni/ istentül külöttet. Es mindenki hereti azt/ az ki útet nem szette/ hereti azt és az ki útű külöttet. Ebben esa mérít meg hog beressük az istennel fiait/mikorón az istent herettük/ és az út paranczolatit tartuk. Mert ez az istensőnki heretet/hog az út paranczolatit törzük/ és az út paranczolati nem nehezek. Mert minden az mi az istentül támadtott/ meg góri ez világot. Es ez az gózedelem/ az mell meg góre ez világot az mű hütünk. Kiszoda az ki meg góre ez világot/ hanem az ki hiszi/hog a az Jezus istennel fia? Ez az ki viznek/ és virinek általa ióue el az Jezus Christus/nem ezek viznek általa/ hanem viznek/ és virinek általa/ és az Szent lileknek/ az mell tanubizonyfágot tiszen erről hog miivel az Szent lilek igasság. Mert harmán vadnak/ kik tanubizonyfágot tiszenek az membrágban/ az ota/ az istennel beszide/ és az Szent lilek/ és ezek harmán éggek. Es harmán vadnak/ kik tanubizonyfágot tiszenek ez földön/ az Szent lilek/ és az víz/ és az vir/ ezek harmán éggek. Ha az embereknek tanubizonyfágot be visszük/ az istennel bizonyfága nagubb. Mert ez az istennel tanubizonyfágar/ mellvel tanubizonyfágot tún az út fárul. Az ki az istennel fiában hiszen/ annak tanubizonyfága ú magában vagon. Az ki nem hißen az istennel/ haniss beszidű türte útét/ mert nem hißen az tanubizonyfágnak/ mellvel tanubizonyfágot tún az isten az út fárul. Es ez az tanubizonyfáag/ hog az isten ördöket ada műnefunk/ és ez ilet az út fiában vagon. Az finé az fiú vagon/ annál ilet vagon/ az finé az istennel fia ninczen/ ilete ninczen. Ez taram tünökkel/ kifüsse tel az istennel fianak neuiben/ hog tuggatók/ hog miivel ördöket iletel vagon/ és hog higgetek az istennel fianak neuiben. Es ez az bizo-

dalom

első letelec.

132

Dalom/ mellbizodalmunk vagon az istennel/ hog ha valamit kíren dünk az út karatta herint meg halgat munkot. Es ha tuggatók hog meg halgat munkót mind azokban/ az melleket útűle kírunk/ tuggatók hog meg nertük az mű kirelmisinket/ melleket kírtunk útűle. Ha ki latanga az út attasiat vitkezni/ nem halatra valo vitkeben/ kóns rógiók és iletet ad annak/ az kik nem halatra vitkeztenek. Vagon ha haltra valo bùn/ nem azirt mondombog kónsorogni. Mindenhamis fag bùn/ és nem halatra valo bùn. Tuggatók hog senki nem vitkezik az ki istentül külöttet/ hanem az ki istentül külöttet meg tartostatta ú magát/ és amaz gonosz állat meg sem illeti útét. Tuggatók hog az istentül vagunk/ és mind ez eghisz világ gonoszba vagon vevne. Tuggatók fediglen hog az istennel fia el iútt/ és értelmet ada műnefunk hog azt meg elmérít azt az ki igaz/ és az igazban vagon/ az út fiában az Jezus Christusban. Ez az igaz isten/ és az ördöket. Fiarzaim/ örizj tel meg magatokat az báluánoktul.

Amen.

E Z letelezendo két leteleben ninczen semmi nehézség/ azaz nem füssig hog ezeknek értelmet aggának/ melleket nem fene Szent Janos apostolenak mondanak lenni/ hanem más Szent Janosnak/ ki az vinen körzöl egóvala.

Gene

SZENT JĀNOSNAK MASODIK LEVELE.

¶ Ii az vīnekkorrol vágók/ irom ez leuelet az vā
laftott aßonnak/ es az úfáinak/ kíket en heretek
az igasságban/ es nem ezak en magam/ hanem
mindenek es/ kík meg eßmértek az igasságot/ az iz
gassaghírt/ mell meg marad mū bennünk/ es mū
belünk mind óróké. Az istennel fedtve/ irgalmaszaga/ békessighe
líßen mū belünk igasságban/ es hereteben/ az afa istentül/ es az or
Jesus Chrístustul/ az afa istennel fiátul. Igħen órúlit ranta/ hog
az te fiaidot vġġ talālam/ hog igasságban īarnanak/ mikippen paron
czolatov vīnk az afa istentül. Mostań es kírk tighedet aßpon/
nem mint vñ paranczolatos irník tenek/ hanem az mell paranczo
latunk vala kezdettül fogua/ hog mū eggmäst heressük. Es ez az be
retet/ hog az úparanczolata herint īarunk. Ez az paranczolat/
mikippen meg hallatok eleitül fogua/ hog abban īariatok/ mert sok hi
tetők iouinek ez világro/ kík nem vollák az Jesus Chrístust testiben
el iúni. Ez az hitető/ es az Antichrissus/ órizzitek meg magato
kot/ hog el ne vesessük az melleket müllöttünk/ hanem hog tellek
iutalmat aggónak netünk. Valaki meg begħi az töruint/ es meg
nem marad az Chrístus tanuságában/ istene ninczen. Az ki meg
marad az Chrístusnak tanuságában/ ennek mind afa istene/ s mind
fu istene vágón. Ha valaki tħożżatok megen/ es ez tanuságot
nem viġi kozitke/ hárba ne fogaggatók/ es ne kóssonnetek/ ünekk.
Mert az ki kósson riħes líßen annak ú gonoż czelekedetib. Mikor
ron

MASODIK LEVELE.

133

ron sok irásom volna tūneltet/ nem akarik irni leuelnek/ es tintanak
általa. De reminsem hog en tū hozzáztok fogok menni/ es en ieleni
uiñ/ holni fogok tūneltet/ kík ielen lištek/ hog az mū órómunk be tel
leseggik. Kóssonnel teneked az te valaftott úrzédnak fiai.

Amen..

SZENT JĀNOSNAK SZENT IRASBELI DOCTOR nak harmad leuele.

¶ Ii az vīnekkorrol vágók/ irok az herelmes Ba
ijsnak/ kík en heretek az igasságban. En herel
mes atāmfia/ mindenek felől ezt kiuānom/ hog to
állapotban/ es to eghissigben legenek/ mikip
pen az te lelked to állapotban il. Mert igħen órū
lít az atafiafon/ kík hozzánk iouinek/ es tanubizonságot tūnek az te
igaz voltodrul/ mikippen te igasságban īarr. Ez kénél nagubb óró
mem ninczen/ mint hog hallom az en fiaimot igasságban īarni.
Szerelmes atāmfia békessighej tikked valomi iot tikk az atafiz
akual/ es az ioueuinékel/ kík tanubizonságot tūnek az te hereteted
rul az eggħażbeli nipnek előtte/ kík ha el fisirendek az iſtenit
miltokippen/ iot tikked. Mert az ú neveirt mentenek oda/ kík semmir
f nem viġnejk az pogħan niċċek. Annakofa ħart münekunk be kell fogad
Q9 nun!

Munk ez illeneket hog az igasságban u velef egetembe tegünk munkat
 Irit az egg hárbeli nípnek / de az Diotres / ki sciedelemsíghet a
 Far viselni u kozottók / nem fogaggá konfot. Ennekairt ha tú hog
 Zatok menéndek / meg ielentem az u czelekedetit az melleket tiszen/
 gonosz besídekuel hólvan mű reánk / es evel sem elégduin meg/
 nem ez ak be nem fogaggá az atafakot / hanem azokot es meg til-
 ta / az kik be akarnák fogadni / es az egg hárzi níp kózzol / ki veti u
 fot. Az erelmes at amfia ne kóvesd az mi gonosz / hanem az mi io.
 Az ki iol czelekedik az istentül vagon / az ki fediglen gonoszul czele-
 kedik / nem lassa az istent. Az Demeterrül mindenek tanubizonság-
 got tún / az igassag es tanubizonságot tún / de mű es tanubizonság
 got tisunk / es tuggatók hog az műtanubizonságunk igaz .
 Sok dolgom vala kit fell vala meg irnom / de nem akarok tisztának
 es iro herkámnak általa irnom teneked. Reminlem fediglen / hog
 en hamor való údóben meg foglak tighedet látni / es ielen litámben
 heimbe hollunk. Vilasighed legen teneked. Rössönök teneked az te
 baratid. Rössóni az műbaratinknak nevek herint.

Az Asznt Judas

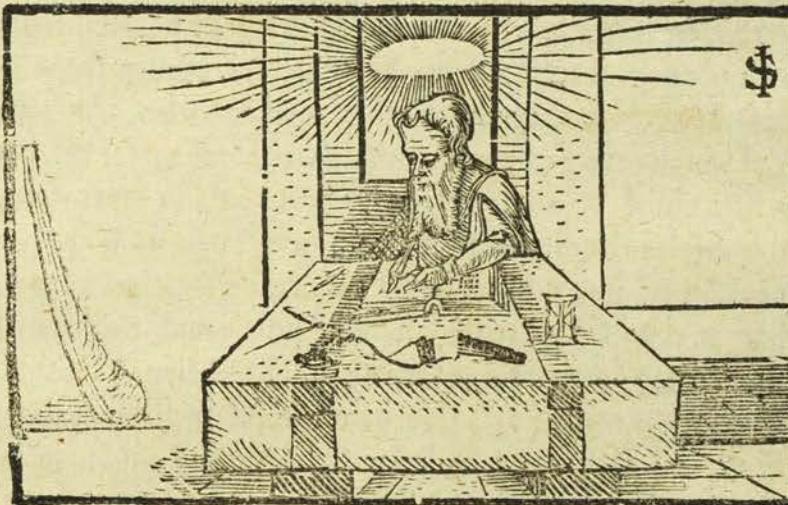
levelinek értelme.

 Ez levelben bent Judas apostol sok haragos besídekuel ir
 azok ellen / kik az u kívánsgáofnak miattam meg vaku-
 van / az euangeliumnak ellent tartanak vala. Hog ke-
 diglen ez senkinek ezudanak ne látta nek / meg ielen-
 ki / hog rígtul fogua ez illen emberek erre fereztettenek legen / es az
 apostol

134

apostolok es iouendőkippén meg mondottak legen / hog ez séle embe-
 ret alattomba az kerekenekek közibe iúniel / ez illen emberekenek
 ellene bátorítja úköt / es inti hog azokot es auág feduiñ / auág
 intuiñ ügekezniel veshedelemtül meg tartani. hog ha
 nem tehetnek / tehág u magokot fereznek az Lbri
 stusnak ez vilagra iouisi
 nek napjára .

Q9 ij sent Ju

AZ SZENT IVDAS APOSTOLNAK LEVELE

En Judas / Jesus Christusnak folgája / Jakabának / fediglen attasia. Irom ez leuelet azoknak / kik az oka istenben meg henteltetnek / és az huatalosoknak / kik az Jesus Christusnak tartattanak. Ki uanom hog az istennel irgalmaság / és bikelisghe / és berekete tú bennetek nevek eggyik. Szerelmes atamfai / oll nağ forgalmatosságom vala ennek tünökét írnom az közönsighes üd iússigról / hog nem tehetim / hog ne irnik tünöktek / kirui hog az tű munkatíkual seghicziquel legetek az hútnék / mell eggfer adateket az henteknek. Mert alattomba körzitesbe meninek nimi gonosemberek / kiket előbbör be irtanak vala ez itilctre / kik az mű istenünknek ingenibe valo aiandikát / bujja itilctre fordíták / és meg tagaggat az istent / ki ezek ú maga vr / és az mű vrunkot az Jesus Christus. Akarok fediglen tütolót intenem / mikorón tuggatók eggfer ezt / hog az vr isten minck vtanna eghissiguel ki hozta vala az niper / Egy puszabol / esmeglen el veszte azokot / kik nem hisnek vala üneki / és hog az ongálokot kik meg nem tartották vala az ú eredeteknek állapatait / hanem el hattás vala az ú lakaoknak helyt / amaz nag napnak itiletre / órók fogagban tartá az sötitsig alatt. Mikippen Sodoma és Gomorra / és ezekhez egéb közé valo városok / mellek húsonlatos kippen azokual egetembe testi ikteken fertelmetessigkeluel magokot megferteztetik vala / és az fertelmetessigben ideghen testes kouetteket vala / emberesnel eleibe vettetinel / hog pildául lenincket / az órók /

112

leuele.

135

túznek lánát henueduin. Szinte azonkippén ezek cs istelen álemban liuin / bizón hog az ú testeket meg ferteztetik / orakot fediglen meg vafalnak / fejedelemisgheli embereket fidalmas beszidekuel illetnek. Az Michael archangal fediglen mikorón az órdognak ellene vias kódvan / az Moisesnek testirül betekednek / nem mire útet illetni fidalmas beszidnek buntetisiuel / hanem ezt mondá. Salazatual illeszen tighedet az vr isten. De ezek az ollan dolgozok fidalmas beszidekuel illetik / melleket nem értenek / az melleket fediglen értenek termishetek kerint / mint az oltalon állatok / azokban ga fertelmesen illetik. Jan azoknak / mert az Kainnak vtára mentenek / és iutalomnak miatta meg czalattatuin el isamlanal / mell iutalomnak miata meg czalatott vala az Balaam / és az ellen mondásval vésinek el / melluel Kore. Ezek az tű hérelmessigek között vndoslagok / kik az közöttük lakodalmat úzui / filelem nélküli / únók kieken iarnak / kik ejő viz nélküli valo kódol / melleket az kelek ide's toua hantanc / ols fal / mellek úsuel meg foniadnak / gomolszteleket / kérhet ki a sottala / és tüsüls fogua ki baggattattak / tenghernek sene habai tanyikat hán uanaz ú tulandon istelenisghinek / tuelghó czillagok / kiknek az úsötsigebeket homala mind órókk meg tartaték. Ezeknek előtte / és lediglen ezekrül profetált az Enoch / ki Adamtul fogua heted vala / ezt monduan. Im el iutt az vr isten az ú fámtalan bentivel egesem be / hog itilectet legen mindeneknek előtte / és meg seggen mindeneket azoknak közöle / kik gonosok / minden czelekfedisekrül / melleket gonosul czelekertenek / és minden keminsighes dolgozruk / melleket holtanak ú ellene az búnosok / kik isteni filelem nélküli vadnak. Ezek zugodok / panaholkodok / az ú gonos kiuanságok kerint iárok / és az ú fájok fel fualkodás kerint valo beszideket hol / kik hizelleknel embes

Q9 ij pérne

vere
Dominus

reknél hemisinek hásznaknak okárt. Tú fediglen herelmes atāmfia
 meg emlekeztet az beszidekrül / melleket ennek előtte meg mondanak
 az mű vrunk Jézus Lhristusnak apostoli / hog megmondák tűnek
 tek / hog az utolsó üdőben rzalardok fognak lenni / kik az ú gonosz tiuán
 ságok herint iárnának. Ezek azok / kik el hakafták az test herint ilo
 két azoktuk / kiknek lilek herint valo ileték nincz. Tú fediglen herel-
 mes atāmfiai az tú hentsighes hütötökre tú magatokot felül ippine
 uin / es az kent lileknek ála ala imádságot tiuin / túmagatokot ószua
 ligut az istennel heretetiben meg tarzatok / váruián az mű vrunk
 Jézus Lhristusnak irgalmaságát / az órók iletre. Es nimellekén
 kónorületek mikorú túlök itiletek benuettek / nimelleket fedig filelem
 nek általa tarzatok meg / es az igho tüzöböl ragaggatók ki úköt / es
 gúlolsíték az öltözötet es / mell megferteztetett / es mell az ieslül va-
 gon. Annak fedig ki azokot buntelenekké teheti / es az ú díezösighekk
 eleibe állathatta fertemessig nélkü / es órómucl az istennel / az mű
 üduozitónak / ki rzaak ú maga bólcz / díezösig adassák / es felmagas-
 talás / es birodalom most / es mind órókké valo üdökglen.

Amen. b

22 Isteni jelenisrül Valo Kóniú 135

nek értelme.

Nem minden adhatta értelmet az iouendő mondás
 nak / mint kent Peter mongá. Annakokat hog az ele-
 itül fogva nem volt emberi akaratbol / hanem kent
 lileknek ihlisiböl. Kiualtkippen valo isteni aiandás
 nak fell lenni annakokat annak ki illen iouendő mondásokat
 meg akar magarázni / mint ez kónuben vadnat. Melleket sokan
 az utolsó üdörül mağaráztanak / mellben mostan vagunk / es mell
 sok nömoruságokat / sok rettenetessighekket / sok veszedelmeket telles
 mikippen kemeinket iol latsuk. Meg fogatkozott ez világón az iá-
 gaz hüt / meg hidegült az igaz beretet / el arradott az bün / mell dol
 gofot az egéb icleknek körötte az nag profeta az Lhristus / az utol
 so napnak iellnek monda / es melleket az igaz isten immárán / sok ide-
 ig el nem türhet / azirt sok iant borzat reant / mint ez kónuben meg
 vagon irua. Ezeknek vtanna el iú / kinet el iouise az hiueknek vigass
 talasofra lisen / az hütötleneknek fediglen nag rettenetessighekre.
 Akkoron mind az eg / es mind az sold meg vnul. Akkoron az ilo isten
 nek sia az Lhristus az hiueket ú hozzá viši / kik az mennei Jerusa-
 lemben vigadni fognak ú vele / es az ú kent atáual / es kent atá-
 ual / Abrahamual / Isaakual / Jakobual / es mind az egéb valastok
 takual / es kent angalokual. Az hütötleneket fediglen el kárhoztat
 uan az igho toba veti / kik órókkön órókké ott fognak igni / es kinzodn
 az órdögökkel / kiknek ez világón edini lúne / es szelekedett kouetek
 es az igaz istentul / ki úköt meg valtás el hakaftán / azoknak lúne
 holgas. Ez utolsó ian lisen azoknak / es második halál. Azirt ofam
 siat ez sok ianban ne alogunk / hanem vígazzunk / es az ilo istens
 nek iouetelit kíssen várunk / hog ez gonosz es vesett világual egetembe
 el ne vesünk.

az kent

ISTENI I ELENIS
RVL VALO KONV MELL SZENT
 Janosnak lún/fi kent irásbeli doctor vala.

Első riß.

 Esus Christusnak ielenisirül valo konú/mell ielez
 nis lún üneki az istentül/ hog meg ielenteng az ú
 holgaiak azokot/ melleknak hamar meg kell lenni
 es meg ielente mikorón az ú paranczolatát az Ia
 noshoz az ú holgaiához küldötte volna/fi tanubizon
 ságot tün az istennel besidrül/ es az Jesus Christusnak tanubizon
 sagárul/ es valamelleket lata. Bodog az ki oluassa/ es halgatta az
 profetáknak besidit/ es az ki azokot meg tarka/ az mellek abban
 vadnak meg irattatuan. Mert az údó közel vagon. En Janos irok
 az hét eggházbeli nipeknel/ mellek Ásiaban vadnak. Kiúanok tū
 nek fedvet/ es bikenighet attul/fi állatta kerint vagon/ es ki volt
 es ki el iouendó/ es az hét lelkeltül/ fi az ú kékinek előtte vadnak/
 es az Jesus Christustul/ fi hito tanubizonság/ es az holtaknak el
 só fulötte/ es az földön valo királyoknak fejedelme. Annak az ki bire
 te munkot/ es meg mos a munkot az mű bűneinkból az ú pírinek ála
 la/ es királyka/ es eggházemberetké tün munkot az istennel az
 ú attanak/ annak dúcósig adóssik/ es birodalom mind örökkön öröks
 eg. Amen. Ím el iú az földökuel/ es meg latta útet minden
 benn/ es az kit ú ranta egetembe gálast tuttenek. Es siratni fogiat
 ú magokot ez földön valo nipeknek minden ágazati/vg. Amen.

Galazay

en

KONÚ

137

En vagók az alfa/ es az w/ kezdet es vig/ az vr isten monga/fi als
 latta kerint vagon/volt/ es ki el iouendó/ es ki mindenható. En Ia
 nos/ fi tú atátof fia vagók/ es az sanáruság henuedisben/ es az ora
 hágban/ es az Christus Jesusból való bikenig valo türisben rißek
 hámki detett valik az higheben/ mell Patmosnak neuertetik az
 istennel besideirt/ es az Jesus Christusnak neue vallásairt. Lilek
 ben el ragattattam vala az vr istennel napian/ es hossz en után
 nam nagy bozatot/ mint eggy trombitának hauat/ mellben ezt mona
 d dák ennekem. En vagók az alfa/ es az w/ első/ es leg utolsó. Az
 mit lát/ írd konúba/ es küld az hét eggház i nipeknel/ mellek Ásiá
 ban vadnak. Efesusból/ es Smirnában/ es Pergamusban/ es Thý
 atirában/ es Sardisban/ es Filadelfiában/ es Laodiciában.

Es hárta fordulás/ hog meg lánám mi
 volna az bozat/ az mell en velem hol va
 sa. Es hárta forduluan/ hét aran gerfa
 tartot látik/ es az aran gerfa tartoknak
 fozette egg embert/ fi hasonlatos vala
 az embernek fiahoz/ fi fel öltözött vala
 ruhával/ mell mind az úlabaiglan ala
 ir vala/ es által öuerzett vala aran öve
 róuel az ú czerczinél. Az ú fete fedig
 len/ es az ú haia fejre vala/ mint egg fejre gapiu/ es mint egg fe
 jr ho. Es az ú hemei ollatinok valanak/ mint egg tuz lango/ es az
 ú labai hasonlatosok valanak az chalcolithához/ mint ha az kohban
 igninek. Es az ú haua ollan vala/ mint sok viznek zugasa/ es az ú
 iobb keziben hét czillagot tart vala. Es az ú hárabol kételü éles
 tor tū vala ki/ es az ú orczája vjan finál vala/ mint az nap hókott
 Kr finle

Az isteni ielenisrul valo

finleni mikorom mentul na juhb ereiben vagon. Es mikorom lattam volna uiter az u labaihoz esim mint egg holt es az u tobb kezit en ream tiug ezt monduan ennekem. Ne fill en vagok az elso es az leg vtoiso es az ilo es ki meg holtam vala es im ilo vagok mind o rokkon orokk es en nalam vadnak az potloknak es az halalnak folozai. Ird meg annakokair az melleket latal es az melle dolgol vadnak es melleknak lenni kell ennek vtanna. Az het czillagnak ti tokia mellet latal az en iobb kezemben es az het arangerta tar tonak isteni titokia ez. Az het czillag az het egghazbeli nipnek on a galis es az het gerta tarto az mellet latal az het egghazbeli nipek.

Masodik riß

Az fesusban valo egg hazi nipnek ird ezt. Ez monga az ki az het czillagot tarta az u iobb keziben ki az het arangerta tartoknak fozeppette iar. Tudom az te czelekedetidet es az te munkalodasidot es az te bokesiguel valo turisdet es hog el nem henued heted az gonobokot es hog meg kisirtid azokot tik u magokot apos koloknak mongak lenni es nem azok es hazugoknak talaladukot es el viselid es bokesiguel valo turisben vag es meg allal az en neuemirt es el nein hokadal. De vagon valami panashom te ellened hog miuel az te heretekedet el hagad mellben elosbor valal. Nyug emlekezzel annakokair honnan estel ki es iobbijez meg ileteted es czelekeggel az te elso czelekedetid kerint. Ha nem tised hamar te iretted el ioud es az te gerta tartodot el inditom helirul ha es bedbe magad nem vised. De ez benned vagon hog az Nicolaitak juk czelekedetit guloloed melleket en es guloloek. Az kinck file vagon

halla

Kötü

138

halla meg mit az bent lilek mongon az egghazbeli nipeknek. Az go zedelmesnek adok enni az ilo sanak gomolcibol mells az istennek paradizomanaak fozeppette vagon. Es az Smyrnabeli egg haza be li nipnek angolanaak ird ezt. Ezt monga az ki elso es leg vtoiso es ki meg holt vala es il. Tudom az te munkaledasidot es lanaru sagodot es keghinsighedet de fazdag vag es azoknak hidalmash be hideket tik u magokot Sidoknak mongak lenni es nem azok hanem az satannak synagogai. Ezetben semmit ne fill melle ket fogt henuedni. Im az ordog nimelleket tu fozeppetek az tomlodz be fogvetni hog meg kisirtesseiek es tiz napiglan valo sanorusaga tok lisen. Lig hiwo mind halaliglan es az iletnek koreniat adom tenekek. Az kinck file vagon halgassa meg mit az bent lilek mond az egghazbeli nipnek. Az ki gozedemet visen az meg nem fertes tik az masodithalaltul. Es az Pergamusbeli egg haza beli nipnek gulekezetinek angolanaak ezt triad. Ezt monga az kinck az ket elu elcs tor vagon. Tudom az te munkalodasidot es hul lafozol es holott az satannak hele vagon es az en neuemet tartod es meg nem e tagadad az en hutomot. Es az en napimban az Antipas ennekem lig tanubizonsagom li meg őletteket tu natalok holott az satannak lako hele vagon. De egg keus panashom vagon te ellened hog mit uel ott tartod azokot tik az Balaamnak tudomianat tarkaf ki arara tanit vala hog az Balakra betrandozasi borzatna az Israelnak sciamnak előtte azokbol enni melleket az baluanoknak aldoznak es paraznalkodni ezkenkippen fozeppetek tartod te es azokot tik az Ne colaitaknak tudomianat tarkaf melleket guldilit. Vedd esedbe magadot mert ha esedbe nem vised hamar te iretted ioud es meg viuoek azokval az en saminak torucl. Az kinck file vagon halgassa meg

Nr ii mis

AZ ISTENI IELÉNISRÚL VALÓ

mit az hent lilek mond az egg hárbeli nípeknek. Anna k adók enni az el rejtett minnábol / az ki góz edelmes lishen / es adók üneki fejér tó uerzkét / es az kouerzkén adók üneki vi nevet iruán / mellet senki nem tud hanem rza ki el viki. Es az Thynatirébeli egg hárbeli nípnek angolának ezt iriad. Ezt monga az istennel fia / kinék hemei olcsatinoi / mint az tuzneki láng / es az ú labai hasonlatosok az chal folibánhoz. Tudom az te munkalodásidot / es feretetedet / es folgálatban valo voltodot / es hútódöt / es bikafiguel valo túrisedet / es az te munkalodásidat / es utolso dolgaidot / mellek többek lúnek az ellők nél. De egg keves panashom vagón te ellened / miuel hog el engcheded az Jezabel neuú asszonat / mell profet anok monga ú magát / hog taníczon / es az en folgaimot el hitesse / es hog parázna koggik / es hog egik azokból az melleket az baluanóknak aldoznak. Es údók az dik annak / hog ehibe venne magát / es ki térne az ú parázna kódásához / es ehibe nem viue magát. Im en az ágba borzatom az asszont / es az kif parázna kódnak ú vele / nagon meg saúargatom / ha íleteket meg nem iobbinták / es ki nem téne az ú czelekedetiból / es az ú fi ait halalual ólom meg. Es meg kezdik tudni minden egg hárbeli nípek / hog en vagok az ki az besíket / es húcket meg hanom betem / es tû kozzóletek minden tekintetben az ú czelekedeti kerint fogok fizetni. Túntetek mondomb fediglen / es egebeknek / kit Thynatirában vattok. Valakik ez tudománct nem tartanak / es kik az satánnak noh mill dologait nem esmértek / mikippen mongak / nem eréktek tû retorok egéb terhet / de maga tarcazatok azt az mell vagón / mig el fogok tűni. Es az ki góz edelmet vissen / es mind vige órizendí az en czelekedetimet / hatalmat adók annak az nípekén / es birni fogia úfot / az vas pesszóval / es el fognak romlani / mint az sarbol czinált edinek. Nyil / kippen

KÖNYÜ

139

Kippen en es vúk az en akámtul / es az hanal czillagot adom üne ki. Az kinék file wagon halgassa meg az mit az hent lilek mond az egg hárbeli nípeknek.

SÁRMADÍK RÍSÉ

Saz Sardisban valo egg hárbeli nípeknek angolának ezt iriad. Ezt monga az kinék hét isteni lilek vagón / es hét czillag. Tudom az te czelekedetidet Mert ez neued vagón / hog ill / es meg holtál. Lig vigázó / es erősszer meg az egebeket / mellek megha landok valanak. Mert nem találom az te czelekedetidet teljeseket / nem lenni az istennel előtte. Annakorai echedben tarcazad mikippen vúd el / es hallad / es tarcaz meg / es vedd ebedbe magadot. Annakorai ha nem vigázandás te hozzád iouók / mint egg orwo / es nem tudod mell orában iouók te hozzád. Vadnak te benned es Sardis new kerint egg kevesen / kit meg nem ferteztetik az ú ruháikot / es kif en velem fej rekben fognak iární / mert militok. Az ki góz edel met vissen / ekippen öltözöttetik fel / az fejér ruhába / es nem török el az ú neuít az iló kónióból / es meg vallom az ú neuít az en afának / es az ú angalinak ellötte. Az kinék file wagon halgassa meg mit mond az hent lilek az egg hárbeli nípeknek. Es az Filadelfia ban valo egg hárbeli nípek angolának ezt iriad. Ezt monga az ki hent / es igaz / kinék az Davidnak folcsa vagón / ki nit ast tiken / es senki be nem zária / Zerlászt tiken / es senki meg nem hittá. Tudom az te munkalodásidat. Im adik te előtbe egg meg hilt antot / es senki be nem zárolhatja azt / mert keves erőd vagón. Es meg tartad / az en besidemet / es meg nem tagadás az en neuemet. Im adók az satánnak synagogájából nitiket / kit ú mooskot Sidonak mongák

Hebrei 76 6c lege

lenni

Lefje

262 isteni ielenisrül valo

Ienni/ és nem azok hanem hazudnak. Ím arra fiserítem úfot hog
el iüienek/ és az te lobaidsnak elotte magganak/ és tuggák meg hog
heretilek en tighedet/ mert meg tart ad az en bikesiguel valo türisem
nek besidit/ és en es meg tartalak tighedet az kisirtisnek oraiatul
mell el fog iuni mind ez eghis vilagra/ hog meg kisirce azokot/
kik az foldon lakoznak. Ím hamar el iouot/ karz az mi nala vagon/
hog senki el ne vege az te coronadot. Az ki gózedelinet vißen/ annak
öslöppä tisem azt az en istenemnek templomában/ és ki nem megen
többé. Es meg irom uranta az en istenemnek nevöit/ és az en iste:
diemnek varosanak az von Jerusalemnak nevöit/ mell az meni orfag
bol az en istenemtul bällale. Az kinek file vagon halgassa meg/ mit
az sent lilek mond az egg hzbeli nipeknel. Es az Laodiciaban va
lo egg hzbeli nipeknel angalanak ezt iriad. Ezt monga. Amen/
az hiro/ és igaz tanu/ mell az istennek teremtett állatának kezde
te. Tudom az te munfalodásidot/ mert sem hidég nem vag/ sem het
sem buzgo/ vanha hidég volnal/ auág buzgo. Annakokart miel hog
melége vag/ és sem hidég/ sem buzgo ki. Foglak tighedet vett nem az
en bámbol. Mert ezt mondod. Kozdag vagok/ és meg fazdagul
tam/ és semmi nélküli bükös nem vagok/ és nem tudod hog te homó
rult vag/ és návalás/ és beghi/ és vak/ és mezítelen. Azt adom
tanaczel teneked/ hog vig en tülem tüzes oránat/ mell az tüzel
tüzesült meg/ hog fazdag lig/ és fejre ruhákba öltözök/ hog ki ne lass
sik az te mezítelen sikhednek istelen sikhé/ és Collyriumual kend
meg az te semeidet hog lass. En az kisek heretek meg seddem búz
nival/ és meg tanítom. Annakokart lig jo ügekezeben/ és vedd ea
sedbe magadot. Ím az anton állok/ és zorghetek/ ha ki meg hällangó
az en homot/ és meg nitanga az aytot/ be megef u horzá/ és u ve:

le

KÖRÜ

140

le lakodalmat tisék/ és uen velem. Az ki gózedelinet vißen/ annak
helyt adok en velem az en békemben/ mikippen en es gózedelinet viük
es az akamual egetembe úlik az u békiben. Az kinek file vagon hal
la meg/ az mit az sent lilek mond az egg hzbeli nipeknel.

Degedit 113

Beknek vtanna latast latik/ és imniist anto vagon
az meniorfagban/ és az ellö bo mellet hallik/ ollan
vala mint egg trombitanak baua/ mell en veleme
boluän ezt mondā. Sz fel ide/ és meg mutatom
teneked azokot/ melleknak ennek vtanna még fell len
ni. Es legottan lilekben el ragattatám. Es im egg békét túta

tenek vala le az meni orfagban/ és
valaki azonul vala. Es az ki azonul
vala/ hasonlatos vala tekintetivel az
iaspis fuhoz/ és az sardiushoz/ és
egyi huaruän vala az béknek körule/
mell hasonlatos vala tekintetivel az
smaragdushoz. Es az béknek körule
huson nig bék vala/ és az béketeñ hu
son nig vín ul vala/ kik fejre ruhákba va
tanak fel öltözün/ és az u feiekben aran koronák valanak/ és az
békbel villámiasok/ és meni dörghisék iüneks vala/ és hozatok/ és tüz
nek hét igho lámpasi valanak az béknek előtte/ mellet az isteni hét
szelket valanak. Es az béknek előtte vala/ mint egg iueg tengher/ ha
sonlatos az crystalhoz/ és az béknek közepette/ és az körule nig
szelkes állat vala/ kik fot hemuel teljesek valanak elől/ és hatus

Es

Az isteni ielenisrül valo

Es az ellő lelkés állat/hasonlatos vala az oroszlához / es az má sodik lelkés állat/hasonlatos vala az boriuhoz / es az harmadik lelkés állatnak az út ábrázatka ollan vala mint egg ember / es az nes gedik lelkés állat/hasonlatos vala az barnára kolt felselűhöz. Es az nág lelkés állatoknak mindeniknek út körzölök hat barnák vala / es, körül / es belől teljesek valának bemelel. Es rugodalmok ninczen sem ijel sem napual / ezt monduán. Szent / hent / hent az minden hato vr isten / ki állatka bérint volt / es ki vagon / es el iouendő. Es mikorón az lelkés állatok dicsziretet / es tiszessíghet / es áldast tenni annak / ki az békében vala / es ki mind órókton órókfe il / le esik vala az huszon nág vín / annak előtte ki az békben úl vala / es imág gák vala azt / ki il mind órókton órókfe / es el veteck az út koronáikot az béknek előtte / ezt monduán. Milto vág vram dicsziretet / es tiszessíghet / es hatalmasságot venned. Mert te teremtil mindeneket es az te akaratodnak általa vadnak / es teremtettek.

Ötödik rész

Es iobb keziben annak az ki az békben úl vala / látik b egg kónuet / mellet belől / es az bárán meg irtanak vala / es hét perzéteuel be peczételtenek vala. Es látik egg erőss angalt / ki nag fel boulal ezt predikálva vala. Rizcoda milto fel nítpi / es kónuet / es fel baktani az út perzétlisit. Es senki nem níthatta vala fel az kónuet / es senki nem nízhet vala arra / sem az meniorbágban / sem az földön / sem az föld alatt. Es en ighen sirok vala / hog senki miltonak nem lelettetett volna meg nítni az kónuet / es el olvasni / sem azt látni. Es egg az vineknek körzölle mondta ennekim. Ne siry. Im gózdelmet vün az oroszlán /

az

Kónut

141

az Judának nemzetisgihinek agazattából / az Davidnak gúttere / hog meg nissa az kónuet / es fel baktába az út hét perzétlisit. Es látast látik / es im az béknekt / es az nág lelkés állatoknak körzepiben / es az vineknek körzölle egg bárán áll vala / mint ha meg öletette volna / nek hét bárua vala / es hét beme / ki az isteni hét lelkés valának / ki mind ez biles földre boczáttanak. Es el ioue / es el viue az kónuet iobb keziból annak / ki az békben úl vala. Es mikorón el vüste volna az kónuet / az nág lelkés állat / es az huszon nág vín le ea sef az bárannak előtte / ki mindeniknek heghedűök vala / es az rán bálcenzéiek / mellek teljesek valának / illatu bemelel / mellek az bentekek imádságibi / es vn íneket ínekelnek vala / ezt monduán. Milto vág fel venned az kónuet / es fel nítnod az út perzétlisit. Mert meg ölettetil / es meg váltal munkót az te virendnek általa az farmi nemzetisgnek agazattából legünk / es akarmi nélueñ valok / es akarmi nípnék / es nemzetisgnek körzölle legünk. Es túl munkót az mű istenünknek királoffa / es egg házi emberekké / es orbágot fogunk birni az földön. Es látast látik / es sok angalnak bauat hallam az béknek / es az lelkés állatoknak / es az vineknek / es az ezereknek ez es rinek körül / ki nag fel boulal ezt mongák vala. Milto az bárán ki meg öletett / hog hatalmat vegen / es körzagságot / es bőlezessíghet / es erőssíghet / es tiszessíghet / es dírczösi ghéhet / es meg áldast. Es hallik minden teremtett állatot / mell az meniorbágban vagon / es mell az földön / es az föld alatt / es az tengherben / es minden azokot ki ezekben vadnak / hog ezt mongák vala annak az ki az békben úl vala / es az bárannak. Áldás legen az istennek / es tiszessig / es dírczösig / es hatalom / órókton órókfe / es az nág lelkés állat ezt monza vala / Amen. Es az huszon nág vín le eset az út orzájára / es imádak azt / ki minden órókfe il.

az es

Az isteni ielenisrül való hatovit riß

S latast latik mikoron
az báran fel hakaftotta
volna eégiket az peczélti
sefnek körzöle es hallit eg
get az níj lelkes állatnak
körzöle finek haua ostan vola/ mint
egg menidorgho/ es ezt mondā. Jún ide/ es lass. Es latast latik/ es im egg
fejr lu vala/ es az ki ranta úl vala/

eg át vala nala/ es korona adattaték üneki/ es ki mine/ mikoron
eggker gózedelmet vútt volna/ hog eisneg gózedelmet venne.

Es mikoron fel útotta volna az második peczéltist/ hallám az
második lelkes állatot/ ki ezt monga vala. Jún ide/ es lass. Es
más lu iude ki veress vala/ es meg enghedék annak/ az ki ranta
úl vala/ hog el venne az bicsigkeit az földrül/ es hog eggmást meg
ölnek/ es egg nag tort adanak üneki. Es mikoron fel hakaftotta vol
na az harmadik peczéltist/ hallám hog az harmadik lelkes állat
ezt mondā. Jún ide/ es lass. Es latast latik/ es im egg fekete lu va
gon/ es annak az ki ranta úl vala/ egg mirtik vala feziben. Es hozas
tot hallit az níj lelkes állatoknak körzötte/ mell hozatban ez monda
tek. Az gabonának beczüie egg denáron/ es az árpának hárrom
beczüie egg denáron/ es az bort es az olant meg ne bánezad. Es
mikoron az negyedik peczéltist fel hakaftotta volna/ hauat hallám
az negyedik lelkes állatnak/ ki ezt mondā. Jún ide/ es lass. Es la
st latik/ es im egg hiruadott lu vagon/ es az ki ranta úl vala an/ s
nak

KÖTÜ

142

naf hasal neve/ es az pokol koueti vala útet. Es hatalmasságadat
catek azoknak az földnek bestéitül/ hog az földnek neged rißn embe
reket el veszessenek fegueruel/ es éhsiguel/ es halalual.

Es mikoron fel hakaftotta volna az ö
tödik peczéltist/ latik egg oltárnak alac
ta lelkeket/ melleket az istennel ighije
irt östenek vala meg/ es az tanubizon
lág titelirt/ mell u bennel vala/ es kial
tanak vala nag fel houal ezt monduan
Mene ideiglen nem tis itletet/ es me
nie ideig nem állaß boszut vram az mu
rirunkrul azokon/ kif az földön lafnak
ki bent vag es igaz? Es azoknak min
deniknek fejre ruhákat adanak/ es ezt mondak üneki/ hog vekteg nu
gonnanak egg keves ideig/ miglen az u folga tarsoknak/ es attok fiok
nak hama be telnk/ az kifet iouendore meg ölninek/ mint útot es.

Es latast latik/ mikoron fel hakaftotta vol
na az hatodik peczéltist/ es im egg nag föld
indulas lun/ es az nap ollan sefete lun
mint egg for fák/ es az eghiss bold/ ollan
lun/ mint egg vir/ es az czillagok az égi
bel le hullanak az földre/ misippenaz fiz
ghe fa el hárna az u tretlen gomolcxit/ mi
koron az nag hérnel mifatto meg inditatis
es az ég el taurzeg eggmástul/ misippen
eg kötű/ mellet el forgatnak/ es minden heg/ es minden fighet he
lefrul ki indula/ es az földnek király/ es fejedelmi/ es farzdaghi/

Os ñ ss,

Az isteni ielenisrül valo

es hadnagi/ es erőss nipi/ es minden bolga/ es minden szabadoss
el rendetlű magosot barlangosban/ es az hegeknél kíváiban. Es
ezt mongát az hegeknél/ es az kíváiban. Esetek műreant/ es
fedezzetek el műnköt/ annak hainek előtte az ki az békben ül/ es az
baránnak haragiátul. Mert el iütt az ú haragianak nag napia/ es
kicoda álhatta meg.

Hetedik rísf

Ezéknél vtanna látik a
hét angalt/ kif az föld
nek nig kegheletin állaz-
nak vala/ kif az földnek
nig felit tarták vala/
hög ne funna az bék az földön/ sem az
tengheren/ sem valami fára. Es látik
más angalt/ ki az nap támadrul me-
gen valafel/ kinél az ilő istennel iele va-
la/ es kiáltta nag fel houal az nig anga-
loknak/ kifnek ez meg vala enghedue/hög arczanak az földnek/ es az
tenghernek/ ezt monduan. Ne arczatok az földnek/ se az tengher-
nek/ se az fafnak/ mig nem meg iegezzük az mű istenünknek bolgait
az ú homlokot/ es hallam hog az meg iegezetteknél hama/ hár neg
uen nig ezer vala/ kifet meg iegeztenek vala az Israelnak fiainak
nemzetisighinek minden agazattinak közöle. Az Judának nemzet
sighinek agazattabol/ tizenkét ezent iegeztenek vala meg. Az Xu-
bennet agazattabol tizenkét ezent iegeztenek vala meg. Az Sádnak
nemzetisighinek agazattabol/ tizenkét ezent iegeztenek vala meg.

83

Kóniú

143

Az Ásernek nemzetisighinek agazattabol tizenkét ezent iegeztenek
vala meg. Az Neptalinnak nemzetisighinek agazattabol tizenkét
ezert iegeztenek vala meg. Az Manassesnek nemzetisighinek aga-
zattabol tizenkét ezent iegeztenek vala meg. Az Simeonnak nem
zetisighinek agazattabol tizenkét ezent iegeztenek vala meg. Az Le-
uinek nemzetisighinek agazattabol tizenkét ezent iegeztenek vala
meg. Az Iascharnak nemzetisighinek agazattabol tizenkét ezent
iegeztenek vala meg. Az Zabulonnak nemzetisighinek agazattabol
tizenkét ezent iegeztenek vala meg. Az Jósefnak nemzetisighinek
agazattabol tizenkét ezent iegeztenek vala meg. Az Beniaminnak
nemzetisighinek agazattabol tizenkét ezent iegeztenek vala meg.
Unnak vtanna latast látik/ es imé nag sereg vala/ melset senki meg
nem bámlálhat vala/ minden nemzetisighinek/ es nipeknek/ es kif
lomb kúlomb kelven valo nipeknek közöle/ kif az hétnel/ es az bá-
ránnak előtte állanak vala/ kif fejir ruhákban valanak fel öltözött=
ui/ es pálma fák valanak az ú kezében/ es nag fel houal kiáltanak
vala ezt monduan. Az úduörzítis az/ ki az mű istenünknek
hétkiben ül/ es az báráne. Es az angalok mind az hétnel/ es
az vínéknak/ es az nig lelkes állatnak körülé állanak vala/ es ortzás
sokra le omlanak az hétnel előtte/ es imádak az iszent ezt monduan
amen. Meg aldás/ es dúczofig/ es bőlczeig/ es hala adás/
tiszessig/ es hatálos adassít az mű istenünknek mind örökkön örökké
amen. Es felelc eggy az vínéknak közöle/ es monda ennekem. Ki
szodák/ es honnan iüttenek ezek/ kif fejir ruhákba öltöztenek? Es
mondik annak. Bram te tudod. Es monda ennekem. Ezek azok
kif az nag sanáruságabol ki iüttenek/ es kifilesítették az ú ruhátofot/
es meg fejrijettek azokat az báránnak pírinek áitala. Annafora

84 in 143

Az isteni ielenisrül valo

Irt az istennel hálóval előtte vadnak/ és folgálnak ünket ihel/ és nap
val az ú templomában. Es az ki az hétkben úl ú ranyok fog lafogni.
Nem éheznék sem homiuhoznak továbbá/ sem az napnak hentesse
ghe ú reárok nem hál/ sem egéb buzgóság/ mert az báran fogia bár
ni úfot/ az ki az hétket közepette vagon/ és vízeinek ilő fut fejre
vízi úfot/ és az isten el fog kenni az ú bemekrül minden fónuet.

Melchazadike

S mikorón fel hálász/ a
totta volna az hetes
dik perzéttlist/ nagyvesz
tegsig lún az menük
hágban/ fözel fél orá
iglán/ és angalokot latik/ kif az isten
nek előtte állanak vala/ és trombiták
adának azoknak/ és az másik angál el
soue/ és az oltárnak előtte meg állanak
finél egg arán temienezővala/ és nagyok temienező hert adának
üneli/ hog ez temienezist az arán oltáron/ mell az hétket előtte vas
gon/ tenné/ mind az henteinek köröghisékirt. Es fel mere az temi
nezkének füste az henteinek köröghisiból az angalnak lezínekk östa
la az istennel előtte. Es fel viue az angál az temienezöt/ és be töle
te azt az oltáron való tűzből/ és az földre borzatá/ és mennörgés
sek lúnekk/ és bozotok/ és villámások/ és föld indulás/ és az hét an
gal/ az iknél az hét trombita vala/ hozzá kerzék magokat hog
trombitáinak. Es az első angál trombitát fua/ és kif
eső lún/ és viruel eggbe eluegült tűz/ és az földre borzaták ezeket/

88

Körül

144

es az fakrat harmad riße meg ighe/ és
minden földelő jú meg ighe.

Az mcsodik angal és uembitát fuas/
es ollant vetinek az tengherbe mint egg
tűzben igho nag heg. Es az tenghernek
harmad riße virre változék/ es meg ha
la harmad riße az teremteit állatok
nak/ mellek az tengherben valanak/ kif
nek ilő lelkék vala/ és az hajóknak har
mad riße el veszé. Es az harmadik
angál trombitát fuas/ es egg nagy csillag
elék le az égböl/ mell vgan ig vala/ mint
egg lámpás. Es az folyó vízeinek har
mad rißibe elék/ es az vízeinek fejibe/ es
az csillagnak irem neue. Es harmad ri
ße iremmé valék/ es sok emberek halanak
meg az vízeinek. Mert meg kezredinet
Es az negedik angál trombitát fua/ es
az napnak harmad rißire/ es az holdnak
harmad rißire/ es az csillagoknak harmad
rißire/ homálosság hálás/ ug hog ezeknek
harmad riße meg homálosodnék/ es hog
az napnak harmad riße világosságot ne ad
na/ es az ijnef azonkippén.

Es látását latik/ es hallam hog eggáns
gal menne bárón/ az égenek közepette/ ki nagy boual ezt monga vala

Jay

Az isteni ielenisről való

Ian/ Ian az olnak/ kif az földön lass
fognak/ és ez hozat vala az egéb hás
rom angalnak trombita hauknak föz
zöle/ kif trombitát fognat vala sujnis

Kilencedik riß.

Es az ötödik angal trom
bitát fua/ és egg ríllas/ a
got latik/ hog le esék az
égből az földre/ és ünekk
adák az millsignek futának kolczát.
Es meg nítá az millsignek futát/ és
felmene az futnak füste/ mint egg nag
femenczénék füste/ és meg homáloso
dék az nap/ és az ilő ég az futnak fü
stül/ és az füreiből sastak iouinek ki
az földre/ és hatalmasság adatek azok b
nak/ mikippen hatalmasságok vágón
az földön valo scorpioinak. Es meg parancsoluk ünek/ kif meg
ne bántanak az földnek fűt/ sem valami egéb zöldello állatot/ sem va
lamit fat/ hanem ezek az embereket/ kifnek ninczen ielek/ az úhemlo
sokon/ és meg lún enghedue ez ünek/ hog úlót meg ne őlnék/ hanem
ezek hog finzanak ót holnapiglán/ és az ú finzások ollan vala mint
az scorpiusnak finzásai/ níkoron az embert meg raptio/ és az na
potban kresni fogják az embereket az halál/ és meg nem talállák
azt/ és liuanni fognat meg halni/ és az halál/ el fut ú tulók. Es e

92

Kötü

145

az sastaknak hasonlatosságok hasonlatosok valának az útközetre his
kintett louakhoz/ és az ú fejeiken valának mint egg koronák/ mellek
hasonlatosok valának az aranhoz/ és az ú orzárok ollatinok vala
nak/ mint az embereknek orzárai. Es az ú hajok hasonlatosok vala
nak/ az assionoknak hajokhoz/ és az ú fogok ollanok valának/ mint
az oroszlánoknak. Es pánzilok vala/ mint az vas pánzilok/ és
az ú karólnak sugarai ollan vala/ mint az kevereknek zörgise/ més
koronák hajerkuel haguldanak az hadba. Es az ú farkok hason
latosok valának az scorpioinak farkihoz/ és fulakiok vala az ú farkos
kon/ és az ú hatalmasságok ez valahog embereknek árzanak óhold
napiglán. Es ünek kíralok az millsignek angala/ kinek Sido nél
kevén abaddón neve/ Börögül fediglen apollyon/ az az/ el vész. A
sz eggik ian el mult/ és im ennek várna meg két ian iú el.

Es az hatodik angal trombitát fua
és egg hozatot hollik az aranoltára
nak níj haruának fozzole/ mellsoltár
az istennék feminek előtte vagon/ mells
hozatban ez mongák vala az hatodik
angalnak/ kinek az trombita vala.
Odd el az néj angalt/ kif meg fotóz
tettenek az nag Eufrates neuú folo
vízben/ és el odörzük az níj angalt/
kif kifek valának oránkik/ és naponkik
és holdnaponkik/ és ekrendönkik/ hog meg őnök az embereknek har
mad ríssit. Es loag seregnek hama hussor/ és ezerker valo třezes
vala/ és hallám azoknak hámát/ és affippen látám az louakot az
hatósban/ és azoknak kif ranytol őlnek vala tűzes/ és piross/ és kan

Et hóres

Az isteni ielenisrül való

Fouēs mellinghek vala. Es az loafnak feief olsatinok valanak/ mint
az oroszlánoknak/ es az ú hajokbol tűz iú vala fi/ es füst/ es kintú.
Az hárrom czopálnak miatta az embereknek harmad ríse meg őlek
kete az tűztul/ es az füstul/ az kintúul/ mellek ki jünekk vala az ú
hajokbol. Mert az ú hasalmok az ú hajokban vagon/ es az ú farok
ban. Mert az ú farkoth. sonlatosok az figó hoz/ melleknek feief va
gon/ es azofnak általa ártanak. Es az egéb emberek/ kik ez czopá
foknak meg nem őlettetnek/ sem ki nem iérinek az ú kezének nüel
Féderiból/ hog az ördöghököt ne imádnak/ es az baluahókot/ mellek/ a
ket aranival/ es ezüsból/ es érizból/ es kubó/ es kabol faragtattas
mellék sem iathatnak/ sem halhatnak/ sem iarthatnak/ sem illete
ket meg nem iobbirák az ú gálfosság titelekból/ sem az ú gonosz tu
domán khol/ mellekkel embereket vezenek/ sem paraznalfodás khol
sem oroszágokbel.

Tizedik riß

S latik más erőss angóste
mell az menörbägbol holl
vala les/ mell föduel körül
vitetett vala/ es éghi siuar
uán vala az ú sejben/ es
az ú ortzáia ollan vala/ mint az nap/ es
az ú labar/ mint az tűznek oslopas/ es kezi
ben egg fel nitott körül vala/ es az ú iobb lá
bat az tengherre tiue/ az holt fediglen az
soltre/ es noá fel houal kialta/ mint mikorón az oroszlán bemböl.
Es mikorón holtott vala az hét menidorghis az ú hozatokot for

lak

Körül

145

lak. Es mikorón az hét mendorghis hozatokot hulta volna/ azokot
es meg akarom vala irni/ es hozatot hallit az égbol/ mellben ez
mondaték ennekem. Gegezd meg azokot/ melleket az hét mendors
ghis hola/ de azokot meg ne iriad. Es az angóla az mellet látik/
hog az tengheren állana/ es az földön/ fel emelek az ú kezit az égbe
es meg esteuel arra/ az ki mind örökkön örökké il/ az ki az mennet
teremtette/ es azokot mellek az menniben vadnak/ es az földet/ es
azokot/ mellek az földön vadnak/ es azokot az mellek az tengherz
ben vadnak/ hog údó nem lisen couabba/ hanem az hetedik angalnak
hauanak ideiben/ mikorón az trombitat sujni kezdi az istennet/ iste
ni titokiba fog telni/ mikippen meg hirdette az ú hozgaiak az pro
fetáknak általa. Es hallit mennörbägbol hozatot el meglev/ mell
en velem holt vala/ es az hozatban/ ez mondaték ennekem. Mennet
es vidd el/ az angalnak keziben valo meg nitott körivet/ mell az
tengheren/ es az földön all/ es az angalhoz menik ezt mondanuine
ki/ hog ennekem adna az körivet/ es monda ennekem. Vidd el/ es
neld el ezt/ es meg kezeríti az te hasidot/ de az te haddban ollan li
e sien/ mint egg miz. Es el vüm az körivet az angalnak keziból/
es el nélím azt/ es az en samban ollan ides vala/ mint egg miz/
es mikorón el néltem volna azt/ meg kezeredek az en hason/ es mon
da ennekem. Profetálnod kell tenched es meglev az pogánynak/ es
az kúlbimb kúlbimb nélven valo nemzetisighetek/ es nipeknek/ es
holt kíraltnak körözött.

Tizenegyedik riß

S egg fúhalat adnákat ennekem/ mellhaslonatos val
a egg veszélyhöz/ es mondának ennekem. Kell fel/
es mird meg az istennet templomát/ es oltarát/ es
Et ij. azoko

Az isteni ielenisről való

azokot / kik benne imádkoznak / és az hár
zat / az mell az templomban vagon török
kí / és azt meg ne műried. Mert az pos
gánoknak adattatott / és az Szent Várost
lábokaival meg nómoggák neguenként holda
napiglán / és az en két tanubizomás
ghimnák aiandikot adók / és profetálni
fognak ezer két hárhatuan napon / sákok
ba öltözi. Ez az két olyanfa / és az két világ tartó / mellek az
földnek isteninek előtte állnak / és ha valaki ártani akarán dínekit
túz rúki az útbaiból / és be néli az út ellenesigit. Es ha valaki
meg akarja útöt sérteni, ekkippen meg kell annak ölettetni. Ezek
nélk hatalmaságok vagon be zárlni az egét / hogh eft ne boczásson
az út profetálásnak ideiben / és hatalmok vagon az vízeken / hogh az
zokot virág változtassák / és az földet minden szapával megverní
valamennyire akaránk / és mikorán el vighézéndik az út tanubizon
ság titelket / az besté hadat tamaht útellenék / mell az milligból iú
fel / és meg gózi útöt / és meg óli azokot / és az út testek az nagy vár
osnak végén fognak heverni / mell lilek kerint Sodomának / és
Egyptusnak hiuattatik / holott az mű vrunka / megfeküdtek.
Es meg látásak az út testeket neged fel napon minden nemzetisgék
nek ágazatnak közzöl / és nipeknek / és fulomb fulomb nélükben való
nemzeteknek / és pogánynak közzöl / és az út testeket nem haggák
föporsoba temetni / és az földön lakozók örülni fognak azokon / és ör
vendezni kezdenek / és aiandikokat fuldenek egymásnak / hogh ez két
profeta kint tűtt azokon / kik az földön lakoznak. Es neged fel
papnak vannak az ilyenek lesse az istensül útbeliék mene / és az út
holra

Kötij

147

holra állnak / és nagy filesem esetükre caiok / kik útöt láták / és nagy
hozatet hallanak az mennorhágabol / mell hozatban ez mondottként
kí. Jövetek fel ide. Es fel meninek az menübe az földben / és láták
útöt az út ellenesigit. Es azon oraban nagy föld indulás lún / és az
Városnak tized ríse le omra / és nevek kerint hét ezer emberre ke
el az föld indulásban / és az egebek meg rettentinek / és díszíretet tű
nek az mennorhágának isteninek. Az második Jan el mult / és im
az harmadik Jan hamar el iú. Es az hetedik angal trombitát fua
és nagy hozatok lúneket az mennorhágban / mell hozatokban ezt mon
dak. Ez vilognak orhági az mű vrunké lúneket / és az út Christus
ság / és orhágot fog birni mind örökkön örökké / Amen. Es az húson
nig vin / kik az istennek előtte ülnek az út fejelben / az út ortzájakra
kétféle / és imádájuk istent ezt mondán. Hálás adunk teneled ve
ram mindenható isten / ki állatod kerint vag / és ki állatod kerint
valal / és ki iouendőre es liss. Mert birni kezdid az te nagy hatal
madot / és vralkodál / és orhágodot fogad birni. Es meg haraguán
nak az nipek / és el ioue az te haragod / és az halottaknak ideje / hogh
meg itiltessenek / és meg fizessed az te hulgaidnak az iutalmat az
profetáknak / és kentelek / és kik az te nevedet filelemevel vala
ká / kiczinékek / és nágóknak / és hogh el vevessed azokat / kik el vev
sek az földet. Es meg nilek az istennek temploma az mennorhágban
és meg látásak az út testamentomának látásai az út templomában / és
villámok lúneket / és hozatok / és menndörghisek / és föld indulások /
és nagy kúcsok

Bénektetődik kí

S nagy ielenisg testek fel az mennorhágban. Egy assz
El vj diaj

Az isteni ielenisről való

szíllat fel öltözött vala az napba/ és az hold az ú labainak alatta vala/ és az ú fejben tizenkét csillagnak koronáta vala/ és tisztes lini kíált húlni ca faruán/ és kínzodik hog húllón. És más ielenig lattaték az menörhágban ősi im egg nagy veress sárkán vagon. Finek hét seie vala/ és tíz farua/ és az ú fejiben hét korona vala/ és az ú farfa el vonha vala az éghen valo csillagoink harmad része/ és oda borzatákkal ezeket az földre/ és az sárkán meg álla az asszonyiállatnak előtte/ hog mikoró húlte volna az ú fiatabe nélne. És szi magzatot kúle/ mellett bánni fogvala minden nyíket az ú vas versemel/ és az ú sia az istenhez ragattaték/ és az ú békéhez és az asszonyiállat pust raba futarholott üneki hét szerezetet vala az istentül/ hog ott istensz kút utet ezertet húz hatvan napiglán. És nagy had támada az menörhágban. Az Mihás/ és az ú angali vijnak vala az sárkánval/ az sárkán és vij vala/ és az ú angali/ és erőt nem vehetinek/ sem tövábbá helek meg nem találtaték az menörhágban/ és alá vetteték amirz nag sárkán/ az righi figo/ mellett érdögnek húztatott/ és sárkának/ ki el hiteti mind ez eghiszt világot/ és az földre vette ték/ és az ú angalt ú vele egétembe le vettetinek. És nagy hozatot hális/ melletben ez mondatték. Az menörhágban/ mostan lútraz úd urozsás/ és az hatalom/ és az mű istenünknek ország/ és az ú Christusnak hatalmassága/ mert le vetteték az mű atánthiaiak vadolsája/ ki útöt vadolla vala az mű istenünknek előtte jel/ és napval/ és azok meg gózék útet az barannak viréirt/ és az úbékidinék

tanubizo

Könyv

148

tanubizonságait/ és nem feretek az ú ilteleset mind hasáliglán. Annaképattér ülletek tûmennelnek országi/ és mind kif azokban lakoznak. Iyan azoknak kif az földön/ és az tengherben lakoznak. Mert le hallott az ördög tû hozzatok/ finek nagy haragia van gon/ tudvan hog keves ideje legyen. És minék utanna latta volna az sárkán hog az földre le vette ett volna/ üldözni kezde az asszonyiállatot/ mellett szi magzatot kúle. És két nagy keselü farna lún az asszonyiállatnak/ mellet neki adának/ hog az kiellenbe az ú helyre repülle ne/ holott áltet egg ideiglen/ és egg üdönök feleiglen/ az figonak kinének elvite. És az figo vizet boczáta ki kaiabol az asszonyiállatnak utanna/ mint egg folyo vizet/ hog az széless vizuel elragattatna. És megsegíté az föld az asszonyiállatot/ és meg níla az ú sákat/ és bejelé az folyo vizet/ mellet az sárkán boczáttott vala ki az ú sákat. És meg haraguék az sárkán az asszonyiállat ellené/ és elmine hog hódat tenne az ú magzatának maradáskival/ kif az ur istennek parancsolatát drízik/ és az Jesus Christus tanúhoz zonságát tarták. És meg állik az tenghernek füveni.

Harmadik rész

S. Sáti egg beszétek/ mellett az tengherból úvala fel/ kinek hét seie vala/ és tíz farua vala/ és az ú faruán eiz korona vala/ és az ú fején hídalom beszének neve vala. És az beszé az mellett latik hasonlatos vala az pardushoz/ és az ú labai osszattnak valanak/ minél

egg

Az isteni elemisrül valo

egg meduinek/ és az ü sáia ollan vala mint egg oroszlánnaf/ és az sárkán annak adá az ü erejét/ és az ü hékít/ és az ü hatalmasságát. Es látam eggyeket az ü fejnek körzölé mint ha meg holt volna. Es az ü halálos sebe meg gogitákat/ és csendelőknek vala/ mind az eghis földön az bestének utanna. Es imádák az sárkánt/ az ü hatalmasságot adá az bestének/ és imádák az bestét ezt monduán. Kiczoda hasonlatos az bestéhez/ és kiczoda vishat meg ü veles. Es ollhat adának üneki/ mell nagyot hoz/ és hidalmas besídekek ászen/ és hatalmasság adattaték üneki/ hog neguenké holdnapot töl azon. Es meg nítá az ü sárat isten ellen valo hidalmas besídekre. hog hidalmas besídekel illetné az ü netvit/ és az ü hanlikat/ és azokat kik az menénben lafoznak. Es meg enghetterek üneki/ hog hoda tegyen az besteket/ és hog úfot meg gózze. Es hatalmasság adattaték üneki minden nemzetiségnek agazassának ellené/ és külömb külömb nélven valo nemzeteknek/ és nipeknél elles ne/ és imádni fogtak útet kik az földön lafoznak/ kiknek az ü nevek irua nincsenek az báránnak iló fóniiben/ mell meg öletteték ez világuknak eredetiben. Az kinek file vagon/ halgassa meg. Az ki fogásba vissza/ az es fogásba megen/ az ki töruel ol meg/ aze es töruel kell meg olni. Itt vagon az besteknek bicsiguel valo türise/ es húte. Es látik más bestét/ ki az földről megen vola fel/ és két barua vola/ mellek hasonlatosok valanak az báráni barához/ és vagon fel vola mint az sárkán. Es az első bestének minden hatalmasságát tisztü előtte/ és aze tiszi hog mind ez eghis föld/ és azok kik az földön lafnak/ imággak az első bestét/ kinek az ü halálos sebít meg gogiták/ és nagy teleniséket tiszen/ vég hog meg tűz et/ és ballint le az földre/ az égból embereknek előtte. Es elhiteti az földön lafokot az ü ic.

lenfig

Fóni

149

lenfig titeltuel melleket meg enghetterek üneki/ hog tegen az bestének előtte/ ezt monduán az földön lakónak/ hog az bestének kipet taragianak az kín az töruel sebet tütenek/ és meg eleuenedek. Es meg enghetterek annak/ hog lelket adna az bestének kipinek/ és hog az bestének kipe hollon/ es azt tiszi hog meg ölessenek valakif nem i magyak az bestének kipit. Es azt tiszi/ hog mind kiczinék s mind na hok/ s mind kardagok s mind keghinek/ s mind fabadosok s mind hokgák bileghet vegenek fel az ü több kezére/ auág az ü homlokra/ Es hog valaki ne vehetne/ se árushatna hanem ezt az kinek bilesz ghe volna/ auág az bestének neuit viselne/ auág az ü neuinek sámasban volna. Itt vagon az bőrzsig. Az kinek értelme vagon rea sámlálha meg az bestének sámat. Mert emberé az sámlálás/ es az ü sáma/ hat sáz hatuan hat.

Isteni egészítő riß

S latast látik/ es imádani báráni oll vala az Sionnak hegyni/ es ü vele sáz nevén nígi ezeren valanak/ kiknek az ü atfolnak neve meg vala irua az ü homlokot. Es hozzatot halelik az égból/ mint fol viznek zugásat/ es mint egg nagy mendorghisnek bárát/ es hegedűöknek bárát hajlam/ hog az ü hegedűökben hessz ghe dülnek. Es inkelsnek olt mint vég inklist az sáknak/ es az nígi lelkés állatnak/ es báknak előtte/ es senki nem tanulhatta vala meg.

Vo az

Az isteni ielenisrül valo

az ineküst/hanem ezek az hár neguen nígy ezer/kif az földről ás
róá vitettenek meg. Ezek azok kif az istenni illatokat meg nem fer
eztenek. Mert púzék/ezek kouerik az barant valahova menend.
Ezek az embereknek körzöle áron vitetnek meg/kif az istennék/és
az barannak elei lúnekk/és az új bájokban nem találtaték alnaktag/
mert fextelmessig nélkül vadnak az istennék hélinek előtte. Ez
látk más angalt/ki az égn:k közepette megen vala háránk/kinél ós
rők euangeliump vala/hog hirdetné az földön lafozoknak/és minden
pogánnak/és minden nevezetighéknak ágazattanak/és minden a
reluem valo nypnek/és egéb nypnek/mells nag fel boul ezt monja
vala. Filletek az istentül/és tegetek tiszessight üneli. Mert el
vitt az útjiletinék oráia/és imaggatók ütei/ki az mennet/és az fő
het/az tenghert/és az vizetnek kif segít teremte. Ez más angal
kouete azt ezt mondwan. Le omla/le omla az Babylon amaz nag
város. Mert az ú paraználkodásának harag borából itata minden
nypket. Ez az harmadik angal kouete úkot ezt mondwan nag hos
ual. Ha ki imádanga az bestét/és az ú kipit/és az ú homlokára
vízi billeghít/auág az ú kezire/ez és inná fog az istennék haragi
borából/mells tisztaborual vagon meg töltue az ú haragiának po
haraban. Ez kinződni fog tűzuel/és kin Küvel az bent angaloknak
előtte/és az barannak előtte. Ez az ú kinződásoknak füste/fel mese
gen mind örökkön örökk. Ez nugodalmok ninczen/sem nápuval
sem nél azoknak/kif az bestet imaggató/és az ú kipit/és annak ki az
ú neuinek billeghít fel vízi. Itt vagon az benteknek bilesighe/itt vad
nak az kif órizik az Jelusnak paranczolatit/és hútit. Ez bora
got hallik az mennorhágabol/mells horzban ez mondaték ennekem
Ird meg. Bodoghalottak azok/kif az or istenben halnak meg más

180

Körnű

190

tul fogva. Bizon az bent lilek ezt monga hog nugodalma fogianak
venni az ú munkálodásoktul/de az ú rzelekedetek úköt kouerik.

Ez lótaši látik/és im egg fines kód
vágon/és az kídnak felette látik eggere
ki dektergúi vala/ki hasonlatos vala
az en kernal ficher/kinet az ú fejben
egg erán korona vala/és az ú keziben
egg éles farlo. Ez egg más angal me
ne ki az templombol kioltuan nag fel
boul annak/ki az földön úl vala. Fogd
hozzá az te farlodot/és arass. Mert
el iutt teneked az te orád hog arass. Mert az földnek aratoia meg os
kott/és az ki az földön úl vala/az földre horzata az ú farlokat/és
az földön minden ent meg aratának. Ez egg más angal/és mene fü
az templumbol/mells az mennorhágban vagon/és annak/és egg éles
farlo vala. Ez egg más angal/és mene ki az oltárrul/kinet hatal
masaga vala az tűzön/és nag fel boul kialka annak/az kinél az
éles farlo vala/ezt mondwan. Fogd hozzá az te éles farlodot/és
bedd meg az földnek föld gherezdit/mert meg írtenek az ú földön
és az ondak az ú éles farlokat az földre horzata/és meg bedd az
földnek föllit/és az istennék haragiának nag valuiába tolte/és meg
nemoktaték az valuban az vörösnek külüle/és vir ioue ki az valus
bol/mind az loaknak zabolajosan ezer hot hár futásne földön.

Izennőtddik riß

Szűrök az mennorhágban más nag és erudatos les
tenlighet/hét angalt kif ez vilagnak hét utolsoribb
birtak. Mert azokon telcsüle be az istennék haragiáj

191 192

Az isteni ielenisrul valo

Es látik ollmint/ es egg ighen kip tuzuel
eggbe eluegült tenghert/ es azokot kik
góz edelemuel ióuinék meg az bestéül
es az ú kípirül/ es az ú neuinék káma-
rul/ kik az kip tista tengheren allanak
vala/ kifnél az istennel heghedűi valas-
nak/ es ineklik vala az Moysesnek/
az istennel folgasának inekit/ es az
bárannak inekit/ ezt monduan. Vram
mindenható isten/ nagyok es czudalatosok az te czelekedetid/ igasság
ual valok/ es igazak az te vtaid/ henteknek királa. Kicoda nem
fog filni vram isten az te neuendül/ es kicoda nem fogia fel mas-
gastalni azt. Mert ez ak te vag to mert minden nipek el iúnek es/
le esnek te előttd/ es imádni fognak. Mert az te itiletid ki nílakoz
zanak. Es annak vtanna látam tehág meg rísl az mennorhágban
az istennel tanubizonságának temploma/ es ki ioue az hét angal
az templombol/ kik ez világna hét ríslit kíriak vala/ fel öltöz-
buiñ tista/ es fejre ruhába/ es által óuerzettenek vala az ú mellez
ken aran óuerzökuel. Es az níg lelkecs állatnak körzöle eggik az hét
angolnak hét edint ada/ mellek teljesek valanak az ilo istennel harag
janak/ mind örökkön örökké/ es be telek az templom füstuel az isten
nek fessighes voltatul/ es az ú hatalmácul/ es senki be nem mehet
vala az templomba mig nem ez világna hét ríse el vigheztetnek
mell hét ríse az hét angal bir vala.

Bénihatodik kisz

Es.

Kötü

153

S nagy forrásot hallik az templombol/ mellben
mondatok az hét angalnak. Mennek el/ es össütet ti
az földre az istennel harogianak hét edint. Es el
mene az első angal/ es ki ötök az földre azz az mi
az edinben vala/ es nagy gonosz/ es ártalmos leb esék az emberekre
kiken az bestének billege vala/ es azokra kik az ú kípiri imággák va-
la. Es az második angol es ki ötök az tengherbe azz/ az mi
az edinben vala/ es virág lún mint egg holtak virág/ es min-
den ilo lelkecs állat meg hala az tengherben. Es az harmadik an-
gal es ki ötök azz/ az mi az edinben vala/ az folovizekbe/ es az
vizeknek kik sejbe/ es virág lún/ es hallám/ hog az angal eze
monga vala. Iazz vag vram/ ki állatod kerint vag/ es ki vostal,
es ki hent vag/ mert ezeket meg itilid/ mert az henteknek/ es az
profetaknak virít ki ontak/ es virt adál ünekk innók/ mert miskor er-
re. Es hallám hog az másik ezt monga vala. Vág vagon vram
mindenható isten/ igazak/ es igasságual valok az te itiletid. Es az
negedik angal ki ötök azz/ az mi az edinben vala az napra/ es hata-
lom adattaték annak/ hog hewsiguel kínorzon embereket tüznek ál-
tala. Es nagy hevsgihet lezédenek az emberek henuedni/ es fidal-
mas beszidekuel illeték az istennel nevet/ kinek hatalmában valanak
az czopások/ es bűnök rul nem bántodanak/ es illeteket meg nem ioh
bitak/ hog dirzireket tenniek az istennel. Es az ötödik angal ki
ötök azz/ az mi az edinben vala/ az bestének hétire/ es nagy sötít lún
az ú orhaga/ es el rágak az ú ríelweket az nagy kinnak miatta/ es
fidalmas beszidekuel illeték az mennorhágának istenit/ az ú nagy kis-
noknak miatta/ es az ú nehér felisinet miatto/ es ki nem térik az
fúczelekedetekból. Es az hatodik angal ki ötök azz/ az mi az edin-

Dp. in ben

AZ ISTENI ILENI SRÜL VALÓ

ben vala amaz nag Szfrates nevű folyó vizébe / és ki aha az ú vizé hog érte az inának az királyknak nap támada felől / és latám / hog az sárkánnal hárabol / és az bestének hárabol / és az hamiss profetának hárabol / hárrom fertelmes keltet ioue ki / mint békaf.

Nért az ördögnek lelke azok / mellek czudákat tisztel / hog el menne senek minden ez eghiss földnek királyhoz / hog azokot be gyúrzi az nag mindenható istennel napsának hadára. Ím el iouok / mint egg orto. Bodog az ki végéz / és órizi az ú ruháit / hog mezzéken ne farón / és meg ne lassaf az ú iktelenfűt. Es eggbe gyűjté azokot az helre / mell Sidoul Armageddonnak hivattatik. Es az beszedik angal ki ötök az / az mi az edinben vala az Égre / és nag bo ioue ki az meni országbot az istennel kétül / mell bozaihan ez mondás ref. Négl lún. Es villamások lúne / és kozatok / és mendörghisek / és nag föld indulás / minemű soha nem volt / mitül fogva embe ref voltanak az földön illeti ighen nag föld indulás nem volt. Es az nag város / hárrom rísharvásf / és az pogán nipekné városi hírátelen le omlanak. Es az nag Babylon / az istennel előtte emlékezetre ioue / hog az ú haragiának pohár borát meg adná üneki. Négl den függet el taurzék / és az hegek meg nem találtakának / és nag fü eső fálta te az meniorhágabol az emberesre / mint egg fáset / és fidalmás beszedékel illeték az istent az emberek / az kúesök / és pásairt. Nért felett eighen nag lún annak / és apafa.

BÍBÉLHETEDIK RÍSE

S el ioue egg az hét angalnak közzöle / kifnél az hét d in vala / és kola en velem / és monda ennekem / kifuel meg mutatom teneked az nag paráznanak /

fárho

KÖNYÜ

152

fáhozattat / mell az sól vízelénél / kivel parázna kottanak az földnek fizetés / és meg rísek gütének az ú parázna agának borául / kif az földön lajoznak. Es el vén enghemet lileiben az puksi ába / és lófik egg aßoniállatot / ki egg veress bestén úl vala / mell tellés vala fidalmás beszednek nevezik / mellek hét feje vala / és tizkarua. Es az aßoniállat be körük festett vala bársonyval / és veress ruhával / és aranual meg aranaktatott vala / és drága kivel / és góntók / kinek az ú keziben egg aran pohár vala / telles az ú buiaságénak vtálatossági ual / és fertelmességi uel / és az ú homlokan titok néz vala irua. Ez az nag Babylon parázna kódásoknak / és földön valo vtálatosságoknak anna / és latám az aßoniállatot hog rísek az beneknef virítül / és az Jesus märthrominak virítül / és nag czudálas cosságual czudálkis ranta / és monda ennekem az angal. Négl / czudálatod? En meg mondóm teneked ez aßonnak titok dolgát / és az bestének mellel útet viseli / mellek hét feje vagon / és tizkarua. Az bestre az mellet lattal / vala / és ninczen / és az missigból fel fog iuni / és el vék / és czudálkozna ranta az földön valo nipek / kifnek nevezik meg vagon iruának ilo könüben / ez világnak teremtisítül fogva / mé koron kezdik látni az besté / mell vala / hog ninczen. Es itt vagon az elme / mellek bőlcseleghe vagon. Az hét fü / az hét heg / mellek / lenaz aßoni úl / és az királyok / és heten vadnak / az öte el vesze / az eggif vagon vagon / és az eggif meg el nem iutt / és mikorón el ioué / mén / meg fell annak egg fejeg idéiglen maradni. Es az besté / az mell

Ez istenielenisrül valo

mell vala / és ninczen / ez es nölczadik / es az hét körzöl valo / es el vész. Ez az tiz harwo / mell haruakot latal / az tiz királ / ki meglen országot nem vittenek / de egg orában hatalmasságot visznek az besté uel mint királok. Ezeket egg tanáczok vagon / es az ú ereteket / es hatalmasságokat az bestének aggák. Ezek az báraňual visznek hadat / es az báraň meg gózi üköt / mert orának ora / es királoknak királa es kit ú vele el hiuattattanak / es el valastattanak / es hiuek. Ez monda ennekem. Az vízel az melleket latal / holott az parazna úl nipek azok / es sereghet / es pogánok / es fülbomb fülbomb néluen valo / es nemzetfighet. Ez az tiz harwo / mell haruakot latal az bestén / ezek gúlslik az paraznat / es puftaságban haggák azt / es mezítelenen / es az ú testit meg išík / es útet tűzuel meg ighetik / mert az isten atta az ú húrkbe hog azt tegik / az mi üneki kellemetes / hog egg az parátot tegenek / hog az ú országat az bestének aggák / miglen be tels legygenek az istennel ighij. Ez az assóniállat az mellek latal az nag varos / melsnek birodalm a vagon az földön valo királokn.

The nnolczadik ríse

Es ennek utanna látik más angalt / ki az menn országos fáll vala le / ki nef nag hatalmassága vala / es az föld meg világosodik az ú dírzo voltatul / es erő berint fel kiáltja nag fel koual ezt monduán. Le omla le omla az nag Babylon / es az órdóz nek lako hele lún / es minden fertelmes / lilek

Föriú

153

Ileknék fugháza / es minden fertelmes / es gúlófighes madarnak fog haza. Mert az ú parázna kódásának harag borabol iúanak minden nipek / es az földnek királi ú vele parázna kódának / es az földön valo kalmárok az ú gónorúfighes dolgainak ereiből meg fazdagulának. Es más hozatot hallik az mennorßágobols / mellben ez monda tek. Táuozzatok el attul ki en nipem vattok / es rißesek ne legetek az ú báneiben / es az ú czapásiban rantaik ne legyen. Mert az ú bánei mind az mennorßágiglan eliutának / es meg emlékezék az ifd ten az ú hamiss voltárul. Fizessetek meg üneki / mikippen ú es meg fizete tüneket / es két beruel fizessetek meg üneki az ú czaleketedeté berint. Az poháraul kettöt tolczetek üneki / melluel innotok tolte tüneket. Az menire dírczösigben vifelte magát / es gónorúfighesben ilt / ante kint / es annie siralmat tolczetek neki / mert ezt mongaranda az ú báneiben. Ví úlök mint egg királyné assón / es özueg nem vagos / es siralmat nem fogok látni. Azirt egg napon el lúnek az ú czapású az halal / es az siralom / es az éhsig / es tűzuel meg ighetteretik. Mert erőss az vr isten ki meg ittli azt. Ez siratni fogiatik azt / es sangatni fogiatik ú magosot azon az földnek királi / ki ú vele parázna kottanak / es gónorúfighesben iltenek / mikorón lattak legen az ú ighé sinek füstöt / táuul aluon az ú kinnatul valo fisteben / ezt monduán. Jan / jan teneked nag Babylon városa / mells erőss város valas merte egg orában elütt az te ittled. Ez az földön valo kerestető emberek / sirnak es sangatnak azonos. Mert áruikot senki nem viszi ennek utána az arannak / es az ezüstnek / es az drága kúnek áruuit / sem gongnek / sem bibornak / sem bársonnak / sem egéb drága veress ruhának áruuit / sem valami Thrinum fat / sem valami elefant tetemből czinált / es fénk / sem egéb drágalatos fából valo edint / es érczből / es vasból / es

KF. más

Az isteni ielenisrül valo

máruán kiböl/ és fa hiat/ és to illatu hert/ és drága keretek/ és
kemény/ és bort/ és olant/ és nemess vendig buzat/ és gabonát/ és
taro harmosot/ és iuhosot/ és louakot/ és kekeretek/ és bolgárot/ és
emberéknél lelkét. Ez az te lelkednek kiánságának gómölezí el tava
zának te túled/ és minden húer állatok/ és nemess állatok el vésinék
te túled/ és touabbá azokot meg nem leled. Ezeknek kalmári/ kik
meg fazdagulának/ taurul állanak ú túle az ú kinnátul valo fütekbeni
síruán/ és iangatuán/ és ezeket monduán. Ián/ ion amaz nag vár
rosnak/ az mell fel vala óltózue biborba/ és bársónba/ és drága ve:
ress ruhaba/ és meg aranystatott vala aranual/ és drága kíuel/ és
gongókul. Mert egg orában mind el marodának enne fazdagságok
és minden hajos mester/ és minden hajókban forgo sokaság/ hajók
és kik az tengheren munkalodnak/ taurul állanak/ és kiáltanak lász
uán az ú ighisinek füstöt ezt monduán. Mell várros hasonlatos ez
nag várshoz? Es port hintinek az ú fejekre/ és kiáltanak/ síruán
és iangatuán/ és ezt monduán. Ián/ ion amaz nag várrosnak/ kiben
fazdaggá lúnek mindenek kik hajot tartanak vala az tengheren az ú
utalmokbeli melleket az ünekek ad vala. Mert egg orában elpusztult
Orúl azon mennorhág/ és bent apostolok/ és profeták/ mert meg itile
az isten az tú itiletteket ú felöle. Es az eggyik criss angol egg kouet
vűnök/ mint egg nag malom kú/ és az tengherbe vett ezt monduán.
Ullen sebessiguel borzattatik az Babilon amaz nag várros az mill
sigbe/ és touabbá immáran meg nem lelettetik. Es az hegedűk
könök/ és az ineklöök/ és az liposoknak haua/ és az trombita haua/
meg nem hallattatik te benned touabbá. Es semmi más mester a
kormi télle mester legén/ meg nem találtatik te benned touabbá. Es
es forgo malom kúnek forgását meg nem hallak te benne d touabbá?

55 82

Föliu

154

Ez az boudneknél világosságai világosságot nem tiszen te benned sz
ubba/ és az völteghinnék/ és menassonnak ú hauat meg nem fogják
holláni ennek vtanna te benned/ mert az te kalmárid ez földnek lele
delni valanak. Mert az te mireguel valo vektsedben tuelghette
nek minden nipes/ és te benned találtatott meg az profetáknak/ és
az benteknek vire/ és mindeneknek/ kik az földön meg öletettenek.

Zénteklengedikrise

Beknek vtanna hollit/ mint nag fok seregnék hauat
az mennorhágban/ mell ext monga vala. Alleluia
az üduozulás/ és az tiszessig/ és az dúcossig/ és
az erő az mű vrunk istennék adattassít/ mert is
gozak/ és harisság nélkül valot az ú itileti. Mere
kiletet rún az nag parázna felöl/ mell meg döglet az földet az
ú velle valo parázna földával/ és kí viuz az ú bolgámat virít az ú kes
ziböl. Es esmegelem mondának. Alleluia. Es az fást fel meger
mind örökkön örökké. Es leomla az huho níg vín/ és az níg kics
kés állat/ és imádat az istent/ kí az hétbenül/ ezt monduán. Amens
Alleluia. Es hozat ióte kí az hétból/ mellben ez mondás lún. De
szíretet mongatók az mű istenünknek/ mind kik ú benti vattok/ és
kik ú túle tilték/ lúpdedek/ és nágók.

Es fok
sereg nipesek hauat hollám/ és mint fok oizéknék zugását/ és min
nag mennorhágiséknek hauat/ melletben ez mondás lún. Alle
luia/ mert orhagot bira az mindenható vr isten. Crúlunk/ és v
gaagunk/ és tegünk derzíretet üneki/ mert el iutt az báránnak meñe
fezője/ és az ú felesighe hozzá kerzette ú magát. Es ez adattaték
ünekit/ hog be fedezze ú magát tisztá/ és tündökö bársónual. Mere

XV. 11. 82

Az isteni ielenisrül valo

az bársón az benteknek meg igazulási. Es monda ennekem / írd meg. Bodogok azok / kik az báránnak meneküleinél lakodalinába hí uattattanak. Es monda ennekem. Ez istennel ighi igazak. Es le esim azú lásbainak előtte / hog imádnám útet. Es monda ennekem. Meg lassad hog ezt ne reged. Te Bolga tarsod vágók / es az ee atadfiai kózzól egg / kik az Jézusnak nevít vallák. Az istent i mággád. Mert az Jézusnak tanubizonya az iouendo mondásnak leske. Es látam az menni orhágot iriuva / es im egg fejr lu vala / es az ki ranta úl vala / hisznek es igaznak huvattatik vala / es igassagnak / általa ásik / es viaskodik. Azú bemei fediglen mint az tűznek lánga / es azú fejben sok korona vagon / ki azú nevít irua viseli vala / mel let senki nem tud hanem ú maga. Es fel öltöztekett vala virbe már tolt fontosba / es az / illet nem kuel ne vezetik vala / istennel beszideo. Es az sereghet / mellek az mennorhágban vadnak / kouetik vala útet fejr louakon / fel öltöztekutin fejr / es tisztá bársónba / es azú hárás bol két élü éles tör iú ki / hog óval czapást tegyen az pogán nipekén. Es az birni fogia útot vas vesszővel. Es ú ki römia az mindenható istennel hirtelen haragának / es haragos voltának sötborát. Es ez irás vagon meg iruán ünki azú ruháin / es azú agitán / kíraloknak kírala / es vralkodoknak vralkodoia.

pelme

Körül

155

delmeknek husait / es az erősséknek husait / es az louaknak husait / es ozosnak / kik az louakon ünnek / es minden bábad embereknek / es hol gáknak / es kísszedeknek / es nagoknak husait. Es látam az besték / es az földnek kíralit / hog eggbe gültenek / hog útközötet tegyenek a瓦l az ki az louon úl vala / es azú sereghivel. Es meg fogak az besték / es ú vele egetembe az hazug proletárat / ki ezudákat túnú előtte / mel leküel el híregez azokot / kik az bestének bileghít vüeg fel / es kik imádat azú kípit. Es kettöt egg tűzes toba vetelek eleuenen / melk kinküvel ig / es az többet meg olék annak törivel / melk az lu hárán úl vala / melk tör azú hárabol iú ki / es minden madarak meg elegyedinek azú husokkal.

Huszárik riß

Egg angalt látik / ki az menni orhágban iú vala le / kinél az mill signek kíszza vala / es egg nagy lánz vala azú keziben. Es meg ragadá az sárkant / az ríghi kígot / melk az órdög / es az satán / es meg kírozze taratá útet ezer estendieglel / es az millsigbe vete azt / es bezárta útet / es segíst tún felül ranta / hog touábbá el ne hitesse az nipeket / mig nem be telleseggít az ezer estendő / es annak vitána meg kellett útet odni egg keves ideiglen. Es hékéket látik / es le ülnek azokra / es itiletet túnell azok / es látam azoknak leskeket / kíknak fejelet kítiük vala az Jézusnak neve vallásair / es az istennel beszideirt / es kik nem imádtak / es besték sem azú kípit / sem azú bileghít nem vütték azú homlokuk

XV. 55. 155

Az isteni ielenisrül való

ra/ és az út vezetőre. Es ilinek/ és országot birának az Ehrisius uas
ezer estendeiglen. Az több holtak lediglen fel nem támádának/ nincs
nem be teljesednék az ezer estendő. Ez az első fel támádás. Voda-
dog/ és bent az őkneki ríse vagon az első fel támádásban. Ezekben az
második halálnak hatálma nincsen/ hanem az istennel/ és az Ehrisius
színak eggházi emberi lishnek/ és vralfodnak út vele ezer estendeig
len/ és mikorón be teljesedéndik az ezer estendő/ ki borzatitik az
sátán az út tömlötziból/ és ki út hog el hitesse az nipeket/ mellek
ez földnek nincs begheletiben vadnak/ az Bogot/ és az Nagogot/ &
hog eggbe gúncze úfot az hadra/ lishnek hárma anné mint az tengher
nél fóune. Es fel meninek az földnek bileszighire/ és megkerülje
az szenetnek taborit/ és az herelmes várost. Es tűzfalla az istens
súl az menni országba/ és be rieleg úfot/ és az érdőök/ az ki el hitesi va-
la úfot/ az tűznek tauába vetteték/ holott mind az bes-
te s mind az hamiss profeták góttrettetnek napual/ és jiel/ mind öröök
kön örökké. Es egg nagy fejűr hését latik/ és azt/ az ki azon út vas-
la/ lishnek tekintetinék előtte el fura az föld/ és az eg/ és üneifik hész-
ket nem találak. Es holtakot latik nagokot/ és kúddedeket/ kif áltanak
vala az istennel előtte/ és az könvetet fel niták/ és más könvetet és
nitának fel/ mell az iletnek könvet/ és az holtakot meg kilek az olla-
bol/ mellek irua valónak az könvetben/ az út czelekedetek kerint/ és
meg adá az tengher az holtakot/ mellek út benne valónak/ és mind
az halál/ és mind az pokol meg adá az holtakot/ kif út benne valóna-
nak/ és mindenekről itiset lún az út czelekedetek kerint. Es az pos-
tol/ és az halál/ az tűzes toba vetteték. Ez az második halál. Es
az ki meg irua nem találtaték az iletnek könvetben/ az ighó toba
vetteték.

hufon eg

Kóniú

155

Huszoneggedik riß

Son eghet/ és en földet
latik. Mert az első eg/ és
az első föld el mulék/ és az
tengher immora nincsen.
Es en Janos latam az
zent vöröst az Jerusalemet/ hogon/ és az
menniorhombol hall les mell az istentül allott
tatott vala/ és meg izesített vala mint az meh assón/ az út firij
uel. Es nagy hozatot halik az hétköl-mellbenet mondaték. Im az
istennel hanyika az emberekkel vagon/ és út vele fog lazozni. Es azok
út nipi lishnek/ és az isten út vele lisen út istenek. Es el fog kenni az
isten minden könvet azoknak hemekről/ és az halál touabbá nem
lisken/ sem sirolom/ sem káltos/ sem fandalom nem lisken touabbá,
mert azok/ mellek elősbor valának/ el multanak. Es monda
az ki az hétkben út vala. Im mindeneket meg vajtak. Es monda
ennekem. Ird meg/ mert ez beszélek hiuek/ és igazak. Es monda
ennekem. Neg lún. En vagok/ az alfa/ és az w/ az kezdet/ és
az vég. En inna adok ingen az ilo kuthunek viziból/ az ki komiuh
zik. Az ki gózedelmen visen mindeneket fog birni/ és annak istene
liszek/ és az ennekem fiam lisen. Az filemeseknek lediglen/ és az
hütetleneknek/ és az átkozottaknak/ és az galatosknak/ és az paráz
náskodoknak/ és az kif embereket veshetek/ és az báluán imadoknak
és minden hazugoknak az út rísek lisen az toban/ mell tűzvel/ és
kinkuelig/ mell az második halál. Es en hozzáam ioue egg
fa az hét angalnak hozzole/ lishnek az hét edin vala/ mell telles vala
hét

Az isteni iglenisről való

hét otolsor ez apácsual / és bala en velem / ezt monduán. Jűn el /
és meg mutatom tenekek az menassont az báránnak felélegít. /
És fel vún enghemet lilekben egg nag magass hegrec / és egg nag
várost mutata ennekem / mell az hent Jeruzalem vala / és az istentül
bál vala le az meni országbol / melknek isteni finessighe vala / és az
ú világossága hasonlatos vala drágalatos kúhöz / mint egg tündöklő
raspis kúhöz / és nag magass fü vala vala / és tizenkét kapuia va
la / és az kapukon tizenkét angal vala / és nevet ott irua vala / mell
nevel nevezetnek vala az Israelnak hainak nemzetisighinek ti
zenkét ágazati. Nap felé felől hárrom kapuia vala / fel hétről hárrom
kapuia vala / al hétről hárrom kapuia vala / nap esetről hárrom kapuia
vala / és az városnak fü falának tizenkét fundamentoma vala / és
azokon az báránnak tizenkét apostolinak / tizenkét neve vala.

És az ki en resem ból vala / onnal egg aran mirtik vala / mint nád eg
bál / hog meg mérne az várost / és az ú kapuit / és az ú falát. És
az várost níg seghelekre rakták vala / és az ú hosszasa annie vala /
menie az hilessighe. És meg mire az várost / az oran nádual / tizen
két ezer futósne földön / és az ú hosszasa / és magassága / és hiles
sighe egenlő vala / és az ú kú falat kúz neguen níg singnek mire em
beri mirtikus / mell az angal mirtike. És az ú kú falának raktára
raspis kúból vala. Az város fediglen tisztá aran vala / hasonlatos
tisztá iueghoz / és az városnak fü falának fundamentomi / min
den drága kúvel meg ifesültetnek vala. Az első fundamentum ras
pis vala / az málodik saffirus / az harmadik calcedonius / az nega
dik sinaragdus / az ötödik sardonir / az hatodik sardius / az hetedik
chrysolitus / az nölzadik berillus / az kilenczadik topazius / az tíze
dik chrysoprasus / az tizenegyedik hyacinthus / az tizenkettődiké

cme

Körű

157

amethyslus. Az tizenkét kapu / tizenkét drága kúvel várak mürde
nise / és minden kapu egg egg drága kúból vagon / és az városnak v
tisztá tisztá aran / mint egg iughen tisztá iueg. És templomot nem
látk az városban. Mert az mindenhol visten temploma annak /
és az bárán / és az város nem hútos / az nap nélküli / és az hold nél
küli / hog világosságát tegenek ú benne. Mert az istennel finessighe
meg világosította azt / és az ú húvidneke az bárán. És iarni fog
nak az nipek az ú világosságában / kif az veshedelemiúl meg morats
dianak / és az földnek kirali / oda fezdk vinni az ú fazdagfogokat /
kikben tisztelfettenek / és az ú kapuit be nem zártak napval. Mert
n nem lisen ott. Be nem megen abba valami / az mi fertezist tis
zen / awoág vatalatosság / és hazugfágot / hanem czak kif be irat
cattanak az báránnak ilo kóniube.

Húszonkettődik rész

Es mutata ennekem ilo víznek tisztá folo vízit / és fü
finlik vala / mint egg crystal / mell az istennek / és az
báránnak hékiból fol valaki / és az ú vörzarána körz
pette / és az folo víznek mind két felől az ilo fa vala /
mell tizenkét gómolezöt teremt vala / és minden holdnapon gómols
köt teremt vala / és az fának leueli az nipeknek eghissighe vala
nak. És semmi átkozott őllat nem lisen továbbá / hanem az istens
nek / és az báránnak hékib abban lishnek / és az ú folgai folgalnak üne
ki. És meg fograk látni az ú orzárat / és az ú nevit az ú homlo
fokon. És n továbbá nem lisen / és húvidnek világ nélküli nem lish
nek húkosök / sem az nap világ nélküli / mert az rr isten világosítja
f meg útot / és országot fognak birni / mind örökkön örökké. És mons

hj

hs

Az isteni ielenisrül valo

ba ennekem. Ez besidet hiuel/ és igazak/ és az bent profetáknak óra istene borzáta el az ú angalat/ hog meg mutassa az ú folgainak azokot/ melleknek hamar meg kell lenni/ és im hamar el időst. Bodog az ki meg örizi ez kónünek iouendó mondásnak besidit. Es en János vágók/ ki hallám/ és latám ezelet. Es minék vtánnahals lottam/ és lattam volna/ le elim az angalnak labainak előtte/ hog imádnám azt/ az ki ezelet ennekem mutatta vala/ és monda ennekem. Meg lásd/ hog ezt ne teged/ mert te folga tárás vágók/ és az se akadályainak az profetáknak/ és azoknak/ ki meg tarták ez kónübén a valo iouendó mondásnak besidit/ az istent imággad. Es monda enz nekein/ be ne perzételedd ez kóninek iouendó mondásnak besidit. Mert az údó közel vagon. Az ki árt/ arczon ez vtán/ és az ki ferfimés/ fertelmes legen ez vtán/ és az ki igrz/ igazullon meg ez vtán/ és az ki bent/ benteltessik meg ez vtán. Es im hamar el időst/ és az iutalom en velük vagon/ mellek en fizetek/ hog fizetist tegef mindenek/ az mint az ú műkedetei lisen. En vágók az alfa/ és az w/ az első/ és az leg utolsó/ kezdet/ és vég. Bodogok az ki meg tarták annak az ú parancsolatit/ hog hatalmok legyen ünekit az iló fán/ és az kapukon be mennének az városba. Külül maradnak fediglen az ebek/ és az kik embereket vészenek/ és az ferfimés iletük/ és az gallosok/ és kik az báluháknak folgalnak/ és mindenki hazugságot kereti/ és tibben. En Jesus kúsdám el az en an galomot/ hog tanubizonságot tenne tünetek ezek felől/ az eggház beli nipek között. En vágók az Dauidnak gütere/ és nemzetiségek/ és fincs/ és hanyal ez illag. Es az islek/ és az meni asszón ezt mongák. Jún el. Es az ki halta ezt monga. Jún el. Es az ki homiuhozik/ iújón el/ és az ki akaria/ vegyen iló vizet ingen. Mert

tanu

Köiu

158

tanubizonságot tibek mindenek/ az ki ez kónubben valo iouendó mondasnak besidit halgatta. Ha valaki hozzá tünd ezekhez az isten az ú finnaihoz tibi az szopásokot/ mellek meg vadnak irua ez kónuber. Es ha valaki elvend ez kóninek iouendó mondásnak besiditen/ es visi az isten az ú ríkit az iló kónúból/ és az bent várostol/ és azokból/ az mellek meg vadnak irúcn ez kónuben.

Az monga ezt/ az ki ezekrül tanubizonságot tiz
fen. Bizón hamar el időst. Amen. Vé.
Jóuel vram Jesus. Ez mü ps
runk Jesus Christusnoß fed
we legen mind tú vele
tel. Amen.

Ez gíss az Un testamentumnak vigha/
mellból az ur Isten dirzítekk.

AZ SZENT MA

the írásra kerint való Euangeliumnak
summaia ríss kerint.

Ríss ríss.

- 1 A 3 Christus húlerik/ József iegesít nem akarja
Elhagni/ melltül tisztta húzen marad az.
- 2 Az Christust Bólzett keresik/ Ilok hentet ólet meg
Herodes/ József el futas nem idue meg.
- 3 Az puskában az embereket hent Janos erőssénn
Feddi/ kereftelűn/ mellhez Jelus ered.
- 4 Az Szent Christus meg gózé/ Janos utánlún
Doctor/ apostolokot gúnta/ gógrita lókat.
- 5 Ki legen az hodog/ s az igaz doctor/ s igaz ember
Erre tanít Christus/ erre tanít ez írás.
- 6 Mint alamossat agg/ bűntölt/ és isten imádo
És szendes lelkű lig/ ez írásra tekint.
- 7 Mást ne itill/ kírn és adatik/ termishet után tig
Törüint/ órizz/ mert rád siet az fene vad.
- 8 Sok szuda titeluel Christus bizonyitsa hatalmát
Kort g ogypt/ vék bir tighedet/ órdögöt úz.
- 9 Az Nyakheköveti Christust/ irgalmas az isten
És az igaz pásztor az iuhokon könörül.
- 10 Christus apostolokot valaki/ és arra tanítja
Védt mit tegyenek hog hiurek út legenek.
- 11 Christushoz hent Janos crest/ és útet aianla
Az Christus/ halat ad/ az igara hiu.

Christus

- 12 Christus az udneynel brásmág vékedelmet az ország
Lat- mell viphát von/ s istened itt akasi
- 13 Itt az menörök nagy lóhoz vigre hasonlik
Itt az igaz hínlik hinzatit az gonosz itt.
- 14 Herodes fogadatra fejt viteté Janosnak
Az lókáság lókit/ ad az fene tengher utat.
- 15 Emberi kerzisuel nem kell tisztelned az istent/
Soknak eghissight/ soknak az ennek ad.
- 16 Christus az istennek sia/ meg hala/ fel kele/ mennibe
Fel mene/ hidd/ meg tér mar hamar onnan ide.
- 17 Valtozik itt hine Christusnak/ meg monga hósulás
Hog io pilda legen másnak/ adot fizet ü.
- 18 Itt az alázatosok mennékben mennék/ az isten
El turi sok bündöd/ türön az ember azire.
- 19 Az házasságot kerze mindenek az isten/
És törüint adas/ meg hentele/ mennibe hua.
- 20 Az boldós embert Christus hozzáia hasonla
Meghal/ fel tāmad/ vafnak az itt hemel ad.
- 21 Szent városba megen nagy alázatoson az Jesus
Áros nípet fedd/ és meg aß az tighe fa.
- 22 Drága menekzöben lafnak/ Zarábnak adot agg
Fel tamáke isten/ vigre keressed azire.
- 23 Jan nekete/ gonoskul kif írásra tanítottak itt másik
Létezetek vattoik/ galbosok/ és hazugok.
- 24 Sok ielböl értük/ hog az isten földre iouendo
Várudán az Christus nipe vigazzon azire.
- 25 Az hírek itt az vör várak/ ig mond az or isten
Mogdogok el iouete/ veszetelek el gonoskok.

Vn in Busit

- 25 Husiti varzorát ikit foglagon Jésus
Szenved az ártatlan, kinzatik és veretik.
27 Jú káponara vívek meg ölék, leltit el aianlá
Sok ezuda tún, Józef el mene s el temete.
28 Tel támad, sofnak ielenik, menékebe megen fel,
És az apostolot messze dorzáatta műre.

AZ EVANGELIUM

nak ník kerink való summáia, mellett hent Lukácz írt.

Első rész.

- 1 A 3 Iános különök, Gabrielt az Észhöz erekté
Isten, ez az Christus tisztta füzen fogadá.
2 Az Christus különök hent vörönta mű irtunk
Ríztulásra megen, s el morad, és kerestik.
3 Az püstöban az embereket hent Iános erőssén
Foddi kerch telvén, mellhez Jésus ered.
4 Az Szent Christus meg gózé, Iános után lún
Doctor, az isten kit külde, gogita sokat.
5 Sok ezuda titeluel Christus kizonítja hatalmát
Az musinol innod több bor az obor éhes.
6 Ki legen az bődök, s az igaz doctor, s igaz ember
Erre tanít Christus, mäsi ne itilteket itt.
7 Christushoz hent Iános erekt, és útöt aianla
Az Christus, bündít hűtre borzánatot ad.
8 Itt az menierhág nagy hoz digre hasonlik
Kert gogit, vég bir tighedet, órdögöt úr.

Christus

- 9 Christus apostolot valaft, lakik az Scrig, és u
Szig halsel támadi s az fine változik itt.
10 Christus doctorot valaft, és arra tanítja
Vék mit tegyenek, Martha ne lig sok ügű.
11 Christus imádn tanít, lass mell veledelmet az orfág
Lát, mell vishát von, bődogot az hiuek itt.
12 Az fazdag fóruin marhat gyűjt vele nem ilhet
Isten tart, kinék itt gongá vagon te read.
13 Terietek istenhez, mert mind el vésztek órökkel
Menére boross az ot itt, tag pokol az te utad.
14 Hj varzorora begéhni nipek, fel vige kerestik
Ki Christusi koueti, vele kouesse hiucan.
15 Christus igaz pastor, könörü, vallara iuhot vüns
És io kedvel az or vige fogaggá fiat.
16 Számot viken az or dolgostul, mell ofos itt lún,
Kinzatik az fazdag, Lázár örül kedig itt.
17 Habsalatlan az isten előtt az holga, hútóból
Poklosokot gogni Christus, itilni ered.
18 Christus imádn tanít pldával, tarrz meg az isken
Törvénit, fazdag ninek heled isten előtt.
19 Házaba fogadá menuin Bachetus az istent
Pinzre keresteknek, sir vala Christus vrunk.
20 Gallosok az hősök műsek, Lázárnak adot agg
Fel tamarit, Christus néked az isten atad.
21 Sok telböl értük hog az isten földre lówendő
Varván az Christus nipe vágazzon az itt.
22 Husiti varzorát ikit, foglagon Jésus
Szenved az ártatlan, kinzatik és veretik.

Jy

- 23 Fü kaponára viuek, meg ólef, lelkít el aiansá.
Sok szuda lún, Józef el mene s el temeté.
- 24 Fel támadi soñak ielenik, mennetbe megen fel
Es az apostolokot mesze hozzáta mure.

AZ SZENT IANOS

írása ferint valo euangeliunak ríss

ferint valo summája

Ellő ríss.

- 1 C hristus órókké volt, es testet ván fel üdöben.
Kit Janos vall, es mellhez erélt sokat ú.
- 2 Az vizet itt borrá, tiue templumba be minet
Es onnan ki verez Lchristus az árofokot.
- 3 Az Nicodemus az istenhez megen iel, órókké
Ji az hiw, Lchristust valla s az emberé nélko.
- 4 Ehezik az Lchristus, homiuzik, fárad irtettünk/
Kort gógnit, az akát tisztta húeduel imadd.
- 5 Meg gógnit Lchristus, s az után lass bünbené eßel
Mindenekn földön néki hatalma vagon.
- 6 Az hüt az istennék hentsighes aianoká, nefunk
Lelski fenir, nevel ez es órok iletet ad.
- 7 Mell keves ez földön az hiw, mell sok fedig az hüt
Ellensighes, bízon, níluam meg érheted itt.
- 8 Hog ne kevilkéggel mindenben níluu parazna
Az termishet, órull az hiuek it babadok.
- 9 Az hemek hemeket mind itt el vestik, azoknak
Itt hemet ad isten/fik czupa hemtelensk.

Mell

- 10 Mell keves itt az igaz pástor, mell sok fedig (ember)
Az lator, es bires, níluu meg érheted itt.
- 11 Fel támasta halottaibol Lázártaz vr isien
Bé gül az papi rend, es halalara fiét.
- 12 Meg kerít az Lchristus, es bent varosba megen be
Szent ottahoz esik, s nem hiszik az valók út.
- 13 Pildát ad Lchristus holgaluán vigre műnefunk.
V nyörűint heret, es vigre halálra megen.
- 14 Itt nélunk vt, igasság, ilet az isten, atáual
Egg az fi, s az bent lilek vr isten azirt.
- 15 Szóló tühöz az istennék fra vigre hofonló,
Vigre feret Lchristus, vigre feressed azirt.
- 16 Sokrattanje Lchristus, níluán meg monga halásáto,
Es hog az ottahoz térne, felgerghenek itt.
- 17 Lchristus imádkozik ümagaire egetembe müirtünk,
Meg bentel munkot, es órok iletet ad.
- 18 Az kidron patak elü gül foglágot Jesus,
Szenued az ártatlan, finzatik, es veretik.
- 19 Fü kaponára viuek, meg ólef, annát el aianlá.
Mellbe góka. Józef el mene, s el temeté.
- 20 Fel támab, soñak ielenik, mennetbe megen fel
Mint meg monga, Thamas bodogok az hiuek itt.
- 21 Vigre halala után isik, Petert az uristen
Pástorra tipi, mind igaz itt az iras.

32 az opostor

AZ APOSTOLOK

nak czelekedetinek rík ferint valo summaia.

Első riß.

- 1 Menné megen Christus hent lelket ighir mentiben.
Máfost valastak isteni pilda ferint.
- 2 Szent lelket vúnek ezuda kippen az hiuek / és az
Peter hútre vona kámtalan embereket.
- 3 Az czuda titel után az Peter hútre tanítja
Az niper / mell hút Christus vrunknaf aián.
- 4 Az hútot itt vallás koueti / vallásnak utána
Háborúságot lósh / vigre vigaftal az or.
- 5 Itt az tettesek vesznek / hiuek el habadulnak /
És tighed bátron vallanak isten azok.
- 6 Ellensigre talál mindenkor az isten ighie /
Nemleset meg nem góz az hazug emberi nélv.
- 7 Niuán fedd / nem fánna magát / nem fánna halálát /
Itt az igaz doctor / pilda tened az árt.
- 8 Fut / nomorog / s ippül az Christus nipe koronádo.
Szentig árulo nincz heled isten előtt.
- 9 Hútre hiu Sául czuda kippen tighed az isten.
Nag czuda titeluel Peter aiánla newit.
- 10 Senkinék ez földön isten nem nisi hemilit
Mindnen niper kózta feduel igaz siakot.
- 11 Nem czak az istennek valastott nipe megenbe
Menni orbágba / hanem minden igaz sene nipa.
- 12 Az hiueket sokszor czuda kippen menti meg isten /
És hamar el vesznek az gonosz emberek itt.

mitd

- 13 minden igaz doctort isten valast / kinék ellen
Nem tehet az hitető / kit kouet az sene nipa.
- 14 Els tör nekünk földön az or isten ighie /
Háborúságot hoz / partot út / és nomorog.
- 15 Az két fél nipa kózta (higged) nincz semmi füldombsig /
Az hút meg tihint / és bizóni iletet ad.
- 16 Az neresigre volo gond ellent tart az ighinek /
Nag habadul az Pal / nag czuda liszen az árt.
- 17 Els tör nekünk földön az or isten ighie
Háborúságot hoz / vigre czafoltatik az.
- 18 Nem hiszik az Christust / az istenek kett valahinni
És hiszik az istenek nem vala semmi haszon.
- 19 Az czudatit / re hútnak kell lenni te benneds
Az neresig ellent tart az ighinek / el úz.
- 20 Buzzosaguot az istennek halgassad ighije
Mert el / el / püspök lajd mire tortozol itt.
- 21 Az pásztor nem fánna magát / nem fánna halálát /
Az Christus neucirt / Pal vala pilda ferint.
- 22 Hútre hiu Sául czuda kippen tighed az isten /
Nemlert kenuedik itt nag szokat / és nomorog.
- 23 Fogfagot kenued / nomorog Pal / vigre halálra
Ut keresik titkoni az sene niper előtt.
- 24 Lajd mit kenued az istennek folgata hamissán /
Nemleset meg nem góz az hazug emberi nélv.
- 25 Hog ne legyen fogua náunk az or isten ighie /
Nag habadon fol az Pal maga fogua vala.
- 26 Hútre hiu Sául czuda kippen tighed az isten /
Erre bizonyág vag / és igaz az te hútód.

32 ij Oltaloma

27 Oltalom az tenghernek után az doctor azoknak//

Ritkéni hisznek/meg menekednek az irt.

28 Ez földnek sok ríse vagon/nincs rísed vr isten

Ez földön/mert mind ellened állanak itt.

Ez summáriumot hog heliū nem vették ez lún oka hog
kisén vnuok eßüntbe az mű nélkülnék mindenben való nag
nemess voltat.

AZ OLLAN IGHIK

rül való tanuság/mellel nem tulaydon
iegzißen vittetnek.

Minden ighe/minden beszid akarmi néluen/auág tulaydon iegzißen vittetik/auág nem. Tulaydon iegzißen vittetik az ighe mikorón el nem tauozik attul/az mit kiáltkippen kell iegezni. Nem tulaydon iegzißen vittetik mikorón el tauozik attul/az mit kiáltkippen kell vala iegezni. Az irt az ighe mikorón tulaydon iegzißen vittetik kónú meg érteni azt/mikorón nem/nehéz. Az sot ighitból beszid lishen/mellben ha az ighit el nem tauoznak az ú tulaydon iegzisektül/kónú az ollon beszidet meg érteni/ha fediglen el tauoznak/nehéz. Hog ezt kónébbé meg érhessük elössör az ighitkül vetelek pildát/az után az beszidekrül.

Nem iegeznek az mű nélwünkben ez kóvetkezendő ighit. Bün/Renir/Test/Vir/és több ez félé ighit/mikorón az beszidekben fü

Ión

Ión magotnak vettetnek/és tulaydon iegzißen minden ember érti, mikorón el tauoznak az ú tulaydon iegzisektül nem minden érti. Bün. Ez ige az Szent irásban nha aldozatirt vitetik. Az isten Oseas profetának általa 19. bol. Az papok az en npiemnek buncit is hík. azaz/aro al ilnet az mit az bünirt aldozna. Szent Pál és ezen ighit vgan ezen iegzißen viki nem czak egg helen. Mikor az Christusrul folna az Corinthusbelieknak irt másod leuelinek öfödik ríssiben/ez beszidel. il. Azt az ki bunt nem tudott/bünneq tiue. Nell beszidben ez ige Bün/kerßer vettetik/ előbb tulaydon iegzißen másodbor nem. Bünneq tiue/azaz/bünirt valo aldozattá. Ez iegzißen viki ez kóvetkezendő helen és vgan azon Christusrul folvan az Bala. 3. Bünneq lún mű irettünk. azaz/bünirt valo aldozata. és ennél több helen és. Nell beszideknek nemiben ha ez ighit tulaydon iegzißen vennid mindenkorón/semmi az keresten hütül ideghemb sententia nem volna.

Renir. Ez ige mikorón nem tulaydon iegzißen vittetik minden iletet iegez hakorta az Szent irásban. Mikorón be ment volna Jesus/vg mond Szent Lászár/az fariseusoknak nimell feliedelminel haza bombat naponi, hog került egik. került egik/azaz/ebillik. Lu. 14. Az apostoloknak czelekedetinek kónubén és nem eggßer vittetik ez iegzißen.

Test/és Vir. Ez ighit hakorta embert iegeznek az Szent irásban/akar eggütt vettelesenek/s akar kúson. Az test/és az vir célestantik nem tüt teneked/azaz/az ember ki testböl/és virböl vagon. Igéhol üduozziténk Peternek az hútnak vallásának arändigát ú benne dízirui. Matth. 16. Vgan ezen ighit nha az ollan kintirt vittetik/mellel az vir ontásirt fell kenuedni. Ez ú vire mű rontunk ligen/és az mű fainkon/azaz/mű kenu:ggük az kint/mellel en

Ez in nek

mel vire ontásair / és hasálairek fell henued ni / és az mű stáirf . Ez Sido nipek kiálták való ezt Pilátusnak mikorón úduoztánket ha talra kírnf . Matth. 27.

Ez felül való pildák az ighikról vadnak / az fóuetkezéndök az besídekrül lípnek / mellet az ighiból vadnak mint meg mondám .

Úduoztánkról iruán bent Matthé az euangeliomnak 3. részben ez besídeuel il . Kinek az ú forolapattka feziben vagon / és meg tiszta az ú kiruit / az buzat be gúnta az ú buzasházaba / az poluát fedig meg igheti meg olhatatlan tüzuel . Az ighik ez besídeben nem tulandon iegzisben vadnak / azirt nem minden hamar éri meg . Ez besídha tulandon iegzisben volna ig esnef . Kinek az ú angali fizet az ú akarattat cípk / ki valásztok ez világón az iofot az gonoszoknak közöle / az iofot menő országba vissz / az gonoszokat az polosnak igo tüzibe vették . Illen besídeket nem ezt és végan azon bent Nagyhenek / végan azon részben . Es immárán az fizet és az fara titetett Nell besíd tulandon iegzisben ig esnef . Az ishennet leminitilte az emberen vagon . Illen ez és . Mint en far mell gömölezet nem teremti ki vágattatik / és az tüzre vettetik . Nellnek értelmeit kónia penned ez felül való besídekból . Az euangeliomról mensün az bent Pál leveleire / ki illen besídeknak nemivel ighen gofotai il . Ez oka egésbenkel fözdötte hog az bent Pál irakat ighen nehéz meg érteni . Ez bent apostol az Romabelieknek iruán illen besídeuel il . Te mikorón vad olans a volnál / az igaz olansfába oltatával be . Nell besíde tulandon értelme ez . Lemikorón pogán nemból támoltal rossza / és ennek okait ideghen nipp volnál az istentü / az Sido nipp tözike valostatával / kif az ishennet tulandon nipi . Végan ezen bent a post . Iaz Zorint iruán illen besídeuel il . Zéuel tartalak tüdököt / és

nem

hien leminítések . Nell besíd tulandon iegzisben ig esnef . Óll ronásagot adik tuncsek / mellet könne meg foghatatok / és nem oltat mellet meg nem foghattatok volna az benne való nehezsighirt .

Ez illen besídeuel tele az bent irás / mellbez hozzá kell hogni annak az ki azt olvassa . Kónia kediglen hozzá hogni az mű nippunkat / mert nem ideghen ennek ez illen besídeket nem . Illen besíd uel napontid való holasaban . Ii inkelsben / kiudákkippen az virág íne felben / mellekben ezudákhatta minden nip az Nagar nipek elminet éles voltat az lelisben / mell nem egéb hanem Nagar poësia Mikorón illen felsíghes dologban illen alá való pildáual iles / az ganenbun arant kerekek / nem azon vagok hog az hiszegot diczirem Nem diczirem az mirül ez illen inkels vadnak / diczirem az besídeket nemessén való berzisit . Azt hiszem hog érteed immárán hog az felül meg mondott besídeket egebet fell érteni / hog nem mint az ighik lattatnak iegezni / érteed hog ezekben az lapát / nem lapát az birú nem birú / az buza nem buza / az polua nem polua / az fa nem fa / az tén nem tén / hanem ezek valami hasonlatossághirt vettetnek ez iegzisben . Egéb hogni valamell besídeket tulandon ságárul / egéb valomell nélkülnél tulandon ságárul . Az igha ha tulandon iegzisben vettetik tulandon minden nipek az ú nélküln / mert ez illen ighivel minden nipek eggkippen ilnef . Az tüz tulandon iegzisben minden nipeknél égget iegez / azonkippen az víz / az kerü / az bor / és az többi . Nem tulandon iegzisben nem mindenkoron égget iegez minden nélküln . Wün . Ez igha mikorón nem tulandon iegzisben vittetik és / tulandon az Sido nélküln / nem tulandon az Nagar nélküln / mert ez hot nem kostta áldozatirt vettne . Testvir / ez ighik mikorón nem tulandon iegzisekben vettetnek egz tulaj

tulandon az Sido nélkönök/tulandon az Nagar nélkönök és
Mert mikippen az Sido az ighiket holtak emberirt venni/azon
kippen az Nagarok és. Gonosz test/gonosz vir/azaz/gonosz eme-
ber. Ez ige es kénysz miforón tulardon iegzisben nem vitetik és/
tulandon az Sido nélkönök/tulandon az Nagar nélkönök/érczed
nem az tulandon iegzisben/hanem az holosnak moghaban/mert vé-
le hínte vég il mint az Sido ny. Egy kénysz vagosz vele/azaz
egg isleten. Kénysz attanak nélki/azaz/tisztet honnan isete legen.
El vitték kényszit/azaz tisztit mellból isete volt.

Sok ez félé beszidnek nemivel egg kippen ilünk az Sido nélkönök/
es Göröguel/sokkal nem ilünk/az mellvel velet egg kippen ilünk
annak fedue vagon mü nálunk és azonkippenn mint ü nálak/az mel-
lvel nem ilünk. Fedue nincz mü nálunk/de az büszig kikerint az bent
irásban ezekkel és ilünk/mellek údóvel feduesek lishnek mü nálunk
és. Mind ezekről pildát hozni ighen hosszu volna. Azirt sok ez fe-
le beszidnek nem vagon az Sido nélkönök/sok az Görögben sok az
Roma nélkönök/mellvel az Nagar nélkönök azonkippenn il mint ez
nélkönök valo nipes/sok mellvel nem il. Az holosnak moghat és min-
den nélkönök il meg fell érteni/ és akkippenn fell kolt mint mis-
den nélkönök folás a vagon. Mind ezekről vedd ez pildákat. Az Ro-
mai nélkönök folás a ez hog igen kollon. Rököntelef tücsök. Az mienk
nef ez. Rököndök tünekesek. Azonkippenn az Roma nélkönök folás a ez
hog igen kollon. Fillytek az istent. az mienknek ez. Filletek az istens
tul. Erről az kibőn akarna irni egg kónu telnek benne/mü
nelünk mostan sem údonk/sem erónk ninczen!

hog erről sok besziduel irunk.

az nehez

AZ NEHEZ IGHÍK

nek Nagarágárul/mellek az vñ testamentumban
vadnak. Ab c őrint.

Inden nélkönök az ighiknek igaz iegzisit iol meg
fell érteni. Az ighikból vagon minden beszid/mint
ennel előtte meg mondám/azirt ha valaki az ighik
nek igaz iegzisit iol meg nem érti/az beszidet sena
érti meg. Sokan sok ighiket más értelemben vihnek
hog nem mint az ighiknek igaz iegzisek volna. Az kossig kör ighi-
nek közöde alig il egguel ighz iegzisben/mint ez könűból ebedbe
veheted ighen könnyen. Szűksig azirt erről irunak. Nimek ighiknek
ez könűben magarázatta helin vagon/nimellszek ninczen. Nag-
rak az ollan ighikról irunak az melleknek helin ninczen magarázat
ta.

Az Arul.

Alamosm az ige ez Görög bútul iú eleemosini/Nagarul ez
tenné/Irgalmasság. Alamosnát adik/azaz/irgalmaságban
leleczsim.

Alfa. Az Görögnek húson ig betűik vagon/az elso betűt ig neue
zif alfa/ és ig iriaf /c/ az utolsót ig neuezik omega/ és ig iriaf w
Annakokat az ki elso valami dologban alfának mondattik/az omega
nevezete alatt utolso értezik. Az istennék fia ellenek/ és utolsónak
monga magát/miforón ig hol/az isteni latastrul valo könűben. Ez
vagok az A/ és az W.

Allelia/ Sidoul. Nagarul. Diczirijek az ur istent.

Amen Sidoul. Nagarul/ legen vgo. Diakul fiat.

az angall

Angal Sörögül. Nagarul fövel / koz nito mindeneknel / kis az
isten üzenetit viselik.

Apóstol Sörögül. Nagarul nito ferint valo fövel.

Az Brúl.

Baal sidoul. Nagarul pr/mester/feiedelem. Innen iu ez so Val
uan/ lisen errul emlekezet Roma. II ríkiben

Bar Jelsu Sidoul. Naga. Jesus fia/

Bariona sidoul. Naga. Salambna fia,

Bartimeus. Tineus fia.

Bartolomeus. Ptolomeus fia.

Belial Sidoul. Nagarul gonosz. Ez nevezetek az ördög hog min
den gonosznak atta legen. Innen az gonosz emberek Belial fiainak
Az Sidok förzöl nikl innen mongak hog eredetet vißen ez ihe/
hog az ördög nem hagja elminket tel emelnünk.

Beelzebub Sidoul. Nagarul legeknak báluána. Innen villem hog
iu ez so Bezzeg/ mint ha ezt mondanoť beelzeb.

Bethlehem Sidoul. Nagarul Renánek haza.

Bethesda Sid. egó viz vala Jerusalemhez fözel / mellnek egg rík
ben nán uholot mosottatnak vala. Nag. ezt tiki nán uhnak haza.
Bölcsök. Az poganok fözött az bölcséknél vala az birodalom/ kifee
ez súval neveznek vala. Nagi. Vagon ki ez súval Sidó súval
monja iuni Naghghim / mell az elmisledisrül vißen eredetet. Az ból
ezekhez illik az nag dolgozni valo elmisledis. Egebek ezt Perse
beli sónak mongák. emlekezet lisen ez súval bent Naghenál Z.

Az Crúl.

Caram matha. lásd az R betűnél.

Christus lásd meg ez ighirül ez súval Mazzias.

Az Drúl.

Dezmai ez sónak eredete ez diak súval vágó decima. mágarul
iizid.

Diauk. ez sónak es Sörög súval vágó eredete diakonos mar
garul súval.

Az Brúl.

Eggházsten tiszességhire rakott ház/tempelom. Innen vün ere
dejet ez so hog az kerektének elein eggüst laknak vala/ es egg
hazban/ mint meg vagon irua az Apostoloknak szelekedetirül írt
könünek Z. ríkiben. Innen vißen eredetet ez so

Eggházbeli nip/azaz kerekténip. Sörögül ecclesia annen ez gg

Eggházi nipek. azaz lelli pástorok. Sörögül ecclesiastici.

Encoenia görögül. magarul meg vñjásnak üdnepe.

Eretnes. ez so es Sörög súval vútt eredetet hereticos.

Euangelion Sörögül/ magarul Istennek mű horzánk valo fedüles
nek/ es az újsa által valo meg váltásnak üzeneti.

Az Brúl.

Gabathá sidoul. görögül lithostrotos / magarul padimontum.
Gehen/sideul/ magarul Hinnemnak völge/ egg hel vala Jerusalema
hez fözel / az ki ez heluel bir vala annak Hinnom vala neu/ azire
vigre Gehinnomnak fogaf ez helt hñni. Vighezetre Josias királ
meg fertezeté ez helt / minden dögöt / es minden vatalatosságot o
da hónatuan. Az euangelionban az pokolirt vitétil/ es az pokolban
Setheman sidoul/ magarul firnak völge.

(valo finirt.)

Golgotha sidoul/ magarul fukapónanahelle. Egg hel vala ez Jes
rusalem kúlul/ holott embereket sútanak vala meg ölni. Szokások
vala fediglen az Sidofnak hog akarmi helnel onnan adnának neuet

az mi

Ez mi az helen volna. Nekippen nimell heget cedrus heginek hynak vala/nimellet olafnak heginek miuel hog ez hegeken cedrus fa vala/és olyanfa/ azonkinnen ez helt hynak vala fukaponanak hysinek/ hogaz meg holt emberetnek teteretucl fel tölt vala/ mell tetemek között miuel hog fu az fukapona/ az fu tetemrül attanak vala nes uet az helmek nem az egéb tetemetrül. Bodnak kifazt mongák hog az Adam fejekapónaiat találtak volna ott meg/ és onnan attanak volna nevet az helmek. Ez helt kopásztó hegnek magarázta minden ez ideiglen az barátok rząk az diak hora nizui/ és semmi fulombis ghet nem aljután lenni ez két diak ho között/ caluicies caluaria/ mell hofnak az eggik kopassagot iegez/ az másik fukapona.

Az Brul.

Hos Anna sidoul/magarul kirlek úduozic.

Husit az bus itelrül/nem husuit az bus vitelrül/ auág az hufa

nak el vitisirül. Sidoul pasztor auág fasar/ azaz/ vrnak menete

Az Brul.

Iesus sidoul/magarul úduozito.

Israel sidoul/magarul ezt ihibi/ Isten mellett erőssen viuo fir siu/auág/ Isten neue vallo ember. mell ighinek magarázattukban sokan botránkoztanak meg.

Az Krul.

Karam matha sidoul/magarul halálnak átka. Ez sonak iegez sirül soka irtanak az doctorok/ de igaz magarázattat nem ve hettik azirt hog ez ighiuel tisztán nem iltenek ez ideiglen az betűköt ez ighiben el forgatuan/ és vele íg iluii Maranatha/ ennek igaz ér telmit otta mű idénben az Házvilágosító János.

Raktolyban, két hofal valo ihe/ mellnek eggik értzet iegez/ az mā

118

szif kediglen temleke. Mint Suidas monga drágabb őllat az aran nál/mellet iuegböl és tiböl mond hog erekstenek. Mint Plinius mon ga ez ércznek neme/mellet az földböl álnak/ és mell rigi údöben nag drága vala/ lishen emlekezet errül az isteni ielen.vá. konüben. Kefas sidoul/görögül petros/ innen peter/ mell ho ezt iegez/ kúffla Kereftén/ez sonak az mű neluunkon nem az kereftirül/sem az fe reftelirül lún eredete hanem az Christusirul. Neg tettzik ez az Görög hofol Christianos/ melluel az diakok és ilnekt. Az kereftelis, nem tishen kerefténne/hanem az kereftén hüt az io illetuel egetem be. Az Christusirul vüttük azirt ez nevet kereftén/ha tisztán polnanc ig polnanc/ Christian/ nem kereftén/ mell ho ighen el taurozik az ú eredetitű. Kives hinni hog rigen az mű eleink nem igen holtak na mint mostan. Az mű neluunk nem mindenkoron iol soueti az ide ghen néluet. Az kif mostan kerefténnek hivattatnak/tisztában/ és igazben hivattatnának Christus nipiinek. De nem illik az meg has sott ighitul el taurozni.

Rig/az Stadiomot kígnak magarázta/ de az fig mezo a ho lea gen nem mondhatom/ egg futás ne földnek magarázhattak volna.

Ridron/egg völgyvala Jerusalem mellett/ mellet sidoul ez nedves hynak vala/ azirt hog sötít vala ez völgy/ ezen eggipatak felvala/ mellniha rząk olig tectzik vala/ niha el apad vala tellessiguel.

Rollgrium diakul/ görögül kolurion/ mű nalunk ninczen neue ez ighinek/ de sok houal/ oruoslani valo hene magarázhantok.

Rorban sidoul/ magarul isten tisztessighire valo álandik.

Az Krul.

Masata/ez sonak illik mikorón más hot nem csalánk. Jegez ez ihe minden állatot/ melluel disznos tortanak/ akar török le.

Ug iñ gen

gen / s'akar bor seprű / akar fer seprű / akar felerezet / akarmi egéb / isz
lehet el tāvozik ez ighe az görög botul. Az nimetek fer seprűnek
fordítottak.

Syrammon / ez so sem sido so / sem görög so / hanem syriai so /
mell u nálok nereisighet iegez / azaz / fazdagságot.
Sycessias sido so / görögül / Christus / mell két sonak ez két nélkibben
egg iegzise bagon / tudni illik ez. Meg kenetett. Ez nevel nevezte
tik az hent irásban az menni firát az istennel sia kit az hent lilek
meg kenetett vala mint Esaias iria / konuinak 61 ríshiben. Ez neves
uel nevezetnek gáforta az földi királok és / mint Esaias iria konuin
nak 65. ríshiben. Ez t monga / vég mond / az ur isten az en Christus
somnak / az Lyrusnak.

Syanna sido so. Innén bagon eredete ez sonak Syanna / mellek az
hent irás angali eledeinek sokott nevezni / nem azirt hog az angas
lok efféle eledeivel iltenek volna valaha / auag ilninek / hanem hog az
meniből hálott legen le / mell sonak igaz magarázata ez / lisz ítek
hog kísen hálott legen le az menni országbel. Ez bot ennek előtte ig
magaráztak / mizoda ez.

Syolof ez so báluánt iegez / mell belől hiuzag vala / es ezen hét ren
tek hel vala. Az ellsöt alkör nitták vala fel mikor nemess vendig bus
zat akarnak vala áldozni / az másodikot mikorón gherlicéket /
az harmadikot mikorón iuhot / az negyediket mikorón kost / az ötödik
ket mikorón boriut / az hatodikot mikorón ókrót. Az ki fiát akaria vo
la meg áldozni annak az hetedik rendek hét nitták vala meg. Ez
báluannak az kiye oltan vala mint egg boriunak / az fezeit el terítet
te vala / hog valamit venne azokul ki ott előtte állanak vala. Ez
tanézelnak vala azonfözőbe mig az eleuen germefet az báluánban

meg

meg ighetnek az türben / es dobor verner vala / hog az germel sang
easat nehallanak. Az heltholott ez báluán vala / hijat vala ez koval
Toset / az dob verisrul. Vala ez helegg völgyben / mell földuel egg
ember bir vala / kinék Hinnom vala neve / ez emberrul vigherzetre eze
Gehinnomnak es kezdet hirini. Josias kirát ez t vatalatos hellé tiug
mikaron minden dchos dögöt oda hagigáltatott volna / es minden
egéb fertelmes állatot. Isten emlékezet ez borul az apost. ezele.

Az Prul.

P arascue görögül / magarul sof boual / kihületnek napianak
mordhatnok / ez napon kihülnel vala az üdnepre az Sidok.
Pünköst / ez so ez görög botul viken eredetet Pentecoste / magarul
sof boual / ótven napon valo üdnepnek mondhatnok.

Püspök / ez so ez görög botul viken eredetet episcopos / mell magas
rui órizöt / ór állot / hozzá látot iegez. Az püspököt tiske ez hog az
isten nipihez hozzá lassanak / útöt órizzit / útöt illessik isteni iarusa
gual / es neveznek eleghet tegenek / ha nem tihis / hiabá viselik ez neveet
Az Krul.

R ama / magass hel.
R entek magarul / görögül thesauros / houa ember valamik
drága marhat rent. Innén bagon eredete ez kouetkezendo ighe
gen R entek ház / rentek lada / rentek marhos / rentek kincs. Emles
kezet lisen ez ighirül hent Mathenak 2. ríshiben. Meg nítak / vég
mond / az ürenteket / az az / azi houa be helheztettit vala az ból
ezek az aiandikot / melléklet az onnan húlete / t menni királnak
hoztanak vala / akar az lada lutt ligen / s akar mi egéb vira valo fer
kam. Nem bolunk ig meg nítám kinczem / hanem ig / meg lezér
kinczem.

Ez Sriul.

Sabbat

Sabbath sidoul/magarul sok sereghet legez. Sátorca ilnef ez ighiuel az hent iráiban/holott az isten sereghetnek utanak iste hinek mondatis.

Sadduceosok/ három serezet vala az Sido nív körött. Nimellek Sadduceosknak húvattalnak vala/nimellek Fariseosknak/nimellek Essenosknak. Ezek mindenilemek nem iuel/s minden hútuel külöms bőznék vala egymástul.

Satan sidoul/magarul ellenfig/vádolo.

Scenopegia görögül magarul sator vonásnak üdnepinek mondhatunk. Síkamint fa/ez ighirül emlékezet lisen hent Lukacznál. Ezt nem fanak monga lenni. Iesus hanem nimi fának virszinék/mell nem terem hanem Egyptusban/miellet ott ez nevet hinnak. Moroshkos. De mű nekünk inkább kell hinnünk az hent irásnak/hog nem mint az pogán irásnak.

Sisik magarul/görögül sis/mell két hó között hasonlatosság vagon Diakul erugo. Firegnék neme/mell az Romai néluen az rágásról vissen nevet. Ezt rosdának magarázta/de buzával tisen emlékez zetet hent. Mathe holott ez ighiuel is/és ruhárul/az buzát az sisik álti meg/nem az roda/az ruhát az mol.

Sombat sidoul/magarul Nagyedalem.

Az Erül.

Tótaf/auág totafot sidoul/görögül syläcteron/komlokn vala ikessig vala az Sidoknál/tíket azok fejebe tisnék vala hog el ne felekezninek az istennek parancsolatirul. Koldai néluen ig nes evezetik Thfillin/mell koual az Sidok mostan inkább ilnef hog nem mint az únón kauokual/ez ikessighen hárul az fejelen gomb vala/mellnel formába ollan vala mint egg kereft. En az Sido koual akarik

akarik inkább ilni/hog nem mint az göröguel/miuel hog hent Mathe sidoul itta az euangeliomot.

Touiss lapu. görögül tribulos/nimi fúnék neme/mellsnek töviss leuele vagon/és fekete magua/az buza között és hokott se temni. Szamar touissnek és magarázta ezt/de az hamar touiss sem az buzában nem hokott teremni/sem fekete magua ninczen. Ha igaz az mit az Totoktul értek/ezt hent Jeronimus az úr névre kengheleghenek fordította/de fúnék neme ez/nem fának neme.

Az Urul.

V endig tarto magarul/görögül architrichinus/ki vasami lafo dalomban az vendighelez lat/és gongát viseli/hog minden tol eszik/és fogasfogás ott ne legyen.

AZ MIRÓ SZERSZA

motrul/mellekrül az hent irásban emlékezet lisen.

3 Sido nívnek sok miró herhamok vala/az miró herhamoknak sok nevet vala. Nimell miró herhamual hárroz állatot mirtenek/tudni illik buzót/árpát/és egéb effele állatot/nimelluel hig állatot/tudni illik bort olanj/és egéb effele állatot/az miró herhamoknak nevet rend herint ez vala.

Zfi/Satum/Rabos/Log/Ror auág homer/Hin.

Az Zfi három Satumual telik meg/az Satum hat Rabosual az Rabos hat Logual/az Log hat fulmóniai.

Az Logual mind sárraz állatot mérnek vala / s mind hig állatot /
és ighen kiczin miro vala / mell hat tukmonual telik meg / mint meg
Az Rabos hušon níg tukmonual telik meg.

Cértid

Az Datum páz neguen níg tukmonual.

Az Esi akar efa / 432 . tukmonual telik meg.

Ez Esi tiken egg homert / mell miro ſerhámot más nevel fornak
és neuvezet / mellról ſent Lukácnál 15 . riſben emlekezet liſten /
4300 . tukmonual telik meg / és egg tukmonnak fözel neged riſiuel
leg nagubb miro vala azirt ez az Bidoknál.

Az Hin / melluel hig állatot mérnek vala 12 . Logual telik vala
meg / az az 72 . tukmonual.

Ezt az Bidok iriaſ az ú mirodókról. Ezeknel több miro ſerhámok
és vala az righieknél / mellekról föru vala értelmet venni / ha az bőle
ezek az oſrul egg kippen irtanak valna / ha azokot és elfippen mire
lik valna / de nag fulombózis valon föftök / mind az miro ſerhámok
nak neuferül / s mind mirtifekrül / elég az egg úgú ſereſt eneknek /
kíneſ en ezt írom / errül rövid értelmet venni.

Bat. miro ſerhám vala az Bidoknál / melluel hig állatot mérnek
vala / ha igaz az mit az Sörögök irnaſ errül fáz neguen níg fonta
val folt meg / liſten ez miro ſerhámirus emlekezet ſent Lukácnál
15 . riſben / holott az adoss ig mond az dolgoſnak. Száz Bat olaj
maltartozom.

Rād. caddus quaág metreta / mell ighiuel mind gorogóf / s mind dia
fokilneſ / azok után mű es / miro ſerhám vala / fözel fáz font fir beſe
Zhoenix / ez kús mirtik vala / melluel egg napra valo abrafot adnak
vala az abrafosoknak / az az / mellbe egg napi ilis fir vala / af or ya
kon / s akar hazzal. Liſten errül emlekezet az iſtemi telenisrül valo
foníben, S. riſben / ott heczinek fordítjam.

AZ PINZEKNEK NE mirül / mellekuel az righieknél.

Nag munkát tüttenek benne az bőlczek hog az righieknél pinzeke
rül bizon értelmet vehetninel. Nehez fediglen múnékunk Ma
garóknak az righieknél pinzeke rül telles értelmet vennünk / teleben
három okirt. Egyirt ezirt / hog az righieknél pinzeke nek ſol
riſet volt / az mienke ſeuves riſe vagon. Más okirt hog az
bőlczek között az righieknél pinzeke rül nag ſok fele vilcedis vagon
Harmad okirt hog az righieknél pinzeke neve mu náunk ninczen.
Ríſeríſetünk azirt az righieknél pinzeke ſámlalásában idegen
holual nunk. Ezt es tudni kell / hog mikippen az mostanialnál
azonkippen az righieknél es nimell pinzeke neme aran vala / nimell
ezüſ / nimell ércz. Az Talent aran pinz vala. Az denár ezüſ
az Quadrans ércz. Ez neheſiſhet az Bidok el akaruán taoztaſtai
es az righieknél pinzeke rül telles értelmet akaruán adni ig urnal.
Obolus / tizenhat arpa ſemet nom.

Drachma auág Denar hat obolust nom / auág filenczuenhat magot
Siclus níg Denart nom / auág három fáz / nolcuan níg magot.
Libra / auág Nína / huſonöt Siclust nom / az az / filenç ezer
es hat fáz arpa magot.

Talent hatuan Librát nom / az az / öt fáz ezer / es hetuen hat ezer
arpa magot.

Errül egebek ig irnaſ.

As / akar offis Romai pinz vala / mell az Denarnak tízedik riſit
iri vala.

Denar ez es Romai pinz vala / mellén az Zrábarnak Augustus
23 ij naſ

nak aüag Tyberiusnak vala fipe/ezt az euangeliumbol meg érthe à
ed. Matth. 22. ez közel tiz magar pinzt írt.

Effe righi pinzekeket mostan es látunk. Az righiek egg denart ad
nak vala egg napi mûbe/ezt es meg értheted az euangeliumbol/
holott emlekezet lisen az boldó mûseltrül. Matth. 20.

Az Drachma Görög pinz vala/ezt az bôlczelek kozzole nikil
azt mongak, hog annit tissen mint az Denar/ nikil azt mongak
hogheter rissuel nagubb az Denar az Drachmanal.

Didrachma/ két Drachmat tissen/ egg ember ennit adott adobas
mint az euangeliumbol ezt es meg értheted/ Matth. 17.

Az mell pinzen az Lhristust Judas el árulta volt/két aninak lát
katik lenni mint az denar/mert pildâia es más. Mert vagon mo
stan es Parisban egg pinz/ ereklebe foglalua/ mellet azt mongak
hog egg legen az harminc pinzenek kozzole.

Stater/két Didrachmat tissen vala/két ember ennit adott adobas
Mina Görög pinz vala/ tiz forintot tütt.

Quadrans Romai pinz/ az assnak neged rissit írt.

Talentum/ akar Talent/ez pinzenek neme sok fele vala. Az Athes
nasbeli Talent nevezeteb vala az többi kozott. Azirt egg Athenass
beli Talent hat hâz forintot tissen.

Tiz Talent/hat ezer forintot.

AZ BETEGSIGHEK

rûl/melletrül az euangeliumban emlekezet vagon.

H idropicus Görög so/mell niminemû betegsignek nemit iegzi.
Sok betegsig vagon az emberi testiben/ ezek kozsol hozad risinek
s inczen neve az mû holtvánthón/mint ennek es. Mitoron ember

re esik ez betegsig/saruiz kezd folni az u husa es bûre kozott/ em
beruel vizet ighen liuantat/mennel többet iszik/annual infabb som
uhozik/ez betegsighet belpoklossagnak magaraztat/ mert egéb
nevet nem talaltanak neli/mell nem igaz magarazat/ mert lehet
valaki belpoklos/ ki ez betegsigbe nem esett. Ez betegsignek az
Görögök/az viz italrul attanak netvet.

Paralysis/Görögül. Nagarul Ina hakanott ember/oss betegsig
melt mitoron embernek testinek valamely rissire esik/az meg alofik/
es evvel nem kezd birni. Ez az betegsig mint en alintom mellet
az koz nip Buttakat hia/ mellet faydalomnak magaraztanak,
Egéb az faydalom/egéb ez illen betegsig.

Egéb fele betegsighetekrûl es lisen emlekezet ez könûben/ melletrül
mostan semmit nem irhatunk.

Az kónú nómatalo isteni feduet kiútanannaf/az
ki ezt oluassa.

Hatalom az nómásban való vitékre találk/abbal en túled bo
rzanator kirek. Mert hog meg érczed ez kónuet nem en fez-
dettem el/hanem más/kit az io vr soł ideig/ nag kifiguelitt tar
tott. Es mikorón el eisén hozzá fogott volna/ es lattak volna hog
az nehezen írhetné vighit/vg hiuata enghemet hozzáia/hog
ez mennél hamarabb az kerefténeknél kezeltbe iuthatna. Mikorón
az árt lattam volna az betűt/hog nag kifedelel nem tűl nem
mielhetni vélé/mint hamarságval lehete vgan azon betűt meg iga
zitam/egg nihánat hozzá czináluan/hog kapora lenne az dolog/
es hamarabb vighit írhetnök. Mert iobnak tezzék/hog ez kónú ha
mar ki felhetne/nó ha nem ighen kip betűvel volna/hog nem mint
kip betűre erködnink nag kifedeleluel/mell dolog az kerefténeknél
ighen karos volt volna. Az árt mondám atamia/hog ha en te rez
ad valo tekintetból ez munkát fel vüttem/te is feues vitéket meg
enghegg mostan/ es ez első munkánkat io neuén veged/ennel
vtanna kegiglen meg latod hog az kegelmes istennel akaratából
iobbañ hozzá kifüloñ/hog io modon folgalhassák az kerefténeknél
ez fale dologban. Mert bizom az en io vramnak segitsighiben/
finck/mint hog mindenben nag borgalmatossga vagon/valami
ez orszagnak meg maradásara vagon/ azonkippén erre kiultkipe
pen valo gonga vagon/hog az kössig az isteni tudománban
garapodást vegen. Az árt ez kónet ki menisétis az
isten vtán ez kegelmes vrnak kössönied/ es útet
az istennel atankad/hog az üueinek cleues
mentire sohaig meg tarca.

I ollehet elig vágásunk volt erre/hog viték ne esnek/de még is
valami feues törtint/mellet az nómatastör esünkbe nem vút
cünk hanem az vtán/az árt azokot ig igazithatod meg.

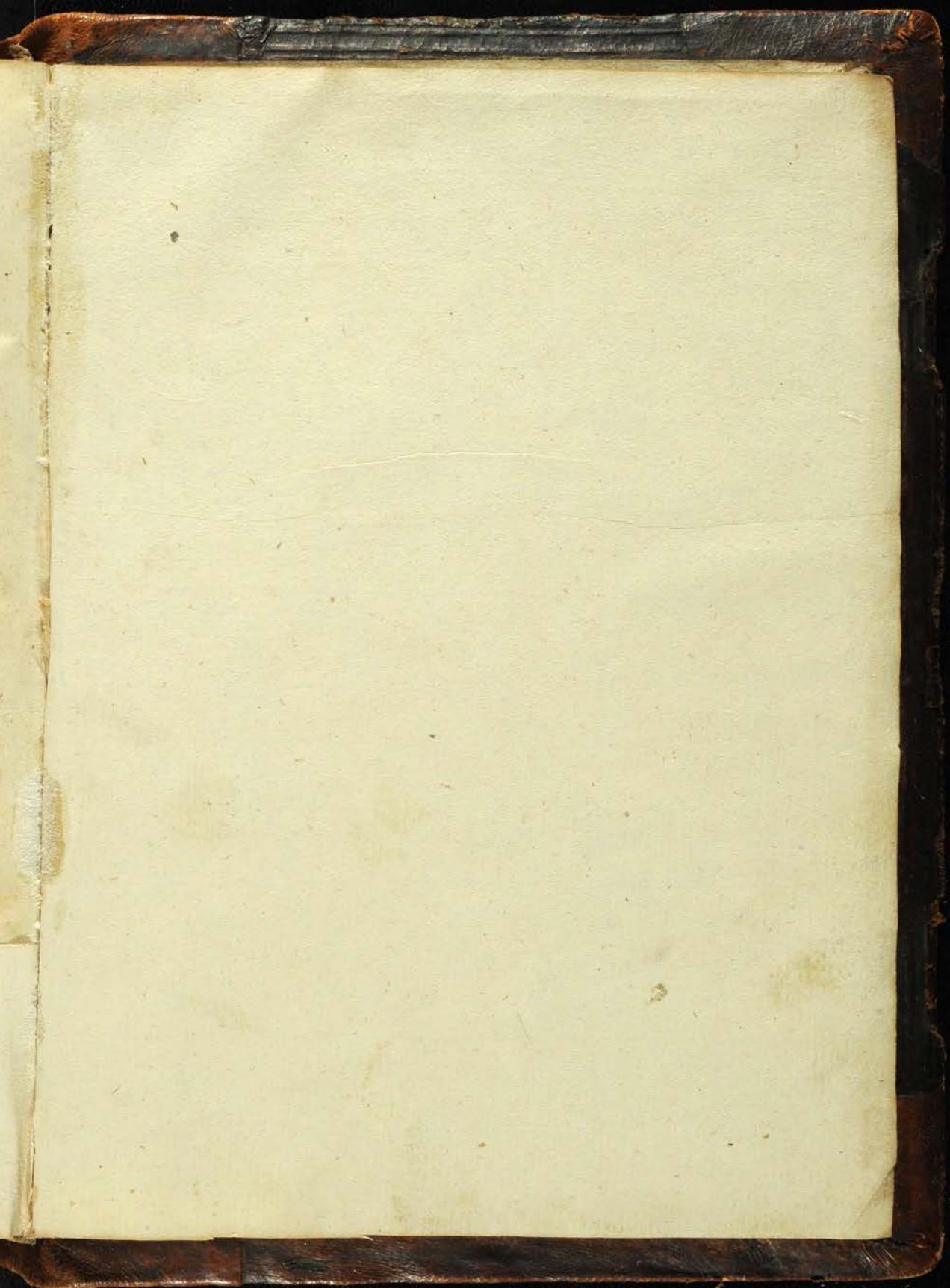
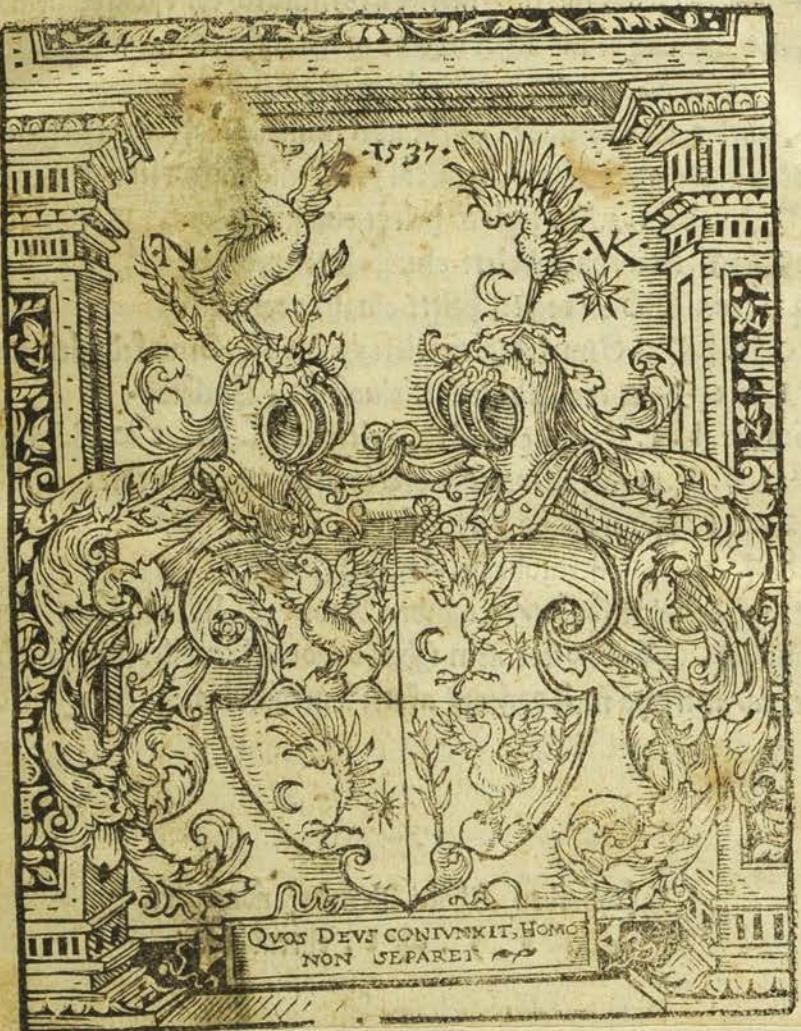
Az euangeliomokban.

6. leuelen. az a betűhöz. 4. negedit linnan. attafiat helett oluass/
attafiat. de az sileñ valo betüktül fel szamfällad az linnat ne ala.
17. leuelen. e. 7. sopoland helett oluass. sopolanf.
25. d. 5. letepednek helett oluass. le telepednek.
40. leue. d. 6. vegitel helett oluass. vegitek cl.
50. le. f. 7. Sim. fediglen felesighe he. ol. Sim. fediglen napaj
51. le. c. 3. az tomlöke helett oluass az o tomlöke.
66. le. b. 1. János es Zebed. helett oluass. János az Zebedegus.
70. d. 1. vradoł istenteket he. oluass. vradoł istenedet.
129. f. 8. országaba helett oluass. országba.
184. a. 1. Listratába he. oluass. Listrába.

Az nehéz ighik körött/ez ighiben Renteł 2. li. olu. kouetkezendo
eghiknek. Egéb viték nem ighen vagon oł/mellet meg kellene se
gezni/mert ha mellvagonis akarti u magátul meg igazithatja.

Vyfighetben Abadi Benedek nómata
vala 1. 5. 4 1. estendőben.

Ezen könyv kötése restauráltatott az Orsz. Szechenyi
Könyvtár Kötürestauráló Osztályán az 1951-ében.